

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ “ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่ม
บำเพ็ญประโยชน์”

ผู้วิจัย

นางพงษ์จันทร์ คล้ายอุดมและคณะ

สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์
โครงการ “ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยว
กลุ่มบำเพ็ญประโยชน์”

คณะผู้วิจัย
พงษ์จันทร์ คล้ายอุดม
อนุমান จันทวงศ์
กมลวรรณ เหล่ายัง
เปรมกมล ปิยะทัต
สุกานดา เทพสุวรรณชนะ
นงลักษณ์ ผุดผือก
จุฑารัตน์ ธาราทิศ
ช่อลัดดา พรหมดนตรี
นินธนา เอี่ยมสะอาด
มณกันต์ สมเกื้อ
อดิศร สังข์คร
สินีนาท โชคดำเกิง

สังกัด
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว.ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเพราะได้รับคำปรึกษาและคำแนะนำ ในการทำงานวิจัยที่ดียิ่งจาก ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวไทย

ขอขอบพระคุณ ตำรวจท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่ท่องเที่ยวกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด และสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดกาญจนบุรี กรุงเทพมหานคร จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดเลย จังหวัดพังงาและจังหวัดภูเก็ต ที่ช่วยเหลือเรื่อง ข้อมูลเบื้องต้นและช่วยติดต่อประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูลและขอขอบคุณนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ ชุมชน ที่ให้ความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี และขอบคุณที่ได้สละเวลา แสดงความคิดเห็นในการทำงานวิจัยฉบับนี้ให้ดีที่สุด ซึ่งทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจในการทำงานวิจัยมากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบความถูกต้อง ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องของแบบสอบถามและขอขอบคุณผู้ที่มีได้เอ่ยนาม ณ ที่นี้ที่มีส่วนช่วยเหลือ สนับสนุนให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จด้วยดี

ผู้วิจัย

สิงหาคม 2554

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ วัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อวิเคราะห์นโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเพื่อศึกษามูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ และ เพื่อจัดทำยุทธศาสตร์ท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย โดยทำการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิโดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์จากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จำนวน 400 ชุด ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ 400 ชุด และจัดประชุมกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นจากตัวแทนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ จำนวน 150 คน

ผลการศึกษาโดยสรุปมีดังนี้ นโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์พบว่า ทุกจังหวัดดำเนินกลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยวตามแผนการตลาดการท่องเที่ยวของ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ปี 2553 และ 2554 มาเป็นกรอบในการดำเนินงาน ทั้งนี้ ไม่มีนโยบายด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมแต่มีการสนับสนุนเป็นรายโครงการ

ด้านข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่มาจากทวีปยุโรป ได้แก่ อังกฤษ และกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย คิดเป็นร้อยละ 54.50 รองลงมาเป็นนักท่องเที่ยวจากอเมริกา คิดเป็นร้อยละ 24.50 ตามลำดับ และพบว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนักเรียนที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 63.50 รองลงมา เป็นกลุ่มอายุระหว่าง 20-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.25 ด้านการเดินทางเข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยพบว่าส่วนใหญ่ติดต่อผ่านทางบริษัททัวร์ หรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่บำเพ็ญประโยชน์คิดเป็นร้อยละ 67.00 รองลงมา ติดต่อผ่านทางสถาบันการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 21.75 และเดินทางมาด้วยตนเองคิดเป็นร้อยละ 8.50 ด้านการเลือกที่พักของนักท่องเที่ยวพบว่านักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่จะทำการพักโฮมสเตย์ในหมู่บ้านที่ไปบำเพ็ญประโยชน์คิดเป็นร้อยละ 38.75 รองลงมาพักในองค์กรที่ติดต่อเข้ามาหรือสถานที่ที่บำเพ็ญประโยชน์คิดเป็นร้อยละ 34.00 และพบว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่เดินทางมากับเพื่อนคิดเป็นร้อยละ 52.75 รองลงมาเดินทางมากับสถานศึกษาคิดเป็นร้อยละ 21.75 ร้อยละ 3.75 เดินทางมากับครอบครัว ด้านระยะเวลาในการเดินทางเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยส่วนใหญ่ใช้เวลาใน

ประเทศไทย 2 สัปดาห์คิดเป็นร้อยละ 64.75 รองลงมา ใช้เวลาในประเทศไทย 1 สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 21.75 ตามลำดับ และพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ประมาณ 1 สัปดาห์คิดเป็นร้อยละ 43.75 รองลงมาน้อยกว่า 1 สัปดาห์ และ 2 สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 21.75 และ 21.00 ตามลำดับ กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์นิยมส่วนใหญ่เป็นการดูแลสัตว์ เช่น ช้าง สุนัข ชะนี คิดเป็นร้อยละ 43.25 รองลงมาเป็นสร้างสาธารณูปโภค และการดูแลเด็กและดูแลผู้ป่วย คิดเป็นร้อยละ 19.75 และ 15.25 ตามลำดับ ด้านกิจกรรมที่เรียนรู้จากการบำเพ็ญประโยชน์พบว่าส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน รองลงมาเรียนรู้ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรม ประเพณีไทย คิดเป็นร้อยละ 60.25 และ 19.75 ตามลำดับ ด้านกระบวนการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยพบว่า กระบวนการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เข้ามาแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นแสวงหาความรู้ ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เข้ามาเป็นอาสาสมัครทำการศึกษาจากการฟังคำบอกเล่าของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่อยู่เดิม (พี่เลี้ยง) จากการฟังบรรยายของเจ้าหน้าที่ และศึกษาเพิ่มเติมจากบอร์ด/ป้าย และเว็บไซต์ 2) ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในขั้นนี้ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการซักถามเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับเจ้าหน้าที่ของสถานที่ที่เข้าไปบำเพ็ญประโยชน์ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่อยู่เดิม (พี่เลี้ยง) และมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานระหว่างนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในกลุ่มเดียวกัน 3) ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเองในขั้นนี้ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ปฏิบัติงาน เช่น การสร้างห้องน้ำ การสร้างโรงเรียนสำหรับเด็กเล็ก การสร้างแท็งก์น้ำ เป็นต้น 4) ขั้นสรุปองค์ความรู้ พบว่าเมื่อนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ปฏิบัติงานในแต่ละวันเสร็จสิ้นแล้วมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้/กระบวนการทำงานรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน 5) ขั้นการนำไปใช้พบว่าหลังจากครบกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงานในพื้นที่แล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำเอาประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับไปแบ่งปันให้เพื่อนทราบทางอินเทอร์เน็ต

ด้านรายได้จากการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยพบว่ารายได้ของผู้ประกอบการส่วนใหญ่น้อยกว่า 50,000 บาท ต่อเดือน ร้อยละ 47.00 รองลงมารายได้เฉลี่ยต่อเดือน 50,000 – 70,000 บาท และ 130,001 – 150,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.50 และ 13.50 ตามลำดับ โดยรายได้รวมจากการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวทั้งปีเฉลี่ยรายละ 1,307,165.80 บาท หากทำการเฉลี่ยรายได้ของผู้ประกอบการเป็นรายเดือนพบว่าผู้ประกอบการมีรายได้เดือนมกราคมสูงที่สุดโดยมีรายได้เฉลี่ย 133,961.17 บาท รองลงมาเป็นเดือนเมษายน มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 126,527.88 บาท และ เดือนธันวาคม มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 124,489.90 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.25, 9.68 และ 9.49 ของรายได้เฉลี่ยทั้งปี ตามลำดับ หากทำการศึกษามูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นจากการ

ท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์โดยนำกำไรจากการดำเนินงานหลังหักภาษีลบด้วยต้นทุนเงินทุน พบว่ามูลค่าเพิ่มเฉลี่ยต่อปี 392,149.70 บาท คิดเป็นร้อยละ 30 ของรายได้จากการประกอบธุรกิจ โดยผู้ประกอบการมีมูลค่าเพิ่มเดือนมกราคมสูงที่สุดโดยมีมูลค่าเพิ่มเฉลี่ย 40,188.35 บาท รองลงมาเป็นเดือนเมษายน มีมูลค่าเพิ่มเฉลี่ยเดือนละ 37,958.36 บาท และ เดือนธันวาคม มีมูลค่าเพิ่มเฉลี่ยเดือนละ 37,346.97 บาท จากการศึกษาการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงปริมาณของผู้ให้บริการการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยพบว่ามูลค่ารายได้เฉลี่ยของธุรกิจร้านอาหารมีรายได้สูงที่สุดจำนวน 369,927.92 บาทต่อปีคิดเป็นร้อยละ 28.30 ของรายได้ทั้งหมด รองลงมาเป็นธุรกิจโรงแรมที่พัก จำนวน 345,745.35 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.45 ของรายได้ทั้งหมด และ ร้านขายของที่ระลึก จำนวน 178,035.98 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 13.62 ของรายได้ทั้งหมด

ด้านประเด็นยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาควรมีการพัฒนาในประเด็นต่างๆ ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ศึกษา วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี ใช้นวัตกรรมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ออนไลน์เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ศึกษา วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี ใช้นวัตกรรมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาระบบสนับสนุนการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวบำเพ็ญประโยชน์ ประเด็นยุทธศาสตร์นี้จะมีแนวทางการพัฒนาตามระดับ คือ นักท่องเที่ยว ชุมชน และประชาชนทั่วไป มีรายละเอียดดังนี้

นักท่องเที่ยว : สร้างมั่นใจเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ วางหลักเกณฑ์ และระบบติดตามกำกับเพื่อให้มั่นใจว่าจะมีมาตรฐานความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวต่างประเทศ การจัดทำคู่มือด้านความปลอดภัยต่าง ๆ เช่น ความปลอดภัยในการเดินทางบนท้องถนน เส้นทางที่ปลอดภัย (โดยเฉพาะการส่งเสริมการเดินทางด้วยรถไฟ รถโดยสารประจำทางหรือรถทัศนอาจรที่ได้มาตรฐาน) นอกจากนี้ยังต้องอาศัยความร่วมมืออย่างจริงจังและต่อเนื่องของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวไทย ขึ้นอยู่กับภาครัฐและเอกชนต้องร่วมมือเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดูแลนักท่องเที่ยวแบบบูรณาการ โดยหน่วยงานหลักอาจเป็นตำรวจท่องเที่ยวร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ทั้งในส่วนของตำรวจนครบาล ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาและหน่วยงานอื่นเพื่อระดมกำลังในการแก้ไขอาชญากรรมที่เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวอย่างจริงจังและเต็มรูปแบบเพื่อสนับสนุนให้มีศักยภาพในการจัดการความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวต่างชาติ

ชุมชน : การกำหนดแนวทางการพัฒนาโดยให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์อย่างจริงจัง ให้โอกาสประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการคิดวางแผน ปฏิบัติตามแผน ติดตามตรวจสอบ ตลอดจนร่วมบำรุงรักษาทรัพยากรท่องเที่ยวและการต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยไมตรีจิต ฝึกอบรมการติดต่อสื่อสารภาษาอังกฤษกับนักท่องเที่ยว อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม

ประชาชนทั่วไป : การกำหนดแนวทางการสร้างและสื่อสารตราสินค้าท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ มีการออกแบบและสร้างตราสินค้าท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ขึ้น จากนั้นมีการประชาสัมพันธ์ตราสินค้าท่องเที่ยวให้ทุกภาคส่วนรับทราบและมีความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

โครงการ : ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับ
นักท่องเที่ยวกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์
ชื่อนักวิจัย : นางพงษ์จันทร์ คล้ายอุดม
E mail address : pongchan_aew@yahoo.co.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์นโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเพื่อศึกษามูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ และ เพื่อจัดทำยุทธศาสตร์ท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย โดยทำการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิโดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์จากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จำนวน 400 ชุด ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ 400 ชุด และจัดประชุมกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นจากตัวแทนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ จำนวน 150 คน

ผลการศึกษาโดยสรุปดังนี้ ไม่มีนโยบายด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมแต่มีการสนับสนุนเป็นรายโครงการ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนักเรียนที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 63.50 รองลงมา เป็นกลุ่มอายุระหว่าง 20-25 ปี พบว่าส่วนใหญ่ติดต่อผ่านทางบริษัททัวร์ หรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่บำเพ็ญประโยชน์คิดเป็นร้อยละ 67.00 รองลงมา ติดต่อผ่านทางสถานการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 21.75 และเดินทางมาด้วยตนเองคิดเป็นร้อยละ 8.50 นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่เดินทางมากับเพื่อนคิดเป็นร้อยละ 52.75 รองลงมาเดินทางมากับสถานศึกษาคิดเป็นร้อยละ 21.75 ร้อยละ 3.75 เดินทางมากับครอบครัว ด้านระยะเวลาในการเดินทางเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยส่วนใหญ่ใช้เวลาในประเทศไทย 2 สัปดาห์คิดเป็นร้อยละ 64.75 กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์นิยมส่วนใหญ่เป็นการดูแลสัตว์ เช่น ช้าง สุนัข ชะนี คิดเป็นร้อยละ 43.25 รองลงมา เป็นสร้างสาธารณูปโภค และการดูแลเด็กและดูแลผู้ป่วย คิดเป็นร้อยละ 19.75 และ 15.25 ตามลำดับ ด้านกิจกรรมที่เรียนรู้จากการบำเพ็ญประโยชน์พบว่าส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน รองลงมาเรียนรู้ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรม ประเพณีไทย คิดเป็นร้อยละ 60.25 และ 19.75 ตามลำดับ ด้านกระบวนการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยพบว่ากระบวนการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เข้ามาแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นแสวงหาความรู้ ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เข้ามาเป็นอาสาสมัครทำการศึกษาจาก

การฟังคำบอกเล่าของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่อยู่เดิม (พี่เลี้ยง) จากการฟังบรรยายของเจ้าหน้าที่ และศึกษาเพิ่มเติมจากบอร์ด/ป้าย และเว็บไซต์ 2) ชั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในขั้นนี้ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการซักถามเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับเจ้าหน้าที่ของสถานที่ที่เข้าไปบำเพ็ญประโยชน์ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่อยู่เดิม (พี่เลี้ยง) และมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานระหว่างนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในกลุ่มเดียวกัน 3) ชั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเองในขั้นนี้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ปฏิบัติงานจริง เช่น การสร้างห้องน้ำ การสร้างโรงเรียนสำหรับเด็กเล็ก การสร้างแท็งก์น้ำ เป็นต้น 4) ชั้นสรุปองค์ความรู้ พบว่าเมื่อนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ปฏิบัติงานในแต่ละวันเสร็จสิ้นแล้วมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้/กระบวนการทำงานรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน 5) ชั้นการนำไปใช้พบว่าหลังจากครบกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงานในพื้นที่แล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำเอาประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับไปแบ่งปันให้เพื่อนทราบทางอินเทอร์เน็ต

ด้านรายได้จากการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยพบว่า รายได้ของผู้ประกอบการส่วนใหญ่น้อยกว่า 50,000 บาท ต่อเดือน ร้อยละ 47.00 รองลงมารายได้เฉลี่ยต่อเดือน 50,000 – 70,000 บาท และ 130,001 – 150,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.50 และ 13.50 ตามลำดับ ด้านรายได้รวมจากการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวทั้งปีเฉลี่ยรายได้ 1,307,165.80 บาท หากทำการเฉลี่ยรายได้ของผู้ประกอบการเป็นรายเดือนพบว่าผู้ประกอบการมีรายได้เดือนมกราคมสูงที่สุดโดยมีรายได้เฉลี่ย 133,961.17 บาท รองลงมาเป็นเดือนเมษายน มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 126,527.88 บาท และ เดือนธันวาคม มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 124,489.90 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.25, 9.68 และ 9.49 ของรายได้เฉลี่ยทั้งปี ตามลำดับ หากทำการศึกษามูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์โดยนำกำไรจากการดำเนินงานหลังหักภาษี (NOPAT) ลบด้วยต้นทุนเงินทุน (Capital Charge) พบว่า มูลค่าเพิ่มเฉลี่ยต่อปี 392,149.70 บาท คิดเป็นร้อยละ 30 ของรายได้จากการประกอบธุรกิจ โดยผู้ประกอบการมีมูลค่าเพิ่มเดือนมกราคมสูงที่สุดโดยมีมูลค่าเพิ่มเฉลี่ย 40,188.35 บาท รองลงมาเป็นเดือนเมษายน มีมูลค่าเพิ่มเฉลี่ยเดือนละ 37,958.36 บาท และ เดือนธันวาคม มีมูลค่าเพิ่มเฉลี่ยเดือนละ 37,346.97 บาท จากการศึกษากการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงปริมาณของผู้ให้บริการการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยพบว่ามูลค่ารายได้เฉลี่ยของธุรกิจร้านอาหารมีรายได้สูงที่สุดจำนวน 369,927.92 บาทต่อปีคิดเป็นร้อยละ 28.30 ของรายได้ทั้งหมด รองลงมาเป็นธุรกิจโรงแรมที่พัก จำนวน 345,745.35 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.45 ของรายได้ทั้งหมด และ ร้านขายของที่ระลึก จำนวน 178,035.98 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 13.62 ของรายได้ทั้งหมดด้านประเด็นยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาควรมีการพัฒนาในประเด็นต่างๆดังนี้ 1. การให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเรื่องท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์อย่างจริงจัง 2. สร้างมั่นใจ

เรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ วางหลักเกณฑ์ และระบบติดตามกำกับ เพื่อให้มั่นใจว่าจะมีมาตรฐานความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวต่างประเทศ 3.การพัฒนารูปแบบการให้ข้อมูลและส่งเสริมกิจกรรมประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ 4.การสร้างและสื่อสารตราสินค้าท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

คำสำคัญ การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ กระบวนการเรียนรู้ มูลค่าเพิ่มจากการท่องเที่ยว

Project : Strategies to support in term of learning for Voluntary Tourism in Thailand
Researcher : Mrs. Phongchan Klay-Udom
E mail address: pongchan_aew@yahoo.co.th

Abstract

The purposes of this research were to analyze the government's policies and conditions which helped to promote the process of Voluntary Tourism. And to study the process of learning management for Voluntary Tourism at present day in order to study the Economic Value Added causing by Voluntary Tourism. Lastly, to allocate tourism's strategies for the creation of learning for volunteer tourists in Thailand. However, primary data has been collected by using questionnaires provided to the total of 400 foreign volunteer tourists as well as 400 volunteer tourism entrepreneurs. The meeting has been organized with 150 related agencies within Voluntary Tourism industry for brainstorming. From the results of this study found that there was no apparent or substantial policy supporting Voluntary Tourism, but only supported to an individual project. Tourists who traveled to Thailand for the purpose of being volunteers mostly were male rather than female. Most of them were groups of students aged less than 20 years old, which accounted for 63.50 percent. Secondly, aged between 20 – 25 years old, found that most of them have made contact with travel agencies or government agencies that offered volunteer works, which allocated for 67 percent. Subordinately, about 21.75 percent have contacted through educational institutes and 8.50 percent were self-travel. For choosing accommodation aspect, shown that most volunteer tourists preferred home stay in the village that close to their work place were 38.75 percent. Secondly, about 34 percent preferred to stay with their organization. And found that most volunteer tourists accompanied with friends traveled to Thailand were 52.75 percent and traveled with educational institutes and family were 21.75, 3.75 percent respectively. For the period of time during their stay in Thailand, most of them spent 2 weeks time and accounted for 64.75 percent. About 21.75 percent stayed in Thailand for 1 week, and found that most tourists who traveled for volunteer purposes about 1 week were 43.75 percent and less than 1 week and 2 weeks were 21.72 and 21 percent respectively. The popular activities that most

volunteer tourists preferred were looking after animals such as elephants, dogs, gibbons, which accounted of 43.25 percent. Secondly, constructing public utility and child care and patients care were 19.75 and 15.25 percent respectively. However, for the experiences gained from volunteer activities found that most tourists have experienced with the ways of life from the community. Subordinately, learning local customs and Thai Tradition were accounted for 60.25 and 19.75 percent respectively. Nevertheless, the income from doing Voluntary Tourism business in Thailand found that most of entrepreneur's incomes less than 50,000 baht a month were 47 percent. Secondly, the average incomes per month between 50,000 – 70,000 and 130,001 – 150,000 Baht were computed as 13.50 and 13.50 percent respectively. For the total annual incomes from tourism business were 1,307,165.80 Baht. In term of the average income from entrepreneurs per month, found that entrepreneurs had the highest average income in January were 133,961.17 Baht. The second highest average was 126,527.88 Baht in April and then December had average income of 124,489.90 Baht, which accounted for 10.25, 9.68 and 9.49 percent of average income per year respectively. Within the study of the Value Added from Voluntary Tourism by took the profits from doing business after deducted the tax (NOPAT), then minus with Capital Charge, found that the average Value Added per year were 392,149.70 Bath accounted for 30 percent of incomes from doing business. Besides, entrepreneurs had the highest average Value Added in January as 40,188.35 Baht. Then, the average Value Added per month equaled 37,958.36 Baht in April and 37,346.97 Baht in December. Within the study of Income Distribution from quantitative tourism from voluntary tourism providers in Thailand, found that the average income from restaurant business had the highest income at 369,927.92 Baht per year and accounted for 28.30 percent of total incomes. Subordinately, hotel accommodation businesses were 345,745.35 Baht accounted for 26.45 percent from the total incomes and souvenir shops were 178,035.98 Baht per year, which computed as 13.62 percent of the total income. Nevertheless, for Strategic issues and development guideline aspects required the development under these topics as follows: 1. The actual participation from every sectors involved within Voluntary Tourism. 2. The Creation of confidence on the safety of volunteer tourists, as well as laying regulations and tracking systems in order to ensure the safety standards for foreign tourists. 3. The development of patterns for providing

information and supporting public relations activities for Voluntary Tourism. 4. Creating as well as communicating the destination branding for Voluntary Tourism.

Keywords: Voluntary Tourism, Learning Process, Value added from tourism

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
คำถามการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ขอบเขตการวิจัย	7
ผลการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ	10
แนวทางการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์	11
กรอบแนวคิดการวิจัย	11
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา	12
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	54
เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง	56
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	56
การเก็บรวบรวมข้อมูล	59
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	59
บทที่ 4 ผลการศึกษา และการอภิปรายผล	
บริบทชุมชน	61
นโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์	72
รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย	74
กระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์	97
มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์	216
การจัดทำยุทธศาสตร์ท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่ม บำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย	229

สารบาญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุป	245
การอภิปรายผล	255
ข้อเสนอแนะ	256
บรรณานุกรม	258
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก บทควมสำหรับเผยแพร่	
ภาคผนวก ข กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำผลจากโครงการไปใช้ประโยชน์	
ภาคผนวก ค ตารางเปรียบเทียบกิจกรรมการดำเนินงานของโครงการ	
ภาคผนวก ง แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง	
ภาคผนวก จ แบบสอบถามนักท่องเที่ยวต่างชาติ	
ภาคผนวก ฉ แบบสอบถามผู้ประกอบการ	
ภาคผนวก ช รูปภาพกิจกรรม	
ภาคผนวก ซ ประวัติคณะผู้วิจัย	

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยในช่วง พ.ศ. 2540 – 2550	2
4.1	ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญ ประโยชน์	76
4.2	ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อ บำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย	95
4.3	แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในสถานบริบาลช้างของ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่	99
4.4	แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในของ Care for Dogs นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่	104
4.5	แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในสถานที่ดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์ของ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่	108
4.6	แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในกิจกรรมอาสาสมัครช่วยเหลือ ตำรวจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่	112
4.7	แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในการสร้างบ้านดินของ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่	116
4.8	ผลการสังเกตพฤติกรรมตามกระบวนการเรียนรู้ในกิจกรรมการสร้าง สาธารณูปโภคพื้นฐานของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์	122
4.9	ผลการสังเกตพฤติกรรมตามกระบวนการเรียนรู้ในกิจกรรมการสอน ภาษาอังกฤษของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์	125
4.10	ผลการสังเกตพฤติกรรมตามกระบวนการเรียนรู้ในกิจกรรมการสอน ภาษาอังกฤษของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์	130
4.11	แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใน โครงการผู้พิการชุมชน สาขาเลย จัดโดยมูลนิธิธิดาเมตตาธรรม	136
4.12	แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน อำเภอยะรัง จังหวัดเลย	142

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.13	แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวเพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมที่อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย	148
4.14	แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้การสอนภาษาอังกฤษในจังหวัดภูเก็ต	154
4.15	แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในกิจกรรมการเป็นอาสาสมัครของตำรวจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดภูเก็ต	158
4.16	แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในสถานที่ดูแลชะนีของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดภูเก็ต	162
4.17	แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในกิจกรรมการสอนหนังสือของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดพังงา	166
4.18	แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้กิจกรรมดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดพังงา	171
4.19	แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านการสอนภาษาอังกฤษของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในกรุงเทพมหานคร	176
4.20	แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านการดูแลเด็กป่วยของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในกรุงเทพมหานคร	180
4.21	แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในมูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์	184
4.22	แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้การทำอาหารไทยของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในกรุงเทพมหานคร	190
4.23	แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในบ้านอุ้มรักของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดกาญจนบุรี	195
4.24	แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในวัดป่าหลวงตาบัว ญาณสัมปันโน	202
4.25	แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในบ้าน ช.ช้าง ชรา	209

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.26	แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้กิจกรรมการสร้างสาธนาฏบโภาค พื้นฐาน	213
4.27	ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการในธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์	217
4.28	รายได้จากการประกอบธุรกิจท่องเที่ยวของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อ บำเพ็ญประโยชน์	220
4.29	รายได้เฉลี่ยแต่ละเดือนของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์	221
	มูลค่าเพิ่มเฉลี่ยแต่ละเดือนของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญ	222
4.30	ประโยชน์	
4.31	แสดงรายได้เฉลี่ยแยกตามประเภทธุรกิจการท่องเที่ยว	223
	ภาระหนี้จากการประกอบธุรกิจ แหล่งที่มาของหนี้สิน จำนวนหนี้สินของ	224
4.32	ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย	
	พฤติกรรมการชำระเงินของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญ	225
4.33	ประโยชน์ในประเทศไทย	
4.34	ระดับพึงพอใจต่อการจัดการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทย	225
4.35	ระดับความคิดเห็นเรื่องสิ่งที่ต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงาน	227
4.36	ภาครัฐในการพัฒนาธุรกิจ	

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	คำนิยามของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์	5
4.1	รูปแบบการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ของจังหวัดเชียงใหม่	83
4.2	รูปแบบการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ของจังหวัดเชียงราย	84
4.3	รูปแบบการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดอุบลราชธานี	86
4.4	รูปแบบการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเลย	87
4.5	รูปแบบการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ของจังหวัดภูเก็ต	89
4.6	รูปแบบการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ของจังหวัดพังงา	91
4.7	รูปแบบการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ของกรุงเทพมหานคร	93
4.8	รูปแบบการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ของจังหวัดกาญจนบุรี	95
4.9	รูปแบบการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย	97
4.10	กิจกรรมการสร้างห้องน้ำ กศน. บ้านจะโตะ ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์	121
4.12	การทำงานของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในวัดป่าหลวงตาบัว ญาณสัมปันโน	200
4.13	การทำงานของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในบ้านช.ช้างชรา	207
4.14	การวางแผนการจัดทำ (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์เพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์	230
4.15	รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย	232

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมบริการที่ประกอบด้วยธุรกิจที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันเป็นลูกโซ่โดยมีธุรกิจหลัก ได้แก่ ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจการเดินทางระหว่างประเทศ ธุรกิจโรงแรม ส่วนธุรกิจรอง ได้แก่ ธุรกิจการจำหน่ายของที่ระลึก ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจการเดินทางในประเทศ เป็นต้น ทั้งนี้การท่องเที่ยวยังเป็นธุรกิจที่กระตุ้นอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่น เช่น อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมกาสิโนและพัฒนาคู่มือที่ดิน ดังนั้น การท่องเที่ยวจึงเป็นแหล่งที่มาของเงินตราต่างประเทศ เป็นการส่งเสริมรายได้แก่รัฐทั้งทางตรงและทางอ้อม การสร้างรายได้ทางตรงเกิดจาก ภาษีเงินได้จากผู้ประกอบธุรกิจและพนักงานในส่วนการท่องเที่ยวและภาษีที่เก็บจากนักท่องเที่ยวอื่น เช่น ภาษีสนามบินในการเดินทางขาออก ส่วนการสร้างรายได้ทางอ้อมเกิดจากภาษีที่เก็บจากสินค้าและบริการที่ขายให้กับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังก่อให้เกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้นและกระตุ้นการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานโดยหน่วยงานของรัฐบาลและที่สำคัญคือการส่งเสริมเศรษฐกิจของท้องถิ่น ทำให้คนในท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้น

จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมายังประเทศไทยมีอัตราการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ดังเช่น พ.ศ. 2549 มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเที่ยวในประเทศไทย 13.82 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2548 คิดเป็น 20.01% มีจำนวนวันพักเฉลี่ย 8.62 วันต่อคน ก่อให้เกิดรายได้ 482,319 ล้านบาท และมีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเป็น 14.46 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2549 คิดเป็น 4.65% มีจำนวนวันพักเฉลี่ย 9.19 วันต่อคน ก่อให้เกิดรายได้ 547,782 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2550 จะเห็นได้ว่าจำนวนนักท่องเที่ยวและวันพักเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นผลให้รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย (ดังตารางที่ 1)

ตารางที่ 1.1 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยในช่วง พ.ศ. 2540 – 2550

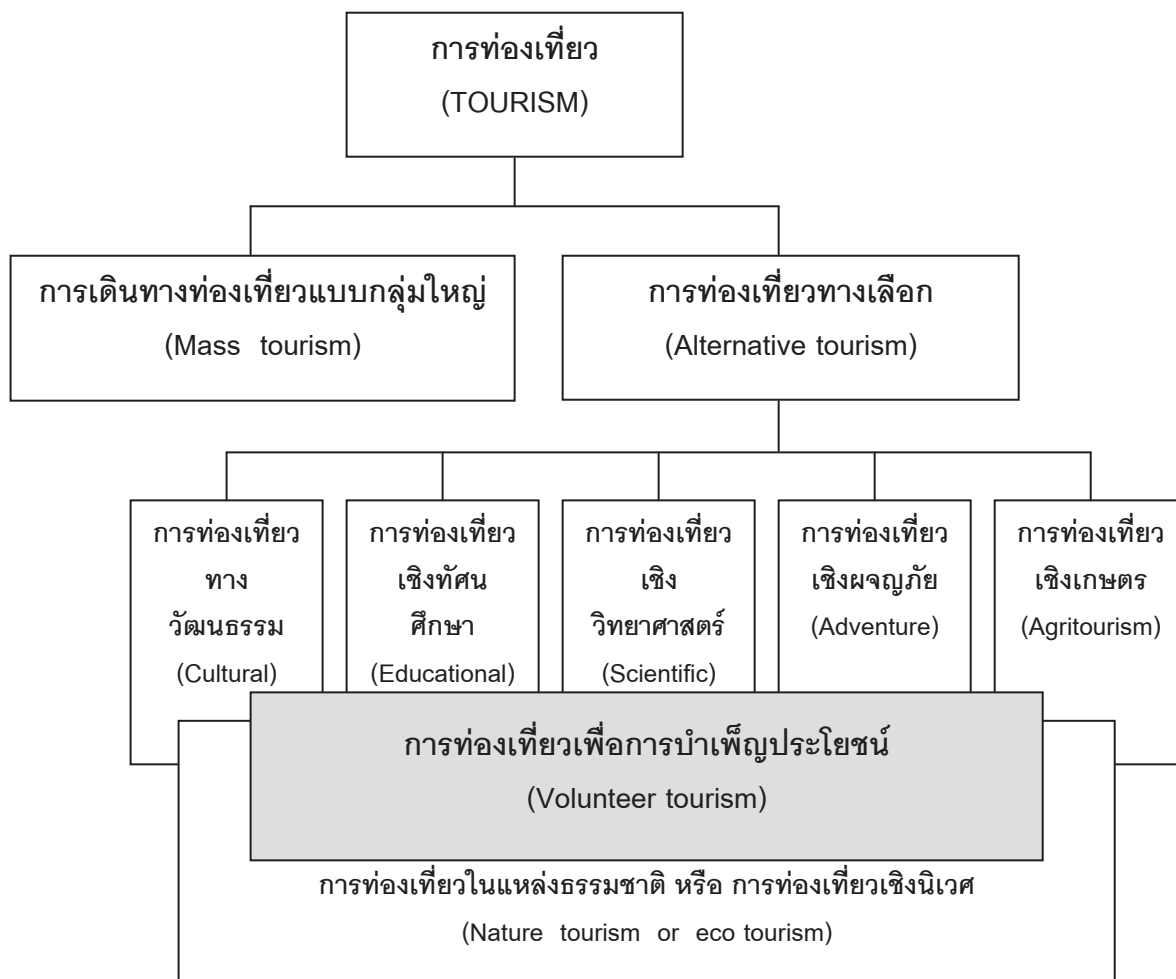
ปี	จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย						
	จำนวน นักท่องเที่ยว		จำนวน วัน	ค่าใช้จ่าย		รายได้	
	(ล้าน คน)	(%)	(วัน)	(บาทต่อ วัน)	(%)	(ล้าน บาท)	(%)
พ.ศ. 2540	7.22	+0.41	8.33	3,671.87	-0.92	220,754	+0.63
พ.ศ. 2541	7.76	+7.53	8.40	3,712.93	+1.12	242,177	+9.70
พ.ศ. 2542	8.58	+10.50	7.96	3,704.54	-0.23	253,018	+4.48
พ.ศ. 2543	9.51	+10.82	7.77	3,861.19	+4.23	285,272	+12.75
พ.ศ. 2544	10.06	+5.82	7.93	3,748.00	-2.93	299,047	+4.83
พ.ศ. 2545	10.80	+7.33	7.98	3,753.74	+0.15	323,484	+8.17
พ.ศ. 2546	10.00	-7.36	8.19	3,774.50	+ 0.55	309,269	-4.39
พ.ศ. 2547	11.65	+16.46	8.13	4,057.85	+7.51	384,360	+24.28
พ.ศ. 2548	11.52	-1.15	8.20	3,890.13	-4.13	367,380	-4.42
พ.ศ. 2549	13.82	+ 20.01	8.62	4,048.22	+ 4.06	482,319	+ 31.29
พ.ศ. 2550	14.46	+ 4.65	9.19 ^P	4,120.95 ^P	+ 1.80	547,782 ^P	+ 13.57

ที่มา : กรมพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2553

แม้ว่าการท่องเที่ยวจะเป็นแหล่งทำรายได้และการจ้างงานที่สำคัญ แต่ก็ได้ส่งผลกระทบในเชิงลบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมหลายประการ อาทิ ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว ทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศ รวมทั้งวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของชุมชนท้องถิ่นที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งการท่องเที่ยวที่ผ่านมาไม่ได้สร้างการเรียนรู้และความเข้าใจระหว่างเจ้าบ้านและผู้มาเยือน ก่อให้เกิดความขัดแย้งและความไม่ประทับใจ ดังนั้น รูปแบบของการท่องเที่ยวแบบมวลชน (Mass Tourism) ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวแบบดั้งเดิมนั้นเกิดจากการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มใหญ่ มีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์มากขึ้นในช่วงระยะ 15 ปีที่ผ่านมาว่า เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคมและสภาพแวดล้อมอย่างยิ่ง (Pearce, 1989) และในขณะเดียวกันก็ไม่ได้ก่อให้เกิดรายได้ทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

การเปลี่ยนแปลงทิศทางของการท่องเที่ยวได้เริ่มขึ้น อย่างเป็นรูปธรรมในราวคริสต์ศักราชที่ 1980 ที่มีการนำเสนอทางเลือกใหม่ของการท่องเที่ยว (Alternative Tourism) จะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องสามารถเลือกได้ตามความต้องการที่แท้จริงของนักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นเลือกสถานที่ท่องเที่ยว ประเภทของที่พักรับรอง ที่พัก และบริการจัดการ รวมทั้งการควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการท่องเที่ยว ซึ่ง Butler (1992) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบที่กล่าวมานี้ จะต้องสัมพันธ์และเกี่ยวเนื่องกันและเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ กิจกรรมต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยวที่เลือกการเดินทางแบบการท่องเที่ยวทางเลือกจะครอบคลุมลักษณะการท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบ ดังนี้ การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural tourism) การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษา (Educational) การท่องเที่ยวเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific) การท่องเที่ยวเพื่อการผจญภัย (Adventure) การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agritourism) และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism)

เมื่อรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไปทำให้บทบาทของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไปตามไปด้วย นักท่องเที่ยวกำลังจะเปลี่ยนไปจากการเป็นผู้รับสู่การเป็นผู้ให้ ทำให้เกิดมิติใหม่ของการท่องเที่ยวที่เรียกว่าการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่มีลักษณะการผสมผสานระหว่างการท่องเที่ยวในรูปแบบความสนใจพิเศษกับกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่ท่องเที่ยวที่ได้ไปเยี่ยมชมเยือน การท่องเที่ยวความสนใจพิเศษ อาทิ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นต้น และกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ (Voluntary activities) อาทิ การปลูกป่า การสอนภาษาอังกฤษ การสร้างโรงเรียน การทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติ เป็นต้น ดังนั้นการท่องเที่ยวเพื่อการบำเพ็ญประโยชน์จึงเป็นจุดกึ่งกลางระหว่างการท่องเที่ยวกับการบำเพ็ญประโยชน์ เป็นการตอบสนองความต้องการที่ลงตัว ทำให้นักท่องเที่ยวเป็นได้ทั้งผู้รับและผู้ให้ในเวลาเดียวกัน (ดังภาพที่ 1.1)

ภาพที่ 1.1 คำนิยามของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ (Voluntary Tourism)

ที่มา : Form Wearing, 2001, p. 30.

การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยมีจุดเริ่มต้นจากการที่องค์กรพัฒนาเอกชนรับชาวต่างประเทศเข้ามาทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ให้กับท้องถิ่น เช่น ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2548 หลังเหตุการณ์ธรณีพิบัติภัยสึนามิ ได้มีการจัดตั้งศูนย์อาสาสมัคร The Tsunami Volunteer Center ขึ้นในเขาหลัก จังหวัดพังงา ซึ่งมีอาสาสมัครจากนานาชาติจาก 51 ประเทศ ทั่วโลก จำนวน 3,500 คน อายุระหว่าง 19 - 67 ปี เข้ามาช่วยเหลือชาวบ้านที่เดือดร้อนจากภัยพิบัติ โดยเข้ามาช่วยสร้างบ้านใหม่ทดแทนบ้านที่เสียหายจากสึนามิ สอนภาษาอังกฤษและช่วยต่อเรือ ในขณะที่เกาะพีพี จังหวัดกระบี่ ได้มีการจัดตั้ง The Phi Phi Dive Camp ที่มีอาสาสมัครนานาชาติ จำนวน 4,000 คน เข้ามาเพื่อขนขยะและสิ่งปรักหักพังออกจากเกาะพีพี จำนวน 290 ตัน เมื่อเกิดเหตุการณ์สึนามิขึ้น กระตุ้นให้ให้คนทั่วโลกหันมาสนใจซึ่งกันมากขึ้น โดยสมัครเข้ามาในประเทศไทยเพื่อทำงานเป็นอาสาสมัครช่วยเหลือผู้ประสบภัย ต่อมาเมื่อกระแสการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีมากขึ้น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยได้จัดทำโครงการท่องเที่ยวเรียนรู้สู่ชุมชน

เป็นการนำเสนอการท่องเที่ยวรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทั้ง 4 ภาคทั่วประเทศ ค่าใช้จ่ายของการจัดโครงการคือ บ้านถ้ำเต่า หมู่บ้านของชุมชนไทยญ้อ ในอำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร จากการโครงการเริ่มจากสำรวจพื้นที่ พูดคุยแลกเปลี่ยนกับชาวบ้านเพื่อสำรวจความต้องการของชุมชน รวมถึงร่วมกันหาแนวทางเพื่อพัฒนาชุมชนอย่างเป็นระบบ พบว่าชาวบ้านยังมีวิถีชีวิตเรียบง่าย เลี้ยงชีพด้วยการทำไร่ทำนาและมีอาชีพเสริมคือการทอผ้า ซึ่งผ้าทอของหมู่บ้านชุมชนไทยญ้อมีความโดดเด่นในด้านกรรมวิธีการทอและลวดลายผ้า ทำให้ผ้าทอเป็นงานหัตถกรรมขึ้นชื่อจนได้รับการคัดสรรเป็นสินค้าโอท็อประดับห้าดาว แต่สิ่งที่ชุมชนยังขาด คือ ขาดบริหารการจัดการที่ดี ชาวบ้านต้องการคำแนะนำด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของตลาด การพัฒนาลวดลายผ้าและบรรจุภัณฑ์ที่จะนำมาผสมผสานกับภูมิปัญญาดั้งเดิมของบรรพบุรุษเพื่อให้สินค้าของบ้านถ้ำเต่าได้รับความนิยมในตลาด

มหาวิทยาลัยที่ร่วมโครงการได้ส่งนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถตรงกับความต้องการของชุมชน เพื่อมาร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวเรียนรู้ ศึกษาวิถีชีวิตชุมชน พร้อมกับบำเพ็ญประโยชน์ให้กับชุมชนเป็นเวลา 15 วัน นักศึกษาที่มาร่วมกิจกรรมมาจาก 3 เพื่อ แบ่งบทบาทรับผิดชอบตามความถนัด เพื่อที่ 1 เพื่อศิลปกรรมทำหน้าที่สร้างแบรนด์สินค้า ภารกิจของนักศึกษาคือการร่วมกันคิดรูปแบบของโลโก้ของสินค้าเพื่อที่ 2 เพื่อคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ออกแบบอุตสาหกรรม ทำหน้าวางแผนการประชาสัมพันธ์ผ่านทางสิ่งพิมพ์ต่างๆ เช่น แผ่นพับ ไปสการ์ด ป้ายสินค้า นามบัตร กระดาษเขียนจดหมาย เป็นต้น และเพื่อที่ 3 เพื่อจิตรกรรมทำหน้าที่ออกแบบลายเครื่องใช้และหัตถกรรมเสื้อผ้า โดยใช้แนวคิดที่ได้พัฒนามาจากวัฒนธรรมดั้งเดิมซึ่งเป็นรากเหง้าของชุมชน โครงการนี้ให้ประโยชน์ทั้งแก่ชุมชนและเพื่อเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ โดยเพื่อเยาวชนมีโอกาสเรียนรู้ถึงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างไปในแต่ละพื้นที่ และได้เรียนรู้ว่าความรู้ของตนเองสามารถช่วยเสริมสร้างศักยภาพด้านการตลาดให้กับคนอื่น ๆ หรือแม้กระทั่งเสริมสร้างมุมมองทางด้านตลาดท่องเที่ยวของตนเองในอนาคต ทางด้านชุมชนหรือหมู่บ้านในพื้นที่จะได้รับประโยชน์จากการเสริมสร้างศักยภาพทางด้านตลาดของสินค้าท่องเที่ยวของชุมชน ได้เรียนรู้ระบบบริหารจัดการที่ดีในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยว ภูมิทัศน์ สินค้า อาหาร รวมไปถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

คุณค่าที่ได้รับจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์คือการเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาเดินทางไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในขณะเดียวกันก็ได้มีโอกาสเรียนรู้ในสิ่งที่แตกต่างออกไป อาทิ วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ที่สำคัญคือความแตกต่างในการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นการเปิดโลกทัศน์ของนิสิตนักศึกษาจากการท่องเที่ยวและสุดท้ายคือ นิสิตนักศึกษาเหล่านั้นได้แบ่งปันความรู้ความสามารถ ความคิด รวมไปถึงหยาดเหงื่อ แรงกายของตนเองในการสร้างสรรค์ประโยชน์และสิ่งดี

งามให้แก่ชุมชนด้วย รวมทั้งเป็นการเสริมสร้างศักยภาพทางด้านตลาดของชุมชน ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นความสมบูรณ์แบบของการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์อย่างแท้จริง

ประการสำคัญที่สุด หากได้มีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่ดี จะทำให้เกิดการขยายไปยังเพื่อเป้าหมายเพื่อต่าง ๆ ได้มากขึ้น อีกทั้งจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับแหล่งท่องเที่ยวอื่นที่มีอยู่ในประเทศ ได้จะทำให้ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวสภาพแวดล้อม สังคม วัฒนธรรมชุมชนและวิถีชีวิตชาวบ้านที่ไม่มีผลกระทบทางลบจากการท่องเที่ยว เพราะหัวใจของการท่องเที่ยวทางเลือกคือการสร้างจิตสำนึกที่ดีแก่ผู้ที่มีส่วนได้เสียกับการท่องเที่ยวที่จะช่วยกันคุ้มครองพัฒนาและอนุรักษ์ทั้งแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมให้สามารถคงอยู่ไปจนถึงรุ่นลูกรุ่นหลานต่อไปในอนาคตและจะเป็นคุณประโยชน์ต่อชุมชน สังคมและประเทศ ทั้งนี้หากมีการสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อการบำเพ็ญประโยชน์อย่างจริงจัง จะเป็นการเสริมศักยภาพให้แก่แหล่งท่องเที่ยวและสร้างรายได้ให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยว อีกทั้งยังจะส่งผลถึงภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทยในสายตาของนานาชาติอีกด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อวิเคราะห์นโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์
- 1.2.2 เพื่อศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
- 1.2.3 เพื่อศึกษามูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์
- 1.2.4 เพื่อจัดทำยุทธศาสตร์ท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

1.3 คำถามการวิจัย

- 1.3.1 นโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ เป็นอย่างไร
- 1.3.2 กระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ใช้อย่างไร
- 1.3.3 มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีจำนวนเท่าไร

1.3.4 ยุทธศาสตร์ท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยควรเป็นอย่างไร

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ หมายถึง การท่องเที่ยวที่เน้นไปในเพื่อนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์และช่วยพัฒนาชุมชนด้านการท่องเที่ยว อาทิ การถ่ายทอดความรู้ด้านการเป็นวิทยากรนำชมพื้นที่ การออกแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเป็นสินค้าที่ระลึก เป็นต้น ขณะเดียวกันเพื่ออาสาสมัครดังกล่าว ก็จะได้เรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของท้องถิ่น จากการได้ใช้ชีวิตอยู่ในชุมชน ได้ใกล้ชิดกับชาวบ้านที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.5 ขอบเขตของโครงการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษานโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ กระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เป็นอยู่ในประเทศไทยในปัจจุบัน มูลค่าเพิ่มที่เกิดจากการท่องเที่ยวจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยและเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

1.5.1 ขอบเขตด้านประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1.5.1.1 นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย โดยเน้นนักเรียน นักศึกษา ที่มาทำงานในองค์กรไม่แสวงหากำไร สอนศาสนา สอนภาษาในโรงเรียน มหาวิทยาลัย ในประเทศไทย โดยการออกแบบสอบถามจำนวน 400 ชุดและจัดประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นเพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้สำหรับการท่องเที่ยวที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

1.5.1.2 นักวิชาการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย เช่น เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เจ้าหน้าที่ท่องเที่ยวและกีฬา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตำรวจท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่องค์กรไม่แสวงหากำไร โดยการจัดประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นเพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้สำหรับการท่องเที่ยวที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และเพื่อนำไปจัดทำยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย จำนวน 8 ครั้ง จำแนกตามพื้นที่ดังนี้

ระดมความคิดเห็นจากนักวิชาการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่

ระดมความคิดเห็นจากนักวิชาการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อ
บำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงราย

ระดมความคิดเห็นจากนักวิชาการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อ
บำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดอุบลราชธานี

ระดมความคิดเห็นจากนักวิชาการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อ
บำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเลย

ระดมความคิดเห็นจากนักวิชาการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อ
บำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดภูเก็ต

ระดมความคิดเห็นจากนักวิชาการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อ
บำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดพังงา

ระดมความคิดเห็นจากนักวิชาการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อ
บำเพ็ญประโยชน์ในกรุงเทพมหานคร

ระดมความคิดเห็นจากนักวิชาการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อ
บำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดกาญจนบุรี

**1.5.1.3 ผู้ประกอบการในสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญ
ประโยชน์** เพื่อศึกษามูลค่าเพิ่มที่เกิดจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย โดยทำ
การออกแบบสอบถามจำนวน 400 ชุด โดยทำการสอบจำแนกตามเพื่อจังหวัดดังนี้

ผู้ประกอบการในสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใน
จังหวัดเชียงใหม่

ผู้ประกอบการในสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใน
จังหวัดเชียงราย

ผู้ประกอบการในสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใน
จังหวัดอุบลราชธานี

ผู้ประกอบการในสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใน
จังหวัดเลย

ผู้ประกอบการในสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใน
จังหวัดภูเก็ต

ผู้ประกอบการในสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใน
จังหวัดพังงา

ผู้ประกอบการในสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใน กรุงเทพมหานคร

ผู้ประกอบการในสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใน จังหวัดกาญจนบุรี

นอกจากนี้มีการจัดประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นเพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้สำหรับการท่องเที่ยวที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และเพื่อนำไปจัดทำยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย จำนวน 8 ครั้ง จำแนกตามพื้นที่ ดังนี้

ผู้ประกอบการในสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใน จังหวัด เชียงใหม่

ผู้ประกอบการในสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใน จังหวัด เชียงราย

ผู้ประกอบการในสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใน จังหวัด อุบลราชธานี

ผู้ประกอบการในสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใน จังหวัด เลย

ผู้ประกอบการในสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใน จังหวัด ภูเก็ต

ผู้ประกอบการในสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใน จังหวัด พังงา

ผู้ประกอบการในสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใน กรุงเทพมหานคร

ผู้ประกอบการในสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใน จังหวัดกาญจนบุรี

1.5.2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ต้องการทราบนโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในปัจจุบัน กระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เป็นอยู่ในประเทศไทย และ มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวจากการ

ท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย รวมทั้งเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

1.5.3 ขอบเขตด้านเวลา

ในการทำวิจัยครั้งนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล 1 ปี เริ่มตั้งแต่เดือน 1 กันยายน พ.ศ. 2553 ถึง เดือน สิงหาคม 2554

1.5.4 ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการทำวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษา 8 จังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เข้ามาท่องเที่ยวมากที่สุดในประเทศไทย (จากการสอบถามการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย บริษัทนำเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์และองค์กรไม่แสวงหากำไร, 2553) ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต กรุงเทพมหานคร จังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดเลย

1.6 ผลการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 รัฐบาลได้แนวทางในการกำหนดนโยบายและเงื่อนไขที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เพื่อเพิ่มศักยภาพภายใต้เขตการค้าเสรี

1.6.2 นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีรูปแบบเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ได้รับประโยชน์สูงสุด

1.6.3 นักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สามารถปรับตัวเพื่อรองรับรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เพื่อรองรับการแข่งขัน

1.6.4 ผู้ประกอบการสามารถปรับปรุงการดำเนินธุรกิจให้สอดคล้องกับรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์เพื่อให้มีรายได้ที่ยั่งยืนภายใต้ความพอเพียง

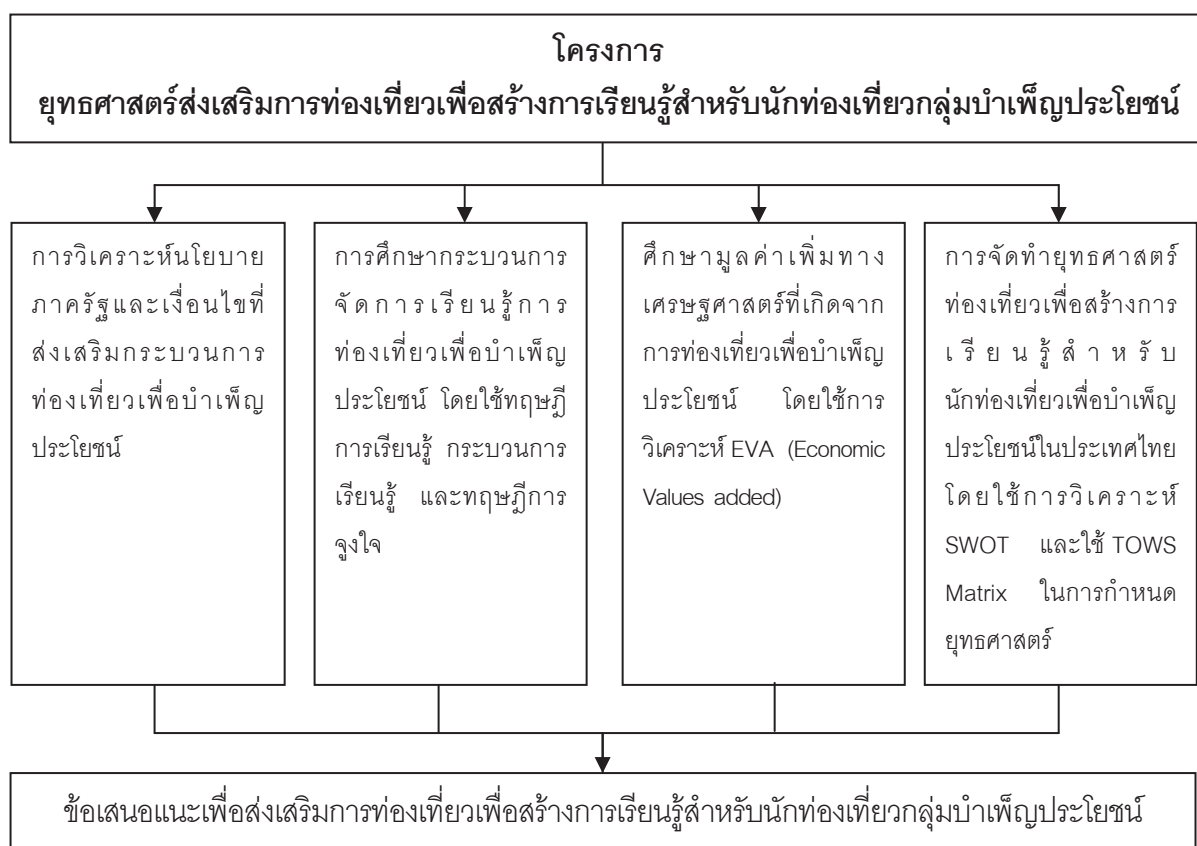
1.7 แนวทางการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.7.1 รัฐบาลได้แนวทางในการจัดทำนโยบายด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

1.7.2 ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สามารถนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปปรับปรุงการท่องเที่ยวของตนเองให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวมากขึ้น

1.7.3 ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีรายได้เพิ่มสูงขึ้นจากการท่องเที่ยว

1.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา : จากการศึกษา

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทางคณะผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ ทั้งจากเอกสารและการสืบค้นจากแหล่งต่างๆ เพื่อนำแนวคิดหลักการมาใช้ในการดำเนินงานวิจัย โดยทางคณะผู้วิจัยทำการจำแนกการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโครงการยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์โดยลำดับหัวข้อดังนี้

2.1 แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้

2.1.2 แนวคิด การวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค

2.1.3 มูลค่าเพิ่มทางด้านเศรษฐศาสตร์

2.1.4 แนวคิดการวิเคราะห์ TOWS Matrix

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

2.2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมูลค่าเพิ่มที่เกิดจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

2.2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้

การเรียนรู้ (Learning)

ความหมายของการเรียนรู้

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2533, หน้า 135) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ว่า การเรียนรู้หมายถึง การเปลี่ยนพฤติกรรม ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ที่คนเราปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมหรือจากการฝึกหัด

ส่วน ประสาท อิศรปริดา (2534, หน้า 86) ได้กล่าวถึงความหมายของการเรียนรู้ว่า การเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม จากเดิมไปสู่พฤติกรรมใหม่ที่ค่อนข้างถาวร

และพฤติกรรมใหม่นี้เป็นผลมาจากประสบการณ์ หรือการฝึกฝนไม่ใช่เป็นการตอบสนองตามธรรมชาติ หรือสัญชาตญาณ วุฒิมาวะ อุปัตติเหตุ หรือความบังเอิญ ซึ่ง Bloom ได้อธิบายถึง การเปลี่ยนแปลง เมื่อ บุคคลเกิดการเรียนรู้ว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ ความเข้าใจ และความคิด (Cognitive Domain) หมายถึง การเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระใหม่ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจสิ่งแวดล้อมต่างๆ ให้มากขึ้น เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสมอง

2. การเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ ความรู้สึกและเจตคติ (Affective Domain) หมายถึง เมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งใหม่ก็ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึทางด้านจิตใจ ความเชื่อ ความสนใจ

3. การเปลี่ยนแปลงทางด้านความชำนาญ (Psychomotor Domain) หมายถึง การที่ บุคคลได้เกิดการเรียนรู้ ทั้งในด้านความคิด ความเข้าใจ และเกิดความรู้สึนึกคิด ค่านิยม ความสนใจ แล้วได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปปฏิบัติให้เกิดความชำนาญมากขึ้น เช่น การใช้มือ เป็นต้น

ทั้งนี้ทศนา แคมมณี (2545, หน้า 1) กล่าวว่า การเรียนรู้ (Learning) มีขอบเขต ที่ครอบคลุมความหมาย 2 ประการ คือ การเรียนรู้ในความหมายของ กระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) ซึ่งหมายถึง การดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนหรือการใช้วิธีการต่างๆ ที่ช่วยให้บุคคลเกิดการ เรียนรู้และการเรียนรู้ในความหมายของ ผลการเรียนรู้ (Learning Outcome) ซึ่งได้แก่ ความรู้ความ เข้าใจในสาระต่างๆ ความหมายในการกระทำ การใช้ทักษะกระบวนการต่างๆ รวมทั้งความรู้สึ หรือ เจตคติอันเป็นผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้หรือการใช้วิธีการเรียนรู้.....” จะเห็นได้ว่า ความหมาย ทั้งสองประการของการเรียนรู้นั้น มีความสัมพันธ์ต่อกัน และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้เรียน ในการ แสวงหาความรู้ที่มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับตนเอง อันส่งผลให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้และลึกซึ้ง

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้

กิต้า รานี ลอล และ เบอนาร์ด เอ็ม ลอล (ชาตรี สําราน, 2544) กล่าวว่า “ครูจะต้อง ตระหนักว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากประสาทสัมผัสหลาย ๆ อย่าง และต้องมีการวางแผนอย่าง สอดคล้องกันกับสภาพสิ่งแวดล้อมที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี โดยต้องมีโครงสร้างที่จะทำให้เด็กมี โอกาสที่จะได้สำรวจและค้นพบการเรียนรู้ที่ดีที่สุดของเขา โดยมีการช่วยเหลือจากครู และต้องมีการ พิจารณาจากเด็ก จากองค์ประกอบหลายๆ ด้าน คือ ทั้งด้านร่างกาย จิตวิทยา และวัฒนธรรม ประเพณี ตลอดจนโปรแกรมที่จัดให้เด็กจะต้องออกแบบให้พวกเขาสามารถที่จะพัฒนาไปในทิศทางที่ จะเป็นไปได้มากที่สุด แต่สิ่งหนึ่งที่ครูต้องรู้ก็คือ ความก้าวหน้าของแต่ละบุคคลนั้นจะมีอัตราและ ขั้นตอนที่มีลักษณะเฉพาะของเขา โอกาสในการที่จะให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับสังคมเป็นสิ่งที่พวกเรา

ควรจะได้จัดให้มีขึ้น และต้องเร้าให้เด็กสนใจ เพราะกระบวนการนี้จะเป็นตัวนำเด็กไปสู่การพัฒนา ทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจเช่นกัน และถ้าให้เด็กได้มีการกำหนดทิศทางของตนเองในกระบวนการเรียนรู้ก็จะทำให้พวกเราสร้างพื้นฐานสำหรับตัวเขาเองและได้ใช้ประโยชน์ไปจนตลอดชีวิตของเขา...”

อีกทั้ง Bruner (อ้างในสุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2533, หน้า 153) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการเรียนรู้ว่า เมื่อใดที่บุคคลมีความอยากรู้อยากเห็น ก็จะมีพลังผลักดันให้บุคคลเกิดพฤติกรรมสำรวจสิ่งแวดล้อม และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมจนเกิดเป็นการเรียนรู้โดยการค้นพบ (Discovery Learning)

ในการเรียนรู้โดยการค้นพบ เป็นการสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตัวเอง โดยมีครูคอยให้การสนับสนุน ให้ผู้เรียนรู้จักคิดอย่างมีเหตุผล เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และเกิดความคิดรวบยอดในสิ่งที่เรียน ได้ค้นพบกฎหรือความจริงต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ซึ่งผู้เรียนจะได้รับคำแนะนำหรือได้รับข้อมูลพื้นฐานในสิ่งที่เรียนรู้จากครูผู้สอนหรือบุคคลอื่นน้อยที่สุด

กระบวนการเรียนรู้

Mouley (อ้างใน อารี พันธุ์มณี, 2538) ได้จัดลำดับขั้นของกระบวนการเรียนรู้เป็น 7 ขั้นด้วยกัน ดังนี้

1. แรงจูงใจ หมายถึง สภาพที่อินทรีย์เกิดความต้องการ หรืออยู่ในภาวะขาดสมดุลก็จะทำให้เกิดแรงขับหรือแรงจูงใจ เพื่อผลักดันให้เกิดพฤติกรรมเพื่อทดแทนภาวะการขาด หรือทำให้อินทรีย์อยู่ในภาวะสมดุล แรงจูงใจจึงเป็นสิ่งจำเป็นเบื้องต้นในการเรียนรู้และเป็นที่กำหนดทิศทาง และความเข้มของพฤติกรรมให้เกิดขึ้น

2. เป้าหมาย หมายถึง สภาพต่อจากการที่บุคคลเกิดแรงจูงใจ บุคคลก็จะกำหนดเป้าหมาย ซึ่งจะก่อให้เกิดความพึงพอใจ เป้าหมายจึงเป็นส่วนผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมและนำไปสู่การเรียนรู้ได้ ลักษณะเป้าหมายอาจแตกต่างกัน บางคนเป็นเป้าหมายเพื่อตอบสนองความต้องการทางสรีระ แต่บางคนอาจกำหนดเป้าหมายเพื่อตอบสนองความต้องการทางสังคมก็อาจเป็นได้

3. ความพร้อม หมายถึง สภาพความพร้อมของอินทรีย์ทางร่างกาย จิตใจ อวัยวะต่างๆ ในการเรียนรู้ รวมทั้งความเจริญเติบโตของร่างกาย แรงจูงใจ ความสนใจ ประสบการณ์เดิม เป็นต้น ซึ่งความพร้อมดังกล่าวเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเรียนรู้ จะช่วยให้บุคคลสามารถเรียนรู้ได้แตกต่างกัน บุคคลที่มีความพร้อมมากก็อาจเรียนรู้ได้ดี เป็นต้น

4. อุปสรรค หมายถึง การเผชิญกับสิ่งขวางกั้น หรือ สิ่งสกัดกั้น ระหว่างพฤติกรรมกับเป้าหมาย ทำให้ไม่บรรลุเป้าหมาย บุคคลจึงเกิดความเครียด ก็จะพยายามหาทางลดความเครียดลงหรือหาวิธีแก้ปัญหา ลักษณะเช่นนี้จึงทำให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นได้

5. การตอบสนอง หมายถึง การแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อแรงจูงใจ เป้าหมาย ความพร้อม หรืออุปสรรค ซึ่งอาจเริ่มด้วยการเลือกตอบสนองที่เหมาะสมหรือแก้ปัญหาให้ดีที่สุด การตอบสนองจะเป็นแนวทางไปสู่เป้าหมาย

6. การเสริมแรง หมายถึง เมื่อบุคคลมีพฤติกรรมตอบสนองแล้ว ได้รับผลย้อนกลับในทางที่ดี อาจเป็นรางวัลหรือการเสริมแรงในรูปแบบต่างๆ เช่น คำชมเชย ความพอใจ ความสำเร็จ ความก้าวหน้า หรืออื่นๆ ก็จะทำให้อินทรีย์พฤติกรรมบ่อยครั้ง และมีความคงทนในการแสดงพฤติกรรม ดังนั้น การเสริมแรงจึงเป็นการให้ภายหลังจากการที่แสดงพฤติกรรมที่พึงปรารถนา และทำให้พฤติกรรมดังกล่าวเกิดขึ้นบ่อยและคงทน

7. การสรุปความเหมือน หมายถึง หลังจากผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมายแล้ว เขาสามารถสรุปกฎเกณฑ์ หรือสถานการณ์การเรียนรู้ที่ประสบมา แล้วนำไปใช้ในสถานการณ์หรือประสบการณ์ใหม่ได้ เป็นการขยายขอบเขตความรู้ให้กว้างขวางขึ้น

นอกจากนี้ ประเวศ วสี (2539, หน้า 40-50) ได้พูดถึงกระบวนการเรียนรู้ว่า ต้องลดการถ่ายทอดเนื้อหาในห้องเรียนลงให้มากที่สุด แล้วใช้กระบวนการเรียนรู้ที่จะพัฒนามิติทางกาย สังคม จิต และปัญญา ให้เข้มแข็งครบทุกด้านพร้อมกันไป โดยปรับวิธีการเรียนรู้จากที่พระพุทธเจ้าสอน คือ สุตมยปัญญา (ปัญญาที่เกิดจากการภาวนา) มาเป็นการศึกษาจากการสัมผัสความจริง การศึกษาจากการคิด และการศึกษาจากการเจริญสติ ซึ่งการเรียนรู้ควรใช้ 3 วิธีผนวกกันดังนี้ คือ

1. การศึกษาจากการสัมผัสความจริง เพราะการสัมผัสความจริงทำให้รู้ความจริง ทำให้ความรู้มีฐานอยู่ในความจริงไม่ลอยตัว การศึกษาจากการสัมผัสความจริงมี 5 ประเภท คือ

1.1 การศึกษาจากการสัมผัสความจริงทางธรรมชาติ ได้แก่ สิ่งแวดล้อมรอบตัว ดิน น้ำ อากาศ ป่าไม้ ความหลากหลายทางธรรมชาติ จะทำให้รู้ รัก รักษา และใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ

1.2 การศึกษาจากการสัมผัสความจริงทางสังคม วัฒนธรรม โดยเฉพาะจากชุมชน ทั้งในชนบทและในเมือง (ดูยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์ชุมชน ทำให้รู้ความจริงทางสังคม และวัฒนธรรม

1.3 การศึกษาจากการสัมผัสความจริงโดยการทำงาน และการทำงานและกิจกรรม โดยเลือกสิ่งที่ชอบ อาจเป็นอาชีพหรือการเป็นอาสาสมัครเพื่อสังคม เป็นการนำเอาการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจสังคมเข้ามาหากัน การศึกษาจะเข้ามามีส่วนแก้ไขปัญหาสังคมต่างๆ พร้อมกันไป เช่น เรื่องครอบครัว โรคเอดส์ และเป็นการฝึกการอยู่และการทำงานร่วมกัน หรือการสร้างความสุขเป็นชุมชน รวมทั้งฝึกทักษะในการจัดการ

1.4 การศึกษาจากการสัมผัสความจริงที่เป็นสุนทรียะทั้งที่เป็นความงามทางธรรมชาติและทางศิลปะ เพื่อความสุขและพัฒนาความละเอียดอ่อนทางจิตใจ รวมทั้งเกิดฉันทะในการเรียนรู้ศิลปะยังอยู่ในการทำงานทุกชนิด ที่ถ้าพยายามทำให้ประณีตและงามก็จะเข้ามาพัฒนาจิตใจ การเจริญสติซึ่งจะกล่าวถึงในข้อ 3 ก็จะช่วยให้อสัมผัสความงามได้รอบตัว สุนทรียะจึงอยู่ในทุกสิ่งทุกอย่างถ้าเรามีความเข้าใจ

1.5 การศึกษาจากการสัมผัสความจริงทางข้อมูลข่าวสาร สมัยปัจจุบันและอนาคต เป็นสมัยที่ท่วมท้นด้วยข้อมูลข่าวสาร ข้อมูลข่าวสารมีทั้งที่เป็นจริงและไม่จริง คนสมัยปัจจุบันต้องฝึกให้มีความสามารถในการเลือกรับข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริงและใช้ประโยชน์ได้

จะเห็นได้ว่า แม้เพียงเรื่องการศึกษาจากการสัมผัสความจริงอย่างเดียวก็พัฒนาปัญญาไปมาแล้ว ถ้าประกอบด้วยความคิด ดังจะกล่าวต่อไปข้างล่างนี้ก็จะทำให้ปัญญาแล่นไปสู่พลังที่สูงขึ้นอย่างไม่จำกัด

2. ศึกษาจากการคิด เป็นกระบวนการที่สัมพันธ์และต่อเนื่องจากการศึกษาจากการสัมผัสความจริงประกอบด้วย

2.1 ฝึกการสังเกต

2.2 ฝึกการบันทึก (คนไทยเป็นชาติที่ไม่ชอบบันทึก)

2.3 ฝึกการนำเสนอในการประชุมกลุ่ม

2.4 ฝึกการฟัง

2.5 ฝึกการปุจฉา-วิสัชนาในกลุ่ม เพื่อให้เกิดความแตกฉานทางปัญญาและเกิดวิจารณ์ญาณ รวมทั้งหัดให้มีความอดทนต่อความคิดเห็นที่แตกต่างหรือเห็นความงามของความหลากหลายซึ่งเป็นการพัฒนาทางจิตใจที่สูงยิ่ง การปุจฉา-วิสัชนาเป็นการสร้างจริยธรรมไปด้วยในตัว

2.6 การฝึกการตั้งสมมติฐาน และการตั้งคำถาม การตั้งสมมติฐานและการตั้งคำถามเป็นการกระตุ้นให้แสวงหา และสร้างความรู้

2.7 ฝึกแสวงหาคำตอบต่อคำถามที่ตั้งขึ้น โดยค้นหาจากตำรา จากคอมพิวเตอร์ แต่ความรู้บางชนิดก็ไม่มีในตำราหรือคอมพิวเตอร์ แต่มีอยู่ในการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมก็ต้องไปคุยกับคนเฒ่าคนแก่ หรือสังเกตดูว่าเขาทำกันอย่างไร นี่เป็นการผนวกการเรียนรู้ทั้งของเก่าและของใหม่ เป็นการศึกษาที่สมานสังคัม ไม่ใช่ทำให้สังคัมแตกแยกเหมือนการศึกษาปัจจุบัน

2.8 การวิจัย ถ้าแสวงหาคำตอบแล้วไม่พบ แต่คำถามมีความสำคัญ แปลว่าไม่มีความรู้นั้นอยู่ในโลกต้องสร้างความรู้ใหม่ขึ้นด้วยการวิจัย การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการเรียนรู้ในการศึกษาทุกระดับทุกประเภท

2.9 การเชื่อมโยงการเข้าใจตัวเอง ไม่ว่าเรียนเรื่องอะไรครูต้องช่วย ตระล่อมให้กลุ่มคิดอย่างเชื่อมโยงปัญญาคือการโยงความรู้ได้ยาวไกล แท้ที่จริงสรรพสิ่งทั้งหลายล้วน เชื่อมโยงการคิด เชื่อมโยงเป็นการเข้าถึงธรรม(ชาติ) เมื่อเชื่อมโยงแล้วก็ให้เข้าใจตนเอง(Self Realization) ว่าเราเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ ไม่ใช่เป็นศูนย์กลางของจักรวาล และควรต้องมีความสัมพันธ์กับคนอื่น และสิ่งอื่นอย่างไรจึงจะมีความถูกต้องและนี่คือจริยธรรม จริยธรรมไม่เกิดจากการท่องจำ “วิชา” จริยธรรม แต่เกิดในการเรียนทุกชนิด ถ้ากระบวนการเรียนรู้ถูกต้อง

2.10 ฝึกการเขียนบทความทางวิชาการ คนไทยเป็นคนไม่ชอบเขียนและ เขียนบทความทางวิชาการไม่เป็น แม้แต่อาจารย์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ ทำให้ขาดเครื่องมือพัฒนาการ ทางสติปัญญาไปอย่างสำคัญ เพราะการเขียนทำให้ต้องตรวจสอบความรู้อย่างเข้มข้น เนื่องจาก ข้อเขียนเป็นการบันทึกไว้เป็นหลักฐาน การเขียนบทความทางวิชาการจึงช่วยสร้างความเข้มแข็งทาง สติปัญญา

แรงจูงใจ (Motivation)

แรงจูงใจย่อมมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของบุคคล สามารถจะกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากรู้ อยากเห็นและเกิดความสนใจเป็นพิเศษได้

ความหมายของแรงจูงใจ

มาลี จุฑา (2544, หน้า 151) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจว่า หมายถึง การกระตุ้นให้ บุคคลแสดงพฤติกรรมตามความต้องการหรือตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ เช่น คุณแม่ได้พูดกับลูกว่า คุณแม่จะให้รางวัลแก่ลูกทุกๆ วิชาถ้าลูกสอบได้ A จะได้เงินรางวัลวิชาละ 1,000 บาท แสดงว่าคำพูด ของแม่เป็นการจูงใจให้ลูกตั้งใจเรียน มีความขยันหมั่นเพียร จนสอบได้ A หลาย ๆ วิชาตามความ ต้องการของคุณแม่เป็นต้น การจูงใจใช้ประโยชน์ได้ทั่วไปทั้งในบ้าน ในโรงเรียนและวงการธุรกิจ

แรงที่มากระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตามความต้องการ หรือตามจุดมุ่งหมายที่ กำหนดไว้นั้น เรียกว่า แรงจูงใจ

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

นอกจากนี้ มาลี จุฑา (2544, หน้า 151-152) ยังให้แนวคิดที่ว่า แรงจูงใจสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) หมายถึง แรงจูงใจที่เกิดจากภายในตัวบุคคล ซึ่งมีผลต่อการกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตามความต้องการหรือตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ แรงจูงใจภายในมีความสำคัญมากกว่าแรงจูงใจภายนอก เพราะว่าแรงจูงใจภายในเกิดจากความรู้สึกของบุคคล เมื่อบุคคลรู้สึกเช่นใด ก็แสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อความรู้สึกของตนเสมอ

2. แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) หมายถึง แรงจูงใจที่เกิดจากภายนอกตัวบุคคล ซึ่งมีผลต่อการกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตามความต้องการหรือตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

คณะผู้วิจัยเห็นว่า การท่องเที่ยวทัศนศึกษาเป็นแรงจูงใจที่สามารถให้ผู้เรียนอยากจะเรียนรู้เกี่ยวกับสถานที่ๆ จะไปทัศนศึกษา เพราะธรรมชาติของมนุษย์ อยากรู้ อยากจะเห็น อยากจะเปลี่ยนประสบการณ์ การไปท่องเที่ยวจึงเป็นแรงจูงใจที่ดีและมีประสิทธิภาพ

2.1.2 แนวคิดการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค (SWOT Analysis)

การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคเป็นการวิเคราะห์สถานการณ์ต่างๆ ของ นโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ และสามารถสรุปได้ว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค นำไปใช้ในการปรับปรุงการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จึงประยุกต์ใช้แนวคิดการกำหนด กลยุทธ์หรือกล่าวโดยเฉพาะเจาะจง คือแนวคิดการวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน โอกาส-อุปสรรค (SWOT Analysis) ซึ่งเป็นแนวคิดที่มีการประยุกต์ใช้กันอย่างกว้างขวางในวงการธุรกิจ โดยการวิเคราะห์ SWOT Analysis นั้น ในขั้นตอนแรกคือการทำทำความเข้าใจถึงองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบของ SWOT ซึ่งได้แก่

จุดแข็ง (Strength) เป็นปัจจัยใดๆ ที่นโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สามารถดำเนินการได้ดีกว่าการนโยบายอื่นๆ

จุดอ่อน (Weakness) เป็นปัจจัยที่เมื่อพิจารณาโดยเปรียบเทียบกับนโยบายอื่นๆ แล้ว นโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ดำเนินการได้ด้อยกว่า

โดยในทั้งด้านของจุดแข็งและจุดอ่อนนั้น ถือเป็นศักยภาพที่มีอยู่ภายในของ นโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ซึ่งจะพิจารณาจาก ทรัพยากรที่มีอยู่ อันหมายถึง นโยบายที่มีอยู่ในปัจจุบัน นอกจากนี้ ปัจจัยอีกส่วนหนึ่งที่แม้ไม่ได้ ประกอบอยู่ในนโยบายปัจจุบันโดยตรง แต่มีผลต่อศักยภาพของนโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริม กระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่ทำการศึกษาทั้งในปัจจุบันและในอนาคต คือ นโยบายจากภาครัฐ ซึ่งเป็นอีกส่วนหนึ่งที่จะพิจารณาด้วยเช่นกัน สำหรับอีก 2 องค์ประกอบของ SWOT คือ O-Opportunity และ T-Threat นั้น มีความหมายถึง

โอกาส (Opportunity) คือ ปัจจัยภายนอกที่ถือเป็นช่องทางหรือโอกาสสำหรับ นโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่กำลังดำเนินการ การศึกษา

อุปสรรคหรือภัยคุกคาม (Threat) คือ ปัจจัยภายนอกใดๆ ที่อาจก่อให้เกิด อุปสรรคต่อการพัฒนาของนโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญ ประโยชน์ในสองส่วนหลังนี้เป็นการพิจารณาจากปัจจัยที่อยู่ภายนอกเป็นหลัก ซึ่งในที่นี้หมายถึงปัจจัย อื่นๆ ที่อาจก่อให้เกิดผลดีหรือผลเสียต่อนโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อ บำเพ็ญประโยชน์

2.1.3 มูลค่าเพิ่มทางด้านเศรษฐศาสตร์ (Economic Value Added)

มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ เป็นตัววัดผลการปฏิบัติงานที่การบริหารเน้นมูลค่าโดย นำมาใช้เป็นตัววัดทางด้านการเงินของผลตอบแทนและมูลค่าในช่วงเวลาหนึ่ง มูลค่าเพิ่มทาง เศรษฐศาสตร์ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของแนวคิดที่ว่าความมั่งคั่งจะเกิดขึ้น ก็ต่อเมื่อกิจการนั้นสามารถสร้าง ผลกำไรที่สามารถชดเชยค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (Operating Cost) และส่วนของต้นทุน เงินทุน (Cost of Capital) และมีกำไรส่วนที่เหลือ (Residual Income) ซึ่งถ้ากำไรในส่วนนี้มีมากความมั่งคั่งก็ จะมีมากขึ้นตามไปด้วย

การคำนวณมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ (Economic Value Added)

สามารถทำได้โดยนำกำไรจากการดำเนินงานหลังหักภาษี (NOPAT) ลบด้วยต้นทุนเงินทุน (Capital Charge) มีสูตรดังนี้

$$EVA = NOPAT - \text{Capital Charge}$$

$$NOPAT = [S - COGS - SG\&A - D] * (1 - t)$$

S	=	รายได้จากการขายและบริการ
COGS	=	ต้นทุนสินค้าขาย
SG&A	=	ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร
D	=	ค่าเสื่อมราคา
T	=	ภาษีจ่าย

Capital Charge(COC) = ต้นทุนเงินทุน คำนวณจาก

$$COC = (\text{after-tax debt cost} * \text{Debt weight}) + (\text{Equity Cost} * \text{Equity weight}) * C$$

C = เงินทุนทั้งหมด (Invested Capital) โดยจะคำนวณมาจาก ต้นทุนในส่วนของผู้ถือหุ้น (Equity) บวกด้วยเงินกู้ยืมที่มีภาระผูกพันทั้งหมด (Interest bearing debt)

การปรับปรุงรายการทางบัญชีเพื่อคำนวณมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์

1. วัตถุประสงค์ของการปรับปรุงตัวเลขกำไร (วรศักดิ์ ทุมมานนท์, 2545) วัตถุประสงค์ของการปรับปรุงเพื่อแก้ไขความโน้มเอียงหรือการบิดเบือนที่เกิดจากการปรับแต่งตัวเลขทางบัญชี รายการปรับปรุงทางบัญชีภายใต้การหามูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวที่เป็นที่ยอมรับขึ้นอยู่กับผู้ศึกษา

2. รายการปรับปรุงรายการกำไรทางบัญชีให้เป็นกำไรทางเศรษฐศาสตร์ (พรสรัญ รุ่งเจริญกิจกุล, 2545) ในการวัดผลการดำเนินงานที่แท้จริงของบริษัท เป็นเป้าหมายในการจัดทำข้อมูลทางบัญชีและการเงิน แต่ปัจจุบันนี้แนวคิดใหม่ๆ ในการวัดผลการดำเนินงานได้มีการพัฒนาไปมาก

เพื่อให้ทันกับภาวะทางเศรษฐกิจ และวิธีดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน เนื่องจากการวัดผลโดยใช้วิธีทางบัญชีไม่สามารถวัดผลการดำเนินงานเชิงเศรษฐกิจได้

ในการวัดผลทางบัญชีขึ้นอยู่กับนโยบายบัญชี และมาตรฐานการบัญชีที่กิจการใช้ ปัจจุบันประเทศต่างๆ ไม่ได้ใช้มาตรฐานการบัญชีเดียวกัน เพราะฉะนั้นผลการดำเนินงานอาจแตกต่างกันได้

นอกจากนั้นปรัชญาการบริหารธุรกิจในปัจจุบัน จะมุ่งเน้นไปที่การสร้างความมั่งคั่งให้กับผู้ถือหุ้นเป็นสำคัญ การพยายามวัดผลการดำเนินงานที่แท้จริงของกิจการถือเป็นเป้าหมายในการจัดการเพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่องค์กร จึงต้องการวิธีวัดผลการดำเนินงานที่สอดคล้องกัน จึงทำให้มีการพัฒนาเครื่องมือวัดที่เรียกว่ากำไรทางเศรษฐศาสตร์ ซึ่งเป็นการให้ความสำคัญกับการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ตั้งอยู่บนความคิดทางเศรษฐศาสตร์ที่ว่าความมั่งคั่งจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อกิจการสามารถสร้างผลกำไรครอบคลุมต้นทุนการดำเนินงานและต้นทุนของเงินทุน

ต้นทุนเงินลงทุนถัวเฉลี่ย (WACC) (สุมาลี จิระมิตร, 2543)

ต้นทุนเงินลงทุนมีความสำคัญในเรื่องของงบลงทุน กิจการส่วนใหญ่จะจัดหาเงินทุนจากหลายแหล่ง เช่น หนี้กู้, หนี้สามัญ หรือเงินกู้ยืม ซึ่งต้นทุนของเงินทุนในแต่ละแห่งนั้นจะมีต้นทุนที่ไม่เท่ากัน ดังนั้นจึงต้องเฉลี่ยต้นทุนเงินทุนทั้งจำนวน การคำนวณหาต้นทุนของเงินทุนถัวเฉลี่ยต้องพิจารณาถึงสัดส่วนรวมทั้งต้นทุนเงินกู้ยืมและทุนของกิจการ รวมทั้งภาษีที่สามารถประหยัดได้จากดอกเบี้ยจ่ายประกอบกัน มีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$WACC = W_d k_d + W_e k_e$$

WACC = ต้นทุนของเงินทุนถัวเฉลี่ย

W_d = สัดส่วนของเงินกู้ยืมที่มีภาระผูกพัน

k_d = ต้นทุนของเงินกู้ยืม

W_e = สัดส่วนของผู้ถือหุ้น

k_e = ต้นทุนของส่วนผู้ถือหุ้น

1. ต้นทุนของในส่วนเงินกู้ยืมที่มีภาระดอกเบี้ย (k_d) จะเป็นการนำต้นทุนดอกเบี้ยที่จ่ายในแต่ละไตรมาสหารด้วยส่วนของเงินกู้ยืมทั้งหมด แล้วนำมาคิดลดเนื่องจากผลประโยชน์ทางภาษี

สูตรคำนวณ

$$k_d = \frac{\text{Interest} * 100 (1-t)}{\text{Debt}}$$

2. ต้นทุนในส่วนของผู้ถือหุ้น ทางผู้ศึกษาได้ใช้แบบจำลองการคำนวณหาผลตอบแทน CAPM โดย CAPM มีแนวคิดที่ว่าอัตราผลตอบแทนจากหลักทรัพย์ของหุ้นส่วนสามัญตัวใดตัวหนึ่งจะเท่ากับอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ที่ไม่มีความเสี่ยง (Risk-free Rate) บวกอัตราผลตอบแทนที่ต้องการเพิ่มขึ้นเพื่อชดเชยความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้น (Risk Premium) สมการของ CAPM ประกอบด้วย

$$K_e = R_f + (R_m - R_f) * \beta$$

โดยที่

K_e	=	อัตราผลตอบแทนที่ต้องการ
R_f	=	อัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ที่ไม่มีความเสี่ยง
R_m	=	อัตราผลตอบแทนเฉลี่ยของตลาด
β	=	ค่าสัมประสิทธิ์เบต้าของหลักทรัพย์

2.1.4 แนวคิดการวิเคราะห์ TOWS Matrix

การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคเป็นการวิเคราะห์สถานการณ์ต่างๆ ของการท่องเที่ยวเพื่อำเพิ่ประโยชน์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเพื่อำเพิ่ประโยชน์ และสามารถสรุปได้ว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค นำไปใช้ในการปรับปรุงการท่องเที่ยวเพื่อำเพิ่ประโยชน์จึงประยุกต์ใช้แนวคิดการกำหนดกลยุทธ์หรือกล่าวโดยเฉพาะเจาะจง คือแนวคิดการวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน โอกาส-อุปสรรค ซึ่งเป็นแนวคิดที่มีการประยุกต์ใช้กันอย่างกว้างขวางในวงการธุรกิจ โดยการวิเคราะห์ SWOT Analysis นั้น ในขั้นตอนแรกคือการทำความเข้าใจถึงองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบของ SWOT ซึ่งได้แก่

จุดแข็ง (Strength) เป็นปัจจัยใดๆ ที่การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สามารถดำเนินการได้ดีกว่าการท่องเที่ยวอื่นๆ

จุดอ่อน (Weakness) เป็นปัจจัยที่เมื่อพิจารณาโดยเปรียบเทียบกับการท่องเที่ยวอื่นๆ แล้ว การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ดำเนินการได้ด้อยกว่า

โดยในทั้งด้านของจุดแข็งและจุดอ่อนนั้น ถือเป็นศักยภาพที่การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ซึ่งจะพิจารณาจากทรัพยากรที่มีอยู่ อันหมายถึง การดำเนินงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน นอกจากนี้ ปัจจัยอีกส่วนหนึ่งที่แม้ไม่ได้ประกอบอยู่ในปัจจุบันโดยตรง แต่มีผลต่อศักยภาพของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่ทำการศึกษาทั้งในปัจจุบันและในอนาคต คือ นโยบายจากภาครัฐ ซึ่งเป็นอีกส่วนหนึ่งที่จะพิจารณาด้วยเช่นกัน สำหรับอีก 2 องค์ประกอบของ SWOT คือ O-Opportunity และ T-Threat นั้น มีความหมายถึง

โอกาส (Opportunity) คือ ปัจจัยภายนอกที่ถือเป็นช่องทางหรือโอกาสสำหรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่กำลังดำเนินการศึกษา

อุปสรรคหรือภัยคุกคาม (Threat) คือ ปัจจัยภายนอกใดๆ ที่อาจก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการพัฒนาของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในสองส่วนหลังนี้เป็นการพิจารณาจากปัจจัยที่อยู่ภายนอกเป็นหลัก ซึ่งในที่นี้หมายถึงปัจจัยอื่นๆของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

โดยทั่วไป กลยุทธ์ที่เกิดจากการประยุกต์ใช้ SWOT Analysis จะประกอบขึ้นจากการจับคู่ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ซึ่งปัจจัยภายในจะสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ปัจจัยที่ถือเป็นจุดแข็งของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์และปัจจัยที่ถือเป็นจุดอ่อนของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ขณะที่ปัจจัยภายนอกก็สามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ ปัจจัยที่ถือเป็นโอกาสของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์และปัจจัยที่ถือว่าเป็นอุปสรรคของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
โอกาส (O)	SO	WO
อุปสรรค (T)	ST	WT

ผลจาก TOWS Matrix ให้สามารถแบ่งกลุ่มกลยุทธ์ทางเลือก ได้ 4 ประการ ดังนี้

- 1) กลยุทธ์ SO เป็นสถานการณ์ที่จะใช้จุดแข็งของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อสร้างโอกาสหรือการก่อให้เกิดผลดีจากโอกาสที่มีอยู่
- 2) กลยุทธ์ WO เป็นการใช้กลยุทธ์การพัฒนาเพื่อเอาชนะจุดอ่อนและสร้างข้อได้เปรียบจากโอกาส
- 3) กลยุทธ์ ST เป็นการใช้จุดแข็งเพื่อเอาชนะหรือหลีกเลี่ยงอุปสรรค
- 4) กลยุทธ์ WT เป็นการพิจารณาลดบทบาทของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทางคณะผู้วิจัยทำการทบทวนออกเป็น 4 ประเด็นคือ 1. นโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ (Voluntary Tourism) 2. กระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ (Voluntary Tourism) ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน 3. มูลค่าเพิ่มที่เกิดจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ (Voluntary Tourism) และ 4. ยุทธศาสตร์ท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

2.2.1 นโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2542) อุตสาหกรรมท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศ นับตั้งแต่ปี 2525 เป็นต้นมา รายได้จากการท่องเที่ยวกลายเป็นรายได้อันดับ 1 เมื่อเทียบกับรายได้จากสินค้าออกอื่นๆ และอุตสาหกรรมท่องเที่ยวยังมีบทบาทในการสร้างงาน สร้างอาชีพอย่างมากมายและกว้างขวาง เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมบริการที่ต้องใช้คนทำหน้าที่บริการโดยเฉพาะธุรกิจทางตรงเช่น โรงแรม ภัตตาคาร บริษัทนำเที่ยว ฯลฯ ส่วนในธุรกิจทางอ้อมที่เป็นอาชีพเสริม เช่น หัตถกรรมพื้นบ้าน การใช้เวลาวางมารับจ้างก่อสร้าง เป็นต้น

การท่องเที่ยวจะมีบทบาท ในการกระตุ้นให้เกิดการผลิตและนำเอาทรัพยากรของประเทศมาใช้ประโยชน์อย่างสูงสุด เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางไปที่ใดก็ต้องใช้จ่ายเป็นค่าอาหาร ซื้อผลิตภัณฑ์พื้นเมือง และหากจะพักแรมก็ต้องจ่ายเป็นค่าที่พัก เงินที่จ่ายออกไปนี้จะไม่ตกอยู่กับเฉพาะโรงแรม แต่จะกระจายออกไปสู่เกษตรกรรายย่อย อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะมีบทบาทในการสร้างสรรค์ความเจริญไปสู่ภูมิภาคต่างๆ เมื่อเกิดการเดินทางท่องเที่ยว จากภูมิภาคหนึ่งไปสู่ภูมิภาคหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นคนไทยหรือคนต่างประเทศก็ย่อมหลีกเลี่ยงไม่พ้นที่จะได้ช่วยสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่ง

ใหม่ๆ ในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น โรงแรม ภัตตาคาร สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ซึ่งจะต้องมีผู้ลงทุนในหลายๆ ลักษณะ เป็นการสร้างความเจริญให้แก่ท้องถิ่นเหล่านั้น

ณกฤษพงษ์ เตือนดาว (2547) ศึกษาผลกระทบของนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวต่อสภาพเศรษฐกิจสังคมในจังหวัดแพร่ กำหนดวัตถุประสงค์สำหรับการศึกษาไว้ 3 ประการ คือ 1. เพื่อศึกษานโยบายการท่องเที่ยวและการส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาลในจังหวัดแพร่ 2. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมของจังหวัดแพร่ที่เกิดขึ้นจากนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยว 3. เพื่อศึกษาถึงมาตรการในการป้องกันผลกระทบเชิงลบ ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยว

ทำการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารยุทธศาสตร์การพัฒนาลำปาง และสัมภาษณ์ความคิดเห็นของตัวแทนกลุ่มต่างๆ ในจังหวัดแพร่ จำนวน 5 กลุ่ม คือ กลุ่มนักการเมือง กลุ่มข้าราชการ กลุ่มองค์กรเอกชน กลุ่มนักธุรกิจ และกลุ่มสื่อมวลชน รวมทั้งสิ้น 25 ราย จากนั้นนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากเอกสารมาทำการสรุปประเด็น และนำผลการสัมภาษณ์มาสรุปความคิดเห็นตามประเด็นที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า

นโยบายการท่องเที่ยวของจังหวัดแพร่ได้รับการส่งเสริมด้วยแผนงานและโครงการในยุทธศาสตร์การพัฒนาลำปาง จำนวน 3 ใน 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

1. การพัฒนาผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ วิสาหกิจชุมชน (SMEs) ส่งเสริมการค้าลงทุนและแก้ไขปัญหาความยากจน
2. การอนุรักษ์ส่งเสริมวัฒนธรรมและพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยว
3. การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ส่วนใหญ่เห็นว่าการดำเนินนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านอาชีพ การสร้างงาน การกระจายรายได้ การเติบโตและการขยายตัวของการลงทุนในทิศทางที่ดีขึ้น และมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านค่าครองชีพให้สูงขึ้นแต่ก็จะสร้างผลกระทบด้านรายจ่ายของประชาชนในจังหวัดแพร่ในระยะยาว

ส่วนมาตรการป้องกันผลกระทบเชิงลบที่อาจเกิดขึ้นจากนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวนั้นผู้ให้ข้อมูลหลักเห็นว่าควรกำหนดมาตรการทั้งในด้านนโยบายเพื่อป้องกันปัญหาระยะยาว การพัฒนาความรู้ความเข้าใจเรื่องอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้กับประชาชนในพื้นที่ และมาตรการดูแลรักษาความสะอาดและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว

เนตรนภา ปาละธรรม (2548) ศึกษาผลกระทบของนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีต่ออุตสาหกรรมโรงแรมในจังหวัดเชียงใหม่” มีวัตถุประสงค์การศึกษาคือ 1) ศึกษา นโยบายการท่องเที่ยวและการส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาลในจังหวัดเชียงใหม่ และ 2) ศึกษาถึงผลกระทบของภาวะเศรษฐกิจทางด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีต่ออุตสาหกรรมโรงแรมในจังหวัดเชียงใหม่ คณะผู้วิจัยทำการเก็บแบบสอบถามจากผู้ประกอบการโรงแรม จำนวน 60 ราย ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นโรงแรมประเภทเรซิเดนมากที่สุด มีจำนวนห้องพักขนาด 201-300 ห้อง โดยมีราคามาตรฐานห้องพัก (ต่อคืน) คือ ห้องเดี่ยวราคาตั้งแต่ 1,500 – 2,499 บาท นักท่องเที่ยวที่มาเข้าพักส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยว แบบประหยัดขณะที่นักท่องเที่ยวสูงอายุมีสัดส่วนน้อยที่สุด สัญชาติของนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เป็นคนไทย อังกฤษ และญี่ปุ่น ตามลำดับ โดยระยะเวลาเฉลี่ยเข้าพัก 4 คืนต่อคน ในด้านรายได้เฉลี่ยรวมของโรงแรมต่อเดือนพบว่า อยู่ในช่วง 1,000,001 – 5,000,000 บาทมากที่สุด ส่วนใหญ่จะมีรายได้จากการห้องพัก ขณะที่รายจ่าย จะอยู่ที่ 1,000,000 – 5,000,000 บาท เช่นกัน โดยรายจ่ายหลักจะเป็นค่าจ้างพนักงาน ด้านการดำเนินการห้องและหลังที่จะมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐ จากการศึกษาพบว่า นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวไม่ได้ส่งผลหรือกระตุ้นให้มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจากเดิม ไม่ว่าจะเป็น ราคาค่าห้องพัก จำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เห็นว่ามีจำนวนเท่าเดิม สาเหตุหลักผู้ประกอบการให้เหตุผลว่า เกิดจากนโยบายของรัฐบาลยังไม่มีมาตรการต่อเนื่องและชัดเจน ขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และการเกิดคลื่นยักษ์สึนามิ ทำให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเลือกที่จะไม่มาท่องเที่ยว เมืองไทยในช่วงเวลาดังกล่าว ประกอบกับนักท่องเที่ยวไทยไม่นิยมท่องเที่ยวในประเทศ ตลอดจนเศรษฐกิจชะลอตัวและเกิดภาวะน้ำมันขึ้นราคา และเป็นช่วงที่ไม่ใช่ฤดูท่องเที่ยว แต่ในภาพรวมผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังเห็นด้วยที่มีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาล เช่นการจัดกิจกรรมพิเศษในช่วงเทศกาลต่างๆ เพราะจะช่วยเพิ่มให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากขึ้น

พิเชฐ พิมลศรี (2536) ได้ศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวเดินป่า ศึกษาเฉพาะกรณีของอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ เส้นทางในการศึกษามีทั้งหมด 6 เส้นทาง ประกอบด้วยเส้นทางเดินเท้าประมาณวันละ 5-8 กิโลเมตร ระยะเวลาเดินเท้าตั้งแต่วันละ 2-4 ชั่วโมง นอกจากนั้นก็มีกิจกรรมในการนั่งช้างและล่องแพ แหล่งท่องเที่ยวส่วนมากเป็นประเภทธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ สัตว์ป่าประเภทนก และแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรม ได้แก่ ชายเขา การท่องเที่ยวแบบเดินป่านอกจากได้สัมผัสกับธรรมชาติและวัฒนธรรมแล้ว ยังเป็นการท่องเที่ยวแบบผจญภัย แต่มีอันตรายน้อย เส้นทางส่วนมากอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ โดยยึดบริเวณใกล้เคียงกับแม่น้ำแม่แจ่ม ซึ่งมีความสัมพันธ์กับกิจกรรมท่องเที่ยวแบบล่องแพ การท่องเที่ยวแบบเดินป่ามีผลกระทบต่อ

การเปลี่ยนแปลงต่อวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นอย่างมากในด้านเศรษฐกิจ ประชาชนอาจมีรายได้เพิ่มขึ้นไม่มากนัก แต่เกิดนิสัยเห็นแก่เงินหรือให้ความสำคัญกับเงินมากยิ่งขึ้น ด้านวัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลงในด้านการแต่งกาย อาหาร การใช้ภาษาถิ่นและการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน แต่ยังไม่เปลี่ยนแปลงไม่เห็นเด่นชัดมากนัก ดังนั้นถ้ามีการวางแผนท่องเที่ยวแบบเดินป่าก็จะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนลดน้อยลง

วรรณา วงษ์วานิช (2539) ได้ศึกษาถึงผลกระทบทางการท่องเที่ยว พบว่าการท่องเที่ยวจะมีจำนวนมากหรือน้อยก็ตาม ย่อมส่งผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบต่อสังคมส่วนรวม และสังคมเฉพาะจุด เฉพาะแหล่ง ตลอดจนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หรือบริเวณที่กิจกรรมการท่องเที่ยวถูกจัดให้มีขึ้นส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจ ตลอดเวลาหลายปีที่ผ่านมาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้กลายเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่น่ารายได้มาสู่ประเทศปีละจำนวนมาก และเป็นกิจกรรมที่ประกอบด้วยธุรกิจหลายประเภท การท่องเที่ยวได้ก่อให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจดังนี้

1. ด้านอาชีพ การสร้างงาน และการกระจายรายได้ การท่องเที่ยวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านอาชีพ การสร้างงานทั้งนี้เนื่องจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ต้องใช้กำลังคนในลักษณะงานต่างๆ และตามแหล่งต่างๆ ทั้งที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวและนอกแหล่งท่องเที่ยว ประชาชนบางส่วนจึงมีการเปลี่ยนแปลงอาชีพจากอาชีพเกษตรกรรมมาสู่อาชีพรับจ้างตามโรงงาน และสถานบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น ธุรกิจโรงแรม ฯลฯ ตลอดจนการเกิดอาชีพใหม่ๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว เช่น มัคคุเทศก์ ทำให้เกิดรายได้การสร้างงานโดยตรงจากธุรกิจท่องเที่ยว

2. การสร้างรายได้ การท่องเที่ยวเป็นแหล่งที่มาของรายได้ในลักษณะการขายบริการและทรัพยากรธรรมชาติรายจ่ายของนักท่องเที่ยว คือรายได้ของท้องถิ่น ซึ่งในการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวย่อมมีค่าใช้จ่ายต่างๆ เช่น ค่าอาหาร ค่าพาหนะในการเดินทาง ค่าที่พัก ตลอดจนค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าที่ระลึก

3. ด้านการเจริญเติบโตและการขยายตัวการลงทุน ความเติบโตของการท่องเที่ยว ทำให้ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้องอื่นๆ มีการลงทุนเพิ่มขึ้นและขยายตัวออกไป เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง การลงทุนด้านการท่องเที่ยว เช่น การสร้างโรงแรม ธุรกิจนำเที่ยว ฯลฯ

สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย (2540) ทำการศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทย (พ.ศ.2545-2549) เสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยมีประเด็นคำถามที่สำคัญคือ ไทยจะสามารถปรับไปสู่การท่องเที่ยวมูลค่าสูงได้หรือไม่ ไทยควรมีกิจกรรมอย่างไรในการรักษาความสามารถในการแข่งขัน ทำอย่างไรให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยจะได้รับประโยชน์จากการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ประเทศไทยจะจัดการท่องเที่ยวอย่างไรเพื่อให้เกิดการกระจายรายได้โดยไม่ทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมและเน้นการท่องเที่ยวที่ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เจ้าของพื้นที่ทำการศึกษาในหัวข้อต่างๆ ดังนี้ 1) การทบทวนการนำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเดิมไปปฏิบัติพบว่าร้อยละ 70 ของโครงการได้มีการนำไปปฏิบัติ 2) การประเมินทัศนคติประชาชนชาวไทยพบว่าร้อยละ 90 เห็นว่าการท่องเที่ยวให้ผลกระทบสุทธิเป็นบวก 3) การศึกษาสถานการณ์และแนวโน้มการท่องเที่ยวโลกและของประเทศไทย พบว่าในช่วงปี 2533-2542 การท่องเที่ยวไทยมีอัตราการขยายตัวสูงถึงร้อยละ 5.7 ต่อปี ซึ่งสูงกว่าอัตราการขยายตัวของการท่องเที่ยวโลก (4.2 %) ในด้านรายได้ ประเทศไทยมีอัตราการขยายตัวของรายได้จากการท่องเที่ยวเพียงร้อยละ 3.2 ต่อปี ในขณะที่อัตราการขยายตัวของรายได้จากการท่องเที่ยวโลกมีถึง ร้อยละ 6.5 4) การพยากรณ์จำนวนวันพักเฉลี่ยและการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวระหว่างประเทศในปี พ.ศ. 2549 มีแนวโน้มสูงขึ้นเป็น 16.22 ล้านคน โดยมีวันพักเฉลี่ย 9.24 วันและมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 131.92 ดอลลาร์สหรัฐ/คน/วัน 5) การศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวของครัวเรือนไทยพบว่า ภายหลังจากเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ในปี 2540 ครัวเรือนมีแนวโน้มที่จะใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเมื่อเทียบกับรายได้ลดลง 6) การจัดศักยภาพในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย 7) การจัดลำดับศักยภาพด้านการท่องเที่ยวระดับจังหวัด 8) การจัดการของภาครัฐเรื่องการเดินอากาศ

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2544) ทำการศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งชาติ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) เสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยการทำการวิเคราะห์การท่องเที่ยวของประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่าอัตราการเจริญเติบโตของการท่องเที่ยวโดยประมาณในช่วงแผนฯ 9 เท่ากับร้อยละ 7.8 มีปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ การชะลอตัวของเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น การพัฒนาของนักท่องเที่ยวที่ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น โดยจุดแข็งของไทยคือ ประชาชนมีอัธยาศัยใจคอดี มีการลงทุนของภาคเอกชนในระดับสูงและมีการให้บริการที่คุ้มค่า และมีโอกาสที่จะพัฒนาไปเป็นการท่องเที่ยวประเภทการประชุมนิทรรศการและการท่องเที่ยวที่เป็นรางวัล รวมทั้งการพัฒนาตลาดนักท่องเที่ยวอิสระ เพื่อเพิ่มค่าการใช้จ่ายต่อหัวต่อวัน และขยายจำนวนวันพัก ในขณะที่จุดอ่อนก็คือการจราจร สาธารณูปโภคไม่เพียงพอ ขาดการประสานงานภายในภาครัฐ มาตรฐานความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินต่ำ และความอ่อนแอของภาคเอกชน รวมทั้งปัญหาของการท่องเที่ยว

ไทยที่ต้องแก้ไข ได้แก่ แสงหารายได้จากการท่องเที่ยวให้สูงสุด เพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ ปัญหาการบริหารจัดการ ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรท่องเที่ยว นอกจากนี้ได้ทำการพยากรณ์การท่องเที่ยวพบว่า ในปี พ.ศ. 2549 จะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมด 15,896,487 คน วันพักเฉลี่ย 8.03 วัน และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวัน เท่ากับ 3,869.16 บาทต่อคนต่อวัน ก่อให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยว 453,288 ล้านบาท

สุริย์ บุญญานุพงศ์ (2539) ทำการศึกษาลักษณะของการส่งเสริมการท่องเที่ยว : ศึกษากรณีจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในชุมชนอย่างช้าๆ มานานกว่า 40 ปี แต่ในช่วง 10 ปีมานี้ การท่องเที่ยวได้เป็นตัวเร่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชุมชนอย่างรวดเร็ว การพัฒนาด้านคมนาคม การบริการสาธารณูปโภค และสาธารณูปการต่างๆ รวมทั้งการบริการทางสังคมอื่นๆ ได้รับการสนับสนุนมากขึ้น เพื่อให้สามารถรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสมกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ส่งผลทำให้เกิดการขยายตัวของชุมชนมากขึ้น มีการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวได้ส่งผลทำให้เกิดการขยายตัวของชุมชนมากขึ้น มีการใช้ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรมเพิ่มขึ้น ประชากรในชุมชนที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเข้าไป มีรายได้เพิ่มขึ้นมีโอกาสและทางเลือกในการประกอบอาชีพและการศึกษาสูงขึ้น พร้อมกับค่าครองชีพที่ขยับตัวสูงขึ้น ขณะที่ชุมชนที่ไม่มีการท่องเที่ยวเข้าไปยังขาดโอกาสดังกล่าวอยู่มาก

อังคณา ชนะชัยทวีทรัพย์ (2546) ได้ศึกษาถึงผลกระทบจากนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาลที่มีต่อธุรกิจขายสินค้าที่ระลึกในสถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดใหม่ พบว่า ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของธุรกิจก่อนและหลังมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวใกล้เคียงกันคิดเป็นร้อยละ 53 ราคาสินค้าที่จำหน่ายในร้านค้าก่อนและหลังมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวมีราคาใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 49 รายได้จากธุรกิจส่วนใหญ่จะมีรายได้เพิ่มมากขึ้นหลังจากมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 44 และจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศก่อนและหลังมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวมีจำนวนใกล้เคียงกัน

อนุชา เล็กสกุลดิลก (2540) ได้เสนองานวิจัยเชิงนโยบายต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เรื่องการดำเนินงานเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ ในรายงานดังกล่าวได้อธิบายความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้เสนอแผนงานจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 27 แผนงาน ซึ่งประกอบด้วย แผนงานด้านการจัดการพื้นที่ การให้การศึกษาก่อสร้างเครือข่ายและการตลาด ฯลฯ แผนงานดังกล่าวเน้นในด้านเศรษฐกิจควบคู่กับการอนุรักษ์ได้แสดงให้เห็นชัดเจนชัดว่า ถ้ามีการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในลักษณะการท่องเที่ยวแบบมวลชน (Mass tourism) ได้ถ้ามีการจัดการที่ดี นอกจากนี้ยังมีแผนงานที่ 3 เรื่องจัดทำเขตพื้นที่

ท่องเที่ยวเชิงนิเวศในแหล่งท่องเที่ยว กำหนดให้จัดพื้นที่ท่องเที่ยวในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตัวอย่างดังกล่าวแล้วน่าจะเหมาะสมต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.2.2 กระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

การจัดการการท่องเที่ยวในประเทศไทย เดิมได้มีการกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวของประเทศไว้ 2 รูปแบบคือการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ต่อมาในปัจจุบันได้มีการคำนึงถึงการอนุรักษ์หรือรักษาวัฒนธรรมชุมชนมากขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับกระแสการท่องเที่ยวของโลก การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2540 : 5) จึงได้กำหนดประเภทของการท่องเที่ยวออกเป็น 4 ประเภทได้แก่

1. การท่องเที่ยวธรรมชาติ (Natural Tourism) เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ความสนุกสนาน ความชื่นชมในธรรมชาติเป็นหลัก
2. การท่องเที่ยววัฒนธรรม (Cultural Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเสนอลักษณะทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ โบราณคดี และสถานที่ต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น และเกี่ยวเนื่องกับความเป็นอยู่ของสังคม เป็นการท่องเที่ยวในเชิงให้ความรู้และความภาคภูมิใจ
3. การท่องเที่ยวแบบบันเทิงและกีฬา (Sport and Entertainment Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่สนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และความพึงพอใจในการพักผ่อนสนุกสนาน รื่นเริงบันเทิงใจ ที่มุ่งเน้นการได้รับการบริการที่เหมาะสม
4. การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมเพื่อสัมมนา (Business and Conventional Tourism) เป็นการเดินทางโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสัมมนา การติดต่อธุรกิจ ซึ่งอาจมีหรือไม่มีการศึกษาดูงาน และการทัศนศึกษารวมอยู่ด้วยก็ได้

โดยสิทธ์ สโรบล (2543 : 3) ยังได้กำหนดลักษณะในการท่องเที่ยวออกไว้ 3 ประการ ได้แก่ 1) เป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติ ไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว (Temporary) 2) เป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจ (Voluntary) และ 3) เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ที่มีใช่เป็นการประกอบอาชีพหรือหารายได้

จากการกำหนดลักษณะของการท่องเที่ยวแล้วยังต้องคำนึงถึงเป้าหมายที่สำคัญที่จะก่อให้เกิดความยั่งยืน (ดู ชุมสาย ม.ล. และญิบพัน พรหมโยธี, 2527: 48 - 50) ซึ่งจะต้องประกอบด้วย 1) ต้องดำเนินการในขอบเขตความสามารถของธรรมชาติ ชนบธรรมนิยมประเพณี

วัฒนธรรม วิถีชีวิตของชุมชนที่มีต่อกระบวนการจัดการการท่องเที่ยว 2) ต้องตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของประชากร ชุมชน 3) ต้องให้ประชาชนทุกส่วนได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน และ 4) เป็นสิ่งที่ต้องบ่งชี้ถึงความสามารถของประชาชนและท้องถิ่นในชุมชนของพื้นที่ท่องเที่ยวด้วย

จิราเจตน์ อุดมศรี (2547) ศึกษารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาบริบททางด้านกายภาพ และสังคม ของพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี 3) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสมกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

ข้อมูลที่ใช้เป็นการศึกษารวบรวมได้จากผู้ให้ข้อมูลหลัก 3 กลุ่มคือเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ระดับอำเภอและตำบล ผู้ประกอบการกิจการท่องเที่ยวในพื้นที่ และประชาชนผู้เกี่ยวข้อง คณะผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธีมาประกอบโดยใช้ประเด็นสัมภาษณ์ ประเด็นการสัมภาษณ์ ประเด็นการสนทนากลุ่ม และประเด็นการศึกษาเอกสาร ข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งหมดถูกนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการเชิงพรรณนา ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. บริบททางด้านกายภาพและสังคมของตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี เหมาะสมและเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวที่มีทรัพยากรธรรมชาติ พืชพรรณในป่าไม้ และสัตว์ป่าประมาณ 56 ชนิด ชุมชนโป่งน้ำร้อนมีอาชีพหลักคือเกษตรกรรม ทำไร่ ทำสวน มีสวนผลไม้ที่มีชื่อเสียงและมีความหลากหลายชนิดพันธุ์ การท่องเที่ยวในพื้นที่โป่งน้ำร้อนมีปัจจัยดึงดูดที่สำคัญ คือ ความสวยงามของลำน้ำ ความอุดมสมบูรณ์ของสภาพป่าไม้ และกิจกรรมการท่องเที่ยว ผจญภัยกึ่งอนุรักษ์ ประเภทล่องแก่งแพยาง ซึ่งแนวโน้มในอนาคตอาจมีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

2. ปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่ตำบลโป่งน้ำร้อน จากอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งเป็นอาชีพหลักของประชาชน ที่ทำรายได้ที่มากกว่าอาชีพการท่องเที่ยวและเป็นอาชีพดั้งเดิม จึงทำให้ประชาชนไม่สนใจที่จะประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ทำให้ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในชุมชนในการคิด ริเริ่มวางแผน ตัดสินใจ ดำเนินการ แบ่งปันผลประโยชน์ ติดตามประเมินผลด้านการท่องเที่ยว เนื่องจากประชาชนไม่ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวทำให้ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ขาดการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ที่ดีทำให้นักท่องเที่ยวไม่รู้จักร่องแก่งคลองโป่งน้ำร้อน

ตำบลโป่งน้ำร้อนมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์แต่ไม่มีการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ท่องเที่ยวให้เกิดประโยชน์ อีกทั้งยังไม่มีหรือนโยบายของรัฐด้านการท่องเที่ยวเข้ามาใช้ในพื้นที่ ไม่มีการนำแผนปฏิบัติการด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเข้ามาใช้อย่างจริงจัง คนนอกชุมชนเป็นผู้ดำเนินกิจการท่องเที่ยว แต่คนในชุมชนขาดโอกาสมีส่วนร่วมจึงทำให้ไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการดำเนินโครงการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว และผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเป็นลักษณะที่นายทุนเข้ามาใช้ประโยชน์จากทรัพยากรการท่องเที่ยว พบว่าขาดการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

3. รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสมกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนในตำบลโป่งน้ำร้อน ควรมีคุณสมบัติที่เป็นการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามแนวทางการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่คำนึงถึงการสร้างจิตสำนึกให้ชาวบ้านในพื้นที่ เป็นการกระจายรายได้สู่ประชาชนในพื้นที่จัดการได้ด้วยการให้ชาวบ้านมีส่วนร่วม ไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์ธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยวในหมู่บ้านควบคู่กับการใช้ทรัพยากรท่องเที่ยวอย่างฉลาด ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และก่อให้เกิดผลกระทบทางลบของตำบลน้อยที่สุด

เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ไม่สามารถที่จะเป็นผู้ประกอบการได้ เนื่องจากขาดแคลนเงินทุน รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนนี้จึงควรให้ประชาชนในตำบลสามารถดำเนินการกิจกรรมท่องเที่ยวอย่างง่าย ๆ ได้ด้วยตนเองเพื่อกระจายรายได้ให้แก่ประชาชน เช่น การลองแ่งแบบเพิ่มกิจกรรมการชมเกษตรสวนผลไม้ การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro-tourism) การจัดการท่องเที่ยวแบบบ้านพักชุมชนโฮมสเตย์ (Home stay)

ชนกนถ วงษ์บุรณาวาทย (2549) การศึกษากระบวนการเรียนรู้จากการท่องเที่ยวทัศนศึกษาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่คณะผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยการเข้าไปมีส่วนร่วมทำกิจกรรมและเดินทางไปท่องเที่ยวทัศนศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดปทุมธานี จังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรถไฟและรถยนต์ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดศรีบัวบาน จังหวัดลำพูน จำนวน 19 คน เป็นเวลา 4 วัน รวมระยะเวลาในการเก็บข้อมูลเป็นเวลา 8 อาทิตย์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียนแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับจังหวัด และสถานที่ ๆ ไปท่องเที่ยวทัศนศึกษา แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน แบบบันทึกการเดินทางของคณะผู้วิจัย แบบบันทึกการเรียนรู้ระหว่างการเดินทางของนักเรียน การบันทึกภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหว การจัดนิทรรศการโดยนักเรียน และการสัมภาษณ์ผลการวิจัยพบว่า การท่องเที่ยวทัศนศึกษาทำให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ ดังนี้

1. นักเรียนเกิดแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ มีส่วนในการเรียนรู้และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ก่อนไปท่องเที่ยวทัศนศึกษา ตลอดระยะเวลาเดินทางท่องเที่ยวทัศนศึกษา และหลังการท่องเที่ยวทัศนศึกษา

ศึกษา โดยนักเรียนมีวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเรียนรู้อย่างมีความสุข สนุกสนานเพลิดเพลิน เป็น การเรียนรู้เกี่ยวกับความดี ความงาม ความจริง และทักษะทางสังคมผ่านกิจกรรมกลุ่ม

2. กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง จากการสัมผัส สิ่งแวดล้อมจริงอย่างมีส่วนร่วมอยู่บนฐานการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมีครูเป็นผู้เอื้ออำนวย การเรียนรู้ และคอยกระตุ้นให้นักเรียนเรียนรู้ ด้วยการศึกษาค้นคว้า หาข้อมูลการสังเกต การซักถาม การถาม – ตอบ การฟัง การบันทึก การคิดเชื่อมโยง การคิดวิเคราะห์การนำเสนอ และการสร้างสรรค์ ความรู้ด้วยตนเอง

ฐลสิทธิ์ ชูชาติ และคณะ (2544) ได้ศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตลุ่ม น้ำแม่วาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดสร้างชุดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตลุ่มน้ำแม่วางให้เป็นตัวอย่าง ในการจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน มีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้บุคคล 3 ฝ่าย คือ คณะวิจัย ชาวบ้าน และผู้ประกอบการรวมทั้งหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมใน การแสดงความคิดเห็น ในลักษณะการวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบแก้ไขและการ กระทำใหม่

ผลที่ได้จากการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแบ่งออกได้เป็น 2 ประการคือ

1. แนวคิดในการศึกษาระบบนิเวศป่าในเขตป่าฝน ซึ่งคนอาศัยอยู่กับป่าการใช้ แนวคิดในสาขานิเวศวิทยา และระบบนิเวศ ซึ่งเน้นองค์ประกอบของระบบนิเวศที่ประกอบด้วย สิ่งมีชีวิต(พืชกับสัตว์) สิ่งไม่มีชีวิตและผู้ย่อยสลายซึ่งทำหน้าที่เปลี่ยนมวลสารที่ตายแล้วให้เป็น สารอาหารของพืช การปฏิบัติหน้าที่ในการควบคุมระหว่างสังคมพืช และสัตว์ จะทำให้ระบบนิเวศเกิด ความสมดุล

ในเขตป่าฝนมนุษย์อยู่ร่วมกับป่าและมีบทบาทสำคัญ ต่อการอนุรักษ์หรือทำลาย ระบบนิเวศป่า ดังนั้นการใช้แนวคิด “นิเวศวิทยาวัฒนธรรม” ซึ่งเน้นบทบาทของมนุษย์ว่ามีความสัมพันธ์ กับระบบนิเวศป่าจึงเหมาะสมที่สุด

2. ผลกระทบของการแสวงหาพัฒนาแนวโลกาภิวัตน์ ที่เข้าสู่หมู่บ้าน ทั้งด้าน เศรษฐกิจ การเมืองเทคโนโลยีและสังคมวัฒนธรรม ดังนั้นการใช้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อสร้างความ เข้มแข็งของชุมชนในการปรับตัว ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน

หัตถดาว บุญปัญญาโรจน์ (2545) ศึกษาบริบทเชิงการท่องเที่ยวในปัจจุบันของ พื้นที่วนอุทยานภูชี้ฟ้า เพื่อศึกษาระดับความรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับพื้นที่วนอุทยานภูชี้ฟ้าและ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อศึกษาปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวใน แหล่งท่องเที่ยววนอุทยานภูชี้ฟ้าในมุมมองของนักท่องเที่ยว เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการ

บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยววนอุทยานภูชี้ฟ้า เพื่อวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว วนอุทยานภูชี้ฟ้า ตามหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รูปแบบของการศึกษาเป็นการศึกษาเชิงสำรวจ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ไปเที่ยวชมจนถึงจุดชมวิวของแหล่งท่องเที่ยวภูชี้ฟ้า 384 คน คนในท้องถิ่นจำนวน 48 คน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน 4 คน ผู้ประกอบการด้านที่พักและอาหารจำนวน 30 แห่ง ภาครัฐจำนวน 3 คน มีวิธีเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ การสำรวจและการใช้แบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ผลด้วยสถิติพรรณนา โดยใช้การแจกแจงความถี่ ซึ่งประกอบด้วยจำนวนและการหาอัตราส่วนร้อยละ

จากการศึกษาเรื่องการบริหารท่องเที่ยวพื้นที่วนอุทยานภูชี้ฟ้า พบว่าแหล่งท่องเที่ยววนอุทยานภูชี้ฟ้ามีความพร้อมในองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว 3 ประการ คือ 1) มีสิ่งดึงดูดใจ 2) มีเส้นทางคมนาคมเข้าถึง 3) มีสิ่งอำนวยความสะดวก

สำหรับระดับความรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับพื้นที่วนอุทยานภูชี้ฟ้าและความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อยู่ในระดับปานกลางทั้งสองอย่าง

ปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยววนอุทยานภูชี้ฟ้าในมุมมองของนักท่องเที่ยว พบว่าการบริการข่าวสารข้อมูลข่าวสารยังขาดข้อมูลรายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวสำหรับบริการท่องเที่ยว ป้ายสัญลักษณ์ยังขาดความชัดเจน และขาดกิจกรรมทางการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวยังขาดความเป็นธรรมชาติ ที่พักและร้านอาหารไม่เพียงพอในช่วงฤดูการท่องเที่ยว รวมทั้งไม่มีสินค้าที่ระลึกที่เป็นเอกลักษณ์ของวนอุทยานภูชี้ฟ้า อีกทั้งขาดเจ้าหน้าที่ดูแลนักท่องเที่ยว น้ำใช้ ห้องน้ำและจำนวนถังขยะสาธารณะไม่เพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ขาดความตระหนักในเรื่องสิ่งแวดล้อมและขาดมนุษยสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยวด้วยกันเอง

ในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยววนอุทยานภูชี้ฟ้า พบปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับข้อจำกัดของงบประมาณ บุคลากรไม่เพียงพอในช่วงฤดูการท่องเที่ยว ด้านพื้นที่ไม่สามารถจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว เพื่อกระจายนักท่องเที่ยวควรมีการเพิ่มจุดดึงดูดความสนใจในพื้นที่ใกล้เคียง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังขาดความเข้าใจในระบบการบริหารจัดการของหน่วยงานวนอุทยาน นักท่องเที่ยวบางส่วนไม่เคารพกฎระเบียบ และผู้ประกอบการฉกฉวยโอกาสขึ้นราคาช่วงฤดูกาล

เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการบริหารจัดการพื้นที่วนอุทยานภูชี้ฟ้าได้เสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการวนอุทยานภูชี้ฟ้า ตามหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 8 ประการ คือ

อวัชชัย รัตนซ้อน (2542) ได้ทำการศึกษาการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบนที่สูง พบว่า ชุมชนได้ใช้กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อเป็นเครื่องมือในการรักษาระบบนิเวศและรักษาทรัพยากร ความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งเพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูภูมิปัญญาและวัฒนธรรม

ของชุมชนมากกว่าการดำเนินการท่องเที่ยวเพื่อแสวงหารายได้เพียงอย่างเดียว ในชุมชนได้มีการจัดการองค์กรโดยใช้ความสัมพันธ์แบบเครือญาติและความเป็นพี่น้องผสมผสานกับระบบการจัดการธุรกิจที่มีการกำหนดโครงสร้าง หน้าที่ และการแบ่งงานกันทำ ซึ่งก่อให้เกิดความรับผิดชอบ เมื่อมีรายได้จะมีการจัดสรรผลประโยชน์ครอบคลุมทั้งระดับครัวเรือน ระดับกลุ่ม และระดับชุมชนในสัดส่วนที่ยอมรับได้ในทุกกลุ่ม ด้านธรรมชาติ วัฒนธรรม และบุคลากรของชุมชนที่สามารถจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้เป็นกิจกรรมทางเลือกสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจในลักษณะธุรกิจชุมชน พร้อมกับการอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชุมชนท้องถิ่น ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของคนในสังคมเพื่อการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้

นิพนธ์ เชื้อเหมืองพาน (2542) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา : อุทยานภูชี้ฟ้า จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาได้แนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวภูชี้ฟ้า คือ ในระดับนโยบายควรมีรูปแบบการบริหารโดยกระจายอำนาจไปในระดับท้องถิ่นและเน้นให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพื้นที่ภายใต้หลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรเน้นความเข้าใจในสภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ด้านคนในท้องถิ่นควรเน้นทั้งการให้บริการและการทำความเข้าใจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ รวมทั้งการได้รับประโยชน์อย่างเหมาะสม ในขณะที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือชี้แนะแก่กลุ่มผู้ประกอบการเน้นการให้บริการในรูปแบบการท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งในทางปฏิบัติทุกกลุ่มสามารถนำแนวทางทั้งหมดมาร่วมกันปฏิบัติโดยให้เกิดความสอดคล้องกันอันจะนำไปสู่ผลสำเร็จของการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่น

มิสรา สามารถ (2543) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยได้เสนอรูปแบบองค์กรที่ควรเข้ามาบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น 2 รูปแบบ คือ ให้ชุมชนท้องถิ่นเป็นผู้บริหารจัดการ และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับผู้แทนกลุ่มเป็นผู้บริหารจัดการ แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นของทั้ง 2 รูปแบบควรที่จะมีมาตรการในการดำเนินงาน เพื่อให้การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเรื่องดังกล่าวของชุมชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และตอบสนองวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้มากที่สุด โดยคณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะควรจัดให้มีการประชุมในลักษณะของไตรภาคีหรือพหุภาคี ระหว่างคณะกรรมการคณะที่ปรึกษาและสมาชิกในชุมชนทุกกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง โดยให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและร่วมกันตัดสินใจในประเด็นและปัญหาอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกัน ควรกำหนดอำนาจและบทบาทหน้าที่ของแต่ละ

ละฝ่ายในคณะกรรมการและกลุ่มที่เข้าร่วมให้ชัดเจน เพื่อร่วมมือกันดำเนินภารกิจของชุมชนและสร้างจิตสำนึกให้ทุกคน องค์กรปกครองท้องถิ่นควรเป็นแกนหลักในการจัดการประชุม และเชิญทุกฝ่ายเข้าร่วมประชุม กำหนดประเด็นการสนทนา ตลอดจนการใช้สถานที่ในการประชุมเพื่อการประสานความร่วมมือของชุมชนได้อย่างจริงจัง ควรกำหนดระเบียบข้อบังคับที่ได้รับความเห็นชอบจากภาครัฐระดับพื้นที่ไว้ให้ชัดเจนและเป็นทางการ เพื่อเป็นระเบียบแบบแผนต่อการปฏิบัติทุกฝ่ายยึดถือร่วมกัน เพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่างๆ ที่ทำกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน ควรกำหนดแผนการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนไว้ให้ชัดเจนเพื่อความเข้าใจตรงกัน

มิ่งภพ ศรีชะบา (2543) ศึกษากรณีเงื่อนไขความสำเร็จของมูลนิธิศึกษาพัฒนาชนบท (ศพช.) อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการวิจัยจากเอกสาร และการวิจัยสนามที่เน้นการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากบุคลากรภายในและภายนอกที่มีความเกี่ยวข้องในงานการพัฒนาชุมชนชนบทของมูลนิธิศึกษาพัฒนาชนบท รวมจำนวน 10 คน การวิจัยตั้งวัตถุประสงค์ไว้ 3 ประการ คือ 1) ศึกษาแนวคิดในการพัฒนาแบบพึ่งพาตนเองของผู้นำมูลนิธิศึกษาพัฒนาชนบท 2) ศึกษาปัจจัยสำคัญที่ทำให้แนวคิดข้างต้นเป็นที่ยอมรับจากชุมชน 3) ศึกษาความเป็นไปได้ในการสืบทอดตำแหน่งผู้นำต่อจากพระธรรมดิลก ซึ่งผลการวิจัยพบว่า

1. แนวความคิดการพัฒนาแบบพึ่งพาตนเองของผู้นำมูลนิธิศึกษาพัฒนาชนบท หรือ ศพช. มีความเกี่ยวพันและสอดคล้องกับปัจจัยที่ทำให้เกิดการพึ่งตนเองตามทฤษฎีการพึ่งตนเองของชุมชนชนบทในทุกปัจจัยยกเว้นการพึ่งตนเองได้ทางทรัพยากรธรรมชาติ

2. อำนาจเชิงบารมี ความรู้ความสามารถพิเศษ ความมุ่งมั่นจริงใจและทำงานด้วยความเสียสละ ความเหมาะสมสอดคล้องของกิจกรรมในการแก้ไขปัญหาของชุมชน การยอมรับของบุคคลภายนอก บุคลิกลักษณะ ภูมิหลัง และสถานภาพ ทั้งหมด คือ ปัจจัยที่ทำให้แนวคิดในการพัฒนาแบบพึ่งพาตนเองของพระธรรมดิลกผู้นำมูลนิธิศึกษาพัฒนาชนบท อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ เป็นที่ยอมรับจากชุมชน ผลการวิจัยพบว่า

3. ความเป็นไปได้ที่การเปลี่ยนแปลงผู้นำคนใหม่จะส่งผลกระทบต่อการทำงาน of มูลนิธิศึกษาพัฒนาชนบทใน 2 ลักษณะ ได้แก่

ลักษณะที่หนึ่ง เป็นระดับการยอมรับแนวทางการบริหารงานโดยผู้นำคนใหม่ของเจ้าหน้าที่ของ ศพช. ซึ่งอาจยอมรับหรือไม่ยอมรับก็เป็นไปได้ขึ้นอยู่กับอำนาจเชิงบารมี ความรู้ความสามารถพิเศษ ความมุ่งมั่นจริงใจและทำงานด้วยความเสียสละ ความเหมาะสมสอดคล้องกับกิจกรรมในการแก้ไขปัญหาของชุมชน การยอมรับของบุคคลภายนอก บุคลิกลักษณะ ภูมิหลัง และสถานภาพ หากเจ้าหน้าที่ของ ศพช. ให้การยอมรับแล้ว การดำเนินงานขององค์กรก็จะเกิดความต่อเนื่องต่อไปได้ แต่หากผู้นำคนใหม่ไม่ได้รับการยอมรับ ก็อาจจะกระทบต่อการมีอุดมการณ์ร่วมกัน

ระหว่างเจ้าหน้าที่และผู้นำคนใหม่ ทั้งนี้เนื่องจากการมีการวางแผนและจัดการอย่างเป็นระบบในองค์กรเพื่อรักษาเสถียรภาพของการดำเนินงานพัฒนาให้ยั่งยืนต่อไป

ลักษณะที่สอง เป็นผลกระทบต่อดุลยภาพการพัฒนาแบบพึ่งตนเองของ ศพช. ที่อาจเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ซึ่งหากผู้นำคนใหม่มีอุดมการณ์ที่แตกต่างออกไปนั้นอาจหมายถึงแนวทางการดำเนินที่ต้องเปลี่ยนไปเช่นเดียวกัน และยังอาจส่งผลกระทบต่อพลังความเสียสละของเจ้าหน้าที่ของ ศพช. ที่อาจจะไม่ยอมรับความเปลี่ยนแปลงจนอาจจบบทบาทหน้าที่ของตนลงไปในที่สุด

4. มีความเป็นไปได้ที่ผู้นำคนใหม่ไม่จำเป็นต้องมาจากพระสงฆ์แต่อาจมาจากฆราวาสก็ได้ ซึ่งสืบเนื่องจากความล้มเหลวจากโครงการสังฆพัฒนาที่มีเจตนาจะชี้ให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาชนบทโดยพระสงฆ์ จึงทำให้พระธรรมดิลกมีความผ่องปรนในการสืบทอดตำแหน่งมากยิ่งขึ้น นี่เป็นทางออกแบบสายกลางที่เปิดโอกาสให้ ศพช. มีทางเลือกที่เหมาะสมกับสถานการณ์เพื่อรักษาเสถียรภาพในการดำเนินงานขององค์กรต่อเนื่องยั่งยืนต่อไป

สุเทพ เย็นสุข (2541) ศึกษาเพื่อเสนอแนะรูปแบบการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติสิรินาถ (หาดในยาง) จังหวัดภูเก็ต ผลการศึกษาพบว่า สิ่งที่มีความจำเป็นต้องมีการปรับปรุงฟื้นฟูเป็นอันดับแรกคือสาธารณูปโภค สาธารณูปการ รองลงมาคือ นโยบายและการจัดการและได้เสนอแนะรูปแบบการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติสิรินาถ (หาดในยาง) ในรูปแบบของแผนปฏิบัติการเพื่อการฟื้นฟู 3 แผนคือ แผนการปรับปรุงภูมิทัศน์และปรับปรุงสาธารณูปโภค/สาธารณูปการ แผนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และแผนจิตสำนึก แผนปฏิบัติการเพื่อการฟื้นฟูทั้ง 3 แผนนี้จัดทำขึ้นเพื่อเสนอความต้องการของประชากร กลุ่มตัวอย่างและประชาชนทั่วไป ตลอดจนเพื่อให้เป็นที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเพื่อเป็นการฟื้นฟูทรัพยากรการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติสิรินาถ (หาดในยาง) ดังนี้ให้มีความยั่งยืนตลอดไป

วารินทร์ วรินทร์เวช (2549) การศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยเชียงดาวอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่มีวัตถุประสงค์เพื่อ เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของสภาพของพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยเชียงดาวนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ.2515-2548) ศึกษาแบบและความสำเร็จในการจัดการทรัพยากรและการท่องเที่ยวในพื้นที่ในอดีต วิเคราะห์ศักยภาพในชุมชนที่เกี่ยวข้องในการจัดการทรัพยากรและการท่องเที่ยวในพื้นที่ และเสนอแนะรูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่จะนำไปสู่การจัดการอย่างยั่งยืนในอนาคตการศึกษาวิจัยนี้ใช้วิธีการผสมผสานระหว่างวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและวิธีวิจัยเชิงปริมาณโดยมุ่งเน้นการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลัก ซึ่งรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มกับกลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มชาวบ้าน และการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวการ

วิเคราะห์ใช้วิธีการเชิงคุณภาพร่วมกับวิธีการเชิงปริมาณผลการศึกษารูปได้ว่า บริบทของพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเชียงดาวและชุมชนในพื้นที่เป้าหมายมีลักษณะเฉพาะพิเศษที่แตกต่างจากสถานที่ท่องเที่ยวทั่วไป มีเอกลักษณ์ทางประวัติศาสตร์ธรรมชาติที่โดดเด่น มีพันธุ์พืชและสัตว์ป่าหายาก บางชนิดพบได้ทีเดียวในโลก สิ่งเหล่านี้เป็นที่ดึงดูดใจของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เข้าไปเยี่ยมชม ศึกษาธรรมชาติ ประกอบกับการทำงานร่วมกัน 3 ฝ่าย คือ นักวิชาการเช่น คณะผู้วิจัย เจ้าหน้าที่ป่าไม้ของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเชียงดาว ได้ร่วมกันพัฒนาองค์ความรู้ในการจัดการทรัพยากรทางธรรมชาติร่วมกัน ในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจและตระหนักถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติไปพร้อมกับการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีความเชื่อ และวิถีชุมชน กระบวนการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการร่วมมือกันของชุมชน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และนักวิชาการ จึงเกิดขึ้นได้โดยการใช้ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยว ศักยภาพของคนในท้องถิ่น ตลอดจนความสัมพันธ์ของคนในชุมชนที่มีส่วนร่วมในการออกแบบ จัดการท่องเที่ยวร่วมกัน หรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ในการวางแผนเตรียมการและดำเนินจัดการท่องเที่ยว ในรูปแบบที่ทุกฝ่ายต้องการ และเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน แบ่งบทบาทและหน้าที่ เพื่อเพิ่มความรู้และพัฒนาทักษะในการบริหารจัดการท่องเที่ยว ซึ่งได้สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระดับชุมชนและภาครัฐ ตลอดจนได้มีส่วนสนับสนุนให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทั้งในด้านสังคมและเศรษฐกิจ อันก่อให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาตนเองการวิเคราะห์รูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยเชียงดาวอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ นั้น พิจารณาได้จากทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่ ศักยภาพของชุมชน องค์กรที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การให้ความร่วมมือกัน ภายใต้ระบบการจัดการให้เกิดจิตสำนึกความเป็นเจ้าของ รักและหวงแหน ประกอบกับคุณค่าทางภูมิปัญญาและวัฒนธรรมความเชื่อดั้งเดิมที่มีอยู่ในวิถีของชุมชน มีส่วนเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างคนกับธรรมชาติโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานความร่วมมือ ยอมรับซึ่งกันและกันตลอดจนพิจารณาถึงความยั่งยืนในอนาคต

สงศรี วงษ์เวช (2545) การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำปิงและรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำปิง พร้อมทั้งวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ศึกษามานำไปสังเคราะห์หาแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำปิง ซึ่งการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกลุ่มตัวอย่างให้ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งภายในชุมชนและนอกชุมชน ประกอบกับวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ในพื้นที่ครอบคลุมสองฝั่งแม่น้ำปิงตั้งแต่ฝายพระยาคำจนถึงวัดศรีโขง ผลการศึกษาพบว่า สองฝั่งแม่น้ำปิงมีองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ครบถ้วน จึงเป็นสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวให้สามารถจัดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้เป็น 2 รูปแบบหลักๆ คือ การท่องเที่ยวทางน้ำและ

ทางบก จากการศึกษาพบว่าในปัจจุบันยังขาดความชัดเจนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธี SWOT สรุปได้ว่า จุดแข็ง คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีองค์ประกอบทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย จุดอ่อน คือ มีรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ไม่เด่นชัด โอกาสของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำปิง คือ ทำการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ได้ง่าย เพราะเกิดกระแสนิยมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเป็นเมืองท่องเที่ยวเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว อุปสรรค คือ ขาดความรับผิดชอบของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการดูแลสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์บริเวณลุ่มแม่น้ำปิง

สำหรับผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลได้กลยุทธ์และแนวทางในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ดังนี้

- 1) กลยุทธ์การจัดการ เช่น จัดหางบประมาณเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง
- 2) กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ เช่น สนับสนุนการจัดระบบข้อมูล ข่าวสาร และการสื่อสารมวลชน เพื่อเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำปิงเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางของคนทั่วไป
- 3) กลยุทธ์การส่งเสริมการตลาดและบริการท่องเที่ยว เช่น นำเอกลักษณ์หรือจุดแข็งและโอกาส ผสมกับกิจกรรมที่น่าสนใจเสนอขาย
- 4) กลยุทธ์จัดโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดลอม เช่น ให้ทุกหน่วยงานปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่ว่าด้วยการควบคุมอาคาร และการบำบัดของเสียลงสู่แม่น้ำ
- 5) กลยุทธ์การสร้างจิตสำนึก เช่น สนับสนุนให้มีการศึกษาในประวัติศาสตร์ล้านนา แก่เยาวชนและชุมชนท้องถิ่น เพื่อจะได้ตระหนักถึงคุณค่า และเกิดความภาคภูมิใจในแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่ของตน
- 6) กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น เช่น เปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการวางแผน ตัดสินใจ และติดตามประเมินผล ตลอดจนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

โสภณ บุญล้ำและคณะ (2552) ศึกษารูปแบบกิจกรรมและเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มผลิตไข่เค็มไชยา ตำบลเลม็ดอำเภอยาไชย จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดรูปแบบกิจกรรมและเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มผลิตไข่เค็มไชยา เป็นวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จากเจ้าหน้าที่ภาครัฐและภาคเอกชน นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ ผู้นำชุมชน ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ศึกษา และกลุ่มผู้ผลิตไข่เค็มเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มการสำรวจ และการจัดเวทีประชาคม นำเสนอข้อมูลโดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหาผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผลิตไข่เค็มไชยามีแนวทางการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและสามารถเชื่อมโยงไปสู่แหล่งท่องเที่ยวอื่นได้

เนื่องจากอำเภอไชยามีความหลากหลายด้านสภาพทางภูมิศาสตร์มีภูมิประเทศและทัศนียภาพที่สวยงาม มีวัฒนธรรมการเกษตรที่เป็นวิถีชีวิตและเกิดจากภูมิปัญญา มีไข่เค็มไชยาเป็นเอกลักษณ์ มีโบราณสถานทางประวัติศาสตร์และวัดสำคัญ กลุ่มผลิตไข่เค็มไชยาและภาคีที่เกี่ยวข้องนำเสนอรูปแบบกิจกรรมและเส้นทางการท่องเที่ยว พอสรุปได้ดังนี้ มีผู้นำเที่ยวที่มีความรู้ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีศูนย์ให้บริการนักท่องเที่ยวเพื่อช่วยเหลือนักท่องเที่ยว มีการสาธิต/แสดง/ให้นักท่องเที่ยวได้ชมการผลิตไข่เค็ม มีการบรรยายกรรมวิธีการผลิตไข่เค็มแบบดั้งเดิม พักค้างแรมและร่วมกิจกรรมวิถีชีวิตกับชุมชน เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ทดลองปฏิบัติด้วยตัวนักท่องเที่ยวเอง มีผลผลิตไข่เค็มให้นักท่องเที่ยวได้ชิมและจำหน่ายนักท่องเที่ยว มีบริการอาหารที่ทำมาจากผลิตผลภายในกลุ่มผลิตไข่เค็ม นั้น ๆ มีบอร์ดนิทรรศการแสดงกิจกรรมที่ชัดเจน ครบถ้วน และมีการจัดแสดงประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น สำหรับเส้นทางท่องเที่ยวที่ประชาคมได้นำเสนอประกอบด้วยเส้นทางที่ 1 สวนโมกขพลาราม วัดพระบรมธาตุไชยาราชวรวิหาร พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติไชยากลุ่มผลิตไข่เค็มไชยา บ้านพุมเรียง และแหลมโพธิ์

2.2.3 มูลค่าเพิ่มที่เกิดจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

กมลทิพย์ คำใจ (2551) การวัดมูลค่าเพิ่มของสินทรัพย์ชุมชนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคชนบทและชุมชนเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างการเรียนรู้ของคนในท้องถิ่นในการสร้างความมั่นคงด้านการจัดการสินทรัพย์ของชุมชน อีกทั้งยังสามารถทราบถึงมูลค่าเพิ่มที่ได้จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม มีวิธีการศึกษาโดยการใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยใช้รูปแบบของการจัดการเรียนรู้ในการจัดการสินทรัพย์ชุมชนเพื่อค้นหาศักยภาพและหามูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสังคมกับกลุ่มเป้าหมาย คือ องค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 42 แห่ง ใน 18 อำเภอทั่วจังหวัดเชียงใหม่ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น 4 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ การเกษตร และการท่องเที่ยวด้านสังคม ด้านการศึกษา และด้านอนามัยและสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษาพบว่าชุมชนสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับการสร้างความมั่นคงด้านการจัดการสินทรัพย์ชุมชนของตนเองได้เป็นอย่างดี ชุมชนสามารถวิเคราะห์และค้นหาศักยภาพของชุมชนเกี่ยวกับสินทรัพย์ของชุมชนที่มีอยู่ โดยเข้าใจถึงคุณค่าของสินทรัพย์ของชุมชนที่สำคัญยิ่งคือ ทุนบุคคลหรือทุนมนุษย์ ผู้ทำการวิจัยมีการเสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพของทุนบุคคลให้มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้นอันจะส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนต่อไป เพราะปัจจัยทุนบุคคลเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนนั่นเอง แนวทางในการจัดการเรียนรู้ได้แก่การเพิ่มทักษะของทุนบุคคลโดยเฉพาะในประเด็นของการพึ่งตนเอง รวมถึงการสร้างกลุ่มทุนบุคคลและเพิ่ม

ศักยภาพให้เป็นองค์การชุมชนที่เข้มแข็งจนเติบโตเป็นเครือข่ายองค์กรที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน สำหรับผลการวิเคราะห์มูลค่าเพิ่มทางด้านเศรษฐกิจด้วยตัวชี้วัด ผลสัมฤทธิ์ทางรายได้และความคุ้มค่าทางการเงินซึ่งก่อให้เกิดมูลค่าของสินค้าและบริการที่เพิ่มขึ้นในด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลถึงร้อยละ 48 และร้อยละ 55 ตามลำดับ และในด้านสังคมพบว่าตัวชี้วัดมูลค่าเพิ่มทางสังคมที่เพิ่มขึ้นคือ คนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น วัดได้จากสุขภาพทางกาย สุขภาพทางจิตของคนในชุมชนโดยเฉพาะ

มิ่งสรรพ และคณะ (2548) ศึกษาเรื่องมูลค่าเพิ่มในประเทศของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะประเมินบทบาทของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในเศรษฐกิจไทยโดยใช้จังหวัดเชียงใหม่เป็นกรณีศึกษา และใช้มูลค่าเพิ่มโดยเฉพาะส่วนที่เก็บไว้ในประเทศเป็นตัวบ่งชี้ความสำคัญของอุตสาหกรรม ซึ่งประกอบไปด้วยอุตสาหกรรมย่อย 13 สาขา ได้แก่ อุตสาหกรรมโรงแรมและรีสอร์ท เกสต์เฮาส์ ภัตตาคารและร้านอาหาร การขนส่งผู้โดยสารระหว่างจังหวัด รถขนส่งมวลชนในท้องถิ่น รถเช่าเหมาคัน บริการให้เช่ารถยนต์ บริการให้เช่ารถจักรยานยนต์ บริการนำเที่ยว บริการบันเทิง กอล์ฟ สปา อุตสาหกรรมของที่ระลึก ได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องเงินและศิลาดล และอุตสาหกรรมสนับสนุน ได้แก่ ปั่นน้ำมัน เป็นต้น วิธีการศึกษาใช้การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ 497 ราย การแจกจ่ายผู้ให้บริการท่องเที่ยว การวิเคราะห์เชิงเศรษฐกิจจากฐานข้อมูลขนาดใหญ่ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ 1,854 ราย ฐานข้อมูลจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 3,702 ราย และบัญชีกำไรขาดทุนของสถานประกอบการของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ 420 ราย ผลการศึกษาพบว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่มีบทบาททางเศรษฐกิจในสูง อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่ศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่รวมอุตสาหกรรมสนับสนุนเป็นอุตสาหกรรมที่มีสถานประกอบการรวมกันถึง 8,005 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นภัตตาคาร ร้านอาหาร มีการจ้างงานรวมกัน 52,417 คน เมื่อวัดจากยอดขายพบว่ามียาได้รวมกัน 38,030 ล้านบาท คำนวณออกมาเป็นมูลค่าเพิ่ม 12,009 ล้านบาท ในขณะที่อัตราส่วนมูลค่าเพิ่มต่อยอดขายคำนวณได้ร้อยละ 33.28 มูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวคิดเป็นร้อยละ 46 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมระดับจังหวัดในภาคบริการของจังหวัดเชียงใหม่และคิดเป็นร้อยละ 14 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมระดับจังหวัดของจังหวัดเชียงใหม่ เมื่อพิจารณาเป็นรายสาขาย่อยพบว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (ไม่รวมกิจกรรมสนับสนุน) ที่มีขนาดของมูลค่าเพิ่มใหญ่ที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อุตสาหกรรมโรงแรมและรีสอร์ท อุตสาหกรรมภัตตาคารและร้านอาหาร และอุตสาหกรรมนำเที่ยว ในปี พ.ศ. 2545 มีมูลค่าเพิ่มที่เก็บไว้ในประเทศคิดเป็นร้อยละ 92 ของมูลค่าเพิ่ม มูลค่าเพิ่มที่เก็บไว้ในประเทศของอุตสาหกรรมย่อยส่วนใหญ่มีสัดส่วนสูงกว่าร้อยละ 90 ยกเว้นอุตสาหกรรมรถเช่าและรถเหมาคัน ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 57 และ 66 ด้านการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวรายสาขาและพบว่า 3 ลำดับแรกของอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วน

มูลค่าเพิ่มต่อแรงงาน 1 คนสูงสุด ได้แก่ อุตสาหกรรมให้เช่าเครื่องอุปกรณโดยไม่มีผู้ควบคุม (บริการให้เช่ารถยนต์) อุตสาหกรรมโรงแรมและรีสอร์ท และอุตสาหกรรมนำเที่ยว นอกจากนี้ ยังได้มีการเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการดำเนินงานของอุตสาหกรรมโรงแรมและเกสต์เฮ้าส์ในจังหวัดเชียงใหม่กับอุตสาหกรรมโรงแรมและเกสต์เฮ้าส์ของทั้งประเทศ โดยใช้ฟังก์ชันพรมแดนสโตนีแคสติก พบว่าความด้อยประสิทธิภาพในการดำเนินงานทำให้เกิดการสูญเสียโอกาสในการสร้างมูลค่าเพิ่มถึง 266 ล้านบาท สำหรับอุตสาหกรรมโรงแรมและเกสต์เฮ้าส์ในจังหวัดเชียงใหม่ และ 6,119 ล้านบาทสำหรับอุตสาหกรรมโรงแรมและเกสต์เฮ้าส์ของทั้งประเทศ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยในขณะนี้กำลังอยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ เนื่องจากปัจจัยดังต่อไปนี้คือการก่อการร้าย ความเสี่ยงจากโรคระบาด การเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวในประเทศและนักท่องเที่ยวจากจีน และการใช้แรงงานต่างชาติ ทำให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวต้องเตรียมตัวรับโครงสร้างอุปสงค์ที่เปลี่ยนแปลงไปในอนาคต การศึกษายังได้ให้ข้อเสนอแนะทั้งทางด้านนโยบาย ได้แก่ การส่งเสริมเครือข่ายโรงแรมไทยให้เป็นเครือหานานาชาติ และสภาไทยสู่สากล นโยบายแรงงานต่างด้าว นโยบายการพัฒนากลุ่ม SMEs ท่องเที่ยว การนำธุรกิจ SMEs การให้บริการที่พักและท่องเที่ยวสู่ระบบภาษี นโยบายอุตสาหกรรมรายสาขา รวมทั้งข้อเสนอแนะด้านการวิจัยและพัฒนาซึ่งจะไปเกื้อหนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมระยะยาว

รวินันท์ เอกลักษณ์านนท์ (2546) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์และมูลค่าเพิ่มของสัดส่วนผู้ถือหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อประยุกต์หลักการและวิธีการคำนวณ EVA กับข้อมูลจริงของกิจการเพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่าง EVA กับมูลค่าของสัดส่วนผู้ถือหุ้นและเพื่อศึกษาถึงคุณลักษณะของ EVA และเปรียบเทียบตัวชี้วัดผลการดำเนินงานอื่นๆ โดยการศึกษาบริษัทที่มีมูลค่าตามราคาตลาดต่ำที่สุด 30 บริษัท ผลการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ระหว่าง EVA และมูลค่าของส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทที่มีมูลค่าตามราคาตลาดสูงที่สุดนั้นมีมากกว่าบริษัทที่มีมูลค่าตามตลาดราคาต่ำที่สุด อีกทั้งยังได้ทำการศึกษาเชิงพรรณนาโดยเปรียบเทียบระหว่าง EVA กับตัวชี้วัดผลการดำเนินงานทางบัญชีคือกำไรต่อหุ้น และผลตอบแทนต่อสัดส่วนผู้ถือหุ้นจากการศึกษาเชิงพรรณนาดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าจำนวนบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่ EVA และตัวชี้วัดผลการดำเนินงานทางบัญชี มีความไม่สอดคล้องกัน มีจำนวนเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2545 กับปี 2544 โดยเฉพาะในกลุ่มของบริษัทที่มีมูลค่าตามราคาตลาดต่ำที่สุด

วรกร เลสักร (2543) ทำการศึกษามลกระทบจากการผลิตกุ้งกุลาดำที่มีผลต่อมูลค่าการจ้างงาน และเงินตราต่างประเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลเชื่อมโยงไปข้างหน้าและไปข้างหลัง ในระบบเศรษฐกิจอันมีผลกระทบมาจากสาเหตุต่างๆ ของผลผลิตกุ้งกุลาดำ โดยแบ่งชนิด

ของผลกระทบออกเป็น 3 ชนิด ได้แก่ ผลกระทบที่มีต่อค่าตอบแทนแก่ปัจจัยการผลิตขั้นต้น หรือที่เรียกว่า มูลค่าเพิ่ม ผลกระทบที่มีต่อการจ้างงาน และผลกระทบที่มีต่อรายได้ในรูปแบบเงินตราต่างประเทศ โดยได้อธิบายโดยเปรียบเทียบผลกระทบใดๆ ของสาขาการผลิตกึ่งสด และสาขาการผลิตกึ่งแปรรูปกับค่าเฉลี่ยของผลกระทบชนิดเดียวกัน

จากผลการศึกษาพบว่า ในโครงสร้างการผลิตสินค้าและบริการ สาขาการผลิตกึ่งสด มีศักยภาพในการสร้างรายได้แก่ประชาชน สร้างกำไรแก่ผู้ประกอบการ สร้างงานให้แก่ประชาชน และแสวงหาเงินตราต่างประเทศ มีศักยภาพสร้างรายได้ให้แก่รัฐบาลอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ ส่วนสาขาการผลิตกึ่งแปรรูป มีศักยภาพในการสร้างรายได้แก่ประชาชน สร้างกำไรแก่ผู้ประกอบการ สร้างงานให้แก่ประชาชน และแสวงหาเงินตราต่างประเทศอยู่ในระดับที่น่าพอใจ

ในโครงสร้างการกระจายสินค้าและบริการ สาขาการผลิตกึ่งสดมีศักยภาพในการสร้างรายได้แก่ประชาชน และสร้างกำไรแก่ผู้ประกอบการ อยู่ในระดับที่น่าพอใจ มีศักยภาพในการสร้างรายได้แก่ประชาชน อยู่ในระดับที่น่าพอใจมาก ส่วนศักยภาพในการสร้างรายได้ให้แก่รัฐบาลอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ ส่วนสาขาการผลิตกึ่งแปรรูป มีศักยภาพในการสร้างรายได้แก่ประชาชน สร้างกำไรให้แก่ผู้ประกอบการ สร้างรายได้ให้แก่รัฐบาลอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ

สการินทร์ โพธิวาสวริน (2536) ทำการศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่และเปรียบเทียบกับระดับประเทศ พบว่า การใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศในจังหวัดเชียงใหม่ 1 ล้านบาท ในปี 2535 ก่อให้เกิดรายได้โดยตรง 0.293 ล้านบาท และเป็นรายได้ทางอ้อม 1.331 ล้านบาท ดังนั้นก่ให้เกิดรายได้ทั้งหมด 1.624 ล้านบาท และก่อให้เกิดการทวีรายได้ 1.33 ล้านบาท โดยก่อให้เกิดการทวีรายได้สูงสุดในสาขาสีกรรมรองลงมาคือ สาขาอุตสาหกรรมอาหาร และลำดับที่สามคืออุตสาหกรรมสิ่งทอ ส่วนการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ 1 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2535 ก่อให้เกิดรายได้โดยตรง 0.263 ล้านบาท และรายได้โดยอ้อม 1.294 ล้านบาท ดังนั้นก่ให้เกิดรายได้ทั้งหมด 1.557 ล้านบาท และก่อให้เกิดการทวีรายได้ 1.29 ล้านบาท โดยก่อให้เกิดการทวีรายได้สูงในสาขาโลหะ รองลงมาคือสิ่งทอ และสาขาสีกรรม ตามลำดับ นอกจากนี้การท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ยังก่อให้เกิดการจ้างงาน ร้อยละ 0.63 ของการจ้างงานในจังหวัดเชียงใหม่

สรพงศ์ ลิ้มปรีธารกุล (2543) ฝ่ายวิจัยและวิเคราะห์หลักทรัพย์ซิกโก้ จำกัด (มหาชน) ศึกษามูลค่าการตลาดที่ลดลง โดยใช้ EVA เป็นเครื่องมือในการวัดผลการตอบแทนในรูปดอกเบี้ยจ่ายและกำไรสุทธิ หากธุรกิจได้ค่าของ EVA เป็น 0 เท่ากับเสมอตัว หากค่าของ EVA เป็นบวก แสดงถึงแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของมูลค่าธุรกิจ และถ้าค่าของ EVA เป็นลบแสดงถึงการทำลาย

หรือสูญหายของมูลค่าธุรกิจในอนาคต จากการศึกษาพบว่าถ้าให้ผลตอบแทนของตลาดทุนเท่ากับ 18% อัตราดอกเบี้ยเฉลี่ย 10% ค่า WACC ของตลาดโดยรวมควรจะอยู่ที่ 12% ค่า EVA ตั้งแต่ปี 2539 ถึง 2542 ติดลบรวม 2.34 ล้านล้านบาท หากแนวโน้มยังเป็นเช่นนี้ตลาดหุ้นไทยคงจะยังไม่มีควมน่าสนใจในการลงทุนระยะยาว

สุเวช ปิยะรัตนวัฒน์ (2548) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจกับราคาหุ้นของกลุ่มพลังงานในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยระหว่างปี ค.ศ.2000 – 2004 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจกับราคาหลักทรัพย์ในธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยศึกษาเฉพาะกลุ่มพลังงานที่มีการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ การเก็บข้อมูลได้มาจากราคาปิดของหลักทรัพย์เป็นรายไตรมาส รายงานประจำปี และงบการเงินรวมประจำปี พ.ศ. 2543 ถึง พ.ศ. 2547 ซึ่งข้อมูลดังกล่าวได้มาจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยธุรกิจพลังงานที่ทำการศึกษามีจำนวน 9 บริษัท ผลการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจกับราคาของหลักทรัพย์มีความสัมพันธ์กันที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีความสัมพันธ์กันในหลายระดับทั้งที่มีความสัมพันธ์กันมาก มีความสัมพันธ์กันในระดับกลาง มีความสัมพันธ์กันน้อยและไม่มีความสัมพันธ์กันเลยโดยพบว่ามีบริษัทที่ราคาหลักทรัพย์มีความสัมพันธ์กับมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจระดับมาก 1 บริษัท มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง 3 บริษัท มีความสัมพันธ์ในระดับน้อย 4 บริษัท และไม่พบความสัมพันธ์ของราคาหลักทรัพย์กับมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจจำนวน 1 บริษัท

สุประวิณ ณ เชียงใหม่ (2547) การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของ EVA ต่อราคาของหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยศึกษาเฉพาะธนาคารพาณิชย์ที่ยังมีการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ การเก็บข้อมูลได้มาจากรายงานประจำปีและงบการเงินรวมประจำปี พ.ศ. 2544 ถึง พ.ศ. 2546 ซึ่งข้อมูลดังกล่าวได้มาจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยธนาคารที่ทำการศึกษามี 10 แห่ง คือ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ธนาคารเอเซีย จำกัด (มหาชน) ธนาคารไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารดีบีเอสไทยธนุ จำกัด (มหาชน) ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารธนาชาติ จำกัด (มหาชน) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) และธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน)

การคำนวณ EVA มาจากผลต่างระหว่างกำไรจากการดำเนินงานหลังหักภาษี (NOPAT) กับต้นทุนเงินทุน (Capital Charges) กำไรจากการดำเนินงานหลังหักภาษี (NOPAT) นั้นจะหาจากการนำเอากำไรทางบัญชีมาปรับปรุงด้วยรายการที่ไม่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานปกติ

ส่วนต้นทุนเงินทุน (Capital Charges) นั้นมาจากจำนวนเงินลงทุน (Invested Capital) คูณต้นทุนเงินทุนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (WACC) ซึ่งต้นทุนเงินทุนถัวเฉลี่ยหาได้จากผลคูณของสัดส่วนเงินทุนกับต้นทุนแหล่งเงินนั้น ๆ

ในการศึกษาครั้งนี้มีข้อสมมติฐาน 2 ส่วน ส่วนแรกได้แก่การคำนวณค่า NOPAT ของธนาคารโดยไม่นำรายการเหล่านี้มาคำนวณ ได้แก่ ค่าเสื่อมราคาเนื่องจากมีสัดส่วนที่น้อยมากเมื่อเทียบกับยอดรวมและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานดอกเบี้ยรับและดอกเบี้ยจ่ายเพราะถือเป็นรายได้และต้นทุนรับในการดำเนินงาน ดอกเบี้ยจ่ายของหุ้นกู้ซึ่งถือว่าได้นำไปหักออกจากกำไรทางบัญชีแล้ว ภาษีที่ประหยัดได้เนื่องจาก กำไร(ขาดทุน)ที่ไม่เกี่ยวกับการดำเนินงานตามปกติของธนาคาร และส่วนที่สองได้แก่ต้นทุนเงินทุนของกิจการได้มาจากสองแหล่งคือ หนี้บุริมสิทธิ และหนี้สามัญ เมื่อได้ค่า EVA แล้วเพื่อลดความแตกต่างจากธนาคาร และขนาดเงินทุนจึงนำสินทรัพย์รวมของแต่ละธนาคารในแต่ละปีมาหารจะได้อัตราส่วนค่า EVA ต่อสินทรัพย์รวม

การหาความสัมพันธ์ของ EVA กับราคาของหลักทรัพย์ต้องทราบอัตราการเปลี่ยนแปลงราคาซึ่งหาจากราคาปิดหลักทรัพย์ต้นปีและราคาปิดหลักทรัพย์ปลายปีของแต่ละปีที่ศึกษาเทียบกับราคาต้นปี

การหาค่าความสัมพันธ์ระหว่าง EVA ต่อสินทรัพย์รวมและอัตราการเปลี่ยนแปลงของหลักทรัพย์ในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สถิติที่ใช้ในการหาความสัมพันธ์คือ Regression โดยการศึกษาครั้งนี้ได้ยกตัวอย่าง ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ในการคำนวณ

ผลการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างค่า EVA ต่อสินทรัพย์รวม และอัตราการเปลี่ยนแปลงราคาของหลักทรัพย์ทั้งกลุ่มอุตสาหกรรม และการศึกษาความสัมพันธ์รายปีมีความสัมพันธ์น้อยมาก และเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน แสดงว่าค่า EVA ไม่ใช่ปัจจัยเพียงตัวเดียวที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์ เมื่อพิจารณาโดยเฉพาะแนวโน้มของค่า EVA กับราคาของหลักทรัพย์พบว่า ค่า EVA มีความสัมพันธ์แบบไม่สม่ำเสมอกับราคาของหลักทรัพย์ เนื่องจากบางธนาคารค่า EVA ไม่มีผลต่อราคาหลักทรัพย์เลย แต่บางธนาคารค่า EVA มีความสัมพันธ์แบบผกผันกับราคา เมื่อนำผลการศึกษาทดสอบกับสมมติฐานจะพบว่าผลที่ได้มีความขัดแย้งกันอย่างมีนัยสำคัญนั่นหมายความว่าค่า EVA ไม่ได้มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงราคาของหลักทรัพย์ในกลุ่มธนาคาร

ข้อจำกัดในการศึกษาคือ การคำนวณค่า EVA หลักเกณฑ์การคำนวณขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้ศึกษา ความแตกต่างของจำนวนตัวเลขที่แสดงในงบการเงิน ความเพียงพอในข้อมูลที่ใช้ศึกษาและการใช้ CAPM เหมาะสำหรับตลาดที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการศึกษา ควรศึกษาในระยะเวลายาวนานกว่านี้ เพื่อข้อสรุปที่ชัดเจนยิ่งขึ้น กิจกรรมของธนาคารมีลักษณะของงบการเงินเฉพาะอุตสาหกรรม ควรนำ EVA ไปใช้เป็นเครื่องมือที่ช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจเพื่อการบริหารงาน จึงน่าจะเป็นประโยชน์สูงสุด

Al Ehrbar (1998) ได้ศึกษาเรื่อง The EVA Revolution “The Real Key to Creating Wealth” ได้ชี้ให้เห็นถึงผลการดำเนินงานของกิจการนั้น ยิ่งฝ่ายบริหารสร้าง EVA สูงมากเท่าใด ก็ยิ่งเพิ่มราคาหุ้นให้สูงมากขึ้นตามไปด้วย และ EVA ยังเป็นเครื่องมือในการสร้างบรรษัทภิบาลให้องค์กรอีกประการหนึ่ง

Copeland (1996) ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์ EVA คือการพิจารณาความแตกต่างระหว่างกำไรจากการดำเนินงานสุทธิและต้นทุนของเงินทุนเพื่อนำมาตรวจสอบผลการดำเนินงานถ้ามีมูลค่าส่วนเพิ่มมาก แสดงว่าบริษัทสามารถทำกำไรเกินปกติและมีความสามารถในการดำเนินงานที่ดี ดังนั้นการที่บริษัทมี EVA เพิ่มขึ้นทุกปี จะส่งผลให้มูลค่าตลาดเพิ่มขึ้นด้วย หรืออาจกล่าวได้ว่าผลการดำเนินงานของบริษัทในปัจจุบันสะท้อนด้วยราคาหุ้นอยู่แล้ว ดังนั้นการปรับปรุง EVA อย่างต่อเนื่อง จะส่งผลให้มูลค่าของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นกัน

Epstein and Yong (1999) ได้ศึกษาแนวคิดของ EVA ซึ่งส่งผลให้เกิดการปรับปรุงการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการและการลงทุนของบริษัท การทำความเข้าใจในแนวคิดของ EVA จะต้องเข้าใจ EVA ซึ่งหมายถึงส่วนต่างระหว่างมูลค่าตลาดของบริษัทและเงินทุน (Invested Capital) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ EVA คือมูลค่าปัจจุบันของ EVA ในอนาคต

Farsio Farzad, Degel Joe ,และ Degner Julia (2000) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่าง EVA กับผลตอบแทนของหลักทรัพย์ โดยมุ่งเน้นเรื่องของ EVA ผลกระทบของ EVA ต่อผลตอบแทนของหลักทรัพย์ โดยการศึกษานี้มีสมมติฐานว่า EVA ที่เติบโตขึ้น จะมีผลทำให้ผลตอบแทนของหลักทรัพย์เพิ่มสูงขึ้นด้วย บริษัทที่ถูกเลือกมาเป็นตัวอย่าง คือ บริษัทที่อยู่ใน New Economy ซึ่งจากการศึกษา พบว่าความสัมพันธ์ระหว่าง EVA และผลตอบแทนของหลักทรัพย์มีทิศทางตรงข้ามกัน ไม่ว่าจะเป็นหาความสัมพันธ์ของ 2 ตัวแปรดังกล่าวแบบข้ามปี แนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม พวกเขาพบว่าความสัมพันธ์ระหว่าง EPS และ EVA นั้นมีสูงกว่าความสัมพันธ์ระหว่าง EVA กับผลตอบแทนของหลักทรัพย์ ข้อสรุปจากการศึกษาข้างต้นคือ พฤติกรรมของนักลงทุนที่เป็นปัจจัยที่อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่าง EVA และผลตอบแทนของหลักทรัพย์ โดยปัจจัยทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป มีผลต่อการตัดสินใจในการลงทุนของนักลงทุน ซึ่งมีแนวโน้มที่จะทนความเสี่ยงได้เพิ่มขึ้นกว่าเดิม ทั้งความสามารถทางการสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตที่เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารที่เข้าถึงได้ง่าย

ตัวอย่างเช่น นักลงทุนอาจมองเห็นโอกาสที่ดีในการลงทุนในบริษัทที่มี EVA เป็นลบซึ่งเป็นผลให้ราคาหุ้น และหรือผลตอบแทนของหลักทรัพย์นั้นมีทิศทางในทางตรงกันข้ามคือเพิ่มสูงขึ้น และข้อสรุปสุดท้ายคือ EVA ไม่ได้เป็นตัวชี้วัดผลตอบแทนของหลักทรัพย์ที่ดี และเป็นเพียงหนึ่งในตัวชี้วัดผลการดำเนินงานตัวหนึ่งเท่านั้น

Isa and Lo (2001) ได้ทำการศึกษาเรื่องผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์ในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มาเลเซีย ผลการศึกษาพบว่าบริษัทส่วนใหญ่ที่มีกำไรต่อหุ้นเป็นบวกมีผลตอบแทนทางเศรษฐกิจติดลบ และจำนวนบริษัทที่ทำลายมูลค่าเพิ่มอยู่ในช่วง ร้อยละ 57 และร้อยละ 65 ขณะที่บริษัทจำนวนบริษัทที่สร้างมูลค่าเพิ่มอยู่ในช่วงร้อยละ 35 และร้อยละ 43 ผลการศึกษาโดยรวมแสดงให้เห็นว่าร้อยละ 19 ของบริษัทสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มเนื่องในระยะเวลา 5 ปี ขณะที่ร้อยละ 35 ของบริษัททำลายมูลค่าเพิ่มต่อเนื่องระยะเวลา 5 ปี

James I Grant (2003) ได้ศึกษาผลกำไรของธุรกิจในแง่เศรษฐศาสตร์มีความแตกต่างระหว่างผลกำไรที่เกิดขึ้นทางบัญชีเกิดจากการนำต้นทุนทางการเงินทางตรง(Direct Cost) มาคำนวณ ในขณะที่ผลกำไรในทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดขึ้น ต้นทุนทางการเงินทางตรงกับต้นทุนที่ต้องจ่ายให้กับส่วนของผู้ถือหุ้นจึงถือว่าเป็นกำไรที่เกิดขึ้นจริงของธุรกิจ ปัจจุบันบริษัทชั้นนำได้นำหลักการของมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์มาประยุกต์ใช้กันอย่างแพร่หลาย เช่น บริษัทCoca Cola, Lilly (Eli) ได้มีการตั้ง Bonus และ Incentive ให้กับผู้จัดการที่สามารถเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของธุรกิจ นอกจากนี้ Gobal Management and Oppenheimer capital ได้ใช้วัดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ในการคัดเลือกหุ้น(Stock Selection) และการจัดพอร์ตการลงทุน

Justin Pettit (2001) ได้ศึกษาเรื่อง EVA and Strategy : Portfolio Management ได้ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของระดับมูลค่าตลาดของอุตสาหกรรมต่าง ๆ ในตลาดหลักทรัพย์อเมริกาว่า อุตสาหกรรมที่มีความสามารถในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจต่อทุนได้ยิ่งสูงเท่าใด มูลค่าตลาดต่อทุนยิ่งมีค่าสูงตามในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญ

Justin Pettit (2001) ได้ศึกษาเรื่อง EVA and Strategy II : Portfolio Management ได้ชี้ให้เห็นถึงการปรับลดลงของดัชนีหุ้น NASDAQ ที่ตกลงมากกว่า 40% ของกลุ่ม dotcom ในช่วงปี พ.ศ. 2543 กำไรของธุรกิจไม่ใช่ตัววัดมูลค่าที่แท้จริงของกิจการ ซึ่งพบว่ากิจการมี Current Operation Value (COV) มากเท่าใด ยังมี Future Growth Value (FGV) ในระยะยาวที่สูงและยังพบว่ามูลค่าตลาดของกิจการในปัจจุบันได้สะท้อนในทิศทางเดียวกันอย่างชัดเจน ในบทสรุปได้กล่าวว่ากิจการโดยส่วนใหญ่จะมี Future Growth Value (FGV) ในมูลค่าตลาด (ราคาหุ้น) แฝงอยู่ประมาณ 50%

หมายความว่า ราคาหุ้นที่ซื้อขายในปัจจุบันของหุ้นต่าง ๆ ได้ถูกคาดการณ์และนำค่า Future EVA มาใช้ในการกำหนดราคาซื้อขายหลักทรัพย์

Stern Stewart & Co. (2003) ได้ศึกษาถึงความสามารถในการทำกำไรของบริษัทในรูปมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ และมูลค่าเพิ่มทางการตลาดในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศสหรัฐอเมริกาช่วงปี ค.ศ. 1990-2000 พบว่าบริษัท 5 บริษัทที่มีผลงานการทำกำไรได้ดีที่สุดได้แก่ Merck & Co., Wal mart stores., Cisco Systems Inc., Microsoft Corp. และ General Electric Co. แสดงให้เห็นถึงการสร้างการเจริญเติบโตของ MVA และ EVA ได้อย่างแข็งแกร่งในช่วงปี ค.ศ. 1990-2000 ในขณะที่บริษัทที่มีผลกำไรต่ำสุด 5 บริษัทได้แก่ Cisco System, AT & T Corp., General Motors Corp., Lucent Technologies Inc. และ First Lenion Corp จากการศึกษาค้นข้อมูลย้อนหลัง 10 ปี พบว่ามูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ และมูลค่าเพิ่มทางการตลาดมีค่าลดต่ำลงในตลอดช่วงระยะเวลาดังกล่าว ผลจากการศึกษาพบว่าบริษัทที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์และมูลค่าเพิ่มทางการตลาดจะเป็นเครื่องมือในการสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนและจะสะท้อนกลับไปที่ราคาหุ้นของบริษัทนั้นๆ

Stewart (1999) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง EVA และ MVA ของบริษัทในสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า EVA และ MVA มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้า EVA มีค่าเป็นบวกความสัมพันธ์จะยิ่งเพิ่มขึ้น

2.2.4 ยุทธศาสตร์ท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

กมลวัฒน์ โมราศิลป์ (2548) ศึกษาการทำยุทธศาสตร์การพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบมีส่วนร่วมของตำบลเขาวง อำเภอบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อ 1) วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคในการ พัฒนาเป็นการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2) เพื่อกำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบมีส่วนร่วมของตำบลเขาวง 3) เพื่อกำหนดบทบาทหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบมีส่วนร่วมของตำบลเขาวง คณะผู้วิจัย ดำเนินการวิจัยร่วมกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ตัวแทนเกษตรกรในพื้นที่ตำบลเขาวง กลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านตาขุน ใช้เครื่องมือด้านการบริหารจัดการ คือการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกองค์กร (SWOT Analysis) และแมทริกซ์ TOWS (TOWS Matrix) เก็บบันทึกรวบรวมข้อมูลจากการจัดเวทีประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ตามเทคนิค A-I-C เพื่อให้ได้จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรคของตำบลเขาวง และแผนยุทธศาสตร์การ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิง เกษตรแบบมีส่วนร่วมของตำบลเขาวง

ผลการศึกษาสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของตำบลเขาวง สรุปได้ว่า จุดแข็ง ของตำบลเขาวง ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว คือ สภาพพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การทำการเกษตร ปลูกผลไม้ ได้หลากหลายประเภท ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพและมีจำหน่ายตลอดปี และมีแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ใกล้เคียงเช่น เขื่อนรัชชประภา อุทยาน แห่งชาติเขาสก จุดอ่อนของตำบลเขาวง คือ ประชาชนยังขาด ความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยว เช่น การ บริการ การต้อนรับ ฯลฯ เกษตรกรไม่มีเวลาเข้าร่วม กิจกรรม และยังไม่มียุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในพื้นที่ โอกาส ของตำบลเขาวง คือ การส่งเสริมการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวใหม่และเน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมตามนโยบายของ กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา นโยบาย การค้าเสรีทำให้มีโอกาสเปิดตลาดการค้าผลิตผลทางการเกษตรและการ ท่องเที่ยว การให้ความสำคัญ เรื่องการท่องเที่ยวของทุกภาคส่วน และควมมีศักยภาพของสถาบันการศึกษาใน ท้องถิ่นที่จะผลิต บุคลากรด้านการท่องเที่ยว อุปสรรคของตำบลเขาวง คือ ขาดการสนับสนุน ส่งเสริมจาก หน่วยงาน เช่น เรื่องความรู้ด้านการเกษตร สาธารณูปโภคพื้นฐาน และชุมชนขาดความเข้มแข็งจากผลการศึกษា สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของตำบลเขาวง ชุมชนร่วมกันกำหนดแผน ยุทธศาสตร์การ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบมีส่วนร่วมของตำบลเขาวงได้ว่า วิสัยทัศน์ คือ เป็นแหล่ง เรียนรู้ การเกษตร ผู้นำแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรสู่สากล ประเด็นยุทธ ศาสตร์ หลัก คือ 1) การพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรและสินค้า OTOP (2 กลยุทธ์ 7 โครงการ) 2) การ พัฒนาการ ท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน (4 กลยุทธ์ 12 โครงการ) 3) การพัฒนาศักยภาพทรัพยากร มนุษย์ด้านการ ท่องเที่ยว (1 กลยุทธ์ 6 โครงการ) 4) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน (1 กลยุทธ์ 2 โครงการ)

นางพิมล วาดสันทัด (2545) การศึกษากิจกรรมทางการตลาดแหล่งท่องเที่ยวเมือง ประวัติศาสตร์เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และ อุปสรรคของแหล่งท่องเที่ยวเมืองประวัติศาสตร์เชียงใหม่ (SWOT Analysis) และ 2) พัฒนากิจกรรม ทางการตลาดของแหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาประกอบด้วย นักท่องเที่ยว และ บุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ศึกษารวบรวมโดยการสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ด้วยวิธี วิจัยข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์และแยกพิจารณาถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค รวมถึงการวิเคราะห์เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาต่อยอดทางการตลาด

ผลจากการศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของแหล่งท่องเที่ยวเมือง ประวัติศาสตร์เชียงใหม่ พบว่า เมืองประวัติศาสตร์เชียงใหม่มีจุดแข็งด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวคือ มีเอกลักษณ์ มีประวัติศาสตร์และโบราณสถานที่น่าสนใจ แต่ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อนคือ สิ่ง

อำนวยความสะดวก สาธารณูปโภค การบริหารจัดการ การสร้างกิจกรรมทางการท่องเที่ยว และการประชาสัมพันธ์ สำหรับโอกาสในการพัฒนา คือ หน่วยงานราชการมีนโยบาย แผนงาน และให้การสนับสนุนการท่องเที่ยวเมืองประวัติศาสตร์เชียงใหม่ ตลอดจนการค้าขายกับประเทศจีนมีความเจริญทางด้านอุปสรรคต่อการพัฒนา คือ ขาดงบประมาณ ประชาชนขาดจิตสำนึกในการหวงแหนมรดกทางการท่องเที่ยว บุคลากรไม่มีความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ส่วนการพัฒนาด้านกลยุทธ์ทางการตลาดเมืองประวัติศาสตร์เชียงใหม่ พบว่า จะต้องมีการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ที่มีจุดเด่น ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่สมบูรณ์และมีเอกลักษณ์ ตลอดจนมีการปรับปรุงสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกให้ดีขึ้น สำหรับราคาของการเข้าชมสถานที่นั้น จะต้องมีการกำหนดราคาให้สูงขึ้นให้เหมาะกับคุณค่าของผลิตภัณฑ์ และเพื่อนำเสนอผลิตภัณฑ์ และกำหนดราคาให้มีความหลากหลาย การจัดจำหน่ายควรเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผ่านอินเทอร์เน็ต และเคาน์เตอร์ประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการตลาดควรเพิ่มการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น จัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักเมืองประวัติศาสตร์เชียงใหม่เพิ่มมากขึ้น

ทับทิม สุวรรณประภา (2541) ได้กล่าวถึงกลยุทธ์การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในเอกสารการวิจัยเรื่อง ความคาดหวังและความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวถ้ำเชียงดาว ว่า ประชาชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างมาก เนื่องจากประชาชนเป็นเจ้าของท้องถิ่นสามารถเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงกับหน่วยงานรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในกระบวนการท่องเที่ยวระดับต่างๆ ได้ มีความรู้สึกเป็นเจ้าของท้องถิ่นของสมาชิกชุมชน ซึ่งมีความรัก ความหวงแหน พึ่งพิงและใช้ประโยชน์ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวอยู่แล้ว สามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนแก่ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวได้ ชุมชนจะต้องพัฒนาตนเองให้เป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานรัฐกับชุมชนเอง และระหว่างชุมชนกับเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

กลยุทธ์การสร้างการมีส่วนร่วม เป็นเรื่องที่ต้องได้รับความร่วมมือและความเข้าใจจากทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะองค์กรของรัฐ และเจ้าของหรือผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลพื้นที่รวมทั้งผู้ประกอบการ ที่ประกอบกิจการอย่างเป็นธรรมกับประชาชนในพื้นที่

มนัส สุวรรณ และคณะ (2541) ศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อฟื้นฟูทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่อนุรักษ์ (เชียงใหม่) พบว่าจังหวัดเชียงใหม่มีความพร้อมด้านการท่องเที่ยวทุกด้านโดยได้พัฒนาความพร้อมด้านต่างๆ ให้เพียงพอต่อความต้องการการท่องเที่ยวอยู่เสมอ จึงเห็นควรมีการกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ แนวทางพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก

สะดวกทางการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ และแนวทางพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ จากหลักการและแนวคิดในการเสนอแผน รวมตลอดจนกลยุทธ์โดยรวมสำหรับการฟื้นฟูทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่อนุรักษ์ (เชียงใหม่) ดังกล่าว ได้นำไปสู่การกำหนดแผนปฏิบัติการฟื้นฟูต่างๆ ของแต่ละแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 12 แหล่ง ซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามสภาพทางกายภาพและสภาพปัญหา แผนปฏิบัติการเพื่อฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว และองค์ประกอบที่เหมือนกัน ได้แก่ สภาพทั่วไป วัตถุประสงค์ เป้าหมาย แผนงานการฟื้นฟู

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2538) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาเพื่อจัดทำแผนการจัดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติบริเวณถ้ำลอด จังหวัดแม่ฮ่องสอน” โดยมีเป้าหมายคือ ส่งเสริมให้เป็นสถานที่ศึกษาสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและการอนุรักษ์ด้วยการบูรณะฟื้นฟูในสภาพที่ดีต่อไป โดยควรมี 6 แผนดำเนินการ คือ แผนการใช้ที่ดิน (ในพื้นที่พัฒนา พื้นที่อนุรักษ์ พื้นที่สงวนและพื้นที่เกี่ยวข้อ) แผนปรับปรุงสถาปัตยกรรม แผนควบคุมรูปร่างลักษณะอาคารสิ่งก่อสร้าง แผนปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค แผนปรับปรุงด้านกฎหมาย การบริหารและองค์กร และแผนด้านสังคม – เศรษฐกิจ เพื่อให้มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของแหล่งธรรมชาติ โดยคำนึงถึงระบบนิเวศและสภาพแวดล้อมเป็นสำคัญ

ยศ สันตสมบัติ (2544) ได้ศึกษาเรื่องโครงการวางแผนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า การท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้นได้กลายเป็นกิจกรรมที่ถูกผูกขาดโดยบริษัทเอกชน ซึ่งให้ความสำคัญกับการทำกำไร โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม การเข้ามาของบริษัทนำเที่ยวที่ยากก่อให้เกิดความขัดแย้งภายในชุมชนเนื่องจากการไม่มีการกระจายผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว ค่าตอบแทนอยู่ในมือคนไม่กี่กลุ่ม ชาวบ้านทั่วไปได้ประโยชน์จากการขายสินค้า และเป็นลูกหาบบริการนักท่องเที่ยวอยู่บ้าง แต่ต้องแบกรับภาระปัญหาที่เกิดจากขยะ ความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศ

ศศิธร รุ่งกิจเลิศสกุลและคณะ (2550) ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสปาจากน้ำแร่ธรรมชาติในจังหวัดเชียงรายวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความต้องการของภาคีในการพัฒนาแหล่งน้ำแร่ธรรมชาติในจังหวัดเชียงรายให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสปา 2) ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการใช้บริการสปาจากน้ำแร่ธรรมชาติในจังหวัดเชียงราย คณะผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกภาคีที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งน้ำแร่ธรรมชาติ จำนวน 15-20 คน และนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาใช้บริการแหล่งน้ำแร่ธรรมชาติในจังหวัดเชียงราย จำนวน 40-50 คน รวมทั้งแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ จำนวน 400 ชุด แบ่งเป็น เอเชียตะวันออก 200 ชุด และยุโรป 200 ชุด แล้วนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใน

ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัย หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งน้ำแร่ธรรมชาติต้องการพัฒนาในด้านการบริการ ด้านการโฆษณา ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านบุคลากร และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือเทศบาลตำบลต้องการพัฒนาแหล่งน้ำแร่ธรรมชาติให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยต้องการได้รับความร่วมมือจากภาครัฐ สถาบันการศึกษา และชุมชนท้องถิ่น ในด้านของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาใช้บริการแหล่งน้ำแร่ในจังหวัดเชียงรายต้องการพัฒนาในด้านการบริการ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ต้องการการพัฒนาในระดับมากที่สุดในด้านคุณสมบัติบุคลากร ด้านบริหารจัดการ ด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์ ด้านความปลอดภัย และด้านการตกแต่งสภาพแวดล้อม จากผลการวิจัยพบว่ามีข้อเสนอแนะดังนี้ ชุมชนท้องถิ่นควรได้รับการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งน้ำแร่ธรรมชาติ ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลตำบลต้องร่วมมือกับภาครัฐ สถาบันการศึกษา และชุมชนท้องถิ่น เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และในการวางแผนการท่องเที่ยวควรต้องทราบความต้องการของนักท่องเที่ยวเพื่อจะได้นำมาวางแผนให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวมากที่สุด

สรุป

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ไม่มีผู้ทำการศึกษาไว้ก่อน ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวเชิงสปา ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ไม่มีผู้ทำการศึกษาไว้ก่อน ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการท่องเที่ยวและผลกระทบจากการใช้นโยบายการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ไม่มีผู้ทำการศึกษา แต่มีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ เช่นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน การศึกษารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ไม่มีผู้ทำการศึกษาไว้ก่อน และมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องคือ การศึกษามูลค่าเพิ่มในประเภทของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและมูลค่าเพิ่มของ

สินทรัพย์ในชุมชน โดยงานวิจัยส่วนใหญ่ที่มีผู้ศึกษาไว้เกี่ยวกับมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการหามูลค่าเพิ่มของราคาหุ้น

ดังนั้นงานวิจัยเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์มีความแตกต่างจากงานวิจัยอื่นๆ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อ
บำเพ็ญประโยชน์เป็นงานวิจัยเชิงประยุกต์ (Applies Research) ทำการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิโดยใช้
แบบสอบถามสัมภาษณ์จากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์
ผู้ประกอบการ และจัดประชุมกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นจากตัวแทนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ได้แก่ เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เจ้าหน้าที่ท่องเที่ยวและกีฬา
จังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด ตำรวจท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อ
บำเพ็ญประโยชน์ ส่วนข้อมูลทุติยภูมิได้จากการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากวารสาร บทความ
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตำรา และสิ่งพิมพ์ ตลอดจนข้อมูลองค์ความรู้ต่างๆ ทั้งทางด้านรูปแบบการจัดการ
เรียนรู้ สถานที่ท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์
รวมถึงสถิติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้งานวิจัยที่สมบูรณ์และนำไปใช้ประโยชน์ได้โดยเสนอวิธีการ
ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้คือ กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง วิธีการสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่
ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

โครงการยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อ
บำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย มีขอบเขตด้านประชากรจากหลายฝ่าย ดังนี้

3.1.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อ
บำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยมีประชากรจำนวน 7,000 ราย (จากการสอบถามการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย บริษัทนำเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์และองค์กรไม่แสวงหากำไร, 2553) ในพื้นที่ 8 จังหวัด
ที่มีนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เดินทางมาสูงสุด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัด
อุบลราชธานี จังหวัดเลย จังหวัดกาญจนบุรี กรุงเทพมหานคร จังหวัดพังงาและจังหวัดภูเก็ต

ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย
นักวิชาการเกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ในจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย
จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดเลย จังหวัดกาญจนบุรี กรุงเทพมหานคร จังหวัดพังงาและจังหวัดภูเก็ต

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานักท่องเที่ยวที่ท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย การกำหนดกลุ่มตัวอย่างจะเป็นในกรณีทราบจำนวนที่แน่นอน (Finite Population) ใช้สูตรทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973:125) ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95%

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n คือ จำนวนตัวอย่าง หรือขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N คือ จำนวนหน่วยทั้งหมด หรือ ขนาดของประชากรทั้งหมด
 E คือ ความคาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง

จำนวนนักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์จำนวน 7,000 คนสามารถคำนวณกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

$$= \frac{7,000}{1 + 7,000(0.05)^2}$$

$$= 378 \text{ ราย}$$

เนื่องจากจำนวนประชากรในแต่ละพื้นที่มีจำนวนใกล้เคียงกันจึงทำการเก็บข้อมูลในทุกพื้นที่เท่ากัน โดยแบ่งพื้นที่ทำการศึกษาดังนี้

ที่	จังหวัด	จำนวนนักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ (คน)
1.	เชียงใหม่	50
2.	เชียงราย	50
3.	อุบลราชธานี	50
4.	เลย	50
5.	ภูเก็ต	50
6.	พังงา	50
7.	กรุงเทพมหานคร	50
8.	กาญจนบุรี	50
รวม		400

ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์จำนวน 400 ราย โดยแบ่งพื้นที่ทำการศึกษาดังนี้

ที่	จังหวัด	ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ (คน)
1.	เชียงใหม่	50
2.	เชียงราย	50
3.	อุบลราชธานี	50
4.	เลย	50
5.	ภูเก็ต	50
6.	พังงา	50
7.	กรุงเทพมหานคร	50
8.	กาญจนบุรี	50
รวม		400

3.2 เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง

คณะวิจัยทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้เทคนิคการสุ่มแบบอาศัยความน่าจะเป็นใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster or Area Sampling) โดยการแบ่งประชากรออกเป็น 8 กลุ่มเนื่องจากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวมีจำนวนใกล้เคียงกันจึงเก็บตัวอย่างจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 8 กลุ่มเท่ากันโดยการสุ่มตัวอย่างในแต่ละจังหวัดแบบสะดวกและทำการสุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัยความน่าจะเป็นใช้การสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่หิมะ (Snowball)

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยใช้รูปแบบของแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแบบสอบถาม และประชุมกลุ่มระดมความคิดเห็นนักวิชาการ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์เพื่อศึกษานโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยว และใช้แบบสอบถามจำนวน 400 ชุดและระดมความคิดเห็นนักวิชาการ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ในปัจจุบัน และใช้แบบสอบถามจำนวน 400 ชุด และประชุมกลุ่มระดมความคิดเห็นผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์เพื่อศึกษามูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดจากการ

ท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ และใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและประชุมกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็น เพื่อศึกษายุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์โดยมีรายละเอียดดังนี้

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 1 ชุด แบบสอบถามจำนวน 2 ชุด โดยมีรายละเอียดดังนี้

ชุดที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจำนวน 1 ชุด (In-depth Interview) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกไม่เป็นทางการ สัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ได้แก่ เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เจ้าหน้าที่ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชน

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย ซึ่งแบ่งเป็น 5 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นลักษณะเลือกตอบ (Check List) เพื่อทราบข้อมูลเบื้องต้น เช่น อายุ รายได้ และอาชีพ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยเป็นลักษณะเลือกตอบ เพื่อทราบถึงรูปแบบการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย เช่น รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยว การเลือกที่พัก เส้นทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ของไทย เป็นลักษณะเลือกตอบ เพื่อทราบข้อมูลระดับความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ของไทย และข้อเสนอแนะในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

ชุดที่ 3 เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย ซึ่งแบ่งเป็น 5 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นลักษณะเลือกตอบ เพื่อทราบข้อมูลเบื้องต้น เช่น อายุ และอาชีพ ระดับการศึกษา ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของธุรกิจของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นลักษณะเลือกตอบ เพื่อทราบข้อมูลเบื้องต้น เช่น ลักษณะของการประกอบธุรกิจ ประสบการณ์ในการทำธุรกิจ และประเภทธุรกิจของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามด้านความพึงพอใจต่อการจัดการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทยเป็นลักษณะเลือกตอบ เพื่อความคิดเห็นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของภาครัฐตามความเห็นของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามด้านความต้องการช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐในการพัฒนาธุรกิจของท่านเป็นลักษณะเลือกตอบ เพื่อทราบข้อมูลที่ผู้ประกอบการต้องการให้หน่วยงานภาครัฐช่วยเหลือในการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อำาเพิ่ประโยชน์

ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทาง ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อำาเพิ่ประโยชน์ในประเทศไทย

3.3.1 การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. จัดประชุมกลุ่มและทำการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อำาเพิ่ประโยชน์ ทำการศึกษาค้นคว้า เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษายุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อำาเพิ่ประโยชน์ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ศึกษาวิธีการและวิธีสร้างแบบสอบถามและเครื่องมือในการค้นคว้าวิจัยโดยได้ปรึกษาหารือในคณะผู้วิจัย

2. สร้างแบบสอบถามนำาเสนอ และนำาแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบปรับปรุงแก้ไข

4. นำาแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำาของผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมในประเด็นที่ศึกษาทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้แล้วนำามาปรับปรุงให้เหมาะสม

5. นำาแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try – Out) กับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย และผู้ประกอบการด้านธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อำาเพิ่ประโยชน์ในประเทศไทย ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างคิดเป็นร้อยละ 10 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยทำการเก็บแบบสอบถามดังนี้ แบบสอบถามนักท่องเที่ยวจำนวน 40 ตัวอย่าง แบบสอบถามผู้ประกอบการจำนวน 40 ตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach's) แบบสอบถามนักท่องเที่ยว ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.71 และอำนาจจำาแนกของคำถามทุกข้อมีค่ามากกว่า 0.70 ตามลำดับ แบบสอบถามผู้ประกอบการได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.70 และอำนาจจำาแนกของคำถามทุกข้อมีค่ามากกว่า 0.70 ตามลำดับ

6. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้กำหนดเก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผู้ประกอบการด้านธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ข้อมูลด้านนโยบายและเงื่อนไขภาครัฐที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประชุมกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์
2. ข้อมูลด้านรูปแบบการเรียนรู้สำหรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใช้การประชุมกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็น และแบบสอบถามชุดนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศโดยคณะผู้วิจัยทำการอ่านข้อคำถามจากแบบสอบถามเพื่อให้นักท่องเที่ยวตอบ
3. ข้อมูลมูลค่าเพิ่มที่เกิดจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ใช้แบบสอบถามชุดผู้ประกอบการ โดยการเก็บข้อมูลโดยคณะผู้วิจัยทำการอ่านข้อคำถามจากแบบสอบถามเพื่อให้ผู้ประกอบการตอบ
4. ข้อมูลด้านยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ เป็นการประมวลผลจากการใช้แบบสัมภาษณ์ การจัดประชุมกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อสังเคราะห์นโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อสังเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ของประเทศไทยที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ประกอบด้วยตารางและใช้สถิติในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายผล

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อศึกษามูลค่าเพิ่มที่เกิดจากการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์

ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ประกอบด้วยตารางและใช้สถิติในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายผล เพื่อศึกษามูลค่าเพิ่มที่เกิดจากการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อสังเคราะห์ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์

บทที่ 4

ผลการศึกษา และการอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เป็นงานวิจัยเชิงประยุกต์ ทำการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิโดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์จากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ผู้ประกอบการ และจัดประชุมกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นจากตัวแทนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ได้แก่ เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เจ้าหน้าที่ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด ตำรวจท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ส่วนข้อมูลทุติยภูมิได้จากการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากวารสาร บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตำรา และสิ่งพิมพ์ ตลอดจนข้อมูลองค์ความรู้ต่างๆ ทั้งทางด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้ สถานที่ท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ รวมถึงสถิติที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้งานวิจัยที่สมบูรณ์และนำไปใช้ประโยชน์ได้ มีผลการศึกษา ดังนี้

- ส่วนที่ 1 บริบทชุมชนเป็นการอธิบายถึงสภาพการณ์ของจังหวัดแต่ละจังหวัด
- ส่วนที่ 2 วิเคราะห์นโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์
- ส่วนที่ 3 รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย
- ส่วนที่ 4 กระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์
- ส่วนที่ 5 มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์
- ส่วนที่ 6 การจัดทำยุทธศาสตร์ท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

4.1.1 บริบทชุมชน

จากการลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นทั้ง 8 จังหวัด ภายใต้โครงการ ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ การศึกษาบริบทชุมชนเป็นอธิบายถึงสภาพการณ์ของจังหวัดแต่ละจังหวัดในด้านต่างๆ ดังนี้ 1 ประวัติความเป็นมาของจังหวัด 2 ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ 3 ประชากรและการประกอบอาชีพ 4 สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม 5 สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจในจังหวัด ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 จังหวัดเชียงใหม่ เชียงใหม่ มีชื่อปรากฏในตำนานว่า "นพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่" ซึ่งเป็นราชธานีของอาณาจักรล้านนา สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 1893 โดยพญามังราย ในอดีตเชียงใหม่มี

ฐานะเป็นเมืองหลวงของราชอาณาจักรนครศรีธรรมราช ชื่อว่า อาณาจักรล้านนา ซึ่งปกครองโดยกษัตริย์ราชวงศ์มังราย ประมาณ 261 ปี (ระหว่าง พ.ศ. 1893-พ.ศ. 2101) แต่ต่อมาในปี พ.ศ. 2101 เชียงใหม่ได้เสียเมืองให้แก่พระเจ้าบุเรงนอง พระมหากษัตริย์พม่า และได้ถูกปกครองโดยพมามานานกว่าสองร้อยปี จนถึงสมัยสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีจึงได้มีการทำสงครามเพื่อขับไล่พม่าออกจากเมืองเชียงใหม่และเชียงใหม่ได้สำเร็จ โดยการนำของเจ้ากาวิละและพระยาจำบ้านหลังจากนั้น พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาเจ้ากาวิละขึ้นเป็นพระเจ้านครราชสีมา บัติกาวิละ โดยให้ปกครองหัวเมืองฝ่ายเหนือในฐานะประเทศราชของกรุงรัตนโกสินทร์และราชวงศ์ทิพย์จักราธิวงศ์ (ราชวงศ์เจ้าเจ็ดตน) ซึ่งเป็นเชื้อสายของพระเจ้านครราชสีมา บัติกาวิละ ปกครองเมืองเชียงใหม่และหัวเมืองต่างๆ สืบต่อมา และเปลี่ยนชื่อเมืองเป็น "รัตนดิงสาธินวบุรีเชียงใหม่" ต่อมาในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีการปฏิรูปการปกครองหัวเมืองประเทศราช โดยมีการจัดตั้งการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาล เรียกว่า มณฑลพายัพหรือมณฑลลาวเฉียง ต่อมาเชียงใหม่ได้มีการปรับปรุงการปกครองและยกฐานะขึ้นเป็นจังหวัดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2476 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวจนถึงปัจจุบัน

จังหวัดเชียงใหม่มีประชากรทั้งสิ้น 1,666,024 คน แยกเป็นชาย 818,958 คน หญิง 851,066 คน ความหนาแน่นเฉลี่ย 83 คน/ตร.กม. (ข้อมูลวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2552) ส่วนประชาชนบนพื้นที่สูงมีจำนวนทั้งสิ้น 312,447 คน กระจายอยู่ใน 20 อำเภอ มีกลุ่มชนเผ่าต่างๆ รวม 13 ชนเผ่า แบ่งเป็นชาวเขา 7 เผ่า ได้แก่ กะเหรี่ยง ม้ง เมี่ยน (เย้า) อาข่า (อีเก้อ) ลาหู่ (มูเซอ) ลีซอ (ลีซู) และลัวะ จำนวน 229,382 คน เป็นชนกลุ่มน้อย 5 กลุ่ม ได้แก่ ปะหล่อง ไทใหญ่ ไทลื้อ จีนฮ่อ และอื่นๆ รวมจำนวน 34,022 คน ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) 120,972 ล้านบาท สูงสุดเป็นอันดับ 1 ของภาคเหนือ แบ่งออกเป็น ภาคเกษตร 20,052 ล้านบาทและนอกภาคการเกษตร 100,921 ล้านบาท รายได้ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสาขาพืชผล ปศุสัตว์ และป่าไม้ รองลงมาได้แก่ การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน มีรายได้ประชากรต่อหัวเฉลี่ย 76,388 บาทต่อคนต่อปี อยู่อันดับที่ 3 ของภาคเหนือ รองจากจังหวัดลำพูน และกำแพงเพชร อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดขยายตัวร้อยละ 3.36 ในปี พ.ศ. 2550 และคาดว่าจะขยายตัวในอัตราที่ชะลอลงเมื่อเทียบกับปีก่อน เนื่องจากปัญหาทางการเมือง ระดับราคาน้ำมันที่สูง แรงกดดันจากภาวะเงินเฟ้อ ส่วนรายได้ของประชากรในเขตชนบทเฉลี่ย 40,987 บาทต่อคนต่อปี (ข้อมูล จปฐ. พ.ศ. 2551) โดยอำเภอที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำที่สุดคือ อำเภออมก๋อย และอำเภอที่มีรายได้เฉลี่ยสูงสุดคือ อำเภอสันกำแพง

อาชีพและรายได้ของประชากร ประกอบด้วย 1 ด้านเกษตรกรรม ประชากรเชียงใหม่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีพื้นที่ถือครองการเกษตรจำนวน 1.685 ล้านไร่ (ร้อยละ 13.4 ของพื้นที่จังหวัด) เป็นพื้นที่ที่ได้รับน้ำจากชลประทาน 1.304 ล้านไร่ พืชเศรษฐกิจสำคัญของจังหวัด

เชียงใหม่ได้แก่ ลำไย ข้าว ส้ม กระเทียม มะม่วง 2 ด้านอุตสาหกรรม จังหวัดเชียงใหม่มีจำนวนโรงงาน 2,251 แห่ง เงินลงทุน 25,048 ล้านบาท แรงงาน 40,841 คน มีอุตสาหกรรมที่ได้แก่ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมขนส่ง และอุตสาหกรรมเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน (BOI) มีจำนวน 16 โครงการ (พ.ศ. 2551) การลงทุนจากต่างประเทศผ่าน BOI ภาคเหนือ โดยประเทศที่มีการลงทุนในจังหวัดเชียงใหม่สูงสุด ได้แก่ ประเทศเดนมาร์ก ออสเตรเลีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์และเนเธอร์แลนด์ ตามลำดับ 3 ด้านการท่องเที่ยว จังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวในระดับประเทศและระดับนานาชาติ มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและธรรมชาติที่สวยงาม โดยในปี พ.ศ. 2549 มีจำนวนนักท่องเที่ยว 5,590,326 คน มีรายได้จากการท่องเที่ยวจำนวน 39,785 ล้านบาท อยู่ในอันดับที่ 4 ของประเทศ รองจากจังหวัดกรุงเทพมหานคร ภูเก็ต และชลบุรี และ 4 ด้านการค้าและบริการ มูลค่าการส่งออกผ่านด่านศุลกากรท่าอากาศยานเชียงใหม่ในปี พ.ศ. 2552 มีมูลค่า 4,305.43 ล้านบาท ลดลงจากระยะเดียวกันในปีก่อน ลดลงทั้งปริมาณการส่งออกและราคาสินค้า สาเหตุหลักมาจากค่าเงินบาทที่แข็งค่าขึ้น การแข่งขันด้านราคาสินค้าของประเทศจีน เวียดนาม ที่ใช้ต้นทุนการผลิตต่ำกว่า

จังหวัดเชียงใหม่มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพอยู่เป็นจำนวนมาก แบ่งเป็น 1 แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เช่น ดอยอินทนนท์ อำเภอจอมทอง ดอยสุเทพ อำเภอเมือง สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ อำเภอแมริม ปางช้างแม่แตง อำเภอแม่แตง เป็นต้น 2 แหล่งท่องเที่ยวศาสนสถาน เช่น วัดพระธาตุศรีจอมทองวรวิหาร อำเภอจอมทอง วัดท่าตอน (พระอารามหลวง) อำเภอแม่ฮาด 3 แหล่งท่องเที่ยวทั่วไป เช่น บ่อสร้าง อำเภอสันกำแพง บ้านถวาย อำเภอหางดง พระตำหนัก ภูพิงค์ราชนิเวศน์ สวนสัตว์เชียงใหม่ เชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ถนนคนเดิน เชียงใหม่ไนท์บาซาร์

1.2 จังหวัดเชียงราย เชียงรายเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญ เป็นจังหวัดที่ใหญ่อีกจังหวัดหนึ่งของประเทศไทย โดยมีพื้นที่จังหวัดใหญ่เป็นอันดับที่ 12 ของประเทศไทยและเป็นเมืองเศรษฐกิจสำคัญตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนจีนตอนใต้-อินโดจีน สภาพภูมิประเทศจังหวัดเชียงรายจัดอยู่ในประเภทเทือกเขาสูงในตอนเหนือ ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงและภูเขา มีภูเขาสูงสลับซับซ้อนอยู่ทางด้านตะวันออกและตะวันตกทอดยาวในแนวเหนือ-ใต้ มีที่ราบสูงเป็นหย่อมๆ ในเขตอำเภอแม่สรวย อำเภอเวียงป่าเป้า และอำเภอเชียงของ บริเวณเทือกเขาจะมีความสูงประมาณ 1,500-2,000 เมตรจากระดับน้ำทะเล ส่วนที่ราบจะเป็นที่ราบระหว่างหุบเขาและที่ราบลุ่มน้ำ อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 350-600 เมตร ที่ราบลุ่มน้ำสำคัญๆ ได้แก่ ที่ราบลุ่มน้ำกก ลุ่มน้ำอิง ลุ่มน้ำลาว และลุ่มน้ำแม่คำ-แม่จัน-แม่สาย บริเวณที่ราบที่มีระดับต่ำสุดคือ ที่ราบลุ่มแม่น้ำอิง ทางตอนใต้ของอำเภอเชียง

ของเฉลี่ยระดับความสูงในพื้นที่ราบประมาณ 394 เมตรจากระดับน้ำทะเลมีพื้นที่จังหวัดเชียงรายทั้งสิ้น 11,678.369 ตารางกิโลเมตร หรือ 7,298,981 ไร่

ประชากรในเขตจังหวัดเชียงรายประกอบด้วย 1 คนเมือง 2 ไทลื้อเป็นชนกลุ่มหนึ่งที่อาศัยอยู่ตอนกลางและตอนบนตั้งแต่แขวงไชยบุรี ประเทศลาวขึ้นไป 3 ไทยเขิน มีถิ่นฐานเดิมอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำขุ่นในรัฐฉาน จึงได้ชื่อว่าไทขิ่น ได้เข้ามาอยู่ในจังหวัดเชียงราย ในเขตอำเภอเมือง อำเภอแม่สาย และอำเภอเชียงแสน 4 ไทใหญ่ เรียกตนเองว่าไต ถูกคนเมืองเรียกว่า เจี้ยว และพม่าเรียกว่าฉาน ซึ่งแปลว่าคนภูเขา ผู้ชายรูปร่างสูงใหญ่กว่าคนไทยทั่วไป รูปร่างสูงโปร่งแข็งแรง มือเท้าเล็ก ผู้หญิงมีรูปร่างหน้าตาสวยงาม ผิวเนียนกว่าผู้หญิงพม่าเล็กน้อย หน้าตาเฉลียวฉลาด มีภาษาพูดแตกต่างไปจากคนเมือง และคนไทยภาคกลางเล็กน้อย มีตัวหนังสือของตนเอง การแต่งกายพื้นบ้าน ผู้หญิงนุ่งผ้าซิ่นยาวเกือบถึงตาตุ่ม ใส่เสื้อแขนกระบอกเข้ารูป เก้าอี้มมวยโพกศีรษะด้วยผ้า เจาะหูใส่ตุ้มหู ผู้ชายใส่เสื้อแบบจีน นุ่งกางเกงขายาว และเกล้าผมมวย สวมหมวกปีกกว้าง เจาะหูใส่ตุ้ม บ้านเรือนยกใต้ถุนสูง มีไม้แกะสลักประดับ เครื่องดนตรีสำคัญได้แก่ ข้อง กลอง ฉาบ นาฏศิลป์พื้นบ้านมีเต้นโต ฟ้อนนก ประเพณีสำคัญคล้ายคนไทยทั่วไป

ภาวะเศรษฐกิจและการคลังจังหวัดเชียงราย ณ เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2552 โดยภาพรวมสรุปได้ว่าภาวะเศรษฐกิจของจังหวัดเชียงรายขึ้นอยู่กับโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญประกอบด้วยภาคการเกษตร ภาคการค้าส่ง และค้าปลีก และภาคอสังหาริมทรัพย์ ตามลำดับ ส่วนสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ 6 ประเภท ประกอบด้วย 1 ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ บ้านหล่อชาเทศบาลประเพณีไล่ชิงช้า ของชาวอาข่า เป็นต้น 2 ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เช่น เวียงกาหลง เป็นต้น 3 ท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น บอนดอยหัวแม่คำ กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงวัวเทียมเกวียน บอนดอยดอยาวี เป็นต้น 4 ท่องเที่ยวเชิงผจญภัย ล่องแก่งแม่น้ำคำ ช้างเที่ยวชมหมู่บ้านกะเหรี่ยง เป็นต้น 5 ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เช่น ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดเชียงราย มีกิจกรรมต่างมากมาย เช่น ชม วัฒนธรรมชนเผ่า คูพิริรดน้ำดำหัวแขกผู้มาเยือนเผ่าลาหู่ พิธีผูกแขนรับขวัญเผ่าอาข่า เยี่ยมชมวิถีชีวิต ชาวอาข่า และ ลาหู่และท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ชมประเพณีวัฒนธรรมที่หลากหลายของชนเผ่า และ 6 ท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่น รูปหล่อพระเจี๊ยกใหญ่ที่สุดในจังหวัดเชียงราย เป็นต้น

1.3 จังหวัดอุบลราชธานี เป็นจังหวัดทางตะวันออกสุดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและของประเทศไทย ตั้งอยู่ในบริเวณที่เรียกว่า แอ่งโคราช (Korat basin) โดยสูงจากระดับน้ำทะเลเฉลี่ยประมาณ 68 เมตร ลักษณะโดยทั่วไปเป็นที่สูงต่ำ เป็นที่ราบสูงลาดเอียงไปทางตะวันออกมีแม่น้ำโขงเป็นแนวเขตกันจังหวัดอุบลราชธานีกับสาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาวมีแม่น้ำชีไหลมา

บรรจบกับ แม่น้ำมูลซึ่งไหลผ่านกลางจังหวัด จากทิศตะวันตกมายังทิศตะวันออกแล้วไหลลงสู่แม่น้ำโขง ที่อำเภอโขงเจียม และมีลำน้ำใหญ่ๆ อีกหลายสาย ได้แก่ ลำเซบก ลำโดมใหญ่ ลำโดมน้อย และมีภูเขาสลับซับซ้อนหลายแห่ง ทางบริเวณชายแดน ตอนใต้ที่สำคัญคือ เทือกเขาบรรทัดและเทือกเขาพนมดงรักซึ่งกั้นอาณาเขตระหว่าง จังหวัดอุบลราชธานีกับสาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว และกัมพูชา

จังหวัดอุบลราชธานี อยู่ในเขตที่มีปริมาณน้ำฝนค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ของจังหวัดอื่นๆ ในฤดูฝน จะเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมเรื่อยไป จนถึงปลายเดือนตุลาคม และมักปรากฏเสมอว่าฝนทิ้งช่วง ในเดือน มิถุนายน ถึงเดือน กรกฎาคม แต่ระยะเวลาการทิ้งช่วงมักจะไม่เหมือนกันในแต่ละปี และในช่วงปลายฤดูฝน มักจะมีพายุดีเปรสชันฝนตกชุกบางปีอาจมีภาวะ น้ำท่วม แต่ภาวการณ์ไม่รุนแรงนัก ส่วนฤดูหนาว เนื่องจากเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกสุดของประเทศ ทำให้ได้รับอิทธิพลลมมรสุม ตะวันออกเฉียงเหนือ ก่อน ภูมิภาคอื่น อุณหภูมิจะเริ่มลดต่ำลงตั้งแต่เดือน ตุลาคมและจะสิ้นสุดปลายเดือนมกราคม และฤดูร้อน ถึงแม้ว่าเคยปรากฏบ่อยครั้งว่าอากาศยังคงหนาวเย็นมาจนถึงปลายเดือนกุมภาพันธ์ โดยส่วนใหญ่แล้วอากาศจะ เริ่มอบอ้าว ในเดือนกุมภาพันธ์ ไปจนถึงประมาณต้นเดือนพฤษภาคมซึ่งอาจจะมีฝน เริ่มตกอยู่บ้างในปลายเดือนเมษายน แต่ปริมาณน้ำฝนไม่เพียงพอกับการเพาะปลูก นอกจากนั้นลักษณะภูมิอากาศทั่วไปคล้ายคลึงกับจังหวัดอื่นๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือคือ จะมีอากาศร้อนและค่อนข้างหนาวในฤดูหนาว ส่วนในฤดูฝนจะมีฝนตกชุก ในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนพฤศจิกายน 2541 มีฝนตก ประมาณ 106 วัน ปริมาณน้ำฝนวัดได้ 1,297.3 มิลลิเมตร ประชากรในจังหวัดอุบลราชธานี ยังคงมีอาชีพทางด้านเกษตรเป็นส่วนใหญ่ โดยมีการทำนาข้าวและเพาะปลูกพืชไร่ชนิดต่าง ๆ เช่น ปอแก้ว มันสำปะหลัง ถั่วลิสง มีการเลี้ยงปศุสัตว์ และทำการประมงอยู่บ้างอาชีพอื่นๆ ที่มีความสำคัญไม่น้อยคือ อุตสาหกรรมและการค้าบริการ

จากสถิติของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2549 จังหวัดอุบลราชธานี มีมูลค่ารวมผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP.) ตามราคาประจำปี 63,028 ล้านบาท มูลค่ารวมผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อหัว (Per Capita GPP.) 36,527 บาท เมื่อพิจารณาด้านสาขาการผลิต ที่ทำรายได้ให้แก่จังหวัดมากที่สุดคือ สาขาการขนส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ ซึ่งมีมูลค่า จำนวน 17,187 ล้านบาท (ร้อยละ 27.3 ของมูลค่าทั้งหมด) รองลงมาคือสาขาเกษตรกรรม ซึ่งมีมูลค่า จำนวน 10,884 ล้านบาท (ร้อยละ 17.3) และสาขาการศึกษา จำนวน 7,140 ล้านบาท (ร้อยละ 11.3) ค่าประมาณการในปี 2541 ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อหัว 23,763 บาทต่อปี (รายได้ต่อหัวในชนบท 10,435 บาท/คน/ปี) และมีผลิตภัณฑ์มวลรวม 39,874 ล้านบาท รายได้ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสาขาการค้าส่งและการค้าปลีกมากที่สุด รองลงมาเป็นสาขาบริการและการท่องเที่ยว สาขาเกษตรกรรมและสาขาอื่นๆ

อุบลราชธานี เป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจหลายแห่ง ประกอบด้วย 1 ประเภทสถาปัตยกรรมและประติมากรรม เช่น วัดมหาวนาราม วัดทุ่งสีเมือง พระธาตุหนองบัว วัดศรีอุบลรัตนาราม 2 ประเภทร่องรอยอารยธรรมโบราณ เช่น ภาพเขียนสีก่อนประวัติศาสตร์ผาแต้ม ผาหม่อน 3 ประเภทธรรมชาติ เช่น อุทยานแห่งชาติภูจองนายอย ภูสมุย แก่งสะพือ แก่งตะนะ 4 ประเภทหมู่บ้านศิลปวัฒนธรรม เช่น หมู่บ้านหัตถกรรมเครื่องทองเหลืองปะอาว ศูนย์ศิลปาชีพบ้านยางน้อย 5 ประเภทแม่น้ำ เช่น แม่น้ำมูล แม่น้ำชีและแม่น้ำโขง และ 6 ประเภทการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงสู่ประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคอินโดจีน เช่น สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา

1.4 จังหวัดเลย ตั้งอยู่เหนือสุดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีเนื้อที่ประมาณ 11,424 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 7,457,237.25 ไร่ สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปของจังหวัดเลย มีภูเขาล้อมรอบตัวเมือง ลักษณะเป็นแอ่งกระทะ สูงจากระดับน้ำทะเล 250 เมตร ณ สถานีอุตุนิยมวิทยา ซึ่งสามารถแบ่งลักษณะภูมิประเทศออกเป็น 3 เขต ดังนี้คือ 1 เขตภูเขาสูงทางด้านทิศตะวันตกทั้งหมด เริ่มตั้งแต่อำเภอภูกระดึงขึ้นไปอำเภอภูหลวง อำเภอภูเรือ อำเภอท่าลี่ และเขตอำเภอด่านซ้ายและอำเภอนาแห้วทั้งหมด มีความสูงตั้งแต่เฉลี่ย 600 เมตร จากระดับน้ำทะเล 2 เขตที่ราบเชิงเขา ได้แก่ บริเวณตอนใต้และตะวันออกของจังหวัด ได้แก่ อำเภอนาดูน อำเภอปากชม และพื้นที่บางส่วนในเขตอำเภอภูกระดึง และกิ่งอำเภอภูหลวงเป็นเขตที่ไม่ค่อยมีภูเขาสูงนัก มีที่ราบเชิงเขาพอที่จะทำการเพาะปลูกได้ มีประชาชนหนาแน่นปานกลาง และ 3 เขตที่ราบลุ่ม มีพื้นที่น้อยมากในตอนกลางของจังหวัดคือ ลุ่มน้ำเลย ลุ่มน้ำโขง ได้แก่ บริเวณอำเภอวังสะพุง อำเภอเมือง อำเภอเชียงคาน เป็นเขตที่ทำการเกษตรได้ดี มีประชากรหนาแน่นมากกว่าเขตอื่น ภูมิประเทศส่วนใหญ่ เป็นเทือกเขาในแนวทิศเหนือใต้โดยมีที่ราบลุ่มระหว่างหุบเขา ขนาดไม่ใหญ่มากนักสลับอยู่แนวเทือกเขาเหล่านั้น

จังหวัดเลยเมืองท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่โอบล้อมด้วยภูเขาสลับซับซ้อนท่ามกลางสายหมอกปกคลุมเหนือยอดภู อุดมไปด้วยพืชพรรณป่าไม้นานาชนิดที่รู้จักกันดี คือ ภูกระดึง ภูหลวงและภูเรือ อากาศอันเย็นสบาย ภูมิประเทศที่งดงาม ประเพณีวัฒนธรรมอันแตกต่างไปจากถิ่นอื่นซึ่งได้แก่การเล่นผีตาโชนที่รอคอย นักเดินทางมาสัมผัสเมืองแห่งขุนเขาดินแดนมหัศจรรย์แห่งนี้ การมาเที่ยวที่จังหวัดเลย เราสามารถที่จะไปเที่ยวได้ทั้งปี โดยฤดูหนาวจะเป็นฤดูที่มีการท่องเที่ยวคึกคักที่สุด เพราะแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ของจังหวัดเลยเป็นภูเขาสูง นักท่องเที่ยวจึงนิยมแวะเวียนมาสัมผัสไอหนาวและทะเลหมอก ตลอดจนสีสันและความงามของไม้ดอกเมืองหนาว ที่ต่างแข่งขันกันบานต้อนรับนักท่องเที่ยวในช่วงนี้ ส่วนฤดูฝนนั้นก็เหมาะกับผู้ที่ชอบชมน้ำตก เล่นน้ำ และฤดูร้อนก็เหมาะสำหรับผู้นิยมดูธรรมชาติ แก่ง หินและหาดทราย ความสวยงามที่ซ่อนอยู่ในไอร้อนแห่งฤดูร้อน

1.5 จังหวัดภูเก็ต ภูเก็ตได้มีการค้นพบหลักฐานทางโบราณคดีที่บ้านกมลา อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต ซึ่งแสดงให้เห็นทราบว่า มีมนุษย์อาศัยในดินแดนแถบนี้ไม่ต่ำกว่า 3,000 ปี มาแล้ว จากบันทึกนักเดินเรือ ชื่อ คลอดิอุส ปโตเลมี กล่าวถึงผืนดินนี้ว่า แหลมตะโกลา เป็นผืนดินที่ถูกดันออกมาทางใต้กลายเป็นแหลมยาวๆ อยู่ส่วนปลายสุดของจังหวัดพังงา ที่เรียกว่า รอยเลื่อนคลองมารุย (Klong Marui Fault) ซึ่งวางตัวเป็นแนวยาวจากจังหวัดสุราษฎร์ธานีและพังงา ลงมาทางทิศตะวันออกของภูเก็ต ต่อมาได้ถูกคลื่นลมในทะเลกัดเซาะ และตัดพื้นที่ดังกล่าวนี้ออกจากผืนแผ่นดินใหญ่ จนกลายเป็นเกาะโดยเกิดร่องน้ำระหว่างจังหวัดภูเก็ตและพังงาขึ้น ที่เรียกว่า ช่องแคบปากพระ (เป็นร่องน้ำแคบๆ โดยส่วนที่ลึกที่สุดลึกเพียง 8-9 เมตร) ในปัจจุบันสำหรับการเรียกขานภูเก็ตของชาวต่างประเทศ ในอดีตนอกจากนี้แล้ว ยังได้มีการปรากฏหลักฐานการกล่าวถึงผืนดินในบริเวณนี้อีกครั้ง จากบันทึก และแผนที่การเดินทางเรือมาเอเชียตะวันออกเฉียงของชาติยุโรป ระหว่าง พ.ศ.2054-2397 เรียกผืนดินนี้ว่า " จังซีลอน " ได้มีหลักฐานเกี่ยวกับการเรียกขานผืนดินนี้ของชาวทวีปในปี พ.ศ.1568 ว่า " มณิกคราม " หมายถึง " แก้ว " ซึ่งมีความหมายตรงกับชื่อ " ภูเก็ต " ซึ่งแปลว่า " เมืองภูเขาแก้ว " ที่ปรากฏหลักฐานชัดเจนในจดหมายของท้าวเทพกระษัตรี เมื่อ พ.ศ.2328 ที่เขียนถึงกับต้น ฟรานซิส โลท์ โดยเนื้อหาส่วนหนึ่งกล่าวถึงบุตรชาย คือ พระยาถลางเทียน เมื่อครั้งเป็นเจ้าเมืองภูเก็ต ความว่า " ให้บอกไปแก่เมืองภูเก็ตให้แจ้ง ข้าเจ้าจะเอาลงมาให้ " และได้มีการเรียกขานเรื่อยมา จนกลายเป็นภูเก็ต ซึ่งได้ปรากฏในราชกิจจานุเบกษามาตั้งแต่ พ.ศ. 2450 เป็นต้นมา ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ชื่อของจังหวัดภูเก็ตที่ได้มีการกล่าวขานตั้งแต่ในอดีตจนกระทั่งปัจจุบันนั้น ประกอบด้วย แหลมตะโกลา มณิกคราม จังซีลอน ภูเก็ต และภูเก็ต ซึ่งในบางครั้งได้มีการเรียกขานว่า สิลัน ถลาง และทุ่งคร่วมด้วย

จังหวัดภูเก็ต เป็นจังหวัดในภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย มีลักษณะเป็นเกาะ จัดเป็นเกาะที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศไทย ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของภาคใต้ในทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย มีเกาะบริวาร 32 เกาะ จังหวัดภูเก็ตมีลักษณะเป็นหมู่เกาะ วางตัวในแนวจากทิศเหนือไปทิศใต้ พื้นที่ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 70 เป็นภูเขา มียอดเขาที่สูงที่สุด คือ ยอดเขาไม้เท้าสิบสอง และประมาณร้อยละ 30 เป็นพื้นที่ราบอยู่ตอนกลางและตะวันออกของเกาะ พื้นที่ชายฝั่งด้านตะวันออกเป็นดินเลนและป่าชายเลน ส่วนชายฝั่งทะเลด้านตะวันตกเป็นภูเขา และหาดทรายที่สวยงาม ส่วนด้านประชากรและการประกอบอาชีพ ณ ธันวาคม 2552 มีจำนวนประชากรจำนวน 335,913 คน เป็นชาย 159,526 คน หญิง 176,387 คน ความหนาแน่นของประชากร คนต่อตารางกิโลเมตร จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 169,718 ครัวเรือน ประชากรและครัวเรือนส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป รองลงมาประกอบอาชีพค้าขาย และ ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว (ให้บริการ) ตามลำดับ

โครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดภูเก็ตขึ้นอยู่กับการท่องเที่ยว พิจารณาจากผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดภูเก็ต ณ ปี พ.ศ.2552 พบว่าสาขาการผลิตที่มีสัดส่วนสูงสุด คือ สาขาโรงแรมและภัตตาคาร สาขาการขนส่งและคมนาคม และสาขาค้าส่งค้าปลีก สัดส่วนร้อยละ 36.73, 15.55 และ 10.1 ตามลำดับ ส่วนภาพรวมของภาวะเศรษฐกิจจังหวัดภูเก็ต ขยายตัวเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ทิศทางการท่องเที่ยวและบริการเริ่มส่งสัญญาณที่ดีขึ้น จะเห็นได้จาก ด้านการบริการและท่องเที่ยว ขยายตัว จำนวนผู้โดยสารที่เดินทางเข้าออกสนามบินนานาชาติภูเก็ตและผ่านด่านตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดภูเก็ตต่างขยายตัวร้อยละ 16.53 และ 46.42 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี ผลผลิตทางด้านเกษตร ขยายตัวพบว่า ผลผลิตยางพาราผ่านตลาดประมูลยางมีปริมาณปรับตัวที่ดีขึ้นจากช่วงเดียวกันในปีก่อนร้อยละ 11.72 ส่วนในภาคอุตสาหกรรม ขยายตัวพิจารณาจาก จำนวนทุนจดทะเบียนโรงงานอุตสาหกรรมที่มาขอจดทะเบียน ณ สำนักงานอุตสาหกรรม เพิ่มขึ้นร้อยละ 91.08 และไม่มีผู้ประกอบการรายใดมาแจ้งปิดกิจการ การขยายตัวในภาคเศรษฐกิจที่กล่าวมาเป็นผลมาจากความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในจังหวัด รวมทั้งสถานการณ์การเมืองดีขึ้น ซึ่งช่วยสร้างความเชื่อมั่นต่อนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวภายในจังหวัดมากขึ้น (รายงานสภาวะเศรษฐกิจการคลังจังหวัดภูเก็ต เดือน สิงหาคม 2553)

จังหวัดภูเก็ตเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับโลก ซึ่งเป็นที่รู้จักในเรื่องของหาดทรายที่สวยงาม น้ำทะเลใส ท้องทะเลที่งดงามเหมาะสำหรับการดำน้ำ รวมทั้งมีสิ่งอำนวยความสะดวก รองรับนักท่องเที่ยวอย่างครบครัน ในอดีตส่วนใหญ่คนที่มีความเจริญรุ่งเรือง ทางเศรษฐกิจจะเป็นคนจีน ที่ทำเหมืองแร่ และพ่อค้าคนกลางขายยางพารา ความเจริญที่มาจากคนจีน ซึ่งเห็นได้จากศาลเจ้าจีน ที่ตั้งอยู่เรียงรายในตัวเมืองภูเก็ต เพื่อฉลองเทศกาลถือศีลกินผักในเดือนตุลาคมของทุกปี แต่ปัจจุบันความรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ มาจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ที่พัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเปรียบได้กับจำนวนนักท่องเที่ยวจากทั่วโลก ที่ค้นพบถึงความงดงามของแสงอาทิตย์ และทะเลที่ภูเก็ตมีไว้รองรับ และยังมีป่าเขาลำเนาไพร วนอุทยานแห่งชาติ โครงการคืนชะนีสู่ป่า รวมทั้งการนั่งช้างชมป่า ภูเก็ตมีสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อการท่องเที่ยวทางทะเล บริการอย่างพร้อมมูล ทำให้เมืองภูเก็ตเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว ในน่านน้ำทะเลอันดามัน ไม่ว่าจะเป็นการดำน้ำดูปะการัง เล่นน้ำตามแนวหาดทราย การตกปลา ชมธรรมชาติป่าเขา และชายหาดบนเกาะ ซึ่งสามารถแบ่งตามลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวได้ดังนี้ คือ 1. เกาะ ภูเก็ตมีเกาะบริวารทั้งหมด 39 เกาะ ส่วนใหญ่อยู่ทางทิศตะวันออกของเกาะภูเก็ต เกาะที่น่าสนใจ ได้แก่ เกาะราชาใหญ่ เกาะราชาน้อย เกาะไม้ท่อน เกาะเฮ เกาะโหลน เกาะตะเกายใหญ่ เกาะรังใหญ่ เกาะมะพร้าว เกาะนาคาน้อย เกาะไข่นอก เกาะบอน 2. แหลม แหลมที่สำคัญซึ่งเป็นท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ได้แก่ แหลมพรหมเทพ แหลมสิงห์ แหลมพันวา แหลมกา ฯลฯ 3. หาด ได้แก่ หาดป่าตอง หาดไม้ขาว หาดในทอน หาดสุรินทร์ หาดกะตะ หาดกะรน หาดราไวย์ หาดในยาง หาด

บางเทา หาดกมลา หาดกะหลิม หาดโนหาน หาดทรายแก้ว ฯลฯ และ 4. อ่าว ได้แก่ อ่าวฉลอง และ อ่าวเสน เป็นต้น

1.6 จังหวัดพังงา พังงาแต่เดิมน่าจะเรียกกันว่าเมืองงูงา ตามชื่อเขางาหรือเขาพังงา ซึ่งตั้งอยู่ในตัวจังหวัดปัจจุบัน ในสมัยก่อนเมืองงูงาขึ้นอยู่กับเมืองนครศรีธรรมราช ในสมัยรัชกาลที่ 2 ชื่อเมืองงูงาได้ปรากฏอยู่ในทำเนียบข้าราชการเมืองนครศรีธรรมราช ซึ่งน่าจะเป็นเมืองขึ้นฝ่ายกรมพระสุรัสวดีฝ่ายซ้าย เมืองงูงานี้อาจจะตั้งชื่อให้คล้องจองกับเมืองภูเก็ต และเหตุที่เมืองงูงากลายเป็นเมืองพังงานั้น สันนิษฐานกันว่าน่าจะเนื่องมาจากเมืองงูงาเป็นเมืองที่มีแร่อุดมสมบูรณ์ มีฝรั่งมาติดต่อซื้อขายแร่ดีบุกกันมาก และฝรั่งเหล่านี้คงจะออกเสียงเมืองงูงาเป็นเมืองพังงาไป เพราะแต่เดิมฝรั่งเขียนชื่อเมืองงูงาว่า PHUNGA หรือ PUNGA ซึ่งอาจอ่านว่า งูงา หรือพังงา หรือพังกา

พังงาตั้งอยู่ในภาคใต้ชายฝั่งทะเลด้านตะวันตก สภาพภูมิศาสตร์ เป็นภูเขาสลับซับซ้อน ทอดเป็นแนวยาวจากทิศเหนือไปทิศใต้ มีชายฝั่งทะเลยาวประมาณ 239.25 กิโลเมตร มีพื้นที่ป่าไม้ เป็นป่าไม้ประเภทไม้ผลัดใบ มีชนิดป่าที่สำคัญ ได้แก่ ป่าดิบเขา ป่าดิบชื้น และป่าชายหาด สำหรับบริเวณที่เป็นที่ราบจะลาดลงจากทิศตะวันออกไปยังทิศตะวันตก ลงสู่ทะเลอันดามัน ตามชายฝั่งทะเลจะมีป่าชายหาดเกือบตลอด พื้นที่ประกอบด้วยเกาะประมาณ 105 เกาะ และมีเกาะอยู่ในทะเลอันดามันจำนวนมาก เช่น เกาะยาว หมู่เกาะสุรินทร์ และหมู่เกาะสิมิลัน ส่วนลักษณะภูมิอากาศ พังงามีภูมิอากาศแบบมรสุมเมืองร้อน ได้รับอิทธิพลของลมมรสุม ตะวันตกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ มี 2 ฤดู คือ 1. ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมกราคม ไปถึง เดือนเมษายน และ 2. ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ไปถึง เดือนธันวาคม

ประชากรของจังหวัดพังงา ณ เดือนธันวาคม 2552 มีจำนวน 251,657 คน เป็นเพศชาย 126,273 คน เพศหญิง 125,384 คน และจำนวนบ้าน 93,802 หลังคาเรือน ความหนาแน่นของประชากรประมาณ 60 คน ต่อตารางกิโลเมตร (ที่มา ฐานข้อมูลสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2552 โดย ที่ทำการปกครองจังหวัดพังงา) ส่วนด้านแหล่งท่องเที่ยว จังหวัดพังงามีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามติดอันดับโลก อย่างเช่น หมู่เกาะสุรินทร์ หมู่เกาะสิมิลัน เกาะยาว และบริเวณท่องเที่ยวเขาหลัก

1.7 กรุงเทพมหานคร เป็นเมืองหลวงของประเทศไทย เริ่มก่อตั้งภายหลังจากที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงครองราชย์ปราบดาภิเษกเป็นปฐมกษัตริย์แห่งราชจักรีวงศ์ เมื่อวันเสาร์ ที่ 6 เมษายน เดือน 5 แรม 9 ค่ำ ปีชวด พ.ศ. 2325 กรุงเทพมหานครตั้งอยู่ในเขตร้อน มีภูมิอากาศร้อนแบบทุ่งหญ้าสะวันนา (Aw) ตามเกณฑ์การแบ่งภูมิอากาศโลกของวลาดีมีร์ เคิเปิน คืออุณหภูมิเฉลี่ยในเดือนที่หนาวเย็นที่สุดสูงกว่า 18 องศาเซลเซียส มีอย่างน้อย 1 เดือนที่

ปริมาณน้ำฝนต่ำกว่า 60 มิลลิเมตร และเดือนที่มีฝนตกน้อยที่สุด จะมีปริมาณน้ำฝนน้อยกว่า 100 ลบ. ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี หาดด้วย 25 นั่นก็คือเป็นภูมิอากาศแบบมีฤดูฝนและฤดูแล้ง อากาศของ กรุงเทพมหานครได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ (กลางเดือนพฤษภาคม-ตุลาคม) และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ (พฤศจิกายน-กลางเดือนกุมภาพันธ์) โดยลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จะพัดเอาไอน้ำและความอุ่นขึ้นจากมหาสมุทรอินเดียมาด้วย ทำให้มีฝนตกในช่วงบ่ายถึงค่ำอย่างสม่ำเสมอ และยังก่อให้เกิดร่องมรสุมพาดผ่านในเดือนพฤษภาคมกับเดือนกันยายน ซึ่งทำให้มีฝนตกหนักกว่าปกติ แต่ในช่วงเดือนมิถุนายน-กรกฎาคม ร่องมรสุมนี้จะเลื่อนขึ้นไปพาดผ่านทางเหนือ จนถึงมณฑลพม่าตอนบนของจีน ทำให้ฝนตกน้อยลง เดือนพฤศจิกายน เมื่อซีกโลกเหนือหันออกจากดวงอาทิตย์ หย่อมความกดอากาศสูงในเขตไซบีเรียจะแผ่ออกไปโดยรอบ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจะพัดเอาความแห้งแล้งและหนาวเย็นมา ทำให้อากาศเย็นและแห้ง ท้องฟ้าแจ่มใส ไม่มีเมฆและฝนตก อุณหภูมิต่ำสุดของกรุงเทพฯ ที่เคยบันทึกได้คือ 9.9 องศาเซลเซียสที่ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ เมื่อวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2498 ครั้งหลังของเดือนกุมภาพันธ์ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจะอ่อนกำลังลง เป็นการเปลี่ยนเข้าสู่หน้าร้อน อากาศในตอนกลางวันจะร้อนขึ้นมาก ทำให้บนบกร้อนกว่าพื้นน้ำมาก ลมจากอ่าวไทยจะพัดเข้าสู่บกเป็นระยะๆ เรียกลมนี้ว่าลมตะเภา ซึ่งจะนำฝนมาตกหลังจากอากาศร้อนหลายๆ วัน และในช่วงวันที่ 25-30 เมษายนของทุกปี ดวงอาทิตย์จะส่องตั้งฉากกับกรุงเทพมหานครพอดี เป็นช่วงที่อากาศร้อนที่สุด อุณหภูมิสูงสุดที่เคยบันทึกได้คือ 40.8 องศาเซลเซียสที่ท่าอากาศยานดอนเมือง เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2526 กรุงเทพฯจะมีกลางวันยาวนานที่สุดราวๆ วันที่ 23 มิถุนายน (12.55 ชั่วโมง) สั้นที่สุดราวๆ 21 ธันวาคม (11.20 ชั่วโมง) และกลางวันเท่ากับกลางคืนประมาณเดือนมีนาคมกับกันยายน

การท่องเที่ยวมีส่วนสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยซึ่งสร้างจีดีพีประมาณ 5 เปอร์เซ็นต์ กรุงเทพฯ เป็นประตูสู่สากลหลักของประเทศไทย ตลาดใหญ่นี้ทำให้กรุงเทพฯ เป็นทำเลหลักสำหรับการทำโรงแรมรวมทั้งกิจการที่พักขนาดเล็กและกลาง กรุงเทพฯ มีกิจกรรมท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบ โดยกิจกรรมที่โดดเด่น ได้แก่ เที่ยวชม พระบรมมหาราชวัง พระราชวัง และพระที่นั่งต่างๆ ชมวัดสำคัญ และสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์และนิทรรศการทางศิลปะที่มีการจัดหมุนเวียนตลอดทั้งปี ในหลายๆ สถานที่สำหรับผู้ท่องเที่ยวเป็นครอบครัว กรุงเทพฯ มีสวนสนุก สวนสัตว์ รวมถึงพิพิธภัณฑ์ต่างๆ ที่เหมาะสำหรับเด็กและครอบครัวหลายแห่งด้วยกัน กรุงเทพฯ มีชื่อเสียงในด้านการเป็นช้อปปิ้งมีสินค้าราคาถูกและคุณภาพดี คนชอบซื้อของต้องไม่พลาดการช้อปปิ้งและเดินเที่ยวใจกลางกรุง ในวันเสาร์และวันอาทิตย์ต้องไม่พลาดไปเดินตลาดนัดจตุจักร ส่วนแหล่งช้อปปิ้งในตอนกลางคืนก็มีทั้งถนนข้าวสาร สวนลุมไนต์บาซาร์ ย่านพัฒนพงษ์ ถนนสีลม และตลาดนัดสะพานพุทธสำหรับคนรักกีฬา กรุงเทพฯ มีโปรแกรมการแข่งขันกีฬาระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับภูมิภาคไปจนถึงระดับโลก แวะเวียนกันมา

จัดให้ชมมากมายทุกปี ส่วนคนที่ชอบเที่ยวกลางคืน เมืองหลวงแห่งนี้ก็มีสถานบันเทิงยามค่ำคึกคักจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมท่องเที่ยวแบบผ่อนคลายอื่นๆ เช่น ล่องเรือชมทิวทัศน์ริมสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา เที่ยวตลาดน้ำ รับประทานอาหารทะเลสดๆ ที่บางขุนเทียน พักในโรงแรมหรู ทำสปา และนวดแผนโบราณ เป็นต้น

1.8 จังหวัดกาญจนบุรี อยู่ในภาคตะวันตกของประเทศไทย มีพื้นที่มากเป็นอันดับ สามรองลงมาจาก จังหวัดเชียงใหม่ และนครราชสีมาอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ 129 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 19,473 ตารางกิโลเมตร ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นป่ามีทั้งป่าโปร่งและป่าดงดิบ มีแม่น้ำสำคัญสองสายคือ แม่น้ำแควใหญ่และแม่น้ำแควน้อยซึ่งไหลมาบรรจบรวมกันเป็นแม่น้ำแม่กลองที่บริเวณอำเภอเมืองกาญจนบุรี ลักษณะภูมิประเทศ ประกอบด้วยทิวเขา หุบเขา และที่ราบลุ่มแม่น้ำ พื้นที่ด้านตะวันตกและด้านเหนือเป็นเทือกเขาแล้วค่อย ๆ ลาดลงทางด้านตะวันออก และด้านใต้ แบ่งพื้นที่ออกได้เป็น 3 เขตใหญ่ๆ คือ 1. เขตภูเขาและที่สูง 2. เขตที่ราบ และ 3. เขตที่ราบลุ่มแม่น้ำแม่กลอง

ประชากรในเขตจังหวัดกาญจนบุรี มีอยู่หลายเชื้อชาติด้วยกัน ประกอบด้วย 1. คนไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง 2. คนไทยเชื้อสายมอญ 3. คนไทยเชื้อสายลาว ในที่นี้หมายถึงลาวโซ่ง หรือไทยทรงดำ เป็นกลุ่มชนที่มีลักษณะทางเชื้อสายประเพณีและวัฒนธรรมคล้ายกับกลุ่มคนไทยมาก สำหรับประชากรกลุ่มอื่นๆ ได้แก่ พม่า ละว้า ขมุ มีจำนวนไม่มากนัก กระจายอยู่ในเขตภูเขา ทางตอนเหนือของจังหวัด ในเขตอำเภอสังขละบุรี ทองผาภูมิ และศรีสวัสดิ์ประชากร จำนวน 835,282 คน แยกเป็นเพศชาย 421,707 คน ประชากรเพศหญิง 413,575 คน (ข้อมูล ณ 31 ธันวาคม 2550)

สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ในปี 2549 เท่ากับ 61,853 ล้านบาท เป็นลำดับที่ 23 ของประเทศ (ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยของประเทศ 120,037 ล้านบาท) รายได้เฉลี่ย 73,231 บาท/คน/ปี เป็นลำดับที่ 31 ของประเทศ (รายได้เฉลี่ยของประเทศ 103,030 บาท) (แหล่งที่มาของข้อมูล GPP : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) รายได้ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับการผลิตต่างๆ สาขาอุตสาหกรรม ร้อยละ 21.59 คิดเป็นมูลค่า 13,351 ล้านบาท สาขาการค้าส่งและค้าปลีก ร้อยละ 20.24 คิดเป็นมูลค่า 12,517 ล้านบาท สาขาเกษตรกรรม ร้อยละ 19.28 คิดเป็นมูลค่า 11,924 ล้านบาท และอื่นๆ ร้อยละ 38.89 คิดเป็นมูลค่า 24,061 ล้านบาท อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นจากปี 2548 ร้อยละ 4.35

ส่วนสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจของจังหวัดกาญจนบุรีที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพอยู่เป็นจำนวนมาก แบ่งเป็น 1. แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เช่น น้ำตกเอราวัณ น้ำตกห้วยแม่ขมิ้น ถ้ำธารลอด ถ้ำดาวดิงส์ การเดินป่า ชมธรรมชาติ การล่องแก่ง ฯลฯ 2. แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เช่น สะพานข้ามแม่น้ำแคว อุทยานประวัติศาสตร์สงครามเก้าทัพ อุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์

สุสานทหารสัมพันธมิตรพระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ชองเขาขาด และ 3. แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้าง เช่น เขื่อนวชิราลงกรณ เขื่อนศรีนครินทร์ และวัดต่างๆ

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์นโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

ด้านนโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทางคณะผู้วิจัยทำการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 2 ส่วนคือ นโยบายภาครัฐที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์และเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

2.1 นโยบายภาครัฐที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ทั้ง 8 จังหวัด ดังนี้ เชียงใหม่ เชียงราย อุบลราชธานี กาญจนบุรี กรุงเทพมหานคร เลย พังงา และภูเก็ต และจัดประชุมกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นจากตัวแทนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ได้แก่ เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เจ้าหน้าที่ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า ทุกจังหวัดดำเนินกลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยวตามแผนการตลาดการท่องเที่ยวของ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ปี 2553 และ 2554 มาเป็นกรอบในการดำเนินนโยบายด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด ซึ่งแผนกลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยวของ ททท. ในปี พ.ศ. 2552 - 2553 เน้นส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเชิงมิติมูลค่าและมีปวกดีคุณค่า เพื่อความสมดุลทางสังคมและการเติบโตของเศรษฐกิจควบคู่กับการส่งเสริมตลาดเชิงพื้นที่ เพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ชัดเจนต่อการรับรู้จุดจำและเกิดการเดินทางเชื่อมโยงสู่ภูมิภาคเพิ่มมากขึ้นภายใต้แบรนด์ (Brand) ที่เข้มแข็ง คงความเป็นเอกลักษณ์ โดยได้ปรับแผนเพื่อกอบกู้สถานการณ์จากสภาวะวิกฤตให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันแนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ประกอบกับความพยายามในการรักษาส่วนแบ่งทางการตลาดจากฐานตลาดเก่า ขยายตลาดนักท่องเที่ยวคุณภาพ เจาะตลาดระดับบนที่มีกำลังซื้อสูงและกลุ่มตลาดความสนใจพิเศษเพื่อเพิ่มค่าใช้จ่ายต่อครั้งของนักท่องเที่ยว การเข้าร่วมงานส่งเสริมการขายสำคัญๆ ในต่างประเทศที่เน้นเฉพาะกลุ่ม เช่น สินค้า การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพและความงามและอื่นๆ นอกจากนี้ ได้เพิ่มประสิทธิภาพในการใช้สื่อออนไลน์เพื่อส่งเสริมการตลาด จากโอกาสการเติบโตด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องสามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าทั่วโลกได้อย่างรวดเร็วทั้งในวงกว้างและในลักษณะเจาะจง เช่น จัดทำคู่มือ

สำหรับวางแผนการเดินทาง (Thailand Travel Planner) บริการข้อมูล 1672 Tourist Hotline Video Call Center พัฒนาข้อมูลสินค้าและบริการขายออนไลน์ (e Marketing Online) ผ่านเว็บไซต์หลัก www.tourismthailand.org การประชาสัมพันธ์ผ่านบล็อก (blog.tourismthailand.org/eugenetang) ส่งผลให้ช่วงปลายปี 2552 ต่อเนื่องถึงไตรมาสแรกของปี 2553 เกือบทุกตลาดหลักมีการฟื้นตัวค่อนข้างรวดเร็ว โดยเฉพาะตลาดระยะใกล้แม้ยังอยู่ในบรรยากาศทางการเมืองในประเทศที่ยังไม่นิ่ง ส่วนการส่งเสริมตลาดในประเทศ ด้วยแนวคิด “เที่ยวไทยครีกครีน เศรษฐกิจไทยคึกคัก” สามารถสร้างแรงจูงใจให้กับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม ทุกเพศทุกวัย มีการเดินทางอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี อีกทั้งยังเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ถือได้ว่าแคมเปญดังกล่าวประสบความสำเร็จอย่างมาก โดยเป็นที่รับรู้ในกลุ่มคนไทยถึงร้อยละ 80 ในจำนวนนี้ 96% จดจำแคมเปญได้ และ 97% เกิดความรู้สึกอยากเดินทางท่องเที่ยว รวมถึงการออกแคมเปญเสริม “เมืองไทยใครๆ ก็รัก” ในช่วงต้นปี 2553 เพื่อเป็นแรงบันดาลใจให้เห็นถึงคุณค่าของการเดินทาง และสะท้อนความร่วมมือของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ส่วนแผนการตลาดการท่องเที่ยวปี 2554 ททท. เน้นกลยุทธ์ด้านการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ โดย ททท. ได้เตรียม Key Message ในการสื่อสาร เพื่อเร่งฟื้นความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยวกลับคืน โดยในปี 2554 จะยังคงใช้แคมเปญ “Amazing Thailand : Always Amazes You” (ความมหัศจรรย์ที่สัมผัสได้ทุกครั้งที่มาเยือน) เพื่อเป็นการตอกย้ำความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นในใจนักท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง คู่ขนานไปกับการรักษาภาพลักษณ์ของประเทศไทยผ่านการออก tag line “Always Amazes You” โดยจะสื่อตรงสู่นักท่องเที่ยว เป็นการยืนยันที่จะมอบความประทับใจให้ทุกครั้งที่มาเยือน

การดำเนินงานด้านตลาดต่างประเทศ จะดำเนินการตอกย้ำขยายการรับรู้ “Amazing Thailand : Always Amazes You” เพื่อสร้างการรับรู้อย่างแพร่หลายผ่านสื่อต่าง ๆ ทั่วโลก โดยใช้สื่อร่วมสมัย ได้แก่ สื่อดิจิทัล เป็นเครื่องมือทางการตลาด เจาะเข้าสู่ผู้บริโภค ควบคู่กับการจัดกิจกรรม Event Marketing และ Celebrity Marketing โดยเชิญสื่อมวลชน ทีมงานผู้เข้าประกวดนางงาม ทีมถ่ายทำภาพยนตร์ ร่วมกิจกรรมในประเทศไทย นอกจากนี้ ททท. ยังได้ดำเนินการบริหารความสัมพันธ์กับลูกค้า ผ่านทางเครือข่ายสมาชิก Thailand Fan Club ซึ่งมีฐานข้อมูลในตลาดยุโรปกว่า 50,000 คน เพื่อสร้างความภักดี รวมถึงการขยายช่องทางการขายผ่านคู่ค้าทั้งในและนอกอุตสาหกรรม เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้มากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้ก้าวทันกับความเปลี่ยนแปลงของตลาดที่ปัจจุบันมีการพัฒนาแยกย่อยตามลักษณะความสนใจ ซึ่งส่วนใหญ่ ททท. ได้ดำเนินการมาระดับหนึ่งและหวังจะขยายฐานตลาดให้กว้างขึ้น โดยจะต่อยอดขยายฐานตลาดกลุ่มความสนใจพิเศษ ประกอบด้วย กลุ่มกอล์ฟ กลุ่มแต่งงาน และฮันนีมูน กลุ่มสุขภาพและความงาม กลุ่มดำน้ำ และกลุ่ม Green Tourism

ส่วนการดำเนินงานด้านตลาดในประเทศ จะนำเสนอคุณค่า “ไทยเที่ยวไทย” ผ่านมุมมองใหม่ให้ทุกภาคส่วน เพื่อสร้างกระแสให้การท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ด้วยการท่องเที่ยวที่ไม่เพียงแต่จะให้คุณค่ากับนักท่องเที่ยวเท่านั้น แต่จะช่วยสร้างคุณค่าและความยั่งยืนให้กับประเทศไทยควบคู่กันไป

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากนโยบายด้านการท่องเที่ยวจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย แล้ว พบว่าไม่มีนโยบายด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ และจากการลงพื้นที่ไปยังหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว พบว่า ไม่มีนโยบายด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ เช่นเดียวกัน

2.2 เจื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเจื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ทั้ง 8 จังหวัด ดังนี้ เชียงใหม่ เชียงราย อุบลราชธานี กาญจนบุรี กรุงเทพมหานคร เลย พังงา และภูเก็ต และจัดประชุมกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นจากตัวแทนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ได้แก่ เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เจ้าหน้าที่ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่าไม่มีเจื่อนไขที่ส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ และจากการลงพื้นที่ไปยังหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว พบว่า ไม่มีเจื่อนไขที่ส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ เช่นเดียวกัน แต่จะมีการสนับสนุนเพื่ออำนวยความสะดวกและดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว เช่น ตำรวจท่องเที่ยวช่วยดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบลช่วยเหลือเรื่องยานพาหนะในการเดินทางในชุมชน นอกจากนี้มีการสนับสนุนโดยการเป็นผู้ประสานงานระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยวหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบำเพ็ญประโยชน์ และพบว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการจัดโครงการด้านบำเพ็ญประโยชน์โดยมีการประสานงานกับบริษัททัวร์หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทั้งในและต่างประเทศ

ส่วนที่ 3 รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

การศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย คณะผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการออกแบบสอบถามนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์และสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบวนการเรียนรู้การท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์

คณะผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อสำรวจข้อมูลเบื้องต้นและสัมภาษณ์เชิงลึก และประชุมกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทั้ง 8 จังหวัด ดังนี้ เชียงใหม่ เชียงราย อุบลราชธานี หนองคาย ภูเก็ต พังงา กรุงเทพมหานคร และกาญจนบุรี

คณะผู้วิจัยทำการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน คือ ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ และข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

3.1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวต่างชาติเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยจำนวน 400 ราย เป็น ซึ่งประกอบด้วย ประเทศ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รูปแบบการเดินทางเพื่อเข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ระยะเวลาในการเดินทาง ระยะเวลาในการบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมที่เข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ และกิจกรรมที่ได้เรียนรู้จากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่มาจากทวีปยุโรป ได้แก่ อังกฤษ และกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย คิดเป็นร้อยละ 54.50 รองลงมาเป็นนักท่องเที่ยวจากอเมริกา คิดเป็นร้อยละ 24.50 ตามลำดับ และพบว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนักเรียนที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 63.50 รองลงมา เป็นกลุ่มอายุระหว่าง 20-25 ปี ซึ่งเป็นกลุ่ม GAP YEAR หรือนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยที่ต้องการเข้ามาบำเพ็ญประโยชน์คิดเป็นร้อยละ 29.25

ด้านการเดินทางเข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยพบว่าส่วนใหญ่ติดต่อผ่านทางบริษัททัวร์ หรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่บำเพ็ญประโยชน์คิดเป็นร้อยละ 67.00 รองลงมา ติดต่อผ่านทางสถาบันการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 21.75 และเดินทางมาด้วยตนเองคิดเป็นร้อยละ 8.50 เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เป็นสถานที่ที่อยู่ห่างไกลที่มีการเดินทางไม่สะดวกสบาย รวมทั้งส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวเดินทางมาครั้งแรกทำให้การติดต่อผ่านบริษัททัวร์และหน่วยงานบำเพ็ญประโยชน์ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบายมากขึ้น ด้านการเลือกที่พักของนักท่องเที่ยวพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่จะทำการพักโฮมสเตย์ในหมู่บ้านที่ไปบำเพ็ญประโยชน์คิดเป็นร้อยละ 38.75 รองลงมาพักในองค์กรที่ติดต่อเข้ามาหรือสถานที่ที่บำเพ็ญประโยชน์คิดเป็นร้อยละ 34.00 เนื่องจากเป็นการตกลงกันมาก่อนล่วงหน้าหรือเป็นบริการที่ทางบริษัททัวร์หรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่บำเพ็ญประโยชน์จัดให้ และพบว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่เดินทางมากับเพื่อนคิดเป็นร้อยละ 52.75 รองลงมาเดินทางมากับสถานศึกษาคิดเป็นร้อยละ 21.75 เนื่องจากบางประเทศมีการกำหนดให้นักเรียนต้องมาทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เรียนรู้วิถีชีวิต เพื่อ

เป็นประสบการณ์และเพื่อให้เรียนรู้ตนเองก่อนสำเร็จการศึกษาและเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่มหาวิทยาลัยและพบว่าร้อยละ 3.75 เดินทางมากับครอบครัวส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่มีอายุระหว่าง 9-15 ปี เนื่องจากครอบครัวต้องการให้รู้จักแบ่งบัน เสียสละ และมาเรียนรู้วิถีชีวิตที่มีความแตกต่าง รวมทั้งเพื่อท่องเที่ยว

ด้านระยะเวลาในการเดินทางเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยส่วนใหญ่ใช้เวลาในประเทศไทย 2 สัปดาห์คิดเป็นร้อยละ 64.75 รองลงมา ใช้เวลาในประเทศไทย 1 สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 21.75 ตามลำดับ และพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ประมาณ 1 สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 43.75 รองลงมาน้อยกว่า 1 สัปดาห์ และ 2 สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 21.75 และ 21.00 ตามลำดับ เนื่องจากมีการกำหนดโปรแกรมผ่านทางบริษัทหรือความต้องการของนักท่องเที่ยวก่อนเดินทางเข้ามาในประเทศไทย และพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีการเดินทางท่องเที่ยวต่อหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์แล้ว โดยกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์นิยมส่วนใหญ่เป็นการดูแลสัตว์ เช่น ช้าง สุนัข ชะนี คิดเป็นร้อยละ 43.25 รองลงมาเป็นสร้างสาธารณูปโภค และการดูแลเด็ก และดูแลผู้ป่วย คิดเป็นร้อยละ 19.75 และ 15.25 ตามลำดับ ด้านกิจกรรมที่เรียนรู้จากการบำเพ็ญประโยชน์พบว่าส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน รองลงมาเรียนรู้ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรม ประเพณีไทย คิดเป็นร้อยละ 60.25 และ 19.75 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 4.1)

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

รายการ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
1. ภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยว		
ออสเตรเลีย	73	18.25
ยุโรป	218	54.50
อเมริกา	98	24.50
เอเชีย	11	2.75
2. เพศ		
ชาย	270	67.50
หญิง	130	32.50

ตารางที่ 4.1 (ต่อ) ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

รายการ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
3.ระดับอายุ		
น้อยกว่า 20	254	63.50
20 -25	117	29.25
25-30	29	7.25
4.สถานภาพสมรส		
สมรส	13	3.25
โสด	387	96.75
หม้าย	0	0.00
5.ระดับการศึกษา		
ประถม	0	0.00
มัธยมต้น	0	0.00
มัธยมปลาย	332	83.00
ปริญญาตรี	68	17.00
ปริญญาโท	0	0.00
6.การเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์		
มาเอง	34	8.50
ผ่านบริษัททัวร์	268	67.00
สถาบันการศึกษา	87	21.75
องค์การอิสระ	11	2.75
7.การเลือกสถานที่พักของนักท่องเที่ยว		
รีสอร์ต	8	2.00
โรงแรม	38	9.50
เกสเฮาส์	63	15.75
สถานที่บำเพ็ญประโยชน์	136	34.00
โฮมสเตย์	155	38.75

ตารางที่ 4.1 (ต่อ) ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

รายการ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
8.ท่านเดินทางมาบำเพ็ญประโยชน์กับใคร		
ครอบครัว	15	3.75
คูรัก	34	8.50
เพื่อน	211	52.75
สถาบันการศึกษา	87	21.75
คนเดียว	53	13.25
9. จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยว		
1 สัปดาห์	87	21.75
2 สัปดาห์	259	64.75
1 เดือน	26	6.50
3 เดือน	21	5.25
มากกว่า 3 เดือน	7	1.75
10.จำนวนวันที่บำเพ็ญประโยชน์		
น้อยกว่า 1 สัปดาห์	87	21.75
1 สัปดาห์	175	43.75
2 สัปดาห์	84	21.00
3 สัปดาห์	22	5.50
1 เดือน	8	2.00
2 เดือน	13	3.25
3 เดือน	8	2.00
มากกว่า 3 เดือน	3	0.75
11.กิจกรรมที่เข้ามาบำเพ็ญประโยชน์		
ดูแลสัตว์	173	43.25
ดูแลเด็กดูแลผู้ป่วย	61	15.25
สอนหนังสือ	43	10.75
สอนศาสนา	27	6.75

ตารางที่ 4.1 (ต่อ) ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

รายการ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
11.กิจกรรมที่เข้ามาบำเพ็ญประโยชน์		
สร้างสาธารณูปโภค	79	19.75
ช่วยเหลือหน่วยงานราชการ	11	2.75
สิ่งแวดล้อม	6	1.50
12.การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการบำเพ็ญประโยชน์		
เรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน	241	60.25
วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม	79	19.75
อาหารไทย ขนมไทย	32	8.00
ศิลปะการต่อสู้	14	3.50
การเลี้ยงเด็ก ดูแลผู้ป่วย	34	8.50

ที่มา: จากการศึกษา

3.2 รูปแบบการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์

ทางคณะผู้วิจัยทำการนำเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ออกเป็นรายจังหวัด เนื่องจากมีรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่แตกต่างกัน ดังนี้

3.2.1 รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่

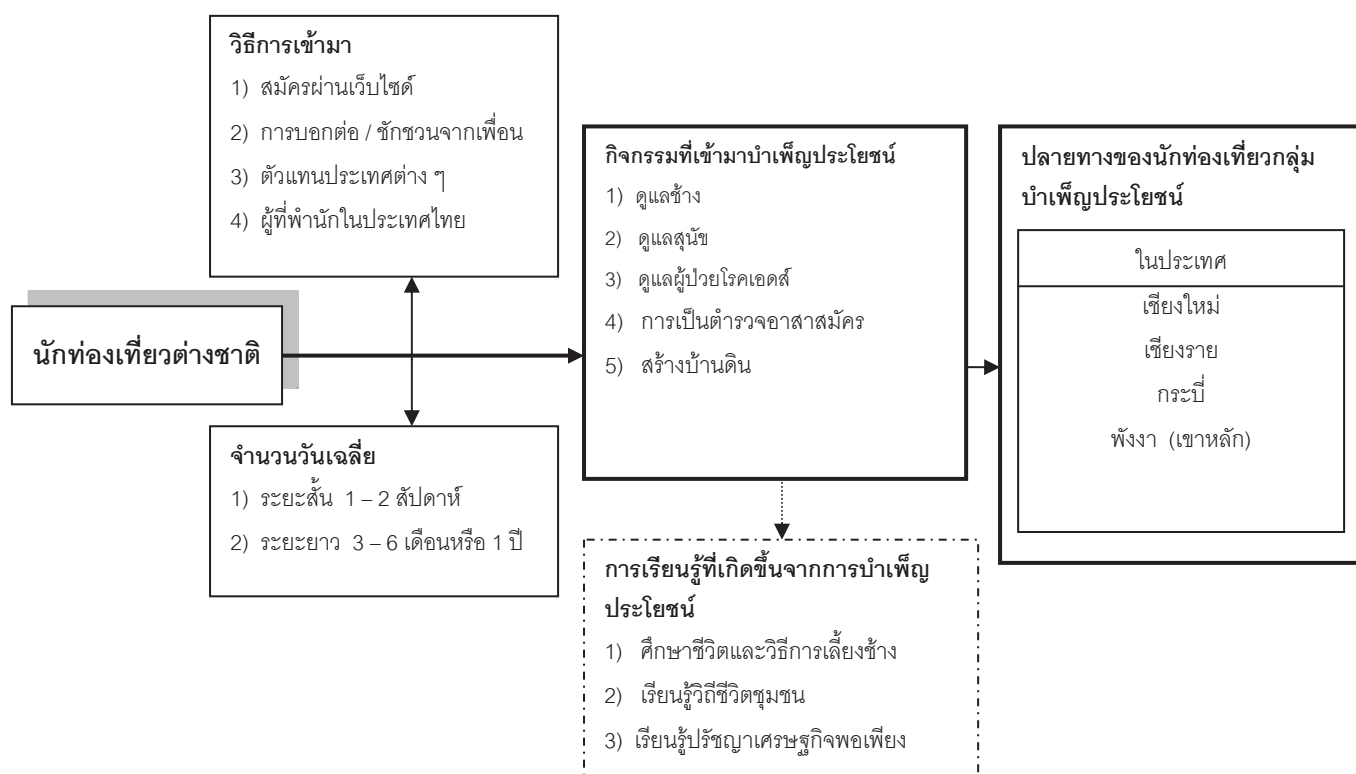
รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่ค่อนข้างมีความหลากหลาย ซึ่งจำแนกได้ดังนี้ 1. การเดินทางท่องเที่ยวแบบเดี่ยว นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะมีลักษณะที่หลากหลาย เช่น ต้องการเป็นอาสาสมัครจากความสนใจส่วนตัว เช่น ต้องการมาดูแลช้าง หรือมาดูแลสุนัข เป็นต้น เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนในรายวิชาที่ต้องการให้นักศึกษามีประสบการณ์ในการเป็นอาสาสมัคร และเป็นนักศึกษาที่จบใหม่ๆ ในระหว่างที่รอศึกษาต่อหรือทำงาน ก็จะมาหาประสบการณ์ด้วยเป็นเป็นอาสาสมัครก่อน รวมถึงการมาเป็นผู้สอนศาสนาด้วย นักท่องเที่ยวประเภทนี้ จะศึกษาข้อมูลจากเว็บไซต์ของหน่วยงานก่อนการตัดสินใจ และหากมีความสนใจก็จะสมัครผ่านทางเว็บไซต์ แต่ระยะเวลาในการเป็นอาสาสมัครจะไม่มากนัก 2. การเดินทางท่องเที่ยวแบบกลุ่ม เป็นนักท่องเที่ยวตั้งแต่ 2 คน จนถึงเป็นกลุ่ม นักท่องเที่ยวในลักษณะนี้มีมากกว่าแบบอื่น การมาเป็นอาสาสมัครของนักท่องเที่ยวประเภทนี้ จะเกิดจากการบอกต่อและชักชวนเป็นหลัก ส่วนใหญ่จะเลือกกิจกรรมที่ทำได้

ในระยะเวลาสั้น เช่น เลี้ยงช้าง หรือดูแลผู้ป่วยเอดส์ เป็นต้น และ 3. การเดินทางท่องเที่ยวแบบครอบครัว เป็นลักษณะของการมาทำกิจกรรมทั้งครอบครัว นักท่องเที่ยวประเภทนี้จะเลือกทำกิจกรรมที่ไม่หนักมากนัก เน้นการพักผ่อนไปพร้อมๆ กับบำเพ็ญประโยชน์ เช่น กิจกรรมดูแลช้าง และมีเป้าหมายในการท่องเที่ยวแบบต่อเนื่อง กล่าวคือ เมื่อครบตามกำหนดเวลา ก็อาจจะไปเดินทางไปประเทศอื่นต่อ

นอกจากนี้แล้ว รูปแบบของการเข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์นั้น ยังจำแนกได้ดังนี้

1. สมัครผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงานโดยตรง
2. จากการชักชวนหรือบอกต่อ
3. ผ่านทางตัวแทนจากต่างประเทศ (สำหรับสถานบริบาลช้าง จะผ่านตัวแทนจากต่างประเทศประมาณ 20 เปอร์เซนต์) และ
4. เป็นผู้ที่พำนักในประเทศไทยและมีความสนใจ เช่น กิจกรรมการเป็นตำรวจอาสาสมัคร

จากรูปแบบของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย นักท่องเที่ยวให้ความสนใจเห็นว่ารูปแบบที่เหมาะสม หลากหลาย ซึ่งตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะกลุ่มที่มีเวลาในการท่องเที่ยวไม่มากนัก กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เลือกทำภายหลังจากเสร็จสิ้นภารกิจด้านบำเพ็ญประโยชน์ คือ นักท่องเที่ยวจะเดินทางเพื่อเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ และเดินทางไปจังหวัดเชียงราย จังหวัดกระบี่ และเขาหลัก สินค้าส่วนใหญ่ที่นักท่องเที่ยวซื้อคือสินค้าประเภทของที่ระลึก แต่ไม่มากนักเนื่องจากจะทำให้เป็นภาระต่อการเดินทาง (ดังภาพที่ 4.1)

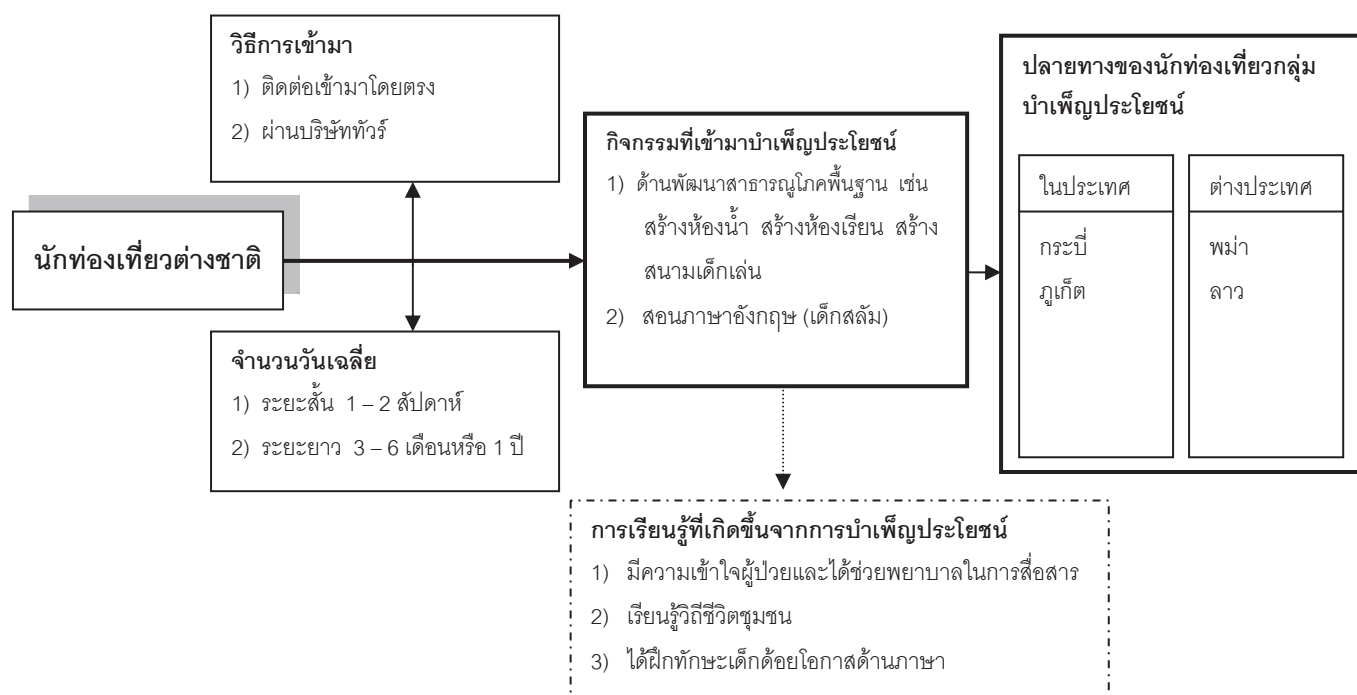
ภาพที่ 4.1 รูปแบบการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ของจังหวัดเชียงใหม่
ที่มา : จากการศึกษา

3.2.2 รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงราย

จังหวัดเชียงรายมีแหล่งท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เป็นที่รู้จัก คือ มูลนิธิกระจกเงา ซึ่งตั้งอยู่ที่หมู่บ้านห้วยชม ตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ซึ่งการเข้ามาของนักท่องเที่ยวที่มาที่มูลนิธิเป็นนักท่องเที่ยวประเทศ แคนาดา ออสเตรเลีย เยอรมัน อเมริกา นิวซีแลนด์ อังกฤษ รูปแบบการเข้ามาของนักท่องเที่ยวมี 2 ลักษณะ คือ 1. เข้ามาโดยผ่านบริษัททัวร์ คิดค่าใช้จ่ายเหมาจ่าย 40,000 บาท และ 2. ติดต่อผ่านเว็บไซต์ของมูลนิธิ คิดค่าใช้จ่าย 12,000 บาท ซึ่งการที่นักท่องเที่ยวจะเข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์กับทางมูลนิธิ นักท่องเที่ยวจะต้องศึกษาข้อมูลและแนวทางปฏิบัติผ่านทางเว็บไซต์ของมูลนิธิให้เข้าใจ การเข้ามาของนักท่องเที่ยวมูลนิธิจะแบ่งนักท่องเที่ยวออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1. นักศึกษาที่จบมัธยมศึกษาปีที่ 6 และยังไม่ตัดสินใจศึกษาต่อ (Gap-year) ผู้ปกครองก็จะติดต่อให้มาอยู่กับมูลนิธิ 2. กลุ่มวัยทำงาน และ 3. กลุ่มผู้สูงอายุ แต่ส่วนใหญ่จะไม่ค่อยรับ เพราะมีข้อจำกัดในเรื่องพื้นที่เนื่องจากพื้นที่ในภาคเหนือเป็นพื้นที่ลาดชัน เวลาไปทำกิจกรรมจะลำบาก เว้นแต่ถ้าอยากมาจริงๆ ก็จะทำให้ลงพื้นที่ไปเช้า แล้วเย็นกลับ

กิจกรรมที่เข้ามาบำเพ็ญประโยชน์แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบคือ 1. กิจกรรมในระยะสั้นเรียกว่า OUT-DOOR นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะมาอยู่กับมูลนิธิประมาณ 1 สัปดาห์ ลงพื้นที่ช่วยเหลือชาวบ้าน แล้วแต่ชาวบ้านจะแจ้งความจำเป็นว่าต้องการให้มูลนิธิช่วยเหลือในด้านไหน เช่น สร้างห้องน้ำ สร้างห้องเรียน สร้างสนามเด็กเล่น เป็นต้น และ 2. ส่วนแบบระยะยาว เรียกว่า IN-DOOR คือ นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะมาอยู่กับมูลนิธิประมาณ 1 เดือน หรือบางคนอยู่แล้วขอบออาจจะอยู่ต่อ 3-6 เดือน หรือ 1 ปี งานบำเพ็ญประโยชน์ของกลุ่มนี้จะเป็นลักษณะงานสอนหนังสือ แต่จะต้องผ่านการอบรมจากมูลนิธิก่อน โดยมีหลักสูตรการสอนที่มูลนิธิจัดทำร่วมกับโรงเรียนในพื้นที่

กรณีที่เป็นกลุ่ม IN-DOOR ในหนึ่งอาทิตย์จะมีวันหยุด 1 วันให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งส่วนใหญ่แล้วในวันหยุดนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะไปเที่ยวจังหวัดใกล้เคียงคือ จังหวัดเชียงใหม่ หรือไม่ก็ไปประเทศใกล้เคียง คือ ประเทศพม่า และประเทศลาว การเดินทางต่อเพื่อบำเพ็ญประโยชน์หลังจากที่จบโครงการจากมูลนิธิแล้ว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะไปต่อจังหวัด กระบี่ และภูเก็ต นักท่องเที่ยวบางส่วนเดินทางไปประเทศใกล้เคียง คือ ประเทศพม่า และ ประเทศลาว

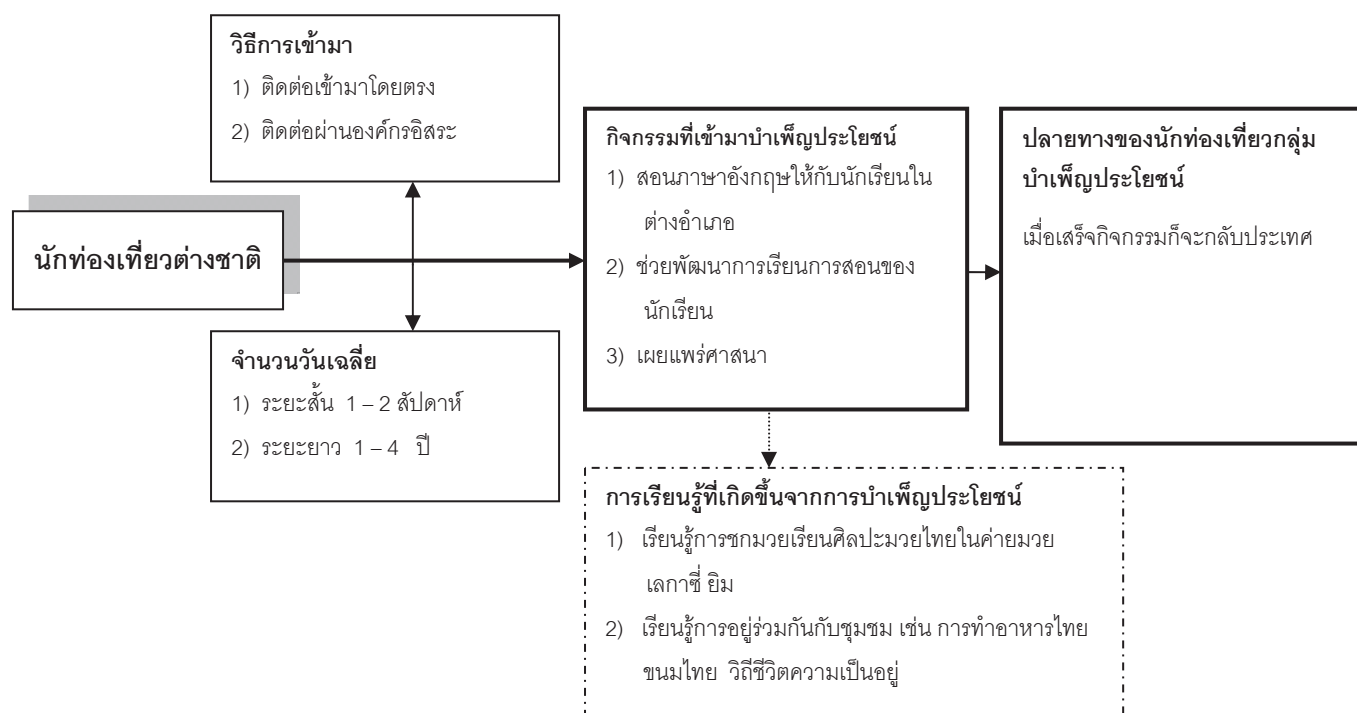
ภาพที่ 4.2 รูปแบบการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ของจังหวัดเชียงราย
ที่มา : จากการศึกษา

3.2.3 รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดอุบลราชธานี

รูปแบบการท่องเที่ยวแบบการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดอุบลราชธานี ส่วนใหญ่อยู่ในทวีปยุโรปและมีเอเชีย รูปแบบการเข้ามาบำเพ็ญประโยชน์มี 2 รูปแบบ ประกอบด้วย 1) นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติเข้ามาด้วยตนเอง โดยการเดินทางเข้ามาเองเพื่อเข้ามาเรียนศิลปะมวยไทยในค่ายเลกาซีม ซึ่งเป็นค่ายมวยที่มีชาวต่างประเทศแต่งงานกับคนไทย ทั้งนี้เจ้าของค่ายเป็นนักมวยชื่อดังในประเทศเดนมาร์ก จำนวนนักท่องเที่ยวมีจำนวนประมาณ 40-50 คน มีทั้งผู้ชายและผู้หญิง หมุนเวียนตลอดทั้งปี และ 2) นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติเข้ามาเผยแพร่ศาสนา

กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวเข้ามาบำเพ็ญประโยชน์จะเกิดขึ้นเมื่อช่วงหลังเวลาพักหรือวันหยุด ฝึกซ้อมมวย นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะไปสอนภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนต่างอำเภอที่อยู่ห่างไกลโดยโรงเรียนจะจัดทำหนังสือเชิญมาให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวดังกล่าว สำหรับนักท่องเที่ยวหากไม่ได้ฝึกซ้อมศิลปะมวยไทย ก็สามารถไปช่วยสอนภาษาอังกฤษในลักษณะอาสาสมัครที่เข้าไปช่วยพัฒนา การเรียนการสอนให้กับโรงเรียนที่ขาดโอกาสในชนบทที่ห่างไกล เพื่อส่งเสริมให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่วนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเผยแพร่ศาสนาหลังจากที่นักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวเผยแพร่ศาสนาในช่วงเช้าถึงบ่ายของทุกวันแล้วในตอนเย็นก็ยังเป็นอาสาสมัครให้กับนักเรียน นักศึกษาหรือผู้ที่

สนใจเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้ศาสนสถานเป็นสถานที่จัดการเรียนการสอนมีการเรียนการสอนทุกวัน ในตอนเย็นของแต่ละวันและเข้ามาสอนวันละ 3-5 คน ซึ่งมีหลากหลายชนชาติ และเดินทางหมุนเวียน กันไปประมาณ 3-4 เดือนต่อคน

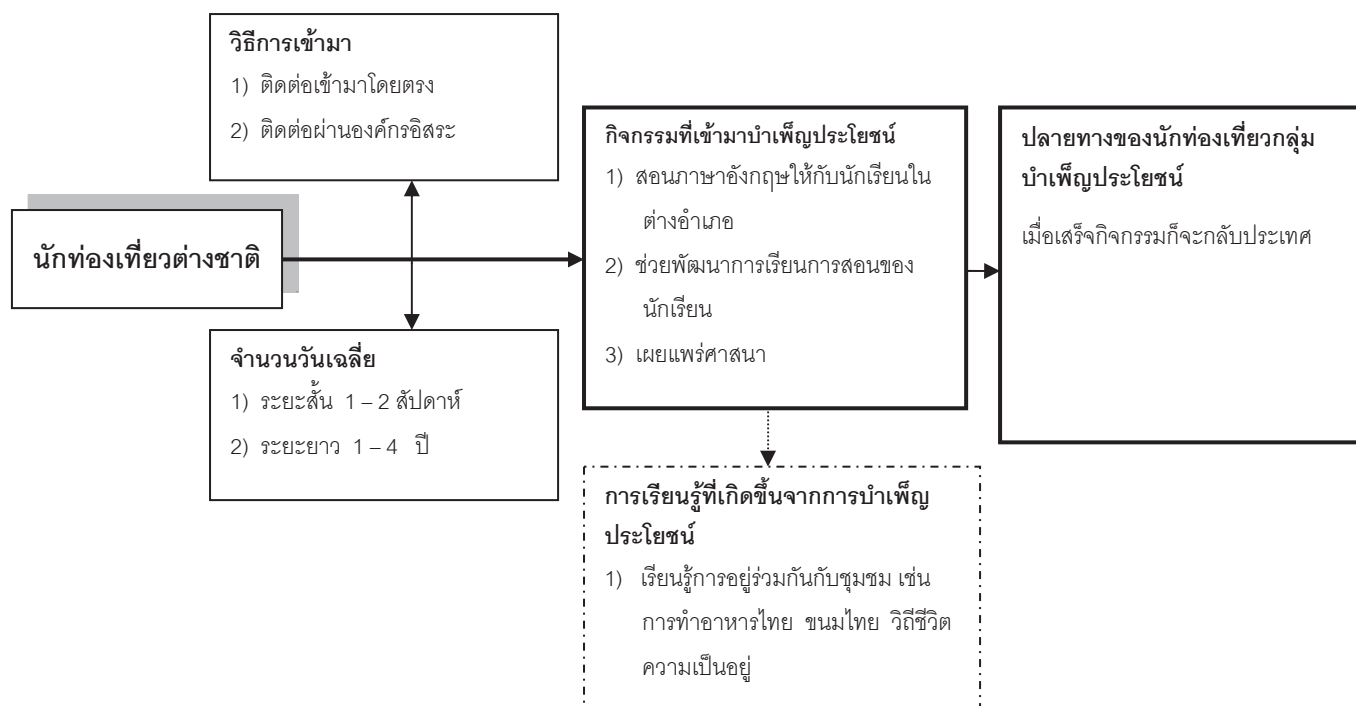
ภาพที่ 4.3 รูปแบบการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดอุบลราชธานี
ที่มา : จากการศึกษา

3.2.4 รูปแบบการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเลย

รูปแบบการท่องเที่ยวแบบการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเลย ส่วนใหญ่อยู่ในทวีปยุโรปและมีเอเชีย รูปแบบการเข้ามาบำเพ็ญประโยชน์มี 2 รูปแบบ ประกอบด้วย 1. นักร้องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติเข้ามาด้วยตนเอง โดยการเดินทางเข้ามาเองเพื่อเข้ามาฝึกงานในโรงพยาบาลไทย และ 2. นักร้องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติเข้ามาเผยแพร่ศาสนา

กิจกรรมที่นักร้องเที่ยวเข้ามาบำเพ็ญประโยชน์จะเกิดขึ้นเมื่อช่วงหลังเวลาพัก นักร้องเที่ยวกลุ่มนี้จะไปสอนภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนต่างอำเภอที่อยู่ห่างไกลโดยโรงเรียนจะจัดทำหนังสือเชิญมาให้กับกลุ่มนักร้องเที่ยวดังกล่าว ส่วนนักร้องเที่ยวที่เข้ามาเผยแพร่ศาสนาหลังจากที่นักร้องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวเผยแพร่ศาสนาในช่วงเช้าถึงบ่ายของทุกวันแล้วในตอนเย็นก็ยังเป็นอาสาสมัครให้กับนักเรียน นักศึกษาหรือผู้ที่สนใจเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้ศาสนสถานเป็นสถานที่

จัดการเรียนการสอนมีการเรียนการสอนทุกวันในตอนเย็นของแต่ละวันและเข้ามาสอนวันละ 3-5 คน ซึ่งมีหลากหลายชนชาติ และเดินทางหมุนเวียนกันไปประมาณ 3-4 เดือนต่อคน

ภาพที่ 4.4 รูปแบบการท่งเทียวกแบบบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเลย
ที่มา : จากการศีกษา

3.2.5 รูปแบบการท่งเทียวกเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดภูเก็ต

รูปแบบการท่งเทียวกเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดภูเก็ตส่วนใหญ่แก่นักท่งเทียวกแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติเข้ามาติดต่อกับหน่วยงานโดยตรง ซึ่งเดิมนักท่งเทียวกกลุ่มนี้เข้ามาเพื่อท่งเทียวกแล้วจึงเปลี่ยนเป็นนักท่งเทียวกอาสาสมัครเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในการติดต่ออาจจะผ่านสถานทูตเพื่อออกบัตร เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่พบว่า จะอาสาสมัครเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในหน่วยงาน ด้านตรวจคนเข้าเมืองและตำรวจท่งเทียวก เนื่องจากจะต้องคัดกรองผู้ที่เข้ามาเป็นอาสาสมัครเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ นักท่งเทียวกอาสาสมัครเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เข้ามามีหลากหลายเชื้อชาติ เช่น สวีเดน สวิตเซอร์แลนด์ เนเธอร์แลนด์ อังกฤษ ออสเตรเลีย รัสเซีย และเกาหลี

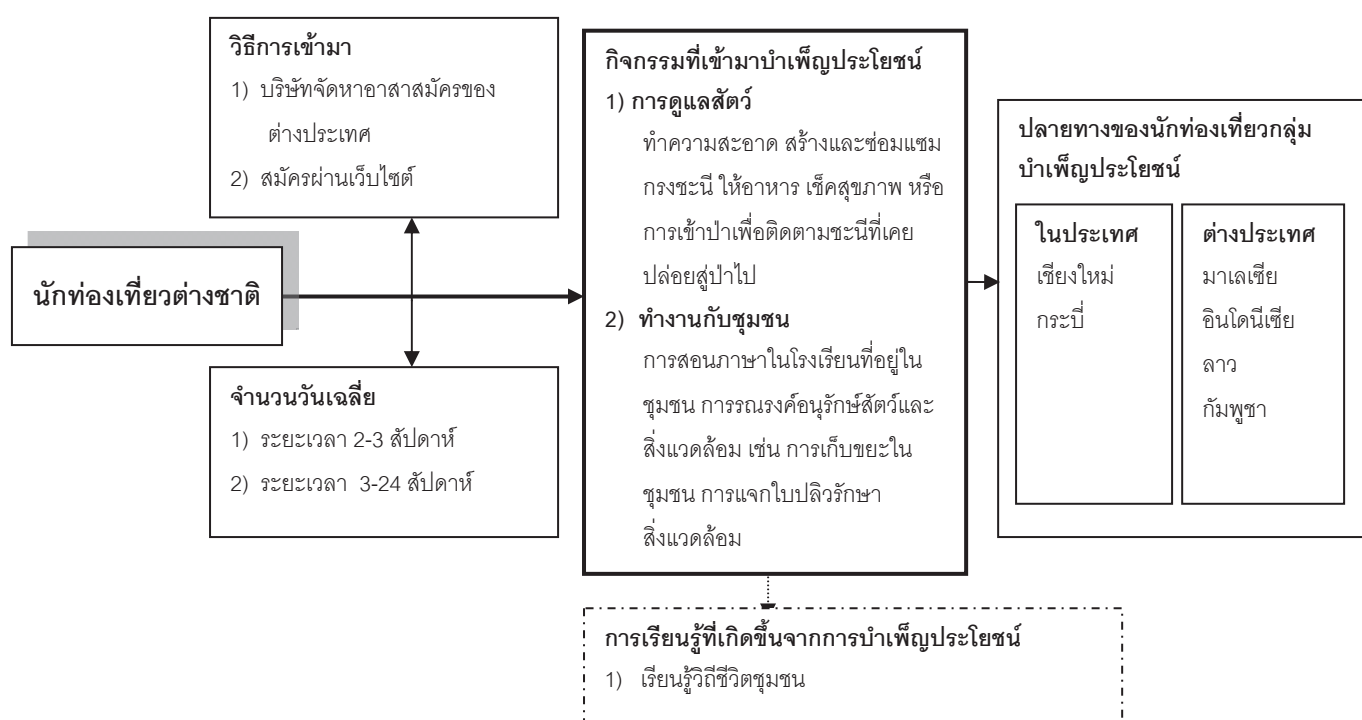
การปฏิบัติงานในหน่วยงานด้านตรวจคนเข้าเมืองจำนวน 8 คน ตำรวจท่งเทียวก จำนวน 25 คน ซึ่งนักท่งเทียวกที่เข้ามาทั้ง 2 หน่วยงานนั้น จะเข้ามาหมุนเวียนสลับเปลี่ยนกัน ส่วนใหญ่เกษียณอายุ และอยู่ในกลุ่มอายุ 38-40 ปี เมื่อเข้ามา ในหน่วยงานด้านตรวจคนเข้าเมือง นักท่งเทียวก

กลุ่มนี้จะมีหน้าที่ติดต่อประสานงานเป็นตัวกลางระหว่างนักท่องเที่ยวและหน่วยงาน และกิจกรรมตามที่หน่วยจัดเช่น การปล่อยเต่า การเก็บขยะ ส่วนในหน่วยงานตำรวจท่องเที่ยว จะทำหน้าที่เป็นสายตรวจมักปฏิบัติงานที่หาดป่าตอง ในช่วงเวลากลางคืน เพื่อตรวจความเรียบร้อยในพื้นที่ ซึ่งทั้ง 2 หน่วยงานนี้จะมีการจัดผู้นำในกลุ่มนักท่องเที่ยวเอง เช่น ในหน่วยงานตำรวจท่องเที่ยว Mr Claud De Crissoy เป็นผู้นำกลุ่มอาสาสมัครเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ การได้มาจะมีการคัดเลือกภายในกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มอาสาสมัครเอง วันเวลาในการปฏิบัติงาน คือ ช่วงเวลาทำงานราชการตามปกติ ในเวลา 09.00-16.00 น. ประเด็นปัญหาไม่พบกับกลุ่มนักท่องเที่ยวอาสาสมัครเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ การใช้จ่ายของอาสาสมัครเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ มักเป็น การใช้จ่ายในการดำรงชีวิตตามปกติ

นอกจากกลุ่มอาสาสมัครตำรวจท่องเที่ยวแล้ว จะมีกลุ่มอาสาสมัครบำเพ็ญประโยชน์ในมูลนิธิช่วยชีวิตสัตว์ป่าแห่งประเทศไทย ตั้งอยู่ตำบลปากคลอง อำเภอดงหลวง จังหวัดภูเก็ต กลุ่มอาสาสมัครของมูลนิธิมาจากหลากหลายประเทศ เช่น ออสเตรเลีย, อเมริกา, นิวซีแลนด์, ญี่ปุ่น, เกาหลี, อังกฤษ, แคนาดา, เบลเยียม, เยอรมัน เป็นต้น กลุ่มอาสาสมัครส่วนใหญ่ที่เข้ามานั้นจะมีช่วงอายุประมาณ 18-60 ปี จำนวนอาสาสมัครที่เข้ามาโดยเฉลี่ยต่อปี ประมาณ 200 คน รูปแบบการเข้ามาของอาสาสมัครนั้น จะมี 2 วิธี คือ 1. เข้ามาโดยผ่านบริษัทจัดหาอาสาสมัครของต่างประเทศ และ 2. เข้ามาโดยการสมัครผ่านเว็บไซต์ ส่วนการสมัครเข้าทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ของมูลนิธิจะมีค่าใช้จ่ายบางส่วนซึ่งอยู่ในรูปของเงินบริจาคที่ต้องเรียกเก็บเพื่อเป็นค่าที่พักและบำรุงรักษารวมทั้งค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ ในการสมัครจะเปิดรับหมด

การเข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ของกลุ่มอาสาสมัคร จะเข้ามาเป็นกลุ่มและเดี่ยว ระยะเวลาในการเข้ามาทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์จะอยู่ในช่วง 2-3 สัปดาห์ หรือบางกลุ่มอาจมีระยะเวลายาวประมาณ 3-24 สัปดาห์ ส่วนกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในมูลนิธิ คือ การดูแลสัตว์ เช่น ทำความสะอาด สร้างและซ่อมแซมกรงขัง ให้อาหาร เช็ดสุขภาพ หรือการเข้าป่าเพื่อติดตามชะนีที่เคยปล่อยสู่ป่าไป ทำงานร่วมกับชุมชน เช่น การสอนภาษาในโรงเรียนที่อยู่ในชุมชน การรณรงค์อนุรักษ์สัตว์และสิ่งแวดล้อม เช่น การเก็บขยะในชุมชน การแจกใบปลิวรักษาสิ่งแวดล้อม และเวลาว่างหลังจากการทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในมูลนิธิแล้ว กลุ่มอาสาสมัครจะท่องเที่ยวและพักผ่อนภายในเมือง จังหวัดภูเก็ต และเรียนรู้วิถีชีวิตในชุมชน การท่องเที่ยวพักผ่อนของกลุ่มอาสาสมัครนั้นมีค่าใช้จ่ายหลักๆ คือ ค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่าเพื่อใช้การบันเทิงพักผ่อน(เที่ยวสังสรรค์) ค่าสินค้าและของที่ระลึก โดยรวมแล้ว การใช้จ่ายของกลุ่มอาสาสมัครที่กล่าวมาข้างนั้นจะอยู่ในลักษณะที่ไม่ฟุ้งเฟ้อ ส่วนใหญ่กลุ่มอาสาสมัครจะท่องเที่ยวและพักผ่อนประมาณ 2 ครั้งต่อเดือน

เมื่อกลุ่มอาสาสมัครได้ทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์หรือจบโครงการในมูลนิธิช่วยชีวิตสัตว์ป่าแห่งประเทศไทยแล้วนั้น จะมีกิจกรรมที่แตกต่างกันออกไป บางคนจะไปเที่ยวพักผ่อนในจังหวัดอื่นๆ เช่น เชียงใหม่ กระบี่ หรือเดินทางต่อยังต่างประเทศ เช่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย ลาว กัมพูชา เป็นต้น โดยปกติแล้ว กลุ่มอาสาสมัครจะใช้สังคมออนไลน์ เช่น face book เป็นตัวประสานเพื่อสร้างเครือข่ายงานต่อเนื่อง ซึ่งนักท่องเที่ยวกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์นี้สามารถทราบการประชาสัมพันธ์หลักๆ ได้ทางเว็บไซต์ต่างๆ ของมูลนิธิช่วยชีวิตสัตว์ป่าแห่งประเทศไทย (<http://www.wildlifeofthailand.org>) และข้อมูลได้ถูกส่งไปยังมหาวิทยาลัย เป็นต้น

ภาพที่ 4.5 รูปแบบการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ของจังหวัดภูเก็ต
ที่มา : จากการศึกษา

3.2 รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดพังงา

รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดพังงาออกเป็น 2 ประเภท คือ

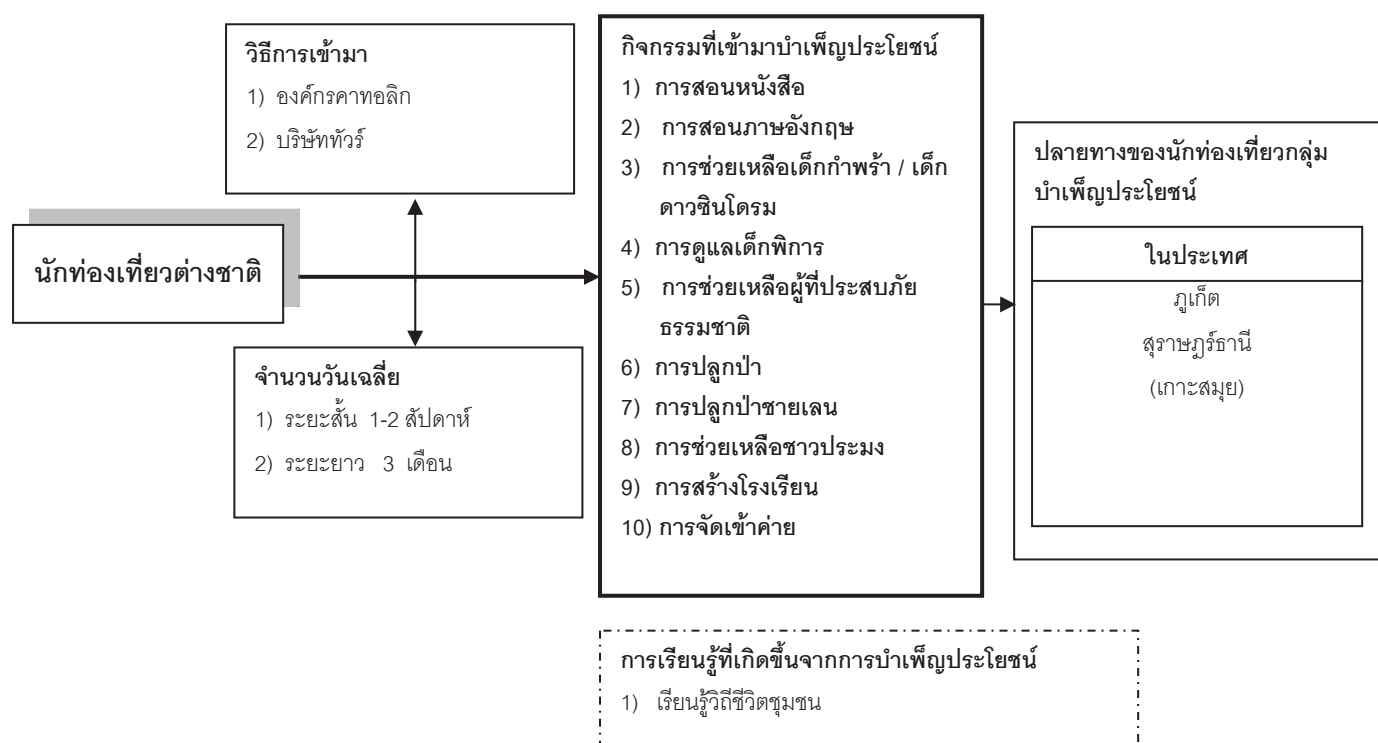
1. นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาในรูปแบบองค์กรคาทอลิก กลุ่มของอาสาสมัครที่เข้ามาจะเป็นกลุ่มนักศึกษาฝึกงาน กลุ่มนักศึกษาที่ต้องการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย อาสาสมัครจะมีชาวออสเตรเลีย อิตาลี สเปน โดยติดต่อผ่านมูลนิธิที่เผยแพร่ศาสนาเป็นส่วนใหญ่ เช่น มูลนิธินักบุญคามิลโลแห่งประเทศไทย มูลนิธิการศึกษาเพื่อการพัฒนา สำนักงานศูนย์สังคมพัฒนา

(อภิบาลสังคม) โรงเรียนเพื่อชีวิตพังงา (มูลนิธิเบลูก้าอุปถัมภ์) ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตคามิลเลียน มูลนิธิเด็กพังงา เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นองค์กรที่มุ่งสร้างสำนึกและการกระทำช่วยพัฒนาบุคคล ชุมชน ให้เป็นผู้ที่พึ่งตนเองได้ อาสาสมัครชาวต่างชาติที่ต้องการจะเข้ามาเป็นอาสาสมัครในจังหวัด พังงา จะทำการติดต่อกับผู้บริหารของทางศูนย์ โดยการเข้ามาจะเป็นการตกลงกันระหว่างผู้ออกทุนให้ (แหล่งเงินทุนในการเดินทางจากประเทศออสเตรเลีย) กับอาสาสมัครที่จะเดินทางเข้ามาและจะทำการ ติดต่อกับผู้อำนวยการสำนักงานศูนย์สังคมพัฒนาอีกทอดหนึ่ง ในการเดินทางมาเป็นอาสาสมัครนั้น จะมีการแจ้งความจำนงค์หรือการแจ้งล่วงหน้าในส่วนขอระยะเวลาที่อยู่ที่ศูนย์จะทำอะไรบ้าง เป็นส่วนใหญ่โดยหน้าที่หลักของอาสาสมัคร คือ การคิดรูปแบบของกิจกรรมที่จะทำร่วมกันกับชุมชน การจัดทำโครงการต่างๆที่ในชุมชนมีส่วนร่วม เช่น วันจันทร์ จัดการเรียนรู้ที่โรงเรียนสอน ภาษาอังกฤษ และทำกิจกรรมกับเด็กๆ วันพุธ ทำกิจกรรมในเด็กกลุ่มดาวนักษัตรโรมัน วันเสาร์ กิจกรรม เด็กชาวมอแกน เป็นต้น และนอกจากนี้จะมีการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนในการเลี้ยงเด็ก การปลูกป่า การสร้างโรงเรียน การจัดเข้าค่าย เป็นต้น 2. นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติอีกส่วน หนึ่งจะเข้ามาในประเทศไทยโดยผ่านมูลนิธิการศึกษาเพื่อการพัฒนา (Foundation for Education and Development) หรือองค์กรคณะกรรมการเพื่อมนุษยชนและการศึกษาสำหรับคนรากหญ้า (Grassroots Human Rights Education and development) ซึ่งจะรับอาสาสมัครที่เข้ามาบำเพ็ญ ประโยชน์ที่มูลนิธิจากที่ผ่านมามีจากประเทศ ฝรั่งเศส จีน ญี่ปุ่น อังกฤษ อเมริกา สวีเดน การติดต่อ เพื่อเป็นอาสาสมัครจะทำการติดต่อทางเว็บไซต์ของมูลนิธิตามภารกิจหลักๆของมูลนิธิ คือ ด้านแรงงาน (แรงงานพม่า) ด้านสาธารณสุข และด้านการศึกษา ทั้งนี้การเดินทางมาบำเพ็ญประโยชน์อาสาสมัคร จะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมดในช่วงระยะเวลาที่อยู่ในประเทศไทย ส่วนใหญ่นั้นอาสาสมัครจะ เป็นนักศึกษา หรือเป็นนักศึกษาโครงการแลกเปลี่ยนอายุโดยเฉลี่ย คือ 20-23 ปี เดินทางมาช่วงปิด เทอมระยะเวลา 2- 3 เดือน กิจกรรมหลักที่ได้แก่ การสอนหนังสือ ถ่ายภาพ วาดรูป ศิลปะ เป็นต้น นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติทั้งสองกลุ่มข้างต้นมีระยะเวลาพำนักในประเทศไทย 2 ช่วงคือ 1. ระยะสั้น ประมาณ 1-2 สัปดาห์ และ 2. ระยะยาวประมาณ 3 เดือน ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วน ใหญ่ที่เข้ามาในช่องทางนี้ จะเป็นชาวจีน อเมริกา ญี่ปุ่นและอังกฤษ และเมื่อทำงานในพื้นที่จังหวัด พังงาครบกำหนดแล้วจะเดินทางไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของประเทศไทย เช่น จังหวัดภูเก็ตและอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาในรูปแบบบริษัทท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาโดยผ่านการติดต่อบริษัททัวร์ Andaman Discoveries อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา รูปแบบของบริษัทจะทำการท่องเที่ยวทั่วไป เช่น การเที่ยว เกาะต่างๆ การเดินทางไปดูวิถีชีวิตชาวประมง การเรียนรู้วัฒนธรรมของชาวประมงในประเทศไทย

นอกจากนี้บริษัทยังมีการรับนักท่องเที่ยวอาสาสมัครด้วย ในภารกิจหลักๆของการบำเพ็ญประโยชน์ของนักท่องเที่ยวต่างชาตินี้ ได้แก่ การสอนหนังสือ สอนภาษา การช่วยเหลือเด็กกำพร้า การดูแลเด็กพิการ การเข้าไปช่วยเหลือหมู่บ้านที่ประสบภัยทางธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างที่พักหรืออาจจะเป็นกิจกรรมอื่นๆที่ชุมชนหรือท้องถิ่นจัดขึ้น ที่จัดบ่อยๆก็การปลูกป่าชายเลน ช่วยชาวประมง เป็นต้น

กลุ่มการบำเพ็ญประโยชน์ที่เข้ามานั้นส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มนักศึกษา นักศึกษาที่เรียนจบแล้ว และรออยู่ระหว่างการศึกษาต่อ กลุ่มคนทำงานที่รอเปลี่ยนงาน หรือกลุ่มสุดท้ายกลุ่มที่มาทั้งครอบครัว ในช่วงปิดเทอม ระยะเวลาในการบำเพ็ญประโยชน์จะมีระยะเวลาโดยเฉลี่ย 1-2 สัปดาห์หรืออาจจะถึง 3 เดือน และหลังจากที่มีการบำเพ็ญประโยชน์แล้วก็จะมีการเดินทางไปท่องเที่ยวสถานที่อื่นๆ อีก ส่วนโปรแกรมของอาสาสมัครที่ Andaman Discoveries จัดให้ในการทำกิจกรรมจะมีการคิดอัตราค่าบริการตั้งแต่ราคา 6,300 – 9,100 บาทต่อสัปดาห์ ตามแต่ละกิจกรรม เช่น การสอนภาษาจะคิด 5,000 -6,500 บาทต่อคนต่อสัปดาห์ พร้อมอาหารและที่พัก

ภาพที่ 4.6 รูปแบบการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ของจังหวัดพังงา

ที่มา : จากการศึกษา

3.2.7 รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในกรุงเทพมหานคร

รูปแบบการท่องเที่ยวแบบเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เป็นการจัดหานักท่องเที่ยวจาก 2 แหล่งคือ

1. บริษัททัวร์ เป็นบริษัทที่จัดทัวร์แบบท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครมีนักท่องเที่ยวจากสหรัฐอเมริกา ประมาณ 60% ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป 30% และประเทศญี่ปุ่น 10% หากจำแนกตามประเภทพบว่า เป็นกลุ่มนักเรียน 80% และนักท่องเที่ยว 20% และ 2. มูลนิธิ 2 มูลนิธิคือมูลนิธิจิตอาสาและมูลนิธิกระจกเงา เพื่อดึงนักท่องเที่ยวให้เข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย ซึ่งกิจกรรมของอาสาสมัครมีดังนี้

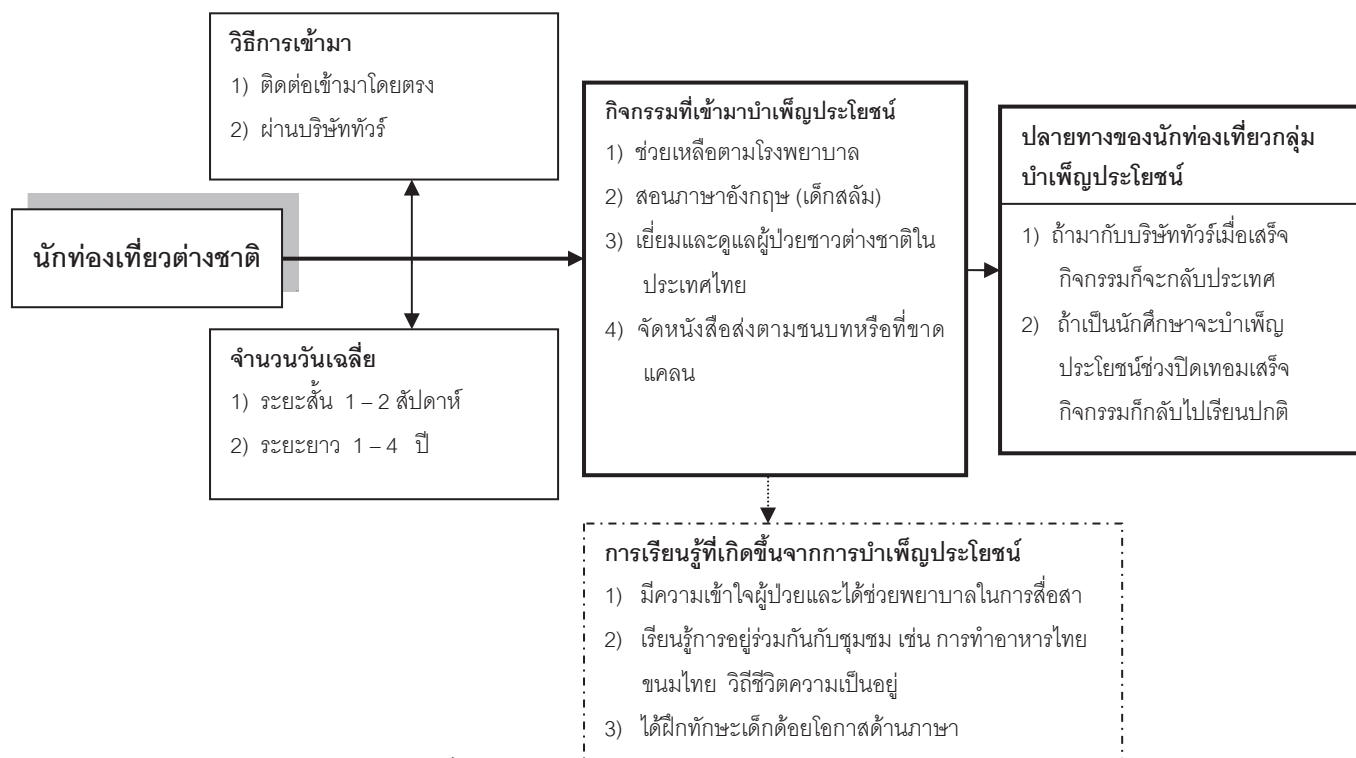
- 1) กิจกรรมด้านให้การดูแล อาสาสมัครสามารถที่จะทำงานร่วมกันเด็กๆ ผู้สูงอายุ หรือคนพิการ ภายในบริเวณกรุงเทพมหานคร โดยในความเป็นจริงนั้นศูนย์ให้บริการด้านการดูแลสถานพยาบาล ศูนย์สำหรับเด็กและคนพิการ ที่มีอยู่ในปัจจุบันนั้นไม่เพียงพอต่อความต้องการเนื่องจากมีบุคลากร และเครื่องมือที่จำกัด ดังนั้นองค์กรเหล่านี้จะได้รับประโยชน์โดยตรงจากการที่อาสาสมัครเข้ามาให้ความช่วยเหลือ อาสาสมัครภายใต้โปรแกรมนี้จะมีโอกาสทำงานในสังคมที่ด้อยโอกาส และช่วยดูแลเด็กที่มีอายุระหว่าง 3-6 ปี อาสาสมัครสามารถเล่นกับเด็ก ร้องเพลง เดิน ระบายสี วาดภาพ อื่นๆ ที่ขึ้นอยู่กับทักษะของอาสาสมัคร ในขณะที่เดียวกันจะต้องช่วยเด็ก ๆ อาบน้ำ ป้อนอาหาร และนอนหลับ สำหรับอาสาสมัครในโปรแกรมนี้จะทำงานประมาณ 6 ชั่วโมงต่อวัน 5 วันต่อสัปดาห์

- 2) กิจกรรมด้านการสอน การสอนเป็นงานที่สามารถพบเห็นได้บ่อยที่สุดในกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะการสอนภาษาอังกฤษภายใต้หัวข้อต่างๆ โดยอาสาสมัครจะทำการสอนภาษาอังกฤษภายในสถานดูแล โรงเรียนประถม โดยนักเรียนเองก็มีความกระตือรือร้นอยากที่จะเรียนกับเจ้าของภาษาโดยตรง เพื่อพัฒนาทั้งด้านการออกเสียง ความเข้าใจ และการนำเอาภาษาไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อที่จะนำไปสู่การทำงานที่ดีในอนาคต โดยอาสาสมัครจะช่วยฝึกการใช้ภาษาอังกฤษโดยเน้นที่ความสนุกสนานไปพร้อมกับการเรียนรู้ อาสาสมัครจะสอนเกี่ยวกับการสนทนา (conversational English) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 (อายุ 5-12 ปี) และเช่นเดียวกันกับระดับมัธยมศึกษา (อายุ 13-18 ปี) โดยที่อาสาสมัครจะทำงานประมาณ 4 - 5 ชั่วโมงต่อวันทุกวันตั้งแต่วันจันทร์ถึงศุกร์ การสอนเน้นที่ความเรียบง่าย สามารถยืดหยุ่นได้ มีการสอนเกี่ยวกับการสนทนาในชีวิตจริงโดยใช้ทักษะความสามารถตัวบุคคลที่มีเข้ามาช่วย ตัวอย่างเช่น การเล่าเรื่อง เล่นเกมส์ เล่นละคร เป็นต้น รวมทั้งผู้ช่วยที่โรงเรียนแต่งตั้งขึ้นจะช่วยพัฒนาบทเรียนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

- 3) กิจกรรมอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น ปัจจุบันทางโรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ ได้จัดตั้งโครงการอาสาสมัครอย่างเป็นทางการ โดยมีคุณวรลักษณ์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา เป็นประธานโครงการฯ มีการให้ความรู้เบื้องต้นแก่อาสาสมัครที่มาช่วยงานให้

เข้าใจผู้ที่บกพร่องทางการเห็นมากขึ้น นอกจากนี้ทางโครงการได้มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เบื้องต้นแก่อาสาสมัครที่มีความสนใจในการช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นในส่วนของการศึกษาและด้านอื่นๆ มากขึ้น นับได้ว่าเป็นการเปิดโลกกว้างที่ไม่มีช่องว่างระหว่างคนปกติและผู้ที่มีบกพร่องทางการเห็นที่จะอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

อาสาสมัครที่เข้ามาในกรุงเทพมหานครจะสามารถจำแนกตามระยะเวลาได้ 3 ประเภท ได้แก่ 1) อาสาสมัครระยะสั้น กิจกรรมนี้ได้ออกแบบขึ้นมาเพื่อความสะดวกคล่องกับวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ เพื่อให้คนทำงานและนักศึกษาที่ต้องการใช้เวลาว่างจากวันหยุดต่างๆ ได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมในตามช่วงเวลาที่สะดวก 2) กิจกรรมคนอาสาวันหยุด (เสาร์-อาทิตย์) และ 3) อาสาสมัครระยะ 5 วัน เป็นกิจกรรมสำหรับผู้มีระยะเวลารว่างจากการเรียนหรือการทำงาน ซึ่งสามารถมาเป็นอาสาสมัครและปฏิบัติภารกิจอย่างต่อเนื่องได้ในระยะเวลา 5 วัน

ภาพที่ 4.7 รูปแบบการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ของกรุงเทพมหานคร

ที่มา : จากการศึกษา

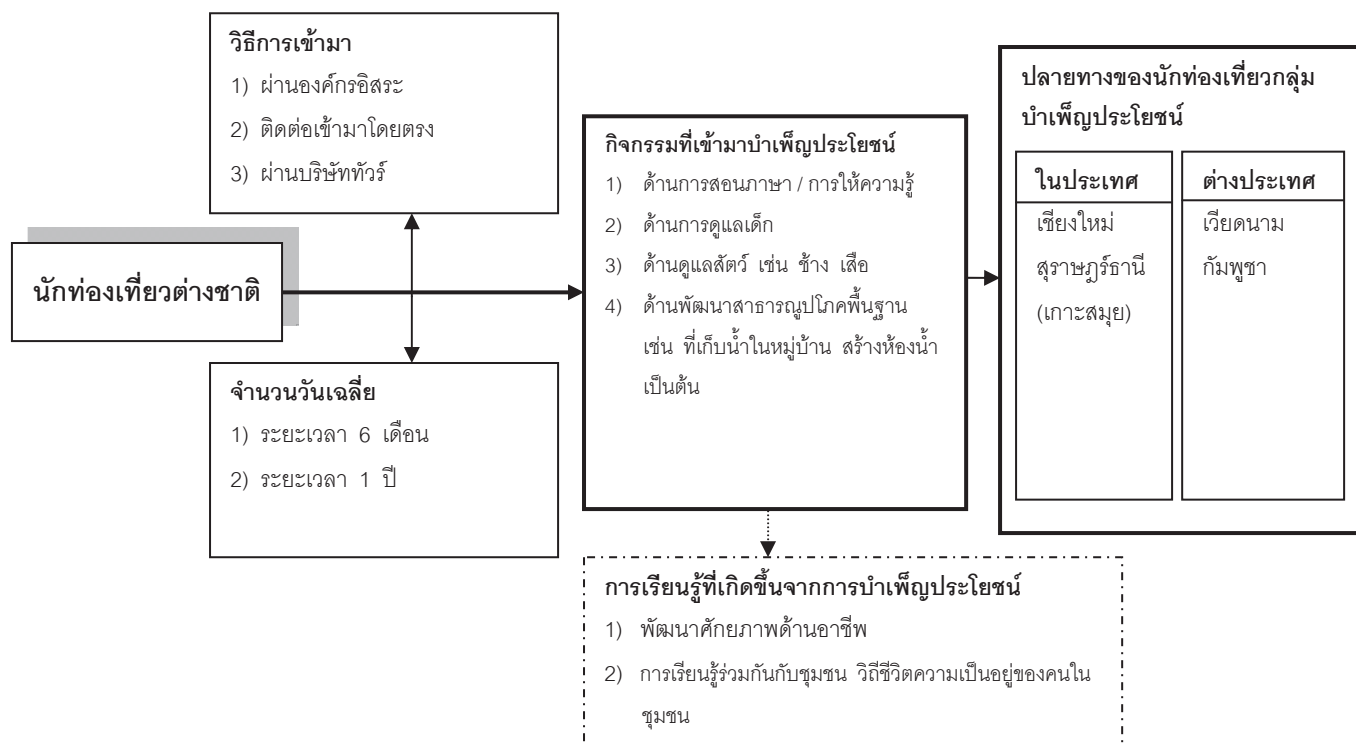
3.2.8 รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดกาญจนบุรี

รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ จังหวัดกาญจนบุรี นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางมาจากประเทศสหรัฐอเมริกา นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย ประเทศในแถบแอฟริกาใต้ เวียดนาม วิธีการเข้ามาเป็นอาสาสมัครในจังหวัดกาญจนบุรีมีด้วยกัน 3 ช่องทาง ประกอบด้วย 1) เข้ามาโดยผ่านองค์กร

อิสระ 2) นักท่องเที่ยวติดต่อกับมูลนิธิหรือชุมชนโดยตรง 3) เข้ามาโดยผ่านบริษัททัวร์ ในจังหวัดกาญจนบุรีมีบริษัททัวร์เพียงแห่งเดียวที่ดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวรูปแบบบำเพ็ญประโยชน์ คือ บริษัททัวร์ P.S.P. Jumbo Travel Centre บริหารงานโดยคุณจัมโบ้ จตุพรไพศาล

ส่วนระยะเวลาที่ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาเป็นนักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ คือ ระยะเวลา 6 เดือน และระยะเวลา 1 ปี กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวเข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ ได้แก่ 1) การเข้าไปสอนภาษาอังกฤษให้กับเด็ก ซึ่งส่วนใหญ่จะเข้ามาทำงานในบ้านอนุรัก ซึ่งเป็นบ้านพักเด็กและชุมชนพัฒนายั่งยืนโครงการหนึ่งในเขตอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี หน้าที่หลักของอาสาสมัคร คือการสอนภาษาอังกฤษและช่วยสอนการบ้านให้กับเด็ก ระยะเวลาเฉลี่ยที่ทำการสอนคือ 3 ชั่วโมงต่อวัน และทางองค์กรอิสระมีการสนับสนุนค่าใช้จ่ายบางส่วนให้กับอาสาสมัครเหล่านี้ด้วย 2) การดูแลสัตว์ ในจังหวัดกาญจนบุรีนักท่องเที่ยวนิยมไปดูแลสัตว์ที่วัดป่าหลวงตาบัว ญาณสัมปันโน โดยนักท่องเที่ยวต้องทำกิจกรรมประจำวันรวมกับการเลี้ยงดูสัตว์ที่อาศัยอยู่ในวัด นักท่องเที่ยวบำเพ็ญประโยชน์ต้องทำงานทุกวันในหนึ่งอาทิตย์ กิจกรรมต่างๆ ได้แก่ การอาบน้ำให้เสือ การให้อาหาร พาเสือไปเดินเล่น ให้เสือถ่ายรูปกับนักท่องเที่ยว การดูแลสัตว์อีกประเภท คือ การดูแลช้างที่ บ้าน ช ช้างชราเป็นปางช้างที่ให้ความช่วยเหลือช้างที่ได้รับบาดเจ็บจากการถูกทำร้ายและช้างชรา หน้าที่ความรับผิดชอบของนักท่องเที่ยวบำเพ็ญประโยชน์มีหน้าที่ในการพาช้างไปอาบน้ำ ปลูกพืชอาหารช้าง และ 3) การพัฒนาสาธารณูปโภค เช่น การสร้างที่เก็บน้ำในชุมชน การสร้างโรงเรียน การสร้างห้องน้ำหรือการสร้างห้องสมุดตามโรงเรียนที่ลำบาก

นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาอยู่ร่วมกับคนในชุมชน เรียนรู้ความเป็นไทย โดยในระยะเริ่มแรกจะมีไกด์เข้าไปร่วมใช้ชีวิตอยู่ด้วย เพื่อสร้างความคุ้นเคย ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์เข้าช่วยสร้างโรงเรียนและช่วยสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียน นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติเข้าไปใช้ชีวิตอยู่คือ 1) บ้านหนองขาว อยู่ที่ตำบลหนองขาว อำเภอท่าม่วง อยู่ห่างจากตัวเมืองประมาณ 12 กิโลเมตร ชาวบ้านหนองขาวส่วนใหญ่ยังคงดำเนินชีวิตอยู่อย่างเรียบง่ายในสังคมเกษตรกรรม สภาพบ้านเรือนแบบไทยสมัยก่อนยังมีให้เห็นอยู่ทั่วไป วิถีชีวิตและขนบธรรมเนียมแบบโบราณยังคงได้รับการสืบทอดกันมาช้านาน และ 2) อำเภอสังขละ เป็นอำเภอที่ติดต่อกับชายแดนพม่า ห่างจากตัวเมืองกาญจนบุรีประมาณ 215 กิโลเมตร อำเภอสังขละเป็นอำเภอที่มีชาวมอญตั้งบ้านเรือนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก จึงสามารถพบเห็นวิถีชีวิตประเพณีเก่าแก่แบบดั้งเดิมของชาวมอญ ส่วนจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์หลังจากเสร็จสิ้นภารกิจแล้ว บ้างส่วนเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยได้แก่ เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี เชียงใหม่ นักท่องเที่ยวบางส่วนเดินทางไปท่องเที่ยวยังประเทศเพื่อนบ้านได้แก่ ประเทศเวียดนามและประเทศกัมพูชา

ภาพที่ 4.8 รูปแบบการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ของจังหวัดกาญจนบุรี
ที่มา : จากการศึกษา

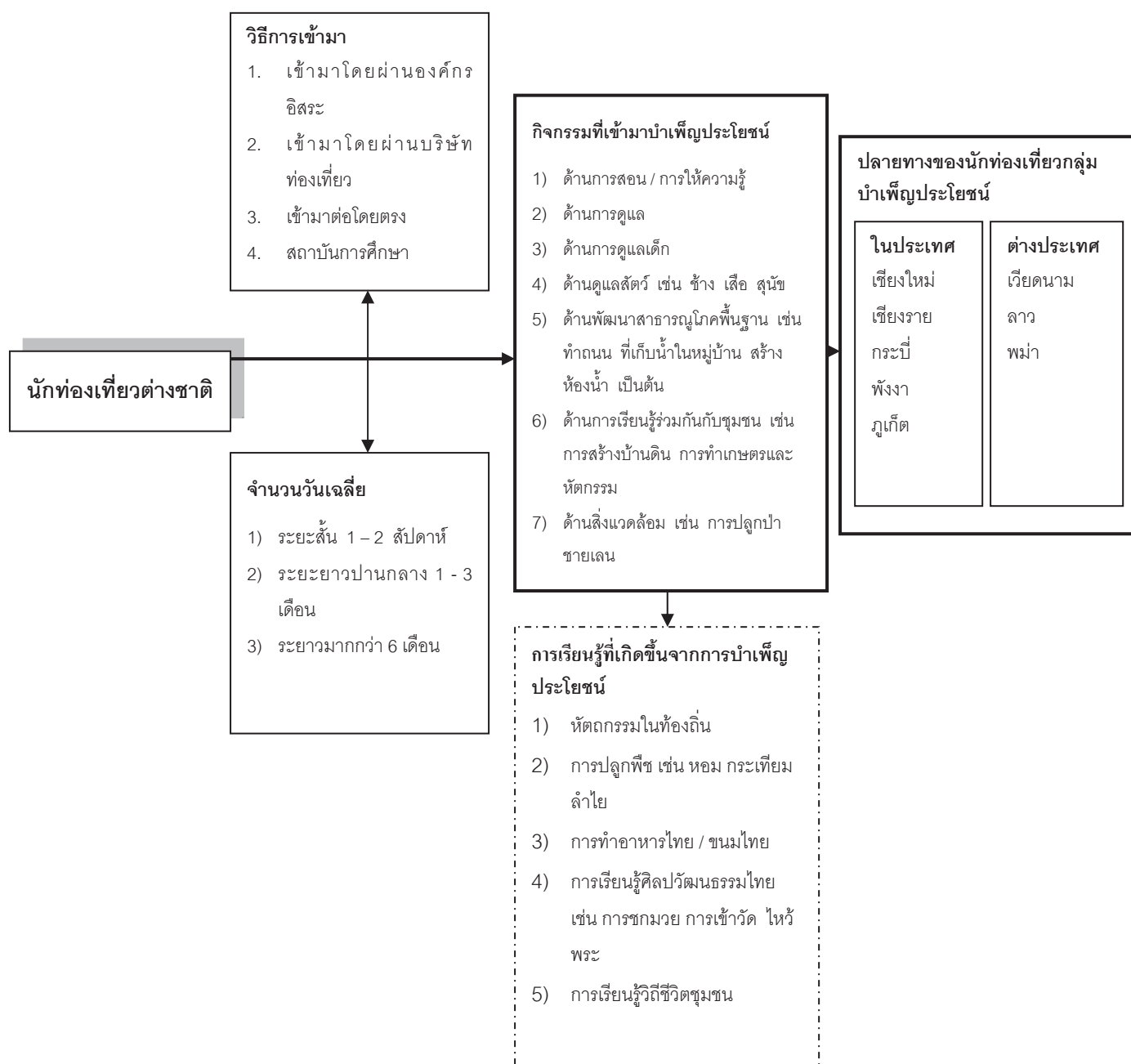
3.2.9 รูปแบบการท่องเที่ยวที่เป็นอยู่ในปัจจุบันในประเทศไทย

จากการลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น สัมภาษณ์เชิงลึกและประชุมกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่ 9 จังหวัดของประเทศไทยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติประเทศที่เข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย จะมาจาก 3 กลุ่ม ดังนี้

- 1) ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป ประกอบด้วย อังกฤษ อเมริกา
- 2) ประเทศในกลุ่มสแกนดิเนเวีย ประกอบด้วย ไอร์แลนด์ สวีเดน
- 3) ประเทศในกลุ่มเอเชียแปซิฟิก ประกอบด้วย เกาหลี ญี่ปุ่น จีน พม่า ลาว ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์

ส่วนรูปแบบการเข้ามานักท่องเที่ยวชาวต่างชาติประเทศที่เข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยจะผ่าน 4 ช่องทางหลัก ดังนี้

- 1) นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาโดยผ่านองค์กร
- 2) นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาโดยผ่านบริษัทท่องเที่ยว และ
- 3) นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาต่อโดยตรง
- 4) เข้ามาผ่านทางสถาบันการศึกษา

ภาพที่ 4.9 รูปแบบการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย
ที่มา : จากการศึกษา

จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติประเทศที่เข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยต่อครั้ง แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) การเดินทางท่องเที่ยวแบบเดี่ยว นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ ชาวต่างชาติต้องการเป็นอาสาสมัครจากความสนใจส่วนตัว เช่น ต้องการมาดูแลช้างหรือมาดูแลสุนัข เป็นต้น และจะสมัครผ่านทางเว็บไซต์ 2) การเดินทางท่องเที่ยวแบบกลุ่ม เป็นนักท่องเที่ยวตั้งแต่ 2 คน

จนถึงเป็นกลุ่ม นักท่องเที่ยวในลักษณะนี้มีมากกว่าแบบอื่น 3) การเดินทางท่องเที่ยวแบบครอบครัว เป็นลักษณะของการมาทำกิจกรรมทั้งครอบครัว นักท่องเที่ยวประเภทนี้จะเลือกทำกิจกรรมที่ไม่หนักมากนัก เน้นการพักผ่อนไปพร้อมๆ กับบำเพ็ญประโยชน์ ส่วนจำนวนวันเฉลี่ยที่นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติมีระยะเวลาพำนักในประเทศไทย แบ่งเป็น 3 ช่วงเวลา ดังนี้ 1) ระยะสั้น ประมาณ 1-2 สัปดาห์ 2) ระยะยาวปานกลาง 1-3 เดือน และ 3) ระยะยาวมากกว่า 6 เดือนถึง 1 ปี

กิจกรรมที่เข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย มีดังนี้ 1) ด้านการสอน / การให้ความรู้ นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาสอนภาษาอังกฤษให้เด็กในโรงเรียนรวมทั้งสอนศาสนาและสอนทำของฝาก ทำหนังสือทำมือ 2) ด้านการดูแลผู้ป่วย นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาดูแลผู้ป่วยในชาวต่างชาติที่อยู่ในประเทศไทย 3) ด้านการดูแลเด็ก นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาดูแลเด็ก 4) ด้านดูแลสัตว์ เช่น ช้าง เสือ สุนัข 5) ด้านพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น ทำถนน ที่เก็บน้ำในหมู่บ้าน สร้างห้องน้ำ เป็นต้น 6) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันกับชุมชน เช่น การสร้างบ้านดิน การทำเกษตรและหัตถกรรมและ 7) ด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การปลูกป่าชายเลน เก็บขยะ

3.3 ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

การสำรวจระดับความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในประเทศไทย ในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ที่ดีมีค่าเฉลี่ย 4.04 หากจำแนกเป็นรายองค์ประกอบพบว่าปัจจัยที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจมากที่สุดคือความพึงพอใจต่อความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยว บริการด้านอาหารและภาพลักษณ์ของการเป็นเมืองท่องเที่ยวเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น มีค่าเฉลี่ย 4.05 , 4.05 และ 3.96 ตามลำดับ ด้านปัจจัยที่นักท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจค่อนข้างน้อยคือ การให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว บริการของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ป้ายแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว และบริการด้านคมนาคมขนส่ง มีค่าเฉลี่ย 3.47, 3.39, 3.30 และ 3.05 ตามลำดับ โดยพบว่าองค์ประกอบที่มีความพึงพอใจน้อยส่วนใหญ่เป็นปัจจัยที่สามารถพัฒนาให้ดีขึ้นได้ เช่น การพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ ป้ายแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว และการให้ข้อมูลรวมทั้งการบริการของเจ้าหน้าที่ รวมทั้งบริการของผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยวต่าง ๆ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการพัฒนาปัจจัยเหล่านี้เพื่อสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น (ดังตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2 ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญ
ประโยชน์ในประเทศไทย

รายการ	พอใจมาก	พอใจ	เฉย ๆ	ไม่พอใจ	ไม่พอมาก	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความ พึงพอใจ
1.ภาพรวมของการท่องเที่ยวในประเทศไทย	137 (34.25)	154 (38.50)	45 (2.00)	8 (0.50)	0 (0.00)	4.04	0.84	มาก
2.ภาพรวมของการเป็นเมืองท่องเที่ยวของ เมื่อเทียบกับประเทศอื่น	111 (27.75)	173 (43.25)	105 (26.25)	11 (2.75)	0 (0.00)	3.96	0.80	มาก
3.ความสะดวกสบายของการเดินทางไปยัง แหล่งท่องเที่ยว	106 (26.50)	138 (34.50)	136 (34.00)	18 (4.50)	2 (0.50)	3.82	0.89	มาก
4.ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานของการ เป็นเมืองท่องเที่ยว	127 (31.75)	139 (34.75)	120 (30.00)	11 (2.75)	11 (2.75)	3.94	0.89	มาก
5.ความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยว	115 (28.75)	139 (34.75)	133 (33.25)	13 (3.25)	4 (0.00)	3.89	0.86	มาก
6.ความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยว	131 (32.75)	166 (41.50)	98 (24.50)	4 (1.00)	1 (0.25)	4.05	0.79	มาก
7.ป้ายแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว	60 (16.25)	190 (26.50)	133 (35.25)	49 (15.00)	8 (7.00)	3.30	1.21	ปาน กลาง
8.การให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว	70 (17.50)	127 (31.75)	125 (31.25)	44 (11.00)	18 (4.50)	3.47	1.03	ปาน กลาง
9.บริการของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ	81 (20.25)	95 (23.75)	148 (37.00)	52 (13.00)	24 (6.00)	3.39	1.12	ปาน กลาง
10.บริการของผู้ให้บริการการท่องเที่ยว	72 (18.00)	155 (38.75)	130 (32.50)	34 (8.50)	9 (2.25)	3.62	0.95	มาก
11.บริการด้านที่พัก	68 (17.00)	181 (45.25)	124 (31.00)	24 (6.00)	3 (0.75)	3.72	0.84	มาก
12.บริการด้านอาหาร	129 (32.25)	181 (45.25)	78 (19.50)	8 (2.00)	4 (1.00)	4.05	0.83	มาก
13.บริการด้านการคมนาคมขนส่ง	35 (8.75)	104 (26.00)	145 (36.25)	81 (20.25)	35 (8.75)	3.05	1.07	ปาน กลาง
14.สินค้าของที่ระลึก	108 (27.00)	182 (45.50)	93 (23.25)	15 (3.75)	2 (0.50)	3.94	0.84	มาก

ที่มา: จากการศึกษา

ข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

ด้านแหล่งท่องเที่ยว

ควรปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม จัดระบบสิ่งบริการสาธารณะ ให้สวยงาม และสะอาด เช่น ห้องน้ำ ศาลานั่งพัก ถังขยะ เป็นต้น

ด้านข้อมูลการท่องเที่ยว

ควรมีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ให้มากขึ้น เช่น มีการจัดทำแผ่นพับ โบรชัวร์ หรือสื่อเพื่อประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวทราบข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นปัจจุบันมากยิ่งขึ้น ควรมีหน่วยงานประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยว

ด้านการให้บริการ

ควรมีการพัฒนามาตรฐานการให้บริการให้เป็นมาตรฐานสากลและการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาต่างประเทศควบคู่ไปด้วย เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ

ด้านการคมนาคมขนส่ง

ควรมีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวให้พร้อมรองรับนักท่องเที่ยว รถบริการสาธารณะควรมีมาตรฐานราคาที่ชัดเจน

ด้านของที่ระลึก

พบว่าของที่ระลึกที่มีขายมีสินค้าที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งทางด้านชนิดสินค้า และระดับราคารวมทั้งสินค้าส่วนใหญ่มีน้ำหนักมากและมีขนาดใหญ่ทำให้ไม่สะดวกในการนำกลับประเทศเนื่องจากบางครั้งนักท่องเที่ยวเดินทางไปเที่ยวต่อที่อื่น

หน่วยงานภาครัฐ

ควรมีการปรับปรุงการให้บริการให้ดียิ่งขึ้นและควรมีการพัฒนาข้อมูลด้านการท่องเที่ยวให้เป็นปัจจุบันมากขึ้น

ผู้ประกอบการ

ทัศนคติ ต่อผู้ประกอบการ พบว่าผู้ประกอบการบางรายมีการเอาเปรียบลูกค้าขาดความใส่ใจในคุณภาพสินค้าและบริการ

ส่วนที่ 4 กระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

การศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย คณะผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการออกแบบสอบถามนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์และสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ คณะผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อสำรวจข้อมูลเบื้องต้นและสัมภาษณ์เชิงลึก และประชุมกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทั้ง 8 จังหวัด ดังนี้ เชียงใหม่ เชียงราย อุบลราชธานี หนองคาย ภูเก็ต พังงา กรุงเทพมหานคร และกาญจนบุรี

โดยทางคณะผู้วิจัยทำการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 8 ส่วน คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่ กระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงราย กระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดอุบลราชธานี กระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดหนองคาย กระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดภูเก็ต กระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดพังงา กระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร และกระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดกาญจนบุรี

4.1 กระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่

คณะผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่จำนวน 20 คน โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นแสวงหาความรู้ 2) ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 3) ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง 4) ขั้นสรุปองค์ความรู้ 5) ขั้นการนำไปใช้ ซึ่งในการพัฒนาการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้น คณะผู้วิจัยใช้แบบสังเกตซึ่งเป็นเครื่องมือที่สังเกตและบันทึกตามข้อคำถามที่กำหนดและที่สนใจหรือเป็นจุดเน้น จุดสำคัญของเรื่องที่จะต้องทำการสังเกตและบันทึก ซึ่งมีการเตรียมประเด็นคำถามไว้ล่วงหน้าก่อนการสังเกต คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวตามข้อคำถามแล้วตอบข้อคำถามเหล่านั้นตามที่สังเกตได้โดยเขียนบรรยาย

ตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงๆ ที่สำคัญจะต้องไม่เสริมความคิดเห็นใดๆ ของตนเองในการตอบบรรยาย
ข้อคำถามทั้งหมดและแบบสังเกตพฤติกรรมแบบระบุตัวบ่งชี้ ผลการเรียนรู้ปรากฏดังรายละเอียด
ต่อไปนี้

1. กิจกรรมการดูแลช้าง

1.1 บริบททั่วไปของสถานบริบาลช้าง

นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาในจังหวัดเชียงใหม่โดยการ
ติดต่อตัวแทนจากต่างประเทศร้อยละ 20 สมัครผ่านเว็บไซต์ของสถานบริบาลช้างโดยตรงร้อยละ 70
และเดินทางมาติดต่อด้วยตนเองร้อยละ 10 สถานบริบาลช้างเป็นสถานที่ดูแลช้างที่บาดเจ็บจากการ
ทำงานหนักหรือ ช้างที่แรวร้อนในเมือง หรือช้างที่มีการบริบาล

หน้าที่หลักของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์คือการดูแลช้างโดยปกติจะมีการ
ดูแลเป็นทั้งวันเริ่มตั้งแต่การนำช้างออกจากคอกไปล่ามในบริเวณที่กำหนด เก็บกวาดมูลช้าง เตรียม
อาหารให้ช้าง ทำความสะอาดช้าง และนำช้างเข้าคอกในตอนเย็น ส่วนใหญ่อาสาสมัครที่เข้าทำงาน
จะอยู่ประมาณ 1 สัปดาห์ ถึง 6 ปี โดยทางนักท่องเที่ยวจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าอาหารและค่าที่พัก
และทางองค์กรอิสระมีการสนับสนุนค่าใช้จ่ายบางส่วนให้กับอาสาสมัครเหล่านี้ด้วย ด้านที่พักสำหรับ
อาสาสมัคร อาสาสมัครจะพักอยู่ในสถานบริบาลช้างนอกจากนี้บางคืนทางสถานบริบาลช้างยังได้นำ
นักท่องเที่ยวไปพักในชุมชนเพื่อศึกษาวิถีชีวิตชุมชน เรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น สำหรับเหตุผลที่เลือกมาที่
จังหวัดเชียงใหม่ เพราะว่าเป็นจังหวัดที่มีสภาพที่ยกย่องที่เก่าแก่ มีความงดงาม มีธรรมชาติที่สวยงาม
ชอบช้าง

1.2 ผลการสังเกตพฤติกรรมตามกระบวนการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเพื่อ บำเพ็ญประโยชน์

กระบวนการจัดการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นแสวงหาความรู้ 2) ขั้นแลกเปลี่ยน
ประสบการณ์ 3) ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง 4) ขั้นสรุปองค์ความรู้ 5) ขั้นการนำไปใช้ ซึ่งในการ
พัฒนาการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้น คณะผู้วิจัยใช้แบบสังเกตซึ่งเป็นเครื่องมือที่สังเกตและบันทึกตามข้อคำถาม
ที่กำหนดและที่สนใจหรือเป็นจุดเน้น ผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในสถานบริบาลข้างของนักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 1 การแสวงหา ความรู้	1. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ศึกษา ค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ (เว็บไซต์) 2. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ศึกษา ค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ (สถานบริบาล ข้าง) 3. สถานบริบาลข้างมีการอบรมให้แก่ นักท่งเทียวเพื่อให้ความรู้แก่นักท่งเทียว ก่อนการดูแลข้าง 4. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ สอบถามและสัมภาษณ์เกี่ยวกับงานที่ ได้รับมอบหมายและการดำรงชีวิตในพื้นที่	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่งเทียว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ฟัง บรรยายอย่างตั้งใจ 2. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการจด บันทึกเพิ่มเติมจากเอกสารและบอร์ดที่ติด ประกาศไว้ 3. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ร่วม แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ มีการ ซักถามในเชิงสร้างสรรค์
ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยน ประสบการณ์	1. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทดลอง ปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ภายในสถาน บริบาลข้าง 2. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการ สรุปปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่งเทียว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความ สนใจและพร้อมจะเรียนรู้จากเจ้าหน้าที่ 2. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใช้ ทักษะด้านการสังเกตขณะเรียนรู้กับ เจ้าหน้าที่โดยสังเกตจากการพยักหน้า และสามารถทบทวนกระบวนการทำงาน ได้อย่างถูกต้อง 3. หลังจากฟังบรรยายจากเจ้าหน้าที่แล้ว นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์การ พูดคุยกันในกลุ่มเพื่อสอบถามข้อสงสัย และปัญหาในการทำงาน

ตารางที่ 4.3 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในสถานบริบาลช่างของนักทอ่งเทียะ
เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึก ประสบการณ์ ด้วยตนเอง	1. นักทอ่งเทียะเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ รับทราบตารางการปฏิบัติงานของตนเอง โดยจะมีการปฏิบัติงานร่วมกับความช่าง เพื่อความปลอดภัยของนักทอ่งเทียะ 2. นักทอ่งเทียะเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เตรียม ตัวให้พร้อมสำหรับการเริ่มปฏิบัติงาน 3. นักทอ่งเทียะเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ลงมือ ปฏิบัติงาน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักทอ่งเทียะ เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักทอ่งเทียะเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ รับทราบตารางการปฏิบัติงานและ สามารถปฏิบัติงานได้ตามที่เรียนรู้ 2. นักทอ่งเทียะเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความ กระตือรือร้นในการทำงาน สังเกตได้จาก การมาทำงานตรงเวลา
ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปองค์ ความรู้ / กระบวนการ ทำงาน	นักทอ่งเทียะเพื่อบำเพ็ญประโยชน์รวมตัวกัน เพื่อพูดคุยสรุปผลการปฏิบัติงานประจำวัน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักทอ่งเทียะ เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. หลังจากปฏิบัติเสร็จสิ้นในแต่ละวันแล้ว นักทอ่งเทียะเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะเข้า มาในห้องประชุมจัดเตรียมไว้ และมีการ พูดคุยสรุปผลการปฏิบัติงานประจำวัน 2. หลังจากปฏิบัติเสร็จสิ้นในแต่ละวันแล้ว นักทอ่งเทียะเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะเข้า มาในห้องประชุมจัดเตรียมไว้ และมีการ พูดคุยสรุปผลการปฏิบัติงานประจำวัน 3. นักทอ่งเทียะเพื่อบำเพ็ญประโยชน์แสดง ความคิดเห็นภายในกลุ่มเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรค พร้อมทั้งนำเสนอแนวทาง การแก้ไขปัญหา

ตารางที่ 4.3 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในสถานบริบาลช้างของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
		4. จากการกระบวนการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สามารถสรุปในรูปของผังความคิดดังนี้ <pre> graph TD 1[1. การวางแผน] --> 2[2. ศึกษาขั้นตอน/วิธีการ] 2 --> 3[3. การลงมือปฏิบัติงาน] 3 --> 4[4. การสรุปผลการปฏิบัติงาน] 4 --> 5[5. การปรับปรุงแก้ไข] 5 --> 6[6. การปฏิบัติงานให้ดีขึ้น] 6 --> 1 </pre>
ขั้นตอนที่ 5 ขั้นการนำไปใช้	หลังจากผ่านการปฏิบัติงานในสถานบริบาลช้างแล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปแบ่งปันกับบุคคลอื่นโดยใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต ปากต่อปาก (Word of Mouth) หรือนำไปใช้ในการดูแลช้างที่ปางช้างแหล่งอื่นๆ	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความสุขที่ได้ช่วยเหลือช้างเนื่องจากเป็นนักท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานชอบช้างอยู่แล้ว

ตารางที่ 4.3 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในสถานบริบาลช้างของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
		- หลังจากสิ้นสุดระยะเวลาปฏิบัติงานในสถานบริบาลช้างแล้วนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปเผยแพร่ให้กับบุคคลอื่นทราบโดยผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เครือข่ายสังคมเฟสบุ๊ค เว็บบล็อก หรือการบอกต่อ เป็นต้น - จุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ส่วนหนึ่งท่องเที่ยวต่อภายในประเทศ อาทิเช่น เชียงราย กระบี่ พังงา เป็นต้น - หลังจากนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์กลับไปแล้วบางส่วนยังมีการติดต่อกลับมาที่สถานบริบาลช้างโดยใช้อีเมลแอดเดรส ทำให้เห็นว่ายังมีความผูกพันที่เชื่อมโยงกัน

ผลจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ตามกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน สามารถสรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นแสวงหาความรู้ ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทำการศึกษา ค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ (สถานบริบาลช้าง) ได้รับการอบรมจากสถานบริบาลช้าง สอบถามและสัมภาษณ์เกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมายและการดำรงชีวิตในพื้นที่จากเจ้าหน้าที่ คณะผู้วิจัยสังเกตการใช้คำถามของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์พบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ฟังการบรรยายอย่างตั้งใจ มีการจดบันทึกเพิ่มเติมจากเอกสารและบอร์ดประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทดลองปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ภายในสถานบริบาลช้าง มีการเข้าไปสังเกตการดูแลช้าง พูดคุยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการทำงานปฏิบัติงาน ผลการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

ใช้ทักษะด้านการสังเกตขณะเรียนรู้โดยการพยักหน้าเมื่อเข้าใจการทำงาน และสามารถทบทวนกระบวนการทำงานได้อย่างถูกต้องเพื่อเป็นการสร้างความพร้อมก่อนการปฏิบัติงานจริง

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง เมื่อนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ได้รับความรู้และประสบการณ์ร่วมกันแล้วก็นำความรู้มาเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของตนเอง มีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงานมอบหมายงานตามความถนัดและความเหมาะสม ผลการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สามารถปฏิบัติงานได้ตามที่เรียนรู้ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปความรู้/กระบวนการทำงาน เมื่อนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ปฏิบัติงานในแต่ละวันเสร็จสิ้นแล้วจะเข้ามารวมกันอยู่ในห้องประชุมที่จัดไว้ โดยจะมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้/กระบวนการทำงานรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน ผลจากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการใช้กระบวนการกลุ่มได้อย่างเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน หลังจากผ่านการปฏิบัติงานในสถานบริบาลช้างแล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำความรู้และประสบการณ์ได้รับไปแบ่งปันกับบุคคลอื่นโดยใช้ช่องทางต่างๆ ผลจากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่พึงพอใจและมีความสุขที่ได้เข้าร่วมบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยคณะผู้วิจัยสังเกตได้จากการที่นักท่องเที่ยวเหล่านี้ได้โพสต์ข้อความลงในเครือข่ายสังคมเฟซบุ๊ก เว็บบล็อกต่าง ๆ หรือการบอกต่อ เป็นต้น

4.1.2 กิจกรรมการดูแลสุนัข

4.1.2.1 บริบททั่วไปของสถานที่ดูแลสุนัข

นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาในจังหวัดเชียงใหม่โดยการติดต่อองค์กรไม่แสวงหากำไร หรือติดต่อหน่วยงานโดยตรง หน้าที่หลักของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์คือการดูแลสุนัขโดยปกติจะมีการดูแลเป็นทั้งวันเริ่มตั้งแต่การล้างคอกสุนัข การให้อาหาร อาบน้ำสุนัข รักษาสุนัข ส่วนใหญ่อาสาสมัครที่เข้าทำงานจะอยู่ประมาณ 1 วัน ถึง 1 สัปดาห์ โดยทางนักท่องเที่ยวจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าอาหารและค่าที่พักเองเนื่องจากทางหน่วยงานไม่มีอาหารและที่พักคอยบริการ สำหรับเหตุผลที่เลือกมาที่จังหวัดเชียงใหม่ เพราะว่าเป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายทางสถานที่ท่องเที่ยวอาทิเช่น สถาปัตยกรรมที่เก่าแก่สวยงาม น้ำตก อากาศที่ดี

4.1.2.2 ผลการสังเกตพฤติกรรมตามกระบวนการเรียนรู้ของนักท่งเที่ยวเพื่อ บำเพ็ญประโยชน์

กระบวนการจัดการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นแสวงหาความรู้ 2. ขั้นแลกเปลี่ยน
ประสบการณ์ 3. ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง 4. ขั้นสรุปองค์ความรู้ 5. ขั้นการนำไปใช้ ซึ่งในการ
พัฒนาการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้น คณะผู้วิจัยใช้แบบสังเกตซึ่งเป็นเครื่องมือที่สังเกตและบันทึกตามข้อคำถาม
ที่กำหนดและที่สนใจหรือเป็นจุดเน้น ผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 4.4 แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในสถานที่ดูแลสุนัข Care for Dogs
นักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 1 การแสวงหา ความรู้	1. นักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ (เว็บไซต์) 2. นักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สอบถามและสัมภาษณ์เกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมาย	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการจดบันทึกเพิ่มเติมจากเอกสารและบอร์ดที่ติดประกาศไว้ 2. นักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ มีการซักถามในเชิงสร้างสรรค์
ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยน ประสบการณ์	1. นักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทดลองปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ภายในสถานที่ดูแลสุนัข 2. นักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการสรุปปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความสนใจและพร้อมจะเรียนรู้งานจากเจ้าหน้าที่ 2. นักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใช้ทักษะด้านการสังเกตขณะเรียนรู้กับเจ้าหน้าที่ โดยสังเกตจากการพยักหน้า และสามารถทบทวนกระบวนการทำงานได้อย่างถูกต้อง

ตารางที่ 4.4 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในสถานที่ดูแลสุนัข Care for Dogs
นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
		3. หลังจากฟังบรรยายจากเจ้าหน้าที่แล้ว นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์การ พูดคุยกันในกลุ่มเพื่อสอบถามข้อสงสัย และปัญหาในการทำงาน
ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึก ประสบการณ์ ด้วยตนเอง	1. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ รับทราบหน้าที่และตารางการปฏิบัติงาน ของตนเอง 2. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ลงมือ ปฏิบัติงาน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่งเทียว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์รับทราบ ตารางการปฏิบัติงานและสามารถ ปฏิบัติงานได้ตามที่เรียนรู้ 2. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความ กระตือรือร้นในการทำงาน สังเกตได้จาก การมาทำงานตรงเวลา
ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปองค์ ความรู้ / กระบวนการ ทำงาน	นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์รวมตัวกัน เพื่อพูดคุยสรุปผลการปฏิบัติงานประจำวัน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่งเทียว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. หลังจากปฏิบัติเสร็จสิ้นในแต่ละวันแล้ว นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการ พูดคุยสรุปผลการปฏิบัติงานประจำวัน 2. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์แสดง ความคิดเห็นภายในกลุ่มเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรค พร้อมทั้งนำเสนอแนวทาง การแก้ไขปัญหา 3. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มี ความสุขที่ได้ช่วยเหลือสุนัข

ตารางที่ 4.4 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในสถานที่ดูแลสุนัข Care for Dogs
นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 5 ขั้นการนำไปใช้	หลังจากผ่านการปฏิบัติงานในสถานที่เลี้ยง สุนัขแล้ว นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปแบ่งปัน กับบุคคลอื่นโดยใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต ปากต่อปาก (Word of Mouth)	4. หลังจากสิ้นสุดระยะเวลาปฏิบัติงานใน สถานเลี้ยงสุนัขแล้วนักท่งเทียวเพื่อ บำเพ็ญประโยชน์จะนำความรู้และ ประสบการณ์ที่ได้รับไปเผยแพร่ให้บุคคล อื่นทราบโดยผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เครือข่ายสังคมเฟสบุ๊ค ไลน์บล็อก หรือ การบอกต่อ เป็นต้น 5. จุดหมายปลายทางของนักท่งเทียวเพื่อ บำเพ็ญประโยชน์ ส่วนหนึ่งท่งเทียวต่อ ภายในประเทศ อาทิเช่น เชียงราย กระบี่ พังงา เป็นต้น

ผลจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ตามกระบวนการ
เรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน สามารถสรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นแสวงหาความรู้ ในขั้นนี้นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทำการศึกษา
ค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ (สถานดูแลสุนัข) สอบถามเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่
คณะผู้วิจัยสังเกตการใช้คำถามของนักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์พบว่า นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญ
ประโยชน์ฟังการบรรยายอย่างตั้งใจ มีการจดบันทึกเพิ่มเติมจากเอกสารและบอร์ดประชาสัมพันธ์ต่างๆ

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในขั้นนี้นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทดลอง
ปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ภายในสถานที่ดูแลสุนัข มีการเข้าไปสังเกตการดูแลสุนัข พูดคุยเกี่ยวกับ
ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานปฏิบัติงาน ผลการสังเกตพบว่า นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์
ใช้ทักษะด้านการสังเกตขณะเรียนรู้โดยการพยักหน้าเมื่อเข้าใจการทำงาน และสามารถทบทวน
กระบวนการทำงานได้อย่างถูกต้องเพื่อเป็นการสร้างความพร้อมก่อนการปฏิบัติงานจริง

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง เมื่อนักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ได้รับ
ความรู้และประสบการณ์ร่วมกันแล้วก็นำความรู้มาเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของตนเอง มีการวางแผน
การทำงานอย่างเป็นระบบมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงานมอบหมายงานตามความถนัด

และความเหมาะสม ผลการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สามารถปฏิบัติงานได้ตามที่เรียนรู้ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปความรู้/กระบวนการทำงาน เมื่อนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ปฏิบัติงานในแต่ละวันเสร็จสิ้นแล้วจะเข้ามารวมกันอยู่ในห้องประชุมที่จัดไว้ โดยจะมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้/กระบวนการทำงานรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน ผลจากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการใช้กระบวนการกลุ่มได้อย่างเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 5 ชี้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน หลังจากผ่านการปฏิบัติงานในสถานบริบาลช้างแล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปแบ่งปันกับบุคคลอื่นโดยใช้ช่องทางต่างๆ ผลจากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่พึงพอใจและมีความสุขที่ได้เข้าร่วมบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยคณะผู้วิจัยสังเกตได้จากการที่นักท่องเที่ยวเหล่านี้ได้โพสต์ข้อความลงในเครือข่ายสังคมเฟสบุ๊ก เว็บไซต์ต่างๆ หรือการบอกต่อเป็นต้น

4.1.3 กิจกรรมดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์

4.1.3.1 บริบททั่วไปของสถานที่ดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์

นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาในจังหวัดเชียงใหม่โดยการติดต่อองค์กรไม่แสวงหากำไร หรือติดต่อหน่วยงานโดยตรง สถานที่หลักของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์คือการดูแลผู้ติดเชื้อเอดส์ ปกติจะมีการดูแลเป็นทั้งวันเริ่มตั้งแต่การดูแลทำความสะอาดร่างกาย การดูแลระหว่างวัน ส่วนใหญ่อาสาสมัครที่เข้าทำงานจะอยู่ประมาณ 1 สัปดาห์ถึง 1 เดือน โดยทางนักท่องเที่ยวจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าอาหารและค่าที่พักเองเนื่องจากทางหน่วยงานไม่มีอาหารและที่พักคอยบริการ สำหรับเหตุผลที่เลือกมาที่จังหวัดเชียงใหม่ เพราะว่าเป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายทางสถานที่ท่องเที่ยว อาทิเช่น สถาปัตยกรรมที่เก่าแก่สวยงาม น้ำตก อากาศที่ดี

4.1.3.2 ผลการสังเกตพฤติกรรมตามกระบวนการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

กระบวนการจัดการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นแสวงหาความรู้ 2. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 3. ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง 4. ขั้นสรุปองค์ความรู้ 5. ขั้นการนำไปใช้ ซึ่งในการพัฒนาการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้น คณะผู้วิจัยใช้แบบสังเกตซึ่งเป็นเครื่องมือที่สังเกตและบันทึกตามข้อคำถามที่กำหนดและที่สนใจหรือเป็นจุดเน้น ผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 4.5 แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในสถานที่ดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์ของ
นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 1 การแสวงหา ความรู้	1. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ศึกษา ค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ (เว็บไซต์) 2. หน่วยงานมีการอบรมให้ความรู้แก่นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ก่อนเริ่มกิจกรรม 3. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ สอบถามและสัมภาษณ์เกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมาย	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการจดบันทึกเพิ่มเติมจากเอกสารและบอร์ดที่ติดประกาศไว้ 2. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ มีการซักถามในเชิงสร้างสรรค์
ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยน ประสบการณ์	1. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทดลองปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ภายในสถานที่ดูแลผู้ป่วย 2. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการสรุปปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความสนใจและพร้อมจะเรียนรู้จากเจ้าหน้าที่ 2. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใช้ทักษะด้านการสังเกตขณะเรียนรู้กับเจ้าหน้าที่ โดยสังเกตจากการพยักหน้า และสามารถทบทวนกระบวนการทำงานได้อย่างถูกต้อง 3. หลังจากฟังบรรยายจากเจ้าหน้าที่แล้ว นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์การพูดคุยกันในกลุ่มเพื่อสอบถามข้อสงสัยและปัญหาในการทำงาน

ตารางที่ 4.5 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในสถานที่ดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์ของนักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึก ประสบการณ์ ด้วยตนเอง	1. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ รับทราบหน้าที่และตารางการปฏิบัติงาน ของตนเอง 2. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ลงมือ ปฏิบัติงาน	การสังเกตพฤติกรรม ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ รับทราบตารางการปฏิบัติงานและ สามารถปฏิบัติงานได้ตามที่เรียนรู้ 2. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความ กระตือรือร้นในการทำงาน สังเกตได้จาก การมาทำงานตรงเวลา
ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปองค์ ความรู้ / กระบวนการ ทำงาน	นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์รวมตัวกัน เพื่อพูดคุยสรุปผลการปฏิบัติงานประจำวัน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. หลังจากปฏิบัติเสร็จสิ้นในแต่ละวันแล้ว นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการ พูดคุยสรุปผลการปฏิบัติงานประจำวัน 2. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์แสดง ความคิดเห็นภายในกลุ่มเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรค พร้อมทั้งนำเสนอแนวทาง การแก้ไขปัญหา
ขั้นตอนที่ 5 ขั้นการนำไปใช้	หลังจากผ่านการปฏิบัติงานในสถานที่ดูแล ผู้ป่วยติดเชื้อเอดส์แล้ว นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำความรู้และ ประสบการณ์ที่ได้รับไปแบ่งปันกับบุคคลอื่นโดย ใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต ปากต่อ ปาก (Word of Mouth)	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มี ความสุขที่ได้ช่วยเหลือผู้ป่วยที่ติดเชื้อ เอดส์

ตารางที่ 4.5 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในสถานที่ดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์ของนักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
		2. หลังจากสิ้นสุดระยะเวลาปฏิบัติงานในสถานที่ดูแลผู้ป่วยติดเชื้อเอดส์แล้ว นักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปเผยแพร่ให้บุคคลอื่นทราบโดยผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เครือข่ายสังคม เฟซบุ๊ก เว็บบล็อก หรือการบอกต่อ เป็นต้น 3. จุดหมายปลายทางของนักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ส่วนหนึ่งท่งเที่ยวต่อภายในประเทศ อาทิเช่น เชียงราย กระบี่ พังงา เป็นต้น

ผลจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ตามกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน สามารถสรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นแสวงหาความรู้ ในขั้นนี้นักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทำการศึกษา ค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ (สถานดูแลผู้ป่วยติดเชื้อเอดส์) หน่วยงานมีการอบรมให้ความรู้แก่นักท่งเที่ยว นักท่งเที่ยวสอบถามเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ คณะผู้วิจัยสังเกตการใช้คำถามของนักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์พบว่า นักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ฟังการบรรยายอย่างตั้งใจ มีการจดบันทึกเพิ่มเติมจากเอกสารและบอร์ดประชาสัมพันธ์ต่างๆ

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในขั้นนี้นักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทดลองปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ภายในสถานที่ดูแลผู้ป่วยติดเชื้อเอดส์ มีการเข้าไปสังเกตการดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์พูดคุยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการทำงานปฏิบัติงาน ผลการสังเกตพบว่า นักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใช้ทักษะด้านการสังเกตขณะเรียนรู้โดยการพยักหน้าเมื่อเข้าใจการทำงาน และสามารถทบทวนกระบวนการทำงานได้อย่างถูกต้องเพื่อเป็นการสร้างความพร้อมก่อนการปฏิบัติงานจริง

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง เมื่อนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ได้รับความรู้และประสบการณ์ร่วมกันแล้วก็นำความรู้มาเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของตนเอง มีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงานมอบหมายงานตามความถนัดและความเหมาะสม ผลการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สามารถปฏิบัติงานได้ตามที่เรียนรู้ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปความรู้/กระบวนการทำงาน เมื่อนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ปฏิบัติงานในแต่ละวันเสร็จสิ้นแล้วจะเข้ามารวมกันอยู่ในห้องประชุมที่จัดไว้ โดยจะมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้/กระบวนการทำงานรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน ผลจากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการใช้กระบวนการกลุ่มได้อย่างเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 5 ชื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน หลังจากผ่านการปฏิบัติงานในสถานดูแลผู้ป่วยติดเชื้อมาแล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปแบ่งปันกับบุคคลอื่นโดยใช้ช่องทางต่าง ๆ ผลจากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่พึงพอใจและมีความสุขที่ได้เข้ามาร่วมบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยคณะผู้วิจัยสังเกตได้จากการที่นักท่องเที่ยวเหล่านี้ได้โพสต์ข้อความลงในเครือข่ายสังคมเฟซบุ๊ก เว็บบล็อกต่างๆ หรือการบอกต่อ เป็นต้น

4.1.4 กิจกรรมการเป็นอาสาสมัครช่วยงานตำรวจท่องเที่ยว

4.1.4.1 บริบททั่วไปของกิจกรรมการเป็นอาสาสมัครช่วยงานตำรวจท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาในจังหวัดเชียงใหม่โดยการติดต่อหน่วยงานโดยตรง หน้าที่หลักของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์คือการเป็นล่ามช่วยเหลือนักท่องเที่ยวที่ได้รับความเดือดร้อน ช่วยงานตำรวจท่องเที่ยวเรื่องเอกสารภาษาต่างประเทศ ส่วนใหญ่อาสาสมัครที่เข้าทำงานจะอยู่ประมาณ 1 สัปดาห์ถึง 6 เดือน โดยทางนักท่องเที่ยวจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าอาหารและค่าที่พักเองเนื่องจากทางหน่วยงานไม่มีอาหารและที่พักคอยบริการ ส่วนทางตำรวจท่องเที่ยวจะสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการอบรม ค่าเครื่องแบบในการปฏิบัติงาน สำหรับเหตุผลที่เลือกมาที่จังหวัดเชียงใหม่ เพราะว่าเป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายทางสถานที่ท่องเที่ยว มีสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงาม

4.1.4.2 ผลการสังเกตพฤติกรรมตามกระบวนการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยงเพื่อ บำเพ็ญประโยชน์

กระบวนการจัดการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นแสวงหาความรู้ 2. ขั้นแลกเปลี่ยน
ประสบการณ์ 3. ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง 4. ขั้นสรุปองค์ความรู้ 5. ขั้นการนำไปใช้ ซึ่งในการ
พัฒนาการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้น คณะผู้วิจัยใช้แบบสังเกตซึ่งเป็นเครื่องมือที่สังเกตและบันทึกตามข้อคำถาม
ที่กำหนดและที่สนใจหรือเป็นจุดเน้น ผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 4.6 แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในกิจกรรมอาสาสมัครช่วยเหลือตำรวจ
ท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 1 การแสวงหา ความรู้	1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ (เว็บไซต์) 2. ตำรวจท่องเที่ยวมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวก่อนปฏิบัติงาน 3. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สอบถามและสัมภาษณ์เกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมาย	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการจดบันทึกเพิ่มเติมจากเอกสารและบอร์ดที่ติดประกาศไว้ 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ มีการซักถามในเชิงสร้างสรรค์
ขั้นตอนที่ 2 ขั้น แลกเปลี่ยน ประสบการณ์	1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทดลองปฏิบัติงานร่วมกับตำรวจท่องเที่ยวบริเวณถนนคนเดิน 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการสรุปปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความสนใจและพร้อมจะเรียนรู้งานจากเจ้าหน้าที่ 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใช้ทักษะด้านการสังเกตขณะเรียนรู้กับเจ้าหน้าที่ โดยสังเกตจากการพยักหน้า และสามารถพบทวนกระบวนการทำงานได้อย่างถูกต้อง

ตารางที่ 4.6 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในกิจกรรมอาสาสมัครช่วยเหลือ ตำรวจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
		3. หลังจากฟังบรรยายจากเจ้าหน้าที่แล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์การ พูดคุยกันในกลุ่มเพื่อสอบถามข้อสงสัย และปัญหาในการทำงาน
ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึก ประสบการณ์ ด้วยตนเอง	1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ รับทราบหน้าที่และตารางการปฏิบัติงาน ของตนเอง 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ลงมือ ปฏิบัติงาน	การสังเกตพฤติกรรม ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อ บำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์รับทราบ ตารางการปฏิบัติงานและสามารถ ปฏิบัติงานได้ตามที่เรียนรู้ 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความ กระตือรือร้นในการทำงาน สังเกตได้จาก การทำงานตรงเวลา
ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปองค์ ความรู้ / กระบวนการ ทำงาน	นักท่องเที่ยวยุติเพื่อบำเพ็ญประโยชน์รวมตัวกัน เพื่อพูดคุยสรุปผลการปฏิบัติงานประจำวัน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. หลังจากปฏิบัติเสร็จสิ้นในแต่ละวันแล้ว นักท่องเที่ยวยุติเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการ พูดคุยสรุปผลการปฏิบัติงานประจำวัน 2. นักท่องเที่ยวยุติเพื่อบำเพ็ญประโยชน์แสดง ความคิดเห็นภายในกลุ่มเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรค พร้อมทั้งนำเสนอแนวทาง การแก้ไขปัญหา

ตารางที่ 4.6 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในกิจกรรมอาสาสมัครช่วยเหลือ ตำรวจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 5 ขั้นการนำไปใช้	หลังจากผ่านการปฏิบัติงานในสถานที่เลี้ยง สุนัขแล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปแบ่งปัน กับบุคคลอื่นโดยใช้ช่องทางต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต ปากต่อปาก (Word of Mouth)	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มี ความสุขที่ได้ช่วยเหลือตำรวจท่องเที่ยว 2. หลังจากสิ้นสุดระยะเวลาปฏิบัติงานกับ ตำรวจท่องเที่ยวแล้วนักท่องเที่ยวเพื่อ บำเพ็ญประโยชน์จะนำความรู้และ ประสบการณ์ที่ได้รับไปเผยแพร่ให้บุคคล อื่นทราบโดยผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เครือข่ายสังคมเฟซบุ๊ก เว็บบล็อก หรือ การบอกต่อ เป็นต้น 3. จุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวเพื่อ บำเพ็ญประโยชน์ ส่วนหนึ่งท่องเที่ยวต่อ ภายในประเทศ อาทิเช่น เชียงราย กระบี่ พังงา เป็นต้น

ผลจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ตามกระบวนการ
เรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน สามารถสรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นแสวงหาความรู้ ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทำการศึกษา
ค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ ได้รับการถ่ายทอดความรู้จากการอบรมโดยตำรวจท่องเที่ยว สอบถามเกี่ยวกับ
งานที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ คณะผู้วิจัยสังเกตการใช้คำถามของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญ
ประโยชน์พบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ฟังการบรรยายอย่างตั้งใจ มีการจดบันทึกเพิ่มเติม
จากเอกสาร

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทดลอง
ปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ภายในสถานที่ มีการเข้าไปสังเกตการทำงาน การดูแลนักท่องเที่ยว พุดคุย
เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการทำงานปฏิบัติงาน ผลการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญ

ประโยชน์ใช้ทักษะด้านการสังเกตขณะเรียนรู้โดยการพยักหน้าเมื่อเข้าใจการทำงาน และสามารถทบทวนกระบวนการทำงานได้อย่างถูกต้องเพื่อเป็นการสร้างความพร้อมก่อนการปฏิบัติงานจริง

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง เมื่อนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ได้รับความรู้และประสบการณ์ร่วมกันแล้วก็นำความรู้มาเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของตนเอง มีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงานมอบหมายงานตามความถนัดและความเหมาะสม ผลการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สามารถปฏิบัติงานได้ตามที่เรียนรู้ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปความรู้/กระบวนการทำงาน เมื่อนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ปฏิบัติงานในแต่ละวันเสร็จสิ้นแล้วจะเข้ามารวมกันอยู่ในห้องประชุมที่จัดไว้ โดยจะมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้/กระบวนการทำงานรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน ผลจากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการใช้กระบวนการกลุ่มได้อย่างเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 5 ชี้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน หลังจากผ่านการปฏิบัติงานในสถานบริบาลช้างแล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำความรู้และประสบการณ์ได้รับไปแบ่งปันกับบุคคลอื่นโดยใช้ช่องทางต่าง ๆ ผลจากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่พึงพอใจและมีความสุขที่ได้เข้ามาร่วมบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยคณะผู้วิจัยสังเกตได้จากการที่นักท่องเที่ยวเหล่านี้ได้โพสต์ข้อความลงในเครือข่ายสังคมเฟซบุ๊ก เว็บบล็อกต่าง ๆ หรือการบอกต่อ เป็นต้น

4.1.5 กิจกรรมการการשבบ้านดิน

4.1.5.1 บริบททั่วไปของการשבบ้านดิน

นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาในจังหวัดเชียงใหม่โดยการติดต่อองค์กรไม่แสวงหากำไร หรือติดต่อหน่วยงานโดยตรง หน้าที่หลักของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์คือการשבบ้านดินโดย ส่วนใหญ่อาสาสมัครที่เข้าทำงานจะอยู่ประมาณ 1 สัปดาห์ถึง 1 เดือน โดยทางนักท่องเที่ยวจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าอาหารและค่าที่พักเองเนื่องจากทางหน่วยงานโดยทางหน่วยงานมีอาหารและที่พักคอยบริการ สำหรับเหตุผลที่เลือกมาที่จังหวัดเชียงใหม่ เพราะว่าเป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายทางสถานที่ท่องเที่ยว อาทิเช่น สถาปัตยกรรมที่เก่าแก่สวยงาม น้ำตกอากาศที่ดี

5.1 ผลการสังเกตพฤติกรรมตามกระบวนการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยงเพื่อ บำเพ็ญประโยชน์

กระบวนการจัดการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นแสวงหาความรู้ 2) ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 3) ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง 4) ขั้นสรุปองค์ความรู้ 5) ขั้นการนำไปใช้ ซึ่งในการพัฒนาการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้น คณะผู้วิจัยใช้แบบสังเกตซึ่งเป็นเครื่องมือที่สังเกตและบันทึกตามข้อคำถามที่กำหนดและที่สนใจหรือเป็นจุดเน้น ผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 4.7 แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในการสร้างบ้านดินของนักท่องเที่ยงเพื่อ
บำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 1 การแสวงหา ความรู้	1. นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ศึกษา ค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ (เว็บไซต์) 2. นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ สอบถามและสัมภาษณ์เกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมาย 3. นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์อบรม การสร้างบ้านดินจากเจ้าหน้าที่	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยง เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการจด บันทึกเพิ่มเติมจากเอกสารและบอร์ดที่ติด ประกาศไว้ 2. นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ร่วม แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ มีการ ชักถามในเชิงสร้างสรรค์
ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยน ประสบการณ์	1. นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ทดลองปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ ภายในสถานที่อบรม 2. นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการ สรุปปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยง เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความ สนใจและพร้อมจะเรียนรู้งานจากเจ้าหน้าที่ 2. นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใช้ทักษะ ด้านการสังเกตขณะเรียนรู้กับเจ้าหน้าที่ โดยสังเกตจากการพักหน้า และสามารถ ทบทวนกระบวนการทำงานได้อย่างถูกต้อง

ตารางที่ 4.7 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในการสร้างบ้านดินของนักทอเทียวย เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึก ประสบการณ์ ด้วยตนเอง	1. นักทอเทียวยเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ รับทราบหน้าที่และตารางการปฏิบัติงาน ของตนเอง 2. นักทอเทียวยเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ลงมือ ปฏิบัติงาน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักทอเทียวย เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักทอเทียวยเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ รับทราบตารางการปฏิบัติงานและ สามารถปฏิบัติงานได้ตามที่เรียนรู้ 2. นักทอเทียวยเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความ กระตือรือร้นในการทำงาน สังเกตได้จาก การมาทำงานตรงเวลา
ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปองค์ ความรู้ / กระบวนการ ทำงาน	นักทอเทียวยเพื่อบำเพ็ญประโยชน์รวมตัวกัน เพื่อพูดคุยสรุปผลการปฏิบัติงานประจำวัน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักทอเทียวย เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. หลังจากปฏิบัติเสร็จสิ้นในแต่ละวันแล้ว นักทอเทียวยเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการ พูดคุยสรุปผลการปฏิบัติงานประจำวัน 2. นักทอเทียวยเพื่อบำเพ็ญประโยชน์แสดง ความคิดเห็นภายในกลุ่มเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรค พร้อมทั้งนำเสนอแนวทาง การแก้ไขปัญหา
ขั้นตอนที่ 5 ขั้นการนำไปใช้	หลังจากผ่านการปฏิบัติงานบ้านดินแล้ว นักทอเทียวยเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำ ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปแบ่งปันกับ บุคคลอื่นโดยใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต ปากต่อปาก	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักทอเทียวย เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักทอเทียวยเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มี ความสุขที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น

ตารางที่ 4.7 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในการสร้างบ้านดินของนักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
		2. หลังจากสิ้นสุดระยะเวลาปฏิบัติงานในบ้านดินแล้วนักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปเผยแพร่ให้บุคคลอื่นทราบโดยผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เครือข่ายสังคม เฟซบุ๊ก เว็บบล็อก หรือการบอกต่อ เป็นต้น 3. จุดหมายปลายทางของนักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ส่วนหนึ่งท่งเที่ยวต่อภายในประเทศ อาทิเช่น เชียงราย กระบี่ พังงา เป็นต้น

ผลจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ตามกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน สามารถสรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นแสวงหาความรู้ ในขั้นนี้นักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทำการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ ได้รับความรู้จากการอบรมจากเจ้าหน้าที่ สอบถามเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ คณะผู้วิจัยสังเกตการใช้คำถามของนักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์พบว่านักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ฟังการบรรยายอย่างตั้งใจ มีการจดบันทึกเพิ่มเติมจากเอกสารและบอร์ดประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในขั้นนี้นักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทดลองปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ภายในสถานที่สร้างบ้านดิน มีการเข้าไปสังเกตการสร้างบ้านดิน พูดคุยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการทำงานปฏิบัติงาน ผลการสังเกตพบว่า นักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใช้ทักษะด้านการสังเกตขณะเรียนรู้โดยการพยักหน้าเมื่อเข้าใจการทำงาน และสามารถทบทวนกระบวนการทำงานได้อย่างถูกต้องเพื่อเป็นการสร้างความพร้อมก่อนการปฏิบัติงานจริง

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง เมื่อนักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ได้รับความรู้และประสบการณ์ร่วมกันแล้วก็นำความรู้มาเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของตนเอง มีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงานมอบหมายงานตามความถนัด

และความเหมาะสม ผลการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สามารถปฏิบัติงานได้ตามที่เรียนรู้ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปความรู้/กระบวนการทำงาน เมื่อนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ปฏิบัติงานในแต่ละวันเสร็จสิ้นแล้วจะเข้ามารวมกันอยู่ในห้องประชุมที่จัดไว้ โดยจะมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้/กระบวนการทำงานรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน ผลจากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการใช้กระบวนการกลุ่มได้อย่างเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 5 ชี้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน หลังจากผ่านการปฏิบัติงานในบ้านดินแล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปแบ่งปันกับบุคคลอื่นโดยใช้ช่องทางต่างๆ ผลจากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่พึงพอใจและมีความสุขที่ได้เข้าร่วมบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยคณะผู้วิจัยสังเกตได้จากการที่นักท่องเที่ยวเหล่านี้ได้โพสต์ข้อความลงในเครือข่ายสังคมเฟสบุ๊ก เว็บบล็อกต่าง ๆ หรือการบอกต่อ เป็นต้น

4.2 กระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงราย

คณะผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงราย โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นแสวงหาความรู้ 2) ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 3) ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง 4) ขั้นสรุปองค์ความรู้ 5) ขั้นการนำไปใช้ ซึ่งในการพัฒนาการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้น คณะผู้วิจัยใช้แบบสังเกตซึ่งเป็นเครื่องมือที่สังเกตและบันทึกตามข้อคำถามที่กำหนดและที่สนใจหรือเป็นจุดเน้น จุดสำคัญของเรื่องที่จะต้องทำการสังเกตและบันทึก ซึ่งมีการเตรียมประเด็นคำถามไว้ล่วงหน้าก่อนการสังเกต คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวตามข้อคำถามแล้วตอบข้อคำถามเหล่านั้นตามที่สังเกตได้โดยเขียนบรรยายตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ๆ ข้อสำคัญจะต้องไม่เสริมความคิดเห็นใด ๆ ของตนเองในการตอบบรรยายข้อคำถามทั้งหมดและแบบสังเกตพฤติกรรมแบบระบุตัวบ่งชี้ ผลการเรียนรู้ปรากฏดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.1 บริบททั่วไปของมูลนิธิกระจกเงา จังหวัดเชียงราย

มูลนิธิกระจกเงา คือ องค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาสังคม ได้แก่ งานด้านสิทธิมนุษยชน งานด้านสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ งานพัฒนาอาสาสมัครและการแบ่งปันทรัพยากรเพื่อเพิ่มศักยภาพในการเรียนรู้และการใช้ชีวิต โดยมีพื้นที่ปฏิบัติงานทั้งบนสังคมออนไลน์ (internet) สังคมเมืองและสังคมชนบท โดยทำหน้าที่เป็นกระจกเงาที่สะท้อนเรื่องราวความเป็นจริงของ

สังคมและให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมด้วยวิธีคิด คือ การสร้างคนและสร้างนวัตกรรมสร้างความเปลี่ยนแปลงแก่สังคม ต่อมาในปี พ.ศ. 2541 เจ้าหน้าที่และอาสาสมัครได้ตัดสินใจเปิดสำนักงานที่กรุงเทพมหานคร และมุ่งหน้าสู่จังหวัดเชียงราย โดยเลือกพื้นที่ ต.แม่ยาว อ.เมือง จ.เชียงราย เป็นห้องปฏิบัติการทางสังคม ก่อให้เกิดโครงการที่เป็นประโยชน์หลายโครงการเช่น ศูนย์เด็กตัวเอง โครงการค่ายบำบัดยาเสพติดในชุมชน โครงการเด็กดอยสุชาติไทย โครงการร้านค้าออนไลน์ และที่สำคัญคือโครงการครูบ้านนอก

โครงการครูบ้านนอกเป็นโครงการที่จัดตั้งขึ้นเพื่อระดมกลุ่มคนที่อยู่ในที่ต่างๆ ของสังคมให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท โดยเน้นกลุ่มเด็กๆ ในจังหวัดเชียงรายที่มีหลายเผ่า เช่น อาข่า (อีก้อ) ลาหู่ (มุเซอ) เย้า (เมี่ยน) ปกาเกอญอ (กะเหรี่ยง) ลีซู (ลีซอ) ซึ่งแต่ละชนเผ่าจะมีภาษา และวัฒนธรรมเป็นของตัวเอง และใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ครูบ้านนอก จะเข้าไปทำงานร่วมกับโรงเรียน และชุมชน โดยครูบ้านนอกจะเข้าไปส่งเสริม กระบวนการเรียนรู้ของเด็กๆ ร่วมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุก และมีสีสันร่วมแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นในประเด็นทางด้านการศึกษาของเด็กๆ และกลุ่มคนชนบท ขณะเดียวกัน ครูบ้านนอกจะได้เรียนรู้ ศึกษาวิถีชีวิต สภาพความเป็นอยู่ และวัฒนธรรมของชุมชนที่ครูบ้านนอกแต่ละรุ่นเข้าไปพักพิง

นักท่องเที่ยวนำเข้าเพื่อประโยชน์ชาวต่างชาติที่เข้ามาทำงานเป็นครูสอนนั้นจะติดต่อผ่านเว็บไซต์ของมูลนิธิกระจกเงา โดยมีรูปแบบการเข้ามาของนักท่องเที่ยวนำเข้าแบ่งออกเป็น 2 แบบ ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวนำเข้าเพื่อประโยชน์ที่เข้ามาแบบกลุ่ม ส่วนใหญ่ใช้เวลาอยู่ในพื้นที่ประมาณ 15 วัน ขนาดของกลุ่มไม่เกิน 30 คน หน้าที่หลักของนักท่องเที่ยวนำเข้าเพื่อประโยชน์กลุ่มนี้เป็นการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น การสร้างห้องน้ำ การสร้างโรงเรียนสำหรับเด็กเล็ก การสร้างแท็งก์น้ำ การสอนหนังสือตามโรงเรียน การให้การศึกษารณรงค์เรื่องสุขภาพ ยาเสพติด ซึ่งก่อนที่อาสาสมัครกลุ่มนี้จะลงพื้นที่ได้ จะต้องผ่านการอบรมก่อนออกภาคสนามโดยเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิ ลักษณะนี้ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวนำเข้าเพื่อประโยชน์ชาวต่างชาติ

2. นักท่องเที่ยวนำเข้าเพื่อประโยชน์ที่เข้ามาแบบเดี่ยว ลักษณะนี้เรียกว่าอาสาสมัครประจำ นักท่องเที่ยวนำเข้าประเภทนี้จะประจำอยู่ที่มูลนิธิกระจกเงา 1 สัปดาห์ จึงจะสามารถออกพื้นที่ได้ การลงพื้นที่ของอาสาสมัครประเภทนี้จะใช้เวลาอยู่ที่ 4-6 สัปดาห์หรือหากมีความประสงค์อยู่ต่อ จะใช้เวลาในพื้นที่ประมาณ 3-6 เดือน ถึง 1 ปี โดยงานของอาสาสมัครกลุ่มนี้จะเป็นการฝึกอบรมให้นักท่องเที่ยวนำเข้าเพื่อประโยชน์ที่เข้าเป็นกลุ่มก่อนลงพื้นที่ หรือเป็นพี่เลี้ยงอาสาสมัครแบบกลุ่มขณะลงพื้นที่

1.3 ผลการสังเกตพฤติกรรมตามกระบวนการเรียนรู้ในกิจกรรมการสร้าง สาธารณูปโภคพื้นฐานของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

กระบวนการจัดการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นแสวงหาความรู้ 2. ขั้นแลกเปลี่ยน
ประสบการณ์ 3. ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง 4. ขั้นสรุปองค์ความรู้ 5. ขั้นการนำไปใช้ ซึ่งในการ
พัฒนาการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้น คณะผู้วิจัยใช้แบบสังเกตซึ่งเป็นเครื่องมือที่สังเกตและบันทึกตามข้อคำถาม
ที่กำหนดและที่สนใจหรือเป็นจุดเน้น ผลการศึกษาพบว่า

ภาพที่ 4.10 กิจกรรมการสร้างห้องน้ำ กศน. บ้านจะโตะ ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

ที่มา : http://www.bannok.com/volunteer/autopage/show_page.php?h=39&s_id=15&d_id=15

ตารางที่ 4.8 ผลการสังเกตพฤติกรรมตามกระบวนการเรียนรู้ในกิจกรรมการสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 1 การแสวงหา ความรู้	1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เข้ามาเป็นอาสาสมัครในมูลนิธิกระจกเงา ทำการศึกษาจากการฟังคำบอกเล่าของ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่อยู่ เดิม (พี่เลี้ยง) 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ แสวงหาความรู้จากการฟังบรรยายของ เจ้าหน้าที่จากมูลนิธิกระจกเงาเชิงราย 3. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ศึกษา เพิ่มเติมจากบอร์ด/ป้าย และเว็บไซต์ของ มูลนิธิกระจกเงา	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้จากเจ้าหน้าที่ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เดิม (พี่ เลี้ยง) และจากเว็บไซต์ของมูลนิธิกระจก เงา 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ตั้งใจฟัง การบรรยาย เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับงานที่จะต้องรับผิดชอบในอนาคต
ขั้นตอนที่ 2 การแลกเปลี่ยน ประสบการณ์	1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการ ชักถามเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับ เจ้าหน้าที่จากมูลนิธิกระจกเงา 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักท่องเที่ย เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่อยู่เดิม (พี่เลี้ยง) 3. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการ แลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงาน ระหว่างนักท่องเที่ยเพื่อบำเพ็ญ ประโยชน์ในกลุ่มเดียวกัน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่าง เจ้าหน้าที่ และระหว่างนักท่องเที่ยวดว กันเอง 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความ กระตือรือร้นที่จะทำงาน 3. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการ สังเกตการทำงานของเจ้าหน้าที่ที่งานอยู่ เดิม 4. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการ ชักถามวิธีการทำงานอย่างละเอียดก่อนลง มือปฏิบัติงาน

ตารางที่ 4.8 (ต่อ) ผลการสังเกตพฤติกรรมตามกระบวนการเรียนรู้ในกิจกรรมการสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 3 การฝึก ประสบการณ์ ด้วยตนเอง	1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ลงมือ ปฏิบัติงานที่หน้างาน ซึ่งมีหลายงาน เช่น (1) การสร้างฝายทดน้ำที่บ้านสุขเกษม ต.แม่ยาว อ.เมือง จ.เชียงราย (2) การสร้างระบบน้ำบ้านหนอง ผักหนาม (3) การสร้างและซ่อมแซมอาคารเรียน โรงเรียนบ้านจะล่อและบ้านห้วย ป่าไร่ (4) สร้างอาคารเรียน บ้านห้วยจันศรี 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เรียนรู้ กระบวนการทำงานเพิ่มเติมจากหน้างาน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทำ กิจกรรมของตนเองจนสำเร็จ แม้ว่าจะงาน บางอย่างจะค่อนข้างหนักและต้องอดทน กับอากาศที่ร้อน 2. นักท่องเที่ยวทำกิจกรรมด้วยความขยัน ชื่นแข็ง 3. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความ รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย 4. กิจกรรมที่ต้องอาศัยคนจำนวนมาก ช่วยกันทำ พบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญ 5. กระบวนการเรียนในการปฏิบัติงานจะ เกิดขึ้นที่หน้างานมากกว่าการบรรยายของ เจ้าหน้าที่
ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปองค์ ความรู้ / กระบวนการ ทำงาน	หลังจากเสร็จสิ้นการทำงานใน 1 วัน นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการพูดคุย สรุปการทำงาน และวางแผนการทำงานในวัน ถัดไป	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มี อาการเหน็ดเหนื่อยจากการปฏิบัติงาน 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญมีความภาคภูมิใจ กับผลงานที่ได้ร่วมกันทำ 3. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการ พูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการ ทำงานอย่างสนุกสนาน และพูดคุยถึง ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 4.8 (ต่อ) ผลการสังเกตพฤติกรรมตามกระบวนการเรียนรู้ในกิจกรรมการสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 5 ขั้นการนำไปใช้ ประโยชน์	หลังจากครบกำหนดระยะเวลาในการ ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดเชียงรายแล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำเอา ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับไปแบ่งปันให้เพื่อน ทราบทางอินเทอร์เน็ต	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มี ความสุขที่ได้ช่วยทำประโยชน์ให้คนใน พื้นที่ 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์กลับไป แล้ว ยังมีการติดต่อกลับมาที่มูลนิธิ กระจกเงาโดยใช้อีเมลแอดเดรส

ผลจากการศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ตามกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน สามารถสรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นแสวงหาความรู้ ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เข้ามาเป็นอาสาสมัครในมูลนิธิกระจกเงาทำการศึกษาจากการฟังคำบอกเล่าของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่อยู่เดิม (พี่เลี้ยง) จากการฟังบรรยายของเจ้าหน้าที่จากมูลนิธิกระจกเงาเชียงราย และศึกษาเพิ่มเติมจากบอร์ด/ป้าย และเว็บไซต์ของมูลนิธิกระจกเงา พบว่านักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ฟังการบรรยายอย่างตั้งใจ และมีการศึกษาเพิ่มเติมจากเอกสารและบอร์ดประชาสัมพันธ์

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในขั้นนี้ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการซักถามเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิกระจกเงา มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่อยู่เดิม และมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานระหว่างนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในกลุ่มเดียวกัน จากการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ และระหว่างนักท่องเที่ยวด้วยกันเอง มีการสังเกตการทำงานของเจ้าหน้าที่ที่งานอยู่เดิมและซักถามวิธีการทำงานอย่างละเอียดก่อนลงมือปฏิบัติงาน นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความกระตือรือร้นที่จะทำงาน

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น การสร้างห้องน้ำ การสร้างโรงเรียนสำหรับเด็กเล็ก การสร้างแท้งก์น้ำ เป็นต้น จากการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทำกิจกรรมด้วยความขยันขันแข็ง แม้ว่าจะงานบางอย่างจะค่อนข้างหนักและต้องอดทนกับอากาศที่ร้อน นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและมีความสามัคคีกันในการทำงาน

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปความรู้/กระบวนการทำงาน เมื่อนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ปฏิบัติงานในแต่ละวันเสร็จสิ้นแล้วมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้/กระบวนการทำงานรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน จากการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการใช้กระบวนการกลุ่มได้อย่างเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 5 ชี้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน หลังจากครบกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดเชียงรายแล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำเอาประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับไปแบ่งปันให้เพื่อนทราบทางอินเทอร์เน็ต

1.4 ผลการสังเกตพฤติกรรมตามกระบวนการเรียนรู้ในกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

กระบวนการจัดการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นแสวงหาความรู้ 2. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 3. ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง 4. ขั้นสรุปองค์ความรู้ 5. ขั้นการนำไปใช้ ซึ่งในการพัฒนาการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้น คณะผู้วิจัยใช้แบบสังเกตซึ่งเป็นเครื่องมือที่สังเกตและบันทึกตามข้อคำถามที่กำหนดและที่สนใจหรือเป็นจุดเน้น ผลการศึกษาพบว่า

ตารางที่ 4.9 ผลการสังเกตพฤติกรรมตามกระบวนการเรียนรู้ในกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 1 การแสวงหาความรู้	1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ (มูลนิธิกระเจา)	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ฟังบรรยายอย่างตั้งใจและมีการใช้คำถามในการสัมภาษณ์ที่ชัดเจน เหมาะสมกับสถานการณ์

ตารางที่ 4.9 (ต่อ) ผลการสังเกตพฤติกรรมตามกระบวนการเรียนรู้ในกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษ
ของนักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึก ประสบการณ์ ด้วยตนเอง	1. นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ รับทราบตารางการปฏิบัติงานของตนเอง โดยแบ่งออกเป็นแต่ละประเภท คือ แบบ เดี่ยว และ แบบกลุ่ม 2. นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เตรียม ตัวให้พร้อมสำหรับการเริ่มปฏิบัติงาน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยง เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ รับทราบตารางการปฏิบัติงานและ สามารถปฏิบัติงานได้ตามที่เรียนรู้ 2. นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีจิต อาสาในการปฏิบัติงาน
ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปองค์ ความรู้ / กระบวนการ ทำงาน	นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์รวมตัวกัน เพื่อพูดคุยสรุปผลการปฏิบัติงานประจำวัน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยง เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. หลังจากปฏิบัติเสร็จสิ้นในแต่ละวันแล้ว นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะเข้า มาพบกับกลุ่มชุมชนที่ทางมูลนิธิ จัดเตรียมไว้ให้จัดเตรียมไว้ และมีการ พูดคุยสรุปผลการปฏิบัติงานประจำวัน 2. นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์แสดง ความคิดเห็นภายในกลุ่มเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคในการสอน
ขั้นตอนที่ 5 ขั้นการนำไปใช้	หลังจากผ่านการปฏิบัติงานกับมูลนิธิกระจกเงา นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำ ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปแบ่งปันกับ บุคคลอื่นโดยใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต เป็นต้น	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยง เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มี ความสุขที่ได้ช่วยเหลือเด็กให้มีความรู้ด้าน ภาษาอังกฤษ 2. นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความ ประทับใจการทำงานในมูลนิธิกระจกเงา

ผลจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวนำเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ตามกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน สามารถสรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นแสวงหาความรู้ ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวนำเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทำการศึกษา ค้นคว้าเว็บไซต์ของมูลนิธิกระจกเงา และสัมภาษณ์เกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมายและการดำรงชีวิตในพื้นที่จากเจ้าหน้าที่ จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวนำเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ฟังการบรรยายอย่างตั้งใจและมีการใช้คำถามที่ชัดเจน มีการร่วมแสดงความคิดเห็นที่มีประโยชน์และมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวนำเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทดลองปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ภายในมูลนิธิกระจกเงา มีการเข้าไปสังเกตการณ์สอน สังเกตการณ์ปฏิบัติงานด้านอื่นๆ มีการสรุปประสบการณ์จากการทดลอง พูดคุยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการทำงานปฏิบัติงาน ผลการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวนำเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใช้ทักษะด้านการสังเกตขณะเรียนรู้โดยการพยักหน้าเมื่อเข้าใจการทำงาน และสามารถทบทวนกระบวนการทำงานได้อย่างถูกต้องเพื่อเป็นการสร้างความพร้อมก่อนการปฏิบัติงานจริง

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง เมื่อนักท่องเที่ยวนำเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ได้รับความรู้และประสบการณ์ร่วมกันแล้วก็นำความรู้มาเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของตนเอง มีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงานมอบหมายงานตามความถนัดและความเหมาะสม จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวนำเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สามารถปฏิบัติงานได้ตามที่เรียนรู้ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีการสร้างการมีส่วนร่วมในการระหว่างเด็กกับครูผู้สอน และระหว่างนักท่องเที่ยวนำเพื่อบำเพ็ญประโยชน์กับ กลุ่มชุมชน

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปความรู้/กระบวนการทำงาน เมื่อนักท่องเที่ยวนำเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ปฏิบัติงานในแต่ละวันเสร็จสิ้นแล้วจะเข้ามารวมกันอยู่ในห้องพักที่จัดไว้ โดยจะมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้/กระบวนการทำงานรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน ผลจากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวนำเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการใช้กระบวนการกลุ่มได้อย่างเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน หลังจากผ่านการปฏิบัติงานในมูลนิธิกระจกเงาแล้ว นักท่องเที่ยวนำเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปแบ่งปันกับบุคคลอื่นโดยใช้ช่องทางต่างๆ ผลจากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวนำเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่พึงพอใจและมีความสุขที่ได้เข้ามาร่วมนำเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงราย โดยคณะผู้วิจัยสังเกตได้จากการที่นักท่องเที่ยวนำเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ได้โพสต์ข้อความลงในเครือข่ายสังคมเฟซบุ๊ก เว็บไซต์อีกต่าง ๆ หรือการบอกต่อ เป็นต้น

4.3 กระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดอุบลราชธานี

คณะผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดอุบลราชธานี โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นแสวงหาความรู้ 2) ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 3) ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง 4) ขั้นสรุปองค์ความรู้ 5) ขั้นการนำไปใช้ ซึ่งในการพัฒนาการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้น คณะผู้วิจัยใช้แบบสังเกตซึ่งเป็นเครื่องมือที่สังเกตและบันทึกตามข้อคำถามที่กำหนดและที่สนใจหรือเป็นจุดเน้น จุดสำคัญของเรื่องที่จะต้องทำการสังเกตและบันทึก ซึ่งมีการเตรียมประเด็นคำถามไว้ล่วงหน้าก่อนการสังเกต คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวตามข้อคำถามแล้วตอบข้อคำถามเหล่านั้นตามที่สังเกตได้โดยเขียนบรรยายตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ๆ ข้อสำคัญจะต้องไม่เสริมความคิดเห็นใด ๆ ของตนเองในการตอบบรรยายข้อคำถามทั้งหมดและแบบสังเกตพฤติกรรมแบบระบุตัวบ่งชี้ ผลการเรียนรู้ปรากฏดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.3.1 กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษให้กับโรงเรียนในชนบท

4.3.1.1 บริบทของกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษให้กับโรงเรียนในชนบท

จากการลงพื้นที่ในจังหวัดอุบลราชธานีพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติที่เข้ามาบำเพ็ญประโยชน์จะแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย

นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เข้ามาเพื่อเรียนศิลปะมวยไทยในค่ายมวยเล็กคากายิม ซึ่งเป็นค่ายมวยที่มีชาวต่างประเทศแต่งงานกับคนไทยและเปิดค่ายมวย โดยเจ้าของค่ายเป็นนักมวยชื่อดังในประเทศเดนมาร์ก จำนวนนักท่องเที่ยวมีจำนวนประมาณ 40-50 คนมีทั้งผู้ชายและผู้หญิง หมุนเวียนกันตลอดทั้งปี ส่วนใหญ่อยู่ในทวีปยุโรปและมีเอเชีย การเดินทางของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เดินทางเข้ามาเองโดยติดต่อกับเจ้าของค่ายมวยเอง ซึ่งมีการให้บริการทั้งการเดินทาง อาหารและที่พัก มีค่าใช้จ่ายการเดินทาง ค่าเรียน อาหารและที่พักรวมทั้งค่าเรียนประมาณ 100,000-150,000 บาท ในการเรียนศิลปะมวยไทยจะมีผู้ฝึกสอนเป็นชาวไทยคอยดูแลและฝึกจนสามารถขึ้นชกมวยทั้งในไทยและต่างประเทศได้ ทั้งนี้ในช่วงหลังเวลาพักหรือวันหยุดนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะไปสอนภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนต่างอำเภอที่อยู่ห่างไกลโดยโรงเรียนจะจัดทำหนังสือเชิญมาให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวดังกล่าว เพื่อเข้าไปช่วยพัฒนาการเรียนการสอนให้กับโรงเรียนที่ขาดโอกาสในชนบทที่ห่างไกล เพื่อส่งเสริมให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เดินทางเข้ามาเผยแพร่ศาสนาให้กับคนในชุมชนจังหวัดอุบลราชธานี โดยค่าใช้จ่ายการเดินทาง อาหารและที่พัก นักท่องเที่ยวจะต้องจ่ายเองโดยอาจจะหาผู้สนับสนุนเงินทุนจากต่างประเทศหรือในประเทศเนื่องจากว่าแนวคิดของศาสนาผู้ที่เข้า

เผยแพร่ยึดหลักการอุทิศตนต่อศาสนาแล้วดังนั้นทุกอย่างที่ปฏิบัติถือเป็นส่วนหนึ่งเพื่ออุทิศตนต่อศาสนานั้นเอง หลังจากที่นักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวเผยแพร่ศาสนาในช่วงเช้าถึงบ่ายของทุกวันแล้วในตอนเย็นก็ยังเป็นอาสาสมัครให้กับนักเรียน นักศึกษาหรือผู้ที่สนใจเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้ศาสนสถานเป็นสถานที่จัดการเรียนการสอนมีการเรียนการสอนทุกวันในตอนเย็นของแต่ละวันและเข้ามาสอนวันละ 3-5 คน ซึ่งมีหลากหลายชนชาติ และเดินทางหมุนเวียนกันไปประมาณ 3-4 เดือนต่อคน

ตารางที่ 4.10 ผลการสังเกตพฤติกรรมตามกระบวนการเรียนรู้ในกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 1 การแสวงหา ความรู้	- รูปแบบการเข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ด้านการสอนภาษาอังกฤษเกิดจากนักท่องเที่ยวยเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ 2 กลุ่มคือ (1) โรงเรียนที่อยู่ในชนบทห่างไกลจะทำหนังสือเชิญมายังกลุ่มนักท่องเที่ยวยเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่อยู่ในค่ายมวยเลิศกาซีอิม และ (2) นักท่องเที่ยวยเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เดินทางเข้ามาเผยแพร่ศาสนาให้กับคนในชุมชนจังหวัดอุบลราชธานี - ก่อนที่นักท่องเที่ยวยเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะทำการสอน จะต้องมีการศึกษาข้อมูลการสอนจากการสัมภาษณ์คนที่ทำงานเป็นอาสาสมัครอยู่แล้ว - นักท่องเที่ยวยเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการศึกษาข้อมูลการสอนการศึกษาหลักสูตรการสอนในโรงเรียนและครูในโรงเรียน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวยเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า - นักท่องเที่ยวยเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใช้คำถามในการสัมภาษณ์ที่ชัดเจนเหมาะสมกับสถานการณ์ - นักท่องเที่ยวยเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ มีการซักถามในเชิงสร้างสรรค์ - นักท่องเที่ยวยเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน

ตารางที่ 4.10 (ต่อ) ผลการสังเกตพฤติกรรมตามกระบวนการเรียนรู้ในกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษ
ของนักท่องเที่ยวก่อนเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยน ประสบการณ์	1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการเข้าไปสังเกตการทำงานของนักท่องเที่ยวก่อนที่เข้ามาทำงานก่อน เช่น การสังเกตการสอน เป็นต้น 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีโอกาสทดลองสอนในห้องเรียน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวก่อนเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่ไม่เคยมีประสบการณ์ด้านการสอนมาก่อน เมื่อเข้าไปสังเกตการสอน และสร้างความคุ้นเคยกับเด็ก ๆ แล้วก็เกิดความมั่นใจมากขึ้น 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เคยมีประสบการณ์ด้านการสอนภาษาอังกฤษมาแล้วจะมีความพร้อมในการปฏิบัติงานได้ทันที 3. หลังจากสังเกตการสอนแล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์การพูดคุยกันในกลุ่มเพื่อสอบถามข้อสงสัยและปัญหาในการทำงาน
ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึก ประสบการณ์ ด้วยตนเอง	1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เตรียมตัวให้พร้อมสำหรับการเริ่มปฏิบัติงาน 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เข้าไปสอนภาษาให้กับเด็ก ๆ	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวก่อนเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์รับทราบตารางการปฏิบัติงานและสามารถปฏิบัติงานได้ตามที่เรียนรู้ 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีจิตอาสาในการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 4.10 (ต่อ) ผลการสังเกตพฤติกรรมตามกระบวนการเรียนรู้ในกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษของนักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปองค์ ความรู้ / กระบวนการ ทำงาน	นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ร่วมกัน เพื่อพูดคุยสรุปผลการปฏิบัติงานประจำวัน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยง เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. หลังจากปฏิบัติเสร็จสิ้นในแต่ละวันแล้ว นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการ พูดคุยสรุปผลการปฏิบัติงานประจำวัน 2. นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์แสดง ความคิดเห็นภายในกลุ่มเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคในการสอน
ขั้นตอนที่ 5 ขั้นการนำไปใช้	หลังจากสอนภาษาแล้ว นักท่องเที่ยงเพื่อ บำเพ็ญประโยชน์จะนำความรู้และ ประสบการณ์ที่ได้รับไปแบ่งปันกับบุคคลอื่นโดย ใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต เป็นต้น	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยง เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า นักท่องเที่ยง เพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความประทับใจจึง ได้เผยแพร่ประสบการณ์การทำงานด้านการ สอนให้ผู้อื่นทราบผ่านช่องทางต่างๆ เช่น เครือข่ายสังคม เฟซบุ๊ก เว็บไซต์หรือการ บอกต่อ

ผลจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ตามกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน สามารถสรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นแสวงหาความรู้ ในขั้นนี้ ก่อนที่นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะทำการสอน จะต้องมีการศึกษาข้อมูลการสอนจากการสัมภาษณ์คนที่ทำงานเป็นอาสาสมัครอยู่แล้ว ศึกษาจากหลักสูตรการสอนในโรงเรียนและครูในโรงเรียน เพื่อให้ทราบถึงขอบเขตและเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอน จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใช้คำถามในการสัมภาษณ์ที่ชัดเจน เหมาะสมกับสถานการณ์ สามารถร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ มีการซักถามในเชิงสร้างสรรค์ และมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการเข้าไปสังเกตการสอนและทดลองสอน จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่ไม่เคยมีประสบการณ์ด้านการสอนมาก่อน เมื่อเข้าไปสังเกตการสอน และสร้างความคุ้นเคยกับเด็ก ๆ แล้วก็เกิดความมั่นใจมากขึ้น ส่วนนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เคยมีประสบการณ์ด้านการสอนภาษาอังกฤษมาแล้วจะมีความพร้อมในการปฏิบัติงานได้ทันที หลังจากสังเกตการสอนแล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์การพูดคุยกันในกลุ่มเพื่อสอบถามข้อสงสัยและปัญหาในการทำงาน

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง เมื่อนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ได้รับความรู้และประสบการณ์ร่วมกันแล้วก็นำความรู้มาเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของตนเอง มีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงานมอบหมายงานตามความถนัดและความเหมาะสม จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สามารถปฏิบัติงานได้ตามที่เรียนรู้ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีการสร้างการมีส่วนร่วมในการระหว่างเด็กกับครูผู้สอน และระหว่างนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์กับ กลุ่มชุมชน

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปความรู้/กระบวนการทำงาน เมื่อนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ปฏิบัติงานในแต่ละวันเสร็จสิ้นแล้วมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้/กระบวนการทำงานรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน ผลจากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการใช้กระบวนการกลุ่มได้อย่างเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน หลังจากผ่านการสอนภาษาแล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปแบ่งปันกับบุคคลอื่นโดยใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต เป็นต้น จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความประทับใจจึงได้เผยแพร่ประสบการณ์การทำงานด้านการสอนให้ผู้อื่นทราบผ่านช่องทางต่างๆ เช่น เครือข่ายสังคม เฟสบุ๊ก เว็บบล็อกหรือการบอกต่อ

4.4 กระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเลย

คณะผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเลย โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นแสวงหาความรู้ 2) ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 3) ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง 4) ขั้นสรุปองค์ความรู้ 5) ขั้นการนำไปใช้ ซึ่งในการพัฒนาการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้น คณะผู้วิจัยใช้แบบสังเกตซึ่งเป็นเครื่องมือที่สังเกตและบันทึกตามข้อคำถามที่กำหนดและที่สนใจหรือเป็นจุดเน้น จุดสำคัญของเรื่องที่จะต้องทำการสังเกตและบันทึก ซึ่งมีการเตรียมประเด็นคำถามไว้ล่วงหน้าก่อนการสังเกต คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวตามข้อ

คำถามแล้วตอบข้อคำถามเหล่านั้นตามที่สังเกตได้โดยเขียนบรรยายตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ๆ ข้อสำคัญจะต้องไม่เสริมความคิดเห็นใด ๆ ของตนเองในการตอบบรรยายข้อคำถามทั้งหมดและแบบสังเกตพฤติกรรมแบบระบุตัวบ่งชี้ ผลการเรียนรู้ปรากฏดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.4.1 โครงการผู้พิการชุมชน สาขาเลย จัดโดยมูลนิธิธิดาเมตตาธรรม

4.4.1.1 บริบทชุมชนของมูลนิธิธิดาเมตตาธรรม

มูลนิธิธิดาเมตตาธรรมในจังหวัดเลย ได้รับอนุญาตจดทะเบียนเป็นสาขาของมูลนิธิธิดาเมตตาธรรม นักบุญวินเซน เดอ ปอล เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม พ.ศ. 2522 ซึ่งมีสำนักงานใหญ่ของมูลนิธิอยู่ที่จังหวัดขอนแก่น จดทะเบียนเป็นมูลนิธิ 20 ปี วัตถุประสงค์การก่อตั้งมูลนิธิประกอบด้วย 1. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาส เด็ก เยาวชน ผู้พิการ และผู้ติดเชื้อมือ/เอดส์ 2. เพื่อสร้างจิตสำนึกด้านคุณค่าวัฒนธรรม และการปฏิบัติธรรมตามคำสอนทางศาสนา 3. เพื่อดำเนินการและร่วมมือกับองค์กรต่างๆ เพื่อสาธารณประโยชน์ และ 4. ไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง ปัจจุบัน มูลนิธิธิดาเมตตาธรรมสาขาเลย ให้บริการแก่ผู้ที่ยากไร้โดยเน้นงานหลัก 3 ด้านคือ โครงการฟื้นฟูผู้พิการชุมชน โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนและโครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิตครอบครัวผู้ติดเชื้อ

โครงการฟื้นฟูผู้พิการจังหวัดเลย เป็นโครงการเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาศักยภาพคนพิการ ให้อยู่ร่วมกับชุมชน สังคม อย่างเท่าเทียมและมีศักดิ์ศรี โดยระดมทรัพยากรจาก ชุมชน ท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วม อย่างเหมาะสม ตรงตามความต้องการของคนพิการ กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย 1) คนพิการทางกายหรือการเคลื่อนไหว 2) คนพิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้ 3) คนพิการทางการมองเห็น 4) คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย 5) คนพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม ส่วนพื้นที่ให้บริการมี 6 อำเภอของจังหวัดเลย ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอวังสะพุง อำเภอภูหลวง อำเภอนาด้วง อำเภอเอราวัณและอำเภอท่าลี่

โครงการฟื้นฟูผู้พิการจังหวัดเลย เป็นโครงการที่เกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมและประสานงานกับโรงพยาบาลทั้ง 6 อำเภอในจังหวัดเลย เพื่อร่วมกันกำหนดนโยบายของโรงพยาบาล ในการสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อดูแลและฟื้นฟูผู้พิการในชุมชน เพราะจังหวัดเลยมีทั้งผู้พิการทุพพลภาพถาวร ผู้พิการโดยสูญเสียอวัยวะและผู้พิการทางสมอง ซึ่งวิถีชีวิต สิ่งแวดล้อม อาหาร มีส่วนทำให้เกิดผู้พิการมากขึ้น ผู้พิการเหล่านี้มีทั้งบุคคลในครอบครัวดูแลและบางส่วนพึ่งพาสถานพยาบาลดูแล มูลนิธิธิดาเมตตาธรรมได้รับความร่วมมือจากยูเนสโก แพทย์ พยาบาล นักกายภาพบำบัดจากประเทศสหรัฐอเมริกาเข้ามาให้ความรู้และดูแลสุขภาพพื้นฐาน การช่วยเหลือตัวเองของผู้พิการ การเยี่ยมเยียนฟื้นฟูผู้พิการโดยอาสาสมัครของโรงพยาบาล

ภาพที่ 4.11 การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ของมูลนิธิ

ที่มา : http://www.dcf12011th.org/detail_news.php?id=00013

การเข้ามาทำงานของนักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ส่วนใหญ่จะติดต่อผ่านเว็บไซต์ของมูลนิธิโดยตรง หากอาสาสมัครเป็นคนไทยจะติดต่อผ่านผู้ประสานงานโครงการโดยตรง โดยเมื่อเข้ามาในมูลนิธิแล้วก่อนเริ่มการปฏิบัติงาน ต้องมีการชี้แจงการทำงานและกิจกรรมเพื่อฟื้นฟูผู้พิการในชุมชน จากนั้นมีการประสานไปยังโรงพยาบาลเพื่อให้ร่างกายภาพบำบัดมาอบรมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ก่อนลงปฏิบัติงานในพื้นที่

4.4.1.2 ผลการสังเกตพฤติกรรมตามกระบวนการเรียนรู้ของนักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในโครงการผู้พิการชุมชน สาขาเลย จัดโดยมูลนิธิธิดาเมตตาธรรม

กระบวนการจัดการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นแสวงหาความรู้ 2. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 3. ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง 4. ขั้นสรุปองค์ความรู้ 5. ขั้นการนำไปใช้ ซึ่งในการพัฒนาการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้น คณะผู้วิจัยใช้แบบสังเกตซึ่งเป็นเครื่องมือที่สังเกตและบันทึกตามข้อคำถามที่กำหนดและที่สนใจหรือเป็นจุดเน้น ผลการศึกษามีดังนี้

ตารางที่ 4.11 แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมของนักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในโครงการผู้พิการชุมชน สาขาเลย จัดโดยมูลนิธิธิดาเมตตาธรรม

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 1 การแสวงหา ความรู้	1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ โดยใช้วิธีการอบรมและศึกษาแนวทางปฏิบัติจากมูลนิธิฯ 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สอบถามและสัมภาษณ์เกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมายและการดำรงชีวิตในพื้นที่ 3. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ต	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความรู้ความเข้าใจ และมีพื้นฐานในการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อการช่วยเหลือเป็นอย่างดี เมื่อมีการชี้แจงวัตถุประสงค์และอบรมขั้นตอนการทำงาน 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการจดบันทึกเพิ่มเติมจากเอกสารและบอร์ดที่ติดประกาศไว้ 3. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์มีการซักถามในเชิงสร้างสรรค์ 4. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์การพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน
ขั้นตอนที่ 2 การแลกเปลี่ยน ประสบการณ์	1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการเข้าไปสังเกตการณ์ทำงานของอาสาสมัครของมูลนิธิธิดาเมตตาธรรมที่ลงพื้นที่ปฏิบัติงานต่อเนื่องมาก่อนด้วยการลงพื้นที่ร่วมกันและเรียนรู้งาน 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สรุปประสบการณ์จากการลงพื้นที่ปฏิบัติงาน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความสนใจและพร้อมเรียนรู้กระบวนการทำงาน 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใช้ทักษะจากการมีความรู้พื้นฐานด้านแพทย์ พยาบาล นักกายภาพบำบัด

ตารางที่ 4.11 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในโครงการผู้พิการชุมชน สาขาเลย จัดโดยมูลนิธิธิดาเมตตาธรรม

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
	3. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการสรุปปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน	ในขณะเรียนรู้กับเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิ ด้วยการให้ความร่วมมือและสามารถทบทวนกระบวนการทำงานได้อย่างถูกต้อง 3. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เคยมีประสบการณ์ด้านการฟื้นฟูผู้พิการมาก่อน เมื่อเข้าไปสังเกตหลังอบรมการปฏิบัติงาน รวมทั้งเข้าไปในพื้นที่เพื่อสร้างความคุ้นเคยกับผู้พิการ ก็เกิดความเชื่อมั่นมากขึ้น 4. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เคยมีประสบการณ์ด้านการแพทย์ พยาบาล และนักกายภาพบำบัดมาแล้วจะมีความพร้อมในการปฏิบัติงานทันที 5. หลังจากการอบรมและฟังการบรรยายจากเจ้าหน้าที่ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการพูดคุยกันในกลุ่ม เพื่อสอบถามข้อสงสัยในการทำงาน
ขั้นตอนที่ 3 การฝึก ประสบการณ์ด้วย ตนเอง	1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์รับทราบตารางปฏิบัติงานของตนเอง โดยแต่ละคนจะลงพื้นที่ร่วมปฏิบัติงานกับอาสาสมัครของมูลนิธิ โดยจะปฏิบัติงานวันละ 6 ชั่วโมง 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เตรียมตัวให้พร้อมสำหรับการเริ่มปฏิบัติงาน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์รับทราบตารางปฏิบัติงาน และสามารถปฏิบัติงานได้ตามที่เรียนรู้ 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการกระตือรือร้นในการทำงาน สังเกตได้จากการปฏิบัติงานที่ตรงเวลา มีการ

ตารางที่ 4.11 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมของนักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในโครงการผู้พิการชุมชน สาขาเลย จัดโดยมูลนิธิดามิตตาธรรม

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
	3. นักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ลงพื้นที่ปฏิบัติงาน โดยในระยะแรกจะมีผู้เชี่ยวชาญดูแลช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด	3. ประดิษฐ์อุปกรณ์เสริมให้ผู้พิการ รวมทั้งใส่ใจทุกครั้งในข้อมูลของผู้พิการ
ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปองค์ ความรู้ / กระบวนการ ทำงาน	นักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ รวมทั้งอาสาสมัครและเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิรวมตัวกันเพื่อพูดคุยสรุปผลการปฏิบัติงาน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. หลังจากลงพื้นที่และปฏิบัติงานเสร็จสิ้นในแต่ละวัน นักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะเข้ามาพักในมูลนิธิ และมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนผลการปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่มูลนิธิ และอาสาสมัคร 2. นักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์แสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไขปัญหานั้น
		3. จากกระบวนการเรียนรู้ของนักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ สามารถสรุปในรูปแบบของผังความคิดดังนี้ 1. การวางแผนการปฏิบัติงาน 2. ศึกษาขั้นตอนวิธีการปฏิบัติงาน 3. ลงมือปฏิบัติงาน 4. สรุปผลการปฏิบัติงาน 5. ปรับปรุงแก้ไข 6. ปฏิบัติงานให้ดีขึ้น

ตารางที่ 4.11 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในโครงการผู้พิการชุมชน สาขาเลย จัดโดยมูลนิธิธิดาเมตตาธรรม

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 5 ขั้นการนำไปใช้ ประโยชน์	หลังจากผ่านระยะเวลาปฏิบัติงานในโครงการของมูลนิธิธิดาเมตตาธรรมในส่วนการฟื้นฟูผู้พิการชุมชนนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะมีความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับ ไปแบ่งปันกับหน่วยงานรัฐและเอกชน โดยใช้ช่องทางต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต บทความ สารคดี ที่เกี่ยวกับสุขภาพ	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความสุขที่ได้ช่วยเหลือฟื้นฟูผู้พิการในพื้นที่ จ. เลย ให้สามารถใช้ชีวิตที่ดีขึ้น และรู้ขั้นตอนการดูแลตนเองเบื้องต้น อีกทั้งประทับใจในธรรมชาติของ จ. เลย และน้ำใจของประชาชน จ. เลย 2. หลังจากสิ้นสุดระยะเวลาในการปฏิบัติงานในพื้นที่แต่ละครั้ง ประมาณ 2 สัปดาห์แล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปเผยแพร่ให้บุคคลอื่นทราบโดยผ่านช่องทางต่างๆ เช่น เครือข่ายสังคม เฟสบุ๊ก เว็บบล็อกและการบอกต่อ 3. จุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ส่วนหนึ่งท่องเที่ยวภายในประเทศ เช่น ศึกษาธรรมชาติในภาคเหนือ ชายทะเลภาคใต้ และบางส่วนก็เดินทางไปต่างประเทศเพื่อนบ้าน เช่น สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เวียดนาม รวมทั้งมูลนิธิธิดาเมตตาธรรมในสาขาจังหวัดอื่นๆ เพื่อติดตามผลงาน 4. หลังจากนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์กลับไปแล้ว ก็ยังมีการติดต่อกับมายังมูลนิธิอีก เพื่อติดตามงานและร่วมสร้างเครื่องมือฟื้นฟูผู้พิการ รวมทั้งติดตามข่าวสารผ่านทางอีเมลแอดเดรส ซึ่งแสดงถึงความผูกพัน

ผลจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวนำเพ็ญประโยชน์ตามกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน สามารถสรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นแสวงหาความรู้ ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวนำเพ็ญประโยชน์สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ต และศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ โดยใช้อบรมและศึกษาแนวทางปฏิบัติจากมูลนิธิ รวมทั้งการสอบถามและสัมภาษณ์เกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมายและการดำรงชีวิตในพื้นที่จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวนำเพ็ญประโยชน์มีความรู้ความเข้าใจ และมีพื้นฐานในการนำเพ็ญประโยชน์เพื่อการช่วยเหลือเป็นอย่างดี เมื่อมีการชี้แจงวัตถุประสงค์และอบรมขั้นตอน มีการจดบันทึกเพิ่มเติมจากเอกสารและบอร์ดที่ติดประกาศไว้ และสามารถร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์มีการซักถามในเชิงสร้างสรรค์เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวนำเพ็ญประโยชน์มีการเข้าไปสังเกตการทำงานของอาสาสมัครของมูลนิธิธิดาเมตตารธรรมที่ลงพื้นที่ปฏิบัติงานต่อเนื่องมาก่อน ด้วยการลงพื้นที่ร่วมกันและเรียนรู้งาน จากนั้นมีการสรุปประสบการณ์จากการลงพื้นที่ปฏิบัติงานจากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวนำเพ็ญประโยชน์มีความสนใจและพร้อมเรียนรู้ โดยส่วนใหญ่สามารถจำแนกนักท่องเที่ยวนำเพ็ญประโยชน์ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1) นักท่องเที่ยวนำเพ็ญประโยชน์ใช้ทักษะจากการมีความรู้พื้นฐานด้านแพทย์ พยาบาล นักกายภาพบำบัด ในขณะที่เรียนรู้กับเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิ ด้วยการให้ความร่วมมือและสามารถทบทวนกระบวนการทำงานได้อย่างถูกต้อง พร้อมปฏิบัติงานทันที และ 2) นักท่องเที่ยวนำเพ็ญประโยชน์ที่ไม่เคยมีประสบการณ์ด้านการฟื้นฟูผู้พิการมาก่อน เมื่อเข้าไปสังเกตหลังอบรมการปฏิบัติงาน รวมทั้งเข้าไปในพื้นที่เพื่อสร้างความคุ้นเคยกับผู้พิการก็จะเกิดความเชื่อมั่นมากขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวนำเพ็ญประโยชน์รับทราบตารางปฏิบัติงานของตนเอง โดยแต่ละคนจะลงพื้นที่ร่วมปฏิบัติงานกับอาสาสมัครของมูลนิธิ โดยจะปฏิบัติงานวันละ 6 ชั่วโมง และเตรียมตัวให้พร้อมสำหรับการเริ่มปฏิบัติงาน โดยในระยะแรกจะมีผู้เชี่ยวชาญดูแลช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวนำเพ็ญประโยชน์รับทราบตารางปฏิบัติงาน และสามารถปฏิบัติงานได้ตามที่เรียนรู้และมีความกระตือรือร้นในการทำงาน สังเกตได้จากการปฏิบัติงานที่ตรงเวลา มีการประดิษฐ์อุปกรณ์เสริมให้ผู้พิการ รวมทั้งดูแลผู้พิการเป็นอย่างดี

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปความรู้/กระบวนการทำงาน ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวนำเพ็ญประโยชน์รวมทั้งอาสาสมัครและเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิ รวมตัวกันเพื่อพูดคุยสรุปผลการปฏิบัติงาน จากการสังเกตพบว่า หลังจากลงพื้นที่และปฏิบัติงานเสร็จสิ้นในแต่ละวัน นักท่องเที่ยวนำเพ็ญประโยชน์จะเข้ามาพักในมูลนิธิ และมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนผลการปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่มูลนิธิ และอาสาสมัคร

นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์แสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไขปัญหานั้น

ขั้นตอนที่ 5 ชื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน หลังจากผ่านระยะเวลาปฏิบัติงานในโครงการของมูลนิธิธิดาเมตตธรรมในส่วนการฟื้นฟูผู้พิการชุมชนนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะมีความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับ ไปแบ่งปันกับหน่วยงานรัฐและเอกชน โดยใช้ช่องทางต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต บทความ สารคดีที่เกี่ยวกับสุขภาพ

2. การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและ การอนุรักษ์อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

2.1 บริบททั่วไปของการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและ การอนุรักษ์ อำเภอเชียงคาน

เชียงคานเป็นเมืองโบราณเก่าแก่ในสายตาของนักท่องเที่ยว เป็นชุมชนที่ยังคงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวมาได้ยาวนานกว่า 100 ปี โดย อำเภอเชียงคานอยู่ห่างจากตัวอำเภอเมือง 48 กิโลเมตร ด้วยสภาพของพื้นที่ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและมีธรรมชาติที่มีความสวยงาม ทำให้แหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเชียงคานเป็นแม่เหล็กสำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาเยือน อาทิ แก่งคุดคู้ ซึ่งเป็นแก่งหินใหญ่ขวางอยู่กลางลำน้ำโขง ช่วงโค้งของลำน้ำโขงพอดีทำให้เกิดกระแสน้ำเชี่ยวไหลผ่านแก่งในหน้าน้ำ น้ำจะท่วมจนมองไม่เห็นแก่ง เวลาที่เหมาะสมจะชมแก่งคุดคู้ คือช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นเวลาที่น้ำแห้งมองเห็นเกาะแก่งชัดเจนมีโค้งสันทรายริมแม่น้ำ

วัดศรีคุณเมือง ตั้งอยู่ที่ด้านเหนือของตลาดเชียงคาน มีกำแพงแก้วล้อมรอบตัวพระอุโบสถ วัดนี้เป็นแหล่งรวมงานศิลปะทั้งแบบล้านนาและล้านช้าง, วัดท่าแขก เป็นวัดโบราณ อยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขง ห่างจากอำเภอเชียงคาน 2 กิโลเมตร, หมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ บ้านนาป่าหนาด เดิมชาวไทดำอพยพมาจากเมืองเดียนเบียนฟู หรือเมืองแดง ทางตอนตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศเวียดนาม ในสมัยรัชกาลที่ 5 หรือร้อยกว่าปีมาแล้ว ยังคงรักษาประเพณี และวัฒนธรรมดั้งเดิมไว้ได้อย่างเหนียวแน่น

ถนนชายโขง ที่สามารถชมวิถีชีวิตของชุมชนบ้านไม้เก่าโบราณที่เรียบง่ายเรียบง่ายแม่น้ำโขง ชมการทำผ้าหม่นวม การทำข้าวหลามยาว สามารถเลือกซื้อสินค้าพื้นเมืองตลอดระยะทาง 1.8 กิโลเมตร ภูทอก ห่างจากอำเภอเชียงคานไปทางอำเภอปากชม 8 กิโลเมตร สามารถชมทะเลหมอกในช่วงหน้าหนาว รวมถึงการชมทัศนียภาพของเมืองเชียงคาน และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (ส.ป.ป.ลาว)

ด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พบว่า นักท่องเที่ยวต่างชาติให้ความนิยมการท่องเที่ยวเชียงคานเป็นจำนวนมาก นักท่องเที่ยวจะเดินทางมาจากประเทศในกลุ่มยุโรป เยอรมัน ออสเตรเลีย ออสเตรเลีย โดยรับทราบข้อมูลจากท่องเที่ยวและกีฬา ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวจะมาศึกษาวิถีชีวิต

ธรรมชาติ เพราะจังหวัดเลยมีธรรมชาติที่สวยงาม อากาศไม่ร้อนเกินไป นักท่องเที่ยวบางส่วนเข้ามาเพื่อเก็บเกี่ยวบรรยากาศ แต่งหนังสือ เขียนบทความ ทำสารคดี เป็นต้น

สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเลย มีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว คือนำการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว จัดทำคู่มือแนะนำแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ จัดประชุมคณะกรรมการ/ผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน เพื่อเตรียมการรองรับนักท่องเที่ยวพร้อมจัดประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาจัดเก็บข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลตามหลักวิชาการ

ตารางที่ 4.12 แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 1 การแสวงหา ความรู้	1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ศึกษาวิถีชีวิตแบบไทยจากโฮมสเตย์ ที่นักท่องเที่ยวเข้าพัก 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ สืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตและ สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬา	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ฟัง ข้อมูลจากโฮมสเตย์ และสำนักงาน ท่องเที่ยวและกีฬารวมทั้ง ผู้ประกอบการอย่างตั้งใจและมีการใช้ คำถามในการสนทนาที่ชัดเจน เหมาะกับสถานการณ์ 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ร่วม แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์มี การซักถามในเชิงสร้างสรรค์ 3. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน

ตารางที่ 4.12 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 2 การแลกเปลี่ยน ประสบการณ์	1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์พูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่นและผู้ประกอบการในเชียงคาน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความสนใจวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นของชาวบ้านในอำเภอเชียงคาน 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใช้ทักษะด้านการสังเกตการณ์เรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นของชาวบ้านในอำเภอเชียงคาน
ขั้นตอนที่ 3 การฝึก ประสบการณ์ ด้วยตนเอง	นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นของชาวบ้านในอำเภอเชียงคานโดยการทำกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ 1) การدابตรข้าวเหนียว โดยทุกวันชาวบ้านจะตื่นเช้าประมาณ 04.00 – 05.00 น. เพื่อมานึ่งข้าวเหนียวเตรียมใส่บาตรพระ พระเดินบิณฑบาตเวลาเช้ามีด ประมาณ 6.00 น. 2) การปั่นจักรยานเข้าไปชมบ้านโบราณวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวบ้านในหมู่บ้านไทยทรงดำ	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความสนใจวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นของชาวบ้านในอำเภอเชียงคาน 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทำกิจกรรมร่วมกับชาวบ้านด้วยความสนใจ

ตารางที่ 4.12 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในอำเภอ เชียงคาน จังหวัดเลย

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
	3) ชมการเย็บผ้าด้วยมือและการ ผลิตสินค้าแฮนด์เมด นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ บางส่วนเลือกเดินทางไปยังสถานที่ที่มีชื่อเสียง ในเชียงคาน เช่น การชมทะเลหมอกภูทอก วัดพระพุทธรูปทองคำเงิน แก่งคุดคู้ และวัด ภูซางน้อย	
ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปองค์ ความรู้ / กระบวนการ ทำงาน	นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์พูดคุย ประสบการณ์จากการท่องเที่ยว และการ เรียนรู้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวในอำเภอเชียง คาน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความ ประทับใจเชียงคานเนื่องจากเป็นเมืองเก่าที่ สงบ มีเสน่ห์และมีความสวยงามของ ธรรมชาติ 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการ พูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการ ท่องเที่ยวกันอย่างสนุกสนาน 3. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการนำ รูปถ่ายแบ่งปันให้เพื่อนดู พร้อมกับเล่า ประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.12 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในอำเภอ เชียงคาน จังหวัดเลย

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
		4. จากท่องเที่ยวในเชียงคานสามารถสรุปฝั่งความคิดได้ดังนี้ 1. การวางแผนท่องเที่ยว 2. ศึกษาขั้นตอนวิธีการจากชาวบ้านหรือจากเจ้าของโฮมสเตย์ที่นักท่องเที่ยวพักแรมอยู่ 3. ลงมือทำกิจกรรมร่วมกับชาวบ้าน 4. สรุปผลการทำกิจกรรม 5. แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างนักท่องเที่ยวด้วยกัน 6. นักท่องเที่ยวเก็บประสบการณ์ที่ประทับใจไว้โดยใช้รูปถ่าย
ขั้นตอนที่ 5 ขั้นการนำไปใช้ ประโยชน์	นักท่องเที่ยวได้นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปแบ่งปันกับบุคคลอื่น โดยใช้ช่องทางต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต บทความ สารคดี ปากต่อปาก (Word of Mouth)	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์ มีความสุขที่ได้มีส่วนร่วมในการศึกษา 2. หลังจากสิ้นสุดระยะเวลาทำกิจกรรม ในชุมชน อำเภอ เชียงคาน แล้วนักท่องเที่ยวจะมีความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปเผยแพร่ให้บุคคลอื่นทราบ โดยผ่านช่องทางต่างๆ เช่น เครือข่ายสังคม เฟสบุ๊ก เว็บบล็อก หรือการบอกต่อ รวมทั้งเขียนบทความและทำสารคดี 3. จุดหมายทางของนักท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์ส่วนใหญ่จะท่องเที่ยวต่อยังประเทศเพื่อนบ้าน เช่น สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เวียดนาม

ผลจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ตามกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน สามารถสรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นแสวงหาความรู้ ในขั้นนี้ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ศึกษาวิถีชีวิตแบบไทยจากโฮมสเตย์ที่นักท่องเที่ยวเข้าพัก รวมทั้งมีการค้นคว้าเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ตและสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเลย จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ฟังข้อมูลจากโฮมสเตย์ และสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬา รวมทั้งผู้ประกอบการอย่างตั้งใจและมีการใช้คำถามในการสัมภาษณ์ที่ชัดเจนเหมาะสมกับสถานการณ์ ร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์มีการซักถามในเชิงสร้างสรรค์ และพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในขั้นนี้ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์พูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่นและผู้ประกอบการในเชียงคาน จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความสนใจวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านสามารถใช้ทักษะด้านการสังเกตการณ์เรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านในอำเภอเชียงคาน

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง ในขั้นนี้ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านในอำเภอเชียงคานโดยการทำกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ (1) การตักบาตรข้าวเหนียว โดยทุกวัน ชาวบ้านจะตื่นเช้าประมาณ 04.00 – 05.00 น. เพื่อมานั่งข้าวเหนียว เตรียมใส่บาตรพระ พระเดินบิณฑบาตเวลาเข้ามืด ประมาณ 6.00 น. (2) การปั่นจักรยานเข้าไปชมบ้านโบราณ วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวบ้านในหมู่บ้านไทยทรงดำ และ (3) ชมการเย็บผ้าด้วยมือและการผลิตสินค้าแฮนด์เมด นอกจากนี้มีนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์บางส่วนเลือกเดินทางไปยังสถานที่ที่มีชื่อเสียงในเชียงคาน เช่น การชมทะเลหมอกภูทอก วัดพระพุทธรูปทองคำเงิน แก่งคุดคู้ และวัดภูซางน้อย

จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความสนใจวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านและร่วมทำกิจกรรมกับชาวบ้านด้วยความสนใจ

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปความรู้/กระบวนการทำงาน ในขั้นนี้ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์พูดคุยประสบการณ์จากการท่องเที่ยว และการเรียนรู้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวในอำเภอเชียงคาน จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความประทับใจเชียงคานเนื่องจากเป็นเมืองเก่าที่สงบ มีเสน่ห์และมีความสวยงามของธรรมชาติ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการนำรูปถ่ายแบ่งปันให้เพื่อนดู พร้อมกับเล่าประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างสนุกสนาน

ขั้นตอนที่ 5 ชื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน หลังจากมีส่วนร่วมในกิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติในโฮมสเตย์ของ อำเภอ เชียงคานแล้ว นักท่องเที่ยวได้นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปแบ่งปันกับบุคคลอื่น โดยผ่านช่องทางต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต บทความ สารคดี ปากต่อปาก เป็นต้น

4.4.3 การท่องเที่ยวเพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมที่อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

4.4.3.1 บริบททั่วไปของอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย เป็นอำเภอแห่งเมืองประวัติศาสตร์ ดินแดนแห่งสัจจะและไมตรี และเป็นที่ตั้งของพระธาตุศรีสองรัก ปุชนิยสถานที่สำคัญและมีคุณค่ายิ่งทางประวัติศาสตร์ของประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพราะเป็นที่เคารพสักการะ ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชนไทยและประชาชนลาวมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันยาวนานกว่า 444 ปี และยังเป็นดินแดนที่มีความเชื่อประเพณี วัฒนธรรมและพิธีกรรมตลอด 12 เดือน ตั้งแต่เดือนอ้ายมีงานทำบุญเข้ากรรม เดือนยี่มีงานทำบุญคุณลาน เดือนสามมีงานนมัสการปิดทองรอยพระพุทธรูปจำลองและงานทำบุญข้าวจี เดือนสี่มีงานเลี้ยงเหือน (ตั้งไหเหล้า) เดือนห้ามีงานเลี้ยงเจ้าเมืองกลาง งานบุญตรุษสงกรานต์ แห่ดอกไม้ถวายองค์พระธาตุศรีสองรัก นำธงชัยไปถวายปักไว้ที่วัดโพธิ์ชัยและจัดทำข้าวพันก้อนถวายองค์พระธาตุศรีสองรัก เดือนหกงานนมัสการพระธาตุศรีสองรัก เดือนเจ็ดมีงานเลี้ยงหอยทั้งหอยหลวงและหอยน้อย เดือนแปดงานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขนที่วัดโพธิ์ชัย เดือนเก้า มีงานทำบุญข้าวประดับดิน เดือนสิบงานบุญข้าวสาก เดือนสิบเอ็ดมีงานทำบุญออกพรรษาไหลเรือไฟ ณ ลำน้ำหมัน ถวายต้นผึ้งองค์พระธาตุศรีสองรัก และเดือนสิบสองมีงานทำบุญทอดกฐินและผ้าป่า ในการบำรุงพุทธศาสนา อำเภอด่านซ้าย จึงเป็นอำเภอที่มีศักยภาพ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ประเพณีและวัฒนธรรมอย่างยิ่งโดยเฉพาะในช่วงเวลาเดือนแปดของทุกปี จะมีงานประเพณีวัฒนธรรมที่ล้ำเลิศ คืองานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน ซึ่งถือว่าเป็นงานประเพณีที่สำคัญและเป็นงานประเพณีที่เลื่องลือไปสู่สากล อยู่ในแผนการส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทยและก้าวไกลสู่สายตาของนักท่องเที่ยวต่างประเทศอย่างมากมายทั่วโลก

นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายทางธรรมชาติและสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ อันได้แก่ หนึ่ง พระธาตุศรีสองรัก หรือเจดีย์พระธาตุศรีสองรัก สร้างขึ้นประมาณปี พ.ศ. 2103 เพื่อเป็นสักขีพยานของความสัมพันธไมตรีระหว่างสมเด็จพระมหาจักรพรรดิแห่งกรุงศรีอยุธยา กับพระไชยเชษฐาธิราช กรุงศรีสัตนาคนหุต (เวียงจันทน์) สอง วัดเนรมิตวิปัสสนา ซึ่งพระอุโบสถและเจดีย์ภายในวัดก่อสร้างด้วยศิลาแลงอันสวยงาม มี พระพุทธรูปชินราชจำลอง เป็นพระประธานและภาพจิตรกรรมฝาผนังภายในอุโบสถที่สวยงามประดับโดยรอบ สาม พิพิธภัณฑ์ผีตาโขน ตั้งอยู่ภายในบริเวณวัดโพธิ์ชัย ซึ่งเป็นแหล่งค้นคว้าข้อมูลวัฒนธรรมประเพณี โดยเฉพาะประเพณีบุญหลวงและ

การละเล่น ฝัตาโชน สี่ น้ำตกแก่งสองคอนและภูแปก ที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม
หำ สถานที่ทดลอง เกษตรที่สูง ตั้งอยู่ที่บ้านน้ำเย็น ต.กกสะทอน และสุดท้ายงานปีใหม่ของชาวไทย
ภูเขา ผ่าม้ง บ้านตูปคือ ตำบลกกสะทอน ปลายเดือนธันวาคมของทุกปี

4.4.3.2 การสังเกตพฤติกรรมตามกระบวนการเรียนรู้ของการท่องเที่ยวเพื่อ แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมที่อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ตารางที่ 4.13 แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวเพื่อแลกเปลี่ยน
วัฒนธรรมที่อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 1 การแสวงหา ความรู้	1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ สืบค้นข้อมูลจาก อินเทอร์เน็ต 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ (งาน ประเพณีบุญหลวง และการละเล่นฝัตา โชน อำเภอ ด่านซ้าย)	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พึง การบรรยายอย่างตั้งใจและมีการใช้ คำถามในการสัมภาษณ์ที่ชัดเจน เหมาะสมกับสถานการณ์ 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ มี การบันทึกเพิ่มเติมจากเอกสารที่ให้ไว้ 3. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ร่วม แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ มี การซักถามในเชิงสร้างสรรค์ 4. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ มี การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่าง กัน
ขั้นตอนที่ 2 การแลกเปลี่ยน ประสบการณ์	1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ นำ ความรู้ที่มีมาศึกษาร่วมกับเจ้าหน้าที่ และผู้ทำหน้าที่ฝัตาโชน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า

ตารางที่ 4.13 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวเพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมที่อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
	2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ เข้าไปสังเกตการทำหน้ากากของชุมชนในอำเภอด่านซ้าย และแลกเปลี่ยนรูปแบบหน้ากากของเมือง เพื่อศึกษาวัฒนธรรมและประเพณี ของแต่ละประเทศ 3. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ สรุปประสบการณ์และความรู้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับชุมชน อำเภอด่านซ้าย	1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ สนใจและพร้อมฟังความรู้ด้านการทำหน้ากาก มาสาธิตและเรียนรู้ร่วมกันกับชุมชนใน อำเภอ ด่านซ้าย 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ เมื่อมีการเรียนรู้วิธีการทำหน้ากาก จากการสาธิตและมีผลสรุปว่าหน้ากากแต่ละประเทศมีการทำ และใช้หน้ากากที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน 3. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ และชุมชน อำเภอด่านซ้าย มีการพูดคุยกันเพื่อสอบถามข้อสงสัยและปัญหาในการทำงาน
ขั้นตอนที่ 3 การฝึก ประสบการณ์ ด้วยตนเอง	1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ รับทราบกิจกรรมและการสาธิต รูปแบบหน้ากาก โดยมีระยะเวลาในการทำกิจกรรม 3-5 วัน 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ เตรียมตัวพร้อมสำหรับการเริ่มทำกิจกรรม	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ทราบกิจกรรมการสาธิตการทำหน้ากาก เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสามารถทราบหลักการนำไปใช้ ของหน้ากากในแต่ละประเทศ 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ มีความสนใจและกระตือรือร้น ในการทำกิจกรรม สังเกตจากการเตรียมตัว และอุปกรณ์ในการสาธิตการทำหน้ากาก

ตารางที่ 4.13 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวเพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมที่อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปองค์ ความรู้ / กระบวนการ ทำงาน	นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ รวมตัว กันเพื่อพูดคุย สรุปผลการทำกิจกรรมในแต่ละ ละวัน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. หลังจากการทำกิจกรรมเสร็จสิ้นแต่ละ วัน นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ เข้ามาพักในส่วนของสำนักงานการ ท่องเที่ยวและกีฬาจัดให้ เพื่อการพูดคุย สรุปผลงานการทำกิจกรรม 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ แสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มเกี่ยวกับ ปัญหาและอุปสรรค พร้อมนำเสนอ แนวทางแก้ไขปัญหานั้น 3. จากกระบวนการเรียนรู้ สรุปผัง ความคิดดังนี้ 1. การวางแผน 2. ศึกษาขั้นตอน/วิธีการ 3. ลงมือทำกิจกรรม 4. สรุปผลการทำกิจกรรม 5. ปรับปรุงแก้ไข 6. ทำกิจกรรมให้ดีขึ้น

ตารางที่ 4.13 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวเพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมที่อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 5 ขั้นการนำไปใช้ ประโยชน์	หลังจากการทำกิจกรรม สาธิต การทำ หน้ากาก รวมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประเพณี ที่สอดคล้องกับการทำหน้ากากของแต่ละ ประเทศ ที่มีการนำไปใช้ตามประเพณีนั้นๆ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ จากนำ ความรู้และประสบการณ์ รวมทั้งตัวอย่าง หน้ากากของผีตาโขน ไปแบ่งปันกับบุคคล อื่นที่ต้องการเรียนรู้ด้วยการใช้ช่องทาง ต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ตและโซเชียลมีเดีย	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มี 2. หลังจากสิ้นสุดระยะเวลาการทำ 3. จุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยว 4. หลังจากนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญ ความสุจริตที่ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำ หน้ากาก กิจกรรมใน อำเภอ ด่านซ้าย แล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ จะ นำความรู้และประสบการณ์ไปเผยแพร่ พร้อมทั้งสร้างความร่วมมือ ประชาสัมพันธ์รูปแบบการแสดง หน้ากากนานาชาติ ที่มีการจัดในแต่ละ ประเทศที่มีประเพณีการใช้หน้ากาก เป็นสื่อ และแสดงออกถึงประเพณีของ ประเทศนั้นๆ ผ่านทางงานแสดง และ เว็บไซต์ต่างๆ ส่วนหนึ่งที่ท่องเที่ยวต่อในประเทศ เช่น การท่องเที่ยวในภาคเหนือ ภาคใต้ บางส่วนก็ท่องเที่ยวต่อไปยังประเทศ เพื่อนบ้าน เช่น อินโดนีเซีย เวียดนาม เดินทางกลับไป ยังมีการ ติดต่อผ่านอีเมลแอดเดรส และยังติดต่อ ให้เข้าร่วมโครงการ แสดงหน้ากาก นานาชาติ อย่างต่อเนื่อง

ผลจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ตามกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน สามารถสรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นแสวงหาความรู้ ในขั้นนี้ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ สืบค้นข้อมูลจาก อินเทอร์เน็ตก่อนเดินทางมายังจังหวัดเลย จากนั้นนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทำการศึกษา ค้นคว้างานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน อำเภอ ด่านซ้าย จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สนใจงานประเพณีผีตาโขนเป็นอย่างมาก ฟังการบรรยายอย่างตั้งใจและมีการใช้คำถามในการสัมภาษณ์ที่ชัดเจน เหมาะสมกับสถานการณ์ มีการบันทึกเพิ่มเติมจากเอกสารที่ให้ไว้และร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ มีการซักถามในเชิงสร้างสรรค์และมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในขั้นนี้ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ นำความรู้ที่มีมาศึกษาร่วมกับเจ้าหน้าที่ และผู้ทำหน้าากผีตาโขน โดยสังเกตการณ์ทำหน้าากของชุมชนใน อำเภอด่านซ้าย และแลกเปลี่ยนรูปแบบหน้าากของเมือง เพื่อศึกษาวัฒนธรรมและประเพณีของแต่ละประเทศ จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ สนใจและพร้อมฟังความรู้ด้านการทำหน้าาก มาสาธิตและเรียนรู้ร่วมกันกับชุมชนใน อำเภอด่านซ้าย เมื่อมีการเรียนรู้วิธีการทำหน้าาก จากการสาธิตและมีผลสรุปว่าหน้าากแต่ละประเทศมีการทำ และใช้หน้าากที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง ในขั้นนี้ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ รับประทานกิจกรรมและการสาธิต รูปแบบหน้าาก โดยมีระยะเวลาในการทำกิจกรรม 3-5 วัน และมีการเตรียมตัวพร้อมสำหรับการเริ่มทำกิจกรรม จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ มีความสนใจและกระตือรือร้น ในการทำกิจกรรม สังเกตจากการเตรียมตัว และอุปกรณ์ในการสาธิตการทำหน้าาก นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ รับประทานกิจกรรมการสาธิตการทำหน้าาก เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสามารถทราบหลักการนำไปใช้ ของหน้าากในแต่ละประเทศ

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปความรู้/กระบวนการทำงาน ในขั้นนี้ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ รวมตัวกันเพื่อพูดคุย สรุปผลการทำกิจกรรมในแต่ละวัน จากการสังเกตพบว่า หลังจากการทำกิจกรรมเสร็จสิ้นแต่ละวัน นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ เข้ามาพักในส่วนของการท่องเที่ยวและกีฬาจัดให้ เพื่อการพูดคุยสรุปผลงานการทำกิจกรรมและแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค พร้อมนำเสนอแนวทางแก้ไขปัญหานั้น

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน หลังจากการทำกิจกรรม สาธิต การทำหน้าาก รวมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประเพณีที่สอดคล้องกับการทำหน้าาก ของแต่ละประเทศ ที่มีการนำไปใช้ตามประเพณีนั้นๆ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ จากการนำความรู้และประสบการณ์ รวมทั้ง

ตัวอย่างหน้ากากของผีตาโชน ไปแบ่งปันกับบุคคลอื่นที่ต้องการเรียนรู้ ด้วยการใช้ช่องทางต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต และโซเชียลมีเดีย

4.5 กระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดภูเก็ต

คณะผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดภูเก็ตจำนวน 20 คน โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นแสวงหาความรู้ 2) ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 3) ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง 4) ขั้นสรุปองค์ความรู้ 5) ขั้นการนำไปใช้ ซึ่งในการพัฒนาการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้น คณะผู้วิจัยใช้แบบสังเกตซึ่งเป็นเครื่องมือที่สังเกตและบันทึกตามข้อคำถามที่กำหนดและที่สนใจหรือเป็นจุดเน้น จุดสำคัญของเรื่องที่จะต้องทำการสังเกตและบันทึก ซึ่งมีการเตรียมประเด็นคำถามไว้ล่วงหน้าก่อนการสังเกต คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวตามข้อคำถามแล้วตอบข้อคำถามเหล่านั้นตามที่สังเกตได้โดยเขียนบรรยายตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงๆ ข้อสำคัญจะต้องไม่เสริมความคิดเห็นใดๆ ของตนเองในการตอบบรรยายข้อคำถามทั้งหมดและแบบสังเกตพฤติกรรมแบบระบุตัวบ่งชี้ ผลการเรียนรู้ปรากฏดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.5.1 กิจกรรมการสอนหนังสือ

4.5.1.1 บริบททั่วไปของการสอนหนังสือ

นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาในจังหวัดภูเก็ตโดยการติดต่อตัวแทนจากต่างประเทศและเดินทางมาติดต่อด้วยตนเองหน้าที่หลักของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์คือการสอนหนังสือแก่นักเรียน โดยปกติจะมีการสอนเป็นภาคการศึกษา ส่วนใหญ่อาสาสมัครที่เข้าทำงานจะอยู่ประมาณ 3 เดือน ถึง 1 ปี โดยทางนักท่องเที่ยวจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าอาหารและค่าที่พัก และทางองค์กรอิสระมีการสนับสนุนค่าใช้จ่ายบางส่วนให้กับอาสาสมัครเหล่านี้ด้วย ด้านที่พักสำหรับอาสาสมัคร อาสาสมัครจะพักอยู่ในสถานที่ที่ทางหน่วยงานจัดหาไว้สำหรับเหตุผลที่เลือกมาที่จังหวัดภูเก็ต เพราะว่าเป็นจังหวัดที่มีหาดทรายที่สวยงาม และต้องการมาระลึกถึงผู้ประสพภัยสึนามิ

4.5.1.2 ผลการสังเกตพฤติกรรมตามกระบวนการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

กระบวนการจัดการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นแสวงหาความรู้ 2. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 3. ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง 4. ขั้นสรุปองค์ความรู้ 5. ขั้นการนำไปใช้ ซึ่งในการ

พัฒนาการเรียนรู้ทั้ง 5 ชั้น คณะผู้วิจัยใช้แบบสังเกตซึ่งเป็นเครื่องมือที่สังเกตและบันทึกตามข้อคำถามที่กำหนดและที่สนใจหรือเป็นจุดเน้น ผลการศึกษาดังนี้

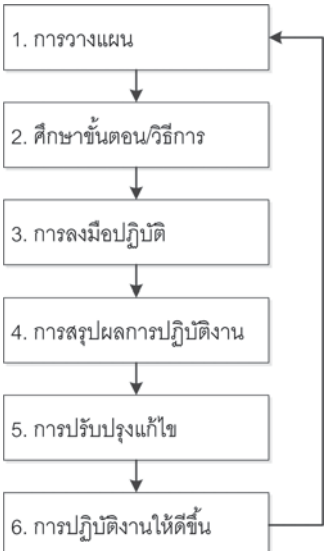
ตารางที่ 4.14 แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้การสอนภาษาอังกฤษในจังหวัดภูเก็ต

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 1 การแสวงหา ความรู้	1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ (เว็บไซต์) 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ 3. หน่วยงานมีการอบรมให้แก่นักท่องเที่ยวเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวก่อนการสอน 4. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สอบถามและสัมภาษณ์เกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมายและการดำรงชีวิตในพื้นที่	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ฟังบรรยายอย่างตั้งใจ 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการจดบันทึกเพิ่มเติมจากเอกสารและบอร์ดที่ติดประกาศไว้ 3. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ มีการซักถามในเชิงสร้างสรรค์
ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยน ประสบการณ์	นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทดลองปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ในการสอนภาษาอังกฤษ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการสรุปปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความสนใจและพร้อมจะเรียนรู้จากเจ้าหน้าที่ 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใช้ทักษะด้านการสังเกตขณะเรียนรู้กับเจ้าหน้าที่โดยสังเกตจากการพยักหน้า และสามารถทบทวนกระบวนการทำงานได้อย่างถูกต้อง 2. หลังจากฟังบรรยายจากเจ้าหน้าที่แล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์การพูดคุยกันในกลุ่มเพื่อสอบถามข้อสงสัยและปัญหาในการทำงาน

ตารางที่ 4.14 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้การสอนภาษาอังกฤษในจังหวัดภูเก็ต

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึก ประสบการณ์ ด้วยตนเอง	1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ รับทราบตารางการปฏิบัติงานของตนเอง 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เตรียม ตัวให้พร้อมสำหรับการเริ่มปฏิบัติงาน 3. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ลงมือ ปฏิบัติงาน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ รับทราบตารางการปฏิบัติงานและสามารถ ปฏิบัติงานได้ตามที่เรียนรู้ 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความ กระตือรือร้นในการทำงาน สังเกตได้จาก การมาทำงานตรงเวลา
ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปองค์ ความรู้ / กระบวนการ ทำงาน	นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์รวมตัวกัน เพื่อพูดคุยสรุปผลการปฏิบัติงานประจำวัน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. หลังจากปฏิบัติเสร็จสิ้นในแต่ละวันแล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะเข้า มาในห้องประชุมจัดเตรียมไว้ และมีการ พูดคุยสรุปผลการปฏิบัติงานประจำวัน 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์แสดง ความคิดเห็นภายในกลุ่มเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรค พร้อมทั้งนำเสนอแนวทาง การแก้ไขปัญหานั้น 3. จากการกระบวนการเรียนรู้ของ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ สามารถสรุปในรูปของผังความคิดดังนี้

ตารางที่ 4.14 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้การสอนภาษาอังกฤษในจังหวัดภูเก็ต

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
		 <pre> graph TD A[1. การวางแผน] --> B[2. ศึกษาขั้นตอนวิธีการ] B --> C[3. การลงมือปฏิบัติ] C --> D[4. การสรุปผลการปฏิบัติงาน] D --> E[5. การปรับปรุงแก้ไข] E --> F[6. การปฏิบัติงานให้ดีขึ้น] F --> A </pre>
ขั้นตอนที่ 5 ขั้นการนำไปใช้	หลังจากผ่านการปฏิบัติงานในการสอนภาษาอังกฤษแล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปแบ่งปันกับบุคคลอื่นโดยใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต ปากต่อปาก (Word of Mouth) หรือนำไปใช้ในการสอนที่แหล่งอื่นๆ	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความสุขที่ได้สอนภาษาอังกฤษ 2. หลังจากสิ้นสุดระยะเวลาปฏิบัติงานในการสอนภาษาอังกฤษแล้วนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปเผยแพร่ให้บุคคลอื่นทราบโดยผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เครือข่ายสังคมเฟสบุ๊ค เว็บบล็อก หรือการบอกต่อ เป็นต้น 3. จุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ส่วนหนึ่งท่องเที่ยวต่อภายในประเทศ อาทิเช่น เชียงราย พังงา กระบี่ สุราษฎร์ธานี เป็นต้น

ผลจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ตามกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน สามารถสรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นแสวงหาความรู้ ในขั้นนี้นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทำการศึกษา ค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ ได้รับการอบรมจากเจ้าหน้าที่ สอบถามและสัมภาษณ์เกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมายและการดำรงชีวิตในพื้นที่จากเจ้าหน้าที่ คณะผู้วิจัยสังเกตการใช้คำถามของนักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์พบว่า นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ฟังการบรรยายอย่างตั้งใจ มีการจดบันทึกเพิ่มเติมจากเอกสารและบอร์ดประชาสัมพันธ์ต่างๆ

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในขั้นนี้นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทดลองปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ มีการเข้าไปสังเกตการสอนหนังสือ พูดคุยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการทำงานปฏิบัติงาน ผลการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใช้ทักษะด้านการสังเกตขณะเรียนรู้โดยการพยักหน้าเมื่อเข้าใจการทำงาน และสามารถทบทวนกระบวนการทำงานได้อย่างถูกต้องเพื่อเป็นการสร้างความพร้อมก่อนการปฏิบัติงานจริง

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง เมื่อนักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ได้รับความรู้และประสบการณ์ร่วมกันแล้วก็นำความรู้มาเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของตนเอง มีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงานมอบหมายงานตามความถนัดและความเหมาะสม ผลการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สามารถปฏิบัติงานได้ตามที่เรียนรู้ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปความรู้/กระบวนการทำงาน เมื่อนักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ปฏิบัติงานในแต่ละวันเสร็จสิ้นแล้วจะเข้ามารวมกันอยู่ในห้องประชุมที่จัดไว้ โดยจะมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้/กระบวนการทำงานรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน ผลจากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการใช้กระบวนการกลุ่มได้อย่างเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน หลังจากผ่านการปฏิบัติงานในสถานบริบาลช้างแล้ว นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำความรู้และประสบการณ์ได้รับไปแบ่งปันกับบุคคลอื่นโดยใช้ช่องทางต่างๆ ผลจากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่พึงพอใจและมีความสุขที่ได้เข้าร่วมบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยคณะผู้วิจัยสังเกตได้จากการที่นักท่องเที่ยงเหล่านี้ได้โพสต์ข้อความลงในเครือข่ายสังคมเฟสบุ๊ก เว็บไซต์อีกต่าง ๆ หรือการบอกต่อเป็นต้น

4.5.2 กิจกรรมการเป็นอาสาสมัครช่วยงานตำรวจท่องเที่ยว

4.5.2.1 บริบททั่วไปของกิจกรรมการเป็นอาสาสมัครช่วยงานตำรวจท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาในจังหวัดเชียงใหม่โดยการติดต่อหน่วยงานโดยตรง หน้าที่หลักของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์คือการเป็นล่ามช่วยเหลือนักท่องเที่ยวที่ได้รับความเดือดร้อน ช่วยงานตำรวจท่องเที่ยวเรื่องเอกสารภาษาต่างประเทศ ส่วนใหญ่อาสาสมัครที่เข้าทำงานจะอยู่ประมาณ 1 สัปดาห์ถึง 6 เดือน โดยทางนักท่องเที่ยวจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าอาหารและค่าที่พักเองเนื่องจากทางหน่วยงานไม่มีอาหารและที่พักคอยบริการ ส่วนทางตำรวจท่องเที่ยวจะสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการอบรม ค่าเครื่องแบบในการปฏิบัติงาน สำหรับเหตุผลที่เลือกมาที่จังหวัดเชียงใหม่ เพราะว่าเป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายทางสถานที่ท่องเที่ยว มีสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงาม

4.5.2.2 ผลการสังเกตพฤติกรรมตามกระบวนการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

กระบวนการจัดการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นแสวงหาความรู้ 2) ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 3) ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง 4) ขั้นสรุปองค์ความรู้ 5) ขั้นการนำไปใช้ ซึ่งในการพัฒนาการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้น คณะผู้วิจัยใช้แบบสังเกตซึ่งเป็นเครื่องมือที่สังเกตและบันทึกตามข้อคำถามที่กำหนดและที่สนใจหรือเป็นจุดเน้น ผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 4.15 แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในกิจกรรมการเป็นอาสาสมัครของตำรวจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดภูเก็ต

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 1 การแสวงหาความรู้	1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ศึกษา ค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ (เว็บไซต์) 2. ตำรวจท่องเที่ยวมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวก่อนปฏิบัติงาน 3. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ สอบถามและสัมภาษณ์เกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมาย	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการจดบันทึกเพิ่มเติมจากเอกสารและบอร์ดที่ติดประกาศไว้ 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ มีการซักถามในเชิงสร้างสรรค์

ตารางที่ 4.15 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในกิจกรรมการเป็นอาสาสมัครของ ตำรวจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดภูเก็ต

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยน ประสบการณ์	1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ทดลองปฏิบัติงานร่วมกับตำรวจท่องเที่ยวบริเวณหาดป่าตอง 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการสรุปปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความสนใจและพร้อมจะเรียนรู้จากเจ้าหน้าที่ 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใช้ทักษะด้านการสังเกตขณะเรียนรู้กับเจ้าหน้าที่ โดยสังเกตจากการพยักหน้า และสามารถทบทวนกระบวนการทำงานได้อย่างถูกต้อง 3. หลังจากฟังบรรยายจากเจ้าหน้าที่แล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์การพูดคุยกันในกลุ่มเพื่อสอบถามข้อสงสัยและปัญหาในการทำงาน
ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึก ประสบการณ์ ด้วยตนเอง	1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ รับผิดชอบหน้าที่และตารางการปฏิบัติงานของตนเอง 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ลงมือปฏิบัติงาน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ รับผิดชอบตารางการปฏิบัติงานและสามารถปฏิบัติงานได้ตามที่เรียนรู้ 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความกระตือรือร้นในการทำงาน สังเกตได้จากการมาทำงานตรงเวลา
ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปองค์ ความรู้ / กระบวนการ ทำงาน	นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์รวมตัวกัน เพื่อพูดคุยสรุปผลการปฏิบัติงานประจำวัน	การสังเกตพฤติกรรม 1. หลังจากปฏิบัติเสร็จสิ้นในแต่ละวันแล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการพูดคุยสรุปผลการปฏิบัติงานประจำวัน

ตารางที่ 4.15 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในกิจกรรมการเป็นอาสาสมัครของ ตำรวจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดภูเก็ต

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
		2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์แสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค พร้อมทั้งนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา
ขั้นตอนที่ 5 ขั้นการนำไปใช้	หลังจากผ่านการปฏิบัติงานเป็นอาสาสมัครของตำรวจท่องเที่ยวแล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปแบ่งปันกับบุคคลอื่นโดยใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต ปากต่อปาก	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความสุข และภูมิใจ ในกิจกรรมการเป็นอาสาสมัครของตำรวจท่องเที่ยว 2. หลังจากสิ้นสุดระยะเวลาปฏิบัติงานในการเป็นอาสาสมัครแล้วนักท่องเที่ยวยเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปเผยแพร่ให้บุคคลอื่นทราบโดยผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เครือข่ายสังคมเฟสบุ๊ค เว็บบล็อก หรือการบอกต่อ เป็นต้น 3. จุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ส่วนหนึ่งท่องเที่ยวต่อภายในประเทศ อาทิเช่น เชียงราย กระบี่ พังงา เป็นต้น

ผลจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ตามกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน สามารถสรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นแสวงหาความรู้ ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทำการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ ได้รับการถ่ายทอดความรู้จากการอบรมโดยตำรวจท่องเที่ยว สอบถามเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ คณะผู้วิจัยสังเกตการใช้คำถามของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญ

ประโยชน์พบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์พึงการบรรยายอย่างตั้งใจ มีการจดบันทึกเพิ่มเติมจากเอกสาร

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทดลองปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ภายในสถานที่ มีการเข้าไปสังเกตการทำงาน การดูแลนักท่องเที่ยว พุดคุยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการทำงานปฏิบัติงาน ผลการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใช้ทักษะด้านการสังเกตขณะเรียนรู้โดยการพิกหน้าเมื่อเข้าใจการทำงาน และสามารถทบทวนกระบวนการทำงานได้อย่างถูกต้องเพื่อเป็นการสร้างความพร้อมก่อนการปฏิบัติงานจริง

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง เมื่อนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ได้รับความรู้และประสบการณ์ร่วมกันแล้วก็นำความรู้มาเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของตนเอง มีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงานมอบหมายงานตามความถนัดและความเหมาะสม ผลการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สามารถปฏิบัติงานได้ตามที่เรียนรู้ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปความรู้/กระบวนการทำงาน เมื่อนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ปฏิบัติงานในแต่ละวันเสร็จสิ้นแล้วจะเข้ามารวมกันอยู่ในห้องประชุมที่จัดไว้ โดยจะมีการพุดคุยแลกเปลี่ยนความรู้/กระบวนการทำงานรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน ผลจากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการใช้กระบวนการกลุ่มได้อย่างเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน หลังจากผ่านการปฏิบัติงานแล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปแบ่งปันกับบุคคลอื่นโดยใช้ช่องทางต่าง ๆ ผลจากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่พึงพอใจและมีความสุขที่ได้เข้าร่วมบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดภูเก็ต โดยคณะผู้วิจัยสังเกตได้จากการที่นักท่องเที่ยวเหล่านั้นได้โพสต์ข้อความลงในเครือข่ายสังคมเฟสบุ๊ค เว็บไซต์กต่าง ๆ หรือการบอกต่อ เป็นต้น

4.5.3 กิจกรรมการดูแลชะนี

4.5.3.1 บริบททั่วไปของสถานที่ดูแลชะนี

นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาในจังหวัดภูเก็ตโดยการติดต่อองค์กรไม่แสวงหากำไร หรือติดต่อหน่วยงานโดยตรง สถานที่หลักของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์คือการดูแลชะนีโดยปกติจะมีการดูแลเป็นทั้งวันเริ่มตั้งแต่การล้างคอกชะนี การให้อาหาร รักษาชะนี ส่วนใหญ่อาสาสมัครที่เข้าทำงานจะอยู่ประมาณ 1 วัน ถึง 1 เดือน โดยทางนักท่องเที่ยวจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าอาหารและค่าที่พักเองเนื่องจากทางหน่วยงานไม่มีอาหารและที่พักคอยบริการ สำหรับเหตุผลที่เลือกมาที่จังหวัดภูเก็ตเนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามและมีชื่อเสียง

4.5.3.2 ผลการสังเกตพฤติกรรมตามกระบวนการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวนำบำเพ็ญประโยชน์

กระบวนการจัดการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นแสวงหาความรู้ 2. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 3. ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง 4. ขั้นสรุปองค์ความรู้ 5. ขั้นการนำไปใช้ ซึ่งในการพัฒนาการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้น คณะผู้วิจัยใช้แบบสังเกตซึ่งเป็นเครื่องมือที่สังเกตและบันทึกตามข้อคำถามที่กำหนดและที่สนใจหรือเป็นจุดเน้น ผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 4.16 แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในสถานที่ดูแลชะนีของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดภูเก็ต

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 1 การแสวงหาความรู้	1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ (เว็บไซต์) 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สอบถามและสัมภาษณ์เกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมาย	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการจดบันทึกเพิ่มเติมจากเอกสารและบอร์ดที่ติดประกาศไว้ 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ มีการซักถามในเชิงสร้างสรรค์
ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์	1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทดลองปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ภายในสถานที่ดูแลชะนี 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการสรุปปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความสนใจและพร้อมจะเรียนรู้งานจากเจ้าหน้าที่

ตารางที่ 4.16 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในสถานที่ดูแลและนี้ของนักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดภูเก็ต

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
		2. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใช้ทักษะด้านการสังเกตขณะเรียนรู้กับเจ้าหน้าที่โดยสังเกตจากการพยักหน้า และสามารถทบทวนกระบวนการทำงานได้อย่างถูกต้อง 3. หลังจากฟังบรรยายจากเจ้าหน้าที่แล้ว นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์การพูดคุยกันในกลุ่มเพื่อสอบถามข้อสงสัยและปัญหาในการทำงาน
ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึก ประสบการณ์ ด้วยตนเอง	1. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์รับทราบหน้าที่และตารางการปฏิบัติงานของตนเอง 2. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ลงมือปฏิบัติงาน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์รับทราบตารางการปฏิบัติงานและสามารถปฏิบัติงานได้ตามที่เรียนรู้ 2. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความกระตือรือร้นในการทำงาน สังเกตได้จากการมาทำงานตรงเวลา
ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปองค์ ความรู้ / กระบวนการ ทำงาน	นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์รวมตัวกันเพื่อพูดคุยสรุปผลการปฏิบัติงานประจำวัน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. หลังจากปฏิบัติเสร็จสิ้นในแต่ละวันแล้ว นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการพูดคุยสรุปผลการปฏิบัติงานประจำวัน 2. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์แสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค พร้อมทั้งนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา

ตารางที่ 4.16 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในสถานที่ดูและชะนีของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดภูเก็ต

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นการนำไปใช้	หลังจากผ่านการปฏิบัติงานในสถานที่เลี้ยงชะนีแล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปแบ่งปันกับบุคคลอื่นโดยใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต ปากต่อปาก (Word of Mouth)	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความสุขที่ได้ช่วยเหลือชะนี 2. หลังจากสิ้นสุดระยะเวลาปฏิบัติงานในสถานเลี้ยงชะนีแล้วนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปเผยแพร่ให้บุคคลอื่นทราบโดยผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เครือข่ายสังคมเฟสบุ๊ก เว็บบล็อก หรือการบอกต่อ เป็นต้น 3. จุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ส่วนหนึ่งท่องเที่ยวต่อภายในประเทศ อาทิเช่น เชียงใหม่ กระบี่ เป็นต้น
---	--	--

ผลจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ตามกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน สามารถสรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นแสวงหาความรู้ ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทำการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ สอบถามเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ คณะผู้วิจัยสังเกตการใช้คำถามของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์พบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ฟังการบรรยายอย่างตั้งใจ มีการจดบันทึกเพิ่มเติมจากเอกสารและบอร์ดประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทดลองปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ภายในสถานที่ดูและชะนี มีการเข้าไปสังเกตการดูแลชะนี พูดคุยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการทำงานปฏิบัติงาน ผลการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใช้ทักษะด้านการสังเกตขณะเรียนรู้โดยการพยักหน้าเมื่อเข้าใจการทำงาน และสามารถทบทวนกระบวนการทำงานได้อย่างถูกต้องเพื่อเป็นการสร้างความพร้อมก่อนการปฏิบัติงานจริง

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง เมื่อนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ได้รับความรู้และประสบการณ์ร่วมกันแล้วก็นำความรู้มาเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของตนเอง มีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงานมอบหมายงานตามความถนัดและความเหมาะสม ผลการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สามารถปฏิบัติงานได้ตามที่เรียนรู้ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปความรู้/กระบวนการทำงาน เมื่อนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ปฏิบัติงานในแต่ละวันเสร็จสิ้นแล้วจะเข้ามารวมกันอยู่ในห้องประชุมที่จัดไว้ โดยจะมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้/กระบวนการทำงานรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน ผลจากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการใช้กระบวนการกลุ่มได้อย่างเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 5 ชี้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน หลังจากผ่านการปฏิบัติงานในสถานเลี้ยงชะนีแล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปแบ่งปันกับบุคคลอื่นโดยใช้ช่องทางต่างๆ ผลจากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่พึงพอใจและมีความสุขที่ได้เข้ามาร่วมบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดภูเก็ต โดยคณะผู้วิจัยสังเกตได้จากการที่นักท่องเที่ยวเหล่านี้ได้โพสต์ข้อความลงในเครือข่ายสังคมเฟสบุ๊ก เว็บไซต์ต่าง ๆ หรือการบอกต่อ เป็นต้น

4.6 กระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดพังงา

คณะผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดพังงาจำนวน 20 คน โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นแสวงหาความรู้ 2. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 3. ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง 4. ขั้นสรุปองค์ความรู้ 5. ขั้นการนำไปใช้ ซึ่งในการพัฒนาการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้น คณะผู้วิจัยใช้แบบสังเกตซึ่งเป็นเครื่องมือที่สังเกตและบันทึกตามข้อคำถามที่กำหนดและที่สนใจหรือเป็นจุดเน้น จุดสำคัญของเรื่องที่จะต้องทำการสังเกตและบันทึก ซึ่งมีการเตรียมประเด็นคำถามไว้ล่วงหน้าก่อนการสังเกต คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวตามข้อคำถามแล้วตอบข้อคำถามเหล่านั้นตามที่สังเกตได้โดยเขียนบรรยายตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงๆ ข้อสำคัญจะต้องไม่เสริมความคิดเห็นใดๆ ของตนเองในการตอบบรรยายข้อคำถามทั้งหมดและแบบสังเกตพฤติกรรมแบบระบุตัวบ่งชี้ ผลการเรียนรู้ปรากฏดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.6.1 กิจกรรมการสอนหนังสือ

4.6.1.1 บริบททั่วไปของการสอนหนังสือ

นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาในจังหวัดพังงาโดยการติดต่อตัวแทนจากต่างประเทศ และเดินทางมาติดต่อด้วยตนเองหน้าที่หลักของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์คือการสอนหนังสือแก่นักเรียน โดยปกติจะมีการสอนเป็นภาคการศึกษา ส่วนใหญ่อาสาสมัครที่เข้าทำงานจะอยู่ประมาณ 3 เดือน ถึง 1 ปี โดยทางนักท่องเที่ยวจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าอาหารและค่าที่พัก และทางองค์กรอิสระมีการสนับสนุนค่าใช้จ่ายบางส่วนให้กับอาสาสมัครเหล่านี้ด้วย ด้านที่พักสำหรับอาสาสมัคร อาสาสมัครจะพักอยู่ในสถานที่ที่ทางหน่วยงานจัดหาไว้ สำหรับเหตุผลที่เลือกมาที่จังหวัดพังงา เพราะว่าเป็นจังหวัดที่มีหาดทรายที่สวยงาม และต้องการมาระลึกถึงผู้ประสพภัยสึนามิ

4.6.1.2 ผลการสังเกตพฤติกรรมตามกระบวนการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

กระบวนการจัดการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นแสวงหาความรู้ 2. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 3. ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง 4. ขั้นสรุปองค์ความรู้ 5. ขั้นการนำไปใช้ ซึ่งในการพัฒนาการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้น คณะผู้วิจัยใช้แบบสังเกตซึ่งเป็นเครื่องมือที่สังเกตและบันทึกตามข้อคำถามที่กำหนดและที่สนใจหรือเป็นจุดเน้น ผลการศึกษาพบว่า

ตารางที่ 4.17 แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในกิจกรรมการสอนหนังสือของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดพังงา

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 1 การแสวงหาความรู้	1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ (เว็บไซต์) 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ 3. หน่วยงานมีการอบรมให้แก่นักท่องเที่ยวเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวก่อนการสอน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ฟังบรรยายอย่างตั้งใจ 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการจดบันทึกเพิ่มเติมจากเอกสารและบอร์ดที่ติดประกาศไว้

ตารางที่ 4.17 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในกิจกรรมการสอนหนังสือของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดพังงา

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
	4. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ สอบถามและสัมภาษณ์เกี่ยวกับงานที่ ได้รับมอบหมายและการดำรงชีวิตใน พื้นที่	3. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ร่วม แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ มีการ ซักถามในเชิงสร้างสรรค์
ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยน ประสบการณ์	1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ทดลองปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ใน การสอนหนังสือ 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการ สรุปปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความ สนใจและพร้อมจะเรียนรู้จาก เจ้าหน้าที่ 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใช้ ทักษะด้านการสังเกตขณะเรียนรู้กับ เจ้าหน้าที่โดยสังเกตจากการพยักหน้า และสามารถทบทวนกระบวนการทำงาน ได้อย่างถูกต้อง 3. หลังจากฟังบรรยายจากเจ้าหน้าที่แล้ว นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์การ พูดคุยกันในกลุ่มเพื่อสอบถามข้อสงสัย และปัญหาในการทำงาน
ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึก ประสบการณ์ ด้วยตนเอง	1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ รับทราบตารางการปฏิบัติงานของตนเอง โดยจะมีการปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ ในการสอนหนังสือ 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เตรียม ตัวให้พร้อมสำหรับการเริ่มปฏิบัติงาน 3. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ลงมือ ปฏิบัติงาน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ รับทราบตารางการปฏิบัติงานและสามารถ ปฏิบัติงานได้ตามที่เรียนรู้ 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความ กระตือรือร้นในการทำงาน สังเกตได้จาก การมาทำงานตรงเวลา

ตารางที่ 4.17 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในกิจกรรมการสอนหนังสือของ
นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์ในจังหวัดพังงา

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปองค์ ความรู้ / กระบวนการ ทำงาน	นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์ร่วมกัน เพื่อพูดคุยสรุปผลการปฏิบัติงานประจำวัน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์ พบว่า 1. หลังจากปฏิบัติเสร็จสิ้นในแต่ละวันแล้ว นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์จะเข้ามาในห้องประชุมจัดเตรียมไว้ และมีการ พูดคุยสรุปผลการปฏิบัติงานประจำวัน 2. นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์แสดง ความคิดเห็นภายในกลุ่มเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรค พร้อมทั้งนำเสนอแนวทางการ แก้ไขปัญหานั้น 3. จากการกระบวนการเรียนรู้ของ นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์ สามารถสรุปในรูปแบบของผังความคิดดังนี้ <pre> graph TD A[1. การวางแผน] --> B[2. ศึกษาขั้นตอน/วิธีการ] B --> C[3. การลงมือปฏิบัติ] C --> D[4. การสรุปผลการปฏิบัติงาน] D --> E[5. การปรับปรุงแก้ไข] E --> F[6. การปฏิบัติงานให้ดีขึ้น] F --> A </pre>

ตารางที่ 4.17 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในกิจกรรมการสอนหนังสือของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดพังงา

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 5 ขั้นการนำไปใช้	หลังจากผ่านการปฏิบัติงานในการสอนหนังสือ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปแบ่งปันกับบุคคลอื่นโดยใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต ปากต่อปาก หรือนำไปใช้ในการสอนที่แหล่งอื่นๆ	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความสุขที่ได้สอนหนังสือ 2. หลังจากสิ้นสุดระยะเวลาปฏิบัติงานในการสอนหนังสือแล้ว นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปเผยแพร่ให้บุคคลอื่นทราบโดยผ่านช่องทางต่างๆ เช่น เครือข่ายสังคมเฟสบุ๊ก เว็บบล็อก หรือการบอกต่อ เป็นต้น 3. จุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ส่วนหนึ่งท่องเที่ยวต่อภายในประเทศ อาทิเช่น เชียงราย ภูเก็ต สุราษฎร์ธานี เป็นต้น

ผลจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ตามกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน สามารถสรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นแสวงหาความรู้ ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทำการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ ได้รับการอบรมจากเจ้าหน้าที่ สอบถามและสัมภาษณ์เกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมายและการดำรงชีวิตในพื้นที่จากเจ้าหน้าที่ คณะผู้วิจัยสังเกตการใช้คำถามของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์พบว่า นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ฟังการบรรยายอย่างตั้งใจ มีการจดบันทึกเพิ่มเติมจากเอกสารและบอร์ดประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทดลองปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ มีการเข้าไปสังเกตการสอนหนังสือ พูดคุยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการทำงานปฏิบัติงาน ผลการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใช้ทักษะด้านการสังเกต

ขณะเรียนรู้โดยการพยักหน้าเมื่อเข้าใจการทำงาน และสามารถทบทวนกระบวนการทำงานได้อย่างถูกต้องเพื่อเป็นการสร้างความพร้อมก่อนการปฏิบัติงานจริง

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง เมื่อนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ได้รับความรู้และประสบการณ์ร่วมกันแล้วก็นำความรู้มาเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของตนเอง มีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงานมอบหมายงานตามความถนัดและความเหมาะสม ผลการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สามารถปฏิบัติงานได้ตามที่เรียนรู้ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปความรู้/กระบวนการทำงาน เมื่อนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ปฏิบัติงานในแต่ละวันเสร็จสิ้นแล้วจะเข้ามารวมกันอยู่ในห้องประชุมที่จัดไว้ โดยจะมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้/กระบวนการทำงานรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน ผลจากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการใช้กระบวนการกลุ่มได้อย่างเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 5 ชื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน หลังจากผ่านการปฏิบัติงานในสถานบริบาลช้างแล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำความรู้และประสบการณ์ได้รับไปแบ่งปันกับบุคคลอื่นโดยใช้ช่องทางต่างๆ ผลจากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่พึงพอใจและมีความสุขที่ได้เข้าร่วมบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยคณะผู้วิจัยสังเกตได้จากการที่นักท่องเที่ยวเหล่านี้ได้โพสต์ข้อความลงในเครือข่ายสังคมเฟสบุ๊ก เว็บไซต์ต่าง ๆ หรือการบอกต่อ เป็นต้น

4.5.4 กิจกรรมดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์

4.5.4.1 บริบททั่วไปของสถานที่ดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์

นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาในจังหวัดพังงาโดยการติดต่อองค์กรไม่แสวงหากำไร หรือติดต่อหน่วยงานโดยตรง หน้าที่หลักของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์คือการดูแลผู้ติดเชื้อเอดส์ ปกติจะมีการดูแลเป็นทั้งวันเริ่มตั้งแต่การดูแลทำความสะอาดร่างกาย การดูแลระหว่างวัน ส่วนใหญ่อาสาสมัครที่เข้าทำงานจะอยู่ประมาณ 1 สัปดาห์ถึง 1 เดือน โดยทางนักท่องเที่ยวจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าอาหารและค่าที่พักเองเนื่องจากทางหน่วยงานไม่มีอาหารและที่พักคอยบริการ สำหรับเหตุผลที่เลือกมาที่จังหวัดพังงา เพราะว่าเป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายทางสถานที่ท่องเที่ยวและต้องการมารำลึกถึงเหตุการณ์สีนามิ

4.5.4.2 ผลการสังเกตพฤติกรรมตามกระบวนการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยงเพื่อ บำเพ็ญประโยชน์

กระบวนการจัดการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นแสวงหาความรู้ 2) ขั้นแลกเปลี่ยน
ประสบการณ์ 3) ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง 4) ขั้นสรุปองค์ความรู้ 5) ขั้นการนำไปใช้ ซึ่งในการ
พัฒนาการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้น คณะผู้วิจัยใช้แบบสังเกตซึ่งเป็นเครื่องมือที่สังเกตและบันทึกตามข้อคำถาม
ที่กำหนดและที่สนใจหรือเป็นจุดเน้น ผลการศึกษาพบว่า

ตารางที่ 4.18 แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้กิจกรรมดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์ของ
นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดพังงา

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 1 การแสวงหา ความรู้	1. นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ศึกษา ค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ (เว็บไซต์) 3. หน่วยงานมีการอบรมให้ความรู้แก่นัก ท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ก่อน เริ่มกิจกรรม 2. นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ สอบถามและสัมภาษณ์เกี่ยวกับงานที่ ได้รับมอบหมาย	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยง เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการจด บันทึกเพิ่มเติมจากเอกสารและบอร์ดที่ติด ประกาศไว้ 2. นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ร่วมแสดง ความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ มีการซักถาม ในเชิงสร้างสรรค์
ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยน ประสบการณ์	1. นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทดลอง ปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ภายใน สถานที่ดูแลผู้ป่วย 2. นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการ สรุปปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยง เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความ สนใจและพร้อมจะเรียนรู้งานจาก เจ้าหน้าที่ 2. นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใช้ ทักษะด้านการสังเกตขณะเรียนรู้กับ เจ้าหน้าที่โดยสังเกตจากการพยักหน้า และสามารถทบทวนกระบวนการทำงาน ได้อย่างถูกต้อง

ตารางที่ 4.18 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้กิจกรรมดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์ของ
นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดพังงา

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
		3. หลังจากฟังบรรยายจากเจ้าหน้าที่แล้ว นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์การ พูดคุยกันในกลุ่มเพื่อสอบถามข้อสงสัย และปัญหาในการทำงาน
ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึก ประสบการณ์ ด้วยตนเอง	1. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ รับทราบหน้าที่และตารางการปฏิบัติงาน ของตนเอง 2. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ลงมือ ปฏิบัติงาน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่งเทียว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ รับทราบตารางการปฏิบัติงานและสามารถ ปฏิบัติงานได้ตามที่เรียนรู้ 2. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความ กระตือรือร้นในการทำงาน สังเกตได้จาก การทำงานตรงเวลา
ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปองค์ ความรู้ / กระบวนการ ทำงาน	นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์รวมตัวกัน เพื่อพูดคุยสรุปผลการปฏิบัติงานประจำวัน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่งเทียว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. หลังจากปฏิบัติเสร็จสิ้นในแต่ละวันแล้ว นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการ พูดคุยสรุปผลการปฏิบัติงานประจำวัน 2. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์แสดง ความคิดเห็นภายในกลุ่มเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรค พร้อมทั้งนำเสนอแนวทาง การแก้ไขปัญหา

ตารางที่ 4.18 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้กิจกรรมดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์ของ
นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดพังงา

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 5 ขั้นการนำไปใช้	หลังจากผ่านการปฏิบัติงานในสถานที่ดูแล ผู้ป่วยติดเชื้อเอดส์แล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อ บำเพ็ญประโยชน์จะนำความรู้และ ประสบการณ์ที่ได้รับไปแบ่งปันกับบุคคลอื่นโดย ใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต ปากต่อ ปาก (Word of Mouth)	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มี ความสุขที่ได้ช่วยเหลือผู้ป่วยที่ติดเชื้อเอดส์ 2. หลังจากสิ้นสุดระยะเวลาปฏิบัติงานใน สถานที่ดูแลผู้ป่วยติดเชื้อเอดส์แล้ว นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำ ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปเผยแพร่ ให้บุคคลอื่นทราบโดยผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เครือข่ายสังคมเฟสบุ๊ค เว็บบล็อก หรือการบอกต่อ เป็นต้น 3. จุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ส่วนหนึ่งท่องเที่ยวต่อ ภายในประเทศ อาทิเช่น เชียงราย กระบี่ เป็นต้น

ผลจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ตามกระบวนการ
เรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน สามารถสรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นแสวงหาความรู้ ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทำการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ (สถานดูแลผู้ป่วยติดเชื้อเอดส์) หน่วยงานมีการอบรมให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวสอบถามเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ คณะผู้วิจัยสังเกตการใช้คำถามของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์พบว่า นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ฟังการบรรยายอย่างตั้งใจ มีการจดบันทึกเพิ่มเติมจากเอกสารและบอร์ดประชาสัมพันธ์ต่างๆ

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทดลองปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ภายในสถานที่ดูแลผู้ป่วยติดเชื้อเอดส์ มีการเข้าไปสังเกตการดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์พูดคุยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการทำงานปฏิบัติงาน ผลการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยว

เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใช้ทักษะด้านการสังเกตขณะเรียนรู้โดยการพยักหน้าเมื่อเข้าใจการทำงาน และสามารถทบทวนกระบวนการทำงานได้อย่างถูกต้องเพื่อเป็นการสร้างความพร้อมก่อนการปฏิบัติงานจริง

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง เมื่อนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ได้รับความรู้และประสบการณ์ร่วมกันแล้วก็นำความรู้มาเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของตนเอง มีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงานมอบหมายงานตามความถนัดและความเหมาะสม ผลการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สามารถปฏิบัติงานได้ตามที่เรียนรู้ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปความรู้/กระบวนการทำงาน เมื่อนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ปฏิบัติงานในแต่ละวันเสร็จสิ้นแล้วจะเข้ามารวมกันอยู่ในห้องประชุมที่จัดไว้ โดยจะมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้/กระบวนการทำงานรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน ผลจากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการใช้กระบวนการกลุ่มได้อย่างเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 5 ชี้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน หลังจากผ่านการปฏิบัติงานในสถานดูแลผู้ป่วยติดเชื้อมาแล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปแบ่งปันกับบุคคลอื่นโดยใช้ช่องทางต่าง ๆ ผลจากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่พึงพอใจและมีความสุขที่ได้เข้ามาร่วมบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยคณะผู้วิจัยสังเกตได้จากการที่นักท่องเที่ยวเหล่านี้ได้โพสต์ข้อความลงในเครือข่ายสังคมเฟสบุ๊ก เว็บไซต์ต่าง ๆ หรือการบอกต่อ เป็นต้น

4.7 กระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวยเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร

คณะผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในกรุงเทพมหานคร โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นแสวงหาความรู้ 2) ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 3) ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง 4) ขั้นสรุปองค์ความรู้ 5) ขั้นการนำไปใช้ ซึ่งในการพัฒนาการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้น คณะผู้วิจัยใช้แบบสังเกตซึ่งเป็นเครื่องมือที่สังเกตและบันทึกตามข้อคำถามที่กำหนดและที่สนใจหรือเป็นจุดเน้น จุดสำคัญของเรื่องที่จะต้องทำการสังเกตและบันทึก ซึ่งมีการเตรียมประเด็นคำถามไว้ล่วงหน้าก่อนการสังเกต คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวตามข้อคำถามแล้วตอบข้อคำถามเหล่านั้นตามที่สังเกตได้โดยเขียนบรรยายตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงๆ ข้อสำคัญจะต้องไม่เสริมความคิดเห็นใดๆ ของตนเองในการตอบบรรยายข้อคำถามทั้งหมดและแบบสังเกตพฤติกรรมแบบระบุตัวบ่งชี้ ผลการเรียนรู้ปรากฏดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.7.1 กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษ

4.7.1.1 บริบททั่วไปของกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางความเจริญทุกด้าน ทั้งนี้กรุงเทพฯ และปริมณฑลมีพัฒนาจนเป็นฐานเศรษฐกิจหลักของประเทศ ทั้งการเป็นศูนย์บริหารทางเศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรม ตลอดจนการติดต่อกับนานาชาติมาโดยตลอด จนพัฒนาเป็นศูนย์กลางด้านเศรษฐกิจและการค้าการบริการของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ถูกจัดลำดับให้เป็นมหานครที่มีขนาดใหญ่ อันดับที่ 15 ของโลก อีกทั้งยังเป็นศูนย์กลางทางการเงินนานาชาติที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ในด้านสังคมกรุงเทพมหานคร มีสิ่งอำนวยความสะดวกทางสังคม มีสาธารณูปโภคต่างๆ อย่างครบสมบูรณ์ การเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมและการค้า การบริการ กรุงเทพมหานครมีความหนาแน่นของประชากรโดยเฉลี่ยประมาณ 3,635 คนต่อตารางกิโลเมตร ส่วนใหญ่ความหนาแน่นมากอยู่ในเขตเมืองชั้นใน ซึ่งเป็นเขตที่มีพื้นที่น้อย แต่มีจำนวนประชากรมากและยังเป็นย่านการค้าและธุรกิจ เขตที่มีความหนาแน่นประชากรน้อยจะอยู่ในเขตชานเมือง ได้แก่ เขตหนองจอก โดยเฉลี่ยประมาณ 465 คนต่อตารางกิโลเมตร

ประชากรวัยเด็ก อายุ 0-14 ปี มี 1,113,525 คน คิดเป็นร้อยละ 19.1 ประชากรวัยทำงานหรือช่วงอายุระหว่าง 15-59 ปี มี 3,804,183 คน คิดเป็นร้อยละ 65.1 ส่วนประชากรวัยสูงอายุ (อายุ 60-75 ปีขึ้นไป) มี 524,000 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0 หากพิจารณาโครงสร้างประชากร พบว่าโครงสร้างประชากรที่มีอายุ 0-14 มีจำนวนมากถึงร้อยละ 19.1 ดังนั้นองค์กรทั้งแสวงหาผลกำไรและองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรต่างๆ จึงจัดให้มีโครงการพัฒนาการศึกษาของเด็กกลุ่มนี้ขึ้น โดยการเปิดรับชาวต่างชาติที่สนใจเข้ามาสอนภาษาให้เด็กในชุมชนต่าง ๆ ทั่วกรุงเทพมหานคร เช่น โครงการสอนภาษาอังกฤษในชุมชนบางลำพู ของมูลนิธิสยามกัมมาจล การเปิดสอนภาษาอังกฤษให้เรียนฟรีของศูนย์เยาวชนไทย – ญี่ปุ่น ดินแดง เป็นต้น

4.7.1.2 ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ในกิจกรรมสอนภาษาอังกฤษ

กระบวนการจัดการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นแสวงหาความรู้ 2) ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 3) ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง 4) ขั้นสรุปองค์ความรู้ 5) ขั้นการนำไปใช้ ซึ่งในการพัฒนาการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้น คณะผู้วิจัยใช้แบบสังเกตซึ่งเป็นเครื่องมือที่สังเกตและบันทึกตามข้อคำถามที่กำหนดและที่สนใจหรือเป็นจุดเน้น ผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 4.19 แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านการสอนภาษาอังกฤษของ
นักทองเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในกรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 1 การแสวงหา ความรู้	1. นักทองเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ชาวต่างชาติติดต่อเข้ามาโดยผ่าน องค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรและ บริษัทเอกชนต่างๆ เพื่อเข้ามาเป็น อาสาสมัครช่วยสอนภาษาให้แก่เด็กใน ชุมชน 2. ก่อนที่นักทองเที่ยวจะลงไปสอนเด็กใน ชุมชน ต้องมีการชี้แจงเรื่องการทำงาน จากเจ้าหน้าที่ รวมทั้งชี้แจงเรื่อง วัฒนธรรมความเป็นไทยที่นักทองเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ควรทราบ	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักทองเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักทองเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความ สนใจและตั้งใจฟังคำอธิบายของเจ้าหน้าที่ 2. นักทองเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการ ซักถามเจ้าหน้าที่
ขั้นตอนที่ 2 การแลกเปลี่ยน ประสบการณ์	นักทองเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการ ซักถามเจ้าหน้าที่ทั้งเรื่องการสอนและการใช้ ชีวิตในชุมชน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักทองเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า นักทองเที่ยวเพื่อ บำเพ็ญประโยชน์มีความสนใจและพร้อมจะ เรียนรู้จากเจ้าหน้าที่
ขั้นตอนที่ 3 การฝึก ประสบการณ์ ด้วยตนเอง	1. ก่อนสอนอาสาสมัครทุกคนต้องนั่งพูดคุย กับเด็ก สังเกตลักษณะนิสัย ธรรมชาติ ความสนใจ และทักษะภาษาอังกฤษของ เด็ก 2. นักทองเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการ ประเมินผลว่าเด็กมีพัฒนาการระดับไหน จากนั้นวางแผนการสอนให้สอดคล้อง เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน เพื่อให้เด็ก ได้รับความสนุกสนานในการเรียนรู้ ซึ่ง รูปแบบการสอนดังกล่าวเน้นเด็กเป็น ศูนย์กลาง เป็นการสอนตามความ ต้องการและความสนใจของเด็ก	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักทองเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. ในระยะแรกนักทองเที่ยวเพื่อบำเพ็ญ ประโยชน์ต้องปรับตัวและใช้ความพยายาม ในการสื่อสารกับเด็กในชุมชน 2. นักทองเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เข้า ใจความแตกต่างของละคน ดังนั้นจึง ต้อง “เรียนรู้” เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจ ระหว่างกัน ต้องใจเย็น ค่อยเป็นค่อยไป ต่างคนต่างเรียนรู้กัน 3. นักทองเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความ กระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 4.19 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านการสอนภาษาอังกฤษของ
นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในกรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
		4. นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการใช้สื่อการสอนที่สร้างสรรค์ เหมาะกับการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคน 5. นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี
ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปองค์ ความรู้ / กระบวนการ ทำงาน	เมื่อเสร็จสิ้นการทำงานในแต่ละวัน นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการ พูดคุยแลกเปลี่ยนกระบวนการทำงานที่ผ่าน มา รวมทั้งหารือเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่ พบจากการสอน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อ บำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ได้ฝึกการทำงานด้านการสอนภาษากับเด็ก 2. นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความประทับใจกับเด็ก ๆ บางส่วนได้มีการถ่ายภาพร่วมกับเด็ก ๆ ไว้เป็นที่ระลึก
ขั้นตอนที่ 5 ขั้นการนำไปใช้ ประโยชน์	ส่วนใหญ่แก่นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เข้ามาสอนหนังสือในกรุงเทพมหานครเป็นนักเรียน (Gap Year) ดังนั้นเมื่อจบการทำงานเก็บเกี่ยวประสบการณ์ในการเป็นอาสาสมัครเพื่อสอนภาษาในกรุงเทพมหานครแล้วจะเดินทางไปยังต่างประเทศ	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อ บำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. หลังจากจบการทำงานเก็บเกี่ยวประสบการณ์ในการเป็นอาสาสมัครเพื่อสอนภาษาในกรุงเทพมหานครแล้วแก่นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่ที่เป็นนักเรียน (Gap Year) จะเดินทางไปยังต่างประเทศ 2. นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ได้รับประสบการณ์ที่ดีในการทำงาน ทั้งนี้เด็ก ๆ ชุมชน ได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วย 3. ในเวลาที่ว่างจากการสอนภาษาแก่นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะใช้ชีวิตอยู่ในชุมชน เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน

ตารางที่ 4.19 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านการสอนภาษาอังกฤษของ
นักทองเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในกรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
		4. เมื่อกลับไปยังประเทศแล้วนักทองเที่ยวเพื่อ บำเพ็ญประโยชน์จะนำเอาประสบการณ์ที่ ได้รับจากประเทศไปไทยไปเขียนลงในแบบ ประวัติส่วนตัว (CV) เพื่อสมัครเข้าเรียนต่อ ในระดับมหาวิทยาลัยต่อไป

ผลจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักทองเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ตามกระบวนการ
เรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน สามารถสรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นแสวงหาความรู้ ในขั้นนี้นักทองเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติ
ติดต่อเข้าโดยผ่านองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรและบริษัทเอกชนต่างๆ เพื่อเข้ามาเป็นอาสาสมัครช่วย
สอนภาษาให้แก่เด็กในชุมชน และก่อนที่จะลงไปสอนเด็กในชุมชน ต้องมีการชี้แจงเรื่องการทำงาน
จากเจ้าหน้าที่ รวมทั้งชี้แจงเรื่องวัฒนธรรมความเป็นไทยที่นักทองเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ควรทราบ
จากการสังเกตพบว่า นักทองเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความสนใจและตั้งใจฟังคำอธิบายของ
เจ้าหน้าที่ และซักถามการซักถามเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในขั้นนี้นักทองเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการ
ซักถามเจ้าหน้าที่ทั้งเรื่องการสอนและการใช้ชีวิตในชุมชน จากการสังเกตพบว่า นักทองเที่ยวเพื่อ
บำเพ็ญประโยชน์มีความสนใจและพร้อมจะเรียนรู้จากเจ้าหน้าที่

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง ในขั้นนี้ก่อนสอนนักทองเที่ยวเพื่อบำเพ็ญ
ประโยชน์ทุกคนต้องนั่งพูดคุยกับเด็ก สังเกตลักษณะนิสัย ธรรมชาติ ความสนใจ และทักษะ
ภาษาอังกฤษของเด็ก จากนั้นนักทองเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการประเมินผลว่าเด็กมีพัฒนาการ
ระดับไหน จากนั้นวางแผนการสอนให้สอดคล้องเหมาะสมกับเด็กแต่ละคน เพื่อให้เด็กได้รับความ
สนุกสนานในการเรียนรู้ ซึ่งรูปแบบการสอนดังกล่าวเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง เป็นการสอนตามความ
ต้องการและความสนใจของเด็ก จากการสังเกตพบว่า ในระยะแรกนักทองเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์
ต้องปรับตัวและใช้ความพยายามในการสื่อสารกับเด็กในชุมชนนักทองเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เข้า
ใจความแตกต่างของละครคน ดังนั้นจึงต้องเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจระหว่างกัน ต้องใจเย็น ค่อย
เป็นค่อยไป ต่างคนต่างเรียนรู้กัน นักทองเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความกระตือรือร้นในการ

ปฏิบัติงานและมีการใช้สื่อการสอนที่สร้างสรรค์ เหมาะกับการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคน นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปความรู้/กระบวนการทำงาน เมื่อเสร็จสิ้นการทำงานในแต่ละวัน นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนกระบวนการทำงานที่ผ่านมา รวมทั้งหารือเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่พบจากการสอน จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ได้ฝึกการทำงานด้านการสอนภาษากับเด็กต่างชาติและเมื่อจบการสอนแล้วนักท่องเที่ยวยังเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความประทับใจกับเด็กๆ บางส่วนได้มีการถ่ายภาพร่วมกับเด็กๆ ไว้เป็นที่ระลึก

ขั้นตอนที่ 5 ชื่อนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เข้ามาสอนหนังสือในกรุงเทพมหานครเป็นนักเรียน (Gap Year) ดังนั้นเมื่อจบการทำงานก็เกี่ยวข้องประสบการณ์ในการเป็นอาสาสมัครเพื่อสอนภาษาในกรุงเทพมหานครแล้วจะเดินทางไปกลับไปยังประเทศ จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ได้รับประสบการณ์ที่ดีในการทำงาน ทั้งนี้เด็กๆ ชุมชน ได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วย ส่วนในเวลาว่างจากการสอนภาษา นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะใช้ชีวิตอยู่ในชุมชน เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน และเมื่อกลับไปยังประเทศแล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำเอาประสบการณ์ที่ได้รับจากประเทศไปไทยไปเขียนลงในแบบประวัติส่วนตัว (CV) เพื่อสมัครเข้าเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัยต่อไป

4.7.2 กิจกรรมการดูแลและฟื้นฟูเด็กป่วยตามโครงการโรงพยาบาลมีสุขของมูลนิธิกระจกเงา กรุงเทพมหานคร

มูลนิธิกระจกเงา คือ องค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาสังคม ได้แก่ งานด้านสิทธิมนุษยชน งานด้านสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ งานพัฒนาอาสาสมัครและการแบ่งปันทรัพยากร โดยมีพื้นที่ปฏิบัติงานทั้งบนสังคมออนไลน์ (internet) สังคมเมืองและสังคมชนบท โดยทำหน้าที่เป็นกระจกเงาที่สะท้อนเรื่องราวความเป็นจริงของสังคมและให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสังคม มูลนิธิกระจกเงาได้จัดทำโครงการโรงพยาบาลมีสุขขึ้นเพื่อโอกาสให้นักเรียน นักศึกษา ประชาชน ที่มีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน อาสาเข้ามาทำงานในโรงพยาบาลหรือสถานีนอนามัยในสังกัด

4.7.2.1 ความเป็นมาของโครงการโรงพยาบาลมีสุขของมูลนิธิกระจกเงา

เด็กเจ็บป่วยที่เข้ามาับการรักษาในโรงพยาบาล ต้องอยู่ในความควบคุมดูแลของแพทย์พยาบาลและเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ในสถานพยาบาลย่อมมีผลต่อจิตใจของเด็ก บางคนการไม่ได้อยู่ใกล้ชิดกับพ่อแม่หรือผู้ปกครอง อาจทำให้เด็กมีความรู้สึกกลัวว่าเหว่ เหวา ไม่สดชื่นเท่าที่ควร เด็กอาจ

เกิดความเครียดขึ้นได้เป็นผลมาจากปัญหาที่กล่าว ซึ่งความเครียดมีผลทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปจากเดิมบางคนกลายเป็นเด็ก ซึมเศร้า เด็กที่ป่วยต้องการดูแลพิเศษจากครอบครัว และการจัดกิจกรรมนันทนาการจะทำให้เด็กได้รับความเพลิดเพลิน ลดความกลัว ความเครียดและสามารถมีพัฒนาการต่อไปได้อย่างสมวัย ดังนั้น วัตถุประสงค์ในการดำเนินโครงการโรงพยาบาลมีสุข คือทำการปฏิบัติการและพัฒนาวิธีคิด รูปแบบ กิจกรรมการเพิ่มความสุข ลดความทุกข์ ลดความตึงเครียดลงในสภาพแวดล้อมของโรงพยาบาล มีความมุ่งมั่นที่จะทำการจัดกิจกรรมใหม่ๆ ที่จะเข้าไปสนับสนุนนวัตกรรมในโรงพยาบาลที่ สังคมมีส่วนร่วมได้ และหวังว่าจะเป็นโครงการต้นแบบที่จะถูกนำไปต่อยอดในโรงพยาบาลอื่นๆ โดยเป็นสถานที่ศึกษาดูงานด้านอาสาศาสตร์ในโรงพยาบาล ของหน่วยงานต่างๆ ให้เกิดการริเริ่มในการพัฒนาสถานประกอบการด้านสาธารณสุขให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

4.7.2.2 ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ในกิจกรรมการดูแลเด็กป่วย

กระบวนการจัดการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นแสวงหาความรู้ 2) ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 3) ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง 4) ขั้นสรุปองค์ความรู้ 5) ขั้นการนำไปใช้ ซึ่งในการพัฒนาการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้น คณะผู้วิจัยใช้แบบสังเกตซึ่งเป็นเครื่องมือที่สังเกตและบันทึกตามข้อคำถามที่กำหนดและที่สนใจหรือเป็นจุดเน้น ผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 4.20 แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านการดูแลเด็กป่วยของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในกรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 1 การแสวงหา ความรู้	1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เดินทางเข้าในประเทศไทยโดยสมัครผ่านเว็บไซต์ของมูลนิธิกระจกเงา 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีตารางการปฏิบัติงาน ดังนี้ (1) สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติ (โรงพยาบาลเด็ก) จะลงพื้นที่ทุกวันพฤหัสบดี เวลา 13.00 น. – 15.00 น. (2) โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า ลงพื้นที่ทุกวันจันทร์ เวลา 08.30 น. – 11.30 น. และทุกวันพุธแรกของเดือน เวลา 13.00 น. – 15.00 น.	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ฟังข้อมูลและการบรรยายจากเจ้าหน้าที่อย่างตั้งใจและมีการใช้คำถามในการสนทนา 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์มีการซักถามในเชิงสร้างสรรค์

ตารางที่ 4.20 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านการดูแลเด็กป่วยของ
นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในกรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
	(3) โรงพยาบาลชลประทาน จะลงพื้นที่ ทุกวันพุธเวลา 13.00 น. 15.00 น.	
ขั้นตอนที่ 2 การแลกเปลี่ยน ประสบการณ์	1. เจ้าหน้าที่จากมูลนิธิกระจกเงาอธิบาย ขั้นตอน กระบวนการทำงานอย่างคร่าวๆ ให้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ฟัง 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการพูดคุย ซักถามเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ระหว่างกัน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการ พูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ระหว่างกัน 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการ สอดแทรกเกร็ดความรู้ และแบ่งปัน ประสบการณ์การทำงานด้านการดูแลเด็ก ของตนให้เพื่อนในกลุ่มฟัง 3. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่ไม่เคย มีประสบการณ์เกี่ยวกับงานด้านการดูแล เด็กจะมีความตั้งใจมากเป็นพิเศษที่จะ เรียนรู้การทำงานจากเจ้าหน้าที่
ขั้นตอนที่ 3 การฝึก ประสบการณ์ ด้วยตนเอง	1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะถูก แบ่งเป็นทีมโดยที่แต่ละทีมจะเข้าทำงาน ในแต่ละส่วนของโรงพยาบาล 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ช่วย เด็กป่วยระบายสีและทำโมบายให้กับเด็ก ป่วยที่ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมใน ห้องได้ ก็เลยต้องทำโมบายไปให้เด็กป่วย ที่อยู่นอกรั้ว 3. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ บางส่วนรับผิดชอบงานด้านการ ประชาสัมพันธ์	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เต็มใจที่ ถูกจัดแบ่งออกเป็นทีมเพื่อเข้าไปช่วย ทำงานในแต่ละส่วนของโรงพยาบาล 2. ในระยะนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ต้องทำความคุ้นเคยกับเด็กๆ ก่อน ซึ่งบาง รายอาจต้องใช้เวลาค่อนข้างนาน 3. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ บางส่วนมีการเตรียมของเล่นที่จะให้เด็ก ๆ เล่นด้วยตนเอง

ตารางที่ 4.20 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านการดูแลเด็กป่วยของ
นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์ในกรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
		4. นักท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาสนทนากับการ ทำกิจกรรมร่วมกับเด็ก ๆ
ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปองค์ ความรู้ / กระบวนการ ทำงาน	หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมในโรงพยาบาลแล้ว นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์มีการพูดคุย แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงาน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์ พบว่า 1. เมื่อเสร็จสิ้นการทำงานในแต่ละวัน นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์มีการ พูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานกันแบบเป็นกันเอง 2. นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์ส่วนใหญ่ตั้งใจทำหน้าที่เพื่อเด็ก ๆ ให้ดีที่สุด
ขั้นตอนที่ 5 ขั้นการนำไปใช้ ประโยชน์	หลังจากผ่านการปฏิบัติงานกับมูลนิธิกระจก เงาแล้ว นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์จะ นำความรู้และประสบการณ์ได้รับไปแบ่งปันกับ บุคคลอื่นโดยใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต เป็นต้น	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์มี ความสุขที่ได้ช่วยเหลือเด็กในโรงพยาบาล 2. นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์มีความ ประทับใจการทำงานในมูลนิธิกระจกเงา

ผลจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์ตามกระบวนการ
เรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน สามารถสรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นแสวงหาความรู้ ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์เดินทางเข้าในประเทศไทยโดยสมัครผ่านเว็บไซต์ของมูลนิธิกระจกเงาเพื่อรับทราบตารางการปฏิบัติงาน จากการสังเกตพบว่า
นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์ฟังข้อมูลและการบรรยายจากเจ้าหน้าที่อย่างตั้งใจและมีการใช้คำถามใน
การสัมภาษณ์ที่ชัดเจนเหมาะสมกับสถานการณ์ และร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่เป็น
ประโยชน์มีการซักถามในเชิงสร้างสรรค์

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในขั้นนี้จะมีเจ้าหน้าที่จากมูลนิธิกระจกเงาอธิบายขั้นตอน กระบวนการทำงานอย่างคร่าว ๆ ให้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ฟัง นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการพูดคุย ชักถามเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน มีการสอดแทรกเกร็ดความรู้ และแบ่งปันประสบการณ์การทำงานด้านการดูแลเด็กของตนให้เพื่อนในกลุ่มฟัง ส่วนนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่ไม่เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับงานด้านการดูแลเด็กจะมีความตั้งใจมากเป็นพิเศษที่จะเรียนรู้การทำงานจากเจ้าหน้าที่

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง ในขั้นนี้ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะถูกแบ่งเป็นทีมโดยที่แต่ละทีมจะเข้าทำงานในแต่ส่วนของโรงพยาบาล ส่วนแรกคือช่วยเด็กป่วยระบายสีและทำโมบายให้กับเด็กป่วยที่ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมในห้องได้ และอีกส่วนรับผิดชอบงานด้านการประชาสัมพันธ์ของโรงพยาบาล จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เต็มใจที่ถูกจัดแบ่งออกเป็นทีมเพื่อเข้าไปช่วยทำงานในแต่ละส่วนของโรงพยาบาล ในระยะแรก นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ต้องทำความคุ้นเคยกับเด็ก ๆ ก่อน ซึ่งบางรายอาจต้องใช้เวลาค่อนข้างนาน นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์บางส่วนมีการเตรียมของเล่นที่จะให้เด็ก ๆ เล่นด้วยตนเองและทำกิจกรรมร่วมกับเด็ก ๆ อย่างสนุกสนาน

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปความรู้/กระบวนการทำงาน หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมในโรงพยาบาลแล้วนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการพูดคุย แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงาน จากการสังเกตพบว่า เมื่อเสร็จสิ้นการทำงานในแต่ละวันนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานกันแบบเป็นกันเอง ส่วนใหญ่ตั้งใจทำหน้าที่เพื่อเด็ก ๆ ให้ดีที่สุด

ขั้นตอนที่ 5 ชื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน หลังจากผ่านการปฏิบัติงานกับมูลนิธิกระจกเงาแล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปแบ่งปันกับบุคคลอื่นโดยใช้ช่องทางต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต เป็นต้น จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความประทับใจการทำงานในมูลนิธิกระจกเงาและมีความสุขที่ได้ช่วยเหลือเด็กในโรงพยาบาล

4.7.3 กิจกรรมการดูแลที่มีความบกพร่องทางการเห็นมูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์

4.7.3.1 บริบททั่วไปของมูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์

มูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ เป็นมูลนิธิที่ให้ความช่วยเหลือคนพิการแห่งแรกในประเทศไทย โดยมุ่งช่วยเหลือผู้พิการทางสายตาด้วยการพัฒนา

ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ ที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตประจำวันโดยมิได้หวังผลตอบแทน จัดตั้งขึ้นในปีพ.ศ. 2482 มีวัตถุประสงค์สำคัญ 3 ประการ ดังนี้ เพื่อช่วยเหลือผู้พิการทางสายตาทั้ง ชายหญิง โดยไม่จำกัดเชื้อชาติและศาสนา เพื่อให้การศึกษาสายสามัญและการฝึกอบรมด้าน อาชีพ เพื่อช่วยให้ผู้พิการทางสายตาสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข และเพื่อร่วมมือกับ หน่วยงานราชการและองค์กรต่างๆทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ แก่ผู้พิการทางสายตา สำนักงานตั้งอยู่เลขที่ 420 ถนนราชวิถี แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

4.7.3.2 ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญ ประโยชน์ในมูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์

กระบวนการจัดการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นแสวงหาความรู้ 2. ขั้นแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ 3. ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง 4. ขั้นสรุปองค์ความรู้ 5. ขั้นการนำไปใช้ ซึ่งในการ พัฒนาการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้น คณะผู้วิจัยใช้แบบสังเกตซึ่งเป็นเครื่องมือที่สังเกตและบันทึกตามข้อคำถาม ที่กำหนดและที่สนใจหรือเป็นจุดเน้น ผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 4.21 แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใน มูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 1 การแสวงหา ความรู้	1. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ต่างชาติที่มีจิตใจช่วยเหลือผู้พิการ ทางสายตาจะค้นหาข้อมูลทางเว็บไซต์ของมูลนิธิ และกรอกแบบฟอร์มการเป็นอาสาสมัคร 2. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญรับทราบหน้าที่ การทำงานและตารางเวลาการทำงาน จากเจ้าหน้าที่ ส่วนใหญ่เวลาทำงานคือ 10.00 น. – 18.00 น. ของทุกวัน 3. เจ้าหน้าที่จะจัดให้นักท่งเทียว ทำงานตามทักษะและความสามารถ แต่ละคน กิจกรรมที่นักท่งเทียวเพื่อ บำเพ็ญประโยชน์ มีดังนี้	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่งเทียว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า นักท่งเทียวเพื่อ บำเพ็ญประโยชน์มีความสนใจเกี่ยวกับการทำงาน ร่วมกันกับคนตาบอด สังเกตได้จาก 1. การที่นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มี การหาข้อมูลเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ต และเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง 2. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์รับฟัง ข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ด้วยความสนใจ 3. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการ ชักถามประเด็นสงสัย 4. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการ

ตารางที่ 4.21 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในมูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
	(1) อ่านหนังสือลงเทปหรือซีดี (ประเภทหนังสือ บทเรียน วรรณกรรม สารคดี ฯลฯ) (2) งานด้านคอมพิวเตอร์ (สอนการใช้ คอมพิวเตอร์) (3) พิมพ์หนังสือและสืบค้นข้อมูลจาก อินเทอร์เน็ตลงดิสก์เพื่อให้ผู้พิการ ทางสายตาค้นคว้าทำรายงานหรือ แปลเป็นหนังสือเบรลล์) (4) งานสอนการบ้าน (คณิตศาสตร์ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษาฯ) (5) งานสอนภาษา (อังกฤษ จีน ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส) (6) งานสอนดนตรี (ดนตรีไทย ดนตรี สากล เปียโน) (7) งานผลิตสื่อ สำหรับใช้ในการเรียน การสอนของนักเรียนตาบอด (8) งานประชาสัมพันธ์ (9) กิจกรรมนันทนาการ (10) งานห้องสมุด	พุดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ระหว่างกัน ก่อนเริ่มการทำงาน
ขั้นตอนที่ 2 การแลกเปลี่ยน ประสบการณ์	นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญมีสอบถามในประเด็น ที่สงสัย	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยง เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการ พุดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ระหว่างกัน ก่อนเริ่มการทำงาน

ตารางที่ 4.21 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในมูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
		- นักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการซักถามประเด็นสงสัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในมูลนิธิฯ - นักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการซักถามประเด็นสงสัยเกี่ยวกับการใช้ชีวิตร่วมกับชุมชน
ขั้นตอนที่ 3 การฝึก ประสบการณ์ ด้วยตนเอง	- นักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติลงมือปฏิบัติงานตามกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย ส่วนใหญ่จะเป็นงานงานสอนภาษา (อังกฤษ จีน ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส) งานสอนดนตรีและกิจกรรมนันทนาการ และกิจกรรมอื่นตามความเหมาะสม - นักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทำงานเวลา 10.00 น. – 18.00 น. ของทุกวัน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า - นักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์รับทราบตารางการปฏิบัติงานและสามารถปฏิบัติงานได้ตามที่ได้รับมอบหมาย - นักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีการเตรียมอุปกรณ์และสื่อการสอนต่าง ๆ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพคนตาบอดที่อยู่ในมูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ - นักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีจิตอาสาในการปฏิบัติงาน
ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปองค์ ความรู้/ กระบวนการ ทำงาน	หลังจากเสร็จสิ้นการทำงานใน 1 วัน นักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการพูดคุยสรุปการทำงาน และวางแผนการทำงานในวันถัดไป	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า นักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการพูดคุยกันถึงประสบการณ์การทำงานใน 1 วัน

ตารางที่ 4.21 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในมูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
		- นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการวางแผนการทำงานในวันถัดไป - นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความประทับใจการทำงานร่วมกับคนตาบอดที่อยู่ในมูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์
ขั้นตอนที่ 5 ขั้นการนำไปใช้ ประโยชน์	หลังจากผ่านการปฏิบัติงานกับมูลนิธิฯ แล้ว นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปแบ่งปันกับบุคคลอื่นโดยใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต เป็นต้น	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า - นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความสุขที่ได้ช่วยเหลือคนตาบอด จากนั้นนั้นจะนำเอาสิ่งที่ได้รับไปแบ่งปันกับผู้อื่นผ่านอินเทอร์เน็ต - หลังจากนักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์กลับไปแล้ว ก็ยังมีการติดต่อกลับมายังมูลนิธิอีก เพื่อติดตามงานและติดตามข่าวสารผ่านทางอีเมลล์แอดเดรส ซึ่งแสดงถึงความผูกพันระหว่างกัน

ผลจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ตามกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน สามารถสรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นแสวงหาความรู้ ในขั้นนี้นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ต่างชาติที่มีจิตใจช่วยเหลือผู้พิการทางสายตาคะค้นหาข้อมูลทางเว็บไซต์ของมูลนิธิฯ และกรอกแบบฟอร์มการเป็นอาสาสมัคร จากนั้นนักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญรับทราบหน้าที่การทำงานและตารางเวลาการทำงานจากเจ้าหน้าที่ ส่วนใหญ่เวลาทำงานคือ 10.00 -18.00 น. ของทุกวัน เจ้าหน้าที่จะจัดให้นักท่องเที่ยงทำงานตามทักษะและความสามารถแต่ละคน กิจกรรมที่นักท่องเที่ยงเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ เช่น งานสอนภาษา (อังกฤษ จีน ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส) งานสอนดนตรี (ดนตรีไทย ดนตรีสากล เปียโน) และงาน

ผลิตสื่อ สำหรับใช้ในการเรียนการสอนของนักเรียนตาบอด จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อ
 บำเพ็ญประโยชน์มีความสนใจเกี่ยวการทำงานร่วมกันกับคนตาบอด สังเกตได้จาก การที่นักท่องเที่ยว
 เพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการหาข้อมูลเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ต และเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การรับ
 ฟังข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ด้วยความสนใจ มีการซักถามประเด็นสงสัยและมีการพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยน
 ประสบการณ์ระหว่างกัน ก่อนเริ่มการทำงาน

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีสอบถามใน
 ประเด็นที่สงสัย จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยน
 ประสบการณ์ระหว่างกัน ก่อนเริ่มการทำงาน มีการซักถามประเด็นสงสัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานใน
 มูลนิธิ และการใช้ชีวิตร่วมกับชุมชน

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง ในขั้นนี้ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์
 ทำงานเวลา 10.00 น. – 18.00 น. ของทุกวันโดยลงมือปฏิบัติงานตามกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย
 ส่วนใหญ่จะเป็นงานงานสอนภาษา (อังกฤษ จีน ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส) งานสอนดนตรีและกิจกรรม
 นันทนาการ และกิจกรรมอื่นตามความเหมาะสม จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญ
 ประโยชน์มีจิตอาสาในการปฏิบัติงาน เมื่อรับทราบตารางการปฏิบัติงานและสามารถปฏิบัติงานได้
 ตามที่ได้รับมอบหมาย มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีการเตรียมอุปกรณ์และสื่อการสอนต่าง ๆ
 ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพคนตาบอดที่อยู่ในมูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทยในพระ
 บรมราชูปถัมภ์

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปความรู้/กระบวนการทำงาน หลังจากเสร็จสิ้นการทำงานใน 1 วัน
 นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการพูดคุยสรุปการทำงาน และวางแผนการทำงานในวันถัดไป
 จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการพูดคุยกันถึงประสบการณ์การทำงานใน
 แต่ละวัน และพูดคุยกันเพื่อวางแผนการทำงานในวันถัดไป ในภาพของการทำงานพบว่า นักท่องเที่ยว
 เพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความประทับใจการทำงานร่วมกับคนตาบอดที่อยู่ในมูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่ง
 ประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน หลังจากผ่านการปฏิบัติงานกับมูลนิธิฯ แล้ว
 นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำความรู้และประสบการณ์ได้รับไปแบ่งปันกับบุคคลอื่นโดยใช้
 ช่องทางต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต เป็นต้น จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มี
 ความสุขที่ได้ช่วยเหลือคนตาบอด จากนั้นนั้นจะนำเอาสิ่งที่ได้รับไปแบ่งปันกับผู้อื่นผ่านอินเทอร์เน็ต
 และเมื่อกลับไปแล้ว ก็ยังมีการติดต่อกลับมายังมูลนิธิอีก เพื่อติดตามงานและติดตามข่าวสารผ่านทาง
 อีเมลแอดเดรส ซึ่งแสดงถึงความผูกพันระหว่างกัน

4.7.3 กิจกรรมการเรียนรู้ทำอาหารไทยของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

4.7.3.1 บริบททั่วไปของอาหารไทย

อาหารไทย เป็นอาหารที่ประกอบด้วยรสเข้มข้นมีเครื่องปรุงหลายอย่างรสชาติอาหารแต่ละอย่างมีรสเฉพาะตัวการใช้เครื่องปรุงรสต่างๆก็ไม่เหมือนกันผู้ประกอบอาหารไทยต้องศึกษาจากตำราอาหารไทยและผู้เชี่ยวชาญการทำอาหารไทยให้ร่อยต้องใช้เวลาและความชำนาญและประสบการณ์ตลอดจนกรรมวิธีในการประกอบอาหารไทยผู้ทำจะต้องพิถีพิถัน ประณีต มีขั้นตอนเพื่อให้อาหารน่ารับประทานอาหารไทยขึ้นชื่อได้ว่ามีประวัติมาช้านาน ผู้คนส่วนใหญ่ทั้งในและต่างประเทศต่างนิยมชมชอบในอาหารไทยกันมากมาย โดยเฉพาะชื่อเสียงในด้านความเข้มข้นและจัดจ้านของรสชาติอาหารที่ติดปากติดใจผู้คนมานับศตวรรษ

ส่วนใหญ่อาหารไทยจะมีวิธีการประกอบอย่างง่าย ๆ และ ใช้เวลาในการทำไม่มากนัก โดยเฉพาะทุกครัวเรือนของคนไทย จะมีส่วนประกอบอาหารติดอยู่ทุกครัวเรือน ไม่ว่าจะเป็นพริกแห้ง กุ้งแห้ง น้ำปลา กะปิ ส้มมะขาม กระเทียม หัวหอม ตลอดจนปลาร้า รวมทั้งส่วนประกอบอาหารจำพวกผัก และเนื้อสัตว์ นานาชนิด เพราะมีวิธีนำมาประกอบที่มีด้วยกันหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นแกง ต้ม ผัด ยำ รวมทั้งอาหารไทยได้รับอิทธิพลในการปรุงอาหารรวมทั้งรูปแบบในการรับประทานอาหารตั้งแต่ อดีต อาทิ การนำเครื่องเทศมาใช้ในการประกอบอาหารก็ได้รับ อิทธิพลมาจากเปอร์เซียผ่านอินเดีย หรืออาหารจำพวกผัดก็ได้ รับอิทธิพลมาจากประเทศจีน เป็นต้น เมนูอาหารไทยที่ขึ้นชื่อลือชาหลายชนิดจึงประกอบไปด้วยอาหารมากมายกว่า 255 ชนิด วิธีปรุงอาหารไทยนั้นมีหลายวิธีเช่น การต้ม การยำ การแกง การต้ม การหลน การปิ้งและการย่าง เป็นต้น

เมื่อนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ว่างจากการทำงานทำงานเป็นอาสาสมัครเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชนต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานครแล้ว จะใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยการเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนและสิ่งที่เป็นกิจกรรมที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์คือ การเรียนรู้ทำอาหารไทยและฝึกการทำอาหารไทย โดยมีทั้งในส่วนที่เป็นการเรียนรู้แบบเป็นทางการ คือมีวิทยากรสอน และให้ความรู้อย่างเป็นทางการ และการเรียนรู้ทำอาหารแบบง่าย ๆ จากครัวของโฮมสเตย์ที่นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์พักอาศัย

ตารางที่ 4.22 แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้การทำอาหารไทยของนักท่องเที่ยวเพื่อ
บำเพ็ญประโยชน์ในกรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 1 การแสวงหา ความรู้	- เนื่องจากอาหารไทยมีชื่อเสียงติดอันดับโลก ดังนั้นนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เข้ามาในกรุงเทพมหานครแล้ว จะใช้ช่วงเวลารว่างจากการปฏิบัติมาเรียนการทำงานโดยมีเจ้าหน้าที่จากบริษัททัวร์หรือผู้ที่ทำโฮมสเตย์เป็นผู้สอน - ผู้รับผิดชอบสอนทำอาหารไทยจะจัดเตรียมอุปกรณ์ เครื่องครัวให้พร้อมสำหรับการสอนและฝึกปฏิบัติ - สำหรับหรรวัตดูดิบหลักที่ใช้ประกอบอาหารเช่น ผักสด เนื้อสัตว์ นั้นผู้สอนจะเป็นผู้เตรียม หากนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีจำนวน 5 – 8 คน จะให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกซื้อได้ในตลาดสดในพื้นที่	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า - นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความสนใจในอาหารไทยค่อนข้างมาก - นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์กระตือรือร้นและเตรียมตัวพร้อมสำหรับการเรียนทำอาหารไทย
ขั้นตอนที่ 2 การแลกเปลี่ยน ประสบการณ์	- ขณะเลือกซื้อวัตถุดิบในตลาดสดนั้นผู้สอนจะอธิบายสรรพคุณของพืชผักสวนครัวแต่ละชนิดและเครื่องปรุงรสต่าง ๆ อย่างคล่องแคล่ว - นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการซักถามด้วยความสนใจ และมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า - บรรยากาศการเลือกซื้อของในตลาดสดของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เต็มไปด้วยความสนุกสนาน นักท่องเที่ยวกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับสรรพคุณพืชสวนครัวของไทย - กิจกรรมการเดินซื้อของในตลาดสดทำให้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใช้แหล่งเรียนรู้อย่างเต็มที่ และเพลิดเพลินกับการเดินจับจ่ายซื้อของในตลาด

ตารางที่ 4.22 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้การทำอาหารไทยของนักท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์ในกรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 3 การฝึก ประสบการณ์ ด้วยตนเอง	1. นักท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์ลงมือ ฝึกทำอาหารไปพร้อม ๆ กับการอธิบาย ของผู้สอน โดยเมนูอาหารหลักๆ ที่ กำหนดเป็นคอร์สสอนชาวต่างชาติก็คือ ข้าวผัด ผัดไทย ผัดซีอิ๊ว แกงเหียนหวาน แกงมัสมั่น พะแนงเนื้อ ผัดกะเพราไก่ ผัดเม็ดมะม่วงหิมพานต์ ผัด เปรี้ยวหวาน ส้มตำ ยำปลาดุกฟู เป็น ต้น	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เพื่อแก้ปัญหาประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์ลงมือ ทำอาหารจริงโดยมีผู้สอนคอยให้ คำแนะนำ 2. นักท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์ได้ เรียนรู้เคล็ดลับในการทำอาหารไทยให้ อร่อย 3. นักท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์มีการ สอบถามเป็นระยะ 4. นักท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์มีการ บันทึกภาพถ่ายขณะที่เพื่อนฝึกทำอาหาร ไทย
ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปองค์ ความรู้ / กระบวนการ ทำงาน	นักท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์สามารถปรุง อาหารได้ตามกระบวนการที่ผู้สอนอธิบาย	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เพื่อแก้ปัญหาประโยชน์ พบว่า 1. หลังจากฝึกทำอาหารไทยเสร็จสิ้นแล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์มีการ เรียนรู้ตามอัธยาศัย โดยเริ่มจากการที่ นักท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์ส่วนใหญ่มี พื้นฐานด้านทำอาหารอยู่แล้ว ดังนั้นจะมี การพูดคุยแลกเปลี่ยนกันเพื่อหาแนวทาง การประยุกต์อาหารไทยให้เหมาะสมกับ วัฒนธรรมการกินอยู่ของแต่ละประเทศ

ตารางที่ 4.22 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้การทำอาหารไทยของนักท่องเที่ยวเพื่อทำแฟ้มประโยชน์ในกรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
		2. นักท่องเที่ยวเพื่อทำแฟ้มประโยชน์บางคนจดวิธีการทำอาหารไทยลงในสมุดบันทึกของตนเอง 3. นักท่องเที่ยวเพื่อทำแฟ้มประโยชน์ภาคภูมิใจกับอาหารที่ปรุงสำเร็จ
ขั้นตอนที่ 5 ขั้นการนำไปใช้ประโยชน์	นักท่องเที่ยวเพื่อทำแฟ้มประโยชน์ปรุงอาหารเสร็จแล้วมีการแลกเปลี่ยนกันชิมรสอาหารของคนอื่นในกลุ่ม และมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันอย่างสนุกสนาน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อทำแฟ้มประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อทำแฟ้มประโยชน์มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันอย่างสนุกสนานและตั้งใจเมื่อเมื่อกลับไปยังประเทศของตนเองแล้วจะไปทดลองทำอาหารไทยให้ผู้อื่นทดลองทาน 2. กิจกรรมการเรียนรู้ทำอาหารเป็นกิจกรรมที่เน้นการลงมือปฏิบัติจริงมากกว่าการบรรยาย 3. นักท่องเที่ยวเพื่อทำแฟ้มประโยชน์มีการถ่ายภาพและถ่ายวิดีโอ เพื่อนำประสบการณ์ดี ๆ ไปแบ่งปันให้เพื่อนบนเว็บไซต์โซเชียลเน็ตเวิร์ก เช่น เฟสบุ๊กและทวิตเตอร์

ผลจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเพื่อทำแฟ้มประโยชน์ตามกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน สามารถสรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นแสวงหาความรู้ ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวเพื่อทำแฟ้มประโยชน์ที่เข้ามาในกรุงเทพมหานครแล้วจะใช้ช่วงเวลาวางจากการปฏิบัติงานมาเรียนการทำงานโดยมีเจ้าหน้าที่จากบริษัททัวร์หรือผู้ที่ทำโฮมสเตย์เป็นผู้สอน โดยผู้สอนจัดเตรียมอุปกรณ์ เครื่องครัวให้พร้อมสำหรับการสอนและฝึกปฏิบัติ ส่วนวัตถุดิบหลักที่ใช้ประกอบอาหารเช่น ผักสด เนื้อสัตว์ นั้นผู้สอนจะเป็นผู้เตรียม

หากนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีจำนวน 5-8 คน จะให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกซื้อได้ในตลาดสดในพื้นที่ จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความสนใจในอาหารไทยค่อนข้างมากและมีความกระตือรือร้นและเตรียมตัวพร้อมสำหรับการเรียนทำอาหารไทย

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในขั้นนี้ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ไปเลือกซื้ออาหารสดในตลาด ขณะเลือกซื้อวัตถุดิบในตลาดสดนั้น ผู้สอนจะอธิบายสรรพคุณของพืชผักสวนครัวแต่ละชนิดและเครื่องปรุงรสต่างๆ อย่างคล่องแคล่ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการซักถามด้วยความสนใจ และมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน จากการสังเกตพบว่า บรรยากาศการเลือกซื้อของในตลาดสดของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เต็มไปด้วยความสนุกสนาน นักท่องเที่ยวกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับสรรพคุณพืชสวนครัวของไทย และกิจกรรมการเดินซื้อของในตลาดสดทำให้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใช้แหล่งเรียนรู้อย่างเต็มที่ และเพลิดเพลินกับการเดินจับจ่ายซื้อของในตลาด

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ลงมือฝึกทำอาหารไปพร้อมๆ กับการอธิบายของผู้สอน โดยเมนูอาหารหลักๆ ที่กำหนดเป็นคอร์สสอนชาวต่างชาติก็คือ ข้าวผัด ผัดไทย ผัดซีอิ๊ว แกงเขียวหวาน แกงมัสมั่น พะแนงเนื้อ ผัดกะเพราไก่ ผัดเม็ดมะม่วงหิมพานต์ ผัดเบรียลหวาน ส้มตำ ยำปลาดุกฟู เป็นต้น จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ลงมือทำอาหารจริงโดยมีผู้สอนคอยให้คำแนะนำ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ได้เรียนรู้เคล็ดลับในการทำอาหารไทยให้อร่อย หากมีข้อสงสัยนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการสอบถามเป็นระยะและมีการบันทึกภาพถ่ายขณะที่เพื่อนฝึกทำอาหารไทยกันอย่างสนุกสนาน

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปความรู้/กระบวนการทำงาน ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สามารถปรุงอาหารได้ตามกระบวนการที่ผู้สอนอธิบาย จากการสังเกตพบว่า หลังจากฝึกทำอาหารไทยเสร็จสิ้นแล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการเรียนรู้ตามอัธยาศัย โดยเริ่มจากการที่นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีพื้นฐานด้านทำอาหารอยู่แล้ว ดังนั้นจะมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนกันเพื่อหาแนวทางการประยุกต์อาหารไทยให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมการกินอยู่ของแต่ละประเทศ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์บางคนจดวิธีการทำอาหารไทยลงในสมุดบันทึกของตนเองและมีความภาคภูมิใจกับอาหารที่ปรุงสำเร็จ

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สามารถปรุงอาหารได้ตามกระบวนการที่ผู้สอนอธิบาย จากการสังเกตพบว่า หลังจากฝึกทำอาหารไทยเสร็จสิ้นแล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการเรียนรู้ตามอัธยาศัย โดยเริ่มจากการที่นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีพื้นฐานด้านทำอาหารอยู่แล้ว ดังนั้นจะมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนกันเพื่อหาแนวทางการประยุกต์อาหารไทยให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมการกินอยู่ของแต่ละประเทศ

4.8 กระบวนการจัดการเรียนรู้การทอเย็บเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดกาญจนบุรี

คณะผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการเรียนรู้ของนักทอเย็บเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 12 คน โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นแสวงหาความรู้ 2. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 3. ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง 4. ขั้นสรุปองค์ความรู้ 5. ขั้นการนำไปใช้ ซึ่งในการพัฒนาการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้น คณะผู้วิจัยใช้แบบสังเกตซึ่งเป็นเครื่องมือที่สังเกตและบันทึกตามข้อคำถามที่กำหนดและที่สนใจหรือเป็นจุดเน้น จุดสำคัญของเรื่องที่จะต้องทำการสังเกตและบันทึก ซึ่งมีการเตรียมประเด็นคำถามไว้ล่วงหน้าก่อนการสังเกต คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักทอเย็บตามข้อคำถามแล้วตอบข้อคำถามเหล่านั้นตามที่สังเกตได้โดยเขียนบรรยายตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงๆ ข้อสำคัญจะต้องไม่เสริมความคิดเห็นใดๆ ของตนเองในการตอบบรรยายข้อคำถามทั้งหมดและแบบสังเกตพฤติกรรมแบบระบุตัวบ่งชี้ ผลการเรียนรู้ปรากฏดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.8.1 กิจกรรมการสอนภาษาและดูแลเด็กเล็กในบ้านอุ่นรัก

4.8.1.1 บริบททั่วไปของบ้านอุ่นรัก

นักทอเย็บเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาในจังหวัดกาญจนบุรีโดยการติดต่อจากองค์กรอิสระเพื่อเข้ามาทำงานในบ้านอุ่นรัก ซึ่งเป็นบ้านพักเด็กและชุมชนพัฒนายั่งยืน โครงการหนึ่งในเขตอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี บ้านอุ่นรักก่อตั้งขึ้นเพื่อป้องกันการเพิ่มจำนวนของเด็กกำพร้าและเด็กที่อยู่ในภาวะเสี่ยงต่อความอยุ่รอดในพื้นที่ โครงการนี้ได้เริ่มรับเด็กครั้งแรก 2 คน และขยายมาเป็น 45 คน เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ.2541 ต่อมาเดือน มีนาคม พ.ศ.2546 มีเด็กจำนวน 70 คน ปี 2553 มีเด็กมากกว่า 100 คน ซึ่งอยู่ในช่วงอายุระหว่างแรกเกิดถึง 19 ปี

หน้าที่หลักของนักทอเย็บเพื่อบำเพ็ญประโยชน์คือการสอนภาษาอังกฤษและดูแลเด็ก ระยะเวลาเฉลี่ยที่ทำการสอนคือ 3 ชั่วโมงต่อวัน ส่วนใหญ่อาสาสมัครที่เข้าทำงานจะอยู่ประมาณ 6 เดือนถึง 1 ปี และทางองค์กรอิสระมีการสนับสนุนค่าใช้จ่ายบางส่วนให้กับอาสาสมัครเหล่านี้ด้วย ด้านที่พักอาสาสมัครจะเข้าบ้านอยู่ในหมู่บ้านเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตของชาวชุมชนและมีการปรับตัวให้เข้ากับคนในท้องถิ่น สำหรับเหตุผลที่เลือกมาที่จังหวัดกาญจนบุรี เพราะว่าเป็นจังหวัดที่เงียบสงบ มีธรรมชาติที่สวยงามและยังได้ช่วยเหลือเด็กให้มีความรู้ภาษาอังกฤษ

4.8.1.2 ผลการสังเกตพฤติกรรมตามกระบวนการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

กระบวนการจัดการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นแสวงหาความรู้ 2) ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 3) ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง 4) ขั้นสรุปองค์ความรู้ 5) ขั้นการนำไปใช้ ซึ่งในการพัฒนาการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้น คณะผู้วิจัยใช้แบบสังเกตซึ่งเป็นเครื่องมือที่สังเกตและบันทึกตามข้อคำถามที่กำหนดและที่สนใจหรือเป็นจุดเน้น ผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 4.23 แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในบ้านอุ้มรักของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดกาญจนบุรี

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 1 การแสวงหาความรู้	1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ (บ้านอุ้มรัก) 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สอบถามและสัมภาษณ์เกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมายและการดำรงชีวิตในพื้นที่ 3. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ฟังบรรยายอย่างตั้งใจและมีการใช้คำถามในการสัมภาษณ์ที่ชัดเจน เหมาะสมกับสถานการณ์ 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการจดบันทึกเพิ่มเติมจากเอกสารและบอร์ดที่ติดประกาศไว้ 3. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ มีการซักถามในเชิงสร้างสรรค์ 4. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน

ตารางที่ 4.23 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในบ้านอุ้มรักของนักทองเที่ยวเพื่อ
บำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดกาญจนบุรี

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยน ประสบการณ์	1. นักทองเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ทดลองปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ ภายในบ้านอุ้มรัก 2. นักทองเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการ เข้าไปสังเกตการทำงานของนักทองเที่ยว ที่เข้ามาทำงานก่อน เช่น การสังเกตการ สอน เป็นต้น 3. นักทองเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สรุป ประสบการณ์จากการทดลองปฏิบัติงาน 4. นักทองเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการ สรุปปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักทองเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักทองเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความ สนใจและพร้อมจะเรียนรู้งาน 2. นักทองเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใช้ ทักษะด้านการสังเกตขณะเรียนรู้กับ เจ้าหน้าที่โดยสังเกตจากการพยักหน้า และสามารถทบทวนกระบวนการทำงาน ได้อย่างถูกต้อง 3. นักทองเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่ไม่ เคยมีประสบการณ์ด้านการสอนมาก่อน เมื่อเข้าไปสังเกตการสอน และสร้าง ความคุ้นเคยกับเด็ก ๆ แล้วก็เกิดความ มั่นใจมากขึ้น 4. นักทองเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เคยมี ประสบการณ์ด้านการสอนภาษาอังกฤษ มาแล้วจะมีความพร้อมในการปฏิบัติงาน ได้ทันที 5. หลังจากฟังบรรยายจากเจ้าหน้าที่และ สังเกตการสอนแล้ว นักทองเที่ยวเพื่อ บำเพ็ญประโยชน์การพูดคุยกันในกลุ่ม เพื่อสอบถามข้อสงสัยและปัญหาในการ ทำงาน

ตารางที่ 4.23 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในบ้านอุ้มรักของนักท่งเที่ยวเพื่อ
บำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดกาญจนบุรี

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึก ประสบการณ์ ด้วยตนเอง	1. นักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ รับทราบตารางการปฏิบัติงานของตนเอง โดยแต่ละคนจะต้องปฏิบัติงานวันละ 3 ชั่วโมง 2. นักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เตรียม ตัวให้พร้อมสำหรับการเริ่มปฏิบัติงาน 3. นักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ลงมือ ปฏิบัติงาน โดยในระยะแรกจะมี ผู้เชี่ยวชาญคอยดูแลช่วยเหลืออย่าง ใกล้ชิด	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่งเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ รับทราบตารางการปฏิบัติงานและ สามารถปฏิบัติงานได้ตามที่เรียนรู้ 2. นักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความ กระตือรือร้นในการทำงาน สังเกตได้จาก การมาทำงานตรงเวลา และมีการเตรียม สื่อการสอน และสร้างการมีส่วนร่วม สำหรับเด็กกับกระบวนการเรียนการสอน
ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปองค์ ความรู้ / กระบวนการ ทำงาน	นักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์รวมตัวกัน เพื่อพูดคุยสรุปผลการปฏิบัติงานประจำวัน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่งเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. หลังจากปฏิบัติเสร็จสิ้นในแต่ละวันแล้ว นักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะเข้า มาพักในห้องพักที่บ้านอุ้มรักจัดเตรียมไว้ และมีการพูดคุยสรุปผลการปฏิบัติงาน ประจำวัน 2. นักท่งเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์แสดง ความคิดเห็นภายในกลุ่มเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรค พร้อมทั้งนำเสนอแนวทาง การแก้ไขปัญหา 3. จากกระบวนการเรียนรู้ของนักท่งเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ สามารถสรุปในรูปแบบ ของผังความคิดดังนี้

ตารางที่ 4.23 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในบ้านอุ้มรักของนักท่งเทียวเพื่อ
บำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดกาญจนบุรี

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 5 ขั้นการนำไปใช้ ประโยชน์	หลังจากผ่านการปฏิบัติงานในบ้านอุ้มรักแล้ว นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำ ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปแบ่งปันกับ บุคคลอื่นโดยใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต ปากต่อปาก (Word of Mouth)	<pre> graph TD A[1. การวางแผน] --> B[2. ศึกษาขั้นตอนวิธีการ] B --> C[3. การลงมือปฏิบัติ] C --> D[4. การสรุปผลการปฏิบัติงาน] D --> E[5. การปรับปรุงแก้ไข] E --> F[6. การปฏิบัติงานให้ดีขึ้น] F --> A </pre> การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่งเทียว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มี ความสุขที่ได้ช่วยเหลือเด็กให้มีความรู้ ภาษาอังกฤษและประทับใจจังหวัด กาญจนบุรีเพราะเป็นจังหวัดที่เงียบสงบ มี ธรรมชาติที่สวยงาม 2. หลังจากสิ้นสุดระยะเวลาปฏิบัติงานใน บ้านอุ้มรักแล้วนักท่งเทียวเพื่อบำเพ็ญ ประโยชน์จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ ได้รับไปเผยแพร่ให้บุคคลอื่นทราบโดยผ่าน ช่องทางต่าง ๆ เช่น เครือข่ายสังคมเฟสบุ๊ค เว็บบล็อก หรือการบอกต่อ เป็นต้น

ตารางที่ 4.23 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในบ้านอุ้มรักของนักท่องเที่ยวเพื่อ
บำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดกาญจนบุรี

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
		3. จุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวเพื่อ บำเพ็ญประโยชน์ ส่วนหนึ่งท่องเที่ยวต่อ ภายในประเทศ อาทิเช่น การท่องเที่ยวหาด ทราย ชายทะเลในภาคใต้ หรือบางส่วน อาจเดินทางไปภาคเหนือ เช่นจังหวัด เชียงใหม่ เชียงรายเป็นต้น และ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์บางส่วน จะเดินทางไปยังประเทศเพื่อนบ้าน เช่น เวียดนามและกัมพูชา หลังจาก นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์กลับไป แล้วบางส่วนยังมีการติดต่อกลับมาที่บ้าน อุ้มรักโดยใช้อีเมลล์แอดเดรส ทำให้เห็นว่า ยังมีความผูกพันที่เชื่อมโยงกัน

ผลจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ตามกระบวนการ
เรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน สามารถสรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นแสวงหาความรู้ ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทำการศึกษา
ค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ (บ้านอุ้มรัก) สอบถามและสัมภาษณ์เกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมายและการ
ดำรงชีวิตในพื้นที่จากเจ้าหน้าที่ คณะผู้วิจัยสังเกตการใช้คำถามของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์
พบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ฟังการบรรยายอย่างตั้งใจและมีการใช้คำถามที่ชัดเจน มี
การจดบันทึกเพิ่มเติมจากเอกสารและประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ มีการร่วมแสดงความคิดเห็นที่มีประโยชน์
และมีการเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทดลอง
ปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ภายในบ้านอุ้มรัก มีการเข้าไปสังเกตการสอน มีการสรุปประสบการณ์จาก
การทดลอง พูดคุยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ผลการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยว
เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใช้ทักษะด้านการสังเกตขณะเรียนรู้โดยการพยักหน้าเมื่อเข้าใจการทำงาน และ
สามารถทบทวนกระบวนการทำงานได้อย่างถูกต้องเพื่อเป็นการสร้างความพร้อมก่อนการปฏิบัติงาน
จริง

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง เมื่อนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ได้รับความรู้และประสบการณ์ร่วมกันแล้วก็นำความรู้มาเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของตนเอง มีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงานมอบหมายงานตามความถนัดและความเหมาะสม ผลการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สามารถปฏิบัติงานได้ตามที่เรียนรู้ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีการสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างเด็กกับครูผู้สอนภาษาอังกฤษ

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปความรู้/กระบวนการทำงาน เมื่อนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ปฏิบัติงานในแต่ละวันเสร็จสิ้นแล้วจะเข้ามารวมกันอยู่ในห้องพักที่จัดไว้ โดยจะมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้/กระบวนการทำงานรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน ผลจากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการใช้กระบวนการกลุ่มได้อย่างเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน หลังจากผ่านการปฏิบัติงานในบ้านอุ้มรักแล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปแบ่งปันกับบุคคลอื่นโดยใช้ช่องทางต่างๆ ผลจากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่พึงพอใจและมีความสุขที่ได้เข้ามาร่วมบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดกาญจนบุรี โดยคณะผู้วิจัยสังเกตได้จากการที่นักท่องเที่ยวเหล่านี้ได้โพสต์ข้อความลงในเครือข่ายสังคมเฟสบุ๊ก เว็บบล็อกต่าง ๆ หรือการบอกต่อ เป็นต้น

4.8.2 กิจกรรมการดูแลเสือ

4.8.2.1 บริบททั่วไปของวัดป่าหลวงตาบัว ญาณสัมปันโน

วัดป่าหลวงตาบัว ญาณสัมปันโน ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 บ้านพุไม้แดง อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี โดยเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2542 ชาวบ้านบ้านได้นำลูกเสือโคร่ง เพศเมีย อายุประมาณ 2 เดือนที่อาการบาดเจ็บเนื่องจากการถูกทำร้ายมาที่วัดและขอร้องให้ทางวัดรับเลี้ยงดู ทางวัดจึงช่วยเหลือทำการรักษาและฟื้นฟูจนสามารถมีชีวิตรอดได้ เนื่องจากพื้นที่วัดเป็นพื้นที่ติดกับประเทศพม่าที่มีผืนป่าใหญ่ที่อุดมสมบูรณ์ทำให้ยังคงมีมนุษย์เข้าไปล่าเสืออยู่เป็นประจำ ส่วนลูกเสือที่รอดจากการถูกล่าก็จะถูกนำมาปล่อยไว้ที่วัดเพื่อให้ทางวัดเฝ้าดูและดูแลลูกเสือเหล่านั้นต่อไป

ภาพที่ 4.12 การทำงานของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในวัดป่าหลวงตาบัว ญาณสัมปันโน
ที่มา : เว็บไซต์ http://tigertemple.org/tigertemple_new/

ปัจจุบันวัดป่าหลวงตาบัว ญาณสัมปันโน มีเสือจำนวนมากถึง 46 ตัว ทางวัดมีเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอที่จะดูแลได้อย่างทั่วถึง ดังนั้นจึงมีการรับนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เพื่อช่วยงานในวัด โดยนักท่องเที่ยวจะสมัครเข้ามาโดยผ่านเว็บไซต์ของวัดป่าหลวงตาบัว ญาณสัมปันโน เมื่อเข้ามาแล้วจะมีตารางเวลาการทำงานเริ่มตั้งแต่ 07.00 น. - 17.00 น. ของทุกวัน โดยมีหน้าที่เตรียมนมสำหรับลูกเสือ เตรียมอาหารสำหรับให้เสือ การทำความสะอาดกรงเสือนวมทั้งพื้นที่รอบ ๆ เกาะเสือและอาจรวมถึงการสร้างกรงใหม่ให้แก่เสือ

4.8.2.2 ผลการสังเกตพฤติกรรมตามกระบวนการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในวัดป่าหลวงตาบัว ญาณสัมปันโน

กระบวนการจัดการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นแสวงหาความรู้ 2. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 3. ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง 4. ขั้นสรุปองค์ความรู้ 5. ขั้นการนำไปใช้ ซึ่งในการพัฒนาการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้น คณะผู้วิจัยใช้แบบสังเกตซึ่งเป็นเครื่องมือที่สังเกตและบันทึกตามข้อคำถามที่กำหนดและที่สนใจหรือเป็นจุดเน้น ผลการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 4.24 แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในวัดป่าหลวงตาบัว ญาณสัมปันโน

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 1 การแสวงหาความรู้	1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทำการค้นคว้าข้อมูลการบำเพ็ญประโยชน์จากอินเทอร์เน็ต เช่น ค้นหาจากเว็บไซต์ http://tigertemple.org/tigertemple_new/page_article.php?article_ID=153&id=67 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทำการค้นคว้าข้อมูลการบำเพ็ญประโยชน์จากนิตยสารชื่อ “น่านฟ้า” ทั้งรูปแบบที่เป็นนิตยสารและ E - Magazine 3. เนื่องจากเสือเป็นสัตว์ที่อันตราย ดังนั้นทางวัดป่าหลวงตาบัว ญาณสัมปันโนมีเงื่อนไขสำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่สนใจ ดังนี้	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. เนื่องจากเสือเป็นสัตว์ที่ได้รับการยกย่องให้เป็นราชาแห่งสัตว์ป่า และเป็นเจ้าแห่งนักล่าอย่างแท้จริง ดังนั้นจึงทำให้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญเกิดความสนใจและต้องการมาปฏิบัติงานในวัดป่าหลวงตาบัว ญาณสัมปันโน 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สามารถยอมรับเงื่อนไขของวัดป่าหลวงตาบัว ญาณสัมปันโนได้ 3. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ตั้งใจฟังการบรรยายของเจ้าหน้าที่

ตารางที่ 4.24 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในวัดป่าหลวงตาบัว ญาณสัมปันโน

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 1 การแสวงหาความรู้	3.1 สามารถทำงานได้ท่ามกลางอากาศร้อนในพื้นที่ได้ 3.2 มีประสบการณ์การทำงานร่วมกับสัตว์หรือเคยผ่านหลักสูตรการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสัตว์ 3.3 มีทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษได้ดี 3.4 มีอายุระหว่าง 18 - 50 ปี 3.5 สามารถงานได้ 1 เดือนขึ้นไป 3.6 สามารถเรียนรู้งานและปฏิบัติงานได้โดยปราศจากเจ้าหน้าที่ผู้ดูแล นอกจากนี้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ต้องปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี 8 ข้อ ดังนี้ 1. ไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต 2. ไม่ลักทรัพย์ 3. ไม่ประพฤติผิดในกาม 4. ไม่พูดโกหก 5. ไม่ดื่มสุราและเครื่องดื่มมีเมเมา 6. ไม่นอนบนที่นอน 7. ไม่รับประทานอาหารหลัง 12.00 น. (ยกเว้นน้ำปานะ) 8. ไม่เดินรำ ร้องเพลง ไม่สวมเครื่องประดับและไม่ใช้เครื่องหอม 4. เมื่อนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่งใบสมัครและประวัติส่วนตัวส่งทางเว็บไซต์ 5. เมื่อนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เข้ามาในเป็นกลุ่มแล้ว เจ้าหน้าที่จะพาชมบริเวณต่าง ๆ ของวัด พร้อมทั้งอธิบายการทำงานอย่างละเอียด	

ตารางที่ 4.24 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในวัดป่าหลวงตาบัว ญาณสัมปันโน

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์	1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สังเกตลักษณะทั่วไปของเกาะเสือ ชีวิตความเป็นอยู่ของเสือ และลักษณะการทำงานของเจ้าหน้าที่ 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการพูดคุยซักถามและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน 3. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทดลองปฏิบัติงาน เช่น การเตรียมนมให้กับลูกเสือ การเตรียมอาหารสำหรับเสือ เป็นต้น	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่านักท่องเที่ยวมีความสนใจ 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สังเกตลักษณะทั่วไปของเกาะเสือ ชีวิตความเป็นอยู่ของเสือ และลักษณะการทำงานของเจ้าหน้าที่ 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการตั้งถามเจาะลึก เพื่อต้องการทราบคำตอบอย่างละเอียดเกี่ยวกับเสือ 3. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความตั้งใจจริงในการฝึกปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่
ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง	1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการเตรียมพร้อมสำหรับการปฏิบัติ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ 07.00 น. เตรียมน้ำนมสำหรับลูกเสือ ทำความสะอาดคอกเลี้ยง นำลูกเสือเดินไปยังศาลาและเดินกลับ 10.00 น. เตรียมอาหารสำหรับเสือเต็มวัย ทำความสะอาดคอกเสือ เก็บกวาดบริเวณเกาะเสือรวมทั้งการทิ้งขยะ 11.00 น. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์พักรับประทานอาหารเที่ยง	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สามารถทำงานได้ท่ามกลางอากาศร้อนในพื้นที่ได้ 3. หากมีข้อสงสัยในการปฏิบัติงานสามารถสอบถามเจ้าหน้าที่ได้ทันที เนื่องจากในช่วงสัปดาห์แรกจะมีเจ้าหน้าที่ช่วยเหลือและดูแลนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์อย่างใกล้ชิด

ตารางที่ 4.24 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในวัดป่าหลวงตาบัว ญาณสัมปันโน

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
	12.00 น. พาเสือไปให้นักท่องเที่ยวถ่ายรูปและคอย ตอบคำถามของนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งดูแล ไม่ให้นักท่องเที่ยวเข้าใกล้เสือจนอยู่ใน ระยะอันตราย 13.00 น. พาเสือเข้าไปอยู่ในป่า (เกาะเสือ) 15.30 น. พาเสือกลับมายังที่คอกเสือ นอกจากงานที่ได้รับมอบหมายแล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์อาจ ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานอื่นได้ เช่น การดูแลสัตว์ที่ได้รับบาดเจ็บ การเก็บ รวบรวมข้อมูลสัตว์ต่าง ๆ ที่อยู่ภายในวัด เป็นต้น 2. ขณะปฏิบัติงานในช่วงสัปดาห์แรกจะมี เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือและดูแลนักท่องเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์อย่างใกล้ชิด	
ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปองค์ ความรู้ / กระบวนการ ทำงาน	ในขณะรับประทานอาหารเช้าและอาหารเที่ยง นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการพูดคุย เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานในแต่ละ วัน	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการ พูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การ ทำงานในแต่ละวันอย่างสนุกสนาน 2. หากนักท่องเที่ยวมีข้อสงสัย จะถาม เจ้าหน้าที่ หรือร้องขอให้เจ้าหน้าที่อธิบาย ขั้นตอน / กระบวนการอย่างละเอียด 3. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์พึง พอใจในการปฏิบัติงานในวัดป่าหลวงตา บัว ญาณสัมปันโน

ตารางที่ 4.24 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในวัดป่าหลวงตาบัว ญาณสัมปันโน

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 5 ขั้นการนำไปใช้ประโยชน์	หลังจากผ่านการปฏิบัติงานตั้งแต่ 1 - 6 เดือนในวัดป่าหลวงตาบัว ญาณสัมปันโนแล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปแบ่งปันกับบุคคลอื่นเช่น ผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น 	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความสุขที่มีโอกาสได้ช่วยงานในวัดป่าหลวงตาบัว ญาณสัมปันโน 2. หลังจากสิ้นสุดระยะเวลาปฏิบัติงานในแล้วนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปเผยแพร่ให้บุคคลอื่นทราบโดยผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เครือข่ายสังคม เฟซบุ๊ก เว็บบล็อก หรือการบอกต่อ

ผลจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ตามกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน สามารถสรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นแสวงหาความรู้ ในขั้นนี้เมื่อนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เข้ามาในเป็นกลุ่มแล้ว เจ้าหน้าที่จะพาชมบริเวณต่าง ๆ ของวัด พร้อมทั้งอธิบายการทำงานอย่างละเอียด นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สนใจเลือกมาบำเพ็ญในวัดป่าหลวงตาบัว ญาณสัมปันโน เพราะเชื่อเป็นสัตว์ที่ได้รับการยกย่องให้เป็นราชาแห่งสัตว์ป่าและเป็นเจ้าแห่งนกล่าอย่างแท้จริง ดังนั้น นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ตั้งใจฟังการบรรยายของเจ้าหน้าที่เพื่อจะได้้นำเป็นข้อมูลในการปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตร่วมกับเสือต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สังเกตลักษณะทั่วไปของเกาะเสือ ชีวิตความเป็นอยู่ของเสือ และลักษณะการทำงานของเจ้าหน้าที่ และมีการพูดคุยซักถามและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์บางส่วนมีโอกาสทดลองปฏิบัติงาน เช่น การเตรียมนมให้กับลูกเสือ การเตรียมอาหารสำหรับเสือ เป็นต้น จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการตั้งถามเจาะลึก เพื่อต้องการทราบคำตอบอย่างละเอียดเกี่ยวกับเสือและตั้งใจฝึกปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย เช่น เตรียมน้ำดื่มสำหรับลูกเสือ เตรียมอาหารสำหรับเสือเตี้ยวัย ทำความสะอาดคอกเสือ เก็บกวาดบริเวณเกาะเสือรวมทั้งการทิ้งขยะ เป็นต้น จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สามารถทำงานได้ท่ามกลางอากาศร้อนในพื้นที่ได้ดี สามารถเรียนรู้ งานได้อย่างรวดเร็ว และหากมีข้อสงสัยในการปฏิบัติงานสามารถสอบถามเจ้าหน้าที่ได้ทันที เนื่องจากในช่วงสัปดาห์แรกจะมีเจ้าหน้าที่ช่วยเหลือและดูแลนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์อย่าง ใกล้ชิด

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปความรู้/กระบวนการทำงาน ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ มีการพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานในแต่ละวัน จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานในแต่ละวันอย่างสนุกสนาน หากนักท่องเที่ยวมีข้อสงสัยจะถามเจ้าหน้าที่หรือร้องขอให้เจ้าหน้าที่อธิบายขั้นตอน / กระบวนการ อย่างละเอียด ในภาพรวมพบว่านักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์พึงพอใจในการปฏิบัติงานในวัดป่า หลวงตาบัว ญาณสัมปันโน

ขั้นตอนที่ 5 ชื่อนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน หลังจากผ่านการปฏิบัติงานนักท่องเที่ยวเพื่อ บำเพ็ญประโยชน์จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปแบ่งปันกับบุคคลอื่นผ่านเว็บไซต์

4.8.3 กิจกรรมการดูแลช้างที่บ้าน ช.ช้าง ชรา

4.8.3.1 บริบททั่วไปของบ้าน ช.ช้าง ชรา

ศูนย์อนุรักษ์ช้างกาญจนบุรี หรือ บ้าน ช. ช้างชรา ตั้งอยู่ที่หมู่ 4 บ้านหนองหอย ตำบล วังด้ง อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี เนื้อที่ 130 ไร่ ระยะทาง 32 กิโลเมตรจากตัวเมืองกาญจนบุรี เริ่ม ก่อตั้งเมื่อเดือนพฤษภาคม 2551 โดยนายสัตวแพทย์สามารถ ประสิทธิ์ผล หัวหน้ากลุ่มพัฒนาสุขภาพ สัตว์ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดกาญจนบุรี ผู้ซึ่งคลุกคลีกับช้างมาตลอดชีวิตการทำงานกรมปศุสัตว์ ซึ่ง ได้มองเห็นสภาพปัญหาของช้างที่เกิดขึ้น ทั้งปัญหาช้างบาดเจ็บ ช้างชราที่ประสบปัญหาในการดูแล สุขภาพ ช้างเร่ร่อน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นช้างด้อยโอกาสไม่สามารถทำงานตามปางช้างได้ จึงได้มองหา สถานที่สำหรับแก้ไขปัญหาช้างที่เกิดขึ้นซึ่งจะต้องเป็นสถานที่ที่มีความพร้อมในการเลี้ยงดูช้าง มีความ เป็นธรรมชาติ มีแหล่งน้ำเพียงพอสำหรับช้าง โครงการแก้ไขปัญหช้างจึงเกิดขึ้นโดยมีเจ้าของที่ดินผู้มี จิตใจอันเป็นกุศลเป็นผู้อนุญาตให้ใช้สถานที่ในการจัดทำโครงการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ที่ เลี้ยงดูช้างชรา เป็นที่พักของช้างเร่ร่อน ซึ่งให้คนกับช้างได้ใกล้ชิดและเรียนรู้การใช้ชีวิตซึ่งกันและกัน ท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ สำหรับนักท่องเที่ยวและอาสาสมัครผู้รักช้างและต้องการให้ ช้างไทยได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่เป็นสุข ท่ามกลางธรรมชาติที่งดงามของจังหวัดกาญจนบุรี กิจกรรมที่

ทำร่วมกัน อาทิ ปลูกพืชอาหารช้าง เช่น ถั่วเขียว ถั่วเหลือง ถั่วลิสง พักทอง กล้วยข้าวโพด, เลี้ยงช้างและอาบน้ำร่วมกับช้าง, การดูแลสุขภาพช้างเบื้องต้น

ปัจจุบันบ้าน ช.ช้างชรา มีช้างอยู่ในความดูแลทั้งหมด 7 เชือก เป็นช้างชราที่อยู่ประจำ 6 เชือก และช้างเร่ร่อนที่ทางกรุงเทพมหานครฝากเลี้ยงไว้ 1 เชือก ประกอบด้วย พังคำมูลหรือน้องแก้ว เพศเมีย อายุ 59 ปี พังสงกรานต์ เพศเมีย อายุ 70 ปี พังอรอนงค์หรือพังอ้วน เพศเมีย อายุ 74 ปี พังสมบุญหรือน้องแต่น เพศเมีย อายุ 55 ปี พังมาลี เพศเมีย อายุ 39 ปี สีดอนาโชค หรือโชคดี เพศผู้ อายุ 9 ปี และพังคำแสน เพศเมีย อายุ 70 ปี

ภาพที่ 4.13 การทำงานของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์บ้าน ช.ช้าง ชรา

ที่มา : เว็บไซต์ <https://www.facebook.com/media/albums/?id=119743248056802>

4.8.3.2 ผลการสังเกตพฤติกรรมตามกระบวนการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวนำเที่ยวประเภทยุโรปของนักท่องเที่ยวเพื่อมาเที่ยวประเภทยุโรปในบ้าน ช.ช้าง ชรา

กระบวนการจัดการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นแสวงหาความรู้ 2. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 3. ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง 4. ขั้นสรุปองค์ความรู้ 5. ขั้นการนำไปใช้ ซึ่งในการพัฒนาการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้น คณะผู้วิจัยใช้แบบสังเกตซึ่งเป็นเครื่องมือที่สังเกตและบันทึกตามข้อคำถามที่กำหนดและที่สนใจหรือเป็นจุดเน้น ผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 4.25 แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในบ้าน ช.ช้าง ชรา

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 1 การแสวงหาความรู้	1. นักท่องเที่ยวเพื่อมาเที่ยวประเภทยุโรปทำการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับงานจิตอาสาในประเทศไทยจากเว็บไซต์ 2. นักท่องเที่ยวเพื่อมาเที่ยวประเภทยุโรปเดินทางเข้ามาที่บ้าน ช.ช้าง ชรา 3. เจ้าหน้าที่จากบ้านช.ช้างชรากล่าวต้อนรับและบรรยายที่มาของบ้าน ช.ช้าง ชรา จากนั้นแจ้งกิจกรรมและการทำงานของนักท่องเที่ยวนำเที่ยวประเภทยุโรป	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวนำเที่ยวเพื่อมาเที่ยวประเภทยุโรป พบว่า 1. นักท่องเที่ยวนำเที่ยวเพื่อมาเที่ยวประเภทยุโรปมีการสนใจและตั้งใจฟังบรรยายของเจ้าหน้าที่ 2. นักท่องเที่ยวนำเที่ยวเพื่อมาเที่ยวประเภทยุโรปมีการตั้งคำถามเพื่อซักถามตามความสนใจ
ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์	1. นักท่องเที่ยวนำเที่ยวเพื่อมาเที่ยวประเภทยุโรปมีการซักถามข้อสงสัย 2. นักท่องเที่ยวนำเที่ยวเพื่อมาเที่ยวประเภทยุโรปมีการแบ่งปันประสบการณ์การทำงาน 3. นักท่องเที่ยวนำเที่ยวเพื่อมาเที่ยวประเภทยุโรปมีการสังเกตบริบททั่วไปและการทำงานของเจ้าหน้าที่ในบ้าน ช.ช้าง ชรา	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวนำเที่ยวเพื่อมาเที่ยวประเภทยุโรป พบว่า 1. นักท่องเที่ยวนำเที่ยวเพื่อมาเที่ยวประเภทยุโรปมีการตั้งคำถามเพื่อซักถามตามความสนใจและมีการนำประสบการณ์ของตนเองมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 3. นักท่องเที่ยวนำเที่ยวเพื่อมาเที่ยวประเภทยุโรปมีการสังเกตบริบทโดยทั่วไปของบ้าน ช.ช้าง ชรา

ตารางที่ 4.25 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในบ้าน ช.ช้าง ชรา

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 3 ขั้น ฝึกประสบการณ์ ด้วยตนเอง	1. หลังจากนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ฟังคำกล่าวต้อนรับและการรับฟังบรรยาย ภาพรวมของบ้าน ช.ช้างชราแล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะต้อง ปฏิบัติงานตามตารางการทำงาน ดังนี้ 10.00 น. เดินทางถึงศูนย์อนุรักษ์ช้างฯ 11.00 น. ให้อาหารช้าง 12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน 13.00 น. กิจกรรมปลูกพืชอาหารช้าง หรือหาอาหารให้ช้าง 15.00 น. อาบน้ำร่วมกับช้าง 15.45 น. ส่งช้างไปนอนในป่า พร้อม ศึกษาป่าที่อยู่อาศัยของช้าง 18.00 น. รับประทานอาหารเย็น	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. การปฏิบัติงานนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญ ประโยชน์แต่ละกิจกรรมจะเกิดจากการมี ส่วนร่วมของกลุ่มนักท่องเที่ยว เช่น การ ร่วมกันขุดเตรียมดินเพื่อใช้สำหรับการปลูก อ้อย เป็นต้น 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการ แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในการทำงานได้ ถูกต้องเหมาะสม 3. เมื่อปฏิบัติงานเสร็จนักท่องเที่ยวเพื่อ บำเพ็ญประโยชน์มีการเก็บอุปกรณ์ เรียบร้อย
ขั้นตอนที่ 4 สรุปองค์ความรู้/ กระบวนการ ทำงาน	กิจกรรมรอบกองไฟพร้อมและการสนทนา ปัญหาช้างไทย	การสังเกตพฤติกรรม ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อ บำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. กิจกรรมรอบกองไฟพร้อมและการสนทนา ปัญหาช้างไทย ได้รับความสนใจจาก นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เป็น อย่างมาก 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการ พูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การ ทำงานในแต่ละวันอย่างสนุกสนาน 3. หากนักท่องเที่ยวมีข้อสงสัย จะถาม เจ้าหน้าที่ หรือร้องขอให้เจ้าหน้าที่อธิบาย ขั้นตอน / กระบวนการอย่างละเอียด

ตารางที่ 4.25 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้ในบ้าน ช.ช้าง ชรา

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 5 ขั้นการนำไปใช้ ประโยชน์	เมื่อสิ้นสุดการทำกิจกรรมในบ้าน ช.ช้างชราแล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะร่วมทำบุญ และถ่ายภาพร่วมกับช้าง เพื่อเก็บไว้เป็นที่ระลึก	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความ ประทับใจที่ได้เข้ามาทำงานใกล้ชิดช้าง เนื่องจากช้างเป็นสัตว์ที่มีรูปร่างใหญ่โตและมีความ สำคัญต่อประเทศไทย

ผลจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ตามกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน สามารถสรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นแสวงหาความรู้ ในขั้นนี้เมื่อนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เดินทางเข้ามาที่บ้าน ช.ช้างชราและจะมีเจ้าหน้าที่กล่าวต้อนรับและบรรยายที่มาของบ้าน ช.ช้างชรา พร้อมทั้งแจ้งกิจกรรมและการทำงานของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการสนใจและตั้งใจฟังบรรยายของเจ้าหน้าที่ และมีการตั้งคำถามเพื่อซักถามตามความสนใจ

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สังเกตลักษณะทั่วไปของบ้าน ช.ช้างชรา นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการซักถามข้อสงสัยและมีการแบ่งปันประสบการณ์ระหว่างกัน จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการตั้งคำถามเพื่อซักถามตามความสนใจ และมีการนำประสบการณ์ของตนมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย การให้อาหารช้าง การปลูกพืชอาหารช้างหรือหาอาหารให้ช้าง อาบน้ำร่วมกับช้าง ส่งช้างไปนอนในป่า พร้อมศึกษาป่าที่อยู่อาศัยของช้างโดยรอบ จากการสังเกตพบว่า การปฏิบัติงานของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์แต่ละกิจกรรมจะเกิดจากการมีส่วนร่วมของกลุ่มนักท่องเที่ยว เช่น การร่วมกันขุดเตรียมดินเพื่อใช้สำหรับการปลูกอ้อย เป็นต้น เมื่อปฏิบัติงานเสร็จนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการเก็บอุปกรณ์เรียบร้อย และนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในการทำงานได้ถูกต้องเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปความรู้/กระบวนการทำงาน ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ เข้าร่วมกิจกรรมรอบกองไฟพร้อมกันและการสนทนาปัญหาข้างไทย เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์และเจ้าหน้าที่จากบ้าน ช.ช้างชรา จากการสังเกตพบว่า กิจกรรม รอบกองไฟพร้อมและการสนทนาปัญหาข้างไทย ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญ ประโยชน์เป็นอย่างมาก มีการพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานในแต่ละวันอย่าง สนุกสนาน

ขั้นตอนที่ 5 ชื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน หลังจากผ่านการปฏิบัติงานสิ้นสุดการทำกิจกรรม ในบ้าน ช.ช้างชราแล้วนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะร่วมทำบุญและถ่ายภาพร่วมกับช้าง เพื่อ เก็บไว้เป็นที่ระลึก

4.8.4 กิจกรรมการสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน (สร้างที่เก็บน้ำ หอมน้ำ ถนน สร้าง โรงเรียน)

4.8.4.1 บริบททั่วไปของบ้านหนองขาวและอำเภอสังขละ

นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เข้ามาช่วยสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน (สร้างที่เก็บ น้ำ หอมน้ำ ถนน สร้างโรงเรียน) ในจังหวัดกาญจนบุรีมี 2 พื้นที่ ดังนี้

1) บ้านหนองขาว อยู่ที่ตำบลหนองขาว อำเภอท่าม่วง อยู่ห่างจากตัวเมือง ประมาณ 12 กิโลเมตร เป็นหมู่บ้านที่มีชื่อเสียงว่าเป็นแหล่งผลิตผ้าทอที่กระตือรือร้นสูง โดยเฉพาะ ผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้าร้อยสี ซึ่งชาวบ้านหนองขาวส่วนใหญ่ยังคงดำเนินชีวิตอยู่อย่างเรียบง่ายในสังคม เกษตรกรรม สภาพบ้านเรือนแบบไทยสมัยก่อนยังมีให้เห็นอยู่ทั่วไป วิถีชีวิตและขนบธรรมเนียมแบบ โบราณยังคงได้รับการสืบทอดกันมาช้านาน

2) อำเภอสังขละ เป็นอำเภอที่ติดต่อกับชายแดนพม่า ห่างจากตัวเมือง กาญจนบุรีประมาณ 215 กิโลเมตร อำเภอสังขละเป็นอำเภอที่มีชาวมอญตั้งบ้านเรือนอาศัยอยู่เป็น จำนวนมาก จึงสามารถพบเห็นวิถีชีวิตประเพณีเก่าแก่แบบดั้งเดิมของชาวมอญ

นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เข้ามาโดยการติดต่อผ่านบริษัททัวร์ที่ดำเนินการ ด้านงานอาสาสมัครโดยตรงในจังหวัดกาญจนบุรี กลุ่มลูกค้าจะอยู่ในระดับกลางถึงระดับบนที่ เดินทางมาจากทั่วโลก นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาอยู่ร่วมกับคนในชุมชน เรียนรู้ความเป็นไทย โดยในระยะเริ่มแรกจะมีไกด์เข้าไปร่วมใช้ชีวิตอยู่ด้วยเพื่อสร้างความคุ้นเคยกับ ชุมชน

4.8.1.2 ผลการสังเกตพฤติกรรมตามกระบวนการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเพื่อ บำเพ็ญประโยชน์

กระบวนการจัดการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นแสวงหาความรู้ 2. ขั้นแลกเปลี่ยน
ประสบการณ์ 3. ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง 4. ขั้นสรุปองค์ความรู้ 5. ขั้นการนำไปใช้ ซึ่งในการ
พัฒนาการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้น คณะผู้วิจัยใช้แบบสังเกตซึ่งเป็นเครื่องมือที่สังเกตและบันทึกตามข้อคำถาม
ที่กำหนดและที่สนใจหรือเป็นจุดเน้น ผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 4.26 แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้กิจกรรมการสร้างสาธนาอุปโภคพื้นฐาน

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 1 การแสวงหา ความรู้	1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทำการหาข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จากบริษัททัวร์ชื่อ P.S.P Jumbo Traveling Center 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์รับฟังแผนการจัดกิจกรรมจากบริษัททัวร์ก่อนลงพื้นที่	การสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์รับฟังแผนกิจกรรมจากเจ้าหน้าที่ด้วยความสนใจและพร้อมเรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานด้านการพัฒนาสาธนาอุปโภค 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการเสาะแสวงหาความรู้โดยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ 3. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการจดบันทึกความรู้ลงในสมุดประจำตัว
ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยน ประสบการณ์	1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยการพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการสังเกตทำงานที่หน้างานก่อนลงมือปฏิบัติงาน	การสังเกตพฤติกรรม ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใช้ทักษะด้านการสังเกตการทำงานในพื้นที่ด้วยความสนใจ 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์กล้าแสดงออกที่จะทดลองปฏิบัติงาน

ตารางที่ 4.26 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้กิจกรรมการสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึก ประสบการณ์ด้วยตนเอง	1. นักท่องเที่ยวลงมือปฏิบัติงานที่หน้างานประกอบด้วย (1) การสร้างที่เก็บน้ำในชุมชน (2) การสร้างโรงเรียน (3) การสร้างห้องน้ำให้แก่โรงเรียน (4) การสร้างห้องสมุดสำหรับโรงเรียนอยู่ห่างไกล ขั้นตอนการปลูกสร้างโรงเรียนมีดังนี้ เริ่มต้นจากโครงสร้างของฐานราก ได้แก่ การลงเสาเข็มและการหล่อตอม่อ เพื่อรองรับโครงสร้างของเสาและคาน หลังจากนั้นเป็น	การสังเกตพฤติกรรม ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์ พบว่า 1. ในระยะเริ่มแรกนักท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหา มีการลองผิดลองถูกในการปฏิบัติงาน โดยมีพี่เลี้ยงคอยสอนและให้คำแนะนำในการปฏิบัติให้ถูกต้อง 2. งานด้านการก่อสร้างส่วนใหญ่เป็นงานที่มีขั้นตอนการทำงานไม่ซับซ้อน ดังนั้น นักท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์ใช้เวลาในเรียนรู้งานค่อนข้างเร็ว
ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึก ประสบการณ์ด้วยตนเอง	โครงสร้างของเสาและคาน หลังจากนั้นเป็นงานโครงสร้างของพื้น โครงสร้างของหลังคาและการมุงหลังคา เมื่อโครงสร้างโรงเรียนสำเร็จแล้ว จะต้องทำงานก่อสร้างตัวบ้าน งานหลักในส่วนนี้ ได้แก่ การก่อผนังและการติดตั้งวงกบประตูหน้าต่างซึ่งจะต้องทำควบคู่กันไป จากนั้นทำการฉาบแต่งผนังไปพร้อม ๆ กับ การฉาบแต่งเสาและคานส่วนการติดตั้ง บานประตูหน้าต่าง 2. ในระยะแรกของการปฏิบัติงานจะมีเจ้าหน้าที่จากบริษัททัวร์เข้าไปใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับนักท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์	3. นักท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีความอดทน โดยแต่ละคนพยายามเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานจนสำเร็จ

ตารางที่ 4.26 (ต่อ) แสดงผลการสังเกตตามพฤติกรรมการเรียนรู้กิจกรรมการสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน

ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 4 สรุปองค์ความรู้/ กระบวนการ ทำงาน	เมื่อทำงานในแต่ละวันเสร็จแล้วนักท่องเที่ยว พูดคุยกันเพื่อสรุปผลการปฏิบัติพร้อมทั้ง ปรึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการ ปฏิบัติงาน	การสังเกตพฤติกรรม ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อ บ่งชี้ปัญหา ประโยชน์ พบว่า 3. นักท่องเที่ยวเพื่อบ่งชี้ประโยชน์มี อาการเหน็ดเหนื่อยจากการปฏิบัติงาน 4. นักท่องเที่ยวเพื่อบ่งชี้ประโยชน์มีความ ภาคภูมิใจกับผลงานที่ได้ร่วมกันทำ 5. นักท่องเที่ยวเพื่อบ่งชี้ประโยชน์มีการ พูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการ ทำงานอย่างสนุกสนาน และพูดคุยถึง ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน
ขั้นตอนที่ 5 ขั้นนำไปใช้ ประโยชน์	นักท่องเที่ยวเพื่อบ่งชี้ประโยชน์ได้รับ ประสบการณ์ที่ดีในการบ่งชี้ประโยชน์	การสังเกตพฤติกรรม ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อ บ่งชี้ประโยชน์ พบว่า 1. นักท่องเที่ยวเพื่อบ่งชี้ประโยชน์มี ความสุขที่ได้ช่วยทำประโยชน์ให้คนใน พื้นที่ 2. นักท่องเที่ยวเพื่อบ่งชี้ประโยชน์กลับไป แล้ว ยังมีการติดต่อกลับมา

ผลจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเพื่อบ่งชี้ประโยชน์ตามกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน สามารถสรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นแสวงหาความรู้ ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวเพื่อบ่งชี้ประโยชน์ทำการหาข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเพื่อบ่งชี้ประโยชน์จากบริษัททัวร์ชื่อ P.S.P Jumbo Traveling Center จากนั้นรับฟังแผนการจัดกิจกรรมจากบริษัททัวร์ก่อนลงพื้นที่ จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบ่งชี้ประโยชน์รับฟังแผนกิจกรรมจากเจ้าหน้าที่ด้วยความสนใจและพร้อมเรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานด้านการพัฒนาสาธารณูปโภค มีการแสวงหาความรู้โดยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ จากนั้นมีการจดบันทึกความรู้ลงในสมุดประจำตัว

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยการพูดคุย แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกันก่อนเริ่มปฏิบัติงาน จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใช้ทักษะด้านการสังเกตการทำงานในพื้นที่ด้วยความสนใจและกล้าทดลองปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวลงมือปฏิบัติงานที่หน้างานประกอบด้วย การสร้างที่เก็บน้ำในชุมชน การสร้างโรงเรียน การสร้างห้องน้ำให้แก่โรงเรียน การสร้างห้องสมุดสำหรับโรงเรียนอยู่ห่างไกล จากการสังเกตพบว่า ในระยะเริ่มแรกนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการลองผิดลองถูกในการปฏิบัติงาน โดยมีพี่เลี้ยงคอยสอนและให้คำแนะนำในการปฏิบัติให้ถูกต้อง งานด้านการก่อสร้างส่วนใหญ่เป็นงานที่มีขั้นตอนการทำงานไม่ซับซ้อนดังนั้น นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ใช้เวลาในเรียนรู้งานค่อนข้างเร็ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีความอดทน โดยแต่ละคนพยายามเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานจนสำเร็จ

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปความรู้/กระบวนการทำงาน ในขั้นนี้เมื่อทำงานในแต่ละวันเสร็จแล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการพูดคุยกันเพื่อสรุปผลการปฏิบัติพร้อมทั้ง ปรึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงานอย่างสนุกสนาน และพูดคุยถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่มีอาการเหน็ดเหนื่อยจากการปฏิบัติงาน นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความภาคภูมิใจกับผลงานที่ได้ร่วมกันทำ

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ได้รับประสบการณ์ที่ดีในการบำเพ็ญประโยชน์ จากการสังเกตพบว่านักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความสุขที่ได้ช่วยทำประโยชน์ให้คนในพื้นที่

ส่วนที่ 5 มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

ด้านมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยทางคณะผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาโดยลำดับหัวข้อตามลำดับดังนี้ 1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการด้านธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย 2. มูลค่าเพิ่มจากธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ 3. ความพึงพอใจของผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวต่อการจัดการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ของหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทยและ ความต้องการความช่วยเหลือของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จากหน่วยงานภาครัฐ

5.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย จำนวน 400 ราย ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนาของผู้ประกอบการ ลักษณะการประกอบอาชีพ สถานที่ประกอบธุรกิจ ประเภทธุรกิจ ลักษณะการประกอบธุรกิจ และประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 53.50 อายุของผู้ประกอบการส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.75 รองลงมาอยู่ระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.00 ระดับการศึกษาของผู้ประกอบการสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 53.50 รองลงมาสำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 22.50 ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ที่ประกอบธุรกิจคิดเป็นร้อยละ 83.75 ประกอบอาชีพด้านธุรกิจท่องเที่ยวเป็นอาชีพหลักคิดเป็นร้อยละ 64.50 ประกอบอาชีพประเภทในแหล่งท่องเที่ยวประเภทวิถีชีวิตชุมชน คิดเป็นร้อยละ 43 รองลงมาประกอบอาชีพในแหล่งท่องเที่ยวประเภท นิเวศน์ ป่าเขา แม่น้ำ คิดเป็นร้อยละ 20 ประเภทของธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นธุรกิจโรงแรมและที่พัก รองลงมาเป็นธุรกิจร้านอาหาร คิดเป็นร้อยละ 35.00 และ 18.75 ตามลำดับ ลักษณะการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นธุรกิจส่วนตัวร้อยละ 87.50 ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในการท่องเที่ยวน้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.50 สาเหตุที่เลือกประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เนื่องจากเป็นธุรกิจครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 38.50 รองลงมาเนื่องจากความชอบและความถนัดคิดเป็นร้อยละ 27.00 ด้านการเข้าร่วมการอบรมของผู้ประกอบการพบว่าร้อยละ 93.75 ไม่เคยเข้าร่วมการอบรม (ดังตารางที่ 4.28)

ตารางที่ 4.27 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการในธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

รายการ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	186	46.50
หญิง	214	53.50

ตารางที่ 4.27 (ต่อ) ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการในธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

รายการ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
2. อายุของผู้ประกอบการ		
น้อยกว่า 20	0	0
20 -30	47	11.75
31 - 40	136	34.00
41 - 50	143	35.75
51 - 60	68	17.00
มากกว่า 60	6	1.50
ไม่ระบุ	0	0
3.ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	29	7.25
มัธยมต้น	14	3.50
มัธยมปลาย	43	10.75
ปวส. หรือ อนุปริญญา	90	22.50
ปริญญาตรี	214	53.50
ปริญญาโท	10	2.50
4.ภูมิฐานะของผู้ประกอบการ		
ในพื้นที่	335	83.75
นอกพื้นที่	65	16.25
5. การประกอบอาชีพ		
อาชีพหลัก	258	64.50
อาชีพเสริม	142	35.50
6.สถานที่ในการประกอบธุรกิจ		
โบราณสถาน วัด พิพิธภัณฑ์	43	10.75
หาดทราย ชายทะเล	51	12.75
วิถีชีวิตชุมชน	172	43.00
นิเวศน์ ป่าเขา แม่น้ำ	80	20.00
แหล่งศิลปวัฒนธรรม	54	13.50

ตารางที่ 4.27 (ต่อ) ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการในธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

รายการ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
7. ประเภทธุรกิจที่ประกอบอาชีพ		
โรงแรม/ที่พัก	140	35.00
ร้านอาหาร	75	18.75
ของที่ระลึก	63	15.75
แผงลอยขายอาหาร	6	1.50
ธุรกิจขนส่งสินค้า	7	1.75
บริการรับส่งนักท่องเที่ยว	24	6.00
ธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร	38	9.50
ร้านเสริมสวย	8	2.00
ธุรกิจสปา	10	2.50
ธุรกิจนำเที่ยว	29	7.25
8. ลักษณะประเภทธุรกิจ		
ธุรกิจส่วนตัว	350	87.50
ธุรกิจแบบหุ้นส่วนประเภทจดทะเบียน	40	10.00
ธุรกิจแบบหุ้นส่วนประเภทไม่จดทะเบียน	10	2.50
9. ประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจ		
น้อยกว่า 5 ปี	150	37.50
5-10 ปี	79	19.75
11-15 ปี	64	16.00
มากกว่า 15 ปี	107	26.75
10. สาเหตุที่เลือกทำธุรกิจ		
ธุรกิจครอบครัว	154	38.50
รายได้ดี	55	13.75
มีคนแนะนำหรือชักชวน	24	6.00
ชอบและถนัด	108	27.00
เพื่อช่วยเหลือคนอื่น	35	8.75
เป็นอาชีพที่มีความอิสระ	14	3.50

ตารางที่ 4.27 (ต่อ) ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการในธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

รายการ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ใกล้บ้าน	10	2.50
11. การเข้าอบรม		
เคย	25	6.25
ไม่เคย	375	93.75
12. หลักสูตรที่เคยอบรม		
การทำอาหาร	22	5.50
การท่องเที่ยว	3	0.75

ที่มา: จากการสำรวจ

5.2 มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

หากทำการศึกษารายได้จากการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยพบว่ารายได้ของผู้ประกอบการส่วนใหญ่น้อยกว่า 50,000 บาท ต่อเดือน ร้อยละ 47.00 รองลงมารายได้เฉลี่ยต่อเดือน 50,000 – 70,000 บาท และ 130,001 – 150,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.50 และ 13.50 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 4.29)

ตารางที่ 4.28 รายได้จากการประกอบธุรกิจท่องเที่ยวของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

ระดับรายได้	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 50,000 บาท	188	47.00
50,000-70,000 บาท	54	13.50
70,001-100,000 บาท	22	5.50
100,001-130,000 บาท	18	4.50
130,001-150,000 บาท	54	13.50
150,001-170,000บาท	36	9.00
200,001-230,000 บาท	18	4.50
230,001-250,000 บาท	10	2.50

ที่มา: จากการสำรวจ

โดยรายได้รวมจากการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวทั้งปีเฉลี่ยรายละ 1,307,165.80 บาท หากทำการเฉลี่ยรายได้ของผู้ประกอบการเป็นรายเดือนพบว่าผู้ประกอบการมีรายได้เดือนมกราคมสูงที่สุดโดยมีรายได้เฉลี่ย 133,961.17 บาท รองลงมาเป็นเดือนเมษายน มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 126,527.88 บาท และ เดือนธันวาคม มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 124,489.90 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.25, 9.68 และ 9.49 ของรายได้เฉลี่ยทั้งปี ตามลำดับ (ดังตารางที่ 4.30)

ตารางที่ 4.29 รายได้เฉลี่ยแต่ละเดือนของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

เดือน	รายได้เฉลี่ย(บาท)	ร้อยละ
มกราคม	133,961.17	10.25
กุมภาพันธ์	115,445.15	8.84
มีนาคม	110,597.09	8.46
เมษายน	126,527.88	9.68
พฤษภาคม	106,993.54	8.19
มิถุนายน	100,858.66	7.72
กรกฎาคม	92,939.90	7.11
สิงหาคม	90,096.89	6.90
กันยายน	91,443.40	7.00
ตุลาคม	104,532.84	8.00
พฤศจิกายน	109,279.38	8.36
ธันวาคม	124,489.90	9.49
รวม	1,307,165.80	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

หากทำการศึกษามูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์โดยนำกำไรจากการดำเนินงานหลังหักภาษี (NOPAT) ลบด้วยต้นทุนเงินทุน (Capital Charge) พบว่า มูลค่าเพิ่มเฉลี่ยต่อปี 392,149.70 บาท คิดเป็นร้อยละ 30 ของรายได้จากการประกอบธุรกิจ โดยผู้ประกอบการมีมูลค่าเพิ่มเดือนมกราคมสูงที่สุดโดยมีมูลค่าเพิ่มเฉลี่ย 40,188.35 บาท รองลงมาเป็นเดือนเมษายน มีมูลค่าเพิ่มเฉลี่ยเดือนละ 37,958.36 บาท และ เดือนธันวาคม มีมูลค่าเพิ่มเฉลี่ยเดือนละ 37,346.97 บาท (ดังตารางที่ 4.29)

นอกจากนี้พบว่านักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยหลังจากเดินทางกลับประเทศมีการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยแบบการบอกต่อ (Word of Mouth) เฉลี่ยร้อยละ 60 ของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์หรือประมาณ 4,200 คน รวมทั้งร้อยละ 20 ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวซ้ำ ส่งผลให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยเพิ่มสูงขึ้นส่งผลให้ผู้ประกอบการมีรายได้เพิ่มสูงขึ้นหากทำการประมาณการรายได้จากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ของไทยในปีต่อไปจากการประชาสัมพันธ์แบบบอกต่อของนักท่องเที่ยวส่งผลให้มีรายได้เฉลี่ยต่อปี 2,091,465.28 บาท มีมูลค่าเพิ่มจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เพิ่มขึ้นเป็น 627,439.50 บาท(จากการคำนวณโดยการใช้จ่ายจากการศึกษาประมาณการรายได้ในปีถัดไป)นอกจากนี้พบว่านักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เป็นการประชาสัมพันธ์ประเทศและสร้างรายได้ให้แก่ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้แก่ประเทศไทยเพิ่มสูงขึ้น

ตารางที่ 4.30 มูลค่าเพิ่มเฉลี่ยแต่ละเดือนของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

เดือน	รายได้รวม(บาท)	ต้นทุนรวม(บาท)	มูลค่าเพิ่มเฉลี่ย(บาท)
มกราคม	133,961.17	93,772.82	40,188.35
กุมภาพันธ์	115,445.15	80,811.60	34,633.55
มีนาคม	110,597.09	77,417.96	33,179.13
เมษายน	126,527.88	88,569.52	37,958.36
พฤษภาคม	106,993.54	74,895.48	32,098.06
มิถุนายน	100,858.66	70,601.06	30,257.6
กรกฎาคม	92,939.90	65,057.93	27,881.97
สิงหาคม	90,096.89	63,067.82	27,029.07
กันยายน	91,443.40	64,010.38	27,433.02
ตุลาคม	104,532.84	73,172.99	31,359.85
พฤศจิกายน	109,279.38	76,495.57	32,783.81
ธันวาคม	124,489.90	87,142.93	37,346.97
รวม	1,307,165.80	915,016.10	392,149.70

ที่มา: จากการสำรวจ

5.3 รูปแบบการกระจายรายได้จากการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

จากการศึกษาการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงปริมาณของผู้ให้บริการการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยพบว่ามูลค่ารายได้เฉลี่ยของธุรกิจร้านอาหารมีรายได้สูงที่สุดจำนวน 369,927.92 บาทต่อปีคิดเป็นร้อยละ 28.30 ของรายได้ทั้งหมด รองลงมาเป็นธุรกิจโรงแรมที่พัก จำนวน 345,745.35 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.45 ของรายได้ทั้งหมด และ ร้านขายของที่ระลึก จำนวน 178,035.98 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 13.62 ของรายได้ทั้งหมด(ดังตารางที่ 4.32)

ตารางที่ 4.31 แสดงรายได้เฉลี่ยแยกตามประเภทธุรกิจการท่องเที่ยว

ประเภทธุรกิจ	ระดับรายได้เฉลี่ย	ร้อยละของรายได้ทั้งหมด
โรงแรม/ที่พัก	345,745.35	26.45
ร้านอาหาร	369,927.92	28.30
ของที่ระลึก	178,035.98	13.62
แผงลอยขายอาหาร	22,091.10	1.69
ธุรกิจขนส่งสินค้า	50,064.45	3.83
บริการรับส่งนักท่องเที่ยว	125,749.34	9.62
ธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร	147,971.16	11.32
ร้านเสริมสวย สปา	33,202.00	2.54
ธุรกิจนำเที่ยว	34,378.50	3.63
รวม	1,307,165.80	100.00

ที่มา: จากการคำนวณ

ด้านเงินลงทุนในการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์พบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ใช้เงินทุนส่วนตัวในการลงทุนคิดเป็นร้อยละ 66.75 และมีการกู้ยืมเงินเพื่อใช้ในการลงทุนประกอบธุรกิจร้อยละ 26.00 โดยเป็นหนี้สินนอกระบบร้อยละ 51.93 และหนี้สินในระบบร้อยละ 14.43 ตามลำดับ โดยจำนวนเงินที่กู้ยืมในระบบส่วนใหญ่น้อยกว่า 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.75 และจำนวนเงินที่กู้ยืมนอกระบบส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 100,000 – 500,000 บาท ร้อยละ 18.25 (ดังตารางที่ 4.33) ด้านพฤติกรรมการใช้จ่ายในการชำระสินค้าและบริการของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์พบว่านักท่องเที่ยวมีการชำระสินค้าเป็นเงินสดคิดเป็นร้อยละ 81.75 รองลงมาเป็นการชำระผ่านธนาคารคิดเป็นร้อยละ 10.25 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 4.34)

ตารางที่ 4.32 ภาระหนี้จากการประกอบธุรกิจ แหล่งที่มาของหนี้สิน จำนวนหนี้สิน ของผู้ประกอบการ
ธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

รายการ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ภาระหนี้		
มี	104	26.00
ไม่มี	267	66.75
ไม่ระบุ	29	7.25
ที่มาของหนี้สิน		
ในระบบ	54	51.93
นอกระบบ	15	14.43
ไม่ระบุ	35	33.64
จำนวนหนี้สินในระบบ		
ไม่มี	282	70.50
น้อยกว่า 100,000 บาท	23	5.75
100,000 -500,000 บาท	18	4.50
500,001-1,000,000 บาท	13	3.25
ไม่ระบุ	64	16.00
จำนวนหนี้สินนอกระบบ		
ไม่มี	321	80.25
น้อยกว่า 100,000 บาท	6	1.50
100,000 -500,000 บาท	73	18.25
500,001 – 1,000,000	0	0

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.33 พฤติกรรมการชำระเงินของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

พฤติกรรมการชำระเงิน	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ชำระเป็นเงินสด	327	81.75
บัตรเครดิต	32	8.00
โอนผ่านธนาคาร	41	10.25

ที่มา: จากการสำรวจ

5.4 ความพึงพอใจของผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวต่อการจัดการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ของหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทย

การศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ประกอบการธุรกิจด้านการท่องเที่ยวต่อการจัดการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ของหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทยพบว่า การจัดการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก หากจำแนกเป็นรายประเด็นพบว่า การจัดการด้านความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทยผู้ประกอบการมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.11 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.640 รองลงมา ความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.86 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.670 ตามลำดับ และในประเด็นทั้งหมด ผู้ประกอบการมีความพึงพอใจต่อความช่วยเหลือของหน่วยงานภาครัฐน้อยที่สุด แต่ยังคงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 3.53 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.738 (ดังตารางที่ 4.35)

ตารางที่ 4.34 ระดับพึงพอใจต่อการจัดการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทย

รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่ระบุ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
ภาพรวมของการท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช	15 (3.75)	263 (65.75)	68 (17.00)	39 (9.75)	15 (3.75)	0 (0.00)	3.77	0.569	มาก

ตารางที่ 4.34 (ต่อ) ระดับพึงพอใจต่อการจัดการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทย

รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่ระบุ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
ความสะดวกสบายของการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว	22 (5.50)	226 (56.50)	134 (33.50)	14 (3.50)	4 (1.00)	0 (0.00)	3.84	0.628	มาก
ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานของการเป็นเมืองท่องเที่ยว	22 (5.50)	229 (57.25)	134 (33.50)	14 (3.50)	10 (2.50)	0 (0.00)	3.65	0.644	มาก
ความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยว	54 (13.50)	247 (61.75)	88 (22.00)	11 (2.75)	0 (0.00)	0 (0.00)	3.86	0.670	มาก
ความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยว	98 (24.50)	254 (63.50)	40 (10.00)	8 (2.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.11	0.640	มาก
การสนับสนุนช่วยเหลือของภาครัฐ	22 (5.50)	197 (49.25)	160 (40.00)	14 (3.50)	7 (1.75)	0 (0.00)	3.53	0.738	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

5.5 ความต้องการความช่วยเหลือของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์จากหน่วยงานภาครัฐ

ด้านความต้องการช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐของผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์ในประเทศไทยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก หากจำแนกเป็นรายประเด็นพบว่า ผู้ประกอบการต้องการให้ภาครัฐส่งเสริมด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวสูงที่สุด รองลงมาความช่วยเหลือด้านเงินทุนในการประกอบธุรกิจ การอบรมความรู้ในการประกอบธุรกิจ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.36, 4.25 และ 4.23 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 4.36)

ตารางที่ 4.35 ระดับความคิดเห็นเรื่องสิ่งที่ต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐในการพัฒนาธุรกิจ

รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่ระบุ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
ความรู้ในการประกอบธุรกิจ	113 (28.25)	218 (54.50)	62 (15.50)	7 (1.75)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.09	0.711	มาก
ความช่วยเหลือด้านเงินทุน	182 (45.50)	160 (40.00)	40 (10.00)	11 (2.75)	7 (1.75)	0 (0.00)	4.25	0.880	มาก
การอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านภาษา	134 (33.50)	222 (55.50)	22 (5.50)	22 (5.50)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.17	0.765	มาก
การอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการเป็นผู้บริการที่ดี	131 (32.75)	240 (60.00)	18 (4.50)	11 (2.75)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.23	0.659	มาก
การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน น้ำ ไฟ ป้าย	91 (22.75)	229 (57.25)	66 (16.50)	14 (3.50)	0 (0.00)	0 (0.00)	3.99	0.736	มาก
การส่งเสริมด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว	172 (43.00)	202 (50.50)	22 (5.50)	4 (1.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.36	0.631	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

ข้อเสนอแนะของผู้ประกอบการที่มีต่อการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์

ด้านการท่องเที่ยว

ควรจัดหรือปรับปรุงภูมิทัศน์ให้มีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม จัดระเบียบหาบเร่แผงลอยให้แม่ค้าได้ค้าขายได้สะดวกจัดระบบสิ่งบริการสาธารณะ ให้สวยงาม และสะอาด เช่น ห้องน้ำ ศาลานั่งพัก ถังขยะ ควรมีการสนับสนุนการท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประโยชน์ให้มากขึ้น และมีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและควรมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่มีศักยภาพได้

ด้านข้อมูลการท่องเที่ยว

ควรมีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ให้มากขึ้น เช่นมีการจัดทำแผ่นพับ โบรชัวร์ หรือสื่อเพื่อประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวทราบข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นปัจจุบันมากยิ่งขึ้น มีการจัดทำข้อมูลออนไลน์เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย รวมทั้งควรมีการจัดทำป้ายบอกทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวเพื่อความสะดวก

ด้านการให้บริการ

ควรมีการพัฒนามาตรฐานการให้บริการให้เป็นมาตรฐานสากล ควรมีความร่วมมือกับภาครัฐในการเข้ามาพัฒนาทักษะการบริการ ในทุกกลุ่มผู้ให้บริการ ตั้งแต่พนักงานขับรถโดยสาร ผู้ประกอบการร้านค้า ร้านอาหาร พนักงานโรงแรม รวมทั้งการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาต่างประเทศ ควบคู่ไปด้วย เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งในภูมิภาคอาเซียน และภายนอกภูมิภาค

ด้านการคมนาคมขนส่ง

ควรมีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวให้พร้อมรองรับนักท่องเที่ยว รวมทั้งควรมีการพัฒนากระบวนการให้บริการรถโดยสาร รถสาธารณะให้มุ่งเน้นการบริการที่น่าเชื่อถือ มีมาตรฐานราคาที่ชัดเจน และมีบริการรถโดยสารเพื่อการนำเที่ยวตามแหล่งต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวได้ทราบถึงบริการนี้ด้วย

ด้านของที่ระลึก

พบว่าของที่ระลึกที่มีขายมีสินค้าที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งทางด้านชนิดสินค้า และระดับราคา ควรมีการพัฒนาสินค้าให้มีเอกลักษณ์ สร้างความแตกต่าง และมีราคาที่เหมาะสมยุติธรรม อย่างไรก็ตาม เพื่อส่งเสริมคุณค่าความเป็นเอกลักษณ์ ที่ผู้ประกอบการให้ความเห็นเรื่องที่กำลังเป็นที่กังวล และควรตระหนักของผู้ประกอบการด้วยตนเอง คือ ควรเน้นของที่เป็นของท้องถิ่นจริงๆ ควบคู่กับพัฒนาสินค้าใหม่ๆ ออกมา และพัฒนามาตรฐานของที่ระลึกเพื่อเพิ่มมูลค่า ให้มีความหลากหลาย นอกจากนี้ควรมีการพัฒนาสถานที่จัดจำหน่ายของที่ระลึก

อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการเห็นว่า ภาครัฐควรเข้ามามีบทบาทในการประชาสัมพันธ์ของที่ระลึกในท้องถิ่น ให้นักท่องเที่ยวได้รู้จัก ควบคู่กับส่งเสริมชุมชนในการออกแบบผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดมากขึ้น

หน่วยงานภาครัฐ

ข้อเสนอของผู้ประกอบการต่อหน่วยงานภาครัฐโดยตรง ได้แก่ การปรับปรุงรูปแบบการทำงานเชิงรุก ที่จริงจัง และจริงใจ โดยเฉพาะการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลด้านต่างให้แก่ผู้ประกอบการ และนักท่องเที่ยว ส่งเสริมการลงทุน พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละแหล่ง

ผู้ประกอบการ

ทัศนคติ ต่อผู้ประกอบการด้วยกันเอง พบว่าบางรายมีการเอาเปรียบลูกค้าขาดความใส่ใจในคุณภาพสินค้าและบริการ และเห็นว่าผู้ประกอบการควรยกระดับบริการของสถานประกอบการตนเอง ด้วยการจัดอบรมให้พนักงานในด้านการบริการ

ส่วนที่ 6 การจัดทำยุทธศาสตร์ท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ทางคณะผู้วิจัยลำดับเนื้อหาในการนำเสนอออกเป็น 6 ส่วนดังนี้ 1. ความเป็นมาของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ 2. วัตถุประสงค์ของการดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ 3. ขั้นตอนการดำเนินงานการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ 4. สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ 5. การวิเคราะห์เพื่อประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ 6. ยุทธศาสตร์เพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

6.1 ความเป็นมาของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยมีจุดเริ่มต้นจากการที่องค์กรพัฒนาเอกชนรับชาวต่างประเทศเข้ามาทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ให้กับท้องถิ่น เช่น ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2548 หลังเหตุการณ์ธรณีพิบัติภัยสึนามิ ได้มีการจัดตั้งศูนย์อาสาสมัคร The Tsunami Volunteer Center ขึ้นในเขตหลัก จังหวัดพังงา ซึ่งมีอาสาสมัครจากนานาชาติจาก 51 ประเทศ ทั่วโลก จำนวน 3,500 คน อายุระหว่าง 19 - 67 ปี เข้ามาช่วยเหลือชาวบ้านที่เดือดร้อนจากภัยพิบัติ โดยเข้ามาช่วยสร้างบ้านใหม่ทดแทนบ้านที่เสียหายจากสึนามิ สอนภาษาอังกฤษและช่วยต่อเรือ ในขณะที่เกาะพีพี จังหวัดกระบี่ ได้มีการจัดตั้ง The Phi Phi Dive Camp ที่มีอาสาสมัครนานาชาติ จำนวน 4,000 คน เข้ามาเพื่อขนขยะและสิ่งปรักหักพังออกจากเกาะพีพี จำนวน 290 ตัน เมื่อเกิดเหตุการณ์สึนามิขึ้น กระตุ้นให้คนทั่วโลกหันมาสนใจซึ่งกันมากขึ้น โดยสมัครเข้ามาในประเทศไทยเพื่อทำงานเป็นอาสาสมัครช่วยเหลือผู้ประสบภัย

ต่อมาเมื่อกระแสการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีมากขึ้น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยได้จัดทำโครงการ ท่องเที่ยวเรียนรู้สู่ชุมชน เป็นการนำเสนอการท่องเที่ยวรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทั้ง 4 ภาคทั่วประเทศ ค่ายแรกของการจัดโครงการคือ บ้านถ้ำเต่า หมู่บ้านของชุมชนไทรน้อย ในอำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร จากการโครงการเริ่มจากสำรวจพื้นที่ พุดคุยแลกเปลี่ยนกับชาวบ้านเพื่อสำรวจความต้องการของชุมชนรวมถึงร่วมกันหาแนวทางเพื่อพัฒนาชุมชนอย่างเป็นระบบ พบว่าชาวบ้านยังมีวิถีชีวิตเรียบง่าย เลี้ยงชีพด้วยการทำไร่ทำนาและมีอาชีพเสริมคือการทอผ้า ซึ่งผ้าทอของหมู่บ้านชุมชนไทรน้อยมีความโดดเด่นในด้านกรรมวิธีการทอและลวดลายผ้า ทำให้ผ้าทอเป็นงานหัตถกรรมขึ้นชื่อจนได้รับการคัดสรรเป็นสินค้าโอท็อประดับห้าดาว แต่สิ่งที่ชุมชนยังขาด คือ ขาดบริหารจัดการที่ดี ชาวบ้านต้องการคำแนะนำด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของตลาด การพัฒนาลวดลายผ้าและบรรจุภัณฑ์ที่จะนำมาผสมผสานกับภูมิปัญญาดั้งเดิมของบรรพบุรุษเพื่อให้สินค้าของบ้านถ้ำเต่าได้รับความนิยมในตลาด

คุณค่าที่ได้รับจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ครั้งนี้คือการเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาเดินทางไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในขณะเดียวกันก็ได้มีโอกาสเรียนรู้ในสิ่งที่แตกต่างออกไป อาทิ วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ที่สำคัญคือความแตกต่างในการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นการเปิดโลกทัศน์ของนิสิตนักศึกษาจากการท่องเที่ยวและสุดท้ายคือ นิสิตนักศึกษาเหล่านั้นได้แบ่งปันความรู้ ความสามารถ ความคิด รวมไปถึงหยาดเหงื่อ แรงกายของตนเองในการสร้างสรรค์ประโยชน์และสิ่งดีงามให้แก่ชุมชนด้วย รวมทั้งเป็นการเสริมสร้างศักยภาพทางด้านตลาดของชุมชน ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นความสมบูรณ์แบบของการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์อย่างแท้จริง

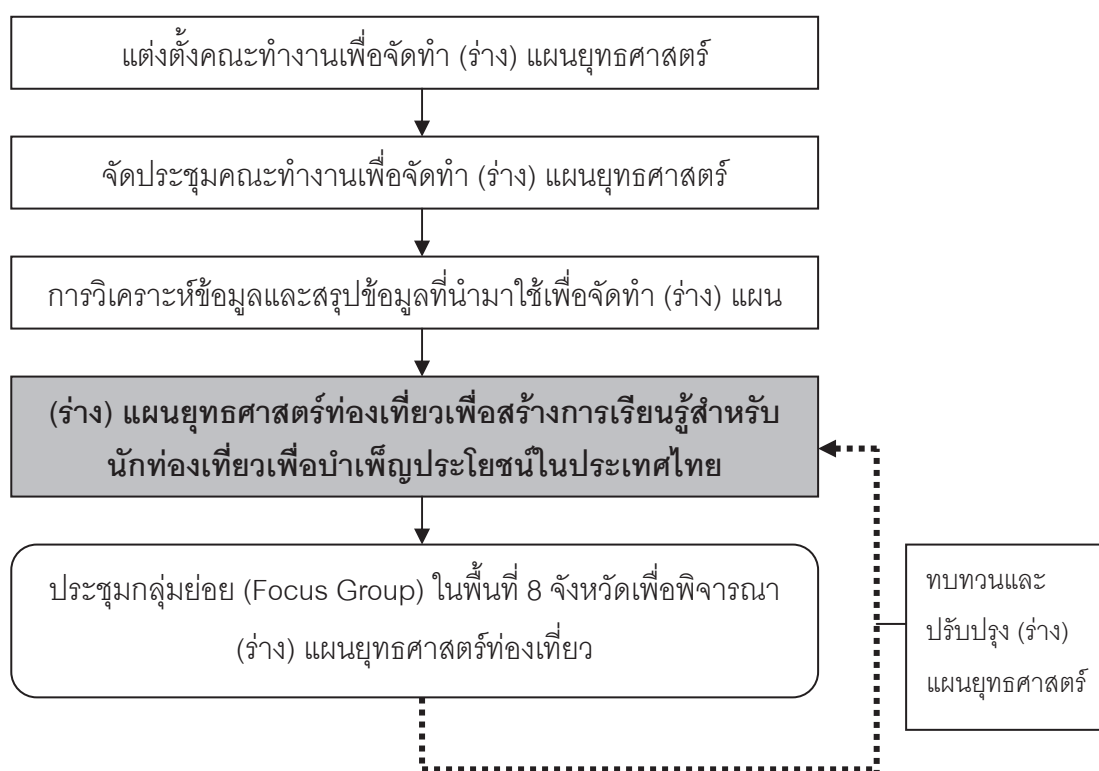
ประการสำคัญที่สุด หากได้มีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่ดี จะทำให้เกิดการขยายไปยังเพื่อเป้าหมายเพื่อต่าง ๆ ได้มากขึ้น อีกทั้งจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับแหล่งท่องเที่ยวอื่นที่มีอยู่ในประเทศ ได้จะทำให้ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยว สภาพแวดล้อม สังคม วัฒนธรรมชุมชนและวิถีชีวิตชาวบ้านที่ไม่มีผลกระทบทางลบจากการท่องเที่ยว เพราะหัวใจของการท่องเที่ยวทางเลือกคือการสร้างจิตสำนึกที่ดีแก่ผู้ที่มีส่วนได้เสียกับการท่องเที่ยวที่จะช่วยกันคุ้มครองพัฒนาและอนุรักษ์ทั้งแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมให้สามารถคงอยู่ไปจนถึงรุ่นลูกรุ่นหลานต่อไปในอนาคตและจะเป็นคุณประโยชน์ต่อชุมชน สังคมและประเทศ ทั้งนี้หากมีการสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อการบำเพ็ญประโยชน์อย่างจริงจัง จะเป็นการเสริมศักยภาพให้แก่แหล่งท่องเที่ยวและสร้างรายได้ให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยว อีกทั้งยังจะส่งผลถึงภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทยในสายตาของนานาชาติอีกด้วย

6.2 วัตถุประสงค์ของการดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์

คณะนักวิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยจำนวน 8 จังหวัด จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลเพื่อจัดทำข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย และพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

6.3 ขั้นตอนการดำเนินงานการจัดทำแผนยุทธศาสตร์

คณะนักวิจัยลงพื้นที่เพื่อศึกษานโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในปัจจุบัน กระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เป็นอยู่ในประเทศไทย และ มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย จากนั้นดำเนินการตามขั้นตอนดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 4.14 การวางแผนการจัดทำ (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์ท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

1. แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อจัดทำ (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์ท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยโดยอาศัยข้อมูลที่สังเคราะห์จากงานวิจัย
2. คณะทำงานทำการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปข้อมูลที่น่ามาใช้เพื่อจัดทำ (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย
3. จัดทำ (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย
4. จัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ในพื้นที่ 8 จังหวัดเพื่อพิจารณา (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย
5. คณะทำงานนำข้อเสนอแนะจากการจัดประชุมกลุ่มย่อยมาปรับปรุง (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย
6. ได้ (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยฉบับสมบูรณ์

ประโยชน์ของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

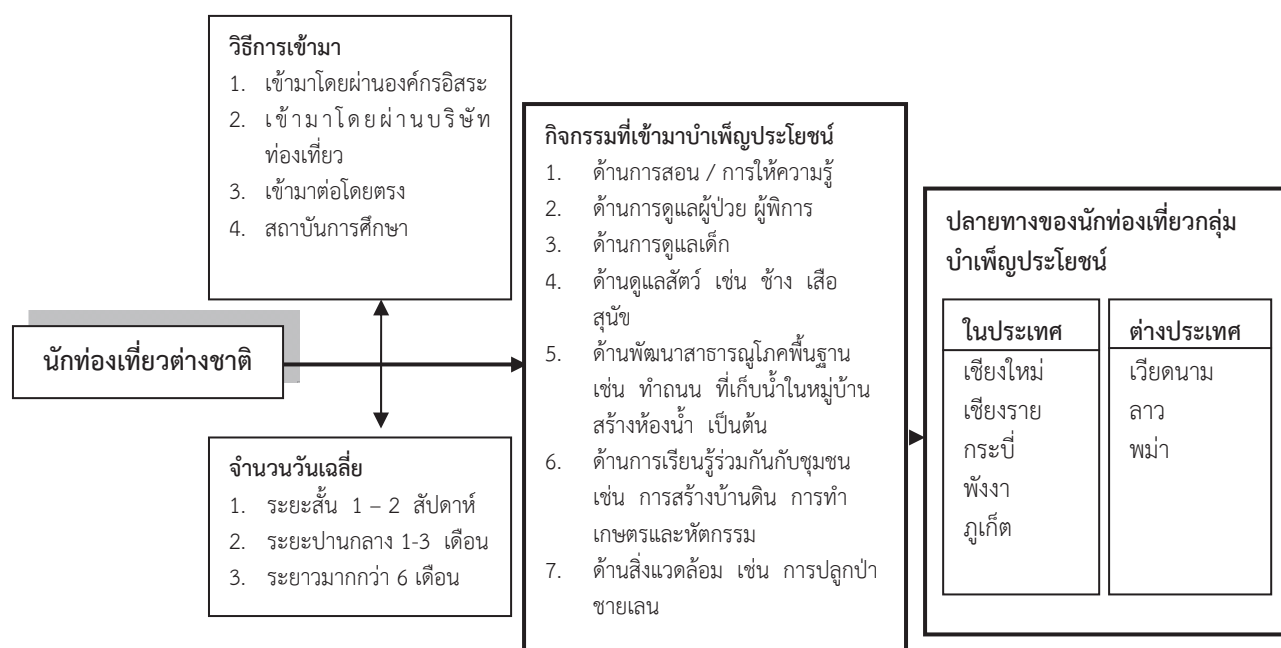
1. เพื่อเป็นข้อมูลเสนอแนะการดำเนินงานด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มศักยภาพภายใต้เขตการค้าเสรี
2. เพื่อเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้จังหวัด ส่วนราชการสามารถสังเคราะห์ความคิดได้อย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม
3. เพื่อพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของแต่ละจังหวัดให้มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
4. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีรูปแบบเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ได้รับประโยชน์สูงสุด
5. นักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์สามารถปรับตัวเพื่อรองรับรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เพื่อรองรับการแข่งขัน
6. ผู้ประกอบการสามารถปรับปรุงการดำเนินธุรกิจให้สอดคล้องกับรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์เพื่อให้มีรายได้ที่ยั่งยืนภายใต้ความพอเพียง

6.4 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

จากการทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ พบว่าในประเทศไทยมีเพียง 8 จังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เข้ามาท่องเที่ยวมากที่สุดในประเทศไทย (จากการสอบถามการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย บริษัทนำเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ และองค์กรไม่แสวงหากำไร, 2553) ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย กรุงเทพมหานคร จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดอุบลราชธานีและจังหวัดเลย สามารถสรุปเป็นภาพรวมได้ดังนี้

จากการลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น สัมภาษณ์เชิงลึกและประชุมกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในพื้นที่ 9 จังหวัดของประเทศไทย พบว่านักท่องเที่ยวชาวต่างชาติประเทศที่เข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย จะมาจาก 3 กลุ่ม ดังนี้

1. ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป ประกอบด้วย อังกฤษ อเมริกา
2. ประเทศในกลุ่มสแกนดิเนเวีย ประกอบด้วย ไอร์แลนด์ สวีเดน
3. ประเทศในกลุ่มเอเชียแปซิฟิก ประกอบด้วย เกาหลี ญี่ปุ่น จีน ฮ่องกง ลาว ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์

ภาพที่ 4.15 รูปแบบการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

ที่มา : จากการศึกษา

ส่วนรูปแบบการเข้ามานักท่องเที่ยวชาวต่างชาติประเทศที่เข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยจะผ่าน 4 ช่องทางหลัก ดังนี้ 1. นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาโดยผ่านองค์กร 2. นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาโดยผ่านบริษัทท่องเที่ยว และ 3. นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาต่อโดยตรง 4. เข้ามาผ่านทางสถาบันการศึกษา

จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติประเทศที่เข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยต่อครั้ง แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ 1. การเดินทางท่องเที่ยวแบบเดี่ยว นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติต้องการเป็นอาสาสมัครจากความสนใจส่วนตัว เช่น ต้องการมาดูแลช้างหรือมาดูแลสุนัข เป็นต้น และจะสมัครผ่านทางเว็บไซต์ 2. การเดินทางท่องเที่ยวแบบกลุ่ม เป็นนักท่องเที่ยวตั้งแต่ 2 คน จนถึงเป็นกลุ่ม นักท่องเที่ยวในลักษณะนี้มีมากกว่าแบบอื่น 3. การเดินทางท่องเที่ยวแบบครอบครัว เป็นลักษณะของการมาทำกิจกรรมทั้งครอบครัว นักท่องเที่ยวประเภทนี้จะเลือกทำกิจกรรมที่ไม่หนักมากนัก เน้นการพักผ่อนไปพร้อมๆ กับบำเพ็ญประโยชน์ ส่วนจำนวนวันเฉลี่ยที่นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติมีระยะเวลาพำนักในประเทศไทย แบ่งเป็น 3 ช่วงเวลา ดังนี้ 1. ระยะสั้น ประมาณ 1-2 สัปดาห์ 2. ระยะยาวปานกลาง 1 - 3 เดือน และ 3. ระยะยาวมากกว่า 6 เดือนถึง 1 ปี

กิจกรรมที่เข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย มีดังนี้ 1. ด้านการสอน / การให้ความรู้ นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาสอนภาษาอังกฤษให้เด็กในโรงเรียนรวมทั้งสอนศาสนาและสอนทำของฝาก ทำหนังสือทำมือ 2. ด้านการดูแลผู้ป่วย นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาดูแลผู้ป่วยในชาวต่างชาติที่อยู่ในประเทศไทย 3. ด้านการดูแลเด็ก นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาดูแลเด็ก 4. ด้านดูแลสัตว์ เช่น ช้าง เสือ สุนัข 5. ด้านพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น ทำถนน ที่เก็บน้ำในหมู่บ้าน สร้างห้องน้ำ เป็นต้น 6. ด้านการเรียนรู้ร่วมกันกับชุมชน เช่น การสร้างบ้านดิน การทำเกษตรและหัตถกรรมและ 7. ด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การปลูกป่าชายเลน เก็บขยะ

6.5 การวิเคราะห์เพื่อประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

จากการศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในแต่ละจังหวัดในประเทศไทยอันเป็นพื้นฐานสำคัญในการกำหนดยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย คณะทำงานได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ผลการศึกษามีดังนี้

จุดแข็ง (Strengths)

1. ประเทศไทยมีกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่หลากหลาย ประกอบด้วยการสอนภาษา การดูแลเด็กและผู้ป่วย ผู้พิการ การดูแลสัตว์ (ช้าง เสือ สุนัข) การสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับชุมชน เป็นต้น
2. ประเทศไทยมีผู้ประกอบการ/องค์กรอิสระต่าง ๆ ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานในการรับนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาบำเพ็ญประโยชน์โดยตรง
3. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ตัดสินใจเข้าในประเทศไทยเนื่องจาก ประเทศไทยมีทรัพยากรท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งทางบกและทางทะเลที่ยังคงสภาพสะอาด สงบ และสวยงาม มีวัฒนธรรม/ประเพณีที่เก่าแก่ ที่สะท้อนเอกลักษณ์ของชนชาติไทย ที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวอยากเดินทางเข้ามาสัมผัสและเรียนรู้ความเป็นไทย

จุดอ่อน (Weakness)

1. ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยยังมีน้อย จำกัดอยู่ในเฉพาะกลุ่มเล็ก ๆ เท่านั้น
2. ประเทศไทยไม่เป็นที่รู้จักมากนักด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ โดยยังไม่มีชุมชนใดที่สนใจเรื่องการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์อย่างจริงจังและไม่มีชุมชนตัวอย่างที่สามารถเข้าไปศึกษาดูงานด้านการบริหารจัดการชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ได้
3. การเชื่อมโยงระหว่างเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยยังมีน้อย รวมทั้งขาดการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์
4. ขาดบุคลากรในพื้นที่ที่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษกับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้และขาดการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบและยั่งยืน
5. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติไม่มั่นใจเรื่องความปลอดภัยในการเข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทย และในสถานที่บำเพ็ญประโยชน์ไม่มีแพทย์หรือพยาบาล สำหรับให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์
6. ขาดการวางแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ให้เป็นรูปแบบ

โอกาส (Opportunities)

1. ประเทศไทยมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก ทั้งจากยุโรป สแกนดิเนเวีย และนักท่องเที่ยวชาวเอเชีย
2. ค่าครองชีพ (ค่าอาหาร ค่าเดินทาง ค่าที่พัก) ในระหว่างในประเทศไทยค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ
3. การเดินทางเข้าประเทศไทยไม่ยุ่งยาก ไม่มีขั้นตอนที่ซับซ้อน ประกอบกับการมีสายการบินขนาดใหญ่ที่เป็นศูนย์กลางของสายการบินที่เข้ามาในประเทศแถบเอเชีย

ภัยคุกคาม (Threats)

1. ความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม (Culture Gap) เช่นวัฒนธรรมการกิน (อาหาร) วัฒนธรรมการแต่งกาย และรูปแบบการใช้ชีวิตที่ประเทศไทยแตกต่างจากประเทศอื่น ส่งผลให้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์บางส่วนไม่สามารถใช้ชีวิตอยู่ในเมืองไทยได้ครบตามกำหนด
2. สภาพอากาศที่ร้อนในประเทศไทย ทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มที่เข้ามาทำกิจกรรมสร้างสิ่งปลูกสร้างที่เป็นธรรมาภิบาลพื้นฐานต้องทำงานหนักท่ามกลางอากาศที่ร้อนจัด ทำให้บางส่วนไม่สามารถปฏิบัติงานได้ครบตามกำหนดเวลา
3. เกิดผลกระทบจากการสู้รบตามแนวชายแดนและความไม่สงบทางการเมือง ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความวิตกกังวล ส่งผลให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้าท่องเที่ยวน้อยลง

6.6 ยุทธศาสตร์เพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

คณะนักวิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการลงพื้นที่ทั้ง 8 จังหวัดมาทำการศึกษาและประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยด้วยการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค (SWOT Analysis) มาพิจารณาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นยุทธศาสตร์ ผลผลิต ผลลัพธ์ของการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ดังนี้

วิสัยทัศน์

มุ่งพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยให้กลายเป็นการท่องเที่ยวทางเลือกแรกของนักท่องเที่ยวต่างชาติ

พันธกิจ

พันธกิจของหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มี 5 ข้อ ประกอบด้วย

1. พัฒนาแหล่งเรียนรู้ออนไลน์เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์
2. พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์
3. สร้างมั่นใจเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์
4. สร้างจิตสำนึกที่ดีแก่ผู้ที่มีส่วนได้เสียกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ และส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเรื่องท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์อย่างจริงจัง เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน
5. สร้างและสื่อสารตราสินค้าท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ให้เป็นเครื่องมือการสื่อสารตลาดและการประชาสัมพันธ์ท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

เป้าประสงค์ของการพัฒนา

คณะนักวิจัยกำหนดเป้าประสงค์ของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจ ดังนี้

1. เพื่อให้มีแหล่งเรียนรู้ออนไลน์เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์
2. เพื่อให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์
3. นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มั่นใจเรื่องความปลอดภัยสำหรับการเข้าทำกิจกรรมเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย
4. เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีแก่ผู้ที่มีส่วนได้เสียกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ และส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเรื่องท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์อย่างจริงจัง เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน
5. เพื่อให้มีตราแหล่งท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์และสื่อสารตราไปยังประชาชนทั่วไปให้รับทราบ

ประเด็นยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ศึกษา วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี ใช้นวัตกรรมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ออนไลน์เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

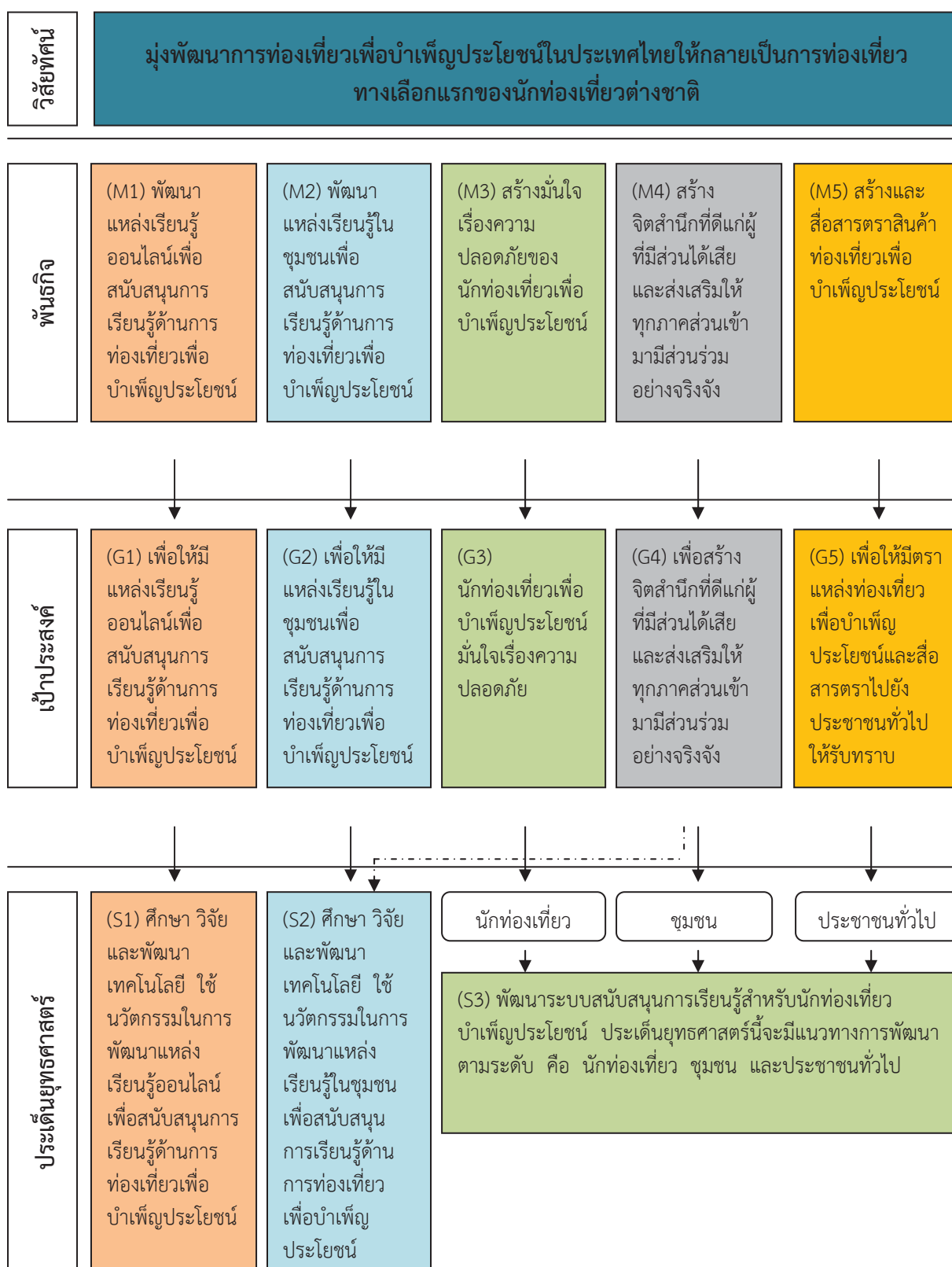
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ศึกษา วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี ใช้นวัตกรรมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาระบบสนับสนุนการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวบำเพ็ญประโยชน์ ประเด็นยุทธศาสตร์นี้จะมีแนวทางการพัฒนาตามระดับ คือ นักท่องเที่ยว ชุมชน และประชาชนทั่วไป มีรายละเอียดดังนี้

3.1 นักท่องเที่ยว : สร้างมั่นใจเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ วางหลักเกณฑ์ และระบบติดตามกำกับเพื่อให้มั่นใจว่าจะมีมาตรฐานความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวต่างประเทศ การจัดทำคู่มือด้านความปลอดภัยต่าง ๆ เช่น ความปลอดภัยในการเดินทางบนท้องถนน เส้นทางที่ปลอดภัย (โดยเฉพาะการส่งเสริมการเดินทางด้วยรถไฟ รถโดยสารประจำทาง หรือรถทัศนาจรที่ได้มาตรฐาน) นอกจากนี้ยังต้องอาศัยความร่วมมืออย่างจริงจังและต่อเนื่องของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวไทย ขึ้นอยู่กับภาครัฐและเอกชนต้องร่วมมือเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดูแลนักท่องเที่ยวแบบบูรณาการ โดยหน่วยงานหลักอาจเป็นตำรวจท่องเที่ยวร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ทั้งในส่วนของตำรวจนครบาล ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาและหน่วยงานอื่นเพื่อระดมกำลังในการแก้ไขอาชญากรรมที่เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวอย่างจริงจังและเต็มรูปแบบเพื่อสนับสนุนให้มีศักยภาพในการจัดการความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยวต่างชาติ

3.2 ชุมชน : การกำหนดแนวทางการพัฒนาโดยให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์อย่างจริงจัง ให้โอกาสประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการคิด วางแผน ปฏิบัติตามแผน ติดตามตรวจสอบ ตลอดจนร่วมบำรุงรักษาทรัพยากรท่องเที่ยวและการต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยไมตรีจิต ฝึกอบรมการติดต่อสื่อสารภาษาอังกฤษกับนักท่องเที่ยว อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม

3.3 ประชาชนทั่วไป : การกำหนดแนวทางการสร้างและสื่อสารตราสินค้าท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ มีการออกแบบและสร้างตราสินค้าท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ขึ้น จากนั้นมีการประชาสัมพันธ์ตราสินค้าท่องเที่ยวให้ทุกภาคส่วนรับทราบและมีความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ภาพที่ 4.17 ความสัมพันธ์ของวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์และประเด็นยุทธศาสตร์

หมายเหตุ —————> แสดงความสัมพันธ์หลัก - - - - -> แสดงความสัมพันธ์รอง

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์/ตัวชี้วัด/แนวทางการดำเนินงาน/ผลผลิต/ผลลัพธ์/งบประมาณ

ประเด็นยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัดความสำเร็จ	แนวทางการดำเนินงาน	ผลผลิต/ผลลัพธ์	งบประมาณ
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ศึกษา วิจัยและพัฒนา เทคโนโลยี ใช้นวัตกรรมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ออนไลน์เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวเพื่อ เรียนรู้ด้านการท่องเที่ยว	1) จำนวนแหล่งเรียนรู้ออนไลน์มีมากขึ้นจากเดิมร้อยละ 50 2) จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ ออนไลน์ 3) ความยากง่ายในการเข้าถึง แหล่งข้อมูลออนไลน์ 4) ความน่าสนใจของ แหล่งข้อมูลออนไลน์	1) ทำการวิจัยและนำนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ 2) พัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (DSS) เรื่องท่องเที่ยวเพื่อปัญหาประโยชน์บนเว็บไซต์ของ ททท. 3) พัฒนาแหล่งข้อมูลออนไลน์ผ่านเครือข่ายสังคม (Social Network)	ผลผลิต ได้แนวทางการสร้างแหล่งเรียนรู้ออนไลน์รูปแบบใหม่ ๆ ผลลัพธ์ ผู้รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวเพื่อปัญหาประโยชน์มีการนำแนวทางการสร้างแหล่งเรียนรู้ออนไลน์รูปแบบใหม่ ๆ ไปใช้เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงข้อมูลง่ายสะดวก และข้อมูลมีความแม่นยำที่สุด ผลผลิต มีระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (DSS) เรื่องท่องเที่ยวเพื่อปัญหาประโยชน์บนเว็บไซต์ของ ททท. ผลลัพธ์ นักท่องเที่ยวเพื่อปัญหาประโยชน์ได้รับความสะดวกจากการเข้าไปใช้ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (DSS) เรื่องท่องเที่ยวเพื่อปัญหาประโยชน์บนเว็บไซต์ของ ททท. ผลผลิต มีแหล่งข้อมูลออนไลน์เรื่องการท่องเที่ยวเพื่อปัญหาประโยชน์ผ่านเครือข่ายสังคมต่างๆ เช่น เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ ยูทูบ เป็นต้น ผลลัพธ์ นักท่องเที่ยวเพื่อปัญหาประโยชน์มีการศึกษาข้อมูลจากแหล่งเครือข่ายสังคมและมีการแบ่งปัน (Share) ข้อมูลระหว่างกัน	N/A

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ / ตัวชี้วัด/แนวทางการดำเนินงาน/ผลผลิต/ผลลัพธ์/ งบประมาณ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัดความสำเร็จ	แนวทางการดำเนินงาน	ผลผลิต/ผลลัพธ์	งบประมาณ
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ศึกษา วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี ใช้นวัตกรรมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประชาชน	1) จำนวนแหล่งเรียนในชุมชนหนึ่งชุมชน 2) จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาศึกษาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	1) สนับสนุนให้จัดทำโครงการ หนึ่งชุมชน หนึ่งแหล่งเรียนรู้ ขึ้นเพื่อให้เป็นสถานที่ในการศึกษา เพื่อสนับสนุนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยว	ผลผลิต ในชุมชนมีแหล่งเรียนรู้เกิดขึ้น ผลลัพธ์ นักท่องเที่ยวเพื่อมาเที่ยวชมได้มีความรู้และประสบการณ์ต่างๆ มากเพิ่มมากขึ้น	N/A
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาระบบสนับสนุนการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยว	1) ระดับความเชื่อมั่นเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว	แนวทางการดำเนินงาน ระยะสั้น 1) วางหลักเกณฑ์ และระบบติดตามกำกับ เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาเที่ยวชมในประเทศไทย ระยะยาว 1) พัฒนาระบบสนับสนุนการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาเที่ยวชมในประเทศไทย	ผลผลิต มีมาตรฐานความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาเที่ยวชมในประเทศไทย ผลลัพธ์ นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาเที่ยวชมในประเทศไทยมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	N/A

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ / ตัวชี้วัด/แนวทางการดำเนินงาน/ผลผลิต/ผลลัพธ์/ งบประมาณ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัดความสำเร็จ	แนวทางการดำเนินงาน	ผลผลิต/ผลลัพธ์	งบประมาณ
		3) ส่งเสริมให้เมืองท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับเรื่องการดูแลและจัดระบบความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว เช่น การให้รางวัลเมืองท่องเที่ยวปลอดภัย (การจัดฝึกอบรมและมีระบบบริการในเรื่องนี้) <u>แนวทางการดำเนินการในระยะยาว</u> 4) รวบรวมและศึกษาข้อมูลความไม่ปลอดภัยของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เพื่อทราบขนาดปัญหาและสาเหตุที่แท้จริง พร้อมทั้งจัดทำแผนงาน/มาตรการป้องกันแก้ไขอย่างเป็นระบบ	ผลผลิต มีกิจกรรมที่สร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัย เช่น รางวัลเมืองท่องเที่ยวปลอดภัย ผลลัพธ์ นักท่องเที่ยวต่างชาตินักท่องเที่ยวชาวไทยมีความปลอดภัยในการใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทยมากยิ่งขึ้น	N/A
		ผลผลิต ทราบข้อมูลความไม่ปลอดภัยของนักท่องเที่ยวต่างชาติและวางการวางแผนทางแก้ไข ผลลัพธ์ นักท่องเที่ยวต่างชาตินักท่องเที่ยวชาวไทยมีความปลอดภัยในการใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทยมากยิ่งขึ้น		

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ / ตัวชี้วัด/แนวทางการดำเนินงาน/ผลผลิต/ผลลัพธ์/ งบประมาณ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัดความสำเร็จ	แนวทางการดำเนินงาน	ผลผลิต/ผลลัพธ์	งบประมาณ
2) ระดับการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนด้านท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประมง	2) ระดับการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนด้านท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประมง	5) ศึกษาข้อมูลของผู้นำชุมชนด้านการจัดกิจกรรมอาสาสมัครทั้งในและต่างประเทศเพื่อศึกษา รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประมง	ผลผลิต จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ 20 ท่าน ผลลัพธ์ ผู้นำชุมชนเก็บเกี่ยวประสบการณ์จากการศึกษาดูงานมาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมอาสาสมัครให้แก่นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย	N/A
		6) โครงการสร้างจิตสำนึกที่ดีแก่ผู้มีส่วนได้เสียกับการท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประมง	ผลผลิต จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ 50 ท่าน ผลลัพธ์ ผู้ที่สนใจได้เสียกับการท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาประมงมีจิตสำนึกที่ดีแก่ที่จะช่วยกันคุ้มครองพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวให้คงอยู่อย่างยั่งยืน	
		7) โครงการฝึกอบรมการติดต่อสื่อสารภาษาอังกฤษกับนักท่องเที่ยว	ผลผลิต จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ 50 ท่าน ผลลัพธ์ คนในชุมชนสามารถติดต่อสื่อสารภาษาอังกฤษกับนักท่องเที่ยวได้	

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ / ตัวชี้วัด/แนวทางการดำเนินงาน/ผลผลิต/ผลลัพธ์/ งบประมาณ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัดความสำเร็จ	แนวทางการดำเนินงาน	ผลผลิต/ผลลัพธ์	งบประมาณ
	3) ระดับของความสำเร็จในการสร้างการรับรู้เรื่องตราสินค้าท่องเที่ยวเพื่อห้าปี ประโยชน์	8) โครงการฝึกอบรมเทคนิคการต้อนรับนักท่องเที่ยวไม่ตรีจิต 1) จัดประชุมเพื่อร่วมกันออกแบบและสร้างตราสินค้าท่องเที่ยวเพื่อห้าปี ประโยชน์ 2) ประชาสัมพันธ์ตราสินค้าท่องเที่ยวเพื่อห้าปี ประโยชน์ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้มีส่วนได้เสียกับการท่องเที่ยว ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและบุคลากรในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องได้รับทราบท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ และมีความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อห้าปี ประโยชน์ให้เป็นไปเป็นแนวทางเดียวกัน	ผลผลิต จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ 50 ท่าน ผลลัพธ์ คนในชุมชนต้อนรับนักท่องเที่ยวต่างชาติด้วยการยิ้มแย้มแจ่มใส มีความกระตือรือร้น รวมทั้งให้การต้อนรับด้วยไม่ตรีจิตที่ดีต่อนักท่องเที่ยวต่างชาติ ผลผลิต มีตราสินค้าท่องเที่ยวเพื่อห้าปี ประโยชน์ ผลลัพธ์ ตราสินค้าท่องเที่ยวเพื่อห้าปี ประโยชน์มีความเป็นเอกลักษณ์และสามารถสร้างแตกต่างจากการท่องเที่ยวประเภทอื่น ผลผลิต ตราสินค้าท่องเที่ยวเพื่อห้าปี ประโยชน์เป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไป ผลลัพธ์ ผู้มีส่วนได้เสียกับการท่องเที่ยว ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและบุคลากรในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ และมีความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อห้าปี ประโยชน์ให้เป็นไปเป็นแนวทางเดียวกัน	N/A

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ วัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อวิเคราะห์นโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเพื่อศึกษามูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ และ เพื่อจัดทำยุทธศาสตร์ท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย โดยทำการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิโดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์จากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จำนวน 400 ชุด ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ 400 ชุด และจัดประชุมกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นจากตัวแทนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ จำนวน 150 คน

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 นโยบาย เงื่อนไขภาครัฐและข้อเสนอแนะที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกันโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ 8 จังหวัด ดังนี้ เชียงใหม่ เชียงราย อุบลราชธานี อุบลราชธานี กาญจนบุรี กรุงเทพมหานคร พังงา และภูเก็ต พบว่า ทุกจังหวัดดำเนินกลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยวตามแผนการตลาดการท่องเที่ยวของ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ปี 2553 และ 2554 มาเป็นกรอบในการดำเนินงาน ทั้งนี้ ไม่มีนโยบายด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมแต่มีการสนับสนุนเป็นรายโครงการ

5.1.1 รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันในประเทศไทย

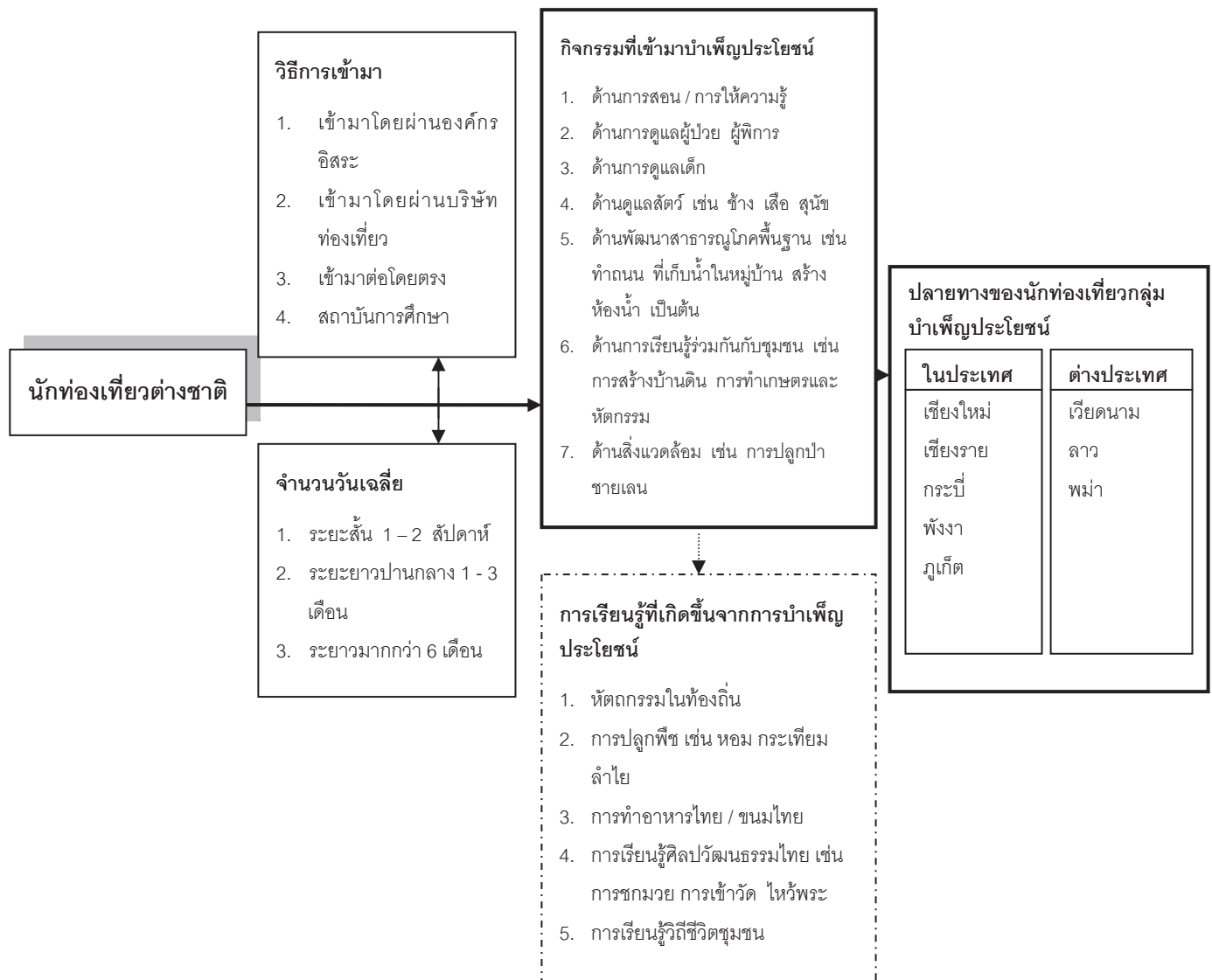
ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่มาจากทวีปยุโรป ได้แก่ อังกฤษ และกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย คิดเป็นร้อยละ 54.50 รองลงมาเป็นนักท่องเที่ยวจากอเมริกา คิดเป็นร้อยละ 24.50 ตามลำดับ และพบว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญ

ประโยชน์เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนักเรียนที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 63.50 รองลงมา เป็นกลุ่มอายุระหว่าง 20-25 ปี ซึ่งเป็นกลุ่ม GAP YEAR หรือนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยที่ต้องการเข้าบำเพ็ญประโยชน์คิดเป็นร้อยละ 29.25 ด้านการเดินทางเข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยพบว่าส่วนใหญ่ติดต่อผ่านทางบริษัททัวร์ หรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่บำเพ็ญประโยชน์คิดเป็นร้อยละ 67.00 รองลงมา ติดต่อผ่านทางสถาบันการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 21.75 และเดินทางมาด้วยตนเองคิดเป็นร้อยละ 8.50 เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เป็นสถานที่ที่อยู่ห่างไกลที่มีการเดินทางไม่สะดวกสบาย รวมทั้งส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวเดินทางมาครั้งแรกทำให้การติดต่อผ่านทางบริษัททัวร์และหน่วยงานบำเพ็ญประโยชน์ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบายมากขึ้น ด้านการเลือกที่พักของนักท่องเที่ยวพบว่านักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่จะทำการพักโฮมสเตย์ในหมู่บ้านที่ไปบำเพ็ญประโยชน์คิดเป็นร้อยละ 38.75 รองลงมาพักในองค์กรที่ติดต่อเข้ามาหรือสถานที่ที่บำเพ็ญประโยชน์คิดเป็นร้อยละ 34.00 เนื่องจากเป็นการตกลงกันมาก่อนล่วงหน้าหรือเป็นบริการที่ทางบริษัททัวร์หรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่บำเพ็ญประโยชน์จัดให้ และพบว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่เดินทางมากับเพื่อนคิดเป็นร้อยละ 52.75 รองลงมาเดินทางมากับสถานศึกษาคิดเป็นร้อยละ 21.75 เนื่องจากบางประเทศมีการกำหนดให้นักเรียนต้องมาทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เรียนรู้วิถีชีวิต เพื่อเป็นประสบการณ์และเพื่อให้เรียนรู้ตนเองก่อนสำเร็จการศึกษาและเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่มหาวิทยาลัยและพบว่าร้อยละ 3.75 เดินทางมากับครอบครัวส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่มีอายุระหว่าง 9-15 ปี เนื่องจากครอบครัวต้องการให้รู้จักแบ่งบัน เสียสละ และมาเรียนรู้วิถีชีวิตที่มีความแตกต่าง รวมทั้งเพื่อท่องเที่ยว ด้านระยะเวลาในการเดินทางเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยส่วนใหญ่ใช้เวลาในประเทศไทย 2 สัปดาห์คิดเป็นร้อยละ 64.75 รองลงมา ใช้เวลาในประเทศไทย 1 สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 21.75 ตามลำดับ และพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ประมาณ 1 สัปดาห์คิดเป็นร้อยละ 43.75 รองลงมาน้อยกว่า 1 สัปดาห์ และ 2 สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 21.75 และ 21.00 ตามลำดับ เนื่องจากมีการกำหนดโปรแกรมผ่านทางบริษัทหรือความต้องการของนักท่องเที่ยวก่อนเดินทางเข้ามาในประเทศไทย และพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีการเดินทางท่องเที่ยวต่อหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์แล้ว โดยกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์นิยมส่วนใหญ่เป็นการดูแลสัตว์ เช่น ช้าง สุนัข ชะนี คิดเป็นร้อยละ 43.25 รองลงมาเป็นสรางสาธาณูปโภค และการดูแลเด็กและดูแลผู้ป่วย คิดเป็นร้อยละ 19.75 และ 15.25 ตามลำดับ ด้านกิจกรรมที่เรียนรู้จากการบำเพ็ญประโยชน์พบว่าส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน รองลงมาเรียนรู้ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรม ประเพณีไทย คิดเป็นร้อยละ 60.25

และ 19.75 ตามลำดับ กระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวที่เป็นอยู่ในปัจจุบันในประเทศไทย สามารถสรุปได้ตามแผนภาพ

รูปแบบการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

ที่มา : จากการศึกษา

นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติประเทศที่เข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย จะมาจาก 3 กลุ่ม ดังนี้ (1) ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป ประกอบด้วย อังกฤษ อเมริกา (2) ประเทศในกลุ่มสแกนดิเนเวีย ประกอบด้วย ไอร์แลนด์ สวีเดน (3) ประเทศในกลุ่มเอเชียแปซิฟิก ประกอบด้วย เกาหลี ญี่ปุ่น จีน พม่า ลาว ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์

ส่วนรูปแบบการเข้ามานักท่องเที่ยวชาวต่างชาติประเทศที่เข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยจะผ่าน 3 ช่องทางหลัก ดังนี้ (1) นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาโดยผ่านองค์กร (2) นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาโดยผ่านบริษัทท่องเที่ยว และ (3) นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาต่อโดยตรง

จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติประเทศที่เข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยต่อครั้ง แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ (1) การเดินทางท่องเที่ยวแบบเดี่ยว นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติต้องการเป็นอาสาสมัครจากความสนใจส่วนตัว เช่น ต้องการมาดูแลช้างหรือมาดูแลสุนัข เป็นต้น และจะสมัครผ่านทางเว็บไซต์ (2) การเดินทางท่องเที่ยวแบบกลุ่ม เป็นนักท่องเที่ยวตั้งแต่ 2 คน จนถึงเป็นกลุ่ม นักท่องเที่ยวในลักษณะนี้มีมากกว่าแบบอื่น (3) การเดินทางท่องเที่ยวแบบครอบครัว เป็นลักษณะของการมาทำกิจกรรมทั้งครอบครัว นักท่องเที่ยวประเภทนี้จะเลือกทำกิจกรรมที่ไม่หนักมากนัก เน้นการพักผ่อนไปพร้อมๆ กับบำเพ็ญประโยชน์ ส่วนจำนวนวันเฉลี่ยที่นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติมีระยะเวลาพำนักในประเทศไทย แบ่งเป็น 3 ช่วงเวลา ดังนี้ (1) ระยะสั้น ประมาณ 1 – 2 สัปดาห์ (2) ระยะยาวปานกลาง 1 - 3 เดือน และ (3) ระยะยาวมากกว่า 6 เดือนถึง 1 ปี

กิจกรรมที่เข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย มีดังนี้ (1) ด้านการสอน / การให้ความรู้ นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาสอนภาษาอังกฤษให้เด็กในโรงเรียนรวมทั้งสอนศาสนาและสอนทำของฝาก ทำหนังสือทำมือ (2) ด้านการดูแลผู้ป่วย นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาดูแลผู้ป่วยในชาวต่างชาติที่อยู่ในประเทศไทย (3) ด้านการดูแลเด็ก นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาดูแลเด็ก (4) ด้านดูแลสัตว์ เช่น ช้าง เสือ สุนัข (5) ด้านพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น ทำถนน ที่เก็บน้ำในหมู่บ้าน สร้างห้องน้ำ เป็นต้น (5) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันกับชุมชน เช่น การสร้างบ้านดิน การทำเกษตรและหัตถกรรมและ (6) ด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การปลูกป่าชายเลน เก็บขยะ

ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

การสำรวจระดับความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในประเทศไทย ในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดีมีค่าเฉลี่ย 4.04 หากจำแนกเป็นรายองค์ประกอบพบว่าปัจจัยที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจมากที่สุดคือความพึงพอใจต่อความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยว บริการด้านอาหารและสภาพลักษณะของการเป็นเมืองท่องเที่ยวเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น มีค่าเฉลี่ย 4.05 , 4.05 และ 3.96

ตามลำดับ ด้านปัจจัยที่นักท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจค่อนข้างน้อยคือ การให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว บริการของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ป้ายแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว และบริการด้านคมนาคมขนส่ง มีค่าเฉลี่ย 3.47, 3.39, 3.30 และ 3.05 ตามลำดับ

5.1.3 กระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวที่เป็นอยู่ในปัจจุบันในประเทศไทย

คณะผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยโดยการจัดการกระบวนการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นแสวงหาความรู้ 2) ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 3) ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง 4) ขั้นสรุปองค์ความรู้ 5) ขั้นการนำไปใช้ ซึ่งในการพัฒนาการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้น คณะผู้วิจัยใช้แบบสังเกตซึ่งเป็นเครื่องมือที่สังเกตและบันทึกตามข้อคำถามที่กำหนดและที่สนใจหรือเป็นจุดเน้น จุดสำคัญของเรื่องที่จะต้องทำการสังเกตและบันทึก ซึ่งมีการเตรียมประเด็นคำถามไว้ล่วงหน้าก่อนการสังเกต คณะผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวตามข้อคำถามแล้วตอบข้อคำถามเหล่านั้นตามที่สังเกตได้โดยเขียนบรรยายตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ๆ ข้อสำคัญจะต้องไม่เสริมความคิดเห็นใด ๆ ของตนเองในการตอบบรรยายข้อคำถามทั้งหมดและแบบสังเกตพฤติกรรมแบบระบุตัวบ่งชี้ ผลการเรียนรู้ปรากฏดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นแสวงหาความรู้ ในขั้นนี้ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เข้ามาเป็นอาสาสมัครทำการศึกษาจากการฟังคำบอกเล่าของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่อยู่เดิม (พี่เลี้ยง) จากการฟังบรรยายของเจ้าหน้าที่ และศึกษาเพิ่มเติมจากบอร์ด/ป้าย และเว็บไซต์ จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ฟังการบรรยายอย่างตั้งใจ และมีการศึกษาเพิ่มเติมจากเอกสารและบอร์ดประชาสัมพันธ์

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในขั้นนี้ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการซักถามเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับเจ้าหน้าที่ของสถานที่ที่เข้าไปบำเพ็ญประโยชน์ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่อยู่เดิม (พี่เลี้ยง) และมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานระหว่างนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในกลุ่มเดียวกัน จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ และระหว่างนักท่องเที่ยวด้วยกันเอง มีการสังเกตการทำงานของเจ้าหน้าที่ที่งานอยู่เดิม และซักถามวิธีการทำงานอย่างละเอียดก่อนลงมือปฏิบัติงาน นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความกระตือรือร้นที่จะทำงาน

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง ในขั้นนี้ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น การสร้างห้องน้ำ การสร้างโรงเรียนสำหรับเด็กเล็ก การสร้างแท็งก์น้ำ เป็นต้น จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทำ

กิจกรรมด้วยความขยันขันแข็ง แม้ว่างานบางอย่างจะค่อนข้างหนักและต้องอดทนกับอากาศที่ร้อน นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและมีความสามัคคีกันในการทำงาน

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปความรู้/กระบวนการทำงาน เมื่อนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ปฏิบัติงานในแต่ละวันเสร็จสิ้นแล้วมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้/กระบวนการทำงานรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการใช้กระบวนการกลุ่มได้อย่างเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 5 ชื่อนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน หลังจากครบกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงานในพื้นที่แล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำเอาประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับไปแบ่งปันให้เพื่อนทราบทางอินเทอร์เน็ต

5.1.4 มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย จำนวน 400 ราย ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ภูมิฐานะของผู้ประกอบการ ลักษณะการประกอบอาชีพ สถานที่ประกอบธุรกิจ ประเภทธุรกิจ ลักษณะการประกอบธุรกิจ และประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 53.50 อายุของผู้ประกอบการส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.75 รองลงมาอยู่ระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.00 ระดับการศึกษาของผู้ประกอบการสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 53.50 รองลงมาสำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 22.50 ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีภูมิฐานะอยู่ในพื้นที่ที่ประกอบธุรกิจคิดเป็นร้อยละ 83.75 ประกอบอาชีพด้านธุรกิจท่องเที่ยวเป็นอาชีพหลักคิดเป็นร้อยละ 64.50 ประกอบอาชีพประเภทในแหล่งท่องเที่ยวประเภทวิถีชีวิตชุมชน คิดเป็นร้อยละ 43 รองลงมาประกอบอาชีพในแหล่งท่องเที่ยวประเภท นิเวศน์ ป่าเขา แม่น้ำ คิดเป็นร้อยละ 20 ประเภทของธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นธุรกิจโรงแรมและที่พักรองลงมาเป็นธุรกิจร้านอาหาร คิดเป็นร้อยละ 35.00 และ 18.75 ตามลำดับ ลักษณะการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นธุรกิจส่วนตัวร้อยละ 87.50 ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในธุรกิจการท่องเที่ยวน้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.50 สาเหตุที่เลือกประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เนื่องจากเป็นธุรกิจครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 38.50 รองลงมาเนื่องจากความชอบและ

ความถนัดคิดเป็นร้อยละ 27.00 ด้านการเข้าร่วมการอบรมของผู้ประกอบการพบว่าร้อยละ 93.75 ไม่เคยเข้าร่วมการอบรม

มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

หากทำการศึกษารายได้จากการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยพบว่ารายได้ของผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่น้อยกว่า 50,000 บาท ต่อเดือน ร้อยละ 47.00 รองลงมารายได้เฉลี่ยต่อเดือน 50,000 – 70,000 บาท และ 130,001 – 150,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.50 และ 13.50 ตามลำดับ โดยรายได้รวมจากการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวทั้งปีเฉลี่ยร้อยละ 1,307,165.80 บาท หากทำการเฉลี่ยรายได้ของผู้ประกอบการเป็นรายเดือนพบว่าผู้ประกอบการมีรายได้เดือนมกราคมสูงที่สุดโดยมีรายได้เฉลี่ย 133,961.17 บาท รองลงมาเป็นเดือนเมษายน มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 126,527.88 บาท และ เดือนธันวาคม มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 124,489.90 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.25, 9.68 และ 9.49 ของรายได้เฉลี่ยทั้งปี ตามลำดับ หากทำการศึกษามูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์โดยนำกำไรจากการดำเนินงานหลังหักภาษี (NOPAT) ลบด้วยต้นทุนเงินทุน (Capital Charge) พบว่ามูลค่าเพิ่มเฉลี่ยต่อปี 392,149.70 บาท คิดเป็นร้อยละ 30 ของรายได้จากการประกอบธุรกิจ โดยผู้ประกอบการมีมูลค่าเพิ่มเดือนมกราคมสูงที่สุดโดยมีมูลค่าเพิ่มเฉลี่ย 40,188.35 บาท รองลงมาเป็นเดือนเมษายน มีมูลค่าเพิ่มเฉลี่ยเดือนละ 37,958.36 บาท และ เดือนธันวาคม มีมูลค่าเพิ่มเฉลี่ยเดือนละ 37,346.97 บาท

รูปแบบการกระจายรายได้จากการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

จากการศึกษาการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงปริมาณของผู้ให้บริการการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยพบว่ามูลค่ารายได้เฉลี่ยของธุรกิจร้านอาหารมีรายได้สูงที่สุดจำนวน 369,927.92 บาทต่อปีคิดเป็นร้อยละ 28.30 ของรายได้ทั้งหมด รองลงมาเป็นธุรกิจโรงแรมที่พัก จำนวน 345,745.35 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.45 ของรายได้ทั้งหมด และ ร้านขายของที่ระลึก จำนวน 178,035.98 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 13.62 ของรายได้ทั้งหมด

ความพึงพอใจของผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวต่อการจัดการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ของหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทย

การศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ประกอบการธุรกิจด้านการท่องเที่ยวต่อการจัดการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ของหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทยพบว่า การจัดการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก หากจำแนกเป็นรายประเด็นพบว่า การจัดการด้านความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทย ผู้ประกอบการมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.11 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.640 รองลงมา ความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.86 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.670 ตามลำดับ และในประเด็นทั้งหมด ผู้ประกอบการมีความพึงพอใจต่อความช่วยเหลือของหน่วยงานภาครัฐน้อยที่สุด แต่ยังคงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 3.53 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.738

ความต้องการความช่วยเหลือของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จากหน่วยงานภาครัฐ

ด้านความต้องการช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐของผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก หากจำแนกเป็นรายประเด็นพบว่า ผู้ประกอบการต้องการให้ภาครัฐส่งเสริมด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวสูงที่สุด รองลงมาความช่วยเหลือด้านเงินทุนในการประกอบธุรกิจ การอบรมความรู้ในการประกอบธุรกิจ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.36, 4.25 และ 4.23 ตามลำดับ

5.1.4.1 ยุทธศาสตร์ท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

วิสัยทัศน์

การสร้างจิตสำนึกที่ดีแก่ผู้ที่มีส่วนได้เสียกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะช่วยกันคุ้มครองพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

พันธกิจ

1. สร้างจิตสำนึกที่ดีแก่ผู้ที่มีส่วนได้เสียกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่จะช่วยกันคุ้มครองพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวให้คงอยู่อย่างยั่งยืน
2. ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเรื่องท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์อย่างจริงจัง เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน
3. สร้างความมั่นใจเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์
4. สร้างและสื่อสารตราสินค้าของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ให้เป็นเครื่องมือการสื่อสารตลาดและการประชาสัมพันธ์ท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

เป้าประสงค์ของการพัฒนา

คณะผู้จัดทำมีการกำหนดเป้าประสงค์ของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจ ดังนี้

1. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีจิตสำนึกที่ดีแก่ที่จะช่วยกันคุ้มครองพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวให้คงอยู่อย่างยั่งยืน
2. ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์อย่างจริงจัง เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน
3. เพิ่มความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย
4. มีตราสินค้าท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์และทุกภาคส่วนรับทราบ

ประเด็นยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

1. การให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์อย่างจริงจัง เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการคิด วางแผน ปฏิบัติตามแผน ติดตามตรวจสอบ ตลอดจนร่วมบำรุงรักษาทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวและการต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยไมตรีจิต ผูกอบรมการติดต่อสื่อสารภาษาอังกฤษกับนักท่องเที่ยว อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน (Community participation-based tourism)

2. สร้างความมั่นใจเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญ

ประโยชน์ วางหลักเกณฑ์ และระบบติดตามกำกับเพื่อให้มั่นใจว่าจะมีมาตรฐานความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวต่างประเทศ การจัดทำคู่มือด้านความปลอดภัยต่าง ๆ เช่น ความปลอดภัยในการเดินทางบนท้องถนน เส้นทางที่ปลอดภัย (โดยเฉพาะการส่งเสริมการเดินทางด้วยรถไฟ รถโดยสารประจำทาง หรือรถทัศนศึกษาที่ได้มาตรฐาน) นอกจากนี้ยังต้องอาศัยความร่วมมืออย่างจริงจังและต่อเนื่องของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวไทย ขึ้นอยู่กับภาครัฐและเอกชนต้องร่วมมือเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดูแลนักท่องเที่ยวแบบบูรณาการ โดยหน่วยงานหลักอาจเป็นตำรวจท่องเที่ยวร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ทั้งในส่วนของตำรวจนครบาล ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาและหน่วยงานอื่นเพื่อระดมกำลังในการแก้ไขอาชญากรรมที่เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวอย่างจริงจังและเต็มรูปแบบเพื่อสนับสนุนให้มีศักยภาพในการจัดการความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวต่างชาติ

3. การพัฒนารูปแบบการให้ข้อมูลและส่งเสริมกิจกรรมประชาสัมพันธ์

ด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ จากการสอบถามกลุ่มนักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า ผ่านมานักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักจะไม่ค่อยได้รับข้อมูลด้านอาสาสมัครจากหน่วยงานการท่องเที่ยว แต่จะเป็นลักษณะแบบการบอกต่อแบบปากต่อปาก (Word of mouth) หรือหาข้อมูลเองทางอินเทอร์เน็ต ดังนั้นประเด็นที่นักท่องเที่ยวต้องการให้เกิดขึ้นคือ การประชาสัมพันธ์และการให้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวผ่านสื่อต่างๆ เนื่องจากนักท่องเที่ยวกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์จะเข้ามาอยู่ในพื้นที่ที่ห่างไกลจากตัวจังหวัด เมื่อเสร็จสิ้นจากภารกิจแล้วจะไม่มีข้อมูลข่าวสารเพื่อประกอบการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวต่อ ดังนั้นจึงต้องการให้เพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น โดยอาจจัดตั้งศูนย์กลางข้อมูลด้านกิจกรรมอาสาสมัครในจังหวัดเฉพาะขึ้น เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเส้นทางที่เหมาะสมในการเดินทาง ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ในเรื่องสภาพอากาศ อุณหภูมิ ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเดินทางท่องเที่ยว เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยวที่สนใจได้เพิ่มมากขึ้น

4. การสร้างและสื่อสารตราสินค้าท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

มีการออกแบบและสร้างตราสินค้าท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ขึ้น (Brand) จากนั้นมีการประชาสัมพันธ์ตราสินค้าท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียกับการท่องเที่ยว ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและบุคลากรในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องได้รับทราบและมีความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

5.2 อภิปรายผล

1. นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่เดินทางมากับครอบครัว ญาติ และกลุ่มเพื่อน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เพื่อรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์แบบครอบครัว

2. การสำรวจระดับความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย ด้านปัจจัยที่นักท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจค่อนข้างน้อยคือ การให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวและบริการของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ โดยองค์ประกอบเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นปัจจัยที่สามารถพัฒนาให้ดีขึ้นได้ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการพัฒนาปัจจัยเหล่านี้เพื่อสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

3. จากผลการศึกษาพบว่าผู้ประกอบการมีรายได้เฉลี่ยสูงสุดอยู่ในช่วงเดือนมกราคม ธันวาคม และเมษายน เนื่องจากนักท่องเที่ยวเดินทางมามากส่วนในช่วงเดือนอื่น ๆ มีรายได้น้อย ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ให้มากขึ้น และควรมีกิจกรรมที่รองรับทุกเดือนเพื่อสร้างรายได้แก่ผู้ประกอบการทั้งปี

4. ผลการศึกษาด้านความต้องการช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐพบว่าส่วนใหญ่เป็นความต้องการด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว การพัฒนานุเคราะห์ด้านการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นความต้องการที่หน่วยงานภาครัฐสามารถพัฒนาได้เพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการแข่งขันของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์และเป็นการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้เพิ่มสูงขึ้น

5. นักท่องเที่ยวที่เข้ามาส่วนใหญ่ผ่านทางบริษัททัวร์และเดินทางมาด้วยตนเองทำให้นักท่องเที่ยวมีการกำหนดโปรแกรมตามที่ทางบริษัททัวร์กำหนดโดยเส้นทางจะไม่มี ความหลากหลายดังนั้นบริษัททัวร์ควรมีการเสนอเส้นทางท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายเพื่อเผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวของไทยและเป็นการกระจายรายได้แก่ชุมชนรวมทั้งเป็นการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น

6. จากการศึกษาพบว่าสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่อยู่นอกชานเมืองและเป็นสถานที่ที่เดินทางไปลำบาก ดังนั้นเพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวและสร้างความมั่นใจแก่นักท่องเที่ยวควรมีการกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

7. จากการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เรียนรู้เรื่องวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีของคนท้องถิ่น ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมเรื่องวัฒนธรรมอย่างจริงจัง เน้น

สร้างองค์ความรู้ จารีตประเพณีและข้อห้ามต่าง ๆ โดยให้แยกประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตแยกให้ออก แล้วจะทำให้ชีวิตของชุมชนดีขึ้น

8. ความพึงพอใจด้านการคมนาคมพบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับปานกลางดังนั้นควรมีการพัฒนาเส้นทางให้ดีขึ้น และหน่วยงานภาครัฐควรประชาสัมพันธ์เรื่องเส้นทางที่เหมาะสมในการเดินทาง

5.3 ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการประชาสัมพันธ์เรื่องการท่องเที่ยวเพื่อำาเพิ่ญประโยชน์ในประเทศไทยให้มากขึ้น ให้คนไทยมีความเข้าใจการท่องเที่ยวเพื่อำาเพิ่ญประโยชน์ ให้มากขึ้นและควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อำาเพิ่ญประโยชน์ให้มากขึ้น
2. ควรมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดการท่องเที่ยวเพื่อำาเพิ่ญประโยชน์ให้เป็นระบบ จัดให้สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ มีมาตรฐานเดียวกันทั้งการบริการและราคา
3. ควรส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบ อย่างเช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งโดยปกติจะเน้นในลักษณะของการให้บริการข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่เป็นหลัก อาจจะต้องให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเพื่อำาเพิ่ญประโยชน์ให้มากขึ้น เช่น ควรเป็นศูนย์กลางข้อมูลด้านกิจกรรมอาสาสมัครในจังหวัดเพิ่มขึ้น เพราะปัญหาที่ผ่านมาคือนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักจะไม่ค่อยได้ข้อมูลด้านอาสาสมัครจากหน่วยงานการท่องเที่ยว แต่จะเป็นลักษณะแบบบอกต่อๆ กันมากกว่า หรือหาข้อมูลเองทางอินเทอร์เน็ต ก็จะทำให้เป็นทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยวที่สนใจได้เพิ่มมากขึ้น
4. นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อำาเพิ่ญประโยชน์ในประเทศไทยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการรับบริการจากหน่วยงานภาครัฐและบุคลากรด้านการท่องเที่ยวในระดับปานกลางดังนั้นควรมีการพัฒนาการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐและบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อำาเพิ่ญประโยชน์ให้มีมาตรฐานในระดับสากลเพื่อรองรับการแข่งขันต่อไป
5. หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) อาจจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมกับองค์กรภาคเอกชน หรือมูลนิธิ ในการช่วยสนับสนุนกิจกรรมเชิงอาสาสมัครให้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม
6. ด้านกระบวนการเข้าถึงในการบำาเพิ่ญประโยชน์ ในชุมชนต้องการให้ใช้บุคลากรร่วมกับท้องถิ่น เช่น ให้ติดต่อผ่านทางผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้นำชุมชน เพื่อที่จะได้รับข้อมูลที่แท้จริงที่ชุมชนต้องการความช่วยเหลือทำให้สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนได้

7. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการให้บริการด้านข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ในเรื่องสภาพอากาศ อุณหภูมิ ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์แก่นักท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชนและนักท่องเที่ยว

8. สถานที่ท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นอกเครือข่ายสัญญาณระบบโทรศัพท์เพื่อให้นักท่องเที่ยว หรือชุมชน สามารถติดต่อกับบุคคลภายนอกได้ในกรณีฉุกเฉิน ควรมีการพัฒนา ด้านการสื่อสารให้มีระบบดาวเทียมเพื่อช่วยในการช่วยเหลือได้สะดวกขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลทิพย์ คำใจ. การวัดมูลค่าเพิ่มของสินทรัพย์ชุมชนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาค
ชนบทและชุมชนเมือง จังหวัดเชียงใหม่. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์.
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2551
- กมลวัฒน์ โมราศิลป์. การจัดการการนำเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวชาว
เยอรมัน. การค้นคว้าแบบอิสระหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2548
- จิราเจตน์ อุดมศรี. รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาตำบล
โป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี. การค้นคว้าแบบอิสระหลักสูตร
ศิลปศาสตร มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2547
- ชาติรี สำราญ. **ครูรู้ได้อย่างไรว่าเด็กเกิดการเรียนรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-
สฤษดิ์วงศ์, 2545
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. **วิถีไทย : การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ : โครงการวิถีทรรศน์,
2540
- ชูชาติ ชูสิทธิ์. **รูปแบบการท่องเที่ยวในเขตแม่ลุ่มแม่น้ำวาง**. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์.
เชียงใหม่ : โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่, 2544
- ชนกนาถ วงษ์บุรณาวาทย์. **กระบวนการเรียนรู้จากการท่องเที่ยวทัศนศึกษา ของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2549
- ณกฤษพงษ์ เดือนดาว. **ผลกระทบของนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวต่อสภาพ
เศรษฐกิจ-สังคมในจังหวัดแพร่**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2547.
- ดุษฎี ชุมสาย ม.ล. และอุบลพันธ์ พรหมโยธี. **ปฐมบทแห่งวิชาการท่องเที่ยว**. พิมพ์ครั้งที่ 1.
กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2527

หัตตดาว บุญปัญญาโรจน์. **แนวทางการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยววนอุทยานภูชี้ฟ้า ตามหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.

ทับทิม สุวรรณประภา. **ความคาดหวังและความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวถ้ำเชียงดาว.** การค้นคว้าแบบอิสระหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541.

ทศนา แหม่มณี. **รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545

ธวัชชัย รัตนซ้อน. **การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบนพื้นที่สูง.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2542.

นิพนธ์ เชื้อเหมืองพาน. **การศึกษาแนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกรณีศึกษาอุทยานภูชี้ฟ้า จังหวัดเชียงราย.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2542.

เนตรนภา ปาละธรรม. **ผลกระทบของนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีต่ออุตสาหกรรมโรงแรมในจังหวัดเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2548.

นาถพิมล วาดสันหัต. **การศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดแหล่งท่องเที่ยวเมืองประวัติศาสตร์เชียงแสน จังหวัดเชียงราย.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.

ประเวศ วะสี. **ปฏิรูปการศึกษาไทย การยกเครื่องทางปัญญา.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ชาวบ้าน, 2539.

ประสาธ อิศรปริดา. **สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา.** มหาสารคาม : ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2541.

พิเชฐ พิมลศรี. **ผลกระทบของการท่องเที่ยวเดินป่า : ศึกษาเฉพาะกรณีของอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่.** การค้นคว้าแบบอิสระหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2536.

มาลี จุฑา. **จิตวิทยาธุรกิจ.** กรุงเทพฯ : อักษราพัฒน์, 2544

มนัส สุวรรณ. **โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อฟื้นฟูทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่ อนุรักษ (เชียงใหม่).**โครงการศึกษาวิจัยการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมภาคเหนือ บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541.

มิ่งภาพ ศรีขบา. **ยุทธศาสตร์การพัฒนาแบบพึ่งตนเอง : ศึกษากรณีเงื่อนไขความสำเร็จของมูลนิธิศึกษาพัฒนาชนบท (ศพช.) อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์ศึกษารัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543.

มิ่งสรรพ ขาวสะอาดและคณะ. **มูลค่าเพิ่มในประเทศของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่.** รายงานหลัก. เชียงใหม่ : สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2548

รวินันท์ เอกลักษณะนันท์. **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์และมูลค่าเพิ่มของสัดส่วนผู้ถือหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.**วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2546.

วารินทร์ วรินทร์เวช. **การศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสมในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2549.

วรากร เล็ก. **ผลกระทบจากผลผลิตกัญชาดำที่มีต่อมูลค่าเพิ่มการจ้างงานและเงินตราต่างประเทศ.** การค้นคว้าแบบอิสระหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543.

วรรณ วังวานิช. **ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539

วรศักดิ์ ทุมมานนท์. **งบการเงินและปัญหาการจัดทำงบการเงิน (ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่)** กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพัฒนาการบริหารธรรมนิติจำกัด, 2544

ศศิธร รุ่งกิจเลิศสกุลและเนตรดาว วุฒิอิน. **แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสปา จากน้ำแร่ธรรมชาติในจังหวัดเชียงราย.** รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2550

สการินทร์ โพธิวาสวริน. **ผลกระทบทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่เปรียบเทียบกับระดับประเทศ.** วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2536

สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย.การศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทย(2545-2549) .เข้าถึงจาก www.tdri.or.th เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2553

สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย.การศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งชาติในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (2545-2549) .เข้าถึงจาก www.tdri.or.th เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2553

สงศรี วงษ์เวช. **รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำปิง**. การค้นคว้าแบบอิสระหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.

สุเทพ เย็นสุข. **การศึกษาเพื่อเสนอแนะรูปแบบการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติสิรินาถ (หาดในยาง) จังหวัดภูเก็ต**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541

สุรีย์ บุญญานุพงศ์. **ผลกระทบจากการส่งเสริมการท่องเที่ยว : ศึกษากรณีจังหวัดแม่ฮ่องสอน**. สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2539

สุประวิณ ณ เชียงใหม่. **ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของ EVA ต่อราคาของหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย**. การค้นคว้าแบบอิสระหลักสูตรปริญญาบัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2547.

สุรางค์ ไคว์ตระกูล. **จิตวิทยาการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

สุมาลี จิระมิตร. **การบริหารการเงินเล่ม 2** . กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543

สุเวช ปิยะรัตนวัฒน์. **การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์กับราคาหุ้นของกลุ่มพลังงานในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ระหว่างปี ค.ศ. 2000-2004**. การค้นคว้าแบบอิสระหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2548

สินธุ์ สโรบลและคณะ. **ท่องเที่ยวโดยชุมชน : แนวคิดและประสบการณ์** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สำนักงานภาค), 2545

- โสภณ บุญล้ำ. รูปแบบกิจกรรมและเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มผู้ผลิตไข่เค็ม
ไชยา ตำบลเลม็ด อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานีสำนักงานกองทุนสนับสนุน
การวิจัย , 2552
- อังคณา ชนะชัยทวีทรัพย์.การศึกษาผลกระทบจากนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาล
ต่อธุรกิจขายสินค้าที่ระลึกในสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้า
แบบอิสระหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2546
- อารี พันธุ์ณี. จิตวิทยาการเรียนรู้การสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ต้นอ่อน, 2538
- อนุชา เล็กสกุลดิolk. รายงานหลักการศึกษาเพื่อกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทาง
ทะเล. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2541.
- Epstein, Barry J. Wiley las 99: Interpretation And Application Of International
Accounting Standards 1999. New York : John Wiley & Sons, 1999.
- Al Ehrbar. The EVA Revolution, The Rel Key to Creating Wealth. John Wiley &
Sons, 1998.
- Copeland, T.T.Koller and J.Murrin. Valuation : Measuring and Managing the Balue
of Companies. The United States of America : John Wiley & Sons,Inc,
1996.
- Jusin Pettit. EVA and Strategy. Portfolio Management, 2001
- Stewart, G.Bennet. The Quest for Value “Harper Business, New York, 1991
- Esa Makelainen. Economic Value Added as a management tool. Helsinki
School of Economic and Bussiness Adminestration, 1989
- Isa M and W. Lo. Economic Value Added in The Malaysian Listed Companies.
A preliminary Evidence Research, University of Malaya, 2001
- Farsio Farzad, Degel Joe, and Degner Julia. Economic Value Value Added
(EVA) and Stock Return. Financier. 2000

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
บทความสำหรับเผยแพร่

**ยุทธศาสตร์ท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ใน
ประเทศไทย
บทคัดย่อ**

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์นโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเพื่อศึกษามูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ และ เพื่อจัดทำยุทธศาสตร์ท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย โดยทำการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิโดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์จากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จำนวน 400 ชุด ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ 400 ชุด และจัดประชุมกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นจากตัวแทนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ จำนวน 150 คน

มีผลการศึกษาโดยสรุปดังนี้ ไม่มีนโยบายด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมแต่มีการสนับสนุนเป็นรายโครงการ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนักเรียนที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 63.50 รองลงมา เป็นกลุ่มอายุระหว่าง 20-25 ปี พบว่าส่วนใหญ่ติดต่อผ่านทางบริษัททัวร์ หรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่บำเพ็ญประโยชน์คิดเป็นร้อยละ 67.00 รองลงมา ติดต่อผ่านทางสถาบันการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 21.75 และเดินทางมาด้วยตนเองคิดเป็นร้อยละ 8.50 ด้านการเลือกที่พักของนักท่องเที่ยวพบว่านักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่จะทำการพักโฮมสเตย์ในหมู่บ้านที่ไปบำเพ็ญประโยชน์คิดเป็นร้อยละ 38.75 รองลงมาพักในองค์กรที่ติดต่อเข้ามาหรือสถานที่ที่บำเพ็ญประโยชน์คิดเป็นร้อยละ 34.00 และพบว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่เดินทางมากับเพื่อนคิดเป็นร้อยละ 52.75 รองลงมาเดินทางมากับสถานศึกษาคิดเป็นร้อยละ 21.75 ร้อยละ 3.75 เดินทางมากับครอบครัว ด้านระยะเวลาในการเดินทางเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยส่วนใหญ่ใช้เวลาในประเทศไทย 2 สัปดาห์คิดเป็นร้อยละ 64.75 รองลงมา ใช้เวลาในประเทศไทย 1 สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 21.75 ตามลำดับ และพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ประมาณ 1 สัปดาห์คิดเป็นร้อยละ 43.75 รองลงมาน้อยกว่า 1 สัปดาห์ และ 2 สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 21.75 และ 21.00 ตามลำดับ กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์นิยมส่วนใหญ่เป็นการดูแลสัตว์ เช่น ช้าง สุนัข ชะนี คิดเป็นร้อยละ 43.25 รองลงมาเป็นสร้างสาธารณูปโภค และการดูแลเด็กและดูแลผู้ป่วย คิดเป็นร้อยละ 19.75 และ 15.25 ตามลำดับ ด้านกิจกรรมที่เรียนรู้จากการบำเพ็ญประโยชน์พบว่า ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน รองลงมาเรียนรู้ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรม ประเพณีไทย คิดเป็นร้อยละ 60.25 และ 19.75 ตามลำดับ ด้านรายได้จากการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว

เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยพบว่ารายได้ของผู้ประกอบการส่วนใหญ่น้อยกว่า 50,000 บาท ต่อเดือน ร้อยละ 47.00 รองลงมารายได้เฉลี่ยต่อเดือน 50,000 – 70,000 บาท และ 130,001 – 150,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.50 และ 13.50 ตามลำดับ ด้านรายได้รวมจากการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวทั้งปีเฉลี่ยรายละ 1,307,165.80 บาท หากทำการเฉลี่ยรายได้ของผู้ประกอบการเป็นรายเดือนพบว่าผู้ประกอบการมีรายได้เดือนมกราคมสูงที่สุดโดยมีรายได้เฉลี่ย 133,961.17 บาท รองลงมาเป็นเดือนเมษายน มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 126,527.88 บาท และเดือนธันวาคม มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 124,489.90 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.25, 9.68 และ 9.49 ของรายได้เฉลี่ยทั้งปี ตามลำดับ หากทำการศึกษามูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์โดยนำกำไรจากการดำเนินงานหลังหักภาษี (NOPAT) ลบด้วยต้นทุนเงินทุน (Capital Charge) พบว่า มูลค่าเพิ่มเฉลี่ยต่อปี 392,149.70 บาท คิดเป็นร้อยละ 30 ของรายได้จากการประกอบธุรกิจ โดยผู้ประกอบการมีมูลค่าเพิ่มเดือนมกราคมสูงที่สุดโดยมีมูลค่าเพิ่มเฉลี่ย 40,188.35 บาท รองลงมาเป็นเดือนเมษายน มีมูลค่าเพิ่มเฉลี่ยเดือนละ 37,958.36 บาท และเดือนธันวาคม มีมูลค่าเพิ่มเฉลี่ยเดือนละ 37,346.97 บาท จากการศึกษาการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงปริมาณของผู้ให้บริการการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยพบว่ามูลค่ารายได้เฉลี่ยของธุรกิจร้านอาหารมีรายได้สูงที่สุดจำนวน 369,927.92 บาทต่อปีคิดเป็นร้อยละ 28.30 ของรายได้ทั้งหมด รองลงมาเป็นธุรกิจโรงแรมที่พัก จำนวน 345,745.35 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.45 ของรายได้ทั้งหมด และ ร้านขายของที่ระลึก จำนวน 178,035.98 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 13.62 ของรายได้ทั้งหมดด้านประเด็นยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาควมมีการพัฒนาในประเด็นต่างๆดังนี้ 1. การให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์อย่างจริงจัง 2. สร้างความมั่นใจเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

3. การพัฒนารูปแบบการให้ข้อมูลและส่งเสริมกิจกรรมประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์
4. การสร้างและสื่อสารตราสินค้าท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ มีการออกแบบและสร้างตราสินค้าท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ขึ้น

คำสำคัญ การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ รูปแบบการเรียนรู้ มูลค่าเพิ่มจากการท่องเที่ยว

คำนำ

การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยมีจุดเริ่มต้นจากการที่องค์กรพัฒนาเอกชนรับชาวต่างประเทศเข้ามาทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ให้กับท้องถิ่น เช่น ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2548 หลังเหตุการณ์ธรณีพิบัติภัยสึนามิ ได้มีการจัดตั้งศูนย์อาสาสมัคร The Tsunami Volunteer

Center ขึ้นในเขากลาง จังหวัดพังงา ซึ่งมีอาสาสมัครจากนานาชาติจาก 51 ประเทศ ทั่วโลก จำนวน 3,500 คน อายุระหว่าง 19 - 67 ปี เข้ามาช่วยเหลือชาวบ้านที่เดือดร้อนจากภัยพิบัติ ต่อมาเมื่อกระแสการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีมากขึ้น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยได้จัดทำโครงการ ท่องเที่ยวเรียนรู้สู่ชุมชน เป็นการนำเสนอการท่องเที่ยวรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทั้ง 4 ภาคทั่วประเทศ คุณค่าที่ได้รับจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์คือการเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาเดินทางไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในขณะเดียวกันก็ได้มีโอกาสเรียนรู้ในสิ่งที่แตกต่างออกไป อาทิ วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ที่สำคัญคือความแตกต่างในการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นการเปิดโลกทัศน์ของนิสิต นักศึกษาจากการท่องเที่ยวและสุดท้ายคือ นิสิตนักศึกษาเหล่านั้นได้แบ่งปันความรู้ ความสามารถ ความคิด รวมไปถึงหยาดเหงื่อ แรงกายของตนเองในการสร้างสรรค์ประโยชน์และสิ่งดีงามให้แก่ ชุมชนด้วย รวมทั้งเป็นการเสริมสร้างศักยภาพทางด้านตลาดของชุมชน ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็น ความสมบูรณ์แบบของการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์อย่างแท้จริง ประการสำคัญ ที่สุด หากได้มีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่ดี จะทำให้เกิดการขยายไปยังเพื่อเป้าหมายเพื่อต่าง ๆ ได้มากขึ้น อีกทั้งจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับแหล่งท่องเที่ยวอื่นที่มีอยู่ในประเทศ ได้จะทำให้ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยว สภาพแวดล้อม สังคม วัฒนธรรมชุมชนและวิถีชีวิตชาวบ้านที่ไม่มีผลกระทบทางลบจากการท่องเที่ยว เพราะหัวใจของการท่องเที่ยวทางเลือกคือการสร้างจิตสำนึกที่ดีแก่ผู้ที่มีส่วนได้เสียกับการท่องเที่ยวที่จะช่วยกัน คัดกรองพัฒนาและอนุรักษ์ทั้งแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมให้สามารถคงอยู่ไปจนถึงรุ่นลูก รุ่นหลานต่อไปในอนาคตและจะเป็นคุณประโยชน์ต่อชุมชน สังคมและประเทศ ทั้งนี้หากมีการ สนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อการบำเพ็ญประโยชน์อย่างจริงจัง จะเป็นการเสริม ศักยภาพให้แก่แหล่งท่องเที่ยวและสร้างรายได้ให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยว อีกทั้งยังจะส่งผลถึง ภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทยในสายตาของนานาชาติอีกด้วย

วัตถุประสงค์โครงการวิจัย

- 1 เพื่อวิเคราะห์นโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อ บำเพ็ญประโยชน์
- 2 เพื่อศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ที่เป็นอยู่ ในปัจจุบัน
- 3 เพื่อศึกษามูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญ ประโยชน์
- 4 เพื่อจัดทำยุทธศาสตร์ท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อ บำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้จากโครงการ

- 1 รัฐบาลได้แนวทางในการกำหนดนโยบายและเงื่อนไขที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อ
บำเพ็ญประโยชน์เพื่อเพิ่มศักยภาพภายใต้เขตการค้าเสรี
- 2 นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีรูปแบบเพื่อจัดการการท่องเที่ยวที่ได้รับ
ประโยชน์สูงสุด
- 3 นักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์
สามารถปรับตัวเพื่อรองรับรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เพื่อรองรับการ
แข่งขัน
- 4 ผู้ประกอบการสามารถปรับปรุงการดำเนินธุรกิจให้สอดคล้องกับรูปแบบกิจกรรม
การท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์เพื่อให้มีรายได้ที่ยั่งยืนภายใต้ความพอเพียง

เครื่องมือและวิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน(Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัย
เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจาก
นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ผู้ประกอบการด้านธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์และการวิจัย
เชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการ
ท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

1.1 ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้คือนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญ
ประโยชน์ในประเทศไทยมีประชากรจำนวน 7,000 ราย (จากการสอบถามการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย บริษัทนำเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์และองค์กรไม่แสวงหากำไร, 2553) ในพื้นที่ 8
จังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เดินทางมาสูงสุด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัด
เชียงราย จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดเลย จังหวัดกาญจนบุรี กรุงเทพมหานคร จังหวัดพังงาและ
จังหวัดภูเก็ต

ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยนักวิชาการ
เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ในจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัด
อุบลราชธานี จังหวัดเลย จังหวัดกาญจนบุรี กรุงเทพมหานคร จังหวัดพังงาและจังหวัดภูเก็ต

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจำนวน 400 คน ผู้ประกอบการ
จำนวน 400 ชุด และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จำนวน 150 คน

2. เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างเพื่อจัดทำแบบสอบถามนักท่องเที่ยวเพื่อศึกษารูปแบบการท่องเที่ยว กระบวนการเรียนรู้จากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ โดยใช้เทคนิคการสุ่มแบบอาศัยความน่าจะเป็นสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster or Area Sampling) และจัดทำแบบสอบถามผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อศึกษามูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว โดยใช้เทคนิคการสุ่มแบบอาศัยความน่าจะเป็นสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster or Area Sampling) รวมทั้ง ใช้การสุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัยความน่าจะเป็นใช้การสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่หิมะ (Snowball)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้รูปแบบของแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแบบสอบถาม และประชุมกลุ่มระดมความคิดเห็นนักวิชาการ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์เพื่อศึกษานโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยว และใช้แบบสอบถามจำนวน 400 ชุดและระดมความคิดเห็นนักวิชาการ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ในปัจจุบัน และใช้แบบสอบถามจำนวน 400 ชุด และประชุมกลุ่มระดมความคิดเห็นผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์เพื่อศึกษามูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ และใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและประชุมกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็น เพื่อศึกษายุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิดังนี้

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการออกแบบสอบถามสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย และผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และทำการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์แบบเจาะลึก สุ่มตัวอย่างแบบ Snowball

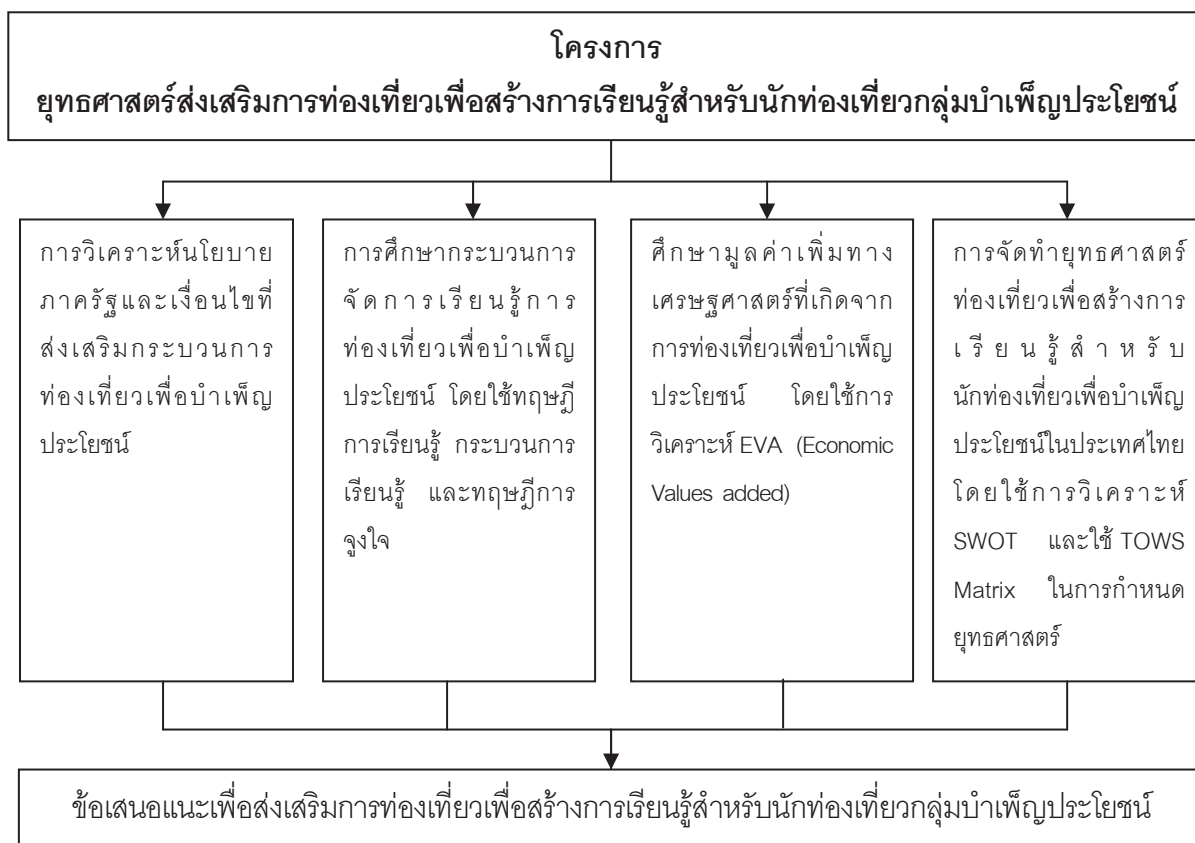
2) ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากหน่วยงานต่างๆ งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องต่างๆ เพื่อทำการศึกษานโยบายและเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows โดยนำเสนอในรูปแบบตารางพร้อมคำอธิบายผลการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์มีดังนี้

- ค่าสถิติร้อยละใช้อธิบายข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว (เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ศาสนา อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษาสูงสุด ภูมิลำเนา)
- ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : SD)

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ที่มา: จากการศึกษา

ผลและการวิจารณ์

5.1.1 นโยบาย เงื่อนไขภาครัฐและข้อเสนอแนะที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ 8 จังหวัด ดังนี้ เชียงใหม่ เชียงราย อุบลราชธานี

อุบลราชธานี กาญจนบุรี กรุงเทพมหานคร พังงา และภูเก็ต พบว่า ทุกจังหวัดดำเนินกลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยวตามแผนการตลาดการท่องเที่ยวของ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ปี 2553 และ 2554 มาเป็นกรอบในการดำเนินงาน ทั้งนี้ ไม่มีนโยบายด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมแต่มีการสนับสนุนเป็นรายโครงการ

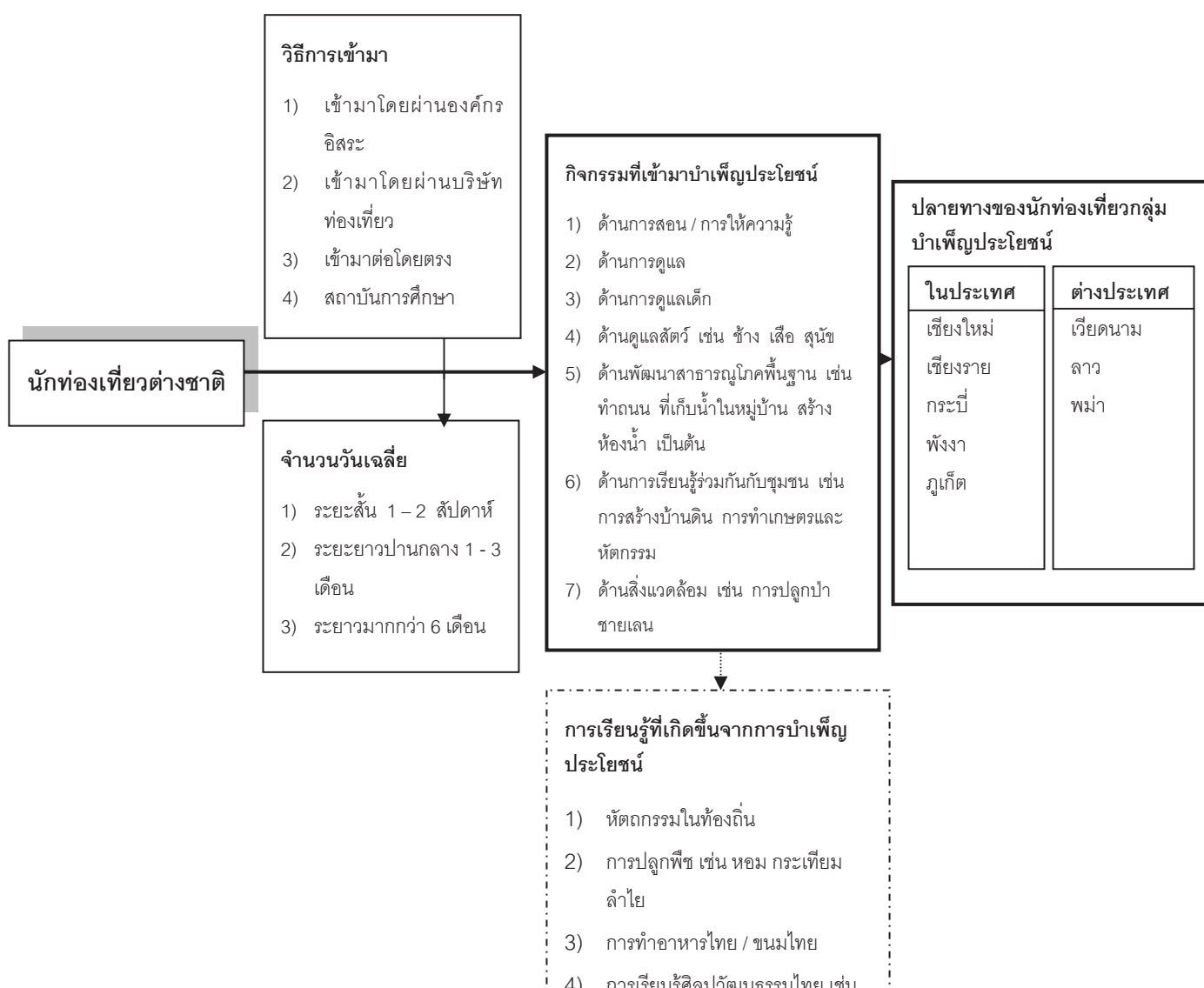
5.1.1 รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันในประเทศไทย

ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่มาจากทวีปยุโรป ได้แก่ อังกฤษ และกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย คิดเป็นร้อยละ 54.50 รองลงมาเป็นนักท่องเที่ยวจากอเมริกา คิดเป็นร้อยละ 24.50 ตามลำดับ และพบว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนักเรียนที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 63.50 รองลงมา เป็นกลุ่มอายุระหว่าง 20-25 ปี ซึ่งเป็นกลุ่ม GAP YEAR หรือนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยที่ต้องการเข้าบำเพ็ญประโยชน์คิดเป็นร้อยละ 29.25 ด้านการเดินทางเข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยพบว่าส่วนใหญ่ติดต่อผ่านทางบริษัททัวร์ หรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่บำเพ็ญประโยชน์คิดเป็นร้อยละ 67.00 รองลงมา ติดต่อผ่านทางสถาบันการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 21.75 และเดินทางมาด้วยตนเองคิดเป็นร้อยละ 8.50 เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เป็นสถานที่ที่อยู่ห่างไกลที่มีการเดินทางไม่สะดวกสบาย รวมทั้งส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวเดินทางมาครั้งแรกทำให้การติดต่อผ่านบริษัททัวร์และหน่วยงานบำเพ็ญประโยชน์ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบายมากขึ้น ด้านการเลือกที่พักของนักท่องเที่ยวพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่จะทำการพักโฮมสเตย์ในหมู่บ้านที่ไปบำเพ็ญประโยชน์คิดเป็นร้อยละ 38.75 รองลงมาพักในองค์กรที่ติดต่อเข้ามาหรือสถานที่ที่บำเพ็ญประโยชน์คิดเป็นร้อยละ 34.00 เนื่องจากเป็นการตกลงกันมาก่อนล่วงหน้าหรือเป็นบริการที่ทางบริษัททัวร์หรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่บำเพ็ญประโยชน์จัดให้ และพบว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่เดินทางมากับเพื่อนคิดเป็นร้อยละ 52.75 รองลงมาเดินทางมากับสถานศึกษาคิดเป็นร้อยละ 21.75 เนื่องจากบางประเทศมีการกำหนดให้นักเรียนต้องมาทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เรียนรู้วิถีชีวิต เพื่อเป็นประสบการณ์และเพื่อให้เรียนรู้ตนเองก่อนสำเร็จการศึกษาและเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่มหาวิทยาลัยและพบว่าร้อยละ 3.75 เดินทางมากับครอบครัวส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่มีอายุระหว่าง 9-15 ปี เนื่องจากครอบครัวต้องการให้รู้จักแบ่งบัน เสียสละ และมาเรียนรู้วิถีชีวิตที่มีความแตกต่าง รวมทั้งเพื่อท่องเที่ยว ด้านระยะเวลาในการเดินทางเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยส่วนใหญ่ใช้เวลาในประเทศไทย 2

สัปดาห์คิดเป็นร้อยละ 64.75 รองลงมา ใช้เวลาในประเทศไทย 1 สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 21.75 ตามลำดับ และพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ประมาณ 1 สัปดาห์คิดเป็นร้อยละ 43.75 รองลงมาน้อยกว่า 1 สัปดาห์ และ 2 สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 21.75 และ 21.00 ตามลำดับ เนื่องจากมีการกำหนดโปรแกรมผ่านทางบริษัทหรือความต้องการของนักท่องเที่ยวก่อนเดินทางเข้ามาในประเทศไทย และพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีการเดินทางท่องเที่ยวต่อหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์แล้ว โดยกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์นิยมส่วนใหญ่เป็นการดูแลสัตว์ เช่น ช้าง สุนัข ชะนี คิดเป็นร้อยละ 43.25 รองลงมาเป็นสร้างสาธารณูปโภค และการดูแลเด็กและดูแลผู้ป่วย คิดเป็นร้อยละ 19.75 และ 15.25 ตามลำดับ ด้านกิจกรรมที่เรียนรู้จากการบำเพ็ญประโยชน์พบว่าส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน รองลงมาเรียนรู้ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรม ประเพณีไทย คิดเป็นร้อยละ 60.25 และ 19.75 ตามลำดับ กระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวที่เป็นอยู่ในปัจจุบันในประเทศไทยสามารถสรุปได้ตามแผนภาพ

รูปแบบการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

ที่มา : จากการศึกษา

นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติประเทศที่เข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย จะมาจาก 3 กลุ่ม ดังนี้ (1) ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป ประกอบด้วย อังกฤษ อเมริกา (2) ประเทศในกลุ่มสแกนดิเนเวีย ประกอบด้วย ไอร์แลนด์ สวีเดน (3) ประเทศในกลุ่มเอเชียแปซิฟิก ประกอบด้วย เกาหลี ญี่ปุ่น จีน พม่า ลาว ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์

ส่วนรูปแบบการเข้ามานักท่องเที่ยวชาวต่างชาติประเทศที่เข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยจะผ่าน 3 ช่องทางหลัก ดังนี้ (1) นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาโดยผ่านองค์กร (2) นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาโดยผ่านบริษัทท่องเที่ยว และ (3) นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาต่อโดยตรง

จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติประเทศที่เข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยต่อครั้ง แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ (1) การเดินทางท่องเที่ยวแบบเดี่ยว นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติต้องการเป็นอาสาสมัครจากความสนใจส่วนตัว เช่น ต้องการมาดูแลช้างหรือมาดูแลสุนัข เป็นต้น และจะสมัครผ่านทางเว็บไซต์ (2) การเดินทางท่องเที่ยวแบบกลุ่ม เป็นนักท่องเที่ยวตั้งแต่ 2 คน จนถึงเป็นกลุ่ม นักท่องเที่ยวในลักษณะนี้มีมากกว่าแบบอื่น (3) การเดินทางท่องเที่ยวแบบครอบครัว เป็นลักษณะของการมาทำกิจกรรมทั้งครอบครัว นักท่องเที่ยวประเภทนี้จะเลือกทำกิจกรรมที่ไม่หนักมากนัก เน้นการพักผ่อนไปพร้อมๆ กับบำเพ็ญประโยชน์ ส่วนจำนวนวันเฉลี่ยที่นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติมีระยะเวลาพำนักในประเทศไทย แบ่งเป็น 3 ช่วงเวลา ดังนี้ (1) ระยะสั้น ประมาณ 1 – 2 สัปดาห์ (2) ระยะยาวปานกลาง 1 - 3 เดือน และ (3) ระยะยาวมากกว่า 6 เดือนถึง 1 ปี

กิจกรรมที่เข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย มีดังนี้ (1) ด้านการสอน / การให้ความรู้ นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาสอนภาษาอังกฤษให้เด็ก

ในโรงเรียนรวมทั้งสอนศาสนาและสอนทำของฝาก ทำหนังสือทำมือ (2) ด้านการดูแลผู้ป่วย นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาดูแลผู้ป่วยในชาวต่างชาติที่อยู่ในประเทศไทย (3) ด้านการดูแลเด็ก นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาดูแลเด็ก (4) ด้านดูแลสัตว์ เช่น ช้าง เสือ สุนัข (5) ด้านพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น ทำถนน ที่เก็บน้ำ ในหมู่บ้าน สร้างห้องน้ำ เป็นต้น (5) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันกับชุมชน เช่น การสร้างบ้านดิน การทำเกษตรและหัตถกรรมและ (6) ด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การปลูกป่าชายเลน เก็บขยะ

ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

การสำรวจระดับความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในประเทศไทย ในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดีมีค่าเฉลี่ย 4.04 หากจำแนกเป็นรายองค์ประกอบพบว่าปัจจัยที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจมากที่สุดคือความพึงพอใจต่อความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยว บริการด้านอาหารและภาพลักษณ์ของการเป็นเมืองท่องเที่ยวเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น มีค่าเฉลี่ย 4.05 , 4.05 และ 3.96 ตามลำดับ ด้านปัจจัยที่นักท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจค่อนข้างน้อยคือ การให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว บริการของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ป้ายแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว และบริการด้านคมนาคมขนส่ง มีค่าเฉลี่ย 3.47, 3.39, 3.30 และ 3.05 ตามลำดับ

5.1.3 กระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวที่เป็นอยู่ในปัจจุบันในประเทศไทย

ผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นแสวงหาความรู้ 2) ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 3) ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง 4) ขั้นสรุปองค์ความรู้ 5) ขั้นการนำไปใช้ ซึ่งในการพัฒนาการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้น ผู้วิจัยใช้แบบสังเกตซึ่งเป็นเครื่องมือที่สังเกตและบันทึกตามข้อคำถามที่กำหนดและที่สนใจหรือเป็นจุดเน้น จุดสำคัญของเรื่องที่จะต้องทำการสังเกตและบันทึก ซึ่งมีการเตรียมประเด็นคำถามไว้ล่วงหน้าก่อนการสังเกต ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวตามข้อคำถามแล้วตอบข้อคำถามเหล่านั้นตามที่สังเกตได้โดยเขียนบรรยายตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ๆ ข้อสำคัญจะต้องไม่เสริมความคิดเห็นใด ๆ ของตนเองในการตอบ

บรรยายข้อความทั้งหมดและแบบสังเกตพฤติกรรมแบบระบุตัวบ่งชี้ ผลการเรียนรู้ปรากฏดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นแสวงหาความรู้ ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เข้ามาเป็นอาสาสมัครทำการศึกษาจากการฟังคำบอกเล่าของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่อยู่เดิม (พี่เลี้ยง) จากการฟังบรรยายของเจ้าหน้าที่ และศึกษาเพิ่มเติมจากบอร์ด/ป้าย และเว็บไซต์ จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ฟังการบรรยายอย่างตั้งใจ และมีการศึกษาเพิ่มเติมจากเอกสารและบอร์ดประชาสัมพันธ์

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในขั้นนี้ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการซักถามเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับเจ้าหน้าที่ของสถานที่ที่เข้าไปบำเพ็ญประโยชน์ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่อยู่เดิม (พี่เลี้ยง) และมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานระหว่างนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในกลุ่มเดียวกัน จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ และระหว่างนักท่องเที่ยวด้วยกันเอง มีการสังเกตการทำงานของเจ้าหน้าที่ที่งานอยู่เดิม และซักถามวิธีการทำงานอย่างละเอียดก่อนลงมือปฏิบัติงาน นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความกระตือรือร้นที่จะทำงาน

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาสาธัญพืชนานาชาติ เช่น การสร้างห้องน้ำ การสร้างโรงเรียนสำหรับเด็กเล็ก การสร้างแท้งก์น้ำ เป็นต้น จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทำกิจกรรมด้วยความขยันขันแข็ง แม้ว่าจะงานบางอย่างจะค่อนข้างหนักและต้องอดทนกับอากาศที่ร้อน นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและมีความสามัคคีกันในการทำงาน

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปความรู้/กระบวนการทำงาน เมื่อนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ปฏิบัติงานในแต่ละวันเสร็จสิ้นแล้วมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้/กระบวนการทำงานรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการใช้กระบวนการกลุ่มได้อย่างเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน หลังจากครบกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงานในพื้นที่แล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำเอาประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับไปแบ่งปันให้เพื่อนทราบทางอินเทอร์เน็ต

5.1.4 มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย จำนวน 400 ราย ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนาของผู้ประกอบการ ลักษณะการประกอบอาชีพ สถานที่ประกอบธุรกิจ ประเภทธุรกิจ ลักษณะการประกอบธุรกิจ และประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 53.50 อายุของผู้ประกอบการส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.75 รองลงมาอยู่ระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.00 ระดับการศึกษาของผู้ประกอบการสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 53.50 รองลงมาสำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 22.50 ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ที่ประกอบธุรกิจคิดเป็นร้อยละ 83.75 ประกอบอาชีพด้านธุรกิจท่องเที่ยวเป็นอาชีพหลักคิดเป็นร้อยละ 64.50 ประกอบอาชีพประเภทในแหล่งท่องเที่ยวประเภทวิถีชีวิตชุมชน คิดเป็นร้อยละ 43 รองลงมาประกอบอาชีพในแหล่งท่องเที่ยวประเภท นิเวศน์ ป่าเขา แม่น้ำ คิดเป็นร้อยละ 20 ประเภทของธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นธุรกิจโรงแรมและที่พักรองลงมาเป็นธุรกิจร้านอาหาร คิดเป็นร้อยละ 35.00 และ 18.75 ตามลำดับ ลักษณะการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นธุรกิจส่วนตัวร้อยละ 87.50 ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในธุรกิจการท่องเที่ยวน้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.50 สาเหตุที่เลือกประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เนื่องจากเป็นธุรกิจครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 38.50 รองลงมาเนื่องจากความชอบและความถนัดคิดเป็นร้อยละ 27.00 ด้านการเข้าร่วมการอบรมของผู้ประกอบการพบว่าร้อยละ 93.75 ไม่เคยเข้าร่วมการอบรม

มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

หากทำการศึกษารายได้จากการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยพบว่ารายได้ของผู้ประกอบการส่วนใหญ่น้อยกว่า 50,000 บาท ต่อเดือน ร้อยละ 47.00 รองลงมารายได้เฉลี่ยต่อเดือน 50,000 – 70,000 บาท และ 130,001 – 150,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.50 และ 13.50 ตามลำดับ โดยรายได้รวมจากการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวทั้งปีเฉลี่ยร้อยละ 1,307,165.80 บาท หากทำการเฉลี่ยรายได้ของผู้ประกอบการเป็นรายเดือนพบว่าผู้ประกอบการมีรายได้เดือนมกราคมสูงที่สุดโดยมีรายได้เฉลี่ย 133,961.17 บาท รองลงมาเป็นเดือนเมษายน มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 126,527.88 บาท และ เดือนธันวาคม มีรายได้

เฉลี่ยเดือนละ 124,489.90 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.25, 9.68 และ 9.49 ของรายได้เฉลี่ยทั้งปี ตามลำดับ หากทำการศึกษามูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์โดยนำกำไรจากการดำเนินงานหลังหักภาษี (NOPAT) ลบด้วยต้นทุนเงินทุน (Capital Charge) พบว่ามูลค่าเพิ่มเฉลี่ยต่อปี 392,149.70 บาท คิดเป็นร้อยละ 30 ของรายได้จากการประกอบธุรกิจ โดยผู้ประกอบการมีมูลค่าเพิ่มเดือนมกราคมสูงที่สุดโดยมีมูลค่าเพิ่มเฉลี่ย 40,188.35 บาท รองลงมา เป็นเดือนเมษายน มีมูลค่าเพิ่มเฉลี่ยเดือนละ 37,958.36 บาท และ เดือนธันวาคม มีมูลค่าเพิ่มเฉลี่ยเดือนละ 37,346.97 บาท

รูปแบบการกระจายรายได้จากการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

จากการศึกษาการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงปริมาณของผู้ให้บริการการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยพบว่ามูลค่ารายได้เฉลี่ยของธุรกิจร้านอาหารมีรายได้สูงที่สุดจำนวน 369,927.92 บาทต่อปีคิดเป็นร้อยละ 28.30 ของรายได้ทั้งหมด รองลงมา เป็นธุรกิจโรงแรมที่พัก จำนวน 345,745.35 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.45 ของรายได้ทั้งหมด และ ร้านขายของที่ระลึก จำนวน 178,035.98 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 13.62 ของรายได้ทั้งหมด

ความพึงพอใจของผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวต่อการจัดการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ของหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทย

การศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ประกอบการธุรกิจด้านการท่องเที่ยวต่อการจัดการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ของหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทยพบว่า การจัดการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก หากจำแนกเป็นรายประเด็นพบว่า การจัดการด้านความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทย ผู้ประกอบการมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.11 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.640 รองลงมา ความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.86 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.670 ตามลำดับ และในประเด็นทั้งหมด ผู้ประกอบการมีความพึงพอใจต่อความช่วยเหลือของหน่วยงานภาครัฐน้อยที่สุด แต่ยังคงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 3.53 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.738

ความต้องการความช่วยเหลือของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จากหน่วยงานภาครัฐ

ด้านความต้องการช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐของผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก หากจำแนกเป็นรายประเด็นพบว่า ผู้ประกอบการต้องการให้ภาครัฐส่งเสริมด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวสูงที่สุด รองลงมาความช่วยเหลือด้านเงินทุนในการประกอบธุรกิจ การอบรมความรู้ในการประกอบธุรกิจ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.36, 4.25 และ 4.23 ตามลำดับ

5.1.4 ยุทธศาสตร์ท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

วิสัยทัศน์

การสร้างจิตสำนึกที่ดีแก่ผู้ที่มีส่วนได้เสียกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่จะช่วยกันคุ้มครองพัฒนาและอนุรักษ์ทั้งแหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

พันธกิจ

1. สร้างจิตสำนึกที่ดีแก่ผู้ที่มีส่วนได้เสียกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่จะช่วยกันคุ้มครองพัฒนาและอนุรักษ์ทั้งแหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวให้คงอยู่อย่างยั่งยืน
2. ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเรื่องท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์อย่างจริงจัง เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน
3. สร้างความมั่นใจเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์
4. สร้างและสื่อสารตราสินค้าของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ให้เป็นเครื่องมือการสื่อสารตลาดและการประชาสัมพันธ์ท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

เป้าประสงค์ของการพัฒนา

คณะผู้จัดทำมีการกำหนดเป้าประสงค์ของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจ ดังนี้

1. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีจิตสำนึกที่ดีแก่ที่จะช่วยกันคุ้มครองพัฒนาและอนุรักษ์ทั้งแหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

2. ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์อย่างจริงจัง เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน
3. เพิ่มความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย
4. มีตราสินค้าท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์และทุกภาคส่วนรับทราบ

ประเด็นยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

1. **การให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์อย่างจริงจัง** เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการคิด วางแผน ปฏิบัติตามแผน ติดตามตรวจสอบ ตลอดจนร่วมบำรุงรักษาทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวและการต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยไมตรีจิต ฝึกอบรมการติดต่อสื่อสารภาษาอังกฤษกับนักท่องเที่ยว อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน (Community participation-based tourism)
2. **สร้างความมั่นใจเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์** วางหลักเกณฑ์ และระบบติดตามกำกับเพื่อให้มั่นใจว่าจะมีมาตรฐานความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวต่างประเทศ การจัดทำคู่มือด้านความปลอดภัยต่าง ๆ เช่น ความปลอดภัยในการเดินทางบนท้องถนน เส้นทางที่ปลอดภัย (โดยเฉพาะการส่งเสริมการเดินทางด้วยรถไฟ รถโดยสารประจำทาง หรือรถจักรยานที่ได้มาตรฐาน) นอกจากนี้ยังต้องอาศัยความร่วมมืออย่างจริงจังและต่อเนื่องของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวไทย ขึ้นอยู่กับภาครัฐและเอกชนต้องร่วมมือเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดูแลนักท่องเที่ยวแบบบูรณาการ โดยหน่วยงานหลักอาจเป็นตำรวจท่องเที่ยวร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ทั้งในส่วนของตำรวจนครบาล ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาและหน่วยงานอื่นเพื่อระดมกำลังในการแก้ไขอาชญากรรมที่เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวอย่างจริงจังและเต็มรูปแบบเพื่อสนับสนุนให้มีศักยภาพในการจัดการความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวต่างชาติ

3. **การพัฒนารูปแบบการให้ข้อมูลและส่งเสริมกิจกรรมประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์** จากการสอบถามกลุ่มนักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญ

ประโยชน์ พบว่า ผ่านมานักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักจะไม่ค่อยได้รับข้อมูลด้านอาสาสมัครจากหน่วยงานการท่องเที่ยว แต่จะเป็นลักษณะแบบการบอกต่อแบบปากต่อปาก (Word of mouth) หรือหาข้อมูลเองทางอินเทอร์เน็ต ดังนั้นประเด็นที่นักท่องเที่ยวต้องการให้เกิดขึ้นคือ การประชาสัมพันธ์และการให้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวผ่านสื่อต่าง ๆ เนื่องจากนักท่องเที่ยวกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์จะเข้ามาอยู่ในพื้นที่ที่ห่างไกลจากตัวจังหวัด เมื่อเสร็จสิ้นจากภารกิจแล้วจะไม่มีข้อมูลข่าวสารเพื่อประกอบการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวต่อ ดังนั้นจึงต้องการให้เพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น โดยอาจจัดตั้งศูนย์กลางข้อมูลด้านกิจกรรมอาสาสมัครในจังหวัดเฉพาะขึ้น เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเส้นทางที่เหมาะสมในการเดินทาง ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ในเรื่องสภาพอากาศ อุณหภูมิ ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเดินทางท่องเที่ยว เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยวที่สนใจได้เพิ่มมากขึ้น

4. การสร้างและสื่อสารตราสินค้าท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ มีการออกแบบและสร้างตราสินค้าท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ขึ้น (Brand) จากนั้นมีการประชาสัมพันธ์ตราสินค้าท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียกับการท่องเที่ยว ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและบุคลากรในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องได้รับทราบและมีความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

5.2 อภิปรายผล

1. นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่เดินทางมากับครอบครัว ญาติ และกลุ่มเพื่อน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เพื่อรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น กิจกรรมการการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์แบบครอบครัว

2. การสำรวจระดับความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย ด้านปัจจัยที่นักท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจค่อนข้างน้อยคือ การให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวและบริการของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ โดยองค์ประกอบเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นปัจจัยที่สามารถ

พัฒนาให้ดีขึ้นได้ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการพัฒนาปัจจัยเหล่านี้เพื่อสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

3. จากผลการศึกษาพบว่าผู้ประกอบการมีรายได้เฉลี่ยสูงสุดอยู่ในช่วงเดือนมกราคม ธันวาคม และเมษายน เนื่องจากนักท่องเที่ยวเดินทางมามากส่วนในช่วงเดือนอื่นๆมีรายได้น้อย ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ให้มากขึ้น และควรมีกิจกรรมที่รองรับทุกเดือนเพื่อสร้างรายได้แก่ผู้ประกอบการทั้งปี

4. ผลการศึกษาด้านความต้องการช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐพบว่าส่วนใหญ่เป็นความต้องการด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นความต้องการที่หน่วยงานภาครัฐสามารถพัฒนาได้เพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการแข่งขันของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์และเป็นการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้เพิ่มสูงขึ้น

5. นักท่องเที่ยวที่เข้ามาส่วนใหญ่ผ่านทางบริษัททัวร์และเดินทางมาด้วยตนเองทำให้นักท่องเที่ยวมีการกำหนดโปรแกรมตามที่ทางบริษัททัวร์กำหนดโดยเส้นทางจะไม่มี ความหลากหลายดังนั้นบริษัททัวร์ควรมีการเสนอเส้นทาง การท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายเพื่อเผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวของไทยและเป็นการกระจายรายได้แก่ชุมชนรวมทั้งเป็นการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น

6. จากการศึกษาพบว่าสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่อยู่นอกชานเมืองและเป็นสถานที่ที่เดินทางไปลำบาก ดังนั้นเพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวและสร้างความมั่นใจแก่นักท่องเที่ยวควรมีการกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

7. จากการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เรียนรู้เรื่องวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีของคนท้องถิ่น ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมเรื่องวัฒนธรรมอย่างจริงจัง เน้นสร้างองค์ความรู้ จารีตประเพณีและข้อห้ามต่าง ๆ โดยให้แยกประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตแยกให้ออก แล้วจะทำให้ชีวิตของชุมชนดีขึ้น

8. ความพึงพอใจด้านการคมนาคมพบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับปานกลางดังนั้นควรมีการพัฒนาเส้นทางให้ดีขึ้น และหน่วยงานภาครัฐควรประชาสัมพันธ์เรื่องเส้นทางที่เหมาะสมในการเดินทาง

5.3 ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการประชาสัมพันธ์เรื่องการท่องเที่ยวเพื่อำาเพิ่ญประโยชน์ในประเทศไทยให้มากขึ้น ให้คนไทยมีความเข้าใจการท่องเที่ยวเพื่อำาเพิ่ญประโยชน์ ให้มากขึ้นและควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อำาเพิ่ญประโยชน์ให้มากขึ้น
2. ควรมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดการท่องเที่ยวเพื่อำาเพิ่ญประโยชน์ให้เป็นระบบ จัดให้สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ มีมาตรฐานเดียวกันทั้งการบริการและราคา
3. ควรส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบ อย่างเช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งโดยปกติจะเน้นในลักษณะของการให้บริการข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่เป็นหลัก อาจจะต้องให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเพื่อำาเพิ่ญประโยชน์ให้มากขึ้น เช่น ควรเป็นศูนย์กลางข้อมูลด้านกิจกรรมอาสาสมัครในจังหวัดเพิ่มขึ้น เพราะปัญหาที่ผ่านมาคือนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักจะไม่สามารถได้ข้อมูลด้านอาสาสมัครจากหน่วยงานการท่องเที่ยว แต่จะเป็นลักษณะแบบบอกต่อๆ กันมากกว่า หรือหาข้อมูลเองทางอินเทอร์เน็ต ก็จะทำให้เป็นทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยวที่สนใจได้เพิ่มมากขึ้น
4. นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อำาเพิ่ญประโยชน์ในประเทศไทยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการรับบริการจากหน่วยงานภาครัฐและบุคลากรด้านการท่องเที่ยวในระดับปานกลางดังนั้นควรมีการพัฒนาการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐและบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อำาเพิ่ญประโยชน์ให้มีมาตรฐานในระดับสากลเพื่อรองรับการแข่งขันต่อไป

5. หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) อาจจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมกับองค์กรภาคเอกชน หรือมูลนิธิ ในการช่วยสนับสนุนกิจกรรมเชิงอาสาสมัครให้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม

6. ด้านกระบวนการเข้าถึงในการบำเพ็ญประโยชน์ ในชุมชนต้องการให้บุคลากรร่วมกับท้องถิ่น เช่น ให้ติดต่อผ่านทางผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้นำชุมชน เพื่อที่จะได้รับข้อมูลที่แท้จริงที่ชุมชนต้องการความช่วยเหลือทำให้สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนได้

7. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการให้บริการด้านข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ในเรื่องสภาพอากาศ อุณหภูมิ ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์แก่นักท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชนและนักท่องเที่ยว

8. สถานที่ท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นอกเครือข่ายสัญญาณระบบโทรศัพท์เพื่อให้นักท่องเที่ยว หรือชุมชน สามารถติดต่อกับบุคคลภายนอกได้ในกรณีฉุกเฉิน ควรมีการพัฒนา ด้านการสื่อสารให้มีระบบดาวเทียมเพื่อช่วยในการช่วยเหลือได้สะดวกขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยชิ้นนี้ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกองทุนสนับสนุนการวิจัยประจำปีงบประมาณ 2553

บรรณานุกรม

- กมลทิพย์ คำใจ. การวัดมูลค่าเพิ่มของสินทรัพย์ชุมชนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคชนบทและชุมชนเมือง จังหวัดเชียงใหม่. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2551
- กมลวัฒน์ โมราศิลป์. การจัดรายการนำเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวชาวเยอรมัน. การค้นคว้าแบบอิสระหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2548
- จิราเจตน์ อุดมศรี. รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี. การค้นคว้าแบบอิสระหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2547

ชาตรี สำราญ. **ครูรู้ได้อย่างไรว่าเด็กเกิดการเรียนรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์, 2545

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. **วิถีไทย : การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ : โครงการวิถีทรรศน์, 2540

ชูชาติ ชูสิทธิ์. **รูปแบบการท่องเที่ยวในเขตแม่ลุ่มแม่น้ำวาง**. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. เชียงใหม่ : โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่, 2544

ชนกนาถ วงษ์บุรณาวาทย. **กระบวนการเรียนรู้จากการท่องเที่ยวทัศนศึกษา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2549

ณกฤษพงษ์ เดือนดาว. **ผลกระทบของนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวต่อสภาพเศรษฐกิจ-สังคมในจังหวัดแพร่**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2547.

ดุษฎี ชุมสาย ม.ล. และณิพัณ พรหมโยธี. **ปฐมบทแห่งวิชาการท่องเที่ยว**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2527

ตัดดาว บุญปัญญาโรจน์. **แนวทางการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยววนอุทยานภูชี้ฟ้า ตามหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.

ทับทิม สุวรรณประภา. **ความคาดหวังและความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวถ้ำเชียงดาว**. การค้นคว้าแบบอิสระหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541.

ทศนา แหมมณี. **รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545

ธวัชชัย รัตนซ้อน. **การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบนพื้นที่สูง**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2542.

นิพนธ์ เชื้อเหมืองพาน. **การศึกษาแนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกรณีศึกษาอุทยานภูชี้ฟ้า จังหวัดเชียงราย**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2542.

เนตรนภา ปาละธรรม. ผลกระทบของนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีต่ออุตสาหกรรม
โรงแรมในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2548.

นาถพิมล วาดสันทัด. การศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดแหล่งท่องเที่ยวเมืองประวัติศาสตร์
เชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
จัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.

ประเวศ วะสี. ปฏิรูปการศึกษาไทย การยกเครื่องทางปัญญา. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์ชาวบ้าน, 2539.

ประสาธ อิศรปริดา. สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา. มหาสารคาม : ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา
และการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2541.

พิเชฐ พิมลศรี. ผลกระทบของการท่องเที่ยวเดินป่า : ศึกษาเฉพาะกรณีของอำเภอแม่แจ่ม
จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2536.

มาลี จุฑา. จิตวิทยาธุรกิจ. กรุงเทพฯ : อักษราพัฒนา, 2544

มนัส สุวรรณ. โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อฟื้นฟูทรัพยากรการท่องเที่ยวใน
พื้นที่ อนุรักษ์ (เชียงใหม่). โครงการศึกษาวิจัยการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม
ภาคเหนือ บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541.

มิ่งภพ ศรีขบา. ยุทธศาสตร์การพัฒนาแบบพึ่งตนเอง : ศึกษากรณีเงื่อนไขความสำเร็จของ
มูลนิธิศึกษาพัฒนาชนบท (ศพช.) อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์
ศึกษารัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543.

มิ่งสรรพ ขาวสะอาดและคณะ. มูลค่าเพิ่มในประเทศของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในจังหวัด
เชียงใหม่. รายงานหลัก. เชียงใหม่ : สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,
2548

รวินันท์ เอกลักษณะนันท์. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์และ
มูลค่าเพิ่มของสัดส่วนผู้ถือหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่ง
ประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2546.

วารินทร์ วรินทร์เวช. การศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสมในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2549.

วรากร เล็ก. ผลกระทบจากผลผลิตกัญชาดำที่มีต่อมูลค่าเพิ่มการจ้างงานและเงินตราต่างประเทศ. การค้นคว้าแบบอิสระหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543.

วรรณ วังวานิช. ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539

วรศักดิ์ ทุมมานนท์. งบการเงินและปัญหาการจัดทำงบการเงิน (ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่) กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพัฒนาการบริหารธรรมนิติจำกัด, 2544

ศศิธร รุ่งกิจเลิศสกุลและเนตรดาว วุฒิอิน. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสปา จากน้ำแร่ธรรมชาติในจังหวัดเชียงราย. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2550

สการินทร์ โพธิวาสวริน. ผลกระทบทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่เปรียบเทียบกับระดับประเทศ. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2536

สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย.การศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทย(2545-2549) .เข้าถึงจาก www.tdri.or.th เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2553

สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย.การศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งชาติในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (2545-2549) .เข้าถึงจาก www.tdri.or.th เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2553

สงศรี วงษ์เวช. รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำปิง. การค้นคว้าแบบอิสระหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.

สุเทพ เป็นสุข. การศึกษาเพื่อเสนอแนะรูปแบบการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติสิรินาถ (หาดในยาง) จังหวัดภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541

สุรีย์ บุญญานุพงศ์. ผลกระทบจากการส่งเสริมการท่องเที่ยว : ศึกษากรณีจังหวัดแม่ฮ่องสอน. สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2539

สุประวิณ ณ เชียงใหม่. ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของ EVA ต่อราคาของหลักทรัพย์กลุ่ม
ธุรกิจธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
การค้นคว้าแบบอิสระหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,
2547.

สุรางค์ ไคว์ตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

สุมาลี จิระมิตร. การบริหารการเงินเล่ม 2 . กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2543

สุเวช ปิยะรัตนวัฒน์. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์กับ
ราคาหุ้นของกลุ่มพลังงานในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ระหว่างปี ค.ศ.
2000-2004. การค้นคว้าแบบอิสระหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2548

สินธุ์ สโรบลและคณะ. ท่องเที่ยวโดยชุมชน : แนวคิดและประสบการณ์ พิมพ์ครั้งที่ 1.
กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สำนักงานภาค), 2545

โสภณ บุญล้ำ. รูปแบบกิจกรรมและเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มผู้ผลิตไข่เค็ม
ไชยา ตำบลเลม็ด อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานีสำนักงานกองทุนสนับสนุน
การวิจัย , 2552

อังคณา ชนะชัยทวีทรัพย์. การศึกษาผลกระทบจากนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาล
ต่อธุรกิจขายสินค้าที่ระลึกในสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้า
แบบอิสระหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2546

อารี พันธุ์มณี. จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ต้นอ่อน, 2538

อนุชา เล็กสกุลดิกล. รายงานหลักการศึกษาเพื่อกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทาง
ทะเล. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2541.

Epstein, Barry J. Wiley las 99: Interpretation And Application Of International
Accounting Standards 1999. New York : John Wiley & Sons, 1999.

Al Ehrbar. The EVA Revolution, The Rel Key to Creating Wealth. John Wiley &
Sons, 1998.

Copeland, T.T.Koller and J.Murrin. **Valuation : Measuring and Managing the Balue of Companies.** The United States of America : John Wiley & Sons,Inc, 1996.

Jusin Pettit. **EVA and Strategy.** Portfolio Management, 2001

Stewart, G.Bennet. **The Quest for Value** "Harper Business, New York, 1991

Esa Makelainen. **Economic Value Added as a management tool.** Helsinki School of Economic and Bussiness Adminestration, 1989

Isa M and W. Lo. **Economic Value Added in The Malaysian Listed Companies.** A preliminary Evidence Research, University of Malaya, 2001

Farsio Farzad, Degel Joe, and Degner Julia. **Economic Value Value Added (EVA) and Stock Return.** Financier. 2000

**ยุทธศาสตร์ท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ใน
ประเทศไทย
บทคัดย่อ**

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์นโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเพื่อศึกษามูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ และ เพื่อจัดทำยุทธศาสตร์ท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย โดยทำการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิโดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์จากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จำนวน 400 ชุด ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ 400 ชุด และจัดประชุมกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นจากตัวแทนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ จำนวน 150 คน

มีผลการศึกษาโดยสรุปดังนี้ ไม่มีนโยบายด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมแต่มีการสนับสนุนเป็นรายโครงการ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนักเรียนที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 63.50 รองลงมา เป็นกลุ่มอายุระหว่าง 20-25 ปี พบว่าส่วนใหญ่ติดต่อผ่านทางบริษัททัวร์ หรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่บำเพ็ญประโยชน์คิดเป็นร้อยละ 67.00 รองลงมา ติดต่อผ่านทางสถาบันการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 21.75 และเดินทางมาด้วยตนเองคิดเป็นร้อยละ 8.50 ด้านการเลือกที่พักของนักท่องเที่ยวพบว่านักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่จะทำการพักโฮมสเตย์ในหมู่บ้านที่ไปบำเพ็ญประโยชน์คิดเป็นร้อยละ 38.75 รองลงมาพักในองค์กรที่ติดต่อเข้ามาหรือสถานที่ที่บำเพ็ญประโยชน์คิดเป็นร้อยละ 34.00 และพบว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่เดินทางมากับเพื่อนคิดเป็นร้อยละ 52.75 รองลงมาเดินทางมากับสถานศึกษาคิดเป็นร้อยละ 21.75 ร้อยละ 3.75 เดินทางมากับครอบครัว ด้านระยะเวลาในการเดินทางเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยส่วนใหญ่ใช้เวลาในประเทศไทย 2 สัปดาห์คิดเป็นร้อยละ 64.75 รองลงมา ใช้เวลาในประเทศไทย 1 สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 21.75 ตามลำดับ และพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ประมาณ 1 สัปดาห์คิดเป็นร้อยละ 43.75 รองลงมาน้อยกว่า 1 สัปดาห์ และ 2 สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 21.75 และ 21.00 ตามลำดับ กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์นิยมส่วนใหญ่เป็นการดูแลสัตว์ เช่น ช้าง สุนัข ชะนี คิดเป็นร้อยละ 43.25 รองลงมาเป็นสร้างสาธารณูปโภค และการดูแลเด็กและดูแลผู้ป่วย คิดเป็นร้อยละ 19.75 และ 15.25 ตามลำดับ ด้านกิจกรรมที่เรียนรู้จากการบำเพ็ญประโยชน์พบว่า ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน รองลงมาเรียนรู้ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรม ประเพณีไทย คิดเป็นร้อยละ 60.25 และ 19.75 ตามลำดับ ด้านรายได้จากการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว

เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยพบว่ารายได้ของผู้ประกอบการส่วนใหญ่น้อยกว่า 50,000 บาท ต่อเดือน ร้อยละ 47.00 รองลงมารายได้เฉลี่ยต่อเดือน 50,000 – 70,000 บาท และ 130,001 – 150,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.50 และ 13.50 ตามลำดับ ด้านรายได้รวมจากการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวทั้งปีเฉลี่ยรายละ 1,307,165.80 บาท หากทำการเฉลี่ยรายได้ของผู้ประกอบการเป็นรายเดือนพบว่าผู้ประกอบการมีรายได้เดือนมกราคมสูงที่สุดโดยมีรายได้เฉลี่ย 133,961.17 บาท รองลงมาเป็นเดือนเมษายน มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 126,527.88 บาท และเดือนธันวาคม มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 124,489.90 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.25, 9.68 และ 9.49 ของรายได้เฉลี่ยทั้งปี ตามลำดับ หากทำการศึกษามูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์โดยนำกำไรจากการดำเนินงานหลังหักภาษี (NOPAT) ลบด้วยต้นทุนเงินทุน (Capital Charge) พบว่า มูลค่าเพิ่มเฉลี่ยต่อปี 392,149.70 บาท คิดเป็นร้อยละ 30 ของรายได้จากการประกอบธุรกิจ โดยผู้ประกอบการมีมูลค่าเพิ่มเดือนมกราคมสูงที่สุดโดยมีมูลค่าเพิ่มเฉลี่ย 40,188.35 บาท รองลงมาเป็นเดือนเมษายน มีมูลค่าเพิ่มเฉลี่ยเดือนละ 37,958.36 บาท และเดือนธันวาคม มีมูลค่าเพิ่มเฉลี่ยเดือนละ 37,346.97 บาท จากการศึกษาการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงปริมาณของผู้ให้บริการการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยพบว่ามูลค่ารายได้เฉลี่ยของธุรกิจร้านอาหารมีรายได้สูงที่สุดจำนวน 369,927.92 บาทต่อปีคิดเป็นร้อยละ 28.30 ของรายได้ทั้งหมด รองลงมาเป็นธุรกิจโรงแรมที่พัก จำนวน 345,745.35 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.45 ของรายได้ทั้งหมด และ ร้านขายของที่ระลึก จำนวน 178,035.98 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 13.62 ของรายได้ทั้งหมดด้านประเด็นยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาควมมีการพัฒนาในประเด็นต่างๆดังนี้ 1. การให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์อย่างจริงจัง 2. สร้างความมั่นใจเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

3. การพัฒนารูปแบบการให้ข้อมูลและส่งเสริมกิจกรรมประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์
4. การสร้างและสื่อสารตราสินค้าท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ มีการออกแบบและสร้างตราสินค้าท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ขึ้น

คำสำคัญ การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ รูปแบบการเรียนรู้ มูลค่าเพิ่มจากการท่องเที่ยว

คำนำ

การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยมีจุดเริ่มต้นจากการที่องค์กรพัฒนาเอกชนรับชาวต่างประเทศเข้ามาทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ให้กับท้องถิ่น เช่น ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2548 หลังเหตุการณ์ธรณีพิบัติภัยสึนามิ ได้มีการจัดตั้งศูนย์อาสาสมัคร The Tsunami Volunteer

Center ขึ้นในเขากลาง จังหวัดพังงา ซึ่งมีอาสาสมัครจากนานาชาติจาก 51 ประเทศ ทั่วโลก จำนวน 3,500 คน อายุระหว่าง 19 - 67 ปี เข้ามาช่วยเหลือชาวบ้านที่เดือดร้อนจากภัยพิบัติ ต่อมาเมื่อกระแสการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีมากขึ้น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยได้จัดทำโครงการ ท่องเที่ยวเรียนรู้สู่ชุมชน เป็นการนำเสนอการท่องเที่ยวรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทั้ง 4 ภาคทั่วประเทศ คุณค่าที่ได้รับจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์คือการเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาเดินทางไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในขณะเดียวกันก็ได้มีโอกาสเรียนรู้ในสิ่งที่แตกต่างออกไป อาทิ วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ที่สำคัญคือความแตกต่างในการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นการเปิดโลกทัศน์ของนิสิต นักศึกษาจากการท่องเที่ยวและสุดท้ายคือ นิสิตนักศึกษาเหล่านั้นได้แบ่งปันความรู้ ความสามารถ ความคิด รวมไปถึงหยาดเหงื่อ แรงกายของตนเองในการสร้างสรรค์ประโยชน์และสิ่งดีงามให้แก่ ชุมชนด้วย รวมทั้งเป็นการเสริมสร้างศักยภาพทางด้านตลาดของชุมชน ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็น ความสมบูรณ์แบบของการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์อย่างแท้จริง ประการสำคัญ ที่สุด หากได้มีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่ดี จะทำให้เกิดการขยายไปยังเพื่อเป้าหมายเพื่อต่าง ๆ ได้มากขึ้น อีกทั้งจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับแหล่งท่องเที่ยวอื่นที่มีอยู่ในประเทศ ได้จะทำให้ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยว สภาพแวดล้อม สังคม วัฒนธรรมชุมชนและวิถีชีวิตชาวบ้านที่ไม่มีผลกระทบทางลบจากการท่องเที่ยว เพราะหัวใจของการท่องเที่ยวทางเลือกคือการสร้างจิตสำนึกที่ดีแก่ผู้ที่มีส่วนได้เสียกับการท่องเที่ยวที่จะช่วยกัน คัดกรองพัฒนาและอนุรักษ์ทั้งแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมให้สามารถคงอยู่ไปจนถึงรุ่นลูก รุ่นหลานต่อไปในอนาคตและจะเป็นคุณประโยชน์ต่อชุมชน สังคมและประเทศ ทั้งนี้หากมีการ สนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อการบำเพ็ญประโยชน์อย่างจริงจัง จะเป็นการเสริม ศักยภาพให้แก่แหล่งท่องเที่ยวและสร้างรายได้ให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยว อีกทั้งยังจะส่งผลถึง ภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทยในสายตาของนานาชาติอีกด้วย

วัตถุประสงค์โครงการวิจัย

- 1 เพื่อวิเคราะห์นโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อ บำเพ็ญประโยชน์
- 2 เพื่อศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ที่เป็นอยู่ ในปัจจุบัน
- 3 เพื่อศึกษามูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญ ประโยชน์
- 4 เพื่อจัดทำยุทธศาสตร์ท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อ บำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้จากโครงการ

- 1 รัฐบาลได้แนวทางในการกำหนดนโยบายและเงื่อนไขที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อ
บำเพ็ญประโยชน์เพื่อเพิ่มศักยภาพภายใต้เขตการค้าเสรี
- 2 นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีรูปแบบเพื่อจัดการการท่องเที่ยวที่ได้รับ
ประโยชน์สูงสุด
- 3 นักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์
สามารถปรับตัวเพื่อรองรับรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เพื่อรองรับการ
แข่งขัน
- 4 ผู้ประกอบการสามารถปรับปรุงการดำเนินธุรกิจให้สอดคล้องกับรูปแบบกิจกรรม
การท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์เพื่อให้มีรายได้ที่ยั่งยืนภายใต้ความพอเพียง

เครื่องมือและวิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน(Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัย
เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจาก
นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ผู้ประกอบการด้านธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์และการวิจัย
เชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการ
ท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

1.1 ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้คือนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญ
ประโยชน์ในประเทศไทยมีประชากรจำนวน 7,000 ราย (จากการสอบถามการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย บริษัทนำเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์และองค์กรไม่แสวงหากำไร, 2553) ในพื้นที่ 8
จังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เดินทางมาสูงสุด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัด
เชียงราย จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดเลย จังหวัดกาญจนบุรี กรุงเทพมหานคร จังหวัดพังงาและ
จังหวัดภูเก็ต

ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยนักวิชาการ
เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ในจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัด
อุบลราชธานี จังหวัดเลย จังหวัดกาญจนบุรี กรุงเทพมหานคร จังหวัดพังงาและจังหวัดภูเก็ต

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจำนวน 400 คน ผู้ประกอบการ
จำนวน 400 ชุด และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จำนวน 150 คน

2. เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างเพื่อจัดทำแบบสอบถามนักท่องเที่ยวเพื่อศึกษารูปแบบการท่องเที่ยว กระบวนการเรียนรู้จากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ โดยใช้เทคนิคการสุ่มแบบอาศัยความน่าจะเป็นสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster or Area Sampling) และจัดทำแบบสอบถามผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อศึกษามูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว โดยใช้เทคนิคการสุ่มแบบอาศัยความน่าจะเป็นสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster or Area Sampling) รวมทั้ง ใช้การสุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัยความน่าจะเป็นใช้การสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่หิมะ (Snowball)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้รูปแบบของแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแบบสอบถาม และประชุมกลุ่มระดมความคิดเห็นนักวิชาการ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์เพื่อศึกษานโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยว และใช้แบบสอบถามจำนวน 400 ชุดและระดมความคิดเห็นนักวิชาการ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ในปัจจุบัน และใช้แบบสอบถามจำนวน 400 ชุด และประชุมกลุ่มระดมความคิดเห็นผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์เพื่อศึกษามูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ และใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและประชุมกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็น เพื่อศึกษายุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิดังนี้

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการออกแบบสอบถามสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย และผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และทำการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์แบบเจาะลึก สุ่มตัวอย่างแบบ Snowball

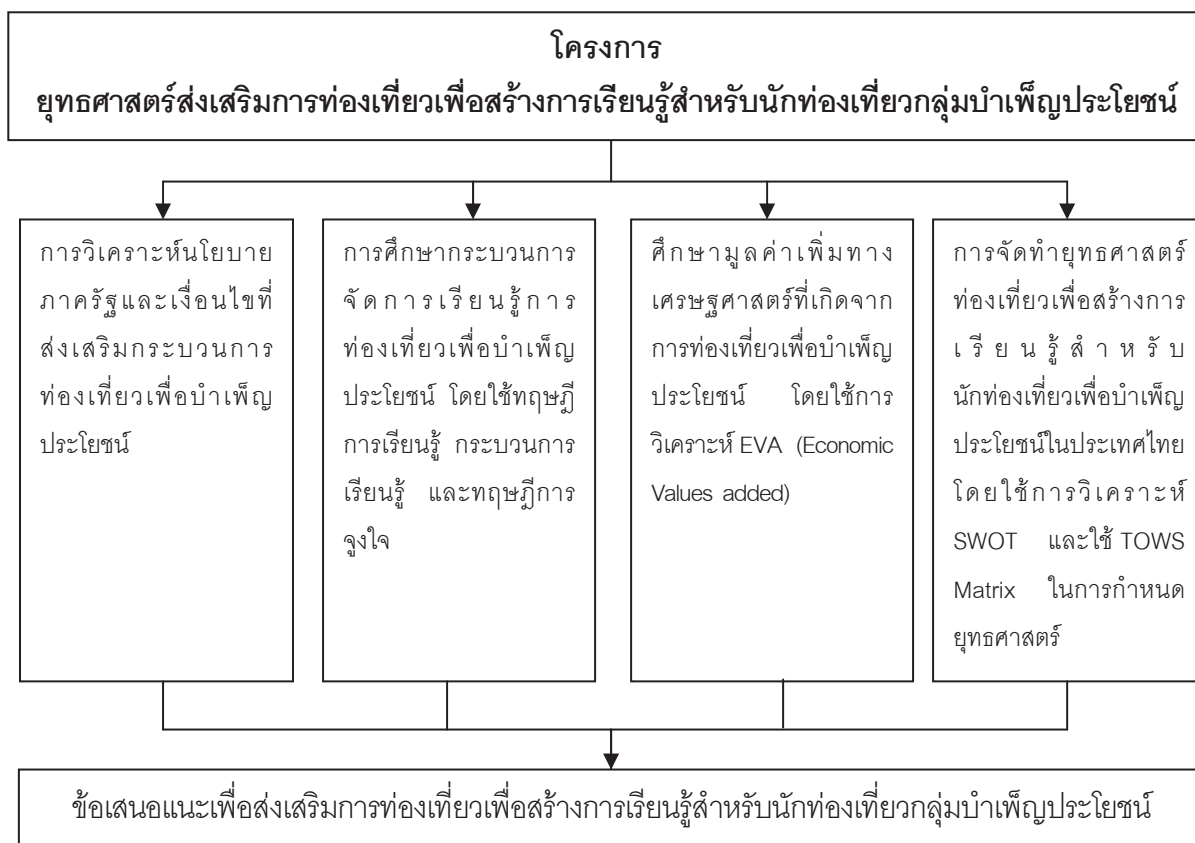
2) ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากหน่วยงานต่างๆ งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องต่างๆ เพื่อทำการศึกษา นโยบายและเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows โดยนำเสนอในรูปแบบตารางพร้อมคำอธิบายผลการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์มีดังนี้

- ค่าสถิติร้อยละใช้อธิบายข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว (เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ศาสนา อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษาสูงสุด ภูมิลำเนา)
- ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : SD)

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ที่มา: จากการศึกษา

ผลและการวิจารณ์

5.1.1 นโยบาย เงื่อนไขภาครัฐและข้อเสนอแนะที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ 8 จังหวัด ดังนี้ เชียงใหม่ เชียงราย อุบลราชธานี

อุบลราชธานี กาญจนบุรี กรุงเทพมหานคร พังงา และภูเก็ต พบว่า ทุกจังหวัดดำเนินกลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยวตามแผนการตลาดการท่องเที่ยวของ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ปี 2553 และ 2554 มาเป็นกรอบในการดำเนินงาน ทั้งนี้ ไม่มีนโยบายด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมแต่มีการสนับสนุนเป็นรายโครงการ

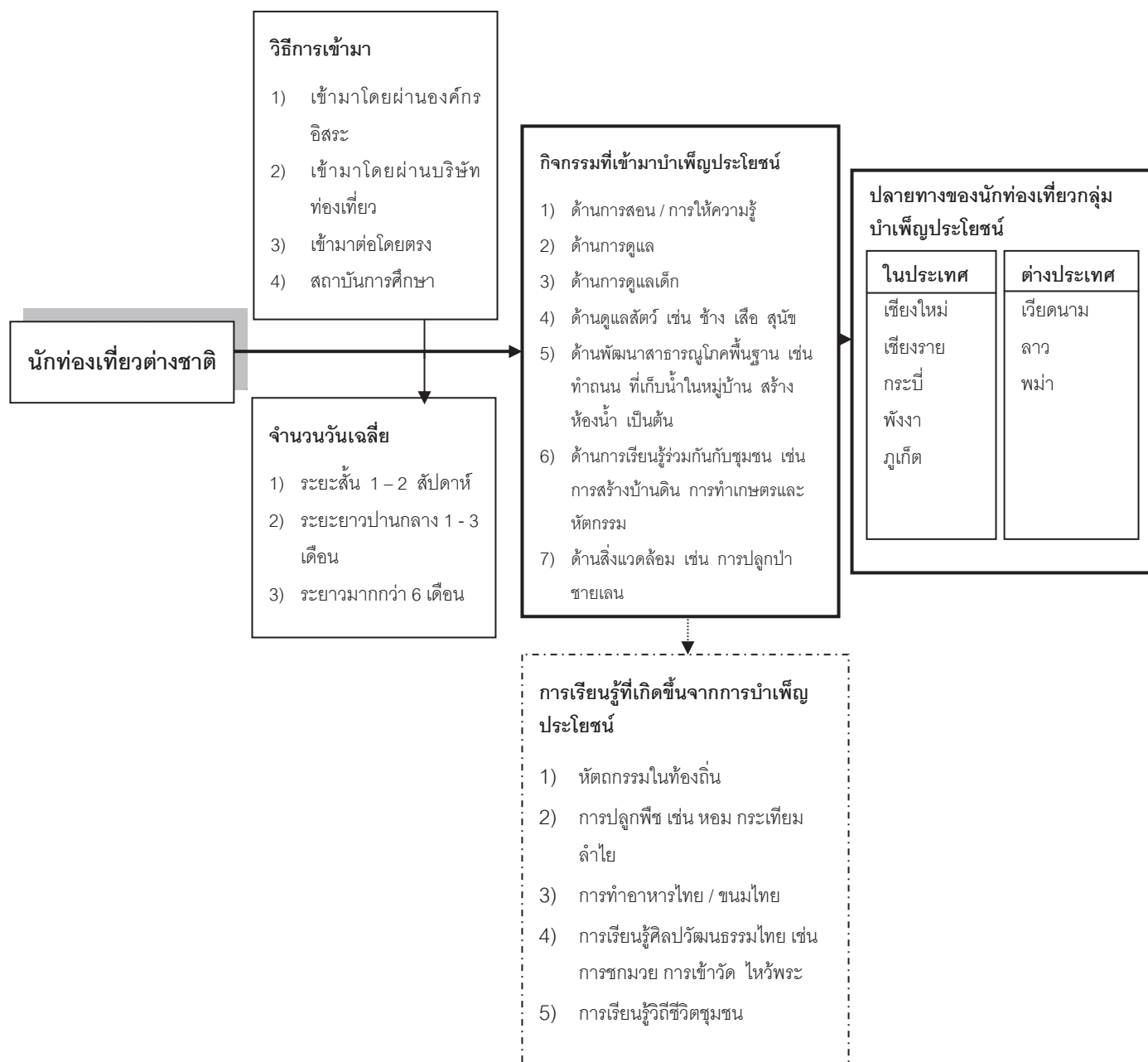
5.1.1 รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันในประเทศไทย

ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่มาจากทวีปยุโรป ได้แก่ อังกฤษ และกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย คิดเป็นร้อยละ 54.50 รองลงมาเป็นนักท่องเที่ยวจากอเมริกา คิดเป็นร้อยละ 24.50 ตามลำดับ และพบว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนักเรียนที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 63.50 รองลงมา เป็นกลุ่มอายุระหว่าง 20-25 ปี ซึ่งเป็นกลุ่ม GAP YEAR หรือนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยที่ต้องการเข้าบำเพ็ญประโยชน์คิดเป็นร้อยละ 29.25 ด้านการเดินทางเข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยพบว่าส่วนใหญ่ติดต่อผ่านทางบริษัททัวร์ หรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่บำเพ็ญประโยชน์คิดเป็นร้อยละ 67.00 รองลงมา ติดต่อผ่านทางสถาบันการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 21.75 และเดินทางมาด้วยตนเองคิดเป็นร้อยละ 8.50 เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เป็นสถานที่ที่อยู่ห่างไกลที่มีการเดินทางไม่สะดวกสบาย รวมทั้งส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวเดินทางมาครั้งแรกทำให้การติดต่อผ่านบริษัททัวร์และหน่วยงานบำเพ็ญประโยชน์ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบายมากขึ้น ด้านการเลือกที่พักของนักท่องเที่ยวพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่จะทำการพักโฮมสเตย์ในหมู่บ้านที่ไปบำเพ็ญประโยชน์คิดเป็นร้อยละ 38.75 รองลงมาพักในองค์กรที่ติดต่อเข้ามาหรือสถานที่ที่บำเพ็ญประโยชน์คิดเป็นร้อยละ 34.00 เนื่องจากเป็นการตกลงกันมาก่อนล่วงหน้าหรือเป็นบริการที่ทางบริษัททัวร์หรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่บำเพ็ญประโยชน์จัดให้ และพบว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่เดินทางมากับเพื่อนคิดเป็นร้อยละ 52.75 รองลงมาเดินทางมากับสถานศึกษาคิดเป็นร้อยละ 21.75 เนื่องจากบางประเทศมีการกำหนดให้นักเรียนต้องมาทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เรียนรู้วิถีชีวิต เพื่อเป็นประสบการณ์และเพื่อให้เรียนรู้ตนเองก่อนสำเร็จการศึกษาและเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่มหาวิทยาลัยและพบว่าร้อยละ 3.75 เดินทางมากับครอบครัวส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่มีอายุระหว่าง 9-15 ปี เนื่องจากครอบครัวต้องการให้รู้จักแบ่งบัน เสียสละ และมาเรียนรู้วิถีชีวิตที่มีความแตกต่าง รวมทั้งเพื่อท่องเที่ยว ด้านระยะเวลาในการเดินทางเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยส่วนใหญ่ใช้เวลาในประเทศไทย 2

สัปดาห์คิดเป็นร้อยละ 64.75 รองลงมา ใช้เวลาในประเทศไทย 1 สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 21.75 ตามลำดับ และพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ประมาณ 1 สัปดาห์คิดเป็นร้อยละ 43.75 รองลงมาน้อยกว่า 1 สัปดาห์ และ 2 สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 21.75 และ 21.00 ตามลำดับ เนื่องจากมีการกำหนดโปรแกรมผ่านทางบริษัทหรือความต้องการของนักท่องเที่ยวก่อนเดินทางเข้ามาในประเทศไทย และพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีการเดินทางท่องเที่ยวต่อหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์แล้ว โดยกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์นิยมส่วนใหญ่เป็นการดูแลสัตว์ เช่น ช้าง สุนัข ชะนี คิดเป็นร้อยละ 43.25 รองลงมาเป็นสร้างสาธารณูปโภค และการดูแลเด็กและดูแลผู้ป่วย คิดเป็นร้อยละ 19.75 และ 15.25 ตามลำดับ ด้านกิจกรรมที่เรียนรู้จากการบำเพ็ญประโยชน์พบว่าส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน รองลงมาเรียนรู้ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรม ประเพณีไทย คิดเป็นร้อยละ 60.25 และ 19.75 ตามลำดับ กระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวที่เป็นอยู่ในปัจจุบันในประเทศไทยสามารถสรุปได้ตามแผนภาพ

รูปแบบการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

ที่มา : จากการศึกษา

นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติประเทศที่เข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย จะมาจาก 3 กลุ่ม ดังนี้ (1) ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป ประกอบด้วย อังกฤษ อเมริกา (2) ประเทศในกลุ่มสแกนดิเนเวีย ประกอบด้วย ไอร์แลนด์ สวีเดน (3) ประเทศในกลุ่มเอเชียแปซิฟิก ประกอบด้วย เกาหลี ญี่ปุ่น จีน พม่า ลาว ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์

ส่วนรูปแบบการเข้ามานักท่องเที่ยวชาวต่างชาติประเทศที่เข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยจะผ่าน 3 ช่องทางหลัก ดังนี้ (1) นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาโดยผ่านองค์กร (2) นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาโดยผ่านบริษัทท่องเที่ยว และ (3) นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาต่อโดยตรง

จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติประเทศที่เข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยต่อครั้ง แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ (1) การเดินทางท่องเที่ยวแบบเดี่ยว นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติต้องการเป็นอาสาสมัครจากความสนใจส่วนตัว เช่น ต้องการมาดูแลช้างหรือมาดูแลสุนัข เป็นต้น และจะสมัครผ่านทางเว็บไซต์ (2) การเดินทางท่องเที่ยวแบบกลุ่ม เป็นนักท่องเที่ยวตั้งแต่ 2 คน จนถึงเป็นกลุ่ม นักท่องเที่ยวในลักษณะนี้มีมากกว่าแบบอื่น (3) การเดินทางท่องเที่ยวแบบครอบครัว เป็นลักษณะของการมาทำกิจกรรมทั้งครอบครัว นักท่องเที่ยวประเภทนี้จะเลือกทำกิจกรรมที่ไม่หนักมากนัก เน้นการพักผ่อนไปพร้อมๆ กับบำเพ็ญประโยชน์ ส่วนจำนวนวันเฉลี่ยที่นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติมีระยะเวลาพำนักในประเทศไทย แบ่งเป็น 3 ช่วงเวลา ดังนี้ (1) ระยะสั้น ประมาณ 1 – 2 สัปดาห์ (2) ระยะยาวปานกลาง 1 - 3 เดือน และ (3) ระยะยาวมากกว่า 6 เดือนถึง 1 ปี

กิจกรรมที่เข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย มีดังนี้ (1) ด้านการสอน / การให้ความรู้ นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาสอนภาษาอังกฤษให้เด็กในโรงเรียนรวมทั้งสอนศาสนาและสอนทำของฝาก ทำหนังสือทำมือ (2) ด้านการดูแลผู้ป่วย นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาดูแลผู้ป่วยในชาวต่างชาติที่อยู่ในประเทศไทย (3) ด้านการดูแลเด็ก นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาดูแลเด็ก (4) ด้านดูแลสัตว์ เช่น ช้าง เสือ สุนัข (5) ด้านพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น ทำถนน ที่เก็บน้ำในหมู่บ้าน สร้างห้องน้ำ เป็นต้น (5) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันกับชุมชน เช่น การสร้างบ้านดิน การทำเกษตรและหัตถกรรมและ (6) ด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การปลูกป่าชายเลน เก็บขยะ

ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

การสำรวจระดับความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในประเทศไทย ในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดีมีค่าเฉลี่ย 4.04 หากจำแนกเป็นรายองค์ประกอบพบว่าปัจจัยที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจมากที่สุดคือความพึงพอใจต่อความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยว บริการด้านอาหารและภาพลักษณ์ของการเป็นเมืองท่องเที่ยวเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น มีค่าเฉลี่ย 4.05 , 4.05 และ 3.96 ตามลำดับ ด้านปัจจัยที่นักท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจค่อนข้างน้อยคือ การให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว บริการของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ป้ายแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว และบริการด้านคมนาคมขนส่ง มีค่าเฉลี่ย 3.47, 3.39, 3.30 และ 3.05 ตามลำดับ

5.1.3 กระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวที่เป็นอยู่ในปัจจุบันในประเทศไทย

ผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นแสวงหาความรู้ 2) ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 3) ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง 4) ขั้นสรุปองค์ความรู้ 5) ขั้นการนำไปใช้ ซึ่งในการพัฒนาการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้น ผู้วิจัยใช้แบบสังเกตซึ่งเป็นเครื่องมือที่สังเกตและบันทึกตามข้อคำถามที่กำหนดและที่สนใจหรือเป็นจุดเน้น จุดสำคัญของเรื่องที่จะต้องทำการสังเกตและบันทึก ซึ่งมีการเตรียมประเด็นคำถามไว้ล่วงหน้าก่อนการสังเกต ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวตามข้อคำถามแล้วตอบข้อคำถามเหล่านั้นตามที่สังเกตได้โดยเขียนบรรยายตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ๆ ข้อสำคัญจะต้องไม่เสริมความคิดเห็นใด ๆ ของตนเองในการตอบบรรยายข้อคำถามทั้งหมดและแบบสังเกตพฤติกรรมแบบระบุตัวบ่งชี้ ผลการเรียนรู้ปรากฏดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นแสวงหาความรู้ ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เข้ามาเป็นอาสาสมัครทำการศึกษาจากการฟังคำบอกเล่าของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่อยู่เดิม (พี่เลี้ยง) จากการฟังบรรยายของเจ้าหน้าที่ และศึกษาเพิ่มเติมจากบอร์ด/ป้าย และเว็บไซต์ จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ฟังการบรรยายอย่างตั้งใจ และมีการศึกษาเพิ่มเติมจากเอกสารและบอร์ดประชาสัมพันธ์

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในขั้นนี้ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการซักถามเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับเจ้าหน้าที่ของสถานที่ที่เข้าไปบำเพ็ญประโยชน์ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่อยู่เดิม (พี่เลี้ยง) และมีการ

แลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานระหว่างนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในกลุ่มเดียวกัน จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ และระหว่างนักท่องเที่ยวด้วยกันเอง มีการสังเกตการทำงานของเจ้าหน้าที่ที่งานอยู่เดิม และซักถามวิธีการทำงานอย่างละเอียดก่อนลงมือปฏิบัติงาน นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความกระตือรือร้นที่จะทำงาน

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น การสร้างห้องน้ำ การสร้างโรงเรียนสำหรับเด็กเล็ก การสร้างแท็งก์น้ำ เป็นต้น จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทำกิจกรรมด้วยความขยันขันแข็ง แม้ว่าจะงานบางอย่างจะค่อนข้างหนักและต้องอดทนกับอากาศที่ร้อน นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและมีความสามัคคีกันในการทำงาน

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปความรู้/กระบวนการทำงาน เมื่อนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ปฏิบัติงานในแต่ละวันเสร็จสิ้นแล้วมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้/กระบวนการทำงานรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการใช้กระบวนการกลุ่มได้อย่างเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 5 ชี้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน หลังจากครบกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงานในพื้นที่แล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำเอาประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับไปแบ่งปันให้เพื่อนทราบทางอินเตอร์เน็ต

5.1.4 มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย จำนวน 400 ราย ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ภูมิฐานะของผู้ประกอบการ ลักษณะการประกอบอาชีพ สถานที่ประกอบธุรกิจ ประเภทธุรกิจ ลักษณะการประกอบธุรกิจ และประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 53.50 อายุของผู้ประกอบการส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.75 รองลงมาอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.00 ระดับการศึกษาของผู้ประกอบการสำเร็จการศึกษาระดับ

ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 53.50 รองลงมาสำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 22.50 ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ที่ประกอบธุรกิจคิดเป็นร้อยละ 83.75 ประกอบอาชีพด้านธุรกิจท่องเที่ยวเป็นอาชีพหลักคิดเป็นร้อยละ 64.50 ประกอบอาชีพประเภทในแหล่งท่องเที่ยวประเภทวิถีชีวิตชุมชน คิดเป็นร้อยละ 43 รองลงมาประกอบอาชีพในแหล่งท่องเที่ยวประเภท นิเวศน์ ป่าเขา แม่น้ำ คิดเป็นร้อยละ 20 ประเภทของธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นธุรกิจโรงแรมและที่พักรองลงมาเป็นธุรกิจร้านอาหาร คิดเป็นร้อยละ 35.00 และ 18.75 ตามลำดับ ลักษณะการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นธุรกิจส่วนตัวร้อยละ 87.50 ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในธุรกิจการท่องเที่ยวน้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.50 สาเหตุที่เลือกประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เนื่องจากเป็นธุรกิจครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 38.50 รองลงมาเนื่องจากความชอบและความถนัดคิดเป็นร้อยละ 27.00 ด้านการเข้าร่วมการอบรมของผู้ประกอบการพบว่าร้อยละ 93.75 ไม่เคยเข้าร่วมการอบรม

มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

หากทำการศึกษารายได้จากการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยพบว่ารายได้ของผู้ประกอบการส่วนใหญ่น้อยกว่า 50,000 บาท ต่อเดือน ร้อยละ 47.00 รองลงมารายได้เฉลี่ยต่อเดือน 50,000 – 70,000 บาท และ 130,001 – 150,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.50 และ 13.50 ตามลำดับ โดยรายได้รวมจากการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวทั้งปีเฉลี่ยร้อยละ 1,307,165.80 บาท หากทำการเฉลี่ยรายได้ของผู้ประกอบการเป็นรายเดือนพบว่าผู้ประกอบการมีรายได้เดือนมกราคมสูงที่สุดโดยมีรายได้เฉลี่ย 133,961.17 บาท รองลงมาเป็นเดือนเมษายน มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 126,527.88 บาท และ เดือนธันวาคม มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 124,489.90 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.25, 9.68 และ 9.49 ของรายได้เฉลี่ยทั้งปีตามลำดับ หากทำการศึกษามูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์โดยนำกำไรจากการดำเนินงานหลังหักภาษี (NOPAT) ลบด้วยต้นทุนเงินทุน (Capital Charge) พบว่ามูลค่าเพิ่มเฉลี่ยต่อปี 392,149.70 บาท คิดเป็นร้อยละ 30 ของรายได้จากการประกอบธุรกิจ โดยผู้ประกอบการมีมูลค่าเพิ่มเดือนมกราคมสูงที่สุดโดยมีมูลค่าเพิ่มเฉลี่ย 40,188.35 บาท รองลงมาเป็นเดือนเมษายน มีมูลค่าเพิ่มเฉลี่ยเดือนละ 37,958.36 บาท และ เดือนธันวาคม มีมูลค่าเพิ่มเฉลี่ยเดือนละ 37,346.97 บาท

รูปแบบการกระจายรายได้จากการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

จากการศึกษาการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงปริมาณของผู้ให้บริการการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยพบว่ามูลค่ารายได้เฉลี่ยของธุรกิจร้านอาหารมีรายได้สูงที่สุดจำนวน 369,927.92 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 28.30 ของรายได้ทั้งหมด รองลงมา เป็นธุรกิจโรงแรมที่พัก จำนวน 345,745.35 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.45 ของรายได้ทั้งหมด และ ร้านขายของที่ระลึก จำนวน 178,035.98 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 13.62 ของรายได้ทั้งหมด

ความพึงพอใจของผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวต่อการจัดการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ของหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทย

การศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ประกอบการธุรกิจด้านการท่องเที่ยวต่อการจัดการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ของหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทยพบว่า การจัดการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก หากจำแนกเป็นรายประเด็นพบว่า การจัดการด้านความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทย ผู้ประกอบการมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.11 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.640 รองลงมา ความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.86 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.670 ตามลำดับ และในประเด็นทั้งหมด ผู้ประกอบการมีความพึงพอใจต่อความช่วยเหลือของหน่วยงานภาครัฐน้อยที่สุด แต่ยังคงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 3.53 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.738

ความต้องการความช่วยเหลือของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จากหน่วยงานภาครัฐ

ด้านความต้องการช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐของผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก หากจำแนกเป็นรายประเด็นพบว่า ผู้ประกอบการต้องการให้ภาครัฐส่งเสริมด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวสูงสุด รองลงมาความช่วยเหลือด้านเงินทุนในการประกอบธุรกิจ การอบรมความรู้ในการประกอบธุรกิจ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.36, 4.25 และ 4.23 ตามลำดับ

5.1.4 ยุทธศาสตร์ท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

วิสัยทัศน์

การสร้างจิตสำนึกที่ดีแก่ผู้ที่มีส่วนได้เสียกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่จะช่วยกันคุ้มครองพัฒนาและอนุรักษ์ทั้งแหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

พันธกิจ

1. สร้างจิตสำนึกที่ดีแก่ผู้ที่มีส่วนได้เสียกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่จะช่วยกันคุ้มครองพัฒนาและอนุรักษ์ทั้งแหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวให้คงอยู่อย่างยั่งยืน
2. ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเรื่องท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์อย่างจริงจัง เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน
3. สร้างความมั่นใจเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์
4. สร้างและสื่อสารตราสินค้าของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ให้เป็นเครื่องมือการสื่อสารตลาดและการประชาสัมพันธ์ท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

เป้าประสงค์ของการพัฒนา

คณะผู้จัดทำมีการกำหนดเป้าประสงค์ของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจ ดังนี้

1. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีจิตสำนึกที่ดีแก่ที่จะช่วยกันคุ้มครองพัฒนาและอนุรักษ์ทั้งแหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวให้คงอยู่อย่างยั่งยืน
2. ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์อย่างจริงจัง เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน
3. เพิ่มความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย
4. มีตราสินค้าท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์และทุกภาคส่วนรับทราบ

ประเด็นยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

1. **การให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์อย่างจริงจัง** เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการคิด วางแผน ปฏิบัติตามแผน ติดตามตรวจสอบ ตลอดจนร่วมบำรุงรักษาทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวและการต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยไมตรีจิต ฝึกอบรมการติดต่อสื่อสารภาษาอังกฤษกับนักท่องเที่ยว อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน (Community participation-based tourism)

2. **สร้างความมั่นใจเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์** วางหลักเกณฑ์ และระบบติดตามกำกับเพื่อให้มั่นใจว่าจะมีมาตรฐานความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวต่างประเทศ การจัดทำคู่มือด้านความปลอดภัยต่าง ๆ เช่น ความปลอดภัยในการเดินทางบนท้องถนน เส้นทางที่ปลอดภัย (โดยเฉพาะการส่งเสริมการเดินทางด้วยรถไฟ รถโดยสารประจำทาง หรือรถทัศนอาจรที่ได้มาตรฐาน) นอกจากนี้ยังต้องอาศัยความร่วมมืออย่างจริงจังและต่อเนื่องของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวไทย ขึ้นอยู่กับภาครัฐและเอกชนต้องร่วมมือเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดูแลนักท่องเที่ยวแบบบูรณาการ โดยหน่วยงานหลักอาจเป็นตำรวจท่องเที่ยวร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ทั้งในส่วนของตำรวจนครบาล ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาและหน่วยงานอื่นเพื่อระดมกำลังในการแก้ไขอาชญากรรมที่เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวอย่างจริงจังและเต็มรูปแบบเพื่อสนับสนุนให้มีศักยภาพในการจัดการความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวต่างชาติ

3. **การพัฒนารูปแบบการให้ข้อมูลและส่งเสริมกิจกรรมประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์** จากการสอบถามกลุ่มนักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า ผ่านมานักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักจะไม่ค่อยได้รับข้อมูลด้านอาสาสมัครจากหน่วยงานการท่องเที่ยว แต่จะเป็นลักษณะแบบการบอกต่อแบบปากต่อปาก (Word of mouth) หรือหาข้อมูลเองทางอินเทอร์เน็ต ดังนั้นประเด็นที่นักท่องเที่ยวต้องการให้เกิดขึ้นคือ การประชาสัมพันธ์และการให้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวผ่านสื่อต่าง ๆ เนื่องจากนักท่องเที่ยวกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์จะเข้ามาอยู่ในพื้นที่ที่ห่างไกลจากตัวจังหวัด เมื่อเสร็จสิ้นจากภารกิจแล้วจะไม่มีข้อมูลข่าวสารเพื่อประกอบการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวต่อ ดังนั้นจึงต้องการให้เพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น โดยอาจจัดตั้งศูนย์กลางข้อมูลด้านกิจกรรมอาสาสมัครในจังหวัดเฉพาะขึ้น เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว

เส้นทางที่เหมาะสมในการเดินทาง ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ในเรื่องสภาพอากาศ อุณหภูมิ ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเดินทางท่องเที่ยว เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยวที่สนใจได้เพิ่มมากขึ้น

4. การสร้างและสื่อสารตราสินค้าท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ มีการออกแบบและสร้างตราสินค้าท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ขึ้น (Brand) จากนั้นมีการประชาสัมพันธ์ตราสินค้าท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียกับการท่องเที่ยว ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและบุคลากรในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องได้รับทราบและมีความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

5.2 อภิปรายผล

1. นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่เดินทางมากับครอบครัว ญาติ และกลุ่มเพื่อน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เพื่อรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น กิจกรรมการการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์แบบครอบครัว

2. การสำรวจระดับความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย ด้านปัจจัยที่นักท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจค่อนข้างน้อยคือ การให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวและบริการของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ โดยองค์ประกอบเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นปัจจัยที่สามารถพัฒนาให้ดีขึ้นได้ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการพัฒนาปัจจัยเหล่านี้เพื่อสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

3. จากผลการศึกษาพบว่าผู้ประกอบการมีรายได้เฉลี่ยสูงสุดอยู่ในช่วงเดือนมกราคม ธันวาคม และเมษายน เนื่องจากนักท่องเที่ยวเดินทางมามากส่วนในช่วงเดือนอื่น ๆ มีรายได้น้อย ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ให้มากขึ้น และควรมีกิจกรรมที่รองรับทุกเดือนเพื่อสร้างรายได้แก่ผู้ประกอบการทั้งปี

4. ผลการศึกษาด้านความต้องการช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐพบว่าส่วนใหญ่เป็นความต้องการด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว การพัฒนานักวิชาการด้านการท่องเที่ยว

ซึ่งเป็นความต้องการที่หน่วยงานภาครัฐสามารถพัฒนาได้เพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการแข่งขันของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์และเป็นการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้เพิ่มสูงขึ้น

5. นักท่องเที่ยวที่เข้ามาส่วนใหญ่ผ่านทางบริษัททัวร์และเดินทางมาด้วยตนเองทำให้นักท่องเที่ยวมีการกำหนดโปรแกรมตามที่ทางบริษัททัวร์กำหนดโดยเส้นทางจะไม่มีหลากหลายดังนั้นบริษัททัวร์ควรมีการเสนอเส้นทางของการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายเพื่อเผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวของไทยและเป็นการกระจายรายได้แก่ชุมชนรวมทั้งเป็นการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น

6. จากการศึกษาพบว่าสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่อยู่นอกชานเมืองและเป็นสถานที่ที่เดินทางไปลำบาก ดังนั้นเพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวและสร้างความมั่นใจแก่นักท่องเที่ยวควรมีการกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

7. จากการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เรียนรู้เรื่องวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีของคนท้องถิ่น ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมเรื่องวัฒนธรรมอย่างจริงจัง เน้นสร้างองค์ความรู้ จารีตประเพณีและข้อห้ามต่าง ๆ โดยให้แยกประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตแยกให้ออก แล้วจะทำให้ชีวิตของชุมชนดีขึ้น

8. ความพึงพอใจด้านการคมนาคมพบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับปานกลางดังนั้นควรมีการพัฒนาเส้นทางให้ดีขึ้น และหน่วยงานภาครัฐควรประชาสัมพันธ์เรื่องเส้นทางที่เหมาะสมในการเดินทาง

5.3 ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการประชาสัมพันธ์เรื่องการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยให้มากขึ้น ให้คนไทยมีความเข้าใจการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ให้มากขึ้นและควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ให้มากขึ้น

2. ควรมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ให้เป็นระบบ จัดให้สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ มีมาตรฐานเดียวกันทั้งการบริการและราคา

3. ควรส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบ อย่างเช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งโดยปกติจะเน้นในลักษณะของการให้บริการข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่เป็นหลัก อาจจะต้องให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ให้มากขึ้น เช่น ควรเป็นศูนย์กลางข้อมูลด้านกิจกรรมอาสาสมัครในจังหวัดเพิ่มขึ้น เพราะปัญหาที่ผ่านมาคือนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักจะไม่ค่อยได้ข้อมูลด้านอาสาสมัครจากหน่วยงานการท่องเที่ยว แต่จะเป็นลักษณะแบบบอกต่อๆ กันมากกว่า หรือหาข้อมูลเองทางอินเทอร์เน็ต ก็จะทำให้เป็นทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยวที่สนใจได้เพิ่มมากขึ้น

4. นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการรับบริการจากหน่วยงานภาครัฐและบุคลากรด้านการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง ดังนั้นควรมีการพัฒนาการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐและบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ให้มีมาตรฐานในระดับสากลเพื่อรองรับการแข่งขันต่อไป

5. หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) อาจจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมกับองค์กรภาคเอกชน หรือมูลนิธิ ในการช่วยสนับสนุนกิจกรรมเชิงอาสาสมัครให้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม

6. ด้านกระบวนการเข้าถึงในการบำเพ็ญประโยชน์ ในชุมชนต้องการให้บุคลากรร่วมกับท้องถิ่น เช่น ให้ติดต่อผ่านทางผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้นำชุมชน เพื่อที่จะได้รับข้อมูลที่แท้จริงที่ชุมชนต้องการความช่วยเหลือทำให้สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนได้

7. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการให้บริการด้านข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ในเรื่องสภาพอากาศ อุณหภูมิ ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์แก่นักท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชนและนักท่องเที่ยว

8. สถานที่ท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นอกเครือข่ายสัญญาณระบบโทรศัพท์เพื่อให้นักท่องเที่ยว หรือชุมชน สามารถติดต่อกับบุคคลภายนอกได้ในกรณีฉุกเฉิน ควรมีการพัฒนา ด้านการสื่อสารให้มีระบบดาวเทียมเพื่อช่วยในการช่วยเหลือได้สะดวกขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยชิ้นนี้ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกองทุนสนับสนุนการวิจัยประจำปีงบประมาณ 2553

บรรณานุกรม

- กมลทิพย์ คำใจ. การวัดมูลค่าเพิ่มของสินทรัพย์ชุมชนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาค
ชนบทและชุมชนเมือง จังหวัดเชียงใหม่. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์.
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2551
- กมลวัฒน์ โมราศิลป์. การจัดรายการนำเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวชาว
เยอรมัน. การค้นคว้าแบบอิสระหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2548
- จิราเจตน์ อุดมศรี. รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาตำบล
โป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี. การค้นคว้าแบบอิสระหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2547
- ชาติรี สำราญ. **ครูรู้ได้อย่างไรว่าเด็กเกิดการเรียนรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-
สฤษดิ์วงศ์, 2545
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. **วิถีไทย : การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ : โครงการวิถีทรรศน์,
2540
- ชูชาติ ชูสิทธิ์. **รูปแบบการท่องเที่ยวในเขตแม่ลุ่มแม่น้ำวาง**. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์.
เชียงใหม่ : โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่, 2544
- ชนกนาถ วงษ์บุรณาวาทย. **กระบวนการเรียนรู้จากการท่องเที่ยวทัศนศึกษา ของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2549

ณกฤษพงษ์ เดือนดาว. ผลกระทบของนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวต่อสภาพเศรษฐกิจ-สังคมในจังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2547.

ด้อย ชุมสาย ม.ล. และณิพนัน พรหมโยธี. ปฐมบทแห่งวิชาการท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2527

ทัดดาว บุญปัญญาโรจน์. แนวทางการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยววนอุทยานภูชี้ฟ้า ตามหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.

ทับทิม สุวรรณประภา. ความคาดหวังและความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวถ้ำเชียงดาว. การค้นคว้าแบบอิสระหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541.

ทิสนา แคมมณี. รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545

ธวัชชัย รัตนซ้อน. การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบนพื้นที่สูง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2542.

นิพนธ์ เชื้อเหมืองพาน. การศึกษาแนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกรณีศึกษาอุทยานภูชี้ฟ้า จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2542.

เนตรนภา ปาละธรรม. ผลกระทบของนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีต่ออุตสาหกรรมโรงแรมในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2548.

นาถพิมล วาดสันทัด. การศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดแหล่งท่องเที่ยวเมืองประวัติศาสตร์เชียงแสน จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.

ประเวศ วะสี. ปฏิรูปการศึกษาไทย การยกเครื่องทางปัญญา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ชาวบ้าน, 2539.

ประสาธ อิศรปริดา. สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา. มหาสารคาม : ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2541.

พิเชฐ พิมพ์ศรี. ผลกระทบของการท่องเที่ยวเดินป่า : ศึกษาเฉพาะกรณีของอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2536.

มาลี จุฑา. จิตวิทยาธุรกิจ. กรุงเทพฯ : อักษราพิพัฒน์, 2544

มนัส สุวรรณ.โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อฟื้นฟูทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่ อนุรักษ (เชียงใหม่).โครงการศึกษาวิจัยการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมภาคเหนือ บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541.

มิ่งภพ ศรีชบา. ยุทธศาสตร์การพัฒนาแบบพึ่งตนเอง : ศึกษากรณีเงื่อนไขความสำเร็จของมูลนิธิศึกษาพัฒนาชนบท (ศพช.) อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษารัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543.

มิ่งสรรพ ขาวสะอาดและคณะ. มูลค่าเพิ่มในประเทศของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่. รายงานหลัก. เชียงใหม่ : สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2548

รวินันท์ เอกลักษณะนันท์.การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์และมูลค่าเพิ่มของสัดส่วนผู้ถือหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,2546.

วารินทร์ วรินทร์เวช. การศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสมในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2549.

วรากร เล็ก. ผลกระทบจากผลผลิตกัญชาดำที่มีต่อมูลค่าเพิ่มการจ้างงานและเงินตราต่างประเทศ. การค้นคว้าแบบอิสระหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543.

วรรณ วังวานิช. ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539

วรศักดิ์ ทุมมานนท์. งบการเงินและปัญหาการจัดทำงบการเงิน (ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่) กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพัฒนาการบริหารธรรมนิติจำกัด, 2544

ศศิธร รุ่งกิจเลิศสกุลและเนตรดาว วุฒิอิน. **แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสปา จาก น้ำแร่ธรรมชาติในจังหวัดเชียงราย**. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2550

สการินทร์ โพธิวาสวริน. **ผลกระทบทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัด เชียงใหม่เปรียบเทียบกับระดับประเทศ**. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2536

สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย.การศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวของ ประเทศไทย(2545-2549) .เข้าถึงจาก www.tdri.or.th เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2553

สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย.การศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการการพัฒนาอุตสาหกรรม ท่องเที่ยวแห่งชาติในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (2545- 2549) .เข้าถึงจาก www.tdri.or.th เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2553

สงศรี วงษ์เวช. **รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำปิง**. การค้นคว้าแบบอิสระ หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.

สุเทพ เย็นสุข. **การศึกษาเพื่อเสนอแนะรูปแบบการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ สิรินาถ (หาดในยาง) จังหวัดภูเก็ต**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541

สุรีย์ บุญญานุพงศ์. **ผลกระทบจากการส่งเสริมการท่องเที่ยว : ศึกษากรณีจังหวัด แม่ฮ่องสอน**. สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2539

สุประวิณ ณ เชียงใหม่. **ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของ EVA ต่อราคาของหลักทรัพย์กลุ่ม ธุรกิจธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย**. การค้นคว้าแบบอิสระหลักสูตรปริญญาบัณฑิตมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2547.

สุรางค์ ไคว้ตระกูล. **จิตวิทยาการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

สุมาลี จิระมิตร. **การบริหารการเงินเล่ม 2**. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543

สุเวช ปิยะรัตน์วัฒน์. **การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์กับ ราคาหุ้นของกลุ่มพลังงานในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ระหว่างปี ค.ศ.**

2000-2004. การค้นคว้าแบบอิสระหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2548

สินธุ์ สโรบลและคณะ. **ท่องเที่ยวโดยชุมชน : แนวคิดและประสบการณ์** พิมพ์ครั้งที่ 1.
กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สำนักงานภาค), 2545

โสภณ บุญล้ำ. **รูปแบบกิจกรรมและเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มผู้ผลิตไข่เค็ม
ไชยา ตำบลเลม็ด อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี** สำนักงานกองทุนสนับสนุน
การวิจัย , 2552

อังคณา ชนะชัยทิพย์. **การศึกษาผลกระทบจากนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาล
ต่อธุรกิจขายสินค้าที่ระลึกในสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่.** การค้นคว้า
แบบอิสระหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2546

อารี พันธุ์มณี. **จิตวิทยาการเรียนรู้การสอน.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ, 2538

อนุชา เล็กสกุลดิถ. **รายงานหลักการศึกษาเพื่อกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทาง
ทะเล.** กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2541.

Epstein, Barry J. Wiley las 99: Interpretation And Application Of International
Accounting Standards 1999. New York : John Wiley & Sons, 1999.

Al Ehrbar. The EVA Revolution, The Rel Key to Creating Wealth. John Wiley &
Sons, 1998.

Copeland, T.T.Koller and J.Murrin. Valuation : Measuring and Managing the Balue
of Companies. The United States of America : John Wiley & Sons, Inc,
1996.

Jusin Pettit. EVA and Strategy. Portfolio Management, 2001

Stewart, G.Bennet. The Quest for Value “Harper Business, New York, 1991

Esa Makelainen. Economic Value Added as a management tool. Helsinki
School of Economic and Bussiness Adminestration, 1989

Isa M and W. Lo. Economic Value Added in The Malaysian Listed Companies.
A preliminary Evidence Research, University of Malaya, 2001

Farsio Farzad, Degel Joe, and Degner Julia. Economic Value Value Added
(EVA) and Stock Return. Financier. 2000

ภาคผนวก ข

กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำผลจากโครงการไปใช้ประโยชน์

รายงานผลงานเด่นของ สกว.

1. ชื่อผลงาน

ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์

2. รายละเอียดว่าทำอะไรในโครงการ

ศึกษานโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

ศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

เพื่อศึกษามูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

เพื่อจัดทำยุทธศาสตร์ท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

3. รายละเอียดทีมงานและสังกัด

คณะผู้วิจัย	สังกัด
พงษ์จันทร์ คล้ายอุดม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
อนุমান จันทวงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
กมลวรรณ เหล่ายัง	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
เปรมกมล ปิยะทัต	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
สุกานดา เทพสุวรรณชนะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
นงลักษณ์ ผุดผ่อก	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
จุฑารัตน์ ธาราทิศ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
ชลัดดา พรหมดนตรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
นิธนา เอี่ยมสะอาด	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

มณกันต์ สมเื้อ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

อดิศร สังข์คร

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

สินีนาท ไชคดำเกิง

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

4. ทำอย่างไร

โครงการยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ทำการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติในประเทศไทย จำนวน 400 ชุดใน 8 จังหวัดจังหวัดละ 50 ชุด จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต กรุงเทพมหานคร จังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดเลย และสัมภาษณ์เชิงลึกและประชุมกลุ่มระดมความคิดเห็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย เช่น นักท่องเที่ยว ท่องเที่ยวและกีฬา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หอการค้าจังหวัด ผู้ประกอบการ และชุมชน เพื่อศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย กระบวนการจัดการเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย และทำการศึกษามูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์โดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ จำนวน 400 ชุดในพื้นที่ 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต กรุงเทพมหานคร จังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดเลยและสัมภาษณ์เชิงลึกและประชุมกลุ่มระดมความคิดเห็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราช เช่น ท่องเที่ยวและกีฬา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หอการค้าจังหวัด ผู้ประกอบการ และชุมชน

และทำการสัมภาษณ์เชิงลึกและประชุมกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ เช่น ท่องเที่ยวและกีฬา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หอการค้าจังหวัด ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว นักวิชาการ และชุมชน เพื่อศึกษานโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ และจัดทำยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

5. ได้อะไรมาบ้าง

5.1.1 นโยบาย เงื่อนไขภาครัฐและข้อเสนอแนะที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ 8 จังหวัด ดังนี้ เชียงใหม่ เชียงราย อุบลราชธานี อุบลราชธานี กาญจนบุรี กรุงเทพมหานคร พังงา และภูเก็ต พบว่า ทุกจังหวัดดำเนินกลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยวตาม

แผนการตลาดการท่องเที่ยวของ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ปี 2553 และ 2554 มาเป็นกรอบในการดำเนินงาน ทั้งนี้ ไม่มีนโยบายด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมแต่มีการสนับสนุนเป็นรายโครงการ

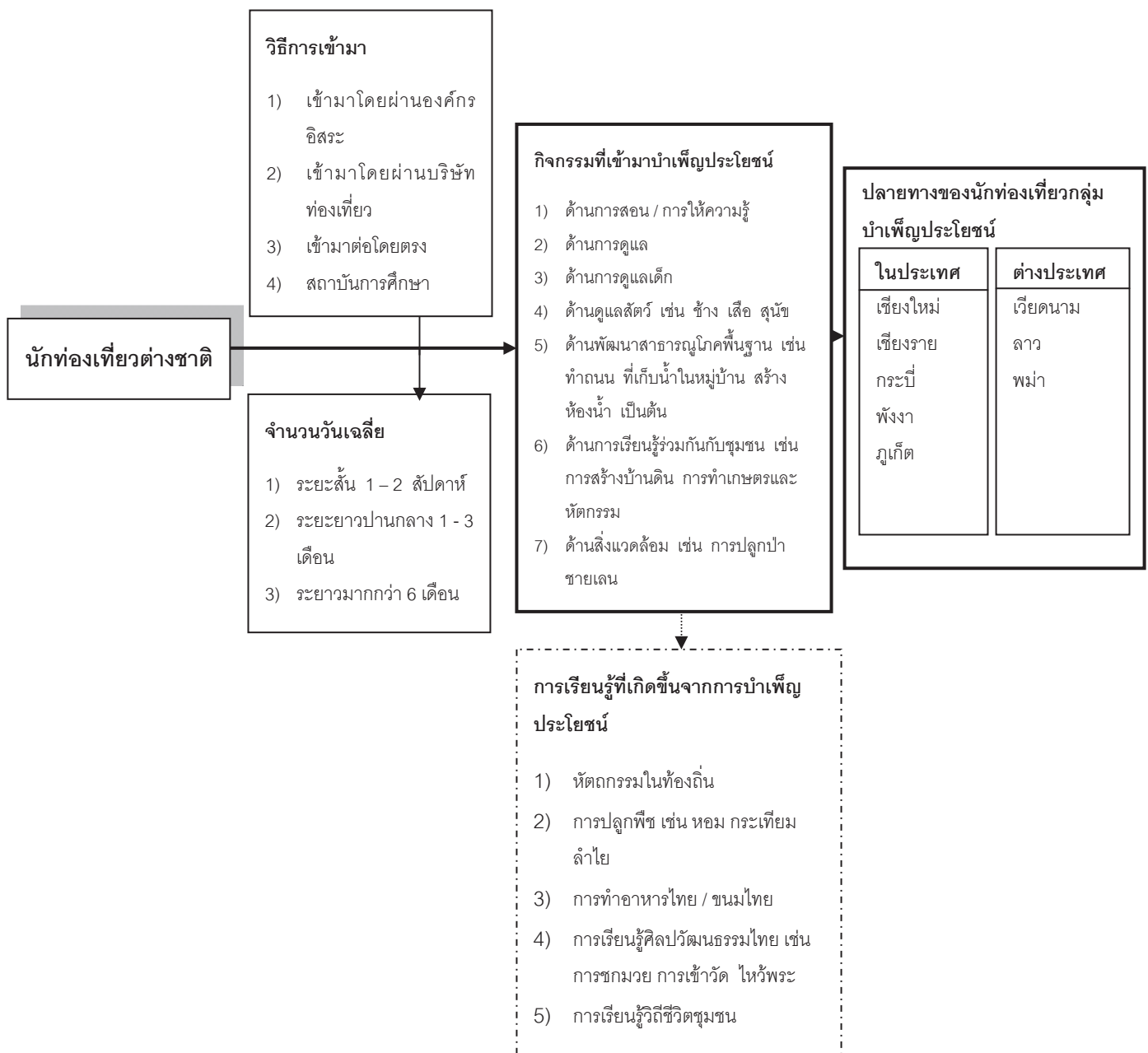
5.1.1 รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันในประเทศไทย

ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวต่างชาติเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่มาจากทวีปยุโรป ได้แก่ อังกฤษ และกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย คิดเป็นร้อยละ 54.50 รองลงมาเป็นนักท่องเที่ยวจากอเมริกา คิดเป็นร้อยละ 24.50 ตามลำดับ และพบว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนักเรียนที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 63.50 รองลงมา เป็นกลุ่มอายุระหว่าง 20-25 ปี ซึ่งเป็นกลุ่ม GAP YEAR หรือนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยที่ต้องการเข้ามาบำเพ็ญประโยชน์คิดเป็นร้อยละ 29.25 ด้านการเดินทางเข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยพบว่าส่วนใหญ่ติดต่อผ่านทางบริษัททัวร์ หรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่บำเพ็ญประโยชน์คิดเป็นร้อยละ 67.00 รองลงมาติดต่อผ่านทางสถาบันการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 21.75 และเดินทางมาด้วยตนเองคิดเป็นร้อยละ 8.50 เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เป็นสถานที่ที่อยู่ห่างไกลที่มีการเดินทางไม่สะดวกสบาย รวมทั้งส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวเดินทางมาครั้งแรกทำให้การติดต่อผ่านบริษัททัวร์และหน่วยงานบำเพ็ญประโยชน์ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบายมากขึ้น ด้านการเลือกที่พักของนักท่องเที่ยวพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่จะทำการพักโฮมสเตย์ในหมู่บ้านที่ไปบำเพ็ญประโยชน์คิดเป็นร้อยละ 38.75 รองลงมาพักในองค์กรที่ติดต่อเข้ามาหรือสถานที่ที่บำเพ็ญประโยชน์คิดเป็นร้อยละ 34.00 เนื่องจากการตกลงกันมาก่อนล่วงหน้าหรือเป็นบริการที่ทางบริษัททัวร์หรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่บำเพ็ญประโยชน์จัดให้ และพบว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่เดินทางมากับเพื่อนคิดเป็นร้อยละ 52.75 รองลงมาเดินทางมากับสถานศึกษาคิดเป็นร้อยละ 21.75 เนื่องจากบางประเทศมีการกำหนดให้นักเรียนต้องมาทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เรียนรู้วิถีชีวิต เพื่อเป็นประสบการณ์ และเพื่อให้เรียนรู้ตนเองก่อนสำเร็จการศึกษาและเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่มหาวิทยาลัยและพบว่าร้อยละ 3.75 เดินทางมากับครอบครัวส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่มีอายุระหว่าง 9-15 ปี เนื่องจากครอบครัวต้องการให้รู้จักแบ่งบัน เสียสละ และมาเรียนรู้วิถีชีวิตที่มีความแตกต่าง รวมทั้งเพื่อท่องเที่ยว ด้านระยะเวลาในการเดินทางเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยส่วนใหญ่ใช้เวลาในประเทศไทย 2 สัปดาห์คิดเป็นร้อยละ 64.75 รองลงมา ใช้เวลาในประเทศไทย 1 สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 21.75 ตามลำดับ และพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ประมาณ 1 สัปดาห์คิดเป็นร้อยละ 43.75 รองลงมาน้อยกว่า 1 สัปดาห์ และ 2 สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 21.75 และ 21.00 ตามลำดับ เนื่องจากมีการกำหนดโปรแกรมผ่านทางบริษัทหรือความต้องการของนักท่องเที่ยวก่อนเดินทางเข้ามาในประเทศไทย และ

พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีการเดินทางท่องเที่ยวต่อหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์แล้ว โดยกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์นิยมส่วนใหญ่เป็นการดูแลสัตว์ เช่น ช้าง สุนัข ชะนี คิดเป็นร้อยละ 43.25 รองลงมาเป็นสร้างสาธารณูปโภค และการดูแลเด็กและดูแลผู้ป่วย คิดเป็นร้อยละ 19.75 และ 15.25 ตามลำดับ ด้านกิจกรรมที่เรียนรู้จากการบำเพ็ญประโยชน์พบว่าส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน รองลงมาเรียนรู้ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรม ประเพณีไทย คิดเป็นร้อยละ 60.25 และ 19.75 ตามลำดับ กระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวที่เป็นอยู่ในปัจจุบันในประเทศไทยสามารถสรุปได้ตามแผนภาพ

รูปแบบการท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

ที่มา : จากการศึกษา

นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติประเทศที่เข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย จะมาจาก 3 กลุ่ม ดังนี้ (1) ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป ประกอบด้วย อังกฤษ อเมริกา (2) ประเทศในกลุ่มสแกนดิเนเวีย ประกอบด้วย ไอร์แลนด์ สวีเดน (3) ประเทศในกลุ่มเอเชียแปซิฟิก ประกอบด้วย เกาหลี ญี่ปุ่น จีน พม่า ลาว ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์

ส่วนรูปแบบการเข้ามานักท่องเที่ยวชาวต่างชาติประเทศที่เข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยจะผ่าน 3 ช่องทางหลัก ดังนี้ (1) นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาโดยผ่านองค์กร (2) นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาโดยผ่านบริษัทท่องเที่ยว และ (3) นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาต่อโดยตรง

จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติประเทศที่เข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยต่อครั้ง แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ (1) การเดินทางท่องเที่ยวแบบเดี่ยว นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติต้องการเป็นอาสาสมัครจากความสนใจส่วนตัว เช่น ต้องการมาดูแลช้างหรือมาดูแลสุนัข เป็นต้น และจะสมัครผ่านทางเว็บไซต์ (2) การเดินทางท่องเที่ยวแบบกลุ่ม เป็นนักท่องเที่ยวตั้งแต่ 2 คน จนถึงเป็นกลุ่ม นักท่องเที่ยวในลักษณะนี้มีมากกว่าแบบอื่น (3) การเดินทางท่องเที่ยวแบบครอบครัว เป็นลักษณะของการมาทำกิจกรรมทั้งครอบครัว นักท่องเที่ยวประเภทนี้จะเลือกทำกิจกรรมที่ไม่หนักมากนัก เน้นการพักผ่อนไปพร้อมๆ กับบำเพ็ญประโยชน์ ส่วนจำนวนวันเฉลี่ยที่นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติมีระยะเวลาพำนักในประเทศไทย แบ่งเป็น 3 ช่วงเวลา ดังนี้ (1) ระยะสั้น ประมาณ 1 – 2 สัปดาห์ (2) ระยะยาวปานกลาง 1 - 3 เดือน และ (3) ระยะยาวมากกว่า 6 เดือนถึง 1 ปี

กิจกรรมที่เข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย มีดังนี้ (1) ด้านการสอน / การให้ความรู้ นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาสอนภาษาอังกฤษให้เด็กในโรงเรียน รวมทั้งสอนศาสนาและสอนทำของฝาก ทำหนังสือทำมือ (2) ด้านการดูแลผู้ป่วย นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาดูแลผู้ป่วยในชาวต่างชาติที่อยู่ในประเทศไทย (3) ด้านการดูแลเด็ก นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ชาวต่างชาติจะเข้ามาดูแลเด็ก (4) ด้านดูแลสัตว์ เช่น ช้าง เสือ สุนัข (5) ด้านพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น ทำถนน ที่เก็บน้ำในหมู่บ้าน สร้างห้องน้ำ เป็นต้น (6) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันกับชุมชน เช่น การสร้างบ้านดิน การทำเกษตรและหัตถกรรมและ (6) ด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การปลูกป่าชายเลน เก็บขยะ

ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

การสำรวจระดับความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในประเทศไทย ในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดี มีค่าเฉลี่ย 4.04 หากจำแนกเป็นรายองค์ประกอบพบว่าปัจจัยที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจมากที่สุดคือความพึงพอใจต่อความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยว บริการด้านอาหารและภาพลักษณ์ของการเป็นเมืองท่องเที่ยว เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น มีค่าเฉลี่ย 4.05 , 4.05 และ 3.96 ตามลำดับ ด้านปัจจัยที่นักท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจค่อนข้างน้อยคือ การให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว บริการของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ป้ายแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว และบริการด้านคมนาคมขนส่ง มีค่าเฉลี่ย 3.47, 3.39, 3.30 และ 3.05 ตามลำดับ

5.1.3 กระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวที่เป็นอยู่ในปัจจุบันในประเทศไทย

ผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยโดยการจัดการกระบวนการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นแสวงหาความรู้ 2) ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 3) ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง 4) ขั้นสรุปองค์ความรู้ 5) ขั้นการนำไปใช้ ซึ่งในการพัฒนาการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้นตอน ผู้วิจัยใช้แบบสังเกตซึ่งเป็นเครื่องมือที่สังเกตและบันทึกตามข้อคำถามที่กำหนดและที่สนใจหรือเป็นจุดเน้น จุดสำคัญของเรื่องที่จะต้องทำการสังเกตและบันทึก ซึ่งมีการเตรียมประเด็นคำถามไว้ล่วงหน้าก่อนการสังเกต ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวตามข้อคำถามแล้วตอบข้อคำถามเหล่านั้นตามที่สังเกตได้โดยเขียนบรรยายตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ๆ ข้อสำคัญจะต้องไม่เสริมความคิดเห็นใด ๆ ของตนเองในการตอบบรรยายข้อคำถามทั้งหมดและแบบสังเกตพฤติกรรมแบบระบุตัวบ่งชี้ ผลการเรียนรู้ปรากฏดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นแสวงหาความรู้ ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เข้ามาเป็นอาสาสมัครทำการศึกษาจากการฟังคำบอกเล่าของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่อยู่เดิม (พี่เลี้ยง) จากการฟังบรรยายของเจ้าหน้าที่ และศึกษาเพิ่มเติมจากบอร์ด/ป้าย และเว็บไซต์ จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ฟังการบรรยายอย่างตั้งใจ และมีการศึกษาเพิ่มเติมจากเอกสารและบอร์ดประชาสัมพันธ์

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในขั้นนี้ นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการซักถามเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับเจ้าหน้าที่ของสถานที่ที่เข้าไปบำเพ็ญประโยชน์ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่อยู่เดิม (พี่เลี้ยง) และมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การ

ทำงานระหว่างนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในกลุ่มเดียวกัน จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ และระหว่างนักท่องเที่ยวด้วยกันเอง มีการสังเกตการทำงานของเจ้าหน้าที่ที่งานอยู่เดิมและซักถามวิธีการทำงานอย่างละเอียดก่อนลงมือปฏิบัติงาน นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความกระตือรือร้นที่จะทำงาน

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาสาธัญปโภคพื้นฐาน เช่น การสร้างห้องน้ำ การสร้างโรงเรียนสำหรับเด็กเล็ก การสร้างแท้งก์น้ำ เป็นต้น จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ทำกิจกรรมด้วยความขยันขันแข็ง แม้ว่าจะงานบางอย่างจะค่อนข้างหนักและต้องอดทนกับอากาศที่ร้อน นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและมีความสามัคคีกันในการทำงาน

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปความรู้/กระบวนการทำงาน เมื่อนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ปฏิบัติงานในแต่ละวันเสร็จสิ้นแล้วมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้/กระบวนการทำงานรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน จากการสังเกตพบว่า นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีการใช้กระบวนการกลุ่มได้อย่างเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน หลังจากครบกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงานในพื้นที่แล้ว นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จะนำเอาประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับไปแบ่งปันให้เพื่อนทราบทางอินเทอร์เน็ต

5.1.4 มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย จำนวน 400 ราย ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนาของผู้ประกอบการ ลักษณะการประกอบอาชีพ สถานที่ประกอบธุรกิจ ประเภทธุรกิจ ลักษณะการประกอบธุรกิจ และประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 53.50 อายุของผู้ประกอบการส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.75 รองลงมาอยู่ระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.00 ระดับการศึกษาของผู้ประกอบการสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 53.50 รองลงมาสำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 22.50 ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ที่ประกอบธุรกิจคิดเป็นร้อยละ 83.75 ประกอบอาชีพด้านธุรกิจท่องเที่ยวเป็นอาชีพหลักคิดเป็นร้อยละ 64.50

ประกอบอาชีพประเภทในแหล่งท่องเที่ยวประเภทวิถีชีวิตชุมชน คิดเป็นร้อยละ 43 รองลงมาประกอบอาชีพในแหล่งท่องเที่ยวประเภท นิเวศน์ ป่าเขา แม่น้ำ คิดเป็นร้อยละ 20 ประเภทของธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นธุรกิจโรงแรมและที่พักรองลงมาเป็นธุรกิจร้านอาหาร คิดเป็นร้อยละ 35.00 และ 18.75 ตามลำดับ ลักษณะการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นธุรกิจส่วนตัวร้อยละ 87.50 ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในธุรกิจการท่องเที่ยวไม่น้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.50 สาเหตุที่เลือกประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เนื่องจากเป็นธุรกิจครบครัน คิดเป็นร้อยละ 38.50 รองลงมาเนื่องจากความชอบและความถนัดคิดเป็นร้อยละ 27.00 ด้านการเข้าร่วมการอบรมของผู้ประกอบการพบว่าร้อยละ 93.75 ไม่เคยเข้าร่วมการอบรม

มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

หากทำการศึกษารายได้จากการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยพบว่ารายได้ของผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่น้อยกว่า 50,000 บาท ต่อเดือน ร้อยละ 47.00 รองลงมารายได้เฉลี่ยต่อเดือน 50,000 – 70,000 บาท และ 130,001 – 150,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.50 และ 13.50 ตามลำดับ โดยรายได้รวมจากการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวทั้งปีเฉลี่ยรายละ 1,307,165.80 บาท หากทำการเฉลี่ยรายได้ของผู้ประกอบการเป็นรายเดือนพบว่าผู้ประกอบการมีรายได้เดือนมกราคมสูงที่สุดโดยมีรายได้เฉลี่ย 133,961.17 บาท รองลงมาเป็นเดือนเมษายน มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 126,527.88 บาท และ เดือนธันวาคม มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 124,489.90 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.25, 9.68 และ 9.49 ของรายได้เฉลี่ยทั้งปี ตามลำดับ หากทำการศึกษามูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์โดยนำกำไรจากการดำเนินงานหลังหักภาษี (NOPAT) ลบด้วยต้นทุนเงินทุน (Capital Charge) พบว่า มูลค่าเพิ่มเฉลี่ยต่อปี 392,149.70 บาท คิดเป็นร้อยละ 30 ของรายได้จากการประกอบธุรกิจ โดยผู้ประกอบการมีมูลค่าเพิ่มเดือนมกราคมสูงที่สุดโดยมีมูลค่าเพิ่มเฉลี่ย 40,188.35 บาท รองลงมาเป็นเดือนเมษายน มีมูลค่าเพิ่มเฉลี่ยเดือนละ 37,958.36 บาท และ เดือนธันวาคม มีมูลค่าเพิ่มเฉลี่ยเดือนละ 37,346.97 บาท

รูปแบบการกระจายรายได้จากการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

จากการศึกษาการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงปริมาณของผู้ให้บริการการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยพบว่ามูลค่ารายได้เฉลี่ยของธุรกิจร้านอาหารมีรายได้สูงที่สุดจำนวน 369,927.92 บาทต่อปีคิดเป็นร้อยละ 28.30 ของรายได้ทั้งหมด รองลงมาเป็นธุรกิจโรงแรมที่พัก

จำนวน 345,745.35 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.45 ของรายได้ทั้งหมด และ ร้านขายของที่ระลึก จำนวน 178,035.98 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 13.62 ของรายได้ทั้งหมด

ความพึงพอใจของผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวต่อการจัดการท่องเที่ยวเพื่อ บำเพ็ญประโยชน์ของหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทย

การศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ประกอบการธุรกิจด้านการท่องเที่ยวต่อการจัดการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ของหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทยพบว่า การจัดการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก หากจำแนกเป็นรายประเด็นพบว่า การจัดการด้านความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทยผู้ประกอบการมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.11 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.640 รองลงมา ความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.86 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.670 ตามลำดับ และในประเด็นทั้งหมด ผู้ประกอบการมีความพึงพอใจต่อความช่วยเหลือของหน่วยงานภาครัฐน้อยที่สุด แต่ยังคงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 3.53 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.738

ความต้องการความช่วยเหลือของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญ ประโยชน์จากหน่วยงานภาครัฐ

ด้านความต้องการช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐของผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก หากจำแนกเป็นรายประเด็นพบว่า ผู้ประกอบการต้องการให้ภาครัฐส่งเสริมด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวสูงที่สุด รองลงมา ความช่วยเหลือด้านเงินทุนในการประกอบธุรกิจ การอบรมความรู้ในการประกอบธุรกิจ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.36, 4.25 และ 4.23 ตามลำดับ

5.1.4 ยุทธศาสตร์ท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มบำเพ็ญ ประโยชน์ในประเทศไทย

วิสัยทัศน์

การสร้างจิตสำนึกที่ดีแก่ผู้ที่มีส่วนได้เสียกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่จะช่วยกันคุ้มครองพัฒนาและอนุรักษ์ทั้งแหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

พันธกิจ

1. สร้างจิตสำนึกที่ดีแก่ผู้ที่มีส่วนได้เสียกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่จะช่วยกันคุ้มครองพัฒนาและอนุรักษ์ทั้งแหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวให้คงอยู่อย่างยั่งยืน
2. ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเรื่องท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์อย่างจริงจัง เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน
3. สร้างความมั่นใจเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์
4. สร้างและสื่อสารตราสินค้าของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ให้เป็นเครื่องมือการสื่อสารตลาดและการประชาสัมพันธ์ท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

เป้าประสงค์ของการพัฒนา

คณะผู้จัดทำมีการกำหนดเป้าประสงค์ของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจ ดังนี้

1. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีจิตสำนึกที่ดีแก่ที่จะช่วยกันคุ้มครองพัฒนาและอนุรักษ์ทั้งแหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวให้คงอยู่อย่างยั่งยืน
2. ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์อย่างจริงจัง เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน
3. เพิ่มความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย
4. มีตราสินค้าท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์และทุกภาคส่วนรับทราบ

ประเด็นยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

1. การให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์อย่างจริงจัง เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการคิด วางแผน ปฏิบัติตามแผน ติดตามตรวจสอบ ตลอดจนร่วมบำรุงรักษาทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวและการต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยไมตรีจิต ฝึกอบรมการติดต่อสื่อสารภาษาอังกฤษกับนักท่องเที่ยว อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน (Community participation-based tourism)

2. สร้างความมั่นใจเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญ

ประโยชน์ วางหลักเกณฑ์ และระบบติดตามกำกับเพื่อให้มั่นใจว่าจะมีมาตรฐานความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวต่างประเทศ การจัดทำคู่มือด้านความปลอดภัยต่าง ๆ เช่น ความปลอดภัยในการเดินทางบนท้องถนน เส้นทางที่ปลอดภัย (โดยเฉพาะการส่งเสริมการเดินทางด้วยรถไฟ รถโดยสารประจำทาง หรือรถทัศนศึกษาที่ได้มาตรฐาน) นอกจากนี้ยังต้องอาศัยความร่วมมืออย่างจริงจังและต่อเนื่องของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวไทย ขึ้นอยู่กับภาครัฐและเอกชนต้องร่วมมือเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดูแลนักท่องเที่ยวแบบบูรณาการ โดยหน่วยงานหลักอาจเป็นตำรวจท่องเที่ยวร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ทั้งในส่วน ของตำรวจนครบาล ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาและหน่วยงานอื่นเพื่อระดมกำลังในการแก้ไขอาชญากรรมที่เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวอย่างจริงจังและเต็มรูปแบบเพื่อสนับสนุนให้มีศักยภาพในการจัดการความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวต่างชาติ

3. การพัฒนารูปแบบการให้ข้อมูลและส่งเสริมกิจกรรม

ประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ จากการสอบถามกลุ่ม นักท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า ผ่านมานักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักจะไม่ค่อยได้รับ ข้อมูลด้านอาสาสมัครจากหน่วยงานการท่องเที่ยว แต่จะเป็นลักษณะแบบการบอกต่อแบบ ปากต่อปาก (Word of mouth) หรือหาข้อมูลเองทางอินเทอร์เน็ต ดังนั้นประเด็นที่นักท่องเที่ยว ต้องการให้เกิดขึ้นคือ การประชาสัมพันธ์และการให้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวผ่านสื่อ ต่าง ๆ เนื่องจากนักท่องเที่ยวกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์จะเข้ามาอยู่ในพื้นที่ที่ห่างไกลจากตัว จังหวัด เมื่อเสร็จสิ้นจากภารกิจแล้วจะไม่มีข้อมูลข่าวสารเพื่อประกอบการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวต่อ ดังนั้นจึงต้องการให้เพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น โดยอาจจัดตั้งศูนย์กลาง ข้อมูลด้านกิจกรรมอาสาสมัครในจังหวัดเฉพาะขึ้น เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยว กลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว เส้นทางที่เหมาะสมในการเดินทาง ข้อมูลพื้นฐาน ของพื้นที่ในเรื่องสภาพอากาศ อุณหภูมิ ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเดินทางท่องเที่ยว เป็น ต้น ทั้งนี้เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยวที่สนใจได้เพิ่มมากขึ้น

4. การสร้างและสื่อสารตราสินค้าท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

มีการออกแบบและสร้างตราสินค้าท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ขึ้น (Brand) จากนั้นมีการ ประชาสัมพันธ์ตราสินค้าท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียกับการท่องเที่ยว ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและบุคลากรในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องได้รับทราบและมีความเข้าใจ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

5.2 อภิปรายผล

1. นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่เดินทางมากับครอบครัว ญาติ และกลุ่มเพื่อน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เพื่อรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์แบบครอบครัว

2. การสำรวจระดับความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย ด้านปัจจัยที่นักท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจค่อนข้างน้อยคือ การให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวและบริการของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ โดยองค์ประกอบเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นปัจจัยที่สามารถพัฒนาให้ดีขึ้นได้ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการพัฒนาปัจจัยเหล่านี้เพื่อสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

3. จากผลการศึกษาพบว่าผู้ประกอบการมีรายได้เฉลี่ยสูงสุดอยู่ในช่วงเดือนมกราคม ธันวาคม และเมษายน เนื่องจากนักท่องเที่ยวเดินทางมามากส่วนในช่วงเดือนอื่นๆมีรายได้น้อย ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ให้มากขึ้นและควรมีกิจกรรมที่รองรับทุกเดือนเพื่อสร้างรายได้แก่ผู้ประกอบการทั้งปี

4. ผลการศึกษาด้านความต้องการช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐพบว่าส่วนใหญ่เป็นความต้องการด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นความต้องการที่หน่วยงานภาครัฐสามารถพัฒนาได้เพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการแข่งขันของการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์และเป็นการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้เพิ่มสูงขึ้น

5. นักท่องเที่ยวที่เข้ามาส่วนใหญ่ผ่านทางบริษัททัวร์และเดินทางมาด้วยตนเองทำให้นักท่องเที่ยวมีการกำหนดโปรแกรมตามที่ทางบริษัททัวร์กำหนดโดยเส้นทางจะไม่มี ความหลากหลาย ดังนั้นบริษัททัวร์ควรมีการเสนอเส้นทางท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายเพื่อเผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวของไทยและเป็นการกระจายรายได้แก่ชุมชนรวมทั้งเป็นการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น

6. จากการศึกษาพบว่าสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่อยู่นอกชานเมืองและเป็นสถานที่ที่เดินทางไปลำบาก ดังนั้นเพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวและสร้างความมั่นใจแก่นักท่องเที่ยวควรมีการกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

7. จากการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เรียนรู้เรื่องวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีของคนท้องถิ่น ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมเรื่องวัฒนธรรมอย่างจริงจัง

เน้นสร้างองค์ความรู้ จารีตประเพณีและข้อห้ามต่าง ๆ โดยให้แยกประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิต แยกให้ออก แล้วจะทำให้ชีวิตของชุมชนดีขึ้น

8. ความพึงพอใจด้านการคมนาคมพบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับปานกลางดังนั้นควรมีการพัฒนาเส้นทางให้ดีขึ้น และหน่วยงานภาครัฐควรประชาสัมพันธ์เรื่องเส้นทางที่เหมาะสมในการเดินทาง

5.3 ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการประชาสัมพันธ์เรื่องการท่องเที่ยวเพื่อำาเพิ่ญประโยชน์ในประเทศไทยให้มากขึ้น ให้คนไทยมีความเข้าใจการท่องเที่ยวเพื่อำาเพิ่ญประโยชน์ให้มากขึ้นและควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อำาเพิ่ญประโยชน์ให้มากขึ้น

2. ควรมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดการท่องเที่ยวเพื่อำาเพิ่ญประโยชน์ให้เป็นระบบ จัดให้สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ มีมาตรฐานเดียวกันทั้งการบริการและราคา

3. ควรส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบ อย่างเช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งโดยปกติจะเน้นในลักษณะของการให้บริการข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่เป็นหลัก อาจจะต้องให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเพื่อำาเพิ่ญประโยชน์ให้มากขึ้น เช่น ควรเป็นศูนย์กลางข้อมูลด้านกิจกรรมอาสาสมัครในจังหวัดเพิ่มขึ้น เพราะปัญหาที่ผ่านมาคือนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักจะไม่ค่อยได้ข้อมูลด้านอาสาสมัครจากหน่วยงานการท่องเที่ยว แต่จะเป็นลักษณะแบบบอกต่อๆ กันมากกว่า หรือหาข้อมูลเองทางอินเทอร์เน็ต ก็จะทำให้เป็นทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยวที่สนใจได้เพิ่มมากขึ้น

4. นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อำาเพิ่ญประโยชน์ในประเทศไทยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการรับบริการจากหน่วยงานภาครัฐและบุคลากรด้านการท่องเที่ยวในระดับปานกลางดังนั้นควรมีการพัฒนาการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐและบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อำาเพิ่ญประโยชน์ให้มีมาตรฐานในระดับสากลเพื่อรองรับการแข่งขันต่อไป

5. หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) อาจจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมกับองค์กรภาคเอกชน หรือมูลนิธิ ในการช่วยสนับสนุนกิจกรรมเชิงอาสาสมัครให้มากขึ้นไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม

6. ด้านกระบวนการเข้าถึงในการบำเพ็ญประโยชน์ ในชุมชนต้องการให้ใช้บุคลากรร่วมกับท้องถิ่น เช่น ให้ติดต่อผ่านทางผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้นำชุมชน เพื่อที่จะได้รับข้อมูลที่แท้จริงที่ชุมชนต้องการความช่วยเหลือทำให้สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนได้
7. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการให้บริการด้านข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ในเรื่องสภาพอากาศ อุณหภูมิ ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์แก่นักท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชนและนักท่องเที่ยว
8. สถานที่ท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นอกเครือข่ายสัญญาณระบบโทรศัพท์เพื่อให้นักท่องเที่ยว หรือชุมชน สามารถติดต่อกับบุคคลภายนอกได้ในกรณีฉุกเฉินควรมีการพัฒนา ด้านการสื่อสารให้มีระบบดาวเทียมเพื่อช่วยในการช่วยเหลือได้สะดวกขึ้น

6. แล้วเอาไปใช้อย่างไร

- 6.1 มีการนำเสนอผลงานในการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ Provisional Program 2011 International Symposium From Cultural Heritage to Beach/Island Tourism: An Alternative Management Approach for Sustainability 24-25 October, 2011
International School of Tourism, Suratthani Rajabhat University Samui Island, Thailand เรื่อง A Study on the Process of Learning Management of Voluntary Tourism และ An Analysis of Strategies of Voluntary Tourism Policy for Tourism
- .2 มีการนำเสนอแนวทางการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทยแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ 8 จังหวัด

ภาคผนวก ค

ตารางเปรียบเทียบกิจกรรมการดำเนินงานของโครงการ

แผนงานของโครงการ

ทางผู้วิจัยทำการสรุปแผนงานออกเป็นสองส่วนคือ รอบ 6 เดือนที่ 1 และรอบ 6 เดือนที่ 2

รอบ 6 เดือนที่ 1

กิจกรรมในข้อเสนอโครงการหรือจาก การปรับแผน	ผลสำเร็จ (%)	ในกรณีล่าช้า(ผลสำเร็จไม่ถึง 100 %)ให้ท่านระบุ สาเหตุและการแก้ไขที่ท่านดำเนินการ
1. สำรวจพื้นที่ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นครั้งที่ 1	100%	-
2. สัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับนโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริม กระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญ ประโยชน์	100%	-
3.ประชุมกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องกันโยบายภาครัฐและ เงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการการ ท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์	100%	-
3.นำแบบสอบถามเพื่อสอบถามผู้มีส่วน เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้การ ท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์	100%	-
4.ลงพื้นที่เก็บข้อมูล 4.1 แบบสอบถามนักท่องเที่ยว ชาวต่างชาติจำนวน 400 ชุด 4.2 แบบสอบถามผู้ประกอบการจำนวน 400 ชุด	100%	-

รอบ 6 เดือนที่ 2

กิจกรรมในข้อเสนอโครงการหรือจาก การปรับแผน	ผลสำเร็จ (%)	ในกรณีล่าช้า(ผลสำเร็จไม่ถึง 100 %)ให้ท่านระบุ สาเหตุและการแก้ไขที่ท่านดำเนินการ
1.นำแบบสอบถามสัมภาษณ์ ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์	100%	-
2.ประชุมกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็น ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อบำเพ็ญประโยชน์	100%	-
3. ประชุมกลุ่มเพื่อรับฟังความคิดเห็นผู้ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญ ประโยชน์	100%	-
4.ประชุมกลุ่มระดมความคิดเห็นเพื่อ ตรวจสอบแผนยุทธศาสตร์ท่องเที่ยวเพื่อ สร้างการเรียนรู้	100%	-

ภาคผนวก ง

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อ
บำเพ็ญประโยชน์

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย
เรื่อง ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้
สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์

คำชี้แจง : แบบสัมภาษณ์มีทั้งหมด 4 ข้อ

1. นโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เป็นอย่างไร
2. กระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเป็นอย่างไร
3. นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มาจากประเทศใด
4. มูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์มีค่าเท่าไร

แบบสอบถาม
ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์

แบบสอบถามมีทั้งหมด 5 ตอน

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของการประกอบธุรกิจ
- ตอนที่ 3 ความพึงพอใจต่อการจัดการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐต่อ
- ตอนที่ 4 ความต้องการช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐในการพัฒนาธุรกิจของท่าน
- ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ/แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวผู้บำเพ็ญประโยชน์

ชื่อ-สกุล

ล.....

ชื่อสถานประกอบการ

ร.....

ที่

อยู่.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

☐ 1. ชาย

☐ 2. หญิง

2. อายุ

☐ 1. 20-30 ปี

☐ 2. 31-40 ปี

☐ 3. 41-50 ปี

☐ 4. 51-60 ปี

☐ 5. มากกว่า 60 ปี

3. ระดับการศึกษา

☐ 1. ต่ำกว่าประถมศึกษา

☐ 2. ประถมศึกษา

☐ 3. มัธยมศึกษาตอนต้น

☐ 4. มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

☐ 5. อนุปริญญาหรือเทียบเท่า

☐ 6. ปริญญาตรี

☐ 7. ปริญญาโท

☐ 8. อื่นๆ ระบุ.....

4. ท่านมีชื่อในทะเบียนบ้านอยู่ในจังหวัด.....
5. ที่อยู่ปัจจุบันจังหวัด.....
6. อาชีพประกอบธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของท่าน
- ☐ 1. อาชีพหลัก ☐ 2. อาชีพเสริม

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของการประกอบธุรกิจ

7. ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวที่ท่านประกอบธุรกิจ
- ☐ 1. การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์
- ☐ 2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น แหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติ
- ☐ 3. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เช่น การชมสถานโบราณวัตถุ โบราณสถาน ปราสาท พระราชวัง วัด ประเพณี
- ☐ 4. การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เช่น สปา การท่องเที่ยวสุขภาพ
- ☐ 5. การท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ เช่น การเดินทางไปเยี่ยมเยียนลูกค้า หรือ ดูผลงานและได้ไปท่องเที่ยวในท้องถิ่นนั้นๆประมาณ 1-2 วัน
- ☐ 6. อื่นๆ ระบุ.....
8. ประเภทของธุรกิจ
- ☐ 1. โรงแรม/ที่พัก ☐ 2. ร้านอาหาร
- ☐ 3. แผงลอยขายอาหาร ☐ 4. ร้านขายของที่ระลึก
- ☐ 5. ขนส่งสินค้า ☐ 6. บริการรับส่งนักท่องเที่ยว
- ☐ 7. ธุรกิจนำเที่ยว ☐ 8. ธุรกิจบันเทิงยามค่ำคืน
- ☐ 9. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร/ชุมชน ☐ 10. พิพิธภัณฑ์
- ☐ 11. ร้านเสริมสวย ☐ 12. ธุรกิจสปา
- ☐ 13. อื่นๆ ระบุ.....
9. ลักษณะของการประกอบธุรกิจ
- ☐ 1. ธุรกิจส่วนตัว
- ☐ 2. ธุรกิจแบบหุ้นส่วน ประเภทจดทะเบียนการค้า ระบุ..... ☐
3. ธุรกิจแบบหุ้นส่วน ประเภทไม่จดทะเบียนการค้า ระบุ.....
- ☐ 4. อื่นๆ ระบุ.....

10. ระยะเวลาที่ท่านประกอบธุรกิจ.....ปี

11. เหตุผลที่ท่านเลือกประกอบธุรกิจประเภทนี้

.....
.....

12. ท่านคาดว่าจะทำธุรกิจในจังหวัดอีกนานเพียงใด เพราะอะไร

.....
.....

13. ระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมาท่านได้เข้ารับการอบรมใดเกี่ยวข้องกับการประกอบการธุรกิจบ้าง โปรดระบุ

1.หน่วยงานที่จัด.....

2.หน่วยงานที่จัด.....

3.หน่วยงานที่จัด.....

4.หน่วยงานที่จัด.....

14. รายได้จากธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเฉลี่ยเดือน

☐ 1. ต่ำกว่า 50,000 บาท

☐ 2. 50,001-100,000 บาท

☐ 3. 100,001-150,000 บาท

☐ 4. 150,001-200,000 บาท

☐ 5. 200,001-250,000 บาท

☐ 6. 250,001-300,000 บาท

☐ 7. 350,001-400,000 บาท

☐ 8. 450,001-500,000 บาท

☐ 9. 500,001-600,000 บาท

☐ 10. มากกว่า 600,000 บาท

15. ประมาณการรายได้ของท่านในแต่ละเดือน

เดือน	รายได้จากธุรกิจ(บาท)	สัดส่วน(ร้อยละของรายได้ทั้งหมด)
มกราคม		
กุมภาพันธ์		
มีนาคม		
เมษายน		
พฤษภาคม		
มิถุนายน		
กรกฎาคม		
สิงหาคม		
กันยายน		
ตุลาคม		
พฤศจิกายน		
ธันวาคม		

16. ในการประกอบธุรกิจดังกล่าว ท่านยังมีภาระหนี้สินที่เกิดจากการประกอบธุรกิจหรือไม่

- ☐ 1. มี โปรดระบุ ประมาณ.....บาท ☐ 2. ไม่มี (ข้ามไปตอบข้อ 18)

17. โปรดระบุลักษณะหนี้ที่เกิดขึ้น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ 1. ในระบบ (ยืมจากสถาบันการเงิน)ประมาณบาท ดอกเบี้ยร้อยละ
- ☐ 2. นอก ระบบ (ยืมจากที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน)ประมาณบาท
ดอกเบี้ยร้อยละ
- ☐ 3. อื่นๆ โปรดระบุ.....ประมาณ.....บาท
ดอกเบี้ยร้อยละ

18. พฤติกรรมการชำระเงินของนักท่องเที่ยว

รายการ	สัดส่วน(ร้อยละของรายรับทั้งหมด)
ชำระเป็นเงินสด	
บัตรเครดิต	
โอนผ่านธนาคาร	
อื่นๆ ระบุ.....	

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ของหน่วยงานภาครัฐในจังหวัด

รายการ	มากที่สุด	พอใจ	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ข้อเสนอแนะ
1. ภาพรวมการท่องเที่ยวของผู้บำเพ็ญประโยชน์						
2. ความสะดวกสบายของการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว						
3. ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานการท่องเที่ยวของผู้บำเพ็ญประโยชน์						
4. ความหลากหลายของรูปแบบการจัดการท่องเที่ยว						
5. ความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยว						
6. การสนับสนุนช่วยเหลือของภาครัฐ						
7. อื่นๆ โปรดระบุ	1..... 2..... 3.....					

ตอนที่ 4 ความต้องการช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐในการพัฒนาธุรกิจของท่าน

รายการ	ต้องการมากที่สุด	ต้องการมาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ต้องการ	ข้อเสนอแนะ
1. ความรู้ในการประกอบธุรกิจ						
2. ความช่วยเหลือด้านเงินทุน						
3. การอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านภาษา						
4. การอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการบริการ						
5. การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน						
6. การส่งเสริมด้านการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลการท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหา ประโยชน์แก่นักท่องเที่ยว						
7. อื่นๆ โปรดระบุ 1..... 2..... 3.....						

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ/แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวผู้บำเพ็ญประโยชน์

ด้านแหล่งท่องเที่ยว

.....

.....

.....

ด้านข้อมูลการท่องเที่ยว

.....

.....

ด้านการให้บริการ

.....

.....

.....

ด้านการคมนาคมขนส่ง

.....

.....

.....

ด้านของที่ระลึก

.....

.....

.....

ด้านหน่วยงานภาครัฐ

.....

.....

.....

ด้านผู้ประกอบการ

.....

.....

.....

ด้านนโยบายภาครัฐและเงื่อนไขที่ส่งเสริมกระบวนการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

.....

.....

.....

ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

.....

.....

.....

ด้านมูลค่าเพิ่มที่เกิดจากการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ เช่น ค่าเดินทาง ค่าที่พัก ค่าของใช้เล็ก

.....

.....

.....

อื่นๆ (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความกรุณาและอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

Questionnaire
Strategic For Voluntary Tourism in Thailand

PART I General Information. Please ✓ in □ that you prefer to

1. SEX ☐ (1) Male ☐ (2) Female

2. Age.....years

3. Married Status.

☐ (1) Married ☐ (2) Children ☐ (3) Childress
☐ (4) Single ☐ (5) Widowed ☐ (6) ETC.....

4. Main Occupation.

☐ (1) Student ☐ (2) Government employee ☐ (3) State enterprise
☐ (4) Private employee ☐ (5) Business Owner ☐ (6) Agricultural
☐ (7) Work for wages ☐ (8) Housewife ☐ (9) Profession
☐ (10) Retire ☐ (11) ETC, please specific.....

5. Average revenue per month (Only you)

☐ (1) Under 5,000 ☐ (2) 5,001-10,000 ☐ (3) 10,001-15,000
☐ (4) 15,001-20,000 ☐ (5) 20,001-25,000 ☐ (6) 25,001- 30,000
☐ (7) 30,001- 35,000 ☐ (8) 350,001- 40,000 ☐ (9) More than 40,000

7. Educational.

☐ (1) Elementary School ☐ (2) Lower secondary School ☐ (3) High School
☐ (4) Certificate ☐ (5) Advanced Certificate ☐ (6) Bachelor's degree
☐ (7) Master's degree ☐ (8) ETC, please specific.....

8. Where are you living?

PART II Travel Behavioral Please ✓ in ☐ that you prefer to

1. Travel style.

☐ (1) with tour company ☐ (2) by yourself ☐ (3) ETC, please specific.....

2. Type of place.

☐ (1) Resort ☐ (2) Hotel ☐ (3) Guesthouse

☐ (4) Relative's house ☐ (5) ETC, please specific.....

3. Whom do you go with?

☐ (1) Family ☐ (2) Couples ☐ (3) Friend

☐ (4) Colleague ☐ (5) Relative ☐ (6) Travel alone

☐ (7) ETC, please specific.....

4. How to know the information for traveling at Thailand.

☐ (1) Internet ☐ (2) Friend/Acquaintance ☐ (3) PR from Tourism Organization

☐ (4) Radio/TV media ☐ (5) Magazine ☐ (6) ETC, please specific.....

5. How many days for this travel.....Days.....Nights

6. How many days for traveling for Volunteer in Thailand.....Days.....Nights

7. What are you doing for volunteer in Thailand

please specific.....

8. What are you learning between Volunteer in Thailand

please specific.....

9. Where are you going after Volunteer project

Please ✓ in ☐ the place that you travel (you can select more than 1 answer)

Chiang Mai

☐ (1) Chiang Mai Zoo ☐ (2) Huai Nam Dang National Park

☐ (3) Khru Ba Siwichai Monument ☐ (4) Wat Phra That Doi Suthep

☐ (5) Chiang Mai Night Safari ☐ (6) Doi Inthanon National Park

☐ (7) Doi Inthanon Royal Project ☐ (8) San Kamphaeng

☐ (9) Night Bazaar ☐ (10) Ratchaphruek Garden

☐ (11) Queen Sirikit Botanic Garden ☐ (12) Doi Mon Chong mountain

☐ (13) Royal Agricultural Research Centre ☐ (14) Doi Ang Khang National Park

- ☐ (15) Mae Chon Luang Agricultural Experimental Station
- ☐ (16) Pun Pun Centre for self-Reliance
- ☐ (17) Bring-The-Elephant-Home
- ☐ (18) Baandin

Chiang Rai

☐ (1) Wat Rong Khun	☐ (2) Oub Kham Museum
☐ (3) The King Mengrai the Great Memorial	☐ (4) Doi Mae Salong
☐ (5) Doi Pha Tang	☐ (6) Doi Tung Mountain
☐ (7) Phu Chi Fa Mountain	☐ (8) Mae Sai
☐ (9) The Mirror Foundation	

Ubon Ratchathani

☐ (1) Maenam Song Si or the Bi-colored River or the Mun Rivers alluvium	
☐ (2) Namtok Saeng Chan or Namtok Long Ru	☐ (3) Pha Taem National Park
☐ (4) Ban Kan Lueang Archaeological Site	☐ (5) Sao Chaliang
☐ (6) Kaeng Saphue	☐ (7) Lion Pulpit at Ban Chi Thuan
☐ (8) Thai Boxing Camp	

Bangkok

☐ (1) The Grand Palace	☐ (2) The City Pillar Shrine
☐ (3) Jim Thompson's Museum	☐ (4) Royal Barge National Museum
☐ (5) Wat Arun (Temple of Dawn)	☐ (6) Wat Pho
☐ (7) Wat Saket and the Golden Mount	☐ (8) Vimanmek Palace
☐ (9) China Town	☐ (10) The Mirror Foundation

Loei

- ☐ (1) Catholic Commission for Social Development For Pastoral Health Care
- ☐ (2) Phu Kradueng National Park
- ☐ (3) Phu Ruea National Park
- ☐ (4) Phu Luang Wildlife Reserve
- ☐ (5) Wat Neramit Wipattasana
- ☐ (6) Namtok Tat Hueang or the Thai-Lao Waterfall
- ☐ (7) Loei Province Cultural Center

- ☐ (8) Phu Ruea High Altitude Agricultural Research Station
- ☐ (9) Mueang Loei Turkey Farm
- ☐ (10) Khamnuan Nursery
- ☐ (11) Wat Si Khun Mueang
- ☐ (12) Phra That Satcha

Kanchanaburi

☐ (1) Kanchanaburi War Cemetery (Don Rak)	☐ (2) Bridge over the River Khwae
☐ (3) Chong Kai War Cemetery	☐ (4) Khao Chon Kai Training Camp
☐ (5) Sai Yok Elephant Village	☐ (6) Wang Pho Elephant Camp
☐ (7) Hell Fire Pass Memorial Museum	☐ (8) Sai Yok National Park
☐ (9) Vajiralongkorn Dam	☐ (10) Thong Pha Phum National Park
☐ (11) Erawan National Park	☐ (12) Tham Than Lot National Park
☐ (13) Wang Sangkawat Fish Sanctuary	☐ (14) Lawa Cave
☐ (15) Sri Nakarin National Park	☐ (16) Baan Unrak Children's Village
☐ (17) Wat Pa Luangta Bua Yannasampanno Forest Monastery (Tiger Temple)	
☐ (18) Elephants World	

Phra Nakhon Si Ayutthaya

☐ (1) Wat Yai Chaimongkon	☐ (2) Wat Phu Khao Thong
☐ (3) Japanese Village	☐ (4) Elephant Kraal Pavilion
☐ (5) Thai Boat Museum	☐ (6) Bang Pa-In Summer Palace
☐ (7) Ayutthaya Historical Park	☐ (8) Gong Khong Market
☐ (9) Japanese Village	
☐ (10) Bangsai Arts and Crafts Centre of H.M Queen Silikit of Thailand	

Krabi

☐ (1) Khao Khanap Nam	☐ (2) Ao Nang
☐ (3) Than Bok Khorani National Park	☐ (4) Namtok Ron Khlong Thom
☐ (5) Rock climbing	☐ (6) Hat Rai Le (Rai Le Beach)
☐ (7) Emerald Pool	☐ (8) Tha Lane Bay

Phuket

☐ (1) Laem Phromthep	☐ (2) Phuket Aquarium

☐ (3) Hat Patong	☐ (4) Hat Kamala
☐ (5) Two Heroines Monument	☐ (6) Wat Phra Thong
☐ (7) Hat Surin	☐ (8) Laem Sing
☐ (9) Phuket City and old buildings	☐ (10) Phuket Abalone Farm
☐ (11) Phuket Fantasea	☐ (12) Phuket Sanshine Village Foundation

Phang Nga

- ☐ (1) Phang Nga Bay or Ao Phang Nga National Park
- ☐ (2) Mu Ko Similan National Park
- ☐ (3) Mu Ko Surin National Park
- ☐ (4) Khao Lak-Lam Ru National Park
- ☐ (5) Wat Suwannakhuha
- ☐ (6) Foundation For Children
- ☐ (7) The Chulabhorn Underwater Park Conservation Centre
- ☐ (8) The Mirror Foundation

☐ (4) ETC,please

specific.....

9. Who is taking responsible for paying your expensive trip?

☐ (1) Family	☐ (2) Couples
☐ (3) Friend	☐ (4) Colleague
☐ (5) By myself	☐ (6) Relatives
☐ (7) ETC,please specific.....	

PART III The satisfaction of traveling at Thailand.

List	5 Very Satisfied	4 Satisfied	3 Average	2 Dissatisfied	1 Displeased	Suggestion
1. Overall of tourism in Thailand.						
2. Comparing between Thailand & other countries in tourism.						
3. Convenient tourist attraction.						
4. Infrastructure of scenery Town.						
5. Variety of tourist attraction.						
6. Beautiful place.						
7. Recommended label location.						
8. Knowledge about tourist attraction.						
9. Service of Government employee						
10. Service of business owner.						
11. Accommodation.						
12. Food						
13. Transportation.						
14. Souvenir						

Please give some suggestions of developing in tourism at Thailand.

Tourist Attraction.

.....

.....

.....

.....

.....

Information of tourism.

.....

.....

Service.

.....

.....

.....

.....

Transportation.

.....

.....

.....

.....

Souvenir.

.....

.....

.....

.....

Etc (Please Specific)

.....

.....

.....

.....

Thank you for answering this questionnaire.

ภาคผนวก ช
รูปภาพกิจกรรม

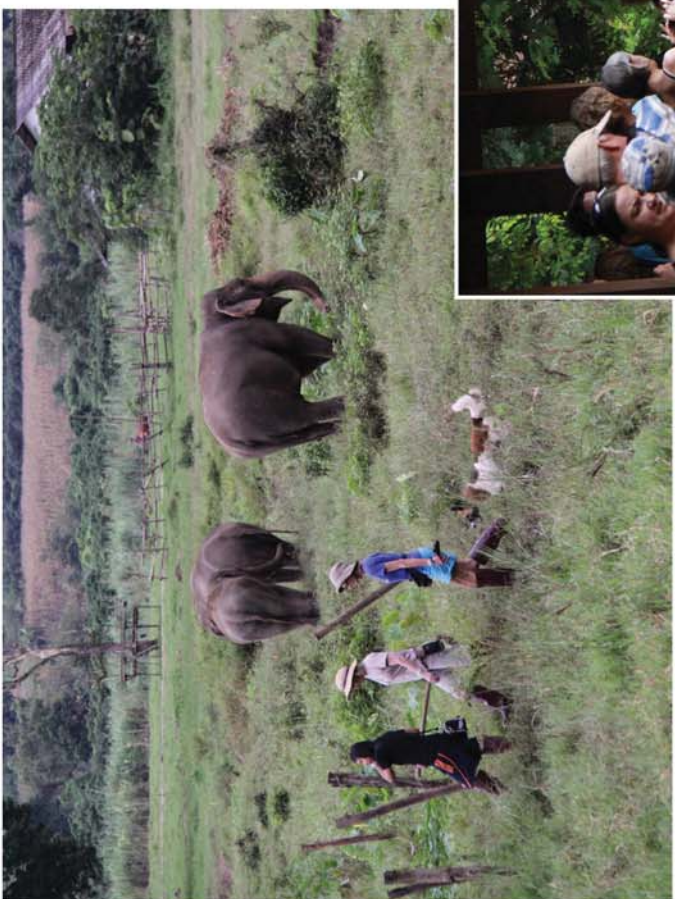

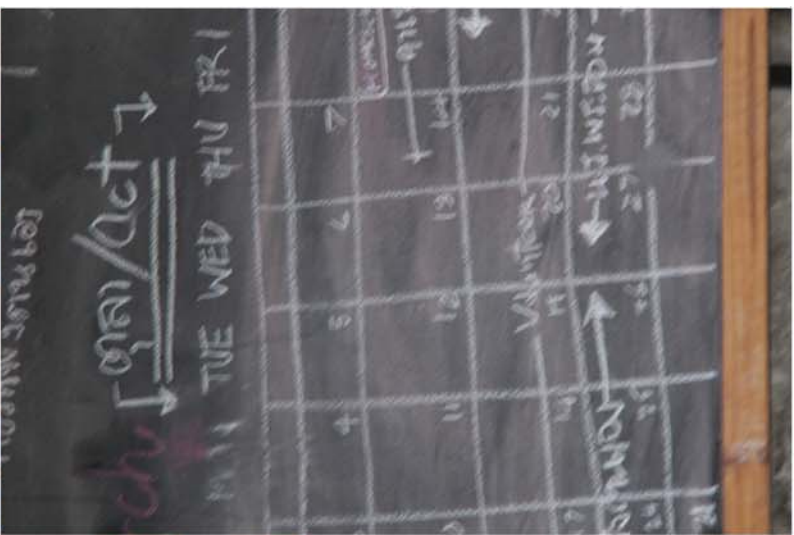

ภาคผนวก ซ
ประวัติคณะผู้วิจัย

ประวัตินักวิจัย

หัวหน้าโครงการวิจัย

ชื่อ – สกุล	นางพงษ์จันทร์ คล้ายอุดม Mrs.Pongchan Klaiudom
เพศ หญิง	วันเดือนปีเกิด วันที่ 18 ตุลาคม 2505
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์
สถานที่ติดต่อ	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี 272 หมู่ 9 ต. ขุนทะเล อ. เมือง จ. สุราษฎร์ธานี
โทรศัพท์/โทรสาร	0 7735 5651 Mobile 089- 8731006 FAX 0-7735-5652
E-mail address	pongchan_aew@yahoo.co.th
ที่อยู่ (บ้าน)	บ้านเลขที่ 1 ถนนนาสารใน ตำบลนาสาร อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี รหัสไปรษณีย์ 84120
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรีบริหารธุรกิจการบัญชี มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปริญญาโทบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 1

ชื่อ – สกุล

นายอนุมาน จันทวงศ์

Mr. Anuman Chantawong

เพศ ชาย

วันเดือนปีเกิด 14 พฤษภาคม 2522

ตำแหน่งปัจจุบัน

อาจารย์

สถานที่ติดต่อ

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

272 หมู่ 9 ต. ขุนทะเล อ. เมือง จ. สุราษฎร์ธานี

โทรศัพท์/โทรสาร 0 7735 5651 Mobile 08 3105 2499 FAX 0-7735-5652

E-mail address

anuman3@hotmail.com

ที่อยู่ (บ้าน)

88/68 ซ. พ่อขุนทะเล ต.มะขามเตี้ย อ. เมือง จ.สุราษฎร์ธานี

เงินเดือนปัจจุบัน

15,290 บาท

ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรีเศรษฐศาสตรบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร อุตสาหกรรม และระหว่างประเทศ) มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ปริญญาโทเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ)

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผลงานวิจัย

ก. ผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติและนานาชาติ

- 1) การศึกษาการเลี้ยงหอยแมลงภูในจังหวัดสุราษฎร์ธานี การประชุมวิชาการและนิทรรศการจังหวัดสุราษฎร์ธานี “การพัฒนาอย่างสมดุลและรอบด้านบนฐานความรู้”
- 2) สถานการณ์และแนวโน้มทางการตลาดหอยนางรมในจังหวัดสุราษฎร์ธานีการประชุมวิชาการและนิทรรศการจังหวัดสุราษฎร์ธานี “การพัฒนาอย่างสมดุลและรอบด้านบนฐานความรู้”
- 3) การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นด้านการผลิต การตลาด หอยแมลงภูในจังหวัดสุราษฎร์ธานี การประชุมวิชาการเครือข่ายวิจัยอุดมศึกษา ครั้งที่ 3 ในพื้นที่ภาคใต้ตอนบน เรื่อง เศรษฐกิจฐานความรู้ภูมิภาค
- 4) การพยากรณ์แนวโน้มจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศในภาคใต้ ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติและวารสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์การท่องเที่ยวไทยนานาชาติ

ข. ผลงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

- 1) โครงการประมงรักษาสภาพ บำบัดน้ำเสียบน อำเภอบ้านนา จังหวัดนครราชสีมา(ผู้ร่วมวิจัย 2548 โดยได้รับเงินสนับสนุนจากสำนักงานส่งเสริมสุขภาพมุสลิม (สสส. มุสลิม)
- 2) โครงการการศึกษาการเลี้ยงหอยแมลงภูในจังหวัดสุราษฎร์ธานี (หัวหน้าโครงการ) 2550 โดยได้รับเงินสนับสนุนจากสำนักงานสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- 3) โครงการสถานการณ์และแนวโน้มทางการตลาดหอยนางรมในจังหวัดสุราษฎร์ธานี(ผู้ร่วมวิจัย) 2550 โดยได้รับเงินสนับสนุนจากสำนักงานสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- 4) โครงการการศึกษาสมการการผลิตและประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดสุราษฎร์ธานี 2550 โดยได้รับเงินสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
- 5) โครงการการศึกษาต้นทุนผลตอบแทนจากการปลูกยางพาราในจังหวัดสุราษฎร์ธานี (หัวหน้าโครงการ)โดยได้ทุนสนับสนุนจากงบประมาณแผ่นดิน มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ค. ผลงานอื่นๆ

- 1) บทความเรื่อง ยุทธศาสตร์ปาล์มน้ำมัน : ยุทธศาสตร์เกษตรกรในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ง. รางวัลผลงานวิจัยที่เคยได้รับ

-

จ. สาขาวิชาที่เชี่ยวชาญ

เศรษฐศาสตร์

ฉ. ภาระงานในปัจจุบัน

- 1) งานประจำ

รองคณบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ

- 2) งานวิจัยที่รับผิดชอบในปัจจุบัน

โครงการการศึกษาห่วงโซ่อุปทานยางพาราในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 2

ชื่อ - นามสกุล นางสาวกมลวรรณ เหล่ายัง
Ms. Kamolvun Laoyoung
เพศ หญิง วันเดือนปีเกิด 14 มกราคม 2523
ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำตามสัญญา
สถานที่ติดต่อ (ที่ทำงาน) คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
เลขที่ 272 หมู่ 9 ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
โทรศัพท์ / โทรสาร 086 – 6632721
E-mail address pug_ga_pao@hotmail.com
ที่อยู่ (บ้าน) 82 หมู่ 2 ตำบลเวียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี
โทรศัพท์ / โทรสาร 0-7735-5652
เงินเดือนปัจจุบัน 11,870 บาท
ประวัติการศึกษา ปริญญาตรีบริหารธุรกิจบัณฑิต (การตลาด) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ปริญญาโทบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (การตลาด) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผลงานวิจัย

ก. ผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติและนานาชาติ

- 1) การวิเคราะห์ด้านการเลี้ยงและการตลาดปูม้า กรณีศึกษา ตำบลพุมเรียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี การประชุมวิชาการและนิทรรศการจังหวัดสุราษฎร์ธานี “การพัฒนาอย่างสมดุลและรอบด้านบนฐานความรู้”

ข. ผลงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ---

ค. ผลงานอื่นๆ เช่น ตำรา บทความ สิทธิบัตร ฯลฯ

เอกสารประกอบการสอนวิชาการตลาดเพื่อสังคม (Social Marketing)

ง. รางวัลผลงานวิจัยที่เคยได้รับ ---

จ. สาขาวิชาที่เชี่ยวชาญ การตลาด

ฉ. ภาระงานในปัจจุบัน

- 1) งานประจำ ภาระงานสอน 15 คาบต่อสัปดาห์
- 2) งานวิจัยที่รับผิดชอบในปัจจุบัน --

ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 3

ชื่อ - นามสกุล นางสาวเปรมกมล ปิยะทัต
Ms. Premkamon Piyatat
เพศ หญิง วันเดือนปีเกิด 28 มีนาคม 2524
ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำตามสัญญา
สถานที่ติดต่อ (ที่ทำงาน) คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
เลขที่ 272 หมู่ 9 ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
โทรศัพท์ / โทรสาร 081-7142204 FAX 0-7735-5652
E-mail address k_fish33@hotmail.com
ที่อยู่ (บ้าน) 138/2 ตำบลชะมาย อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
โทรศัพท์ / โทรสาร -
เงินเดือนปัจจุบัน 11,140 บาท
ประวัติการศึกษาปริญญาตรีบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
ปริญญาโทบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ผลงานวิจัย

- ก. ผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติและนานาชาติ ---
- ข. ผลงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ---
- ค. ผลงานอื่นๆ เช่น ตำรา บทความ สิทธิบัตร ฯลฯ
เอกสารประกอบการสอนวิชาการจัดการธุรกิจแฟรนไชส์ (Franchise Management)
- ง. รางวัลผลงานวิจัยที่เคยได้รับ ---
- จ. สาขาวิชาที่เชี่ยวชาญ ---
- ฉ. ภาระงานในปัจจุบัน
 - 1) งานประจำ ภาระงานสอน 15 คาบต่อสัปดาห์
 - 2) งานวิจัยที่รับผิดชอบในปัจจุบัน
 - 2.1 การประยุกต์ใช้ยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขภายใต้หลักเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในจังหวัด สุราษฎร์ธานี กรณีศึกษาตำบลขุนทะเล

2.2 ศึกษาต้นทุนผลตอบแทนอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 4

ชื่อ - นามสกุล นางสาวสุกานดา เทพสุวรรณชนะ
Ms. Sukhandha Thepsuwanchana
เพศ หญิง วันเดือนปีเกิด 3 พฤษภาคม 2521
ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำตามสัญญา
สถานที่ติดต่อ (ที่ทำงาน) คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
เลขที่ 272 หมู่ 9 ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
E-mail address nung-ai@hotmail.com
ที่อยู่ (บ้าน) 521/31 ซอย 20 ถ. ชนเกษม อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี
โทรศัพท์ / โทรสาร FAX 0-7735-5652
เงินเดือนปัจจุบัน 11,140 บาท
ประวัติการศึกษาปริญญาตรีศิลปศาสตรเพื่อธุรกิจ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
ปริญญาโทบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต การเป็นผู้ประกอบการ มหาวิทยาลัยมหิดล

ผลงานวิจัย

- ก. ผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติและนานาชาติ ---
- ข. ผลงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้
- ค. ผลงานอื่นๆ เช่น ตำรา บทความ สิทธิบัตร ฯลฯ
เอกสารประกอบการสอน วิชา ธุรกิจระหว่างประเทศ วิชา หลักการบริหารธุรกิจ
- ง. รางวัลผลงานวิจัยที่เคยได้รับ---
- จ. สาขาวิชาที่เชี่ยวชาญ ---
- ฉ. ภาระงานในปัจจุบัน
 - 1.งานประจำ ภาระงานสอน 15 คาบต่อสัปดาห์
 2. งานวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การสร้างแบรนด์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 5

ชื่อ - นามสกุล นางลักษณ์ ผุดผือก
 Ms. Nongluck Phudphuek
เพศ หญิง วันเดือนปีเกิด 1 สิงหาคม พ.ศ. 2520
ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำตามสัญญา
สถานที่ติดต่อ (ที่ทำงาน) คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
 เลขที่ 272 หมู่ 9 ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
โทรศัพท์ / โทรสาร 086-5766586 FAX 0-7735-5652
E-mail address -
ที่อยู่ (บ้าน) 260/47 ม.4 ต. มะขามเตี้ย อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี
โทรศัพท์ / โทรสาร 086-5766586
เงินเดือนปัจจุบัน 11,500 บาท
ประวัติการศึกษา ปริญญาตรีบัณฑิต มหาวิทยาลัยสยาม
 ปริญญาโทบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา

ผลงานวิจัย

- ก. ผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติและนานาชาติ ---
- ข. ผลงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้
- ค. ผลงานอื่นๆ เช่น ตำรา บทความ สิทธิบัตร ฯลฯ
เอกสารประกอบการสอน วิชา ธุรกิจระหว่างประเทศ วิชา หลักการบริหารธุรกิจ
- ง. รางวัลผลงานวิจัยที่เคยได้รับ---
- จ. สาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง สาขาวิชาบัญชี
- ฉ. ภาระงานในปัจจุบัน
 - 1.งานประจำ ภาระงานสอน 15 คาบต่อสัปดาห์
 2. งานวิจัยเรื่อง สื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์

ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 6

ชื่อ - นามสกุล นางสาวจุฑารัตน์ ธาราทิศ
Ms. Chutharat Tharatis
เพศ หญิง วันเดือนปีเกิด 15 สิงหาคม 2511
ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำตามสัญญา
สถานที่ติดต่อ (ที่ทำงาน) คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
เลขที่ 272 หมู่ 9 ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
โทรศัพท์ / โทรสาร 077-355651 081-0788189 FAX 0-7735-5652
E-mail address Chutharat@sru.ac.th
ที่อยู่ (บ้าน) 149/75 ม.6 ถ.ชนเกษม ต. มะขามเตี้ย อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี
โทรศัพท์ / โทรสาร 081-0788189
เงินเดือนปัจจุบัน 11,500 บาท
ประวัติการศึกษาปริญญาตรีบริหารธุรกิจ สาขาการตลาด มหาวิทยาลัยรามคำแหง
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผลงานวิจัย

- ก. ผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติและนานาชาติ ---
- ข. ผลงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้
- ค. ผลงานอื่นๆ เช่น ตำรา บทความ สิทธิบัตร ฯลฯ
เอกสารประกอบการสอน วิชา ธุรกิจระหว่างประเทศ วิชา หลักการบริหารธุรกิจ
- ง. รางวัลผลงานวิจัยที่เคยได้รับ---
- จ. สาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง สาขาการตลาดและการจัดการทั่วไป
- ฉ. ภาระงานในปัจจุบัน
 1. งานประจำ ภาระงานสอน 15 คาบต่อสัปดาห์
 2. งานวิจัยเรื่อง พัฒนาศักยภาพนักศึกษาการจัดการทั่วไปเพื่อการสร้างงานที่ดี

ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 7

ชื่อ - นามสกุล นางสาว ช่อลัดดา พรหมดนตรี
MISS. CHOLADDA PROMDONTRE

เพศ หญิง วันเดือนปีเกิด 18 กันยายน 2520

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำตามสัญญา

สถานที่ติดต่อ (ที่ทำงาน) คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
เลขที่ 272 หมู่ 9 ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทรศัพท์ / โทรสาร FAX 0-7735-5652

E-mail –Address chompoo_ae112@hotmail.com

ที่อยู่ (ที่บ้าน) 272 ถนนสุราษฎร์-นาสาร ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง
จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84100

โทรศัพท์/โทรสาร -

เงินเดือนปัจจุบัน 10,190 บาท

ประวัติการศึกษา ระดับปริญญาตรีบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการเงินและการธนาคาร
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ระดับปริญญาโทบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการเงินและการธนาคาร
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผลงานวิจัย

- ก. ผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติและนานาชาติ --
- ข. ผลงานที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ --
- ค. ผลงานอื่นๆ เช่น ตำรา บทความ สิทธิบัตร ฯลฯ --
- ง. รางวัลผลงานวิจัยที่เคยได้รับ --
- จ. สาขาวิชาที่เชี่ยวชาญ (สามารถตอบได้มากกว่า 1 สาขา) --
- ฉ. ภาระงานในปัจจุบัน
 1. งานประจำ สอนนักศึกษาในระดับปริญญาตรี
 2. งานวิจัยที่รับผิดชอบในปัจจุบัน

แนวทางการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรชุมชนหน้าสถานี ตำบลบ้านส้องอำเภอเวียง
สระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 8

ชื่อ - นามสกุล นางสาวนินธนา เอี่ยมสะอาด
Miss Ninthana leamsa-ard

เพศ หญิง วันเดือนปีเกิด 27 ธันวาคม 25217

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำตามสัญญา

สถานที่ติดต่อ (ที่ทำงาน) คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
เลขที่ 272 หมู่ 9 ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทรศัพท์/โทรสาร FAX 0-7735-5652

E-mail –Address ninthana@yahoo.com

ที่อยู่ (ที่บ้าน) 272 ถนนสุราษฎร์-นาสาร ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง
จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84100

โทรศัพท์/โทรสาร -

เงินเดือนปัจจุบัน 10,190 บาท

ประวัติการศึกษาปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต วิทยาการสารสนเทศคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัย
เกษมบัณฑิต
ปริญญาโทบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการการจัดการ มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีมหานคร

ผลงานวิจัย

- ก. ผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติและนานาชาติ --
- ข. ผลงานที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ --
- ค. ผลงานอื่นๆ เช่น ตำรา บทความ สิทธิบัตร ฯลฯ --
- ง. รางวัลผลงานวิจัยที่เคยได้รับ --
- จ. สาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (สามารถตอบได้มากกว่า 1 สาขา) --
- ฉ. ภาระงานในปัจจุบัน
1. งานประจำ สอนนักศึกษาในระดับปริญญาตรี

2. งานวิจัยที่รับผิดชอบในปัจจุบัน

ปัจจัยความสำเร็จการดำเนินงานสถานรับเลี้ยงเด็กในเขตอำเภอเมืองจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 9

ชื่อ-นามสกุล นายอดิศร สังข์คร
MR. ADISORN SANGKHORN
เพศ ชาย **วันเดือนปีเกิด** 9 เมษายน 2520
ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์
สถานที่ติดต่อ (ที่ทำงาน) คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84100
โทรศัพท์ / โทรสาร 0-7735-5651 ต่อ 2201 / 0-7735-5652
E-mail – address a_sungkorn@hotmail.com
ที่อยู่ (ที่บ้าน) 51/73 ถนนศรีวิชัย ตำบลมะขามเตี้ย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
โทรศัพท์ / โทรสาร 0-7727-5885
เงินเดือนปัจจุบัน -

ประวัติการศึกษาปริญญาตรีการจัดการบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ปริญญาโทบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ผลงานวิจัย

ก. ผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติและนานาชาติ -

ข. ผลงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

1. ระบบฐานข้อมูลหมอพื้นบ้าน กรณีศึกษา อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ภายใต้ชุดโครงการ ระบบสารสนเทศการแพทย์พื้นบ้านกรณีศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยทุนสนับสนุนจากโครงการเครือข่ายการวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน สกอ.ภาคใต้ตอนบน

ค. ผลงานอื่น ๆ เช่น ตำรา บทความ สิทธิบัตร ฯลฯ --

ง. รางวัลผลงานวิจัยที่เคยได้รับ --

จ. สาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (สามารถตอบได้มากกว่า 1 สาขา)

บริหารธุรกิจ กลุ่มวิชาการตลาด การจัดการทั่วไป จริยธรรมทางธุรกิจ

ฉ. การงานในปัจจุบัน

1. งานประจำ

ปฏิบัติหน้าที่สอน ประจำโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

2. งานวิจัยที่รับผิดชอบในปัจจุบัน

แนวทางการพัฒนาการตลาดผ้าทอของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 10

ชื่อ – สกุล นายมณกันต์ สมเกื้อ
Mr. Mongun Somkua
เพศ ชาย วันเดือนปีเกิด 1 ตุลาคม 2519
ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์
สถานที่ติดต่อ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
272 หมู่ 9 ต. ขุนทะเล อ. เมือง จ. สุราษฎร์ธานี
โทรศัพท์/โทรสาร 0 – 7735 - 5651 Mobile 0897310500 FAX 0-7735-5652
E-mail address mongun90@hotmail.com
ที่อยู่ (บ้าน) 88/68 ซ. พ่อขุนทะเล ต.มะขามเตี้ย อ. เมือง จ.สุราษฎร์ธานี
เงินเดือนปัจจุบัน 14,450 บาท
ประวัติการศึกษาปริญญาตรีบริหารธุรกิจบัณฑิต (คอมพิวเตอร์ธุรกิจ) มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ปริญญาโทวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ)
มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ผลงานวิจัย

ก. ผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติและนานาชาติ

- 1) การศึกษาการเลี้ยงหอยแมลงภูในจังหวัดสุราษฎร์ธานี การประชุมวิชาการและนิทรรศการจังหวัดสุราษฎร์ธานี “การพัฒนาอย่างสมดุลและรอบด้านบนฐานความรู้”
- 2) สถานการณ์และแนวโน้มทางการตลาดหอยนางรมในจังหวัดสุราษฎร์ธานีการประชุมวิชาการและนิทรรศการจังหวัดสุราษฎร์ธานี “การพัฒนาอย่างสมดุลและรอบด้านบนฐานความรู้”

ข. ผลงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

- 1) โครงการการศึกษาการเลี้ยงหอยแมลงภูในจังหวัดสุราษฎร์ธานี (ผู้ร่วมวิจัย) 2550 โดยได้รับเงินสนับสนุนจากสำนักงานสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- 2) โครงการสถานการณ์และแนวโน้มทางการตลาดหอยนางรมในจังหวัดสุราษฎร์ธานี(ผู้ร่วมวิจัย) 2550 โดยได้รับเงินสนับสนุนจากสำนักงานสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ค. ผลงานอื่นๆ --

ง. รางวัลผลงานวิจัยที่เคยได้รับ --

จ. สาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ

ฉ. ภาระงานในปัจจุบัน

3) งานประจำ

หัวหน้าโปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัย ราชภัฏ
สุราษฎร์ธานี

4) งานวิจัยที่รับผิดชอบในปัจจุบัน

-